

Mario Puzo

SICILIANUL

EDITURA NEMIRA

NEMIRA
'94

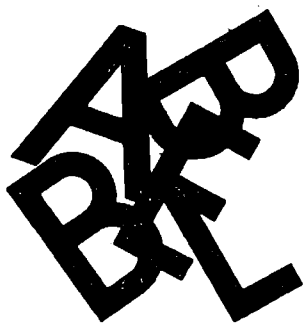
Mario Puzo SICILIANUL

TRADUCERE DE MIHNEA COLUMBEANU

Nici Regele Franței, nici Regele celor două Sicilii, nici Garibaldi, nici chiar Mussolini însuși n-au putut vreodată zdrobi complet Prietenii Prietenilor. Nimeni nu poate spera să câștige un război împotriva lor.

SICILIANUL nu este o simplă continuare a celebrului roman **NAȘUL**, ci oglindirea mai limpede decât originalul, în care se regăsesc, amplificate, aceleași elemente care au dat naștere mitului. Pare imposibil, dar personajele sunt mai fascinante, intriga mai complexă, adevărul mai crud, mai amar și mai greu de acceptat. Doar Puzo, acest mare scriitor cu rădăcini adânci în Sicilia, a reușit să surprindă esența răului unei societăți disperate, privind-o prin ochii unui disperat care transformă lupta pentru libertate într-o inutilă baie de sânge.

EDITURA NEMIRA

©LECTIA BABEL

Mario Puzo

SICILIANUL

Coperta colecției: DAN ALEXANDRU IONESCU

Ilustrația: CRISTIAN POPESCU

**©Mario Puzo
THE SICILIAN**

**Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin
S.C. NEMIRA Ș.R.L. Reproducerea integrală sau parțială a
textului este interzisă și va fi pedepsită conform legii.**

**Difuzare:
Editura NEMIRA, C.P. 26-38, București
Tel/Fax: 668.54.10**

ISBN 973-569-020-9

Pentru Carol

PARTEA I

MICHAEL CORLEONE

1950

Capitolul 1

Micháel Corleone stătea așezat pe un ponton lung de lemn și privea uriașul vas transoceanic pornind din Palermo spre America. Ar fi trebuit să plece și el cu nava aceea, dar sosiseră instrucțiuni noi de la tatăl său.

Le făcu un semn de rămas bun celor din bărcuța de pescuit care-l adusese pe chei – oameni ce-l păziseră în anii din urmă. Barca plutea în siajul alb al vaporului, ca o rățușcă viteză după mama ei. Cei de la bord îi făcură semne la rândul lor; n-avea să-i mai vadă.

Pontonul propriu-zis forfotea de hamali agitați, cu bonete și haine largi, descărcând alte nave și urcând mărfurile în camioanele aliniate de-a lungul cheiului. Erau oameni scunzi și vânoși, arătând mai mult a arabi decât a italieni, cu fețele umbrite sub cozoroeul tichiilor. Printre ei se vor fi aflat noi gărzi de corp, spre a se asigura că nu i se va întâmpla nici un rău înaintea întâlnirii cu Don Croce Malo, *Capo di Capi*¹ al „Prietenilor Prietenilor“, cum li se spunea în Sicilia. Ziarele și lumea din afară îi numeau Mafia, dar în Sicilia cuvântul Mafia nu apărea niciodată pe buzele cetățenilor de rând. După cum nici Don Croce Malo nu era numit, un moment măcar, *Capo di Capi*, ci „Sufletul cel Bun“.

În cei doi ani ai săi de exil în Sicilia, Michael auzise multe povești despre Don Croce, unele atât de fantastice, încât

¹ Șeful Șefilor (it.).

aproape că nu-i venea să creadă în existența unui astfel de om. Dar instrucțiunile transmise de tatăl său erau clare: i se ordonă să ia prânzul cu Don Croce chiar în acea zi. Iar ei doi aveau să aranjeze evadarea din Sicilia a celui mai mare bandit al țării, Salvatore Guiliano. Michael Corleone nu putea părăsi Sicilia neînsoțit de Guiliano.

În capătul digului, la nici cincizeci de metri distanță, o enormă mașină neagră era parcată pe strada îngustă. În fața ei stăteau în picioare trei bărbați, dreptunghiuri întunecoase decupate în pânza strălucitoare a luminii ce cobora precum o cortină de aur din soare. Michael porni spre ei. Se opri un moment să-și aprindă o țigară și să privească orașul.

Palermo se odihnea pe fundul unei depresiuni create de un vulcan stins, copleșit de munți pe trei laturi și scăpând pe cea de-a patra în albastrul orbitor al Mării Mediterane. Orașul sclipea sub razele aurii ale soarelui de amiază siciliană. Filoane de lumină roșie izbeau pământul, ca și cum ar fi reflectat sângele vărsat pe solul Siciliei timp de nenumărate secole. Razele ca aurul scăldau impozantele coloane de marmură ale templelor grecești, zveltele minarete musulmane, fațadele teribil de complicate ale catedralelor spaniole; pe coasta unei coline îndepărtate se încruntau bastioanele unui străvechi castel normand. Toate părăsite de oștiri diverse și crude, ce stăpâniseră Sicilia încă dinaintea nașterii lui Christos. Dincolo de zidurile castelului, munți conici cuprindeau ușor efeminatul Palermo în strangularea unei îmbrățișări, ca și cum împreună s-ar fi lăsat grațios în genunchi, funie petrecută strâns pe după gâtul orașului. În înaltul văzduhului, nenumărați șoimi roșii, mici săgetau albastrul strălucitor al cerului.

Michael se îndreptă către cei trei bărbați ce-l așteptau în capătul pontonului. Trăsături și trupuri se conturau din dreptunghiurile lor negre. Cu fiecare pas îi putea distinge mai clar și păreau că se desprind unul de altul, răsfrându-se, ca pentru a-l învălui în salutul lor.

Acești oameni cunoșteau, toți trei, istoria lui Michael. Faptul că era cel mai tânăr fiu al marelui Don Corleone din America, Nașul, a cărui putere se întindea chiar și până-n Sicilia. Că ucisese un înalt funcționar al poliției în New York City, cu prilejul execuției unui dușman al Imperiului Corleone. Că stătuse ascuns și exilat aici, în Sicilia, datorită acestor omoruri

și că acum, în fine, problemele fiind „aranjate“, era pe cale să se întoarcă în patrie pentru a-și relua locul de prinț moștenitor al Familiei Corleone. Îl studia pe Michael, felul său de-a se mișca atât de iute și fără efort, prudența lui în permanentă alertă, obrazul înfundat înăuntru ce-i dădea înfățișarea unui om care a îndurat suferințe și primejdii. Era în mod evident un om de „respect“¹.

Când Michael păși de pe dig pe chei, primul care-l întâmpină fu un preot, trup plinut în sutană, cap încununat de-o pălărie slinoasă, ca un liliac. Gulerul clerical alb, deasupra căruia se arăta un chip dolofan, lumesc, îi era spuzit cu praful roșu al Siciliei.

Acesta era Părintele Benjamino Malo, frate al marelui Don Croce. Avea un fel de-a fi timid și cucernic, dar îi era devotat renumitei sale rude, și nici nu clipea că avea diavolul atât de aproape de sân. Gurile rele șopteau chiar că-i oferea lui Don Croce secretele confesionalului.

Părintele Benjamino zâmbi nervos în timp ce strângea mâna lui Michael și păru surprins și ușurat de râznetul pieziș dar prietenos al acestuia, atât de necaracteristic pentru un ucigaș celebru.

Al doilea bărbat nu fu la fel de cordial, deși destul de politicos. Era Inspectorul Federico Velardi, șeful Poliției de Securitate a întregii Sicilii. Dintre toți trei, numai el n-avea pe față zâmbetul de bun venit. Slăb și mult prea bine îmbrăcat pentru un salariat bugetar, din ochii săi reci și albaștri fulgerau două gloanțe genetice rămase de la cuceritorii normanzi de demult. Inspectorul Velardi nu putea simți nici o afecțiune pentru un american care omora grade superioare ale poliției. Poate-și încerca norocul și în Sicilia. Strângerea de mână a lui Velardi fu ca atingerea a două spade.

Al treilea om era mai înalt și mai masiv; părea un uriaș pe lângă ceilalți doi. Luă prizonieră mâna lui Michael, apoi îl trase spre el, într-o îmbrățișare sentimentală.

– Vere Michael! Bine ai venit la Palermo!

Se retrase și-l privi pe Michael cu ochi drăgăstoși dar precauți.

– Eu sunt Stefan Andolini, tatăl tău și cu mine am copilărit împreună la Corleone. Te-am văzut în America, pe vremea când erai mic. Mă mai ții minte?

¹ În original: *of „respect“*; ital.: *di rispetto* (respectabil) (n.t.).

Destul de ciudat, Michael își amintea. Căci Stefan Andolini era o raritate printre sicilienii, un roșcovan. Ceea ce era și crucea lui, întrucât sicilienii cred că Iuda a avut părul roșu. Niți chipul nu-i era ușor de uitat. Avea gura enormă și neregulată, buzele groase ca două ciozvărte de carne însângerată, niște nări păroase și ochi cavernoși în găvane adânci. Deși zâmbea, chipul său te ducea cu gândul la crime.

În privința preotului, Michael a înțeles de îndată legătura. Dar Inspectorul Velardi reprezenta o surpriză. Andolini, preluând responsabilitatea de rubedenie, îi explică detaliat lui Michael rolul oficial al Inspectorului. Michael era neîncrezător. Ce căuta acolo omul acela? Velardi avea reputația de-a fi unul dintre cei mai implacabili urmăritori ai lui Guiliano. Și se vedea cu ochiul liber că el și cu Andolini se antipatizau; se comportau cu exagerata curtoazie a doi oameni ce se pregătesc pentru un duel pe viață și pe moarte.

Șoferul le ținea deschisă portiera mașinii. Părintele Benjamino și Stefan Andolini îl poftiră pe Michael pe bancheta din spate, cu respectuoase bătăi pe umăr. Părintele insistă cu umilință creștină ca Michael să stea la fereastră, în timp ce el lua loc în mijloc, căci Michael trebuia să vadă frumusețile orașului Palermo. Andolini ocupă celălalt loc din spate. Inspectorul sărise deja înăuntru, lângă șofer. Michael observă că Velardi ținea mâna pe clanța portierei astfel ca s-o poată deschide rapid. Îi trecu prin minte că poate Părintele Benjamino se înghesuisese între el și Andolini pentru a fi o țintă mai greu de atins.

Precum un uriaș dragon negru, mașina porni încet pe străzile din Palermo. Pe bulevardul acela se înălțau case grațioase cu aspect maur, masive clădiri publice cu coloane grecești, catedrale hispanice. Casele particulare, zugrăvite în albastru, alb, galben, aveau cu toatele balcoane împodobite cu flori ce formau o altă șosea deasupra capetelor lor. Ar fi fost o priveliște frumoasă, cu excepția patrulilor de *carabinieri*¹, Poliția Națională Italiană, care se vedeau la fiecare colț, cu puștile pregătite. Și alții, sus, în balcoane.

Mașina reducea la nimicnicie celelalte vehicule ce-o înconjurau, mai ales căruțele țărănești trase de catări ce cărau cea mai mare parte a produselor proaspete de la țară. Aceste

¹ Jandarmi, poliști (it.) (n.r.).

căruțe erau vopsite în culori vii, vesele, fiecare palmă, până la spițele roților, inclusiv oiștile. Pe laturile multor căruțe se vedeau picturi înfățișând cavaleri cu coif și regi încoronați, în scene dramatice din legendele lui Charlemagne și Roland, vechii eroi ai folclorului sicilian. Dar pe unele căruțe Michael văzu mângălită, sub figura unui tânăr chipeș, cu pantaloni de moleschin, cămașă albă, pistoale la cingătoare și puști petrecute pe umăr, o inscripție de două rânduri ce se termina întotdeauna cu litere mari, roșii, alcătuind numele GUILIANO.

Pe perioada exilului său în Sicilia, Michael auzise multe despre Salvatore Guiliano. Numele său figurase permanent în ziare. Pretutindeni, oamenii vorbeau despre el. Proaspăta soție a lui Michael, Apollonia, îi mărturisise că în fiecare seară rostea rugăciuni întru apărarea lui Guiliano, la fel cum făceau aproape toți copiii și tinerii din Sicilia. Îl adorau, era unul de-al lor, fiecare visând să fie ca el. Tânăr, de douăzeci și ceva de ani, era aclamat ca mare general pentru că învingea în luptă armatele de carabinieri trimise împotriva lui. Era chipeș și generos, le dăruia săracilor cea mai mare parte din câștigurile sale tâlhărești. Virtuos, nu le permitea niciodată bandiților lui să molesteze preoții sau femeile. Când executa un informator sau un trădător, întotdeauna îi lăsa victimei timp să-și spună rugăciunile și să-și purifice sufletul pentru a fi în cei mai buni termeni cu rânduitorii lumii celeilalte. Toate acestea, Michael le știa fără să i le mai explice nimeni.

Cotiră de pe bulevard, și un afiș uriaș cu litere negre de pe zidul unei case îi atrase lui Michael privirea. Avu timp exact cât să vadă cuvântul GUILIANO pe rândul de sus. Părintele Benjamino, care se aplecase spre fereastră, spuse:

– E una din proclamațiile lui Guiliano. În ciuda tuturor, încă mai stăpânește orașul Palermo pe timpul nopții.

– Și ce spune? întrebă Michael.

– Le permite celor din Palermo să circule iar cu tramvaiele, spuse Părintele Benjamino.

– Le permite? întrebă Michael cu un surâs. Un om scos în afara legii permite?

Din cealaltă parte a mașinii, Stefan Andolini râse:

– Carabinierii circulă cu tramvaiele, așa că Guiliano le aruncă în aer. Dar mai întâi îi previne pe călători să nu urce-n ele. Acum promite că n-o să le mai arunce-n aer.

Michael spuse sec:

– Și de ce-a aruncat Guiliano în aer tramvaie pline de polițiști?

Inspectorul Velardi întoarse capul, fulgerându-l pe Michael cu ochii săi albaștri:

– Fiindcă Roma, în prostia ei, i-a arestat tatăl și mama pentru asociere cu un criminal cunoscut, propriul lor fiu. O lege fascistă, neabrogată nici până acum de către republică.

Părintele Benjamino spuse cu mândrie calmă:

– Fratele meu, Don Croce, le-a obținut eliberarea. O, fratele meu s-a supărat foarte tare pe Roma.

„Christoase, își spuse Michael. Don Croce era supărat pe Roma? Cine dracu’ era Don Croce ăsta în afară de-a fi pezzonovante¹ în Mafia?”

Mașina se opri în fața unei clădiri trandafirii, lungă cât tot cvartalul. Minarete albastre încoronau fiecare colț în parte. În fața intrării, o extraordinară copertină cu largi dungi verzi anunța „HOTEL UMBERTO“, păzită de doi ușieri strânși în uniforme cu orbitori nasturi aurii. Dar Michael nu fu impresionat de această splendoare.

Ochiul său antrenat fotografie strada din fața hotelului. Depistă cel puțin zece bodyguarzi umblând perechi sau reze-mați de balustradele metalice. Oamenii aceia nu-și ascundeau funcția. Jachete descheiate dezvăluiau arme prinse pe trup. Doi dintre ei, fumând țigări subțiri de foi, îi tăiară, un moment, calea lui Michael când coborî din mașină, scrutându-l îndeaproape – luându-i măsurile pentru sicriu. Nu-i luară în seamă pe Inspectorul Velardi și pe ceilalți.

După ce grupul intră în hotel, gorilele pecetluiră intrarea în urma lor. În hol, alți patru paznici se materializară și-i escortară pe un coridor lung. Aceștia aveau expresiile mândre ale slugilor în palatul unui împărat.

Capătul culoarului era barat de două uși masive de stejar. Un om așezat într-un jilț înalt, ca un tron, se ridică și descuie ușile cu o cheie de bronz. Făcu o plecăciune, adresându-i cu acest prilej Părintelui Benjamino un zâmbet conspirativ.

Ușile se deschiseră spre un magnific apartament; glas-vanduri deschise lăsau să se vadă o nesfârșită grădină luxuriantă în spate, din care emana mireasma lămâilor. Intrând, Michael putu vedea doi indivizi postați în interiorul apartamentului. Se

¹ Om cu greutate, ștab, mahăr, grangure (it.) (n.t.).

întrebă de ce Don Croce era păzit cu atâta strășnicie. Doar era prietenul lui Guiliano, om de încredere al Ministrului Justiției de la Roma și, prin urmare, la adăpost de carabinierii ce umpleau orașul Palermo. Atunci de cine și de ce se temea marele Don? Cine-i era dușmanul?

Mobilierul din salonul apartamentului fusese inițial destinat unui palat italianesc – fotolii gargantuești, canapele lungi și adânci ca niște mici corăbii, mese masive de marmură ce arătau de parcă ar fi fost furate din muzee. Îl încadrau corespunzător pe omul care intra acum din grădină să-i întâmpine.

Avea brațele deschise să-l îmbrățișeze pe Michael Corleone. Stând în picioare, Don Croce era aproape tot atât de lat pe cât de înalt. Păr des și cărunț, cârlionțat ca al unui negru, frizat cu grijă, încununa un cap leonin masiv. Ochii-i erau negri ca de șopârlă, două boabe de strugure încastrate deasupra unor obraji grei și cărnoși. Acești obraji păreau două lespezi mari de mahon, cea stângă rindeluită neted, cealaltă, încrețită de o excrescență. Avea o gură surprinzător de delicată, iar deasupra ei purta o mustăcioară subțire. Lancea groasă și imperială a nasului îi ținea chipul strâns laolaltă.

Dar sub acel cap de împărat era țăran până-n măduva oaselor. Pantaloni imenși, stând prost pe trup, îi încercuiau enormul mijloc, susținuți de bretele late înălbite. Voluminoasa-i cămașă era albă și proaspăt spălată, dar necălcată. Nu purta cravată, nici haină, și pășea cu picioarele desculțe pe dușumeaua de marmură.

Nu arăta deloc ca un om care-și „uda ciocul” din fiecare afacere palermoneză, până la cele mai mizere tarabe din piață. Greu de crezut că era răspunzător pentru o mie de morți. Că stăpânea partea de vest a Siciliei cu mult mai mult decât o făcea guvernul de la Roma. Și că era mai bogat decât ducii și baronii proprietari ai întinșelor moșii siciliene.

Îmbrățișarea pe care i-o dăruie lui Michael fu iute și ușoară, în timp ce spunea:

– L-am cunoscut pe taică-tău de când eram copii. E-o bucurie pentru mine că are un fiu atât de minunat.

Apoi se interesă de condițiile de călătorie ale oaspetelui și de nevoile lui prezente. Michael zâmbi și-i spuse că i-ar face plăcere o cojiță de pâine și un strop de vin. Don Croce îi conduse imediat în grădină, căci, asemenea tuturor sicilienilor, lua masa afară ori de câte ori putea.

Masa fusese întinsă sub un lămâi. Scânteia de sticlărie fină și pânzeturi albe. Servitorii le traseră scaunele largi de bambus, ca să se așeze. Don Croce supraveghe așezarea la masă cu o curtoazie vivace, mai tinerească decât vârsta lui; avea acum peste șaiszeci de ani. Îl instalează pe Michael la dreapta lui și pe fratele său, preotul, la stânga. Pe Inspectorul Velardi și pe Stefan Andolini îi plasează în față, privindu-i pe amândoi cu o anume răceală.

Toți sicilienii sunt mari gurmanzi, când au unde găsi mâncare, și una din puținele glume pe care oamenii îndrăzneau să le facă pe seama lui Don Croce era că prefera să mănânce bine decât să ucidă un dușman. Acum ședea cu un zâmbet de plăcere benignă pe față, ținând furculița și cuțitul în mână, pe când servitorii aduceau mâncarea. Michael privi în jur prin grădină. Era împrejmuțată cu un zid de piatră înalt și se găseau cel puțin zece paznici răspândiți prin jur, la propriile lor măsute de gustare, dar nu mai mulți de doi la fiecare masă și îndeajuns de departe pentru a respecta intimitatea lui Don Croce și a musafirilor săi. Grădina era inundată de aroma lămâilor și a măslinilor.

Don Croce îl servi personal pe Michael, încărcându-i farfuria cu pui fript și cartofi, supraveghind îngrămădirea brânzei rase pe farfurioara alăturată pentru spaghetti, umplându-i paharul cu vin alb local, turburel. Făcu toate acestea cu mult interes, preocupat sincer de faptul că era o chestiune de maximă importanță ca noul său prieten să mănânce și să bea bine. Lui Michael îi era foame, nu mai pusese nimic în gură din zorii zilei, iar Don Croce fu ocupat să-i reumple tot timpul farfuria. Mai ținea sub ochi și servitul celorlalți oaspeți și, când era necesar, făcea semn unui slujitor să toarne într-un pahar sau să umple cu mâncare o farfurie goală.

În sfârșit, terminară și, sorbindu-și ceașca de espresso, Don Croce fu gata pentru afaceri.

Îi spuse lui Michael:

– Va să zică îl vei ajuta pe prietenul nostru Guiliano să fugă în America.

– Acestea-mi sunt instrucțiunile, spuse Michael. Trebuie să mă asigur că ajunge în America fără nici un necaz.

Don Croce dădu din cap; chipul său de mahon masiv purta expresia somnoros-amiabilă a omului obez. Glasul vibrant de tenor răsuna surprinzător pe față și trupul acela.

– Totul se aranjase între mine și tatăl tău, urma să ți-l dau în primire pe Salvatore Guiliano. Dar nimic nu merge că pe roate în viață, apare întotdeauna neprevăzutul. Acum e greu să-mi respect partea mea din învoială.

Ridică mâna spre Michael să nu-l întrerupă:

– Nu din vina mea. Eu nu m-am schimbat. Dar Guiliano nu mai are încredere în nimeni, nici măcar în mine. De ani de zile, aproape din prima zi când a ieșit în afara legii, l-am ajutat să supraviețuiască; am fost parteneri. Cu ajutorul meu, a devenit cel mai mare om din Sicilia, deși chiar și acum nu-i decât un simplu băiat de douăzeci și șapte de ani. Dar vremea lui a trecut. Cinci mii de soldați italieni și polițiști de teren scotocesc munții. Și el încă mai refuză să se lase pe mâna mea.

– Atunci nu pot face nimic pentru el, replică Michael. Am ordin să aștept aici nu mai mult de șapte zile, după care trebuie să plec spre America.

Și, chiar în timp ce spunea aceste cuvinte, se întrebă de ce era atât de important pentru tatăl lui ca Guiliano să scape. Michael vroia cu disperare să ajungă acasă după atâția ani de exil. Îl îngrijora sănătatea tatălui său. Când Michael părăsise America, tatăl său zăcea rănit, în stare critică, la spital. După fuga lui, fratele său mai mare, Sonny, fusese asasinat. Familia Corleone se angajase într-o bătălie disperată pentru supraviețuire contra celor Cinci Familii din New York. O luptă care ajunsese din America până în inima Siciliei spre a o ucide pe tânăra soție a lui Michael. Era adevărat că mesagerii tatălui său aduseseră vestea că bătrânul Don își revenise de pe urma rănilor, că încheiase pacea cu cele Cinci Familii, că rezolvase să fie clasate toate cele cinci capete de acuzare împotriva lui Michael. Dar Michael știa că tatăl său îl aștepta să vină pentru a deveni mâna lui dreaptă. Că toți membrii familiei erau nerăbdători să-l vadă – sora lui, Connie, fratele său, Freddie, fratele vitreg, Tom Hagen, și biata sa mamă, care cu siguranță jela și acum moartea lui Sonny. Michael se gândi în treacăt la Kay – oare se mai gândea la el după ce dispăruse doi ani? Dar problema crucială era: de ce îi amâna bătrânul întoarcerea? Nu putea decât dintr-un motiv de cea mai mare importanță, legat de Guiliano.

Deodată deveni conștient de ochii reci și albaștri ai Inspectorului Velardi care-l studiau. Chipul îngust, aristocratic, era disprețuitor, ca și cum Michael ar fi dat dovadă de lașitate.

– Ai răbdare, spuse Don Croce. Prietenul nostru Andolini încă mai servește ca om de legătură între mine, Guiliano și familia lui. Când pleci de-aici, ai să-i vizitezi pe tatăl și mama lui Guiliano, în Montelepre, ce se află în drumul tău spre Trapani.

Tăcu un moment și zâmbi, cu un surâs ce nu-i frânse masivitatea obrazilor.

– Mi s-a spus de planurile tale. Despre toate.

Rosti aceasta cu o insistență ciudată, dar, își spuse Michael, n-avea cum să-î cunoască toate planurile. Nașul nu-i spunea nimănui vreodată totul despre ceva anume.

Don Croce continuă lin:

– Noi, toți cei ce-l iubim pe Guiliano, suntem de acord în două privințe. Nu mai poate rămâne în Sicilia și trebuie să emigreze în America. Inspectorul Velardi e de acord.

– Ciudat lucru, chiar și pentru Sicilia, spuse cu un zâmbet Michael. Inspectorul e șeful Poliției de Securitate, juruit să-l captureze pe Guiliano.

Don Croce râse, un scurt hohot mecanic.

– Cine poate înțelege Sicilia? Dar asta-i simplu. Roma îl preferă pe Guiliano fericit în America, nu să urle acuzații din cușca martorilor într-un tribunal de la Palermo. Totul e politică.

Michael era uimit. Simțea o jenă acută. Lucrurile nu mergeau conform planului său.

– De ce e în interesul Inspectorului Velardi să-l facă scăpat? Guiliano mort nu prezintă nici un pericol.

Inspectorul Velardi răspunse cu glas disprețuitor:

– Eu așa aș prefera. Dar Don Croce îl iubește ca pe fiul său.

Stefan Andolini îl privi dușmănos pe Inspector. Părintele Benjamino își ascunse fața, sorbind din pahar. Don Croce, însă, îi spuse sever Inspectorului;

– Aici toți suntem prieteni, trebuie să-i spunem adevărul lui Michael. Guiliano deține un atu. Are un jurnal pe care și-l numește Testament. În filele acestuia, aduce dovezi că guvernul de la Roma, anumite oficialități l-au ajutat în timpul anilor lui de banditism, din motive ale lor proprii, rațiuni politice. Dacă acest document e dat publicității, guvernul creștin-democrat cade și o să-î avem la conducerea Italiei pe socialiști și comuniști. Inspectorul Velardi e de acord cu mine că trebuie să facem orice pentru a împiedica una ca asta. Așa că e dispus să-l

ajute pe Guiliano să scape, cu Testament cu tot, convenind să nu-l dea publicității.

– I-ați văzut acest Testament? se interesă Michael.

Se întreba dacă tatăl său știa despre el. Instrucțiunile nu menționaseră nici o clipă un asemenea document.

– Am cunoștință de conținutul lui, spuse Don Croce.

Inspectorul Velardi interveni tăios:

– Dacă ar depinde de mine, aș spune să-l omore pe Guiliano și ducă-i-se dracului Testamentul.

Stefan Andolini îl fulgeră pe inspector cu o privire de ură atât de dezgolită și intensă încât, pentru prima oară, Michael își dădu seama că acolo se afla un om aproape la fel de periculos ca Don Croce însuși. Andolini spuse:

– Guiliano nu se va preda niciodată, iar dumneata nu ești un om destul de bun ca să-l bagi în mormânt. Ar fi mult mai înțelept să ai grijă de dumneata însuși.

Don Croce ridică încet mâna, și la masă se așternu tăcerea. Îi vorbi rar lui Michael, ignorându-i pe ceilalți:

– S-ar putea să nu-mi pot ține făgăduiala făcută tatălui tău de a ți-l preda pe Guiliano. De ce se preocupă Don Corleone de afacerea aceasta, nu-ți pot spune. Fii convins că are motivele lui și că aceste motive sunt întemeiate. Dar ce pot face eu? Azi după-amiază te duci la părinții lui Guiliano, să-i convingi că fiul lor trebuie să aibă încredere în mine și să le reamintești acelor oameni dragi că eu sunt acela care i-a scos din închisoare.

Tăcu un moment.

– Pe urmă, poate, vom reuși să le ajutăm fiul.

În anii săi de exil și de stat ascuns, lui Michael i se dezvoltase un instinct animalic al pericolului. Îl antipatiza pe Inspectorul Velardi, se temea de ucigașul Stefan Andolini, Părintele Benjamino îi dădea fiori. Dar mai presus decât toți, Don Croce îi trimitea semnale de alarmă ce-i zăngăneau prin creier.

Când i se adresau lui Don Croce, toți cei de la masă coborau vocile, chiar și propriul său frate, Părintele Benjamino. Se aplecau spre el cu capetele înclinate așteptându-i vorbele, încetau până și să-și mestece mâncarea. Servitorii îi dădeau târcoale de parcă ar fi fost un soare, bodyguarzii împrăstiați prin grădină nu-l scăpau din ochi, gata să sară înainte la comanda lui și să sfășie pe toată lumea în bucăți.

Michael spuse cu grijă:

– Don Croce, mă aflu aici pentru a vă îndeplini orice dorință.

Don Croce dădu din uriașul său cap, a binecuvântare, și spuse cu vocea lui puternică, de tenor:

– Trebuie să fim absolut deschiși unul cu altul. Spune-mi, ce planuri ai în legătură cu evadarea lui Guiliano? Vorbește-mi așa cum vorbește un fiu cu tatăl său.

Michael îi aruncă o privire rapidă Inspectorului Velardi. N-ar fi vorbit nicicând deschis înaintea șefului Poliției de Securitate a Siciliei. Don Croce înțelese pe dată.

– Inspectorul Velardi e călăuzit întru totul de sfaturile mele, preciză el. Poți avea tot atâta încredere în el ca și în mine.

Michael ridică paharul cu vin să bea. Pe deasupra acestuia, putea să vadă paznicii privindu-i – spectatori ai unei piese. Îl văzu pe Inspectorul Velardi strâmbându-se, neplăcându-i nici măcar diplomația discursului lui Don Croce, mesajul fiind clar acela că Don Croce îl conducea pe el și departamentul său. Văzu încruntarea de pe chipul de ucigaș cu buze enorme al lui Stefan Andolini. Singur Părintele Benjamino refuză să-i întâlnească privirea și înclină din cap. Michael își bău paharul de vin alb, iar un servitor i-l umplu imediat la loc. Deodată, grădina începuse să pară un loc primejdios.

Era convins până-n măduva oaselor că spusele lui Don Croce nu puteau fi adevărate. De ce să se încreadă cineva de la acea masă în șeful Poliției de Securitate a Siciliei? Guiliano ar face-o? Istoria Siciliei era împănată cu trădări, își spuse amar Michael; își amintea de soția sa moartă. Atunci de ce era Don Croce atât de încrezător? Și de ce masiva securitate din jurul lui? Don Croce era omul la vârf al Mafiei. Avea cele mai puternice legături la Roma și servea într-adevăr ca reprezentant neoficial al lor aici, în Sicilia. Atunci, de ce anume se temea? Numai Guiliano putea fi acela.

Dar Don Croce îl privea. Michael încercă să vorbească cu maximum de sinceritate.

– Planurile mele sunt simple. Urmează să aștept în Trapani până ce mi-e predat Salvatore Guiliano. De către dumneavoastră și oamenii dumneavoastră. O navă rapidă ne va duce în Africa. Firește, vom avea documentele de identitate necesare. Din Africa vom zbura în America, unde ni s-a aranjat să intrăm fără formalitățile obișnuite. Sper că va fi atât de ușor pe cât au dat de înțeles.

Făcu o mică pauză.

– Doar dacă nu-mi dați dumneavoastră un alt sfat.

Don Croce oftă și bău din pahar. Apoi își aținti ochii asupra lui Michael. Începu să vorbească încet și pătrunzător.

– Sicilia e un tărâm tragic, rosti el rar. Nu există încredere. Numai violență și trădări din belșug. Pari precaut, tinere prieten, și ai toate motivele. Cum, de asemenea, și Guiliano al nostru. Dă-mi voie să-ți spun un lucru: Turi Guiliano n-ar fi putut supraviețui fără protecția mea; el și cu mine am fost două degete ale aceleiași mâini. Iar acum mă crede dușman. Ah, nu poți să știi ce durere îmi cauzează asta. Singurul meu vis e ca într-o zi Turi Guiliano să se poată înapoia la familia sa și să fie aclamat campion al Siciliei. E un cetățean adevărat și un om brav. Și cu o inimă atât de tandră, încât a cucerit iubirea tuturor sicilienilor.

Don Croce se întrerupse și bău un pahar de vin.

– Dar valul s-a întors împotriva lui. E singur în munți, doar cu o mână de oameni, să înfrunte armata trimisă de Italia contra lui. Și a fost trădat la fiecare pas. Așa că nu mai are încredere în nimeni, nici chiar în sine însuși.

Don-ul îl privi un moment pe Michael, foarte rece.

– Dacă aș fi cinstit pe de-a-ntregul, spuse, dacă nu l-aș iubi pe Guiliano atât de mult, poate ți-aș da un sfat pe care nu ți-l dau. Poate aș spune, cu toată cinstea, să te duci acasă în America fără el. Ne apropiem de finalul unei tragedii care nu te privește cu nimic.

Tăcu o clipă și oftă iar.

– Dar, desigur, ești singura noastră speranță și trebuie să te implor să rămâi și să ne ajuți cauza. Voi fi alături în toate sensurile, nu-l voi părăsi niciodată pe Guiliano.

Ridică paharul de vin.

– Fie-i dat să trăiască o mie de ani.

Băură cu toții, iar Michael calculă. Don Croce vroia ca el să rămână, sau să-l părăsească pe Guiliano? Stefan Andolini vorbi:

– Să nu uităm că le-am promis părinților lui Guiliano că Michael îi va vizita la Montelepre.

– Negreșit, spuse gentil Don Croce. Trebuie să le dăm părinților lui puțină speranță.

Părintele Benjamino interveni cu o preaumilă insistență:

– Și poate că ei știu ceva despre Testament.

– Da, Testamentul lui Guiliano, oftă Don Croce. El crede că-i va salva viața sau, cel puțin, îi va răzbuna moartea.

I se adresă lui Michael direct:

– Să ții minte asta: Roma se teme de Testament, dar eu nu. Și spune-le părinților lui că ceea ce e scris pe hârtie afectează istoria. Nu însă și viața. Viața e o altfel de istorie.

Drumul de la Palermo la Montelepre nu luă mai mult de o oră. Dar în acea oră Michael și Andolini trecură de la civilizația unui oraș la cultura primitivă a Siciliei rurale. Ștefan Andolini conducea micul Fiat și, în soarele după-amiezei, bărbia și obrajii săi proaspăt rași ardeau de nenumăratele punctișoare ale rădăcinilor de păr stacojiu. Conducea atent și încet, ca oamenii care au învățat târziu în viață să conducă vehicule cu motor. Fiat-ul găfăia ca ajuns la ultima suflare în timp ce urca șerpuiind prin enormul lanț muntos.

În cinci puncte diferite fură opriți de blocajele rutiere ale Poliției Naționale, plutoane de câte cel puțin doisprezece oameni, întărite cu mașini blindate țepoase de mitraliere. Hârtiile lui Andolini îi ajutară să treacă.

Lui Michael i se părea ciudat că țara putea deveni atât de sălbatică și primitivă la o atât de mică distanță de marele oraș Palermo. Treceau prin cătune cu case de piatră stând în echilibru precar pe pante abrupte. Aceste pante erau cultivate cu migală pe înguste parcele terasate unde creșteau șiruri drepte de plante verzi și spinoase. Coline mici erau presărate cu nenumărați bolovani uriași, albi, îngropați pe jumătate în mușchi și tulpini de bambus; în depărtare, semănau cu niște vaste cimitire fără stele funerare.

La anumite intervale, de-a lungul drumului, se aflau lăcașuri sfinte – tabernacule de lemn închise cu lacăt, conținând statui ale Fecioarei Maria sau ale altui sfânt adorat cu deosebire. În fața unuia din aceste lăcașuri, Michael văzu o femeie îngennuncheată rugându-se, în timp ce soțul, așezat în șareta trasă de un măgaruș, sugea dintr-o butelcă de vin. Măgarul ținea capul în jos, ca un martir.

Ștefan Andolini întinse mâna să mângâie umărul lui Michael și spuse:

– Bine-i face inimii mele că te văd, dragă vere. Știai că familia Guiliano e înrudită cu noi?

Michael fu sigur că aceasta era o minciună; se simțea ceva în zâmbetul acela vulpesc.

— Nu, răspunse el. Știam doar că părinții au lucrat pentru tatăl meu, în America.

— La fel ca și mine, spuse Andolini. Am ajutat la construirea casei din Long Island a tatălui tău, Bătrânul Guiliano era un bun zidar, și, deși tatăl tău i-a oferit un loc în afacerile cu ulei de măsline, s-a ținut de meseria lui. A lucrat ca un negru timp de optsprezece ani și a pus bani deoparte ca un ovrei. Pe urmă, s-a întors în Sicilia să trăiască precum un englez. Dar războiul și Mussolini au devalorizat lira, și acum nu mai are decât casa și o bucățică de pământ să-l cultive. Blesteamă ziua când a plecat din America. Credeau că băiețelul lor va crește ca un prinț și, când colo, acum e un bandit.

Fiat-ul stârni un nor de praf; de-a lungul drumului, pâlcurile de peri și bambuși piperniciți aveau o înfățișare fantomatică, ciorchinii de pere pârând să alcătuiască mâini omenеști. În văi, puteau vedea plantațiile de măslini și viță de vie. Deodată, Andolini spuse:

— Turi a fost procreat în America.

Văzu privirea întrebătoare a lui Michael.

— Da, a fost conceput în America dar s-a născut în Sicilia. Câteva luni dacă măi așteptau, și Turi ar fi fost cetățean american.

Tăcu câteva clipe.

— Turi vorbește mereu despre asta. Chiar crezi că-l poți ajuta să scape?

— Nu știu, răspunse Michael. După masa cu Inspectorul și cu Don Croce, nu mai știu ce să zic. Vor să-l ajut? Tatăl meu a spus că Don Croce o să vrea. Despre Inspector, însă, nici o vorbă.

Andolini își împinse spre spate părul rar. Fără să vrea, piciorul său apăsă pedala acceleratorului și Fiat-ul se repezi înainte.

— Acum Guiliano și Don Croce sunt dușmani, spuse el. Dar am făcut planuri fără Don Croce. Turi și părinții lui contează pe tine. Știu că tatăl tău nu și-a înșelat niciodată vreun prieten.

— Iar tu de partea cui ești?

Andolini oftă.

— Eu lupt pentru Guiliano. Am fost tovarăși în ultimii cinci ani, și înainte de asta mi-a cruțat viața. Dar trăiesc în Sicilia și

nu-l pot sfida în față pe Don Croce. Merg pe sârmă între ei doi, însă niciodată nu-l voi trăda pe Guiliano.

Michael se întreabă ce naiba spunea omul ăsta? De ce nu putea primi de la nici unul dintre ei un răspuns de-a dreptul? Pentru că asta era Sicilia, își răspunse tot el. Sicilienii aveau oroare de adevăr. Tiranii și Închizitorii îi torturaseră în numele adevărului timp de mii de ani. Guvernul de la Roma, cu formalitățile lui legale, pretindea adevărul. Preotul din boxa confesională porungea adevărul sub pedeapsa iadului veșnic. Dar adevărul era o sursă a puterii, o pârghie de control, de ce să-l dea cineva în vileag?

Trebuia să-și găsească singur drumul, sau poate să abandoneze misiunea și să se grăbească spre casă. Aici se afla pe teren primejdios, exista vizibil un soi de vendetă între Guiliano și Don Croce, și a fi prins în vârtejul unei vendete siciliene însemna sinuciderea. Căci sicilianul crede că răzbunarea e singura justiție adevărată și că întotdeauna e necruțătoare. Pe această insulă catolică, cu statuete ale unui Iisus plângând în fiecare cămin, iertarea creștinească era un nevrednic refugiu al celui laș.

— De ce au devenit dușmani Guiliano și Don Croce? întrebă Michael.

— Din cauza tragediei de la Portella della Ginestra, răspunse Andolini. Acum doi ani. După aceea, lucrurile n-au mai stat niciodată ca-nainte. Guiliano a dat vina pe Don Croce.

Deodată mașina păru să cadă aproape vertical, drumul coborând de pe munte într-o vale. Trecură pe lângă ruinele unui castel normand, clădit pentru a teroriza regiunea cu nouă sute de ani în urmă și colcăind acum de șopârle inofensive și câteva capre rătăcite. Departe jos, Michael putu vedea orașul Montelepre.

Era îngropat adânc între munții ce-l împrejmuiau îndeaproape, ca și cum ar fi fost o găleată atârând în fundul unui puț. Forma un cerc perfect, nu existau case în extravilan, iar soarele după-amiezei târzii scălda pietrele zidurilor în foc roșu-închis. Acum Fiat-ul naviga printr-o stradă îngustă și întortocheată, iar Andolini frână la un baraj păzit de un pluton de carabinieri care le tăiau drumul. Unul le făcu semn cu pușca să coboare din mașină.

Michael îl privi pe Andolini arătând poliției documentele. Văzu permisul de liberă-trecere cu chenar roșu, despre care știa

că nu putuse fi emis decât de către Ministrul Justiției de la Roma. Michael avea și el unul, fiind instruit să nu-l arate decât în ultimă instanță. Cum făcuse rost un om ca Andolini de un act atât de influent?

Nu peste mult, străbăteau cu mașina străzile strâmte din Montelepre, atât de înguste încât, dacă din direcția opusă ar fi venit o altă mașină, n-ar fi putut trece una pe lângă alta. Toate casele aveau balcoane elegante și erau zugrăvite în diferite culori. Multe erau albastre, ceva mai puține, albe, iar câteva erau pictate în roz. Galbene, foarte puține. În acel moment al zilei, femeile se aflau înăuntru, pregătind cina pentru soții lor. Pe străzi însă nu se vedea nici un copil. În locul lor, fiecare colț era controlat de câte o pereche de carabinieri. Montelepre arăta ca un oraș ocupat, sub legea marțială. Doar câțiva bătrâni priveau în jos de la balcoane, cu chipurile ca de piatră.

Fiat-ul se opri în fața unui șir de case lipite una de alta, cea din dreptul lui fiind zugrăvită în albastru viu și având o poartă al cărei grilaj forma litera „G”. Poartă fu imediat deschisă de un om scund și vânos de vreo șaiszeci de ani care purta un costum american, negru cu dungi, cămașă albă și cravată neagră. Acesta era tatăl lui Guiliano. Îl gratifică pe Andolini cu o îmbrățișare rapidă dar afectuoasă. Pe Michael îl bătă pe umăr, aproape recunoscător, în timp ce-i introducea în casă.

Tatăl lui Guiliano avea chipul îndurerat al unui om așteptând iminenta moarte a cuiva drag, bolnav incurabil. Era evident că-și controla foarte strict emoțiile, dar mâna i se ridică la față ca pentru a-și forța trăsăturile să-și păstreze expresia. Avea trupul rigid, cu mișcări țepene, și totuși clătinându-se ușor.

Intrară într-un salon mare, luxos pentru un cămin sicilian în acel orașel. Camera era dominată de o enormă fotografie mărită, prea neclară pentru a fi recognoscibilă, într-o ramă ovală din lemn crem. Michael își dădu seama imediat că acela nu putea fi decât Salvatore Guiliano. Dedesubt, pe o măsuță rotundă, ardea o candelă. Pe o altă masă se afla încă o fotografie înrămată, dar mai clară. Tatăl, mama și fiul stăteau în fața unei perdele roșii, fiul cuprinzându-și posesiv mama cu brațul. Salvatore Guiliano privea drept în obiectiv, ca pentru a-i arunca o provocare. Avea chipul extraordinar de frumos, ca al unei statui grecești, trăsăturile reliefate, parcă sculptate în marmură, buzele pline și senzuale, ochii alungiți și îndepărtați între ei, cu pleoapele pe jumătate închise. Era fața unui om ce nu se îndoia de sine,

hotărât să se impună lumii. Dar lucrul pentru care nimeni nu-l pregătise pe Michael era delicata voce bună a acelei chipeşe figuri.

Se vedeau şi alte fotografii ale lui, cu surorile şi bărbaţii lor, dar acestea stăteau aproape ascunse pe gheridoane umbrite.

Tatăl îi duse în bucătărie. Mama lui Guiliano se întoarse de la aragaz pentru a-i întâmpina. Maria Lombardo Guiliano arăta mult mai bătrână decât o înfăţişa fotografia din cealaltă odaie, părând într-adevăr altă femeie. Zâmbetul ei politicos era ca un rictus pe faţa extenuată şi osoasă, cu pielea brăzdată şi aspră. Avea părul lung, căzându-i bogat peste umeri, dar vârstat cu odgoane cărunte, grele. Uimitori îi erau ochii: aproape negri, cu o impersonală ură faţă de această lume care-o strivea pe ea şi pe fiul ei.

Nu-şi luă în seamă soţul şi nici pe Stefan Andolini, vorbindu-i direct lui Michael:

– Ai venit să-l ajuţi pe fiul meu sau nu?

Ceilalţi doi bărbaţi pădură stingheriţi de duritatea întrebării, dar Michael îi surâse grav:

– Da, sunt alături de dumneavoastră.

Parţial, încordarea i se risipi şi-şi lăsă capul în mâini ca şi cum s-ar fi aşteptat la o lovitură. Andolini îi spuse cu glas liniştit:

– Părintele Benjamino intenţiona să vină şi el, dar i-am spus că nu vrei.

Maria Lombardo înălţă capul, iar Michael se minună de felul cum faţa ei arăta fiecare emoţie pe care o simţea. Dispreţul, ura, frica, ironia vorbelor potrivită cu zâmbetul de cremene, grimasele pe care nu şi le putea reprima.

– O, Părintele Benjamino are inimă bună, fără nici o-ndoială, spuse ea. Şi cu inima aia bună a lui e precum ciurma, aduce moartea unui întreg sat. E ca planta de sisal – atinge-te de ea şi-o să-ţi curgă sânge. Iar secretele spovedaniei i le duce fratelui său, vinde Satanei sufletele pe care le are în pază.

Tatăl lui Guiliano spuse calm şi rezonabil, încercând parcă să liniştească un nebun:

– Don Croce e prietenul nostru. Ne-a scos din închisoare.

– Ah, Don Croce, izbucni furioasă mama lui Guiliano. „Sufletul cel Bun“, tare generos întotdeauna! Dar, dă-mi voie să-ţi spun, Don Croce e un şarpe. Țintește cu pistolul înainte şi-şi măcelărește prietenul de-alături. El şi fiul nostru urmau să

conducă împreună Sicilia, iar acum Turi se ascunde în munți, pe când „Sufletul cel Bun“ e liber ca pasărea cerului la Palermo, cu târfele lui. Don Croce n-are decât să fluiera, și Roma îi linge picioarele. Și totuși a comis mai multe crime decât Turi al nostru. El e rău, iar fiul nostru e bun. Ah, dacă aș fi bărbat, ca voi, l-aș uide pe Don Croce. L-aș trimite eu pe „Sufletul cel Bun“ la odihnă.

Făcu un gest de dezgust:

– Voi, bărbații, nu înțelegeți nimic.

Tatăl lui Guiliano spuse nerăbdător:

– Înțeleg că oaspetele nostru e pe drum de câteva ceasuri și că, mai înainte de-a sta de vorbă, trebuie să mănânce ceva.

Mama lui Guiliano deveni dintr-o dată cu totul alta, plină de solitudine:

– Bietul om, a trebuit să călătorească toată ziua ca să ne vadă, a trebuit să asculte minciunile lui Don Croce și ocările mele. Încotro vă îndreptați?

– Până mâine dimineată trebuie să ajung la Trapani, spuse Michael. Rămân la niște prieteni de-ai tatălui meu până va veni la mine fiul dumneavoastră.

Urmă un moment de împietrire. Michael simțea că-i știau cu toții istoria. Vedeau rana pe care o avea de doi ani, obrazul adâncit. Mama lui Guiliano se apropie de el și îl îmbrățișă scurt.

– Luați un pahar de vin, îl pofti ea. Pe urmă ieșiți la o plimbare prin oraș. Mâncarea o să vă aștepte pe masă într-o oră. Iar până atunci vor sosi și prietenii lui Turi și vom putea sta de vorbă ca între oameni.

Andolini și tatăl lui Guiliano îl încadrară pe Michael și porniră pe înguste străzi pietruite din Montelepre, caldarâmul reflectând strălucirea soarelui ce sta să apună. În aerul cețos și albastru dinaintea asfințitului, nu se mișcau în jurul lor decât siluetele carabinierilor, Poliția Națională. La fiecare intersecție, alei subțiri și șerpuitoare se desprindeau din Via Bella ca niște pâraie de venin. Orașul părea pustiu.

– Acesta a fost cândva un oraș plin de viață, spuse tatăl lui Guiliano. Întotdeauna, întotdeauna foarte sărac, la fel ca toată Sicilia, multă mizerie, dar a avut viață. Acum, mai mult de șapte sute din cetățenii noștri sunt în pușcărie, arestați pentru a fi conspirat împreună cu fiul meu. Sunt nevinovați, majoritatea, dar guvernul îi arestează ca să-i sperie pe ceilalți, să-i facă să dea informații contra lui Turi al meu. Se găsesc peste două mii

de polițiști în oraș, și alte mii îl vânează pe Turi prin munți. Așa că oamenii nu-și mai iau cina afară din casă, copiii nu se mai pot juca pe stradă. Polițaii sunt atât de lași încât trag cu pușca până și dacă trece un iepure drumul. Avem consemn după căderea întinericului și, dacă o femeie din oraș vrea să-și viziteze o vecină și e prinsă, are parte de umilințe și insulte. Pe bărbați îi duc cu căruța să-i tortureze în catacombele lor din Palermo.

Oftă.

– Asemenea lucruri nu s-ar putea întâmpla niciodată în America. Blestemată fie ziua când am plecat!

Stefan Andolini îi făcu să se oprească în timp ce-și aprindea o mică țigară de foi. Pufăind, zise cu un surâs:

– Ca s-o spunem p-a dreptă, toți sicilienii preferă să miroase rahatul din satele lor de-acasă, decât cele mai fine parfumuri de la Paris. Ce fac eu aici? Aș fi putut fugi în Brazilia, ca alții. Ah, ni-i drag locul unde ne-am născut, nouă, sicilienilor, dar noi nu-i suntem dragi Siciliei.

Tatăl lui Guiliano ridică din umeri.

– Am fost un proșt să mă-ntorc. Numai câteva luni să mai fi așteptat, Turi al meu era american după lege. Dar aerul acestei țări trebuie că se infiltrase în pântecul maică-si.

Scutură din cap cu uimire:

– De ce s-a preocupat întotdeauna fiul meu de necazurile altora, chiar și ale acelor care nu-i erau rude de sânge? Avea întotdeauna idei atât de mărețe, vorbea mereu despre dreptate. Un adevărat sicilian vorbește despre pâine.

În timp ce coborau pe Via Bella, Michael văzu că orașul era construit ideal pentru ambuscade și război de gherilă. Străzile erau atât de înguste încât nu le putea parcurge decât un singur autovehicul, și pe multe dintre ele nu încăpeau decât micile căruțe trase de măgari, pe care sicilienii încă le mai foloseau ca să-și transporte diferite lucruri. Câțiva oameni puteau ține pe loc o forță de invazie, scăpând apoi în munții albi de calcar ce încercuiau orașul.

Coborâră în piața centrală. Andolini arătă spre bisericuța care o domina și spuse:

– În biserica asta s-a ascuns Turi când Poliția Națională a încercat să-l captureze prima oară. De-atunci, a devenit o fantomă.

Cei trei priviră ușa bisericii de parcă Salvatore Guiliano ar fi putut să le apară în față.

Soarele se ascunsese după crestele munților, și reveniră acasă exact înaintea stingerii. Doi bărbați ciudați îi așteptau înăuntru, străini doar pentru Michael, căci îl îmbrățișară pe tatăl lui Guiliano și-i strânsă mîna lui Andolini.

Unul era un tânăr zvelt, cu pielea extrem de măslinie și ochii imenși și întunecoși, febrili. Avea o mustață de fante și un farmec aproape feminin, dar cu o înfățișare deloc efeminată. Afișa aerul de cruzime mândră, caracteristic omului care dorește să comande cu orice preț.

Fiindu-i prezentat sub numele de Gaspare Pisciotta, Michael a fost uluit. Pisciotta era al doilea la comandă după Turi Guiliano, vărul lui și cel mai bun prieten. După Guiliano, era cel mai urmărit om din Sicilia, pentru capul lui oferindu-se o recompensă de cinci milioane de lire. Din legende auzite de Michael, numele de Gaspare Pisciotta sugera un om mai primejdios, cu o înfățișare plină de răutate. Și totuși se afla aici, în fața lui, atât de subțirel și pe chip cu roșeața febrilă a omului bolnav de tuberculoză – aici, în Montelepre, înconjurat de două mii de agenți ai Poliției Militare.

Celălalt bărbat era la fel de surprinzător, dar dintr-un alt motiv. Când îl văzu pentru prima oară, Michael tresări. Omul era atât de scund încât ar fi putut să fie luat drept pitic, dar se ținea cu atâta demnitate încât Michael simți imediat că tresărirea sa ar fi putut însemna o jignire de moarte. Purta un costum gri cu dungi subțiri, de o croială impecabilă, și o cravată lată, dintr-o țesătură scumpă, în tonuri argintii, îi dunga cămașa albă ca laptele. Părul îi era des și aproape alb; nu putea să aibă mai mult de cincizeci de ani. Era elegant. Sau pe cât de elegant putea să fie un om foarte scund. Avea un chip colțuros și agreabil, cu gură generoasă, dar arcuită cu vădită cruzime.

Percepu stânjeneala lui Michael și-l salută cu un zâmbet ironic, dar blând. Fu prezentat ca Profesorul Hector Adonis.

Maria Lombardo Guiliano pusese cina pe masa din bucătărie. Mâncară lângă o fereastră a balconului, de unde puteau vedea cerul brăzdat cu roșu, întunericul nopții infiltrându-se dinspre munții înconjurători. Michael mîncă încet, conștient că-l priveau cu toții, judecându-l. Mîncarea era foarte simplă, dar bună, spaghetti cu sos de sepie negru precum cerneala și tocăniță de iepure, condimentate cu boia și sos de roșii. În cele din urmă, Gaspare Pisciotta vorbi, în dialectul sicilian local:

– Deci dumneata ești fiul lui Vito Corleone, care e mai mare chiar și decât Don Croce al nostru, după câte mi se spune. Și dumneata ni-l vei salva pe Turi.

Glasul său avea un ton rece și batjocoritor, un ton ce te invita să răspunzi la jignire, dacă îndrăzneai. Zâmbetul părea să pună la îndoială motivul ce determina orice acțiune, parcă spunând: „Da, e adevărat că faci o treabă bună, dar în scopul cărui interes al dumitale propriu?” Și totuși nu era cu totul lipsit de respect, cunoștea istoricul lui Michael, erau tovarăși întru crimă.

Michael spuse:

– Urmez ordinele tatălui meu. Trebuie să aștept la Trapani până ce Guiliano vine la mine. Apoi o să-l duc în America.

– Și odată Turi ajuns în mâinile dumitale, întrebă serios Pisciotta, îi garantezi siguranța? Poți să-l aperi împotriva Romei?

Michael își dădea seama că mama lui Guiliano îl privea atentă, cu fața încordată, plină de neliniște. Spuse cu grijă:

– Atât cât poate un om garanta ceva în fața sorții. Da, sunt încrezător.

Văzu chipul mamei relaxându-se, dar Pisciotta spuse aspru:

– Eu nu. Te-ai încrezut azi după-amiază în Don Croce. I-ai spus planul de evadare.

– De ce nu? i-o întoarse Michael. De unde dracu' aflase Pisciotta atât de repede detaliile prânzului său cu Don Croce? Instrucțiunile tatălui meu spuneau că Don Croce va aranja ca Guiliano să-mi fie predat. În orice caz, nu i-am spus decât un singur plan de evadare.

– Și celelalte? întrebă Pisciotta. Îl văzu pe Michael ezitând. Vorbește deschis. Dacă oamenii din această odaie nu sunt demni de încredere, atunci nu mai există nici o speranță pentru Turi.

Omul cel scund, Hector Adonis, deschise pentru prima oară gura. Avea o voce extraordinară de timbrată, vocea unui orator înăscut, convingător prin definiție cu oamenii:

– Dragul meu Michael, trebuie să înțelegi că Don Croce este dușmanul lui Turi Guiliano. Informația tatălui tău e depășită de vremuri. Evident, nu ți-l putem preda pe Turi fără a ne lua măsuri de prevedere.

Vorbea italiana elegantă de la Roma, nu dialectul sicilian.

Tatăl lui Guiliano interveni:

– Eu am încredere în făgăduiala lui Don Corleone de a-mi ajuta fiul. Aici nu încapă nici o îndoială.

– Insist, reluă Hector Adonis, trebuie să-ți știm planurile.

– Vă pot spune ce i-am spus lui Don Croce, răspuse Michael. Dar de ce i-aș dezvălui altcuiva și celelalte planuri? Dacă eu v-aș întreba unde se ascunde acum Turi Guiliano, mi-ați spune?

Michael îl văzu pe Pisciotta zâmbind cu sinceră încuviințare a răspunsului său. Dar Hector Adonis spuse:

– Nu e același lucru. N-ai nici un motiv să știi unde se ascunde Turi. Noi însă trebuie să-ți cunoaștem planurile prin care vrei să-l ajuti.

Michael zise liniștit:

– Nu știu nimic despre voi.

Un surâs strălucitor se așternu pe fața chipeșă a lui Hector Adonis. Apoi mărunțelul se ridică în picioare și făcu o plecăciune.

– Scuză-mă, spuse el cu maximă sinceritate. Am fost învățătorul lui Turi când era mic, iar părinții lui mi-au făcut cinstea de a mă chema să-i fiu naș. Acum sunt Profesor de Istorie și Literatură la Universitatea din Palermo. Oricum, oricine de la această masă poate garanta pentru mine. Sunt, și întotdeauna am fost, membru al bandei lui Guiliano.

Stefan Andolini spuse calm:

– Și eu sunt membru al bandei. Îmi știi numele și faptul că ți-s văr. Dar mi se mai spune și *Fra Diavolo*¹.

Și acesta era un nume legendar în Sicilia, pe care Michael îl auzise de multe ori. I se cuvenea acel chip de ucigaș, își spuse. Și el era un fugar pe capul căruia se pusese un premiu. Totuși, în după-amiaza aceea, se așezase să ia masa alături de Inspectorul Velardi.

Cu toții îl așteptau să răspundă. Michael nici nu se gândea să le dezvăluie planurile lui finale, dar știa că tot trebuia să le spună ceva. Mama lui Guiliano îl privea cu ochi pătrunzători. I se adresă direct ei:

– E foarte simplu. Mai întâi, trebuie să vă previn că nu pot aștepta mai mult de șapte zile. Am fost departe de casă prea

¹ Literal = Fratele Diavol; Pseudonimul lui Michele Pezza (1771-1806), țaran din sudul Italiei, un fel de haiduc, conducător al luptei de partizani împotriva armatelor franceze invadatoare (1799, 1804), prins și spânzurat de către ocupanți (n.r.).

mult timp și tatăl meu are nevoie să-l ajut în problemele lui proprii. Înțelegeți, desigur, cât sunt de nerăbdător să mă întorc la familia mea. Dar dorința tatei e să vă ajut fiul. Ultimele instrucțiuni pe care mi le-a transmis cùrierul au fost să-l vizitez pe Don Croce aici, apoi să pornesc spre Trapani. Acolo voi locui la vila Don-ului local. Mă așteaptă oameni din America în care pot avea o încredere absolută. Oameni calificați.

Tăcu o clipă. Cuvântul „calificat“ avea un înțeles special în Sicilia, aplicându-li-se de obicei executanților mafioți cu rang înalt. Continuă:

– Odată ajuns la mine, Turi va fi în siguranță. Vila e o fortăreață. Și în câteva ore ne vom imbarca pe o navă rapidă spre un oraș din Africa. Acolo ne așteaptă un avion special care să ne ducă imediat în America, unde se va afla sub protecția tatălui meu și nu veți mai avea de ce să vă temeți pentru el.

Hector Adonis spuse:

– Când vei fi gata să-l iei în primire pe Turi Guiliano?

– Ajung la Trapani în zori. Dați-mi douăzeci și patru de ore din acel moment.

Dintr-o dată, mama lui Guiliano izbucni în lacrimi:

– Sărmanul meu Turi nu mai are încredere în nimeni. Nu se va duce la Trapani.

– Atunci n-am cum să-l ajut, replică rece Michael.

Maria Lombardo păru să se prăbușească în sine însăși de disperare. În chip neașteptat, Pisciotta fu acela care veni s-o mângâie. O sărută și o cuprinse cu brațele.

– Maria Lombardo, nu-ți face griji, rosti el. Turi încă mă mai ascultă. Am să-i spun că toți credem în acest om din America, nu ăsta e adevărul?

Privi întrebător la ceilalți, care dădură din cap.

– Eu însumi am să-l aduc pe Turi la Trapani.

Toți părură mulțumiți. Michael își dădu seama că răspunsul său rece fusese acela care-i convinsese să aibă încredere în el. Sicilieni cu toții, priveau cu suspiciune orice generozitate prea caldă și umană. Cât despre el, își pierdea răbdarea în fața prudenței lor și a dezordinii din planurile tatălui său. Don Croce era acum dușman, Guiliano se putea să nu vină la el prea repede, putea chiar să nu vină deloc. La urma urmei, ce însemna pentru el Turi Guiliano? Că tot veni vorba, se întrebă din nou: ce însemna Guiliano pentru tatăl său?

Îl poftiră în micul salon, unde bătrâna servi cafea și lichior de anason, cerându-și scuze că n-avea nimic dulce. Anasonul avea să-l încălzească pe Michael pentru lungă sa călătorie nocturnă până la Trapani, spuneau ei. Hector Adonis scoase o tabacheră de aur din jacheta sa elegant croită și le oferî țigări, apoi puse una în gura sa cu contururi delicate și uită de sine într-atât încât se rezemă de spătarul scaunului până ce picioarele nu-i mai atinseră podeaua. Parc-ar fi fost o marionetă agățată de o sfoară.

Maria Lombardo arată spre portretul uriaș de pe perete.

— Nu-i așa că-i un băiat chipeș? întrebă ea. Și pe cât e de frumos, pe-âtâta e de bun. Inima mea s-a frânt când l-au scos în afara legii. Mai țineți minte ziua aceea cumplită, Signor Adonis? Și toate minciunile care se spun în legătură cu Portella della Ginestra? Fiul meu n-ar fi făcut niciodată așa ceva.

Ceilalți erau încurcați. Michael se întrebă pentru a doua oară în aceeași zi ce se întâmplase la Portella della Ginestra, dar nu vroia să întrebe.

Hector Adonis spuse:

— Pe vremea când eram învățătorul lui Turi, era un mare cititor, știa pe de rost legendele lui Charlemagne și Roland, iar acum el însuși e un mit. Și mie mi s-a frânt inima când l-au pus sub urmărire.

Mama lui Guiliano spuse cu amărăciune:

— Va fi norocos dacă rămâne în viață. O, de ce-am vrut ca fiul nostru să se nască aici? O, da, am vrut să fie un sicilian adevărat.

Slobozi un hohot sălbatic și amar.

— Și așa și e. Trăiește temându-se pentru viața lui, pe care s-a pus și un preț.

Tăcu, apoi spuse cu aprigă convingere:

— Iar fiul meu e un sfânt.

Michael observă că Pisciotta zâmbea într-un chip ciudat, ca atunci când oamenii ascultă niște părinți iubitori ce vorbesc prea sentimental despre virtuțile odraslelor lor. Până și tatăl lui Guiliano făcu un gest de nerăbdare. Stefan Andolini surâse cu viclenie, iar Pisciotta spuse afectuos dar rece:

— Draga mea Maria Lombardo, nu face ca fiul tău să pară atât de neajutorat. A dat mai mult decât a primit, iar dușmanii lui încă se mai tem de el.

Mama lui Guiliano spuse, mai calmă:

– Știi că a ucis de multe ori, dar niciodată n-a comis vreo nedreptate. Și întotdeauna le-a lăsat timp să-și purifice sufletele și să-și spună ultimele rugăciuni către Dumnezeu.

Pe neașteptate, îl luă pe Michael de braț, conducându-l în bucătărie și afară, pe balcon.

– Nici unul dinăștialalți nu-l cunoaște cu adevărat pe fiul meu, îi zise ea. Ei nu știu cât de bun și blând e. Poate că trebuie să fie într-un anumit fel cu alți oameni, dar cu mine și-a arătat întotdeauna adevărata față. Mi-a ascultat fiecă cuvânt, niciodată nu mi-a spus o vorbă aspră. A fost un fiu iubitor și îndatoritor. În primele zile după ce l-au declarat tâlhar, privea în jos de pe munte dar nu putea să mă vadă. Iar eu priveam în sus și nu-l puteam vedea. Dar ne simțeam prezența unul altuia, iubirea unul față de altul, Și-l simt și acum, în seara asta. Și mă gândesc la el, singur acolo în munți, cu mii de soldați hăitându-l, și mi se rupe inima. Și s-ar putea ca tu să fii singurul care-l poate salva. Promite-mi c-ai să-l aștepți.

Îi strânse cu putere mâinile într-ale ei, cu lacrimile șiroidu-i pe obraji.

Michael privi, în întunericul nopții, orașul Montelepre cuibărit în pântecul munților uriași, doar piața centrală zărindu-se ca un mic punct luminos. Cerul era spuzit de stele. Pe străzile de jos răsuna din când în când clăntănitul armelor și vocile răgușite ale carabinierilor patrulând. Orașul părea plin de stafii. Pluteau pe adierea dulce a nopții de vară, încărcată de mireasma lămâilor, de zumzetul mărunț al insectelor fără număr, de strigățul neașteptat al câte unei patrule de poliție.

– Am să aștept cât de mult pot, spuse cu blândețe Michael. Dar tatăl meu are nevoie de mine acasă. Trebuie să-ți determini fiul să vină la mine.

Femeia dădu din cap și-l conduse înapoi la ceilalți. Pisciotta umbla încoace și-ncolo prin cameră. Părea nervos.

– Am hotărât că trebuie să așteptăm cu toții aici până se crapă de ziuă și încetează consemnul, anunță el. Sunt prea mulți soldați afară în întuneric cu poftă de a apăsa pe trăgaci, și s-ar putea întâmpla un accident. Ai ceva împotrivă? îl întreabă el pe Michael.

– Nu. Dacă nu înseamnă un deranj prea mare pentru gazdele noastre.

Izgoniră ideea ca neînsemnată. Stătuseră multe nopți treji, pe vremea când Turi Guiliano se strecura în oraș să-și viziteze

părinții. Și, pe lângă asta, aveau multe despre care să discute, multe amănunte de stabilit. Se făcură comozi pentru lunga noapte ce-i aștepta. Hector Adonis își scoase jacheta și cravata, continuând însă să arate elegant. Bătrâna mai pregăti niște cafele.

Michael le ceru să-i spună tot ce știau despre Turi Guiliano. Simțea că trebuie să înțeleagă. Părinții îi explicară iar ce fu minunat fusese întotdeauna Turi. Stefan Andolini îi povesti despre ziua când Turi Guiliano îi cruțase viața. Pisciotta istorisi povești comice despre îndrăzneala lui Turi, despre hazul și lipsa lui de cruzime. Deși putea fi neîndurător cu trădătorii și dușmanii, nu le supunea niciodată insultelor bărbăția, prin tortură și umilinte. Iar apoi a povestit tragedia de la Portella della Ginestra.

— A plâns în ziua aceea, spuse Pisciotta. În fața tuturor membrilor bandei.

Maria Lombardo repetă:

— Nu putea să-i fi ucis pe oamenii aceia, la Ginestra.

— Știm cu toții asta, o alină Hector Adonis. Se întoarse spre Michael și zise: Îndrăgea cărțile, crezusem că va deveni un învățat sau un poet. Era irascibil, dar n-a fost niciodată crud. Căci mânia lui era inocentă. Ura nedreptatea. Ura brutalitatea carabinierilor față de cei săraci și slugărnicia pe lângă bogătași. Încă de copil, era ofensat când auzea de câte un fermier ce nu-și putea păstra porumbul pe care-l cultivase, bea vinul pe care-l tescuse, mânca porcii pe care-i crescuse. Și totuși, era un băiat blând.

Pisciotta râse:

— Acum nu mai e atât de blând. Iar tu, Hector, nu te juca acuma de-a micul învățător. În spinarea calului erai la fel de bărbat ca noi toți.

Hector Adonis îl privi sever:

— Aspanu, nu-i momentul pentru bancurile tale.

— Ascultă mîtitelule, i-o întoarse cu însuflețire Pisciotta, crezi că mi-ar fi vreodată frică de tine?

Michael observă că porecla lui Pisciotta era Aspanu și că între cei doi se înrădăcinase antipatia. Aluziile constante ale lui Pisciotta cu privire la statura celui alt, tonul aspru pe care-i vorbea întotdeauna Adonis lui Pisciotta. De fapt, domnea în aer neîncrederea între toți cei de față; ceilalți păreau să-l țină pe Stefan Andolini la o lungime de braț, mama lui Guiliano nu

arăta să aibă în nimeni deplină încredere. Și totuși, pe măsură ce trecea noaptea, devenea mereu mai clar că toți îl iubeau pe Turi.

Michaël spuse prudent:

– Există un Testament scris de Turi Guiliano. Unde e acum?

Domni o lungă tăcere, cu toții privindu-l sfredelitor. Și deodată neîncrederea lor îl incluse și pe el.

Într-un târziu, Hector Adonis vorbi:

– A început să-l scrie la sfatul meu, iar tot eu l-am și ajutat s-o facă. Fiecare pagină e semnată de Turi. Toate alianțele secrete cu Don Croce, cu guvernul de la Roma și adevărul final despre Portella della Ginestra. Dacă ar fi dat publicității, guvernul ar trebui cu siguranță să cadă. E ultima carte pe care o poate juca Guiliano dacă lucrurile ajung cum nu se poate mai rău.

– Atunci, sper că-l păstrați la loc sigur, spuse Michael.

– ~~La~~, răspunse Pisciotta, ar vrea Don Croce să pună mâna pe Testament.

Mama lui Guiliano interveni:

– La timpul potrivit vom aranja să ți se dea Testamentul. Poate reușești să-l trimiți în America, împreună cu fata.

Michael se uită la toți cu surprindere:

– Care fată?

Își mutară privirile, ca stânjenii sau temători. Știau că e o surpriză neplăcută și le era frică de reacția lui.

– Logodnica fiului meu, explică, în sfârșit, mama lui Guiliano. E gravidă.

Se întoarse spre ceilalți:

– Doar n-o să piară în văzduh. O ia cu el sau nu? Să spună acum.

Deși încerca să-și păstreze stăpânirea de sine, era vădit că o îngrijora reacția lui Michael.

– O să meargă cu tine la Trapani. Turi vrea s-o trimiți înaintea lui în America. Când va primi de la ea vestea că-i în siguranță, abia atunci Turi o să vină la tine.

Precaut, Michael-spuse:

– N-am nici un fel de instrucțiuni. Ar trebui să mă consult cu oamenii mei de la Trapani în legătură cu factorul timp. Știu că dumneata și soțul dumitale urmează să veniți de îndată ce fiul dumneavoastră ajunge în America. Nu se poate ca fata să aștepte și să vă însoțească?

– Fata e proba dumitale, spuse aspru Pisciotta. Va trimite înapoi un mesaj-cod, iar atunci Guiliano va ști că tratează nu

numai cu un om onest, ci și cu unul inteligent. Abia astfel va putea crede că-l scoți în deplină siguranță din Sicilia.

Tatăl lui Guiliano spuse furios:

– Aspanu, ți-am mai spus și ție, și fiului meu. Don Corleone și-a dat cuvântul că ne ajută.

– Astea sunt ordinele lui Turi, spuse calm Pisciotta.

Michael gândi cu repeziciune. În cele din urmă, spuse:

– Cred că e o formulă foarte isteată. Putem încerca drumul de scăpare și să vedem dacă nu prezintă riscuri.

Nu avea intenția să folosească aceeași cale de evadare pentru Guiliano. Mamei acestuia îi zise:

– Te pot trimite pe dumneata și pe soțul dumitale cu fata.

Îi privi întrebător, dar ambii părinți clătinară din cap.

Hector Adonis le spuse cu blândețe:

– Nu-i o idee rea.

– Nu vom părăsi Sicilia cât timp fiul nostru e încă aici, replică mama lui Guiliano.

Tatăl lui își încrucișă brațele și dădu din cap a încuviințare. Iar Michael pricepu la ce se gândeau. Dacă Turi Guiliano murea în Sicilia, nu vroiau ca ei să se afle în America. Trebuiau să stea să-l jelească, să-l înmormânteze, să-i aducă flori la cimitir. Tragedia finală lor le aparținea. Fata putea să se ducă, o lega de el numai dragostea, nu și sângele.

La un moment dat în cursul nopții, Maria Lombardo Guiliano îi arătă lui Michael un caiet umplut cu articole din ziare, afișe prezentând feluritele premii puse pe capul lui Guiliano de către guvernul de la Roma. Îi arătă un reportaj cu fotografii publicat în revista americană *Life*, în 1948. Articolul declara că Guiliano e cel mai mare bandit din timpurile moderne, un Robin Hood italian, care îi jefuia pe cei bogați ca să-i ajute pe nevoiași. Mai reproducea și una din faimoasele scrisori pe care Guiliano le trimisese ziarelor.

Scia: „Timp de cinci ani am luptat să eliberez Sicilia. Le-am dat săracilor ceea ce am luat de la bogătași. Lăsați poporul Siciliei să spună dacă sunt un tâlhar sau un luptător pentru libertate. Dacă ei grăiesc în contra mea, mă voi da pe mâinile voastre pentru judecată. Câtă vreme se pronunță pentru mine, voi continua să duc războiul total.“

Se vedea cât de colo că nu vorbea ca un bandit hăituit, își spuse Michael, în timp ce fața mândră a Mariei Lombardo radia spre el. Simțea o anume identificare cu ea, semăna mult cu

propria lui mamă. Chipul ei era brăzdat de dureri trecute, dar ochii îi ardeau de dorință firească pentru și mai multă luptă împotriva sortii sale.

Într-un târziu se iviră zorii, iar Michael se sculă și-și luă rămas bun. Fu surprins când mama lui Guiliano îl îmbrățișă fierbinte.

– Îmi amintești de fiul meu, spuse ea. Am încredere în tine.

Se duse la poliță și luă o statueta de lemn a Fecioarei Maria. Era neagră. Avea trăsături negroide.

– Ia-o în dar. E singurul obiect pe care-l am vrednic să ți-l dau.

Michael încercă să refuze, dar ea i-o îndesă în mâini.

Hector Adonis spuse:

– N-au mai rămas în Sicilia decât câteva asemenea statui. Curios, dar suntem foarte aproape de Africa.

– Nu contează cum arată, spuse mama lui Guiliano, te poți ruga în fața ei.

– Da, zise și Pisciotta. Poate face tot atât de mult bine ca și celelalte.

În glas i se citea disprețul.

Michael îl privi pe Pisciotta luându-și bun-rămas de la mama lui Guiliano. Putu desluși reala afecțiune dintre ei. Pisciotta o sărută pe amândoi obraji și o bătu pe spate încurajator. Ea însă își rezemă un moment capul pe umărul lui și spuse:

– Aspanu, Aspanu, te iubesc ca pe propriul meu fiu. Nu-i lăsa să-l omoare pe Turi.

Plângea.

Pisciotta își pierdu toată răceala, trupul păru să i se înmoaie și chipul oacheș și osos i se îndulci.

– Cu toții veți îmbătrâni în America, spuse.

Apoi se răsuci spre Michael:

– Am să ți-l aduc pe Turi până-ntr-o săptămână.

Ieși pe ușă repede și fără o vorbă. Avea propriul său permis special, tivit cu roșu, și se putea topi la loc în munți. Hector Adonis avea să rămână cu soții Guiliano, deși avea casa lui în oraș.

Michael și Stefan Andolini urcară în Fiat și trecură prin piața centrală până pe drumul ce ducea la Castelvetro și la orașul de coastă Trapani. Cu șofatul încet și ezitant al lui Andolini și numeroasele baraje rutiere militare, amiaza sosi înainte ca ei să fi ajuns la Trapani.

PARTEA A II-A

TURI GUILIANO

1943

Capitolul 2

În septembrie 1943, Hector Adonis era Profesor de Istorie și Literatură la Universitatea din Palermo. Statura sa extrem de mică îi făcea pe colegi să-l trateze cu mai puțin respect decât merita talentul lui. Dar acesta era un lucru prestabilit în cultura siciliană, care în mod comun și brutal atribuia porecle bazate pe neajunsurile fizice. Singura persoană care-i cunoștea adevărata valoare era Președintele Universității.

În acea lună septembrie a anului 1943, viața lui Hector Adonis avea să se schimbe. Pentru sudul Italiei, războiul luase sfârșit. Armata Americană cucerise deja Sicilia și trecuse pe continent. Fascismul era mort, Italia renăscuse; pentru prima oară în paisprezece secole, insula Siciliei nu avea un real stăpân. Dar Hector Adonis, cunoscând ironiile istoriei, nu-și făcea speranțe prea mari. Mafia începuse deja să uzurpe domnia legii în Sicilia. Puterea ei canceroasă avea să fie la fel de ucigătoare ca în a oricărui stat constituit. De la fereastra biroului său, privea în jos, spre incinta Universității, la cele câteva clădiri ce puteau purta numele de campus.

Nu era nici o nevoie de cămine, nu exista viață universitară așa cum era cunoscută în Anglia și America. Aici, majoritatea studenților învățau acasă și se consultau cu profesorii la intervale stabilite. Profesorii țineau prelegeri pe care studenții le puteau ignora fără a fi pedepsiți. N-aveau nevoie decât să-și ia examenele. Era un sistem pe care Hector Adonis îl găsea

dizgrațios în general și prostesc în particular, căci îi afecta pe sicilienii care, după părerea lui, aveau nevoie de o disciplină pedagogică mai severă chiar decât a studenților din alte țări.

Privind pe fereastra sa ca de catedrală, putea vedea influxul sezonier al șefilor mafioți din toate provinciile Siciliei venind să-și pună pilele pe lângă profesorii de la Universitate. Sub domnia fascismului, aceste căpetenii fuseseră mai circumspecte, mai umile, dar acum, în regimul binevoitor al democrației restaurate de americani, se ridicaseră ca viermii, sfredelind pământul afânat de ploaie și-și reluasera vechile deprinderi. Nu mai erau umili.

Șefii mafioți, Prietenii Prietenilor, căpetenii ale micilor clanuri locale din multele sate ale Siciliei, veneau în haine de duminică să pledeze cauza studenților ce erau rude sau fii ai latifundiarilor bogați, sau fii ai prietenilor, care dădeau rezultate slabe la cursurile universitare și nu luau notă de trecere decât dacă se întreprindeau acțiuni ferme. Iar aceste note erau de cea mai mare importanță. Cum altfel să se descotorosească de progeniturile lipsite de orice ambiție, de talent, de inteligență? Părinții ar fi trebuit să-i întrețină tot restul vieții. Dar cu diplome, fițuici de pergament de la Universitate, exact aceiași ticăloși puteau deveni profesori, doctori, membri ai Parlamentului sau, în cel mai rău caz, mărunți funcționari administrativi la stat.

Hector Adonis ridică din umeri; istoria îl consola. Iubiții săi britanici, în cele mai mărețe zile ale Imperiului lor, își încredințaseră armatele pe mâna unor la fel de incompetenți fii ai bogaților, cărora părinții le cumpăraseră funcții în armată și la comanda unor mari corăbii. Totuși, Imperiul prosperase. Drept e că acești comandanți își conduseseră oamenii în masacre inutile, dar trebuie spus că și comandanții muriseră alături de oamenii lor, vitejia fiind un imperativ de clasă. Iar această moarte rezolvase în fine problema incompetenților și a nefoșitorilor deveniți o povară pe umerii statului. Italienii nu erau atât de cavaleri sau cu un simț practic atât de rece. Își iubeau copiii, îi salvau de la dezastrul personal și lăsau statul să se descurce cum o ști.

De la fereastra sa, Hector Adonis putu recunoaște cel puțin trei șefi ai Mafiei locale învărtindu-se în căutarea victimelor. Purtau șepci de stofă și cizme de piele, scurtele groase de catifea ținându-și-le pe braț, căci vremea era caldă încă. Duceau

coșuri cu fructe și sticle îmbrăcate în bambus; cu vin de casă, spre a le da în dar. Nu mită, ci respectuos antidot pentru teroarea ce se va ivi în pieptul profesorilor la vederea lor. Căci majoritatea profesorilor erau sicilieni de baștină și înțelegeau că cererile nu puteau fi refuzate niciodată.

Unul din șefii Mafiei, cu îmbrăcămintea atât de țărănească încât ar fi putut pași pe scenă în plină *Cavalleria Rusticana*, intra în clădire și urca scara. Hector Adonis se pregăti, cu sardonică plăcere, să joace comedia familiară ce urma.

Adonis îl cunoștea. Numele lui era Buccilla și avea o fermă și oi într-o localitate numită Partinico, nu departe de Montelepre. Își dădura mâna, iar Buccilla îi întinse coșul pe care-l adusese.

— Atâtea fructe ne-au căzut pe jos, gata să putrezească, încât, ce mi-am zis, ia să-i duc câteva și Profesorului, spuse Buccilla.

Era un om mic dar îndesat, cu trupul vânos în urma unei vieți de muncă grea. Adonis știa că avea reputația de om cinstit, că era modest, deși și-ar fi putut converti puterea în averi. Reprezenta o tendință de întoarcere spre vechii șefi ai Mafiei care luptau nu pentru bogății, ci pentru respect și onoare.

Adonis zâmbi acceptând fructele. Care țaran din Sicilia lăsa oare vreodată ceva să se irosească? Existau o sută de copii pentru fiecare măslină căzută pe jos, iar copiii ăștia erau ca lăcustele.

Buccilla oftă. Era afabil, dar Adonis știa că această afabilitate se putea preface în amenințare într-o fracțiune de secundă. Așa că fulgeră un zâmbet de simpatie în timp ce Buccilla spunea:

— Ce mai belea e și viața. Am atâtea treburi de făcut pe pământurile mele și totuși, când vecinul m-a rugat să-i fac acest mic serviciu, cum aș fi putut să-l refuz? Tatăl meu l-a cunoscut pe tatăl lui, bunicul pe bunicul lui. Și firea mea, nenorocirea mea poate, e să fac orice-mi cere un prieten. La urma urmelor, nu suntem cu toții creștini?

Hector Adonis spuse moale:

— Noi, sicilienii, suntem toți la fel. Suntem prea generoși. De-asta nordicii de la Roma profită de noi într-un mod atât de rușinos.

Buccilla îl privi lung, cu șiretenie. N-avea să fie nici o greutate. Și nu auzise el undeva că acest profesor era unul dintre Prieteni? Cu siguranță, nu părea speriat. Și dacă era un Prieten

al Prietenilor, de ce el, Buccilla, nu știuse acest lucru? Dar existau multe niveluri diferite în rândul Prietenilor. În orice caz, avea în față un om ce înțelegea lumea în care trăia.

— Am venit să vă cer o favoare, spuse Buccilla. Ca de la un sicilian la altul. Fiul vecinului meu a căzut la Universitate, anul ăsta. Dumnezeuastră l-ați picat. Așa susține vecinul meu. Dar când am auzit numele dumneavoastră, i-am spus: „Ce! Signor Adonis? Păi, omul ăsta are cea mai bună inimă din lume. N-ar putea în veci să facă o faptă atât de crudă dacă ar ști toate amănuntele. În veci.“ Așa că m-au implorat cu lacrimi în ochi să vă spun toată povestea. Și să vă cer cu cea mai mare umilință să-i schimbați nota, astfel ca să poată ieși în lume să-și câștige pâinea.

Hector Adonis nu se lăsa înșelat de această politețe exagerată. Era ca englezii pe care-i admira atâta, acei oameni care puteau fi duri cu atâta subtilitate încât te puteai lăfăi în insultele lor zile-ntregi până să-ți dai seama că te răniseră de moarte. Era o figură de stil cu privire la englezi, dar, în cazul lui Signor Buccilla, cererea sa, dacă era refuzată, ar fi fost urmată de un foc de *lupară*¹ într-o noapte întunecoasă. Hector Adonis ciuguli politicos din măslinile și celelalte fructe aflate în coș.

— Ah, nu putem lăsa un tânăr să moară de foame în lumea aceasta cumplită, spuse el. Care e numele băiatului?

Iar când Buccilla îi spuse, luă un registru din fundul catedrei. Îl răsfoi, deși, firește, știa bine numele.

Studentul căzut era o loază, un topârlan, un nătărău; mai brută decât oile de la ferma lui Buccilla. Era un afemeiat leneș, un palavragiu molău, un analfabeț fără speranță, care nu știa nici măcar deosebirea dintre *Iliada*² și *Verga*³. În pofida tuturor acestor fapte, Hector Adonis îi zâmbi dulce lui Buccilla și, pe un ton de surpriză absolută, spuse:

— A, a avut o mică problemă la unul din examene. Dar e ușor de remediat. Trimiteți-l la mine și am să-l pregătesc chiar în aceste încăperi, după care îi acord o reexaminare. Nu va mai da greș.

¹ Pușcă de vânătoare, cu țeava scurtă (it.).

² Celebră epopee greacă, în 24 de cânturi, atribuită lui Homer, care înfățișează un episod din lupta aheilor pentru cucerirea cetății Troia (n.r.).

³ Giovanni Verga (1840–1922), romancier italian, inițiatorul *verismului* (n.r.).

Își strânseseră mâinile, iar omul plecă. Încă un prieten nou, își spuse Hector. Ce însemna faptul că toți acei tineri buni-dă-nimic primeau diplome universitare pe care nu le câștigau cinstit și nici nu le meritau? În Italia anului 1943, și le puteau folosi ca să se șteargă cu ele la cururile lor răzgâiate și să eșueze în posturi mediocre.

Soneria telefonului îi rupse firul gândurilor și îi aduse un alt soi de iritare. Un semnal scurt, apoi o pauză, după care trei sunete și mai scurte. Centralista pălăvrăgea cu cineva și făcu legătura printre două vorbe ale șuetei. Asta-l exasperă atât de tare, încât strigă *Pronto!*¹ în receptor mai dur decât s-ar fi cuvenit.

Și, din nefericire, cel care-l suna era Președintele Universității. Dar Președintele, un notoriu formalist al curtoaziei profesionale, avea, în mod vădit, lucruri mult mai importante în minte decât nepolitețea. Glasul îi tremura de frică, aproape înlăcrimat în implorarea sa:

— Dragul meu Profesor Adonis, te-aș putea deranja să vii până în cabinetul meu? Universitatea are o problemă gravă, pe care numai dumneata s-ar putea să fii în măsură a o rezolva. E de cea mai mare importanță. Crede-mă, dragul meu Profesor, vei avea toată gratitudinea mea.

Acest servilism îl irita pe Hector Adonis. Ce aștepta idiotul ăsta de la el? Să sară peste Catedrala din Palermo? Președintele ar fi fost mai calificat, își spuse amar Adonis, avea cel puțin un metru optzeci. Să sară el, nu să-i ceară unui subaltern cu picioarele cele mai scurte din toată Sicilia să facă treaba în locul lui. Această imagine îl bine dispuse iar pe Adonis. Așa că întrebă moale:

— Poate mi-ați putea da un indiciu. Atunci mă voi putea pregăti pe drum.

Vocea Președintelui scăzu până la șoaptă:

— Mult stimatul Don Croce ne-a onorat cu o vizită. Nepotul lui e student la medicină, și profesorul i-a sugerat să se retragă elegant de la cursuri. Don Croce a venit să ne roage în cel mai curtenitor mod posibil să ne mai gândim. Oricum, profesorul din Colegiul Medical insistă ca tânărul să renunțe la studii.

— Cine-i prostul ăsta? întrebă Hector Adonis.

¹ Alo! (it.).

– Tânărul Doctor Nattore. Un respectabil membru al facultății, dar deocamdată puțin cam aerian.

– În cinci minute sunt la dumneavoastră în cabinet, răspunse Hector Adonis.

În timp ce străbătea grăbit curtea spre clădirea principală, Adonis cugetă ce atitudine să adopte. Nu Președintele prezenta dificultăți; întotdeauna îl convocase pe Adonis în asemenea probleme. Necazul era cu Doctorul Nattore. Îl cunoștea bine pe Doctor. Un medicinist strălucit, un pedagog a cărui moarte ar fi însemnat categoric o pierdere pentru Sicilia, iar demisia sa, o pierdere pentru Universitate. De asemenea, cel mai plicticos dintre încrezuți, un om de adevărată onoare și cu principii inflexibile. Dar chiar și el trebuia să fi auzit de marele Don Croce, până și el trebuia să aibă un grăunte de bun-simț plantat în creierul său de geniu. Altceva trebuie că era la mijloc.

În fața clădirii principale se afla o mașină lungă și neagră, de care se rezemau doi bărbați în costume de oraș, ce nu reușeau să le dea o înfățișare respectabilă. Erau, fără îndoială, gorila Don-ului și șoferul, lăsați afară din respect pentru academia pe care o vizita Don Croce. Adonis le văzu privirile de uimire și apoi de amuzament față de mica sa statură, îmbrăcămintea perfect croită, servieta de sub braț. Îi fulgeră cu o privire înghețată, care-i miră. Putea un om atât de scund să fie un Prieten al Prietenilor?

Cabinetul Președintelui arăta mai mult a bibliotecă decât a centru de afaceri; omul era mai curând cărturar decât administrator. Cărți aliniate acopereau toți pereții, mobila era masivă dar confortabilă. Don Croce ședea într-un fotoliu enorm, sorbindu-și ceașca de espresso. Chipul său îi amintea lui Hector Adonis de prova unei corăbii din *Iliada*, trecută prin ani de bătălii și mări ostile. Don-ul se prefăcu a nu-l fi cunoscut niciodată, iar Adonis lăsă să-i fie prezentat. Președintele știa, desigur, că totul era o farsă, dar tânărul Doctor Nattore se lăsă înșelat.

Președintele era cel mai înalt om din Universitate; Hector Adonis, cel mai scund. Imediat, din politete, Președintele se așează și se cufundă adânc în fotoliul său înainte de a vorbi.

– Am avut o mică neînțelegere, spuse el.

La aceasta, Doctorul Nattore pufni exasperat, dar Don Croce înclină ușor capul a confirmare. Președintele continuă:

– Don Croce are un nepot care jinduieste să fie doctor. Profesorul Nattore spune că nu are notele necesare pentru a fi atestat. O tragedie. Don Croce a fost atât de amabil să vină și să ne prezinte cazul nepotului domniei sale și, de vreme ce Don Croce a făcut atât de mult pentru Universitatea noastră, m-am gândit că ar trebui să încercăm tot posibilul pentru a-i acorda unele înlesniri.

Don Croce interveni amiabil, fără nici o undă de sarcasm:

– Eu însumi sunt analfabet, și totuși nimeni nu poate spune că n-am avut succes în lumea afacerilor.

„Desigur, își spuse Adonis, un om care putea mitui miniștri, ordona omoruri, teroriza negustorii și proprietarii de fabrici n-avea nevoie să citească și să scrie.“ Don Croce continuă:

– Mi-am găsit calea prin experiență. De ce n-ar putea nepotul meu să facă același lucru? Bietei mele surori i s-ar frânge inima dacă fiul ei n-ar avea cuvântul „Doctor“ înaintea numelui. E o adevărată credincioasă întru Christos, vrea să ajute lumea.

Doctorul Nattore, cu acea insensibilitate atât de proprie omului care are dreptate, spuse:

– Eu nu-mi pot schimba poziția.

Don Croce oftă. Spuse, lîngușitor:

– Ce rău ar putea face nepotul meu? Voi aranja un post de la guvern în armată sau într-un spital catolic pentru bătrâni. Îi va ține de mână și le va asculta necazurile. E extrem de drăguț, o să-i farmece pe bătrânii rablagiți. Ce cer? O mică învârtelă prin hârtiile pe care le tot învârtiți pe-aici.

Privi prin încăpere, cu dispreț la adresa cărților ce-i țineau loc de pereți.

Hector Adonis, teribil de tulburat de această placiditate a lui Don Croce, semnal de alarmă la un asemenea om, își spuse furios că-i venea ușor Don-ului să adopte o atare poziție. Oamenii săi îl expediau urgent în Elveția la cea mai ușoară indispoziție a ficatului. Dar Adonis știa că lui îi revine sarcina de a rezolva impasul.

– Dragul meu Doctor Nattore, spuse el, putem cu siguranță să facem ceva. Câteva meditații particulare, ceva practică în plus la un spital de caritate...

În pofida nașterii sale în Palermo, Doctorul Nattore nu arăta a sicilian. Era blond și cu început de chelie, și-și dezvăluia mânia, lucru pe care nici un sicilian veritabil nu l-ar fi făcut în

situația aceea delicată. Fără îndoială, îl trădau genele moștenite de la vreun cuceritor normand de demult.

– Nu mă înțelegeți, dragă Professore Adonis. Prostul ăla tânăr vrea să fie chirurg.

„Iisuse, Iosife, Fecioară Maria și toți Sfinții“, spuse în sine sa Hector Adonis. „Asta e belea adevărată.“

Profitând de tăcerea buimăcită a colegului său, Doctorul Nattore continuă:

– Nepotul dumneavoastră habar n-are de anatomie. A ciopârțit un cadavru de parcă ar fi măcelărit o oaie pentru frigare. Lipsește la majoritatea cursurilor, nu se pregătește pentru examenele scrise, intră în sala de operație ca și cum ar veni la bal. Recunosc că e politicoș, n-ai putea găsi un băiat mai drăguț. Dar, la urma urmei, vorbim despre un om care într-o bună zi va trebui să pătrundă într-un trup omenesc cu un cuțit ascuțit.

Hector Adonis știa exact la ce se gândea Don Croce. Cui îi păsa cât de prost chirurg va ieși băiatul? Era o chestiune de prestigiu familial, de pierdere a respectului – dacă băiatul nu reușea. Oricât de prost chirurg ar fi ajuns, n-avea să omoare-n viața lui atât de mulți oameni precum ceilalți angajați mai activi ai lui Don Croce. De asemenea, acel tânăr Doctor Nattore nu se înclinase în fața voinței lui, nu pricepuse aluziile cum că Don Croce era dispus să renunțe la treaba cu chirurgia, că accepta ca nepotul lui să fie doctor în medicină generală.

Deci, acum era momentul ca Hector Adonis să rezolve disputa.

– Dragul meu Don Croce, spuse el, sunt sigur că Doctorul Nattore va ceda dorinței dumneavoastră dacă insistăm. Dar de unde această romantică idee ca nepotul să devină chirurg? Cum spuneți, e prea sensibil, iar chirurgii sunt niște sadici înnașcuți. Și cine, în Sicilia, se bagă de bună voie sub cuțit?

După o clipă de tăcere, urmă:

– De asemenea, trebuie să practice la Roma, dacă-l promovăm aici, iar romanii vor folosi orice pretext ca să demoleze un sicilian. Îi faceți nepoțului dumneavoastră un deserviciu insistând. Dați-mi voie să vă propun un compromis.

Doctorul Nattore murmură că nu era posibil nici un compromis. Pentru prima oară, ochii ca de șopârlă ai lui Don Croce aruncară flăcări. Doctorul Nattore tăcu, iar Hector Adonis se grăbi mai departe:

– Nepotul dumneavoastră va primi notele de trecere pentru a ajunge medic internist, nu chirurg. Vom spune că are o inimă prea bună ca să taie.

Don Croce își desfăcu larg brațele, cu buzele despărțite într-un zâmbet de gheață.

– M-ați învins cu bunul-simț al dumneavoastră și cu rațiunea vorbelor, îi spuse el lui Adonis. Așa să fie. Nepotul meu va fi internist, nu chirurg. Iar sora mea trebuie să se bucure.

Se grăbi să plece, cu scopul propus împlinit; nu sperase nimic mai mult. Președintele Universității îl conduse până la mașină. Dar toți cei prezenți observară ultima privire pe care i-o aruncă Don Croce Doctorului Nattore înainte de a ieși. Era o privire de cercetare atentă, ca pentru a-i memora trăsăturile, a se asigura că nu va uita chipul celui om care încercase să-i înfrunte voința.

După ce plecară cei doi, Hector Adonis se întoarșe spre Doctorul Nattore și-i spuse:

– Dumneata, dragă colega, trebuie să demisionezi din Universitate și să pleci să-ți faci meseria la Roma.

Doctorul Nattore replică furios:

– Ești nebun?

– Nu tot atât de nebun ca dumneata, răspunse Adonis. Insist să iei cina cu mine diseară, și-am să-ți explic de ce Sicilia noastră nu e Grădina Raiului.

– Dar de ce să plec? protestă Doctorul Nattore.

– I-ai spus cuvântul „nu“ lui Don Croce Malo. Sicilia nu e destul de mare pentru amândoi.

– Dar a ieșit cum a vrut el, exclamă disperat Doctorul Nattore. Nepotu-său va deveni doctor. Dumneata și Președintele ați aprobat-o.

– Dar dumneata nu. Am aprobat-o ca să-ți salvăm viața. Cu toate acestea, ești acum un om însemnat.

În seara aceea, Hector Adonis invită șase profesori, printre care și Doctorul Nattore, la unul dintre cele mai bune restaurante din Palermo. Fiecare dintre acești profesori primise în acea zi vizita câte unui „om de onoare“ și acceptase să schimbe notele unui elev prost. Doctorul Nattore le ascultă poveștile cu oroare, iar în cele din urmă spuse:

– Dar asta nu se poate întâmpla într-o facultate de medicină, nu unui doctor...

Până la urmă își pierde răbdarea cu el. Un Profesor de Filosofie ceru să afle de ce practica medicinei era mai importantă pentru spița umană decât complicatele procese de gândire ale minții omenești și sanctitatea nemuritoare a sufletului. Când terminară, Doctorul Nattore acceptă să părăsească Universitatea din Palermo și să emigreze în Brazilia, unde, fu el asigurat de colegi, un bun chirurg putea face avere cu vezicile biliare.

În noaptea ce urmă, Hector Adonis dormi cu cugetul împăcat. Dar a doua zi dimineață primi un telefon urgent de la Montelepre. Finul său, Turi Guiliano, a cărui inteligență o cultivase, a cărui blândețe o prețuisese, al cărui viitor îl plănuise, omorâse un polițist.

Capitolul 3

Montelepre era un orașel de șapte mii de locuitori, cufundat la fel de adânc în valea Munților Cammarata ca și în sărăcie.

În ziua de 2 septembrie 1943, cetățenii se pregăteau pentru Festa lor, ce urma să înceapă a doua zi și să continue următoarele trei zile.

Festa era cel mai mare eveniment al anului în fiecare oraș, mai mare decât Paștele, Crăciunul sau Anul Nou, mai mare decât zilele ce sărbătoreau sfârșitul marelui război sau nașterea vreunui mare erou național. Festa era dedicată propriului sfânt favorit, patronul orașului. Era una dintre puținele datini în care guvernul fascist al lui Mussolini nu îndrăznise să se amestece sau să încerce s-o interzică.

Pentru a organiza Festa, în fiecare an se forma un Comitet de Trei, compus din cei mai respectați bărbați din oraș. Acești trei oameni numeau apoi delegați pentru a colecta bani și bunuri oferite. Fiecare familie contribuia după posibilități. În plus, delegații erau trimiși pe străzi să cerșească.

Apoi, pe măsură ce se apropia ziua cea mare, Comitetul de Trei începea să cheltuiască fondul special adunat peste an. Angajau o orchestră și tocmeau un clovn. Puneau la bătaie generoase premii în bani pentru cursele de cai ce aveau să se țină în cele trei zile. Chemau specialiști să împodobească biserica și străzile, astfel că mohorâtul oraș Montelepre, pustiit de sărăcie, arăta dintr-o dată ca o citadelă medievală în mijlocul

Câmpiiilor Postavurilor de Aur. Era contractat un teatru de păpuși. Vândătorii ambulanți își instalau tarabele cu mâncare.

Famiile din Montelepre foloseau Festa pentru a-și înfățișa fiicele de măritat; le erau cumpărate haine noi, se stabileau misiunile cucoanelor ce le însoțeau. O societate de prostituate din Palermo ridica un cort uriaș chiar lângă oraș, licențele și certificatele medicale garnisind pereții de prelată cu dungi roșii, albe și verzi. Un faimos sfânt călugăr, căruia cu ani în urmă îi apăruseră stigmatе, era tocmit să predice slujba oficială. Și în cele din urmă, într-a treia zi, racla sfântului era purtată pe străzi cu toți orașenii după ea, însoțiți de tot ce-aveau în materie de catâri, cai, porci și măgari. Deasupra catafalcului stătea efigia sfântului, acoperită de bani, flori, dulciuri multicolore și uriașe sticle de vin în teci de bambus.

Aceste câteva zile erau zilele lor de glorie. Nu conta că în restul anului mureau de foame și că în chiar aceeași piață a satului unde preacinstiseră sfântul își vindeau sudoarea trupurilor, pentru o sută de lire pe zi, baronilor pământului.

În prima zi a Festei din Montelepre, Turi Guiliano era desemnat să ia parte la ritualul de deschidere, împerecherea Catârței Minune din Montelepre cu cel mai mare și mai forțos măgar din oraș. Rareori o femelă de catâr poate concepe pui; sunt clasificate ca animale sterile, produse ale împreunării dintre iapă și măgar. Dar în Montelepre exista o asemenea catâră; cu doi ani în urmă fătase un măgăruș, iar stăpânul ei acceptase, ca parte a contribuției familiei sale la Festa orașului, să ofere serviciile catârței și, dacă miracolul se producea, progenitura sa era dăruită Festei de la anul. Exista în acea ceremonie o batjocură sardonică.

Dar împerecherea rituală nu era decât parțial o bătaie de joc. Țăranul sicilian are o afinitate specială față de catârul și măgarul său. Sunt animale ce muncesc din greu și, la fel ca țăranul însuși, au firi dure, ca de cremene. La fel ca țăranul, pot lucra statornic ceasuri foarte îndelungate fără a se frânge, spre deosebire de mai nobilul cal, care trebuie cocoloșit. De asemenea, au pasul sigur și-și pot găsi drumul de-a lungul teraselor muntoase fără a cădea și a-și rupe piciorul, nu ca aprigii armăsari sau zburdalnicele iepe de viță nobilă. Tot așa, țăran, măgar și catâr consumă și digeră hrană care ar ucide alți oameni și animale. Dar cea mai mare afinitate era aceasta: țăran,

măgar și catâr trebuiau să fie tratați cu afecțiune și respect, altminteri deveneau îndărătnici și ucigași.

Sărbătorile religioase catolice încolțiseră din străvechi ritualuri păgâne de a cerși minuni zeilor. În acea zi fatidică din septembrie 1943, în timpul Festei din orașul Montelepre, avea să se petreacă un miracol ce urma să schimbe soarta celor șapte mii de locuitori.

La cei douăzeci de ani ai săi, Turi Guiliano era considerat cel mai viteaz, cel mai onorabil, cel mai puternic, tânărul bărbat care inspira cel mai mare respect. Era un om de onoare. Adică, un om ce-și trata semenul cu deosebită cinste și unul care nu putea fi insultat fără a riposta.

Se distinsese la ultima recoltă prin a fi refuzat să fie angajat ca lucrător pe leafa jignitoare decretată de administratorul moșiilor locale. Le ținuse atunci celorlalți un discurs, îndemnându-i să nu lucreze, să lase recolta să putrezească. Carabinierii îl arestaseră pe baza acuzațiilor formulate de Baron. Ceilalți oameni reveniseră la muncă. Guiliano nu vădise nici un gând rău față de aceștia, nici măcar față de carabinieri. Când a fost eliberat din închisoare prin intervenția lui Hector Adonis, nu a arătat nimănui nici un fel de ranchiună. Își respectase principiile, și asta-i era destul.

Cu un alt prilej, intervenise într-o bătaie cu cuțitele dintre Aspanu Pisciotta și un alt tânăr, interpunându-și pur și simplu trupul neînarmat între ei și, cu raționamente pline de haz, potolindu-le mânia.

Neobișnuit la toate acestea era faptul că la orice altă persoană asemenea acțiuni ar fi fost luate drept semne de lașitate sub masca omeniei, dar ceva anume la Guiliano interzicea o astfel de interpretare.

În acea a doua zi a lui septembrie, Salvatore Guiliano, numit Turi de către prieteni și de familie, rumega ceva ce pentru el însemna o lovitură zdrobitoare dată mândriei sale masculine.

Nu era decât un mărunțiș. Orașul Montelepre nu avea cinematograful, n-avea sală a primăriei, dar exista o cafenea mică și o masă de biliard. Cu o seară înainte, Turi Guiliano, vărul său Gaspare „Aspanu“ Pisciotta și alți câțiva tineri jucau biliard. Unii dintre bătrânii orașului îi priviseră în timp ce își beau paharele cu vin. Unul dintre ei, cu numele de Guido Quintana, era cam beat. Avea reputație. Fusese închis de Mussolini, suspectat de a fi membru al Mafiei. Ocupația americană asupra

insulei îi adusesese eliberarea, considerat victimă a fascismului, și se zvonea că urma să fie numit Primar al orașului Montelepre.

La fel ca orice sicilian, Turi Guiliano cunoștea legendara putere a Mafiei. În acele ultime câteva luni de libertate, capul ei ca de șarpe începuse să se unduiască peste tot ținutul, parcă fertilizat de huma proaspătă a unui nou guvern democrat. Deja se șoptea prin oraș că proprietarii de magazine plăteau „asigurarea” anumitor „oameni de respect”. Și, firește, Turi cunoștea situația: nenumăratele ucideri de țărani ce încercaseră să-și ridice lefurile de la nobili și moșieri puternici; controlul strict al insulei de către Mafie înainte ca Mussolini s-o fi decimat cu propria sa desconsiderare a procesului legii, ca un șarpe din cei mai ucigători mușcând, cu colții săi veninoși, o reptilă mai puțin puternică. Așa că Turi Guiliano simțea teroarea ce se pregătea.

Quintana îi privea acum pe Guiliano și pe tovarășii săi cu un ochi vag disprețuitor. Poate că buna lor dispoziție îl irita. Era, la urma urmei, un om serios, pe cale să înceapă o perioadă crucială a vieții sale: exilat de guvernul mussolinian pe o insulă pustie, revenise acum în orașul natal. Țelul său în următoarele câteva luni era de a-și impune respectul în ochii orașenilor.

Sau poate farmecul lui Guiliano să fi fost acela care-l irita, căci Guido Quintana era un om extrem de urât. Prezența acestuia intimida nu prin vreo trăsătură fizică, ci datorită obiceiului său de-o viață de a manifesta o formidabilă insolență față de lumea exterioară. Sau poate o fi fost antagonismul din fire al unui bandit înăscut față de un erou înăscut.

În orice caz, Quintana se ridică în picioare tocmai la timp pentru a-l înghionti pe Guiliano în vreme ce acesta trecea spre partea cealaltă a mesei de biliard. Turi, în mod firesc politicos cu un om-mult mai în vârstă, își ceru scuze cu amabilitate și sinceritate. Guido Quintana îl măsură din cap până-n picioare cu dispreț.

— De ce nu stai acasă, să dormi și să te odihnești ca să-ți câștigi mâine pâinea? întrebă el. Prietenii mei așteaptă de-o oră să joace biliard.

Întinse mâna, îi smulse lui Guiliano tacul de biliard și, cu un ușor zâmbet, îi făcu semn să plece de la masă.

Toată lumea îi privea. Insulta nu era mortală. Dacă omul ar fi fost mai tânăr sau injuria mai ascuțită, Guiliano ar fi fost

nevoit să se lupte pentru a-și păstra reputația de bărbăție. Aspanu Pisciotta purta întotdeauna la el un cuțit, iar acum se postă în așa fel încât să-i oprească pe prietenii lui Quintana, dacă hotărau să intervină. Pisciotta n-avea nici un pic de respect pentru oamenii mai vârstnici, și se aștepta ca prietenul și vărul său să pună capăt răfuiei.

Dar în acel moment Guiliano simți o stânjeneală stranie. Omul acesta te intimidă și părea gata pentru cele mai serioase consecințe ale oricărei dispute. Tovarășii săi din fundal, oameni în vârstă și ei, zâmbeau amuzați, neavând parcă nici o îndoială cu privire la deznodământ. Unul dintre ei purta echipament de vânătoare și avea o pușcă. Guiliano nu era înarmat. Și atunci, preț de-un rușinos moment, îl încercă frica. Nu se temea de-a fi rănit, de-a fi lovit, de-a descoperi că omul acela era mai puternic decât el. Era teama că acei oameni știau ce făceau, că erau stăpâni pe situație. El, nu. Că-l puteau împușca pe străzile întunecate din Montelepre în timp ce se îndrepta spre casă. Că a doua zi va apărea în chip de nebun mort. Tactica înăscută a luptătorului de gherilă fu aceea care-l făcu să bată în retragere.

Așa că Turi Guiliano își luă prietenul de braț și-l conduse afară din cafenea. Pisciotta îl urmă fără să se opună, uimit că prietenul său cedase atât de ușor, nebănuind însă nici un moment că îi fusese frică. Știa că Turi era bun la inimă și presupuse că nu dorise să se certe și să rănească un alt om pentru un lucru atât de mărunț. În timp ce porneau spre casă, luând-o în sus pe Via Bella, auziră în urma lor țâcănitul bilelor de biliard.

Toată noaptea Turi Guiliano n-a putut să doarmă. Chiar îi fusese teamă de omul acela cu chip rău și trup amenințător? Tremurase ca o fată? Râdeau cu toții de el? Ce părere avea acum despre el cel mai bun prieten, vărul lui, Aspanu? Că era un laș? Că el, Turi Guiliano, conducătorul tineretului din Montelepre, cel mai respectat, recunoscut drept cel mai puternic și mai neînfricat, se pleoștise la prima amenințare a unui bărbat adevărat? Și totuși, își spunea, de ce să riște o vendetă, care ar fi putut să ducă la moarte, din cauza unui fleac de joc de biliard și a mârâniei unui bătrân irascibil? N-ar fi fost ca o gâlceavă cu un alt tânăr. Știuse că această răfuială putea fi serioasă. Știuse că oamenii aceia erau alături de Prietenii Prietenilor, și asta-l făcuse să se teamă.

Guiliano dormi prost și se trezi cu acea dispoziție mohorâtă atât de periculoasă la adolescenții de sex masculin. Își părea sieși ridicol. Întotdeauna dorise să fie un erou, ca majoritatea tinerilor. Dacă ar fi trăit în oricare altă parte a Italiei, ar fi devenit de mult un soldat, dar, ca orice sicilian adevărat, nu se înrolase voluntar, iar nașul său, Hector Adonis, făcuse anumite intervenții ca să nu fie încorporat. La urma urmei, deși Italia guverna Sicilia, nici un sicilian autentic nu se simțea italian. Și-apoi, la drept vorbind, însuși guvernul italian nu era chiar atât de dornic să recruteze sicilienii, mai ales în acel ultim an al războiului. Sicilienii aveau prea multe rude în America, sicilienii erau criminali și renegați din naștere, sicilienii erau prea proști ca să se instruiască în milităria modernă și provocau necazuri oriunde se duceau.

Pe stradă, Turi Guiliano simți cum indispoziția îi dispare în fața frumuseții pure a zilei. Soarele auriu strălucea, mireasma măslinilor și a lămâilor umplea văzduhul. Iubea orașul Montelepre, străzile sale strâmbe, casele de piatră cu balcoanele lor pline de florile acelea viu colorate ce creșteau în Sicilia fără nici cea mai mică încurajare. Iubea acoperișurile de țiglă roșie ce se întindeau spre capătul orașelului, îngropat în valea aceea adâncă peste care soarele turna aur lichid.

Elaboratele decorațiuni ale Festei – străzile dominate de un labirint aerian de sfinți multicolori din mucava, casele împodobite cu flori mari pe tije de bambus – deghizau sărăcia funciară a orașului sicilian tipic. Cocoțate sus, și totuși sfios ascunse în faldurile munților înconjurători, casele cu ghirlande erau în majoritate pline de bărbați, femei, copii și animale, ocupând câte trei sau patru camere. Multe case nu aveau instalație sanitară, și nici chiar miile de flori și aerul rece de munte nu puteau învinge mirosul dejecțiilor ce se înălța în același timp cu soarele.

Pe timp frumos, oamenii nu stăteau în casă. Femeile se așezau pe taburete de lemn pe terasele lor pietruite, pregătind mâncarea pentru mesele care se serveau și ele afară, în fața ușii. Copiii mici umpleau străzile fugărind găini, curcani, capre; copiii mai mari împloteau coșuri de bambus. În capătul Viei Bella, înainte de a se deschide în piață, se afla o uriașă fântână cu chip de demon, construită de greci cu două mii de ani în urmă, scuipând apă prin gura ei cu dinți din piatră. De-a lungul coastelor din jur se aflau grădini verzi, dispuse precar în terase.

Pe câmpiile mai de jos se vedeau orașele Partinico și Castellammare; Corleone, însângeratul oraș de piatră întunecată, pândea ucigător dincolo de orizont.

La capătul îndepărtat al Viei Bella, de unde începea drumul spre câmpia Castellammare, Turi îl văzu pe Aspanu Pisciotta ducând de căpăstru un măgaruș. Un moment fu îngrijorat de felul cum îl va trata Aspanu după umilirea din seara trecută. Prietenul său era vestit pentru limba lui ascuțită. Avea să facă vreo remarcă disprețuitoare? Guiliano simți iarăși năvala furiei zadarnice și jură să nu se mai lase niciodată luat atât de pe nepregătite. N-avea să se mai gândească la consecințe, le va arăta tuturor că nu era un laș. Totuși, într-un colț al minții, revedea întreaga scenă clar și deslușit. Prietenii lui Quintana așteptând în spatele lui, unul din ei cu o pușcă de vânătoare. Erau Prieteni ai Prietenilor și s-ar fi răzbunat. Nu-i era frică de ei, se temea doar de înfrângere, care părea atât de sigură fiindcă, deși nu erau tocmai puternici, erau mai cruzi.

Aspanu Pisciotta își afișă rânjetul vesel-răutăcios când spuse:

– Turi, măgarușul ăsta nu face față singur. Va trebui să-l ajutăm.

Guiliano nu se osteni să răspundă; era ușurat că prietenul său dăduse uitării cele de-aseară. Îl atingea întotdeauna la inimă faptul că Aspanu, care era atât de caustic și intransigent cu greșelile altora, pe el nu-l trata niciodată altfel decât cu cea mai mare afecțiune și respect. Porniră împreună spre piața orașului, cu măgarul după ei. Copiii mișunau în jurul și în fața lor ca niște pești-pilot. Mititeii știau ce urma să se întâmple cu măgarul și erau înnebuniți de nerăbdare. Pentru ei avea să fie un prilej grozav, un eveniment interesant în altminteri plicticoasa zi de vară.

O mică platformă înaltă de un metru și ceva fusese instalată în piața orașului. Era alcătuită din blocuri grele de piatră tăiate din munții ce se înălțau în jur. Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta împinseră măgarul în sus pe rampa de pământ a platformei. Se folosiră de o funie pentru a lega capul animalului de o scurtă bară verticală din fier. Măgarul se opri. Peste ochi și bot avea o pată albă, care-i dădea o înfățișare de clovn. Copiii se adunară în jurul platformei, râzând și glumind. Unul din cei mai mici strigă:

– Care-i măgaru'? și toți ceilalți râseră.

Turi Guiliano, neștiind că aceea era ultima zi din viața lui ca băiat necunoscut de la țară, privi peste scena de jos cu dulcea încântare posesivă a omului aflat exact la locul ce i se cuvine. Se găsea pe mica palmă de pământ unde se născuse și-și petrecuse viața. Lumea din afară nu-i putea face nicidecum vreun rău. Până și umiliința din seara trecută dispăruse. Cunoștea munții aceia înalți de calcar la fel de amănunțit cum își cunoaște un băiețuș lădița cu nisip. În acei munți existau lespezi de stâncă la fel de multe ca firele de iarbă, și se formau grote și ascunzișuri putând adăposti o întreagă armată. Turi Guiliano știa fiecare casă, fiecare fermă, fiecare lucrător, și toate castelele în ruină lăsate de normanzi și mauri, plus scheletele templelor pitoresc degradate rămase în urma grecilor.

Printr-o altă străduță ce da în piață apărură un fermier aducând cu sine Catârîța Minune. Acesta era omul care-i angajase pentru treaba de dimineată. Se numea Papera și se bucura de mult respect din partea cetățenilor din Montelepre pentru a fi câștigat o vendetă contra unui vecin. Se certaseră pe-o parcelă de pământ limitrofă, unde creștea un pâlcc de măslini. Conflictul ținuse zece ani, durând de fapt mai mult decât toate războaiele pe care le adusese Mussolini pe capul Italiei. Apoi, într-o noapte, puțin după ce Armatele Aliate eliberaseră Sicilia și instalaseră un guvern democrat, vecinul fusese găsit aproape tăiat în două de un foc de lupara (pușca aceea de vânătoare cu țeava retezată, atât de populară în Sicilia pentru asemenea probleme). Bănuiala căzuse imediat asupra lui Papera, dar el se lăsase arestat fără să se împotrivescă, după o ceartă cu carabinieri, și petrecuse noaptea crimei la loc sigur într-o celulă a închisorii din Căzarma Bellampo. Se zvonea că acesta fusese primul semn de trezire la viață a vechii Mafii, că Papera – înrudit prin căsătorie cu Guido Quintana – se înscrisese la Prietenii Prietenilor pentru a-l ajuta să rezolve conflictul cu vecinul lui.

În timp ce Papera conducea catârîța spre partea din față a platformei, copiii roiau în jurul ei, astfel că omul trebui să-i împrăștie cu ocări în doi peri și pocnete nehotărâte din biciul pe care-l avea în mână. Copiii evitau cu ușurință gârbaciul pe care Papera îl agita pe deasupra capetelor lor cu un zâmbet amuzat.

Mirosind catârîța de jos, măgarul cu pata albă pe față trase de frânghia ce-l ținea pe platformă. Turi și Aspanu îl ridicară, în vreme ce copiii chiuiau. Între timp, Papera manevra catârîța spre a-și prezenta dosul spre marginea platformei.

În acest moment, Frisella, bărbierul, ieși din prăvălie ca să ia și el parte la distracție. În urma lui venea Maresciallo, fudul și important, frecându-și fața roșie și netedă. Era singurul bărbat din Montelepre care se râdea zilnic. Chiar și de pe platformă, Guiliano putu simți mirosul puternic de colonie cu care îl clătise bărbierul.

Maresciallo Roccofino aruncă un ochi profesionist peste mulțimea ce se adunase în piață. În calitatea sa de Comandant al detașamentului local de Poliție Națională cu un efectiv de doisprezece oameni, răspundea de legea și ordinea din oraș. Festa era întotdeauna o perioadă cu necazuri, și ordonase deja o patrulă de patru oameni în piața orașului, dar încă nu sosise. Îl mai privea și pe binefăcătorul orașului, Papera, cu Catărița sa Minune. Era sigur că Papera ordonase uciderea vecinului său. Acești sălbatici de sicilienii se grăbeau să profite de sacrele libertăți. Aveau să regrete cu toții pierderea lui Mussolini, își spusese cu amărăciune Maresciallo. În comparație cu Prietenii Prietenilor, aveau să-și aducă aminte de dictator ca de un alt blând Sfânt Francesco d'Assisi.

Frisella bărbierul era bufonul orașului Montelepre. Leneșii care nu-și puteau găsi de lucru se strâneau în prăvălia lui pentru a-i auzi bancurile și a asculta bârfele. Se număra printre acei frizeri care se servesc pe ei înșiși mai bine decât pe clienți. Avea mustața tunsă migălos, părul dat cu pomadă și pieptănat cu pedanterie, dar chipul îi era al unui clown din spectacolele cu marionete: nas borcănat, o gură largă ce atârna căscată ca o poartă și o mandibulă fără bărbie.

Acum strigă:

– Turi, adu-ți dobitoacele la mine-n prăvălie și-o să le dau cu parfum. Măgarul tău o să creadă că face amor cu o ducesă.

Turi nu-l luă în seamă. Frisella îl tunsese, când era mic, atât de rău încât maică-sa preluase sarcina asta. Dar tatăl lui continua să se ducă la Frisella pentru a împărtași bârfa orașului și a-și depăna propriile-i povești din America ascultătorilor muți de uimire. Lui Turi Guiliano nu-i plăcea bărbierul pentru că fusese un fascist înrăit și avea reputația de a fi în cârdășie cu Prietenii Prietenilor.

Maresciallo își aprinse o țigară și porni în sus pe Via Bella fără a-l băga măcar în seamă pe Guiliano – o scăpare din vedere pe care avea s-o regrete în săptămânile următoare.

¹ Plutonier, subofițer, șef de post de jandarmi (it.) (n.t.).

Acum măgarul încerca să sară jos de pe platformă. Guiliano lăsă funia moale astfel ca Pisciotta să poată conduce animalul până la margine și să-l posteze deasupra locului unde stătea Catărița Minune. Posteriorul iepei se afla imediat deasupra muchiei platformei. Guiliano mai slăbi puțin frânghia. Iapa slobozi un fornăit grozav și-și împinse crupa înapoi în același moment în care măgarul plonjă în jos. Dobitocul înșfăcă dosul iepei cu picioarele dinainte, făcu câteva salturi convulsive și rămase suspendat în aer cu o comică expresie de beatitudine pe fața sa pătată cu alb. Papera și Pisciotta râdeau, în timp ce Guiliano trase sălbatic de funie și readuse măgarul moleșit înapoi la bara sa de fier. Mulțimea ovaționează și strigă binecuvântări. Copiii se împrăștia deja pe străzi în căutarea altor distracții.

Papera, râzând încă, spuse:

– Dac-am putea trăi toți ca măgarii, eh, ce mai viață!

Pisciotta replică nepolitic:

– Signor Papera, lăsați-mă să vă încarc spinarea cu coșuri de bambus și măsline și să vă bat pe drumurile de munte opt ore pe zi. Asta-i viața de măgar.

Fermierul se uită urât la el. Prinsese reproșul viclean în legătură cu plata prea mică pentru cât munceau. Niciodată nu-l simpatizase pe Pisciotta și, de fapt, lui Guiliano îi dăduse slujba. Toată lumea din Montelepre ținea la Turi. Dar cu Pisciotta era altceva. Avea limba prea ascuțită și firea prea molatică. Leneș. Faptul că era slab de piept nu însemna o scuză. Putea totuși să fumeze țigări, să curteze fetele ușoare de la Palermo și să se îmbrace ca un fante. Și mustăcioara aceea isteată, în stil francez. Putea să tușească până-o crăpa și să se ducă la dracu' cu pieptul lui slab, își spuse Papera. Le dădu cele două sute de lire, pentru care Guiliano îi mulțumi curtenitor, apoi porni cu iapă cu tot înapoi spre fermă. Cei doi tineri dezlegară măgarul și-l mănărară din nou acasă la Guiliano. Ziua de muncă a animalului abia începuse; îl aștepta o sarcină mult mai puțin plăcută.

Mama lui Guiliano îi aștepta pe cei doi băieți cu un prânz pus devreme. Cele două surori ale lui Turi, Mariannina și Giuseppina, își ajutau mama să facă paste făinoase pentru masa de seară. Ouă și făină erau amestecate într-un munte uriaș pe un fund pătrat de lemn lustruit, frământate într-o cocă tare. Apoi, cu un cuțit, tăiară semnul crucii în aluat, ca să fie sfințit.

Pe urmă, Mariannina și Giuseppina au tăiat aluatul în fâșii, pe care le-au înfășurat în jurul câte unui fir de sisal, după care au tras iarba afară spre a lăsa un tunel în tubul de cocă. Castroane enorme cu măslin și struguri decorau încăperea.

Tatăl lui Turi lucra la câmp, zi scurtă de muncă pentru a putea participa la Festa de după-amiază. A doua zi, Mariannina urma să se logodească, iar în casa Guiliano avea să se dea o petrecere deosebită.

Turi fusese întotdeauna copilul cel mai drag al Mariei Lombardo Guiliano. Surorile și-l aminteau din pruncie, scăldat în fiecare zi de mama sa. Cădița de tablă încălzită cu grijă lângă sobă, mama încercând temperatura apei cu cotul, săpunul special adus de la Palermo. La început, surorile fuseseră geloase, apoi fascinate de spălarea gingașă de către mamă a copilașului gol, de sex masculin. Niciodată nu țipa când era mic, gângurea mereu vesel în timp ce mama se apleca asupra lui, declarându-i că are un trup perfect. Era cel mai mic din familie, dar, crescând, deveni cel mai puternic. Iar în ochii familiei a părut întotdeauna puțin cam ciudat. Citea cărți și discuta politică și, firește, se afirma mereu că înălțimea și formidabila condiție fizică proveneau de la perioada petrecută în pântecul mamei sale, în America. Dar îl și iubeau, datorită blândității și altruismului său.

În acea dimineață, femeile erau îngrijorate din cauza lui Turi și îl priveau cu iritare drăgăstoasă în timp ce-și mănca pâinea cu brânză de capră, măslinile, și-și bea cafeaua făcută din cicoare. De cum își termina masa, el și Aspanu aveau să plece cu măgarul până la Corleone ca să aducă o roată uriașă de cașcaval, niște șunci și cârnați. Urma să piardă o zi din Festa cu drumul ăsta, dar o făcea pentru a-și bucura mama și pentru ca petrecerea de logodnă a surorii sale să fie un adevărat succes. O parte din alimente aveau să le vândă pe bani gheață la piața neagră pentru economiile familiei.

Celor trei femei le plăcea să-i vadă pe Turi și pe Aspanu împreună. Fuseseră prieteni încă din copilărie, mai apropiați ca frații, în ciuda deosebirilor atât de mari. Aspanu Pisciotta, cu pielea lui măslinie, mustața subțire ca de vedetă de film, extraordinara mobilitate a feței, ochii negri și strălucitori și părul ca pana corbului pe țeasta mică, cu hazul lui, încânta întotdeauna femeile. Și totuși, în cine știe ce mod curios, toată flamboianța sa era învinsă de calma frumusețe grecească a lui

Turi Guiliano. Era masiv clădit, ca vechile statui grecești răs-pândite prin toată Sicilia. Avea tenul brun-deschis, iar părul și pielea, arămii. Stătea mai mult nemișcat, și totuși, când se clințea, o făcea cu o iuțea uluitoare. Dar cea mai deosebită trăsătură a sa erau ochii. De un căprui-auriu visător. Când priveau în altă parte păreau comuni, însă când te privea drept în față, pleoapele coborau pe jumătate ca ale statuiilor și întregul chip dobânda o calmă seninătate masculină.

În timp ce Pisciotta o distra pe Maria Lombardo, Turi Guiliano se urcă la etaj să se pregătească în camera lui pentru călătoria ce-l aștepta. Mai precis, să-și ia pistolul pe care-l păstra ascuns acolo. Aducându-și aminte de umilința îndurată în ajun, era hotărât să meargă înarmat la treburile de astăzi. Știa să tragă, căci tatăl său îl lua adesea la vânatoare.

În bucătărie, mama sa îl aștepta singură pentru a-și lua rămas bun. Îl îmbrățișă și simți pistolul pe care și-l înfipse la cingătoare.

– Turi, ai grijă, spuse ea, alarmată. Nu te lua la hartă cu carabinierii. Dacă te opresc, dă-le ce ai.

– N-au decât să ia lucrurile, o liniști Guiliano. Dar n-am să-i las să mă bată sau să mă ducă la pușcărie.

Asta o înțelegea. Și, în propria ei aprigă mândrie siciliană, era mândră de el. Cu mulți ani în urmă, propria ei mândrie, revolta față de sărăcie o împinseseră să-și convingă soțul să încerce o viață nouă în America. Fusesse o visătoare, crezuse în justiție și în propriul ei loc de drept în lume. Economisise o avere în America, și aceeași mândrie o determinase să se întoarcă în Sicilia pentru a trăi ca o regină. Iar apoi, din totul se alesese scrumul. Lira se devalorizase în timpul războiului, iar ea ajunsese din nou săracă. Se resemnase cu soarta ei, dar avea speranțe pentru copii. Și era fericită că Turi vădea aceeași stare de spirit care-o stăpânise pe ea. Dar îi era groază de ziua când el trebuia să intre în conflict cu realitățile cumplite de dure ale vieții din Sicilia.

Îl privi ieșind în Via Bella pentru a se reîntâlni cu Aspanu Pisciotta. Fiul ei, Turi, umbla ca o pisică uriașă, cu pieptul atât de lat, brațele și picioarele atât de musculoase încât, alături de el, Aspanu arăta ca un fir de iarbă. Acesta avea viclenia aspră care-i lipsea fiului ei, cruzimea curajului. El avea să-l păzească pe Turi de lumea trădătoare în care trebuiau cu toții să trăiască.

Și avea o slăbiciune pentru farmecul chipului măsliniu al lui Åspanu, deși își considera mai frumos propriul fiu.

Îi privi urcând pe Via Bella spre ieșirea din oraș, lângă câmpia Castellammare. Fiul ei, Turi Guiliano, și fiul surorii ei, Gaspere Pisciotta. Doi tineri abia trecuți de douăzeci de ani și părând mai tineri decât vârsta lor. Îi iubea pe amândoi și se temea pentru amândoi.

Într-un târziu, cei doi și măgarul lor dispărură după o denivelare a străzii, dar ea rămase privind și până la urmă se iviră iar, sus, deasupra orașului Montelepre, intrând în lanțul muntos ce împrejmuia localitatea. Maria Lombardo Guiliano rămase de veghe, ca și cum n-ar fi avut să-i mai vadă niciodată, până când se făcură nevăzuți în ceața dimineții târzii, ce învăluia muntele. Se topeau în începuturile mitului lor.

Capitolul 4

În Sicilia acelui septembrie 1943, oamenii nu puteau exista decât făcând comerț pe piața neagră. Raționalizarea strictă a alimentelor continua să persiste după război, iar fermierii trebuiau să-și predea produsele antrepozitelor centrale ale guvernului la prețuri fixe și pentru bani de hârtie ce n-aveau aproape nici o valoare. În schimb, guvernul ar fi trebuit să vândă și să distribuie aceste alimente populației la prețuri accesibile. După acest sistem, toată lumea ar fi primit destul ca să supraviețuiască. În realitate, fermierii ascundeau tot ce puteau, căci ceea ce predau ei antrepozitelor guvernului era înșușit de Don Croce Malo și primarii săi pentru a fi vândut pe piața neagră. Atunci însăși populația trebuia să cumpere mărfuri de contrabandă, la piața neagră, și să încalce legile, pur și simplu ca să existe. Dacă erau prinși, urma judecata și închisoarea. Ce folos că se stabilise la Roma un guvern democrat? Aveau dreptul să voteze, dar mureau de foame.

Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta erau pe cale de-a încălca aceste legi, cu inima cea mai ușoară. Pisciotta era cel care avea toate contactele la piața neagră și aranjase afacerea. Se înțelesese cu un fermier să aducă ilicit unui negustor fraudulos din Montelepre o roată mare de cașcaval de la țară. Plata lor, în schimb, avea să conste în patru șunci afumate și un coș de cârnați, ce aveau să facă din sărbătorirea logodnei surorii sale o mare petrecere. Încălcaseră două legi, una ce interzicea tranzacțiile pe piața neagră, cealaltă, privind contrabanda cu

mărfuri dintr-o provincie a Italiei în alta. Autoritățile nu puteau face prea multe în privința aplicării legilor contra pieței negre; ar fi trebuit să închidă toată suflarea Siciliei. Dar contrabanda era altceva. Patrulele Poliției Naționale, carabinieri, bântuiau zona rurală, ridicau baraje rutiere, plăteau informatori. Nu puteau, firește, să intervină asupra caravelor lui Don Croce Malo, care folosea camioane ale Armatei Americane și permise militare speciale de la guvern. Dar reușea să prindă în plasă mulți fermieri mărunți și săteni înfometați.

Le trebuiră patru ore ca să ajungă la fermă. Guiliano și Pisciotta ridicară uriașa brânză albă și grăunțoasă și celelalte mărfuri și le legară pe măgar. Alcătuiră un camuflaj din iarbă de sisal și tulpini de bambus, astfel încât să pară că aduceau doar furaje pentru animalele crescute în gospodăriile multor țărani. Îi caracteriza acea neglijență și încredere în sine a tinerilor, a copiilor chiar, care ascund comori de părinții lor, ca și cum intenția înșelătoriei ar fi fost de ajuns. Încrederea lor provenea și din conștiința faptului că puteau găsi căi ascunse prin munți.

În timp ce porneau la lungul drum spre casă, Guiliano îl trimise pe Pisciotta înainte să cerceteze terenul, în căutare de carabinieri. Puseseră la cale un sistem de semnale prin fluierături pentru a anunța pericolul. Măgarul căra brânzeturile cu ușurință și docilitate – își câpătase răsplata înaintea plecării. Meraseră astfel două ore, urcând încet, fără nici cel mai mic semn de primejdie. Apoi Guiliano văzu în spatele lor, cam la trei mile distanță, pășindu-le pe urme, o caravană de șase catări și un om călare pe căl. Dacă drumul le era cunoscut și altora din piața neagră, putea fi jalonat de baraje ale poliției de teren. Ca măsură de prevedere, îl trimise pe Pisciotta mult înainte, în cercetare.

După o oră, îl ajunsese din urmă; Aspanu ședea pe o stâncă enormă, fumând o țigară și tușind. I se păru palid; n-ar fi trebuit să fumeze. Turi Guiliano se așeză lângă el să se odihnească. Unul din cele mai puternice legăminte ale lor, datând din copilărie, era ca niciodată să nu încerce a-și da ordine unul altuia în vreun fel, așa că Turi nu spuse nimic. În cele din urmă, Aspanu strivi țigara și băgă chiștocul înnegrit în buzunar. Por-niră iar, Guiliano ținând măgarul de frâu, Aspanu urmându-i.

Străbăteau o cărare montană ce ocolea drumurile și cătunele, dar din când în când vedeau câte o străveche cisternă grecească

de apă ce-și scuipa conținutul prin gura unei statui deteriorate, sau rămășițele vreunui castel normand care, cu multe veacuri în urmă, tăiașe calea aceea năvălitorilor. Din nou Turi Guiliano visă la trecutul Siciliei și la viitorul lui. Se gândi la nașul său, Hector Adonis, care promisese să vină după Festa și să-i pregătească admiterea la Universitatea din Palermo. Iar la gândul nașului, simți un moment de tristețe. Hector Adonis nu venea niciodată la Festa. Oamenii beți ar fi râs de statura lui, copiii, unii dintre ei mai înalți decât el, l-ar fi gratificat cu cine știe ce insulte. Turi se întreba de ce oare Dumnezeu oprea creșterea trupului unui om și-i făcea creierul tobă de carte. Căci Turi îl socotea pe Hector Adonis cel mai strălucit om din lume și îl iubea pentru bunătatea pe care o arătase față de el și părinții lui.

Se gândi la tatăl său, care lucra atât de greu pe bucățița lor de pământ, și la surorile lui, cu hainele roase până la urzeală. Fusese un noroc că Mariannina era atât de frumoasă încât pusese mâna pe un soț în pofida sărăciei ei și a vremurilor tulburi. Dar cel mai mult se neliniștea pentru mama sa, Maria Lombardo. Încă din copilărie îi cunoscuse amărăciunea, nefericirea. Gustase roadele bogate ale Americii și nu mai putea fi mulțumită în orașele pustiite de mizerie ale Siciliei. Tatăl lui povestea despre acele zile de glorie, iar mama izbucnea în lacrimi.

El însă avea să schimbe soarta familiei, își spunea Turi Guiliano. Avea să muncească pe brânci și să învețe pe brânci și avea să devină un om la fel de însemnat ca nașul lui.

Deodată, se pomeniră trecând printr-un pâlcc de copaci, o pădurice, una dintre puținele rămase în acea parte a Siciliei, unde acum păreau să nu mai crească decât stânci mari și albe și cariere de marmură. De cealaltă parte a muntelui începea coborâșul spre Montelepre și trebuiau să fie atenți la patrulele Poliției Naționale, carabinieri. Dar acum ajungeau la Quattro Moline, cele Patru Răspântii, și n-ar fi stricat să fie și aici cu băgare de seamă. Guiliano trase de căpăstrul măgarului și-i făcu semni lui Aspanu să se oprească. Rămaseră puțin în tăcere. Nu se auzea nici un sunet suspect, doar zumzetul monoton al nenumăratelor insecte ce roiau deasupra solului, aripioarele și piciorușele lor zbârnâitoare răsunând ca un ferăstrău undeva, în depărtare. Înaintară spre răscruci, apoi se făcură nevăzuți în siguranța unui alt desis. Turi Guiliano începu să viseze din nou cu ochii deschiși.

Copacii se răzlețiră dintr-o dată, ca și cum ar fi fost trași înapoi, iar acum își croiau drum printr-un mic luminis cu pardoseală aspră de pietricele, lujeri de bambuși tăiați și iarbă subțire și pleșuvă. Soarele după-amiezei târzii asfîntea departe de ei și arăta palid și rece deasupra munților împănati cu granit. Dincolo de poiana aceea, drumul avea să-și înceapă coborârea într-o spirală lungă și șerpuitoare spre orașul Montelepre. Deodată, Guiliano se trezi din visare. O străfulgerare de lumină ca scăpărarea unui chibrit îi atrase privirea în stînga. Opri măgarul cu o smucitură și întinse mîna spre Aspanu.

La doar treizeci de metri distanță, niște oameni ciudați ieșiră la vedere de după un tufiș. Erau trei la număr, iar Turi Guiliano văzu chipiele militare țepene, uniforme negre cu fireturi albe. Îl năpădi un sentiment prostesc și bolnăvicios de disperare, de rușine, că fusese prins. Cei trei bărbați se răspîndiră în timp ce avansau, cu armele pregătite. Doi erau foarte tineri, cu chipuri rumene și lucioase sub șepcile militare scrobite, lăsate aproape comic pe ceafă. Păreau cinstiți și totuși răutăcios-satisfăcuți în timp ce-l ocheau cu pistoalele automate.

Carabinierul din mijloc era mai în vîrstă și avea o pușcă. Chipul său era ciupit de vărsat și cu cicatrice, iar chipiul și-l ținea tras sever peste ochi. Pe mîneacă avea galoane de sergent. Fulgerul de lumină pe care-l văzuse Guiliano fusese o rază de soare reflectată de țeava armei. Acest om zâmbea acru, cu pușca îndreptată fără șovăire spre pieptul lui Guiliano. La vederea acestui surăs, disperarea lui Guiliano se prefăcu în furie.

Sergentul cu pușca păși mai aproape, tovarășii săi gardieni închizînd calea din ambele părți. Acum Turi intrase în alertă. Cei doi tineri carabinieri cu automatele lor nu erau atît de mult de temut; se apropiiau de măgar nepăsători, fără a-și lua în serios prizînerii. Le făcură lui Guiliano și Pisciotta semn să se îndepărteze de animal, iar unul din ei își lăsă pistolul să se legene înapoi pe cureaua în timp ce scotea camuflajul de bambus de pe spinarea măgarului. Când văzu produsele, lăsă să-i scape un fluierat de încântare lacomă. Nu-l observă pe Aspanu, care se apropia ușurel de el, dar Sergentul cu pușca, da. Strigă:

– Tu, ăla cu mustață, mișcă de-acolo!

Aspanu păși înapoi lângă Turi Guiliano.

Sergentul se mai apropie puțin. Guiliano îl privea atent. Fața ciupită de vărsat părea obosită; dar ochii omului luciră când spuse:

– Ei, tinereilor, draguță bucatică de brânză aveți. Ne-ar prinde bine la cazarmă, s-o radem peste macaroane. Așa că, spuneți-ne doar numele fermierului de la care ați luat-o și vă lăsăm să mergeți acasă cu măgărușul.

Nu-i răspunseră. Așteptă. Tot nu-i răspunseră.

Într-un târziu, Guiliano spuse liniștit:

– Am o mie de lire pe care vi le dăruiesc, dacă ne lăsați să plecăm.

– Poți să te ștergi la cur cu lirele tale, spuse Sergentul. Acuma, actele de identitate. Dacă nu-s în regulă, o să vă pun să vă căcați și să vă ștergeți la cur și cu ele.

Insolența cuvintelor, aroganța acelor uniforme negre garnisite cu alb treziră în sufletul lui Guiliano o furie înghețată. În acel moment știu că nu se va lăsa niciodată arestat, că nu le va îngădui nicicând acelor oameni să jefuiască mâncarea familiei.

Turi Guiliano își scoase actul de identitate și începu să se apropie de Sergent. Spera să ajungă sub linia de miră a puștii îndreptate spre el. Își cunoștea coordonarea fizică, mai rapidă decât a majorității celorlalți, și era dispus să mizeze pe ea. Dar arma îi făcu semn să se dea-napoi. Omul spuse:

– Aruncă-l jos.

Guiliano se supuse.

Pisciotta, la cinci pași în stânga lui Guiliano, știind ce-avea prietenul său în cap, știind că purta un pistol pe sub cămașă, încercă să distragă atenția Sergentului. Spuse cu insolentă studiată, aruncându-și trupul înainte, cu mâna pe șold atingând pumnalul pe care-l ținea într-o teacă legată la spate:

– Sergent, dacă vă dăm numele fermierului, de ce mai aveți nevoie de hârtiile de identitate? Un târg e un târg.

Tăcu o clipă, apoi adăugă sarcastic:

– Știm că un carabinier își ține întotdeauna cuvântul.

Scuipă cu ură cuvântul „carabinier“.

Pușcașul schiță câțiva pași spre Pisciotta. Se opri. Surâse și coborî pușca. Spuse:

– Și tu, micul meu papițoi, actele. Sau poate n-ai acte, la fel ca măgarul tău, care are o mustață mai grozavă ca tine?

Cei doi polițiști mai tineri râseră. Ochii lui Pisciotta scânteiară. Făcu un pas către Sergent:

– Nu, n-am acte. Și nă cunosc nici un fermier. Am găsit produsele astea aruncate-n drum.

Însăși cutezanța prostească a acestei sfidări îi trădă scopul. Pisciotta vroise ca pușcașul să se apropie cât să-l poată lovi, dar acum Sergentul făcu câțiva pași înapoi și surâse iar:

– Un *bastinado* o să-ți scuture ceva din insolența ta siciliană.

După un moment de tăcere, adăugă:

– Culcați-vă la pământ, amândoi.

Bastinado era un termen folosit liber pentru bătaia corporală cu biciuri și bastoane. Guiliano cunoștea câțiva cetățeni din Montelepre care fuseseră pedepsiți în Cazarma Bellampo. Se întorseseră acasă cu genunchii zdrobiți, cu capetele umflate cât dovlecii, cu organele interne atât de vătămate încât nu mai putuseră munci în viața lor. Carabinierii n-aveau să-i facă lui niciodată așa ceva. Guiliano se lăsă într-un genunchi ca pentru a se culca la pământ, puse o mână pe sol, iar pe cealaltă o duse la centură, astfel ca să poată trage pistolul de sub cămașă. Poiana era acum scăldată în lumina blândă și difuză a începutului de asfințit, soarele, departe, deasupra copacilor, coborâse dincolo de ultimul munte. Îi văzu pe Pisciotta stând în picioare mândru, refuzând comanda. Cu siguranță că n-aveau să-l împuște pentru un coltuc de brânză de contrabandă. Vedea pistoalele tremurând în mâinile gardiștilor mai tineri.

În acel moment se auziră din urmă răgete de catări și ropot de copite, iar în luminiș dădu buzna caravana pe care Guiliano o zărise în acea după-amiază venind în spatele lor. Călărețul din fruntea ei purta o *lupara* în bandulieră și părea uriaș în jacheta sa de piele. Sări jos de pe cal și scoase un teanc gros de bancnote dintr-un buzunar, spunându-i carabinierului cu pușca:

– Va să zică, de data asta ați pescuit câteva sardele.

Se vedea clar că se cunoșteau. Pentru prima oară pușcașul lăsă să-i slăbească vigilența spre a accepta banii oferiți. Cei doi rânzeau unul către celălalt. Prizonierii păreau uitați de toată lumea.

Turi Guiliano se strecură încet spre cel mai apropiat polițist. Pisciotta se furișa către un pâlț de bambuși din preajmă. Gărzile nu observară. Guiliano îl lovi pe cel din dreapta lui cu antebrațul, doborându-l la pământ. Îi strigă lui Pisciotta:

– Fugi!

Pisciotta se aruncă în desișul de bambus, iar Guiliano o luă la fugă spre copaci. Polițistul rămas era prea năucit sau tâmp ca să ridice pistolul la timp. Guiliano, cât pe-aci să plonjeze la adăpostul pădurii, simți un fior iute de exultare. Își lansă trupul

în aer spre a cădea între doi copaci groși, ce-aveau să-l ascundă. În acest timp, scoase pistolul de sub cămașă.

Dar avusese dreptate că pușcașul era cel mai periculos. Sergentul aruncă pe jos teancul de lire, ridică arma și, cu mult sânge rece, trase. Lovitura nu dădu greș; trupul lui Guiliano căzu ca al unei păsări moarte.

Guiliano auzi detunătura în același moment în care își simți și corpul ars de durere, ca și cum ar fi fost izbit cu o măciucă uriașă. Ateriză pe pământ între cei doi arbori, încercă să se ridice, dar nu reuși. Picioarele îi amortiseră; nu și le putea mișca. Cu pistolul în mână, își răsuci trupul și-l văzu pe Sergent agitând în aer pușca, triumfător. Apoi Guiliano își simți pantalonii umplându-se cu sânge, lichid cald și cleios.

În fracțiunea de secundă dinainte de-a apăsa trăgaciul armei, Turi Guiliano nu simți decât uimire. Trăsese în el pentru o bucată de brânză. Îi spulberaseră planurile familiei cu o atât de crudă nepăsare doar fiindcă fugea în urma unei neînsemnate încălcări a legii, pe care, oricum, toți o încălcau. Mama sa avea să verse lacrimi până la sfârșitul zilelor. Iar acum trupul îi era scăldat în sânge, trupul lui care nu făcuse nimănui nici un rău.

Apăsă pe trăgaci și văzu pușca prăbușindu-se, văzu chipiul negru cu fireturi albe al Sergentului părând să zboare-n văzduh, în vreme ce trupul cu rana sa, mortală de la cap se năruia, plutind către pământul presărat cu pietre. Era o tragere imposibilă cu pistolul de la distanța aceea, dar lui Guiliano i se părea că propria sa mână călătorise împreună cu glonțul și îl înfipsese ca pe un cuțit în ochiul Sergentului.

Un pistol-mitralieră începu să răpăie, dar gloanțele zburară în sus descriind arcuri inofensive, cu ciripituri ca de păsărele. Apoi se lăsă o tăcere de moarte. Până și insectele își încetaseră neconținutul zumzet.

Turi Guiliano se rostogoli în tufișuri. Văzuse chipul dușmanului zdrobindu-se într-o mască de sânge, ceea ce-i dădu speranță. Nu era neputincios. Încercă din nou să se ridice, iar de astă dată picioarele îl ascultară. O luă la fugă, însă doar un picior i se repezi înainte, celălalt târându-se pe pământ, lucru care-l surprinse. Furca picioarelor îi era caldă și lipicioasă, pantalonii îmbibați, vederea încețoșată. Când străbătu în fugă o neașteptată porțiune de lumină, se temu că dăduse ocol revenind în poieniță, și încercă să se întoarcă. Trupul începu să-i cadă –

nu spre pământ, ci într-un nesfârșit hău negru mărginit cu roșu, iar apoi știi că va cădea pe vecie.

În poiană, polițistul cel tânăr luă degetul de pe trăgaciul automatului și rafala încetă. Contrabandistul se ridică de jos cu uriașul teanc de bani în mână și i-l oferî celuilalt gardist. Gardistul îndreptă spre el pistolul-mitralieră și spuse:

– Ești arestat.

– Acum nu mai trebuie să-i împarți decât la doi, spuse contrabandistul. Lasă-mă să trec.

Polițiștii priviră în jos la Sergentul căzut. Nu încăpea nici o-ndoială că era mort. Glonțul îi făcuse ochiul și orbita bucăți, iar rana bolborosea de un lichid galben în care o șopârlă geko își și muia mustățile.

– Mă duc în desiş după el, e rănit, se oferî contrabandistul. Am să-i aduc hoitul aici și voi doi o să ajungeți niște eroi. Doar să mă lăsați să trec.

Celălalt polițist ridică actul de identitate pe care-l aruncase la pământ Turi, la comanda Sergentului. Citi cu voce tare:

– Salvatore Guiliano, orașul Montelepre.

– Nu-i nici o grabă să-l căutăm acum, spuse celălalt. O să raportăm la comandament, asta-i mai important.

– Lașilor, aruncă omul cu caravana. O clipă se gândi să-și desprindă *lupara* de pe umăr, dar văzu că se uitau la el cu ură. Îi insultase. Pentru insulta aceea, îl puseră să urce leșul Sergentului pe calul său și să-i însoțească pe jos înapoi la cazarmă. Mai înainte însă, îl ușurară de armă. Erau foarte sperioși, și nădăjduia să nu-l împuște din greșeală sau din simplă nervozitate. În afară de asta, nu-și făcea prea mari griji. Îl cunoștea foarte bine pe Maresciallo Roccofino din Montelepre. Mai făcuseră afaceri și înainte și aveau să mai facă și pe viitor.

În tot acest timp, nici unul dintre ei nu se mai gândi nici măcar o clipă la Pisciotta. El, însă, auzise tot ce spusese. Stătea culcat într-o groapă adâncă, plină de iarbă, cu cuțitul scos. Îi aștepta să-ncerce să-l caute pe Turi Guiliano, plănuiind să-l atace prin surprindere pe unul dintre ei și să-i ia pistolul după ce-i va tăia beregata. Avea în suflet o ferocitate ce izgonea orice frică de moarte, iar când îl auzi pe contrabandist oferindu-se să le aducă hoitul lui Turi, își întipări cu fierul roșu în creier, pentru vecie, chipul acelui om. Aproape îi păru rău că

se retrăgeau, lăsându-l singur pe munte. Simți un junghi când îi legară măgarul în coada șirului de catări.

Dar știa că Turi era grav rănit și avea nevoie de ajutor. Înconjură poiana, fugind prin pădure pentru a ajunge pe partea unde dispăruse camaradul său. Nu se vedea nici urmă de trup în buruieni, așa că o luă la fugă în josul cărării pe care veniseră.

Tot nu găsi nici un semn până nu se urcă pe un bolovan uriaș de granit, al cărui vârf era ușor adâncit, în formă de bazin. În micul bazin de piatră se adunase o mică băltoacă de sânge aproape negru, iar cealaltă parte a bolovanului era mânjită cu șiroaie lungi și groase de sânge roșu-viu. Continuă să alerge, și nu mică-i fu mirarea când văzu trupul lui Guiliano căzut de-a latul potecii, cu pistolul ucigaș încă strâns în mână.

Îngenunche, îi luă pistolul și-l vârî la cingătoare. În acel moment, ochii lui Turi se deschiseră. Îi însuflețea o ură îngrozitoare, dar priveau prin Aspanu Pisciotta. Acesta aproape plânse de ușurare și încercă să-l ridice pe picioare, dar n-avu destulă putere.

— Turi, încearcă să te scoli, am să te ajut, îl îndemnă Pisciotta. Guiliano împinse cu brațele în pământ și-și ridică trupul. Pisciotta îl cuprinse cu un braț pe după talie, iar mâna îi deveni caldă și udă. Și-o smulse, trase de cămașa lui Guiliano și-i văzu cu groază uriașa rană căscată în coastă. Îl rezemă pe Guiliano de un copac, își sfășie cămașa și o îndesă în gaură ca să oprească sângele, legând mânecile una de alta în jurul mijlocului. Apucă talia prietenului său cu un braț, apoi, cu mâna liberă, îl prinse pe Guiliano de mâna stângă, ținându-i-o ridicată. Menținându-și astfel echilibrul amândoi, îl conduse pe Guiliano în josul cărării, cu pași atenți și mărunți. Din depărtare, păreau că dansează coborând împreună muntele.

Și astfel, Turi Guiliano pierdu Festa de Sfânta Rozalia, cea care, sperau cetățenii din Montelepre, avea să aducă un miracol în orașul lor.

Pierdu întrecerea de tir, pe care ar fi câștigat-o cu siguranță. Pierdu cursele de cai, în care jockey-ii îi loveau pe călăreții adversi cu bastoane și bice peste capete. Pierdu artificiile purpurii, galbene și verzi ce explodau tatuând cerul plin de stele.

Nu luă nici o înghițitură din dulciurile vrăjite făcute din cremă de migdale modelată în formă de morcovi, tulpini de

bambus și pătlăgele roșii, toate atât de dulci încât îți amorțeau întreg trupul; sau figurinele din zahăr ars reprezentând cavaleri romantici de legendă, Roland, Oliver și Charlemagne, având spadele de zahăr bătute în smaralde de izmă și rubine din bucățele de fructe, pe care copiii le aduceau acasă în pat să viseze alături înainte de-a adormi. Petrecerea de logodnă a surorii sale avu loc fără el.

Împerecherea măgarului cu Catârița Minune nu dădu nici un rezultat. Iapa nu căzu grea. Cetățenii din Montelepre rămaseră dezamăgiți. N-aveau să știe ani de zile că Festa își produsese miracolul în persoana tânărului ce ținuse măgarul.

Capitolul 5

Abatele își făcea rondul de seară prin mănăstirea franciscană, muștruluindu-și călugării leneși, buni de nimic, să nu mai zăbovească și să-și câștige pâinea zilnică. Controlă dulăpioarele din atelierul său de relicve sfinte și vizită brutăria ce scotea uriașe pâini scorțoase pentru orașele din vecinătate. Inspectă grădina de zarzavaturi și coșurile de bambus umplute până-n vârf cu măslīne, roșii și struguri, căutând băduciri pe coaja lor mătăsoasă. Toți călugării erau ocupați ca niște elfi – deși nu tot atât de veseli. De fapt, erau o adunătură posomorâtă, fără nici un pic din fericirea necesară pentru a-l sluji pe Dumnezeu. Abatele scoase de sub sutană un trabuc lung și negru, și porni să se plimbe pe pământurile mănăstirii spre a-și mări pofta de mâncare pentru masa de seară.

Atunci îl văzu pe Aspanu Pisciotta trăgându-l pe Turi Guiliano pe poarta mănăstirii. Portarul încercă să-i țină afară, dar Pisciotta îi lipi de capul tuns un pistol, iar omul căzu în genunchi să-și spună ultimele rugăciuni. Pisciotta depuse trupul însângerat, aproape neînsuflețit, al lui Guiliano, la picioarele Abatelui.

Abatele era un om înalt, emaciat, cu chip elegant, asemănător cu al unei maimuțe, tot numai oase mici, un sfârc de nas și doi năsturași cafenii, iscoditori, în loc de ochi. Deși în vârstă de șaptezeci de ani, era viguros, cu mintea la fel de ascuțită și șireată ca pe vremurile dinaintea lui Mussolini, când scria

elegante răvașe de răscumpărare pentru răpitorii mafioți ce-l angajau.

Deși toată lumea știa, țărani și autorități deopotrivă, că mănăstirea lui era cartierul general al negustorilor și contrabandiștilor pieței negre, nimeni nu intervenea vreodată în activitățile sale ilegale. Aceasta, din respect pentru chemarea sa sfântă și din sentimentul că merita o oarecare răsplată materială pentru călăuzirea spirituală ce o acorda comunității.

Așa că Abatele Manfredi nu se supără să găsească doi țărani ticăloși mânjiți cu sânge pătrunzând pe sacrul domeniu al Sfântului Francisc. De fapt, îl cunoștea bine pe Pisciotta. Îl folosisse pe tânăr la câteva operațiuni pe piața neagră și de contrabandă. Aveau în comun o viclenie dibace care-i desfăta pe amândoi – unul surprins s-o afle la un om atât de bătrân și sfânt, celălalt s-o găsească în cineva atât de tânăr și idealist.

Abatele îl liniști pe călugărul de la poartă, apoi îi spuse lui Pisciotta:

– Ei bine, dragul meu Aspanu, în ce nenorocire ai mai intrat acum?

Pisciotta strângea cămașa în jurul rănii lui Guiliano. Abatele fu surprins să vadă că avea chipul sfâșiat de durere; nu-l credea pe băiat capabil de asemenea emoții.

Pisciotta, văzând din nou uriașa rană, fu convins că prietenul său avea să moară. Și cum o să le dea el vestea mamei și tatălui lui Turi? Îi era groază de jalea Mariei Lombardo. Deocamdată, însă, trebuia jucată o scenă mai importantă. Avea nevoie să-l convingă pe Abate să-i acorde lui Guiliano sanctuar în mănăstire.

Îl privi pe stareț drept în ochi. Vroia să transmită un mesaj care, fără a fi o amenințare directă, să-l facă pe preot să înțeleagă că, dacă refuza, avea să-și facă un dușman de moarte.

– Acesta e vărul și cel mai bun prieten al meu, Salvatore Guiliano, spuse Pisciotta. După cum puteți vedea, a avut ghinion și, în scurt timp, Poliția Națională va fi peste tot prin munți, în căutarea lui. Și a mea. Sunteți singura noastră nădejde. Vă implor să ne ascundeți și să trimiteți după un doctor. Faceți asta pentru mine și veți avea un prieten veșnic.

Sublinie cuvântul „prieten“.

Abatelui nu-i scăpă nimic. Înțelese perfect. Auzise de acest tânăr Guiliano, un băiat curajos și foarte respectat în Montelepre, un mare ochitor și vânător, mai matur decât îl

arătau anii. Chiar și Prietenii Prietenilor îl țineau sub ochi ca posibil recrut. Însuși marele Don Croce, într-o vizită socială și de afaceri la mănăstire, îi pomenise numele în fața Abatelui ca pe al cuiva ce-ar putea fi profitabil să fie cultivat.

Dar, studiindu-l pe Guiliano lipsit de cunoștință, fu aproape sigur că omul acela va avea nevoie mai degrabă de un mormânt, decât de azil, mai curând de un preot care să-i administreze sfintele taine, decât de un medic. Existau foarte puține riscuri în satisfacerea cererii lui Pisciotta, acordarea de sanctuar unui cadavru nefiind o crimă nici măcar în Sicilia. Dar nu vroia să-i dea de înțeles tânărului că favoarea pe care urma să i-o facă avea o valoare atât de mică. Întrebă:

— Și de ce vă caută?

Pisciotta ezită. Dacă Abatele afla că fusese omorât un polițist, le putea refuza azilul. Dar dacă nu era pregătit pentru ancheta ce avea să se facă negreșit, putea fi luat prin surprindere și să-i trădeze. Hotărî să spună adevărul. O făcu foarte repede.

Abatele își plecă ochii, cu regret pentru noul suflet pierdut în infern, și pentru a cerceta îndeaproape fapta inconștientă a lui Guiliano. Sângele se infiltra prin cămașa legată împrejurul trupului. Poate că bietul băiat avea să moară în timp ce stăteau de vorbă, rezolvând astfel întreaga problemă.

În calitatea sa de călugăr franciscan, Abatele era plin de caritate creștină, dar, în vremurile acelea cumpline trebuia să țină seama de consecințele practice și materiale ale faptelor sale milostive. Dacă acorda azil și băiatul murea, nu putea ieși decât în câștig. Autoritățile se vor mulțumi cu cadavru, familia îi va fi pentru totdeauna îndatorată. Dacă Guiliano își revenea, recunoștința lui putea fi chiar și mai valoroasă. Un om care putuse, chiar și rănit grav, să mai tragă cu pistolul și să ucidă un polițist era un om pe care merita să ți-l îndatorezi.

Putea, firește, să-i predea pe ambii tâlhari Poliției Naționale, care s-ar fi descurcat repede cu ei. Dar ce-ar fi avut de câștigat? Autoritățile nu puteau face pentru el nimic mai mult decât făceau în prezent. Zona în care dețineau puterea îi era deja asigurată. De cealaltă parte a baricadei avea nevoie de prieteni. Trădarea acestor tineri nu i-ar fi adus decât dușmani printre țărani și ura neostoită a două familii. Abatele nu era atât de prost încât să creadă că sutana sa îl putea proteja de vendeta care cu siguranță ar fi urmat, și mai citise și gândurile lui Pisciotta; acesta era un tânăr care avea să ajungă departe înainte

de a bate drumul spre iad. Nu, ura țăranelui sicilian nu putea fi luată nicicând ușor. Adevărați creștini, n-ar fi necinstit niciodată o statuie a Fecioarei Maria, dar în sângele aprins al vendetei l-ar fi ciuruit chiar și pe Papa pentru a fi încălcat *omerta*, străvechiul cod al tăcerii față de oricare autoritate. În țara aceea cu nenumărate statui ale lui Iisus, nu exista nici o credință în doctrina de a întoarce și celălalt obraz. Pe acel tărâm înnoptat, „iertarea“ era refugiul lașilor. Țăranii sicilienii nu cunoșteau sensul iertării.

De un lucru era sigur. Pisciotta n-avea să-l trădeze niciodată. Într-una din micile lor înțelegeri de contrabandă, Abatele aranjase ca Pisciotta să fie arestat și interogat. Anchetatorul, un membru al Poliției de Securitate din Palermo, nu un cap pătrat dintre carabinieri, fusese subtil și apoi obtuz. Dar nici viclenia și nici cruzimea nu-l clintiseră pe Pisciotta. Rămăsese tăcut. Anchetatorul îl eliberase și-l asigurase pe Abate că acela era un băiat căruia i se puteau încredința comisioane mai importante. De-atunci, Abatele păstrase tot timpul în inima sa un loc anume pentru Aspanu Pisciotta și spunea adesea câte o rugăciune pentru sufletul lui.

Abatele își introduse două degete în gura osoasă și pungită și șuiera. Câțiva călugări veniră în fugă, iar preotul îi instrui să-l ducă pe Guiliano într-o aripă îndepărtată a mănăstirii, unde erau apartamentele speciale ale starețului și unde, în timpul războiului, ascunsese dezertori din Armata Italiană, fii de fermieri bogați. Apoi îi trimise pe unul din călugării săi după doctor în satul San Giuseppe Jato, la doar cinci mile distanță.

Pisciotta se așează pe pat și apucă mâna prietenului său. Rana nu mai sângera, iar ochii lui Turi Guiliano erau deschiși, însă peste ei se așternuse ca o ceață. Pisciotta, aproape în lacrimi, nu îndrăznea să vorbească. Îl șterse pe Guiliano pe frunte, care-i șiroia de sudoare. Pielea sa avea o tentă albastruie.

Trecu o oră până să sosească medicul și, dat fiind că observase o hoardă de carabinieri cutreierând coasta muntelui, nu fu surprins că prietenul său, Abatele, ascundea un rănit. Asta nu-l privea pe el; cui îi păsa de poliție și guvern? Abatele era un compatriot sicilian ce avea nevoie de ajutor. Și care în fiecare duminică îi trimitea un coș cu ouă, la fiecare Crăciun, un butoi de vin și un miel tânăr, de Sfintele Paști.

Doctorul îl examinează pe Guiliano și îi obloji rana. Glonțul trecuse prin burtă și, probabil, rupsese unele organe vitale, atingând cu siguranță ficatul. Tânărul pierduse mult sânge,

avea o paloare spectrală, iar pielea de pe tot trupul îi era alb-albăstruie. De jur-împrejurul gurii se vedea acel cerc albicios pe care medicul îl ştia atât de bine ca unul din primele semnale ale morţii.

Oftă şi-i zise Abatelui:

– Am făcut tot ce-am putut. Hemoragia s-a oprit, dar a pierdut deja mai mult de o treime din sânge şi asta, de obicei, e fatal. Ține-l la căldură, dă-i un strop de lapte şi am să-ţi las nişte morfină.

Privi cu regret trupul puternic al lui Guiliano.

Pisciotta şopti:

– Ce să le spun tatălui şi mamei lui? Are vreo şansă?

Doctorul oftă.

– Spune-le ce vrei. Dar rana e mortală. Băiatul arată vânjos, aşa că s-ar putea să mai trăiască vreo câteva zile, dar e mai înţelept să nu sperăm nimic.

Văzu expresia de disperare din ochii lui Pisciotta şi lucirea fugară de uşurare de pe chipul Abatelui, şi spuse cu umor ironic:

– Desigur, în locul acesta sfânt s-ar putea întâmpla oricând un miracol.

Abatele şi doctorul ieşiră. Pisciotta se aplecă asupra prietenului său să-i şteargă transpiraţia de pe frunte şi fu uimit să vadă în ochii lui Guiliano un licăr de batjocură. Ochii-i erau căprui-închis, dar tiviti cu un cerc argintiu. Pisciotta se aplecă mai aproape. Turi Guiliano şoptea ceva; făcea un mare efort să vorbească.

– Să-i spui mamei că am să vin acasă, zise Turi.

Apoi făcu un gest pe care Pisciotta n-avea să-l uite în anii ce urmară. Măinile i se înălţară deodată şi-l apucară pe Pisciotta de păr. Erau puternice; n-ar fi putut să fie nicidecum mâinile unui muribund. Smuciră capul lui Pisciotta în jos, aproape.

– Ascultă de mine, spuse Guiliano.

În dimineaţa de după ce-l chemară părinţii lui Guiliano, Hector Adonis sosi la Montelepre. Îşi folosea rareori casa din oraşel. Tânăr fiind, ura locul unde se născuse. Mai ales Festa o evita. Decoraţiunile îl deprimau întotdeauna, strălucirea lor părându-i-se un fel de travesti diabolic al sărăciei oraşului. Şi mereu îndurase umilinte în timpul Festei – beţivi hlizindu-se la adresa staturii lui mici şi femei adresându-i zâmbete amuzate, dispreţuitoare.

Nu-i ajuta la nimic faptul că știa mult mai multe decât ei. Erau atât de mândri de obârșia lor, încât fiecare familie își zugrăvea casa în aceeași culoare pe care o aleseseră părinții lor. Nu știau că vopseaua caselor le trăda originea, sângele pe care-l moșteniseră de la strămoșii lor deopotrivă cu casele. Că în urmă cu secole normanzii își zugrăviseră casele în alb, grecii folosiseră întotdeauna albastrul, arabii, roșul și rozuri felurite, iar evreii preferaseră galbenul. Acum se considerau cu toții italieni și sicilieni. Sângele devenise atât de amestecat într-o mie de ani, încât nu mai puteai identifica proprietarul unei case după trăsături și, dacă-i spuneai proprietarului unei case galbene că a avut înaintași evrei, te puteai alege cu un cuțit în burtă.

Aspanu Pisciotta locuia într-o casă albă, deși arăta mai mult ca un arab. La cea a familiei Guiliano predomină albastrul grecesc, iar chipul lui Turi Guiliano se vădea clar grec, deși avea trupul ca al pătimișilor normanzi, cu oase mari. Dar se părea că toți sângele clocotise la un loc devenind ceva ciudat și primejdios pentru a-l făuri pe adevăratul sicilian, iar acest lucru fu acela care-l aduse azi pe Adonis la Montelepre.

Via Bella era păzită la fiecare colț de câte o pereche de carabinieri, cu fețe mohorâte, ținându-și puștile și pistoalele pregătite. Începea a doua zi a Festei, dar partea aceea a orașului era în chip curios pustie și nu se vedea nici un copil pe străzi. Hector Adonis își parcă mașina pe fâșia de trotuar din fața casei Guiliano. O pereche de carabinieri îl priviră cu suspiciune până coborî din mașină, apoi zâmbiră amuzați de statura sa mică.

Pisciotta fu cel ce-i deschise ușa și-l pofti înăuntru. Mama și tatăl lui Guiliano așteptau în bucătărie, cu un mic dejun alcătuit din cârnați reci, pâine și cafea. Maria Lombardo era calmă, încurajată de dragul ei Aspanu că fiul ei se va vindeca. Părea mai mult furioasă decât speriată. Tatăl lui Guiliano arăta mai degrabă mândru decât trist. Fiul lui se dovedise bărbat; era viu, iar dușmanul său era mort.

Pisciotta își depănă din nou povestea, de astă dată cu umor încurajator. Se referi mai ales la rana lui Guiliano, despre propriul lui eroism de-a-l fi cărat pe Guiliano până jos la mănăstire vorbind foarte puțin. Dar Hector Adonis știa că a ajuta un rănit peste trei mile de teren accidentat nu putuse fi decât istovitor pentru firavul Pisciotta. De asemenea, avu impresia că Pisciotta trecuse prea ușor peste descrierea leziunii. Adonis se temea de tot ce putea fi mai rău.

– Cum au știut carabinieri să vină aici? întrebă el.

Pisciotta îi povesti cum le dăduse Guiliano actele sale de identitate.

Mama lui Guiliano izbucni în lamentații:

– De ce nu i-a lăsat Turi să ia brânza? De ce i-a înfruntat?

– Ce-ai fi vrut să faci?! îi spuse aspru soțul ei. Să-l dea în vileag pe acel sărman fermier? Ar fi pătat pe veci numele familiei.

Hector Adonis fu frapat de contradicția acestor remarci. Știa că mama era mult mai puternică și mai aprigă decât tatăl. Totuși, ea rostise cuvintele de resemnare, iar el pe cele sfidătoare. Iar Pisciotta – băiatul acesta, Aspanu – cine l-ar fi crezut atât de brav, să-și salveze tovarășul și să-l ducă la loc sigur? Iar acum să-i mintă cu atâta sânge rece pe părinți despre rana pe care o suferise fiul lor?

Tatăl lui Guiliano spuse:

– Doar de nu și-ar fi dat hârtiile de identitate. Prietenii noștri ar fi jurat că a fost aici, pe străzi.

Mama lui Guiliano spuse:

– Oricum l-ar fi arestat.

Începu să plângă.

– Acum va trebui să trăiască în munți.

– Trebuie să ne asigurăm că Abatele nu-l dă pe mâna poliției, spuse Hector Adonis. Pisciotta interveni impacientat:

– N-ar îndrăzni. Știe că l-aș spânzura în sutană.

Adonis îl privi lung pe Pisciotta. Se simțea o amenințare de moarte în băiatul acela tânăr. Nu era un lucru inteligent să vatămi personalitatea unui tânăr, își spuse Adonis. Poliția nu înțelegea în vecii vecilor că poți insulta, fără prea mari repercusiuni, eventual un om mai bătrân, care deja a fost umilit de însăși viața și nu va pune la inimă micile batjocuri ale altei ființe omenești. Dar un tânăr socoate mortale asemenea ofense.

Căutau ajutorul lui Hector Adonis, care le mai ajutase fiul și în trecut. Hector spuse:

– Dacă poliția află unde e, Abatele nu va avea de ales. Nici el însuși nu-i mai presus de orice bănuială în unele privințe. Cred, cu permisiunea voastră, că cel mai bine e să-i cer prietenului meu, Don Croce Malo, să intervină pe lângă Abate.

Fură surprinși că-l cunoștea pe marele Don – cu excepția lui Pisciotta, care-i aruncă un zâmbet cunoscător. Adonis îi spuse tăios:

– Iar tu ce cauți aici? Vei fi recunoscut și arestat. Au descrierea ta.

Pisciotta spuse cu dispreț:

– Ceilalți doi gardiști erau speriați ca iepurii. Nu și-ar fi recunoscut nici propriile mame. Iar eu am o duzină de martori care vor jura că ieri am fost în Montelepre.

Hector Adonis adoptă cel mai impunător stil profesoral. Le spuse părinților:

– Nu trebuie să încercați să vă vizitați fiul, nici să-i spuneți cuiva, fie ei și cei mai dragi prieteni, unde este. Poliția are informatori și spioni pretutindeni. Aspanu îl va vizita pe Turi noaptea. De-ndată ce ne vom putea mișca, am să aranjez să locuiesc în alt oraș până se liniștește totul. Apoi, cu puțini bani, lucrurile se vor rezolva, iar Turi va putea veni acasă. Nu-ți face griji pentru el, Maria, păzește-ți sănătatea. Iar tu, Aspanu, ține-mă la curent.

Îi îmbrățișă pe soții Guiliano. Maria Lombardo încă mai lăcrima la plecarea lui.

Avea multe lucruri de făcut – cel mai important, să-i trimită vorbă lui Don Croce și să se asigure că sanctuarul lui Turi rămânea garantat. Slavă Domnului că guvernul de la Roma nu oferea recompense pentru informații despre asasinarea unui polițist, altfel Abatele l-ar fi vândut pe Turi la fel de repede pe cât își vindea câte una din relicvele sfinte.

Turi Guiliano zăcea în pat fără să se miște. Îl auzise pe doctor declarându-i rana mortală, dar nu putea crede că va muri. Trupul îi părea suspendat în aer, eliberat de durere și teamă. El n-avea să moară niciodată. Nu știa că pierderea masivă de sânge provoacă euforie.

Ziua îl îngrijea unul dintre călugări, hrănindu-l cu lapte. Seara, Abatele venea cu medicul; Pisciotta îl vizita noaptea, îl ținea de mână și-l alina de-a lungul ceasurilor rele de beznă. După două săptămâni, doctorul proclamă un miracol.

Turi Guiliano îi impusese propriului său trup să se vindece, să refacă sângele pierdut, să sudeze laolaltă organele vitale care fuseseră sfâșiate de glonțul cu cămașă de oțel. Iar în euforia provocată de hemoragie, visa la gloria viitoare. Simțea o nouă libertate, simțea că nu i se va mai putea cere socoteală pentru nimic din ceea ce-avea să facă de-acum încolo. Că nici legile societății, nici cele mai stricte legi siciliene ale familiei nu-l mai

puteau încătușa. Că era liber să comită orice faptă; că rana sa sângărândă făcea din el un inocent. Și toate astea fiindcă un tâmpit de carabinier trăsesese în el pentru o bucată de brânză.

În săptămânile de convalescență, reluă iar și iar în minte zilele când el și consătenii săi se adunau în piața orașului așteptându-i pe *gabellotti*, supraveghetorii marilor moșii, să-i aleagă pentru o zi de muncă, oferindu-le lefuri de foamete cu rânjetul disprețuitor primește-o-sau-te-cară al oamenilor ce dețin toată puterea. Necinstita împărțeală a recoltei care-i lăsa pe toți sărăciți după un an de muncă grea. Tiranica mână a legii care-i pedepsea pe cei nevoiași și-i lăsa pe bogați să plece nevătămați.

Dacă i se vindeca rana, jura că va face dreptate. N-avea să mai fie niciodată un băiat neputincios la discreția sorții. Se va înarma, fizic și moral. De un lucru era sigur: n-avea să mai stea nicicând neajutorat în fața lumii, așa cum făcuse în fața lui Guido Quintana și a polițistului ce-l împușcase. Tânărul care fusese Turi Guiliano nu mai exista.

La sfârșitul lunii, doctorul îi recomandă încă patru săptămâni de odihnă cu puțină mișcare, și astfel Guiliano îmbracă o rasă călugărească și începu să se plimbe pe pământurile mănăstirii. Abatele ajunsese să-l îndrăgească pe tânăr și îl însoțea adesea, povestindu-i despre călătoriile sale din tinerețe în țări îndepărtate. Afecțiunea Abatelui nu scăzu când Hector Adonis îi trimise o sumă de bani ca să se roage pentru cei săraci, iar Don Croce însuși trimise vorbă că tânărul prezenta interes pentru el.

Cât despre Guiliano, el era uimit de modul de viață al acelor călugări. Într-o regiune rurală unde oamenii aproape că mureau de foame, unde lucrătorii trebuiau să-și vândă sudoarea pentru cincizeci de lire pe zi, călugării de la Sfântul Francisc trăiau regește. Mănăstirea era într-adevăr o moșie uriașă și bogată.

Aveau o livadă de lămâi și câțiva măslini robuști, bătrâni cât Christos. Aveau o mică plantație de bambus și o măcelărie, pe care o alimentau cu turmele lor de oi, și cocina scroafelor. Puii și curcanii mișunau în voie, cârduri întregi. Călugării mâncau carne în fiecare zi alături de spaghetti, beau vin de casă din propriile beciuri și făceau negoț pe piața neagră pentru tutun, pe care-l fumau ca șerpii.

Dar munceau din greu. În timpul zilei lucrau desculți, cu sutanele suflecate până la genunchi, cu sudoarea șiroindu-le pe frunte. Pe capetele tunse, pentru a și le apăra de soare, purtau pălării

americane de păsle cu forme ciudate, negre și cafenii, pe care Abatele le achiziționase de la ofiterul intendent al unei administrații militare pe-un poloboc de vin. Călugării le purtau în fel și chip, unii cu borurile trase în jos, gangsterește, alții ridicându-și-le în sus de jur-împrejur pentru a forma jgheaburi în care-și țineau țigările. Abatele ajunsese să deteste aceste pălării și le interzisese să le poarte, cu excepția ocaziilor când munceau la câmp.

În următoarele patru săptămâni, Guiliano duse un trai de călugăr. Spre uimirea Abatelui, munci pe brânci la câmp și-i ajută pe călugării mai vârstnici să care coșurile grele cu fructe și măsline la hambare. Pe măsură ce se însănătoșea, lui Guiliano îi plăcea tot mai mult munca, bucurându-se să-și arate puterea. Îi stivuiau în brațe coșuri peste coșuri, iar el nu-și lăsa nici un moment genunchii să se îndoie. Abatele era mândru de el și-i spunea că poate rămâne cât poștește, și că are chemările unui adevărat om al Domnului.

Turi Guiliano fu fericit în acele patru săptămâni. La urma urmei, înviase din moartea trupului, iar în cap urzea vise cu ochii deschiși și miracole. Și-i plăcea bătrânul Abate, care îl trata cu absolută încredere și-i dezvăluia secretele mănăstirii. Bătrânul se lăuda că toate produsele abației erau vândute direct la bursa neagră și nu predate depozitelor guvernamentale. Cu excepția vinului, care era dat de dușcă de călugării înșiși. Noaptea aveau loc multe jocuri de noroc și beții, fiind strecurate înapoi chiar și femei, dar la toate acestea Abatele închidea ochii.

– Trăim timpuri grele, îi spuse el lui Guiliano. Promisa răsplată a raiului e prea departe, oamenilor le trebuie câteva plăceri acum. Dumnezeu îi va ierta.

Într-o după-amiază ploioasă, Abatele îi arătă lui Turi o altă aripă a mănăstirii, care era folosită ca magazie. Aceasta deborda de relicve sfinte fabricate de o echipă dibace de călugări bătrâni. Abatele, ca oricând negustor, se văita de asprimea vremurilor.

– Înainte de război ne mergeau foarte bine afacerile, oftă el. Acest depozit nu apuca niciodată să se umple mai mult decât până la jumătate. Și uită-te numai ce comori avem aici. Un os de la peștii înmulțiți de Christos. Toiagul purtat de Moise pe drumul său spre Pământul Făgăduinței.

Se opri să privească fața uimită a lui Guiliano, cu satisfacție amuzată. Apoi, chipul său osos se schimonosi într-un rânjet înveninat. Dând cu piciorul într-o grămadă enormă de bețe, spuse aproape voios:

– Asta era piesa noastră cea mai bună. Sute de bucăți din crucea pe care a fost răstignit Domnul nostru. Iar în această răclită sunt frânturi din orice sfânt poștești să-i zici pe nume. Nu există o singură gospodărie în Sicilia care să nu aibă un os de sfânt. Și, încuiate într-o cămară specială, avem treisprezece brațe ale Sfântului Andrei, trei capete ale lui Ioan Botezătorul și șapte armuri purtate de Ioana d'Arc. Iarna, călugării noștri călătoresc în lung și-n lat să vândă aceste comori.

Acum Turi Guiliano râdea, iar Abatele îi zâmbi. Dar Guiliano se gândea cum erau înșelați întotdeauna săracii, chiar de către aceia ce le arătau calea mântuirii. Era un alt fapt demn de ținut minte.

Abatele îi arată o covată mare plină cu medalioane binecuvântate de către Cardinalul de Palermo, treizeci de giulgiuri pe care le purtase Iisus la moarte și două Fecioare Maria negre. Asta puse capăt râsului lui Turi Guiliano. Îi spuse Abatelui despre statueta Fecioarei negre pe care o avea mama lui, atât de prețuită de ea de pe vremea când era fetiță; o avuseseră în familie de generații întregi. Era posibil să fie un fals? Abatele îl bătu blând pe umăr și-i spuse că mănăstirea făurea duplicate de peste o sută de ani, sculptându-le în lemn bun de măslin. Dar îl asigură pe Guiliano că până și imitațiile aveau valoare, de vreme ce nu se făceau decât puține.

Abatele nu vedea nimic rău în a-i mărturisi unui ucigaș asemenea păcate venale ale oamenilor sfinți. Totuși, tăcerea dezaprobatore a lui Guiliano îl tulbură. În defensivă, spuse:

– Nu uita că noi, oamenii ce ne dedicăm viețile lui Dumnezeu, trebuie, de asemenea, să trăim în lumea materială a celor ce nu cred în așteptarea recompenselor din rai. Și noi avem familii și trebuie să le ajutăm și să le protejăm. Mulți dintre călugării noștri sunt săraci și vin din rândul săracilor, care știm că sunt sarea pământului. Nu le putem permite surorilor și fraților noștri, nepoților și verilor să moară de foame în aceste timpuri grele. Sfânta Biserică însăși are nevoie de ajutorul nostru, trebuind să se apere de dușmani puternici. Comuniștii și socialiștii, liberalii aceia prost călăuziți, trebuie înfrunțați, iar pentru asta e nevoie de bani. Mare sprijin pentru Maica Biserică sunt cei credincioși! Nevoia lor de sfintele noastre relicve furnizează banii pentru a-i zdrobi pe necredincioși și a umple un gol în propriile lor suflete. Dacă nu i-am

aproviziona, și-ar cheltui banii pe vin, jocuri de noroc și pe femei nerușinate. Nu ești de acord?

Guiliano dădu din cap, dar surâdea. Era năucitor pentru un om atât de tânăr să întâlnească un asemenea meșter al ipocriziei. Abatele fu iritat de acel zâmbet; se așteptase la un răspuns mai condescendent de la ucigașul cărui-a-i dăruise sanctuar și-l întorsese din pragul morții. Respectul recunoscător dicta un răspuns ipocrit, cum se cuvine, imitând perfect sinceritatea. Acest contrabandist, acest asasin, acest *țăran*, Jupân Turi Guiliano, ar fi trebuit să se arate mai înțelegător, mai creștin. Abatele spuse cu severitate:

– Adu-ți aminte că adevărata noastră credință se bazează pe a crede în miracole.

– Da, fu Guiliano de acord. Și sunt convins că datoria dumneavoastră e să ne ajutați să le găsim.

O spuse fără malițiozitate, în spiritul hazului, cu buna voință sinceră de a-i face plăcere binefăcătorului său. Dar era tot ce putea face pentru a se abține să nu râdă fățiș.

Abatele fu mulțumit și toată afecțiunea față de el îi reveni. Acesta era un băiat bun, se bucurase de compania lui în ultimele câteva luni și era încurajator să știe că omul îi era îndatorat până peste cap. Și n-avea să fie nerecunoscător; dovedise deja o inimă nobilă. Își exprima prin vorbă și faptă, zi de zi, respectul și gratitudinea față de Abate. Nu avea inima împietrită a unui tâlhar. Ce i s-ar întâmpla unui asemenea om în Sicilia zilelor noastre, plină de iscoade, sărăcie, bandiți și păcătoși de tot felul? A, mă rog, își spunea Abatele, un om care a ucis o dată o poate face iar, cât ai clipi. Abatele decise că Don Croce ar fi trebuit să-l îndrume pe Turi Guiliano pe calea cea dreaptă în viață.

Într-o zi, pe când se odihnea pe patul său, Turi Guiliano avu un vizitator ciudat. Abatele i-l prezintă ca fiind Părintele Benjamino Malo, un foarte bun prieten, apoi îi lăasă singuri împreună.

Părintele Benjamino spuse cu sollicitudine:

– Dragă tinere, sper că ți-ai revenit după rană. Sfântul Abate îmi spune că a fost un adevărat miracol.

Guiliano replică politicos:

– Mila Domnului.

Iar Părintele Benjamino înclină capul, ca și cum ar fi primit el însuși acea binecuvântare.

Guiliano îl studie. Acesta era un preot care nu lucra niciodată la câmp. Sutana sa era prea curată la poale, fața prea durdulie și

albă, mâinile prea moi. Dar atitudinea-i era destul de sfântă; molatic, avea o resemnare christică, o anume umilință creștină.

Glasul Părintelui Benjamino era dulce și blând când spuse:

– Fiul meu, am să-ți ascult confesiunea și-ți voi da Sfânta Cuminecătură. Spovedit de păcate, vei putea ieși în lume cu inima curată.

Turi Guiliano îl cercetă pe acest preot care emana o atât de sublimă putere.

– Iertați-mă, Părinte, spuse. Încă nu sunt într-o stare de pocăință și ar fi fals din partea mea să fac o mărturisire în acest moment. Dar vă mulțumesc pentru binecuvântare.

Preotul dădu din cap și spuse:

– Da, asta te-ar izbăvi de păcate. Dar mai am încă o ofertă, poate mai practică în această lume. Fratele meu, Don Croce, m-a trimis să te întreb dacă ai dori să te refugiezi la el, în Villaba. Vei primi o leafă bună și, firește, după cum trebuie că știi, autoritățile n-ar îndrăzni nici o clipă să te molesteze cât timp te afli sub protecția lui.

Guiliano fu uimit că vestea faptei lui ajunsese la un om ca Don Croce. Știa că trebuie să fie atent. Detesta Mafia și nu vroia să fie prins în plasa ei.

– E o foarte mare cinste pentru mine, răspunse el. Vă mulțumesc dumneavoastră și fratelui dumneavoastră. Dar trebuie să mă consult cu familia mea, trebuie să respect dorința părinților mei. Așa că, pe moment, îngăduiți-mi să vă refuz generoasa propunere.

Văzu că preotul era surprins. Cine, în Sicilia, ar refuza protecția marelui Don? Așa că adăugă:

– Poate, peste câteva săptămâni, voi gândi altfel și am să vă caut eu la Villaba.

Părintele Benjamino își revenise. Ridică mâinile într-un gest de binecuvântare:

– Rămâi cu Dumnezeu, fiule. Vei fi întotdeauna bine venit în casa fratelui meu.

Făcu semnul crucii și plecă.

Turi Guiliano știa că sosise vremea să plece. Când Aspanu Pisciotta veni în vizită în seara aceea, Guiliano îl instrui în legătură cu pregătirile necesare pentru reîntoarcerea lui în lumea de-afară. Văzu că, pe cât se schimbase el, pe-atâta se schimbase și prietenul său. Pisciotta nu tresări, nici nu veni cu

vreun protest la primirea ordinelor ce-aveau să-i schimbe profund viața. În cele din urmă, Guiliano îi spuse:

— Aspanu, poți veni cu mine sau poți să rămâi cu familia ta. Fă cum simți că trebuie să faci.

Pisciotta zâmbi:

— Crezi c-am să te las să-ți revină ție toată distracția și gloria? Să te las să te joci în munți în timp ce eu voi duce măgarii la muncă și voi culege măslina? Și cum rămâne cu prietenia noastră? Să te las eu să trăiești singur în munți după ce ne-am jucat și am muncit împreună din copilărie? Numai când te vei întoarce liber în Montelepre o să mă întorc și eu acolo. Așa că gata cu prostiile. Am să vin să te iau în patru zile. Va dura un timp să fac tot ce-mi ceri.

Pisciotta fu ocupat în acele patru zile. Îi dăduse deja de urmă contrabandistului cu calul, cel care se oferise să meargă după Guiliano când era rănit. Numele lui era Marcuzzi, un om temut și un contrabandist pe scară mare, operând sub protecția lui Don Croce și a lui Guido Quintana. Avea un unchi cu același nume, mare șef al Mafiei.

Pisciotta descoperi că Marcuzzi făcea drumuri regulate între Montelepre și Castellammare. Îl cunoștea pe fermierul care ținea catării contrabandistului și, când văzu animalele luate de la câmp și duse într-un grajd de lângă oraș, miză pe faptul că a doua zi Marcuzzi avea să facă un transport. În zori, Pisciotta se instală la marginea drumului pe care știa că va trece Marcuzzi și-l așteptă. Avea o *lupara*, pe care multe familii siciliene o dețineau ca parte a materialelor lor gospodărești. Într-adevăr, ucigătoarea pușcă siciliană cu alică era atât de răspândită și de folosită la asasinat încât, atunci când curățase Mafia, Mussolini ordonase să se dărâme toate zidurile de piatră mai înalte de un metru pentru ca ucigașii să nu le poată folosi ca posturi de ambuscadă.

Hotărâse să-l ucidă pe Marcuzzi nu numai fiindcă își oferise poliției ajutorul de-a-l omorî pe Guiliano rănit, ci și pentru că se lăudase cu asta în fața prietenilor. Lichidându-l pe contrabandist, îi avertiza și pe alții care l-ar fi putut trăda pe Guiliano. Avea, totodată, nevoie și de armele pe care știa că le purta asupra sa Marcuzzi.

Nu avu mult de așteptat. Întrucât mâna catări fără poveri ca să ridice mărfuri de la bursa neagră din Castellammare, Marcuzzi mergea nepăsător. Călărea pe animalul din frunte, în josul unei

cărări montane, cu pușca agățată pe un umăr în loc s-o țină pregătită. Când îl zări pe Pisciotta stând pe potecă în fața lui, nu se alarmă. Tot ce vedea era un băiat zvelt și scund, cu mustăcioară subțire de crai, zâmbind într-un mod ce-l irita. Abia când Pisciotta scoase *lupara* de sub scurtă deveni Marcuzzi pe deplin atent.

Spuse, arțagos:

– Ai greșit momentul. Încă nu mi-am ridicat marfa. Iar catării ăștia stau sub protecția Prietenilor Prietenilor. Fii deștept și găsește-ți alt mușteriu.

Pisciotta spusese încetișor:

– Nu vreau de la tine decât viața.

Apoi, cu un zâmbet crud:

– A fost o zi când ai vrut să te dai erou în fața poliției. Acum câteva luni doar, mai ții minte?

Marcuzzi își amintea. Întoarse catărul într-o parte, ca din întâmplare, pentru a-și feri mâna de privirea lui Pisciotta. Și-o strecură la cingătoare și scoase pistolul. În același timp, smuci de hățul catărului spre a se roti în poziție de tragere. Ultimul lucru pe care-l văzu fu zâmbetul lui Pisciotta în clipa când *lupara* acestuia îi zbură trupul din șa, aruncându-l în praf.

Cu amară satisfacție, Pisciotta se opri lângă cel căzut și-i mai trase un foc în cap, apoi luă pistolul din mâna lui Marcuzzi și pușca prinsă de cadavru cu cureaua. Goli de gloanțe buzunarele jachetei celui mort și le puse în buzunarele sale. Apoi împușcă rapid și metodic toți cei patru catări, avertisment pentru oricine i-ar putea ajuta pe dușmanii lui Guiliano, fie și indirect. Rămase în drum, cu *lupara* în brațe, pușca mortului pe umăr și pistolul la centură. Nu simțea nici un strop de milă, iar ferocitatea de care dăduse dovadă îi făcea plăcere. Căci, în pofida afecțiunii pentru prietenul său, întotdeauna se contrazisese în multe privințe. Și, deși îl recunoștea pe Turi ca șef, simțea tot timpul că trebuia să-și dovedească pretențiile la prietenie prin deșteptăciune și curaj. Acum pășise și el afară din cercul magic al copilăriei, al societății, și i se alătura lui Turi în afara aceluia cerc. Prin această faptă se legase pentru totdeauna de Turi Guiliano.

Două zile mai târziu, chiar înaintea cinei, Guiliano plecă de la mănăstire. Îi îmbrățișă pe toți călugării în timp ce se adunau în refectoriu și le mulțumi pentru bunătatea lor. Călugării regretau că pleacă. Adevărat, nu participase niciodată la riturile lor

religioase și nu făcuse nici o spovedanie și penitență pentru crima comisă, dar unii din acești călugări își începuseră și ei bărbăția cu crime asemănătoare și nu se simțeau îndemnați să-l judece.

Abatele îl conduse pe Guiliano până la poarta mănăstirii, unde îl aștepta Pisciotta. Îi dăruie un cadou de adio. Era o statueta a Fecioarei Maria neagră, copie a celei din casa Mariei Lombardo, mama lui Guiliano. Pisciotta avea un sac american de molton verde, iar Guiliano băgă înăuntru statueta Fecioarei negre.

Pisciotta îi privi cu un ochi sardonice pe Guiliano și pe Abate în timp ce-și luau rămas bun. Știa că Abatele era contrabandist, membru secret al Prietenilor Prietenilor, și un supraveghetor tiranic al muncii sărmanilor săi călugări. Nu putea înțelege, așadar, sentimentalismul starețului la despărțire. Lui Pisciotta nu-i trecu prin minte că iubirea, afecțiunea și respectul pe care i le inspira Guiliano lui puteau fi simțite și de un om puternic și bătrân ca Abatele.

Deși efuziunea preotului era sinceră, o intensifica interesul egoist. Știa că acel băiat putea să devină într-o bună zi o forță ce va trebui recunoscută în Sicilia. Era ca și cum ar fi depistat urma dumnezeirii. Cât despre Turi Guiliano, el era recunoscător cu adevărat. Abatele îi salvase viața, ba chiar mai mult decât atât, îl instruisese în multe sensuri și-i fusese un tovarăș fermecător. Îl lăsase până și să-i folosească biblioteca. Curios, Guiliano simțea o anume afecțiune pentru tertipurile Abatelui; i se părea o balanță plăcută a vieții, să faci bine fără a cauza nici un mare rău vizibil, să restabilești echilibrul puterii pentru ca viața să meargă ușor înainte.

Abatele și Turi Guiliano se îmbrățișară. Turi spuse:

– Vă sunt îndatorat. Amintiți-vă de mine când veți avea nevoie de vreun ajutor. Orice-ați cere, voi îndeplini.

Starețul îl bătu pe umăr.

– Caritatea creștină nu are nevoie de răsplată, spuse el. Întoarce-te pe calea Domnului, fiul meu, și plătește-i tributul.

Dar vorbea în chip mecanic. Cunoștea bine acel soi de inocență a tinerilor. Din sânul ei se putea înălța un diavol în flăcări care să-și facă mendrele. Avea să țină minte promisiunea lui Guiliano.

Guiliano își săltă pe umăr sacul de molton, în ciuda protestelor lui Pisciotta, și ieșiră împreună pe poarta mănăstirii. Nu aruncară nici o privire în urmă.

Capitolul 6

De pe streășina proeminentă a unei prăpastii, în vârful Muntelui d'Ora, Guiliano și Pisciotta puteau vedea jos orașul Montelepre. La doar câteva mile sub ei, luminile caselor începeau să înfrunte întunericul ce cobora. Lui Guiliano i se păru chiar că aude muzica difuzoarelor din piață, care transmiteau tot timpul emisiunile postului de radio Roma să le cânte serenade plimbăreților înaintea mesei de seară.

Dar aerul de munte era înșelător. I-ar fi trebuit două ore ca să coboare până în oraș, și patru pentru a ajunge din nou sus. Guiliano și Pisciotta se jucaseră pe-acolo în copilărie; cunoșteau fiecare stâncă de pe Monte d'Ora, fiecare peșteră și galerie. Mai înapoi, pe aceeași faleză, se afla Grotta Bianca, caverna favorită a copilăriei lor, mai mare decât cea mai mare casă din Montelepre.

Aspanu îi îndeplinise bine ordinele își spuse Turi Guiliano. Peștera era plină cu saci de dormit, vase pentru gătit, lăzi cu muniție și saci de hrană și pâine. Într-o ladă de lemn se găseau lanterne, felinare și cuțite, și mai existau și câteva cutii de petrol lampant. Râse:

– Aspanu, am putea trăi aici toată viața.

– Câteva zile, spuse Aspanu. Asta-i primul loc unde au venit carabinierii când au pornit să te caute.

– Lașii nu caută decât la lumina zilei, răspunse Turi. Noaptea am fi în siguranță.

O mantie mare de întuneric căzuse peste munți, dar cerul era atât de înstelat încât se puteau vedea clar unul pe altul. Pisciotta deschise sacul de flanelă și începu să scoată arme și haine. Încet, ceremonios, Turi Guiliano se înarmă. Scoțându-și rasa călugărească, trase pe el pantalonii din blană de cârțiță, apoi uriașul suman de oaie cu multele-i buzunare. Își înfipse două pistoale la centură și-și fixă pistolul-mitralieră pe sub haină, astfel încât să poată trece imediat la acțiune. Își încinse o cartușieră în jurul mijlocului, iar alte câteva cutii cu gloanțe le băgă în buzunarele sumanului. Pisciotta îi dădu un pumnal, pe care îl vârî în cizmele ostășești ce le încălțase. Apoi încă un pistol mic, care se potrivea într-un șiret legat în chip de teacă pe dinăuntru reverului de la suman. Controlă cu mare grijă toate armele și muniția.

Pusca o purta la vedere, cu cureaua peste umăr. În sfârșit, fu gata. Îi zâmbi lui Pisciotta, care nu avea decât o *lupara*, neascunsă nicăieri, și un pumnal vârât într-o teacă, la spate. Pisciotta spuse:

– Mă simt gol-goluț. Cum poți umbla cu toate fiarele alea pe tine? Dacă te-mpiedici și cazii, n-am să te mai pot ridica în veci.

Guiliano continua să zâmbească, surâsul tainic al unui copil care crede că are lumea în palmă. Cicatricea enormă de pe trup îl durea sub greutatea armelor și a muniției, dar durerea aceea îl bucura. Îi dădea dezlegarea.

– Sunt gata să-mi văd familia sau să mă întâlnesc cu dușmanii, îi spuse el lui Pisciotta.

Și cei doi tineri porniră în josul lungii cărări ce șerpuia din vârful Muntelui d'Ora în jos, spre orașul Montelepre.

Pășeau pe sub o boltă de stele. Înarmat împotriva morții și a semenului său om, absorbind mireasma îndepărtatelor livezi de lămâi și a florilor sălbatice, Turi Guiliano simțea o seninătate pe care n-o mai cunoscuse. Nu mai era neajutorat împotriva oricărui dușman întâmplător. Putea să-l ignore pe inamicul dinlăuntru al său ce-i pune la îndoială curajul. Dacă își impusese să nu moară, obligându-și trupul sfâșiat să se înnoade la loc, credea acum că și-ar putea sili trupul s-o facă iar și iar, la nesfârșit. Nu se mai îndoia că are în față un destin magnific. Împărtășea vraja acelor eroi medievali care nu puteau muri înainte de a ajunge la sfârșitul lungii lor povești, înainte de a-și fi înfăptuit mărețele victorii.

N-avea să părăsească niciodată acei munți, măslinii, Sicilia. Își formase doar o vagă idee despre ce-ar putea să fie gloria lui viitoare, dar nu se îndoia nici un moment de ea. N-avea să mai fie niciodată un tânăr țăran sărac, trăind cu frica de carabinieri, de judecători, de legile corupte ce puteau pulveriza totul.

Acum coborau din munți, pe drumurile care duceau în Montelepre. Trecură pe lângă un chivot cu lacăt, la marginea drumului, al Fecioarei Maria cu pruncul, mantiile de ipsos albastru lucind ca marea în lumina lunii. Mirosul livezilor umplea aerul cu o dulceăță care aproape îl amețea pe Guiliano. Îl văzu pe Pisciotta oprindu-se și culegând o pară pipernicită, îndulcită de aerul nopții, și simți un sentiment de dragoste pentru acel prieten care-i salvase viața, o dragoste ce-și avea rădăcinile în copilăria lor petrecută împreună. Vroia să împartă cu el nemurirea. Soarta n-avea să le fie niciodată aceea de a muri ca doi țărani fără nume pe coasta unui munte din Sicilia. Cuprins de o mare exuberanță, Guiliano strigă:

– Aspanu, Aspanu, cred, cred!

Și o luă la fugă pe ultima pantă a muntelui, ieșind dintre stâncile albe fantomatice, pe lângă sfintele statuete ale lui Christos și ale sfinților martirizați amplasate în lădițe ferecate. Pisciotta alergă pe lângă el, râzând, și goniră împreună sub razele lunii ce scăldau drumul spre Montelepre.

Munții se sfârșeau într-o pășune verde de vreo sută de metri, care ducea la zidurile dosnice ale caselor de pe Via Bella. Îndărătul acestor ziduri, fiecare casă avea propria sa grădină de roșii, iar unele, și câte un măslin sau lămâi singuratic. Poarta spre gardul grădinii familiei Guiliano era descuiată, iar cei doi tineri se strecurară în tăcere și o găsiră pe mama lui Guiliano așteptându-i. Femeia se repezi în brațele fiului ei, cu lacrimile siroindu-i pe față. Îl sărută fierbinte și șopti:

– Fiul meu iubit, fiul meu iubit...

Iar Turi Guiliano se pomeni stând în lumina lunii, fără a-i răspunde la iubire pentru prima oară în viața sa.

Acum era aproape de miezul nopții, luna continua să strălucească, și se grăbiră să intre în casă pentru a nu fi văzuți de vreo iscoadă. Ferestrele aveau obloanele trase, iar rudele familiilor Guiliano și Pisciotta fuseseră postate de-a lungul tuturor străzilor spre a preveni apariția patrulilor de poliție. În casă, familia și prietenii lui Guiliano așteptau să-i sărbătorească

întorcerea. Fusesse aşternut un ospăţ vrednic de Sfintele Paşti. Aveau această unică noapte alături de el înainte ca Turi să se refugieze în munţi.

Tatăl lui Guiliano îl îmbrăţişă şi-l bătu pe spate spre a-şi arăta aprobarea. Cele două surori ale lui erau acolo, precum şi Hector Adonis. Se mai afla şi o vecină, o femeie numită La Venera. Era o văduvă în vârstă de vreo treizeci şi cinci de ani. Soţul ei fusese un celebru bandit pe nume Candelaria, trădat, apoi prins într-o ambuscadă de către poliţie, cu numai un an în urmă. Devenise prietenă apropiată a mamei lui Guiliano, dar Turi fu surprins că era prezentă la acea întrunire. Doar maică-sa ar fi putut s-o invite. Un moment, se întrebă de ce.

Mâncară, băură şi-l tratară pe Turi Guiliano de parcă s-ar fi întors dintr-o lungă vacanţă în ţări străine. Apoi însă, tatăl său vru să-i vadă rana. Guiliano îşi scoase cămaşa din pantaloni şi dezvălui cicatricea mare, ca o flacăra, pielea din jurul ei fiind încă neagră-albăstruie de la impactul împuşcăturii. Mama izbucni în văicăreli. Guiliano îi spuse cu un zâmbet:

– Ai fi preferat să mă vezi la puşcărie cu urme de *bastinado*?

Deşi scena de familie copia cele mai fericite zile din copilăria lui, simţea o mare distanţă faţă de ei toţi. Pregătiseră mâncărurile lui favorite, sepie din soiul celei cu cerneală, macaroane grase cu sos de tomate condimentat, miel fript, un castron mare cu măsline, salată verde şi roşie stropită cu untdelemnul de măsline cel mai pur, de la prima tescuire, sticle, îmbrăcate în bambus, cu vin sicilian. Mama şi tatăl său îşi depăneau basmele din America. Hector Adonis îi regală cu faptele glorioase din istoria Siciliei, cu Garibaldi şi faimoasele sale Cămăşi Roşii, cu Vesprele Siciliene, când poporul Siciliei se ridicase să măcelărească armata franceză de ocupaţie cu atâtea sute de ani în urmă. Toate poveştile Siciliei oprimate, începând cu Roma, urmând maurii şi normanzii, francezii şi germanii şi spaniolii. Vai de biata Sicilie! Niciodată liberă, poporul ei mereu flămând, munca lui vândută atât de ieftin, sângele său vărsat atât de uşor!

Şi astfel, acum nu mai exista nici un sicilian care să creadă în stăpânire, în lege, în ordinea structurată a societăţii, care întotdeauna fusese folosită pentru a face din ei dobitoace de povară. Guiliano ascultase toate aceste poveşti de-a lungul

¹ În 1282 (n.r.).

anilor, întipăririndu-și-le în creier. Dar abia acum își dădea seama că putea să schimbe totul.

Îl privi pe Aspanu, care fuma o țigară la cafea. Chiar și la această veselă reuniune, Aspanu avea un surâs ironic pe buze. Guiliano ghicea la ce se gândește și ce-avea să spună mai târziu: tot ce ai de făcut e să fii destul de prost ca să te lași împușcat de un polițist, să comiți o crimă, să fii scos în afara legii, și imediat cei dragi îți vor arăta toată afecțiunea lor și te vor trata întocmai ca pe un sfânt pogorât din cer. Și totuși, Aspanu era singurul de care nu se simțea înstrăinat.

Iar apoi, mai era și femeia, La Venera. De ce o poftise maică-sa, și de ce venise? Avea încă o înfățișare frumoasă, era îndrăzneță și puternică, sprâncenele-i erau negre ca pana corbului și buzele de-un roșu atât de închis încât păreau aproape purpurii în lumina aceea scăzută și plină de fum. N-avea cum să spună ce trup avea, căci purta rochia neagră și fără formă a văduvelor siciliene.

Turi Guiliano trebui să le povestească toată istoria schimbului de focuri de la cele Patru Răspântii. Tatăl lui, puțin cam beat din cauza vinului, scoase mormăieli de încuviințare auzind de moartea polițistului. Mama tăcea. Tatăl povesti cum venise fermierul să-și ceară măgarul, și propria sa remarcă în fața fermierului: „Bucură-te că ai pierdut un măgar. Eu am pierdut un fiu“.

Aspanu spuse:

– Un măgar căutându-și măgarul.

Râseră cu toții. Tatăl lui Guiliano continuă:

– Când fermierul a auzit că fusese ucis un polițist, s-a speriat prea tare ca să mai vină cu pretenții, de frică să nu fie supus și el unui *bastinado*.

– Va fi despăgubit, spuse Turi.

În sfârșit, Hector Adonis își schiță planurile privind salvarea lui Turi. Familiei carabinierului mort aveau să i se plătească daune. Părinții lui Guiliano trebuiau să-și ipotecheze bucățița de pământ pentru a face rost de bani. Adonis personal urma să contribuie cu o sumă. Pentru această tactică, însă, trebuiau să aștepte până se stingeau sentimentele de mânie. Influența marelui Don Croce urma să se exercite asupra oficialităților din guvern și a familiei celui ucis. La urma urmei, fusese mai mult sau mai puțin un accident. Nu existase rea-voință de nici o parte. Farsa se putea juca atâta vreme cât familia victimei și

oficialitățile cheie cooperau. Singurul impediment era actul de identitate rămas la locul crimei. Dar, în răstimp de-un an, Don Croce putea face ca hârtia să dispară din dosarele procurorului. Cel mai important, Turi Guiliano trebuia să nu intre în nici o belea de-a lungul aceluia an. Trebuia să dispară în munți.

Turi Guiliano îi ascultă pe toți cu răbdare, zâmbind, dând din cap, fără a-și arăta iritarea. Și-l imaginau încă așa cum fusese la Festa, cu două luni în urmă. Acum își scosese sumanul de oaie și se debarasase de arme; pistoalele îi zăceau la picioare, sub masă. Dar asta nu-i impresionase, nici cicatricea mare și urâtă. Nu-și puteau închipui cum îi fusese sfâșiată mintea de către uriașa lovitură primită de trupul său, nici că nu va mai fi niciodată tânărul pe care-l cunoscuseră.

Pe moment, era la loc sigur în casa aceea. Oameni de încredere patrulau pe străzi și supravegheau cazarma carabinierilor pentru a-l avertiza de orice atac. Casa propriu-zisă, clădită cu multe sute de ani în urmă, era făcută din piatră; ferestrele aveau obloane grele de lemn, încuiate și groase de-un cot. Ușa din lemn era rezistentă, bătută în bare metalice. Nici o scânteie de lumină nu putea scăpa afară din casă, nici un dușman nu-și putea croi drum cu forța înăuntru printr-un atac-surpriză. Și totuși, Turi Guiliano simțea că e în pericol. Acești oameni dragi vroiau să-l prindă în capcana fostei sale vieți, să-l convingă să devină fermier la țară, să depună armele contra semenilor săi și să rămână neputincios în fața legilor lor. În acel moment, știu că va trebui să fie crud cu cei pe care-i iubea cel mai mult. Visul tânărului fusese dintotdeauna să dobândească dragostea, mai curând decât puterea. Dar toate astea se schimbaseră. Acum înțelegea clar că puterea era pe primul plan.

Le spuse blând, lui Hector Adonis și celorlalți:

— Dragă nașule, știu că vorbești cu afecțiune și-ți faci griji pentru mine. Dar nu-mi pot lăsa mama și tatăl să-și piardă bucățica lor de pământ pentru a mă ajuta să ies din necaz. Iar voi, toți cei de față, nu vă mai preocupați atâta de mine. Sunt un om în toată firea care trebuie să plătească pentru neglijența sa. Și n-o să las pe nimeni să plătească despăgubiri pentru carabinierul pe care l-am împușcat. Nu uitați, a încercat să mă omoare doar fiindcă făceam contrabandă cu un coltuc de brânză. Eu n-aș fi tras niciodată în el, atâta numai că am crezut că mor și vroiam să fac scor egal. Dar toate astea au trecut. Data viitoare nu voi mai apăsa pe trăgăci la fel de ușor.

Pisciotta spuse cu un rânjet:

– Oricum, în munți e mai distractiv.

Dar mama lui Guiliano nu putea fi influențată. Cu toții îi văzură panica, frica din ochii arzători. Spuse disperată:

– Să nu devii bandit, să nu jefuiești oamenii săraci care au destule mizerii în viața lor. Să nu te faci tâlhar. Ascult-o pe La Venera, să-ți spună ea ce fel de viață a dus soțul ei.

La Venera înălță capul și se uită fix la Guiliano. Fu frapat de senzualitatea feței ei, ca și cum femeia ar fi încercat să-i atragă patima către dânsa. Avea ochi îndrăzneți, privindu-l aproape ca pentru a-l ademeni. Înainte se gândise la ea doar ca la o femeie mai în vârstă; acum simțea o atracție sexuală.

Când îi vorbi, La Venera avea vocea uscată de emoție.

– În aceeași munți unde vrei tu să te duci, bărbatul meu a trebuit să trăiască precum un animal. Mereu înfricoșat. Mereu. Nu putea să mănânce. Nu putea dormi. Când eram în păt împreună, cel mai mic zgomot îl făcea să tresară. Dormeam cu armele-puse jos, lângă pat. Dar asta nu i-a ajutat la nimic. Când fiica noastră s-a îmbolnăvit, a încercat să vină s-o vadă, iar ei îl așteptau. Știau că e bun la inimă. A fost împușcat în stradă, ca un câine. S-au oprit lângă el și mi-au râs în față.

Guiliano văzu rânjetul de pe chipul lui Pisciotta. Marele bandit, Candelaria, bun la inimă? Masacrare șase oameni că posibili informatori, prădase fermieri bogați, extorcaser bani de la țărani săraci, semănase teroarea în toată regiunea. Dar nevastă-sa îl vedea altfel.

La Venera nu observă zâmbetul lui Pisciotta. Continuă:

– L-am înmormântat, apoi mi-am îngropat și copila, după o săptămână. Au spus că avea pneumonie. Dar eu știu că a murit de inimă rea. Lucrul pe care mi-l amintesc cel mai bine sunt vizitele pe care i le-am făcut în munți. Îi era tot timpul frig și foame, și uneori era bolnav. Ar fi dat orice ca să se întoarcă la viața de țaran cinstit. Dar, cel mai-rău lucru, inima i se făcuse ca piatra. Nu mai era om, odihnească-se în pace. Așa că, Turi dragă, nu mai fi așa de mândru. Te vom ajuta în necazul tău, dar să nu ajungi ceea ce-a fost bărbatul meu înainte de-a muri.

Toată lumea tăcea. Pisciotta nu mai zâmbea. Tatăl lui Guiliano murmură că va fi bucuros să scape de fermă; va putea dormi mult dimineța. Hector Adonis privea în jos la fața de masă, încruntat. Nimeni nu scotea o vorbă.

Tăcerea fu spartă de o bătaie rapidă în ușa, semnal de la o santinelă. Pisciotta ieși să stea de vorbă cu omul. Când reveni, îi făcu semn lui Guiliano să se înarmeze:

– Cazarma carabinierilor e luminată ca ziua. Și o dubă de-a poliției barează capătul Viei Bella la intrarea în piața centrală. Se pregătesc să facă o razie prin casa asta.

Tăcu o clipă.

– Trebuie să ne luăm repede rămas bun.

Ceea ce-i izbi pe toți fu calmul cu care Turi Guiliano își pregăti fuga. Mama sa i se repezi în brațe și, pe când o îmbrățișa, avea deja sumanul de oaie în mâini. Își luă la revedere de la ceilalți și, în secunda următoare, păru să fie complet înarmat, cu haina pe el și pușca la umăr. Și totuși, nu se mișcase repede sau grăbit. Stătu acolo un moment, zâmbindu-le, apoi îi spuse lui Pisciotta:

– Tu poți fie să rămâi și să vii după mine în munți mai târziu, fie să pornești acum cu mine.

Fără o vorbă, Pisciotta trecu la ușa din dos și o deschise.

Guiliano își îmbrățișă o ultimă dată mama, iar ea îl sărută fierbinte și spuse:

– Ascunde-te, nu fă nimic pripit. Lasă-ne să te ajutăm.

Dar tânărul i se desprinsese deja din brațe.

Pisciotta deschidea drumul, peste pășune, spre poalele munților. Guiliano șuiera ascuțit, iar Pisciotta se opri și-l așteptă pe Turi să-l ajungă din urmă. Drumul spre munți era liber, iar oamenii lor de pază îi spusese că în direcția aceea nu se aflau patrule de poliție. Aveau să fie în siguranță la Grotta Bianca după un urcuș de patru ore. Dacă îi urmăreau carabinierii pe întuneric, ar fi fost un extraordinar act de bravură și inconștientă.

Guiliano spuse:

– Aspanu, câți oameni au carabinierii în garnizoană?

– Doisprezece, răspunse Pisciotta. Plus Maresciallo.

– Treisprezece e un număr cu ghinion. Și noi de ce fugim de atât de puțini?

O clipă de tăcere, apoi adăugă:

– Urmează-mă.

Îl conduse pe Pisciotta înapoi prin plantații, astfel că intrară în orașul Montelepre mai în josul străzii. Traversară apoi Via Bella așa încât să poată vedea casa Guiliano din ascunzișul unei alei strâmte și întunecate. Se ghemuiră în umbră, așteptând.

Cinci minute mai târziu, auziră un jeep zdrăngănind pe Via Bella. Șase carabinieri stăteau înghesuiți în el, inclusiv Maresciallo însuși. Doi din ei o luară imediat pe strada laterală ca să blocheze ieșirea din dos. Maresciallo și trei oameni de-ai săi se duseră la ușă și bătură cu pumnul în ea. În același timp, un mic camion acoperit opri în spatele jeep-ului și încă doi carabinieri, cu puștile gata de luptă, săriră să controleze strada.

Turi Guiliano privi toate aceste manevre cu mult interes. Raidul poliției era bazat pe supoziția că prada lor nu va avea nici un moment posibilitatea de a lansa un contraatac; că singura alternativă era să fugă din fața unei forțe superioare. În acel moment, Turi Guiliano își făcu un principiu de bază din a se afla întotdeauna în poziția de a contraataca atunci când era urmărit, indiferent cât de mari erau riscurile, sau, poate, cu cât mai mari, cu-atât mai bine.

Aceasta fu prima operațiune tactică a lui Guiliano, și văzu cu mirare cât de ușor ar fi putut stăpâni situația dacă alegea vărsarea de sânge. Adevărat, nu putea trage în Maresciallo și în cei trei oameni de la ușă, căci gloanțele ar fi putut pătrunde în casă, rănindu-i rudele. Dar îi putea măcelări ușor pe cei doi care supravegheau strada și pe șoferii celor două autovehicule. Dacă vroia, o putea face de îndată ce Maresciallo și oamenii lui intrau în casa Guiliano. N-ar mai fi îndrăznit să iasă, iar el și Pisciotta puteau fugi în voie prin grădini. Cât despre polițiștii ce blocau capătul străzii cu duba lor, erau prea departe ca să conteze. N-ar fi avut inițiativa de a veni în susul străzii fără a primi ordine.

Dar în acel moment nu simțea nici o dorință de a vărsa sânge. Era doar o manevră mintală. Și mai ales vroia să-l vadă pe Maresciallo în acțiune, de vreme ce acesta era omul care pe viitor avea să-i fie principalul oponent.

În acel moment tatăl său deschise ușa casei, iar Maresciallo îl înșfăcă pe bătrân de braț, dur, și-l îmbrânci în stradă cu un ordin răcnit să aștepte acolo.

Un Maresciallo de carabinieri italieni e gradul cel mai înalt de subofiter în forțele Poliției Naționale și, de obicei, comandă detașamentul unui oraș mic. Ca atare, e un membru important al comunității locale, tratat cu același respect ca și primarul local și preotul parohiei. Prin urmare, nu se aștepta la „salutul“ mamei lui Guiliano, care îi tăie calea și scuipă pe jos în fața lui spre a-și arăta disprețul.

El și cei trei oameni ai săi trebuiau să intre cu forța în casă și să o percheziționeze printre insulte și blesteme răzlețe ale mamei lui Guiliano. Toată lumea fu scoasă în stradă pentru a fi interogată; casele din vecinătate se goliră de femei și bărbați agresați și ei verbal de poliție.

Când cercetarea casei se vădi infructuoasă, Maresciallo încercă să-i chestioneze pe locatari. Tatăl lui Guiliano spuse uluit:

– Credeți că aș da informații despre propriul meu fiu? îl întreabă el pe Maresciallo – și un mare vuiet aprobator se înalță de la mulțimea din stradă. Maresciallo ordonă familiei Guiliano să intre în casă.

În umbra aleii unde se ascunseseră, Pisciotta îi spuse lui Guiliano:

– Norocul lor că maică-ta n-are la ea armele noastre.

Dar Turi nu-i răspunse. I se urcase sângele-n cap. Avu nevoie de un foarte mare efort ca să se stăpânească. Maresciallo vâjâi cu bastonul și lovi un om din mulțime care îndrăznise să protesteze față de tratamentul dur aplicat familiei Guiliano. Alți doi carabinieri începură să înhațe la întâmplare cetățeni din Montelepre și să-i arunce în camionul ce aștepta, lovindu-i din mers cu picioarele și bastoanele, fără a le lua în seamă țipetele de frică și protest.

Deodată în stradă apărură un om, înfruntându-i de unul singur pe carabinieri. Se repezi la Maresciallo. Răsună o împușcătură, și omul căzu pe caldarâm. Dintr-o casă, o femeie începu să zbiere, ieși în fugă și se aruncă peste trupul soțului ei doborât. Turi Guiliano o recunoscuse: era o veche prietenă a familiei sale, care întotdeauna îi aducea mamei lui, de Paști, cozonac proaspăt copt.

Turi îl bătu pe Pisciotta pe umăr și șopti:

– Urmează-mă.

O luă la fugă pe străzile înguste și întortocheate spre piața centrală a orașului, în celălalt capăt al Viei Bella.

Pisciotta țipă feroce:

– Ce dracu' faci?

Apoi, însă, tăcu. Căci deodată știu exact ce avea în gând Turi. Camionul plin de prizonieri trebuia să coboare pe Via Bella pentru a se întoarce și a-și începe drumul înapoi, spre Cazarma Bellampo.

În timp ce alerga pe o stradă paralelă, întunecată, Turi Guiliano se simțea invizibil, ca un zeu. Știa că dușmanul nu

și-ar fi închipuit în vecii vecilor ce făcea el, crezând că acum fugea în munți, să-și afle siguranța. Simți o exaltare sălbatică. Avea să-i învețe că nu puteau silui casa mamei lui nepedepsiți, că vor trebui să se gândească de două ori înainte de-a o face. N-au să mai împuște și a doua oară, cu sânge rece, un om. Avea să-i facă să arate respect vecinilor și familiei lui.

Ajunse în latura opusă a pieței și, la lumina singurului ei felinar, putu vedea duba poliției blocând accesul pe Via Bella. De parcă l-ar fi putut prinde pe el într-o asemenea capcană! Ce le-o fi trecut prin cap? O fi fost asta o mostră a deșteptăciunii oficiale? Trecu pe o altă stradă laterală pentru a ajunge la intrarea dosnică a bisericii care domina scuarul, cu Pisciotta pe urme. Înăuntru, săriră amândoi peste balustrada altarului, apoi se opriră o fracțiune de secundă pe platforma sfântă unde, demult, ca băieți de altar, slujiseră și-și serviseră preotul în timp ce le ținea oamenilor din Montelepre Liturghia și le dădea Sfânta Împărtășanie. Ținându-și puștile pregătite, făcură scurta genuflexiune și se închinară cu stângăcie; un moment, puterea statuiilor de ceară ale lui Christ cu cununa de spini, ale Fecioarei Maria, de ghips aurit, cu mantie albastră, bateriile ca de artilerie ale sfinților, le tociră pofta de luptă. În clipa următoare, însă, străbăteau în fugă culoarul dintre strane, spre ușa mare de stejar care deschidea spre piață un câmp de foc. Acolo îngenuncheară din nou, ca să-și pregătească armele.

Duba ce bloca Via Bella dădu înapoi pentru a lăsa camionul cu arestați să intre în scuar și să facă ocolul necesar revenirii pe aceeași stradă. În acel moment, Turi Guiliano deschise ușa bisericii și-i spuse lui Pisciotta:

— Trage pe deasupra capetelor.

În aceeași clipă, deschise focul cu pistolul automat spre dubă, ochind cauciucurile și motorul. Deodată piața fu luminată de flăcări, motorul explodând și mașina luând foc. Cei doi carabinieri de pe locurile din față se răsturnară ca două păpuși dezarticulate, surpriza nelăsând timp trupurilor să se încordeze spre a rezista șocului. Lângă el, Pisciotta trăgea cu pușca în cabina camionului cu prizonieri. Turi Guiliano îl văzu pe șofer sărind afară și căzând nemișcat. Ceilalți carabinieri înarmați îl urmară, iar Pisciotta trase iar. Al doilea polițist se prăbuși. Turi se întoarse spre Pisciotta să-l mustre, dar dintr-o dată vitraliile bisericii se sfărâmară sub foc de mitralieră și cioburile colorate se împrăștiară pe dușumeaua sfântului lăcaș ca niște rubine.

Turi își dădu seama că nu mai puteau să fie îndurători. Că Aspanu avea dreptate: trebuiau să ucidă sau să fie uciși.

Guiliano îl trase pe Pisciotta de braț și o luă la goană înapoi prin biserică, ieșind pe ușa din spate și fugind pe străzile întunecate și labirintice din Montelepre. Știa că în noaptea aceea n-aveau nici o șansă de a-i ajuta pe prizonieri să scape. Se strecurară după ultimul zid al orașului, în câmp deschis, și continuară să alerge până ce ajunseră la pantele ce urcau acoperite cu uriașe stânci albe. Se crăpa de ziuă când se văzură în vârful Muntelui d'Ora din Masivul Cammarata.

Cu două mii de ani în urmă, Spartacus își ascunsese oastea de sclavi acolo și-i condusese la luptă împotriva legiunilor romane. Stând pe piscul acelui Monte d'Ora și privind soarele ce se trezea strălucitor la viață, Turi Guiliano fu cuprins de o voioșie tinerească gândindu-se cum le scăpaseră dușmanilor printre degete. N-avea să se mai lase niciodată împilât de un semen de-al lui. Avea să aleagă el cine să trăiască și cine să moară, fiind convins că tot ce va face va fi spre gloria și libertatea Siciliei, spre bine, nu spre rău. Că nu va lovi decât pentru cauza dreptății, pentru a-i ajuta pe săraci. Că va câștiga fiecare bătălie, că va cuceri dragostea celor oprimați.

Avea douăzeci de ani.

Capitolul 7

Don Croce Malo se născuse în satul Villaba, o mică groapă de noroi, pe care avea s-o facă prosperă și vestită în toată Sicilia. Nu era o ironie a sortii, pentru sicilienii, că provenea dintr-o familie religioasă care-l crescuse pentru preoție în Sfânta Biserică Catolică, și că numele său original fusese Crocefisso, un nume cucernic, dat numai de cei mai pioși părinți. Într-adevăr, când era tânăr și suplu, fusese silit să joace rolul lui Christos în piesele acelea religioase montate de sărbătoarea Sfintelor Paști, culegând aclamații pentru minunatul său aer de pietate.

Dar când ajunse om în toată firea, la începutul secolului, fu clar că lui Croce Malo îi venea greu să accepte orice altă autoritate în afara lui însuși. Făcea contrabandă, extorca, fura, iar în cele din urmă, mai rău decât toate, lăsă borțoasă o tânără fată din sat, o inocentă Magdalenă din piese. Apoi refuză s-o ia de nevastă, pretinzând că amândoi se lăsaseră purtați de fervoarea religioasă a spectacolului și, prin urmare, ar fi trebuit să fie iertat.

Familia fetei găsi această explicație prea subtilă pentru a o accepta și ceru căsătorie sau moarte. Croce Malo era prea mândru ca să se însoare cu o fată astfel dezonorată și fugi în munți. După un an de banditism, avu norocul să intre în contact cu Mafia.

„Mafia“, în limba arabă, înseamnă un loc de sanctuar, iar cuvântul a intrat în siciliană în secolul zece, pe vremea când

sarazinii stăpâneau insula. De-a lungul istoriei, poporul Siciliei a fost asuprit nemilos de către romani, papalitate, normanzi, francezi, germani și spanioli. Stăpânirile lor au înrobit biata clasă muncitoare, exploatându-i munca, violând femeile, ucigând conducătorii. Nici chiar bogații nu au scăpat. Inchiziția Spaniolă a Sfintei Biserici Catolice i-a despuiat de avere pentru vina de a fi fost eretici. Și astfel a răsărit „Mafia“, ca societate secretă a răzbunătorilor. Când curțile regale refuzau să ia atitudine față de un nobil normand care siluia o soție de fermier, o bandă de țărani îl asasina. Când un șef de poliție tortura vreun găinar cu temuta *cassetta*, șeful poliției era omorât. Treptat, țăranii cu voință mai puternică și săracii s-au constituit într-o societate organizată care se bucura de sprijinul populației, devenind, efectiv, un al doilea guvern, mai puternic. Când era de îndreptat o injustiție, nimeni nu se ducea vreodată la poliția oficială, mergeau la conducătorul Mafiei locale, care media problema.

Cea mai mare crimă pe care o putea comite un sicilian era de a da o informație de orice fel autorităților, despre indiferent ce faptă a Mafiei. Păstrau tăcerea. Iar această tăcere a ajuns să se numească *omerta*. De-a lungul secolelor, practica s-a extins până la a nu mai da poliției informații despre nici o crimă, chiar comisă împotriva ta însuși. Toate comunicațiile dintre populație și instituțiile de aplicare a legii ale guvernelor aflate la putere s-au rupt, astfel că până și copiii mici erau învățați să nu-i dea unui străin nici măcar cele mai mici îndrumări spre un sat sau spre casa cuiva.

De-a lungul secolelor, Mafia a guvernat Sicilia, prezentă atât de obscură și nedeslușită încât autoritățile nu i-au putut niciodată percepe cu adevărat întinderea puterii. Până la al doilea Război Mondial, cuvântul „Mafia“ n-a fost pronunțat niciodată pe insula Siciliei.

- După cinci ani de la fuga în munți, Don Croce ajunsese bine cunoscut ca un „Om Calificat“. Adică, cineva căruia i se putea încredința eliminarea unei ființe omenești fără a pricinui mai mult decât un minimum de complicații. Era un „Om de Respect“ și, după ce făcu anumite aranjamente, reveni să locuiască în satul său natal, Villaba, la vreo patruzeci de mile la sud de Palermo. Aceste aranjamente includeau plata unei indemnizații către familia fetei pe care o dezonorase. Gestul a

fost salutat mai târziu ca măsură a generozității lui, dar era mai degrabă o dovadă de înțelepciune. Fata gravidă fusese deja expediată la rude, în America, purtând eticheta de tânără văduvă pentru a-i ascunde rușinea, dar familia ei nu uitase nimic. Erau, în fond, sicilienii. Don Croce, un ucigaș abil, un extoricator brutal, membru al temuților Prieteni ai Prietenilor, nu putea conta cu inima ușoară pe toate acestea ca să-l apere de familia dezonorată. Era o chestiune de onoare și, dacă nu primeau despăgubirea, ar fi trebuit să-l ucidă, indiferent de consecințe.

Combinând generozitatea cu prudența, Croce Malo dobândi respectabilul titlu de „Don”. La vremea când avea patruzeci de ani, era recunoscut drept principalul Prieten al Prietenilor, fiind chemat să judece cele mai disperate dispute între *cosce* rivale ale Mafiei, să rezolve vendetele cele mai sălbatice. Era rezonabil, era inteligent, diplomat înăscut, dar mai important decât orice, nu i se făcea rău la vederea sângelui. Deveni cunoscut ca „Don-ul Păcii” pe tot întinsul Mafiei siciliene, și toată lumea prospera; îndărătnicii erau eliminați prin asasinat judicioase, iar Don Croce ajunsese un om bogat. Până și fratele său, Beniamino, devenise secretar al Cardinalului de Palermo, dar sângele nu se face apă, nici chiar sfințită, iar principala fidelitate lui Don Croce i-o datora.

Se însură și deveni tatăl unui băiețel pe care-l adora. Don Croce, nu atât de prudent pe cât avea să ajungă mai târziu, nu la fel de umil cum a învățat ulterior să fie sub biciul adversității, ticlui o lovitură care-l făcu celebru în toată Sicilia și subiect de uimire până-n cele mai înalte cercuri ale societății din Roma. Lovitura țâșni din izvorul discordiei conjugale, pe care chiar și cei mai mari oameni din istorie au trebuit s-o îndure.

Don Croce, datorită poziției sale printre Prietenii Prietenilor, se căsătorise într-o familie mândră, care-și cumpărase recent patente de noblețe pe-o sumă de bani atât de gigantică, încât sângele din vene li se coloră în albastru. După câțiva ani de căsnicie, soția sa îl trata cu o lipsă de respect pe care știa că trebuie s-o corijeze, deși, desigur, nu pe calea obișnuită. Sângele albastru al nevestei o făcea nemulțumită de manierele țărănești și lumești, „fără-prostii!”, ale lui Don Croce, deprinderea sa de a nu spune nimic dacă n-avea nimic important de spus, ținuta nepretențioasă, obiceiul de a porunci dur în toate chestiunile. Mai era și amintirea felului cum toți ceilalți pețitori

se topiseră când Don Croce își anunțase candidatura pentru mâna ei.

Firește, nu-și arăta desconsiderația în nici un mod evident. Aceea era, la urma urmei, Sicilia, nu Anglia sau America. Dar Don-ul avea un suflet extraordinar de sensibil. Observă curând că soția sa nu adora pământul pe care-l călca, iar asta ajungea ca probă a lipsei ei de respect. Se hotărî să-i câștige devoțiunea într-un astfel de mod încât să dureze toată viața și să-și poată, așadar, dedica întreaga atenție afacerilor. Spiritul lui inventiv frământă problema și ticlui un plan demn de Machiavelli însuși.

Regele Italiei venea în Sicilia să-și viziteze supușii devotați, și devotați îi erau. Toți sicilienii urau stăpânirea romană și se temeau de Mafia. Dar iubeau monarhia fiindcă le extindea familia, care consta din legături de sânge, până la Fecioara Maria și Dumnezeu personal. Pentru vizita Regelui se pregătiră mari festivități.

În prima sa duminică în Sicilia, Regele se duse la slujba din marea catedrală de la Palermo. Urma să-i fie naș fiului unuia dintre vechii nobili ai Siciliei, Prințul Ollorto. Regele era deja naș cel puțin unei sute de copii, fii de feldmareșali, duci și cei mai puternici membri ai partidului fascist. Acestea erau acte politice de cimentare a relațiilor dintre Coroană și oficialitățile guvernamentale. Finii Regali deveneau automat Cavaleri ai Coroanei și li se trimiteau documentele și eșarfa pentru a-și dovedi onoarea acordată. De asemenea, o cupă mică de argint.

Don Croce era gata. Avea trei sute de oameni în iureșul festivalului. Fratele său, Benjamino, se număra printre preoții ce oficiau ceremonia. Pruncul Prințului Ollorto fu botezat, iar tatăl său ieși mândru din catedrală ținând triumfal copilul în sus. Mulțimea vui a aprobare. Prințul Ollorto era unul dintre cei mai puțin detestați membri ai aristocrației, un bărbat zvelt și chipeș; înfățișarea folosește întotdeauna la ceva în Sicilia.

În acel moment, o gloată de oameni de-ai lui Don Croce năvăliră în catedrală, blocând, efectiv, ieșirea Regelui. Monarhul era un om scund, cu mustața mai deasă decât părul de pe cap. Purta uniformă înzorzonată a Cavalerilor, care-l făcea să arate ca un soldățel de jucărie. Dar, în pofida aspectului pompos, avea o inimă extrem de bună, astfel că atunci când Părintele Benjamino îi îndesă în brațe încă un copil înfășat, se miră, dar nu protestă. Gloata nou apărută, la instrucțiunile lui Don Croce, îl izolase de suită și de Cardinalul de Palermo ce

oficia, așa că aceștia nu putură să intervină. Părintele Benjaminso stropi în grabă copilul cu apă sfințită dintr-o cristelniță din preajmă, apoi îl smulse din brațele Regelui și i-l dădu lui Don Croce. Soția lui Don Croce vărsă lacrimi de fericire când ingenunchă înaintea Regelui. Acesta era acum nașul singurului lor copil. Nu-și putea dori nimic mai mult.

Don Croce se îngărășă, pe chipul lui osos obrazii devenind ca două uriașe lespezi de mahon; nasul i se prefăcu într-un cioc enorm ce slujea drept antenă a puterii. Părul creț deveni o sârmă ghimpată cenușie. Trupul i se balonă maiestuos; ochii ajunseră să aibă drept pleoape niște cărnuri ce creșteau ca un mușchi greu peste față. Puterea îi spori cu fiecare kilogram adăugat pe trup, până păru să se fi transformat într-un obelisc impenetrabil. Nu părea să aibă nici o slăbiciune ca bărbat; niciodată nu dădea semne de mânie, nu dovedea rapacitate. Era afectuos într-un mod impersonal, dar nu arăta niciodată iubire. Conștient de marile lui responsabilități, nu-și exprima nicicând temerile în patul nevestei sau la pieptul ei. El era adevăratul Rege al Siciliei. Dar fiul său – neîndoielnicul moștenitor – era atins de boala ciudată a reformei sociale religioase și emigrase în Brazilia să educe și să emancipeze indienii sălbatici de pe malurile Amazonului. Don-ului îi fu o asemenea rușine, încât niciodată nu mai rosti numele copilului său.

La începuturile ascensiunii lui Mussolini, Don Croce nu fu impresionat. Îl observase cu atenție și ajunsese la concluzia că omului îi lipseau și viclenia, și curajul. Iar dacă unul ca ăsta putea conduce Italia, atunci reieșea că el, Don Croce, putea cârmui Sicilia.

Atunci însă căzu calamitatea. După câțiva ani la putere, Mussolini își întoarse ochiul înveninat asupra Siciliei și a Mafiei. Înțelese că aceasta nu era o bandă de criminali zdrențăroși, ci o adevărată putere internă ce controla o parte a imperiului său. Și-și dădu seama că, de-a lungul întregii istorii, Mafia conspirase împotriva oricărui guvern care funcționa la Roma. Conducătorii Siciliei din ultima mie de ani încercaseră s-o înfrângă și dăduseră greș. Acum, Dictatorul jură s-o nimicească pe veci. Fasciștii nu credeau în democrație, în orânduirea legală a societății. Făceau ce poșteau privitor la ceea ce considerau ei că ar fi spre binele statului. Pe scurt, foloseau metodele lui Don Croce Malo.

Mussolini își trimise cel mai de încredere Ministru, pe Cesare Mori, ca Prefect al Siciliei cu puteri nelimitate. Mori începu prin a suspenda autoritatea tuturor curților judiciare din Sicilia, ocolind toate garanțiile legale ale sicilienilor. Inundă Sicilia cu trupe care aveau ordin să tragă și abia apoi să pună întrebări. Arestă și deportă sate întregi.

Înainte de dictatură, Italia nu avusese pedeapsa capitală, ceea ce o lăsa în dezavantaj față de Mafia, care folosea moartea ca prim instrument de coerciție. Toate acestea se schimbă sub Prefectul Mori. Mafioți mândri, care aderară la legea omertei, rezistând până și groazniciei *cassetta*, fură împușcați. Așa-ziși conspiratori plecară în surghiun pe insule izolate din Mediterana. Într-un an, Sicilia fu, practic, decimată, iar Mafia distrusă ca forță conducătoare. Roma nu suportă nici o consecință a faptului că mii de oameni nevinovați fură prinși în această plasă largă și suferiră alături de cei vinovați.

Don Croce ținea la regulile corecte ale democrației și fu ultragiătat de acțiunile fasciștilor. Prieteni și colegi erau întemnițați pe baza unor acuzații născocite, dacă erau mult prea isteți ca să lase dovezi ale crimelor lor. Mulți fură închiși în temeiul unor informații secrete, neconfirmate, de la ticăloși ce nu puteau fi identificați și lămurii fiindcă nu trebuiau să apară în tribunale deschise și să depună mărturie. Unde era *fair-play*-ul juridic? Fasciștii se întorseseră la vremurile Inchiziției, la drepturile divine ale regilor. Don Croce nu crezuse niciodată în dreptul divin al regilor, convins fiind că nici o ființă umană rațională nu crezuse vreodată în el decât atunci când singura alternativă era de a fi ruptă-n patru, de patru cai neîmblânziți.

Mai rău, fasciștii readuseseră *cassetta*, instrumentul acela medieval de tortură – o cumplită ladă lungă de-un metru, lată de-o jumătate de metru, care făcea minuni cu trupurile încăpățănate. Până și cel mai dârz Mafioso își descoperea limba la fel de ușoară ca moravurile unei englezoaice când era confruntat cu *cassetta*. Don Croce se lăuda cu indignare că nu folosisese niciodată tortura de nici un fel. Simplul omor era suficient.

Ca o balenă maiestuoasă, Don Croce se cufundă în apele mocirloase ale lumii subterane siciliene. Intră într-o mănăstire ca pseudocălugăr franciscan, sub protecția Abatelui Manfredi. Legară o asociație plăcută și durabilă. Don-ul, deși mândru de

analfabetismul său, fusese obligat să apeleze la serviciile Abatelui pentru a scrie răvașele de răscumpărare necesare anterior în cariera sa, când se ocupase de afaceri cu răpire. Întotdeauna fuseseră sinceri unul cu celălalt. Descoperiseră că aveau gusturi comune – femei ușoare, vin bun și hoție complexă. Don-ul îl luase adesea pe Abate la plimbare în Elveția, să-și viziteze doctorii și să deguste plăcerile pašnice din acea țară. O schimbare agreabilă și odihnitoare după plăcerile mai primejdioase ale Siciliei.

Când începu al doilea Război Mondial, Mussolini nu-i mai putu acorda Siciliei cea mai mare atenție. Don Croce profită imediat de ocazie ca să stabilească foarte discret linii de comunicare cu Prietenii Prietenilor rămași, trimițând mesaje de speranță vechilor stâlpi ai Mafiei ce fuseseră exilați pe micile insule Pantelleria și Stromboli. Se împrietenii cu familiile capilor mafioți încarcerati de către Prefectul Mori.

Don Croce știa că singura sa nădejde, în ultimă instanță, era o victorie a Aliatilor, și că trebuia să nu precupețească nici un efort în acest scop. Luă legătura cu grupările secrete de partizani și le ordonă oamenilor lui să-i ajute pe toți piloții Aliati care supraviețuiau prăbușirii cu avionul. Astfel că, la momentul crucial, Don Croce era pregătit.

Când Armata Americană invadează Sicilia în iulie 1943, Don Croce întinse o mână de ajutor. Nu erau oare mulți compatrioți sicilienți în acea armată de invazie, fii ai emigranților? Să lupte sicilianul contra sicilianului de dragul germanilor? Oamenii lui Don Croce convinseră mii de soldați italieni să dezerteze și să se retragă într-o ascunzătoare pe care le-o pregătise Mafia. Don Croce luă contact personal cu agenții secreți ai Armatei Americane și conduse forțele de ocupație prin trecătorile munților, luând prin învăluire tunurile de mare calibru ale nemților. Și astfel, în timp ce efectivele invadatoare britanice din cealaltă parte a insulei aveau pierderi enorme și nu puteau înainta decât încet, Armata Americană își îndeplini misiunea cu mare anticipație și cu foarte puține victime omenești.

Don Croce însuși, deși acum în vârstă de aproape șaiszeci și cinci de ani și cumplit de gras, conduse o bandă de partizani mafioți în Palermo și-l răpi pe generalul neamț ce comanda apărarea orașului. Stătu ascuns împreună cu prizonierul până ce frontul fu spart și Armata Americană mășșalui în Palermo. Comandantul Suprem American al sudului Italiei, referindu-se

la Don Croce în depeșele sale către Washington, îl numea „Generalul Mafia“. Și astfel fu cunoscut de către ofițerii americani de stat-major în lunile ce urmară.

Guvernatorul militar american al Siciliei era un anume Colonel Alfonso La Ponto. Ca om politic de prim rang în statul New Jersey, primise un comision direct și fusese instruit pentru această misiune anume. Cele mai mari atuuri ale lui erau afabilitatea și știința de a lega o învoială politică. Ofițerii săi de stat-major din guvernul militar fuseseră aleși pe baza unor calificări similare. Comandamentul A.M.G.O.T. era format din douăzeci de ofițeri și cincizeci de militari înrolați. Mulți dintre ei erau de origine italiană. Don Croce îi luă pe toți la sânul său cu iubirea sinceră a unui frate de sânge, dându-le toate dovezile de devotament și afecțiune. Asta în ciuda faptului că printre prieteni îi numea adesea „Mieii noștri întru Christos“.

Dar Don Croce „livrase marfa“, cum spuneau adesea americanii. Colonelul La Ponto și-l făcu consultant principal și tovarăș de chefuri. Venea adesea să ia cina la el, gemând de plăcere în fața bucătăriei ce-i era familiară.

Prima problemă de rezolvat a fost numirea unor noi primari în toate orașele mici din Sicilia. Foștii primari fuseseră fasciști, firește, azvârliți în închisorile americane.

Don Croce îi recomandă o serie de lideri ai Mafiei care fuseseră închiși. De vreme ce dosarele lor indicau clar că suferiseră torturi și întemnițare din partea puterii fasciste pentru rezistență contra țelurilor și bunăstării statului, se presupuse că delictele pentru care fuseseră inculpați erau acuze truate. Don Croce, în fața superbilor farfurii cu spaghetti și pește ale soției sale, spuse povești frumoase despre felul cum prietenii săi, ucigași și hoți cu toții, refuzaseră să abdice de la credința lor în principiile democratice ale justiției și libertății. Colonelul fu încântat să găsească atât de repede oamenii ideali care să conducă populația civilă sub guvernarea lui. Într-o lună, majoritatea orașelor din vestul Siciliei aveau ca primari o garnitură din cei mai înveterați mafioți care se puteau găsi în pușcăriile fasciste.

Și funcționară superb pentru Armata Americană. Doar un minimum de trupe de ocupație trebuiră să fie lăsate pe loc pentru a păstra ordinea în rândul poporului cucerit. În timp ce războiul își urma cursul pe continent, în spatele liniilor

americane nu avu loc nici un sabotaj, nu bântui nici un spion. Comerțul la negru între cetățenii de rând fu redus la minimum. Colonelul primi o medalie specială și fu avansat General de Brigadă.

Primarii mafioți ai lui Don Croce aplicară legile de contrabandă cu cea mai strașnică severitate, iar carabinierii patrulau neconținut pe drumurile și potecile din munți. Era ca pe vremuri. Don Croce le dădea ordine și unora, și altora. Inspectorii de la guvern luau măsuri ca fermierii îndărătnici să-și predea cerealele, măslinile și strugurii la magaziile guvernamentale pe prețurile fixate oficial – aceasta, desigur, pentru a fi distribuite raționalizat poporului sicilian. Spre a asigura acest lucru, Don Croce ceru și primi cu împrumut camioane militare americane pentru transportul alimentelor în orașele înfometate Palermo, Monreale și Trapani, în Siracusa și Catania, și chiar la Neapole, pe peninsulă. Americanii se minunau de eficiența lui Don Croce și-l răsplăteau cu recunoașteri prin ordin de zi pentru serviciile sale aduse forțelor armate ale Statelor Unite.

Dar Don Croce nu putea mânca aceste omagii, nici măcar să le citească pentru propria sa plăcere n-avea cum, analfabet fiind. Palmele pe spinare ale Colonelului La Ponto nu-i umpleau burdihanul enorm. Don Croce, neîncrezător în gratitudinea americanilor sau în binecuvântările date de Dumnezeu pentru virtute, era hotărât să-și vadă recompensate nenumăratele fapte bune în slujba umanității și a democrației. Așa că acele camioane americane pline-ochi, conduse de șoferi înarmați cu permise de circulație oficiale semnate de Colonel, se deplasară spre cu totul alte destinații, indicate de Don Croce. Descărcară în propriile magazii ale Don-ului, amplasate în orașe mici, ca Montelepre, Villaba și Partinico. Apoi Don Croce și colegii săi vândură mărfurile la de cincizeci de ori prețul oficial, pe înfloritoare piață neagră. Astfel își cimentă relațiile cu cei mai puternici conducători ai Mafiei reînviată. Căci Don Croce considera lăcomia cea mai mare din toate slăbiciunile omenești, și-și împărțea liber profiturile.

Era mai mult decât generos. Colonelul La Ponto primi daruri magnifice constând din statui antice, picturi și bijuterii vechi. Era plăcerea Don-ului. Ofițerii și oamenii din detașamentul Guvernului Militar American îi erau ca niște fii și, asemenea oricărui tată care face zestre, îi bombardă cu cadouri. Acei

oameni, special aleși pentru înțelegerea lor asupra caracterului și culturii italiene, de vreme ce mulți din ei erau de origine siciliană, îi întoarseră sentimentele. Semnau permise de călătorie speciale, întrețineau mașinile afectate lui Don Croce cu o grijă deosebită. Participau la petrecerile date de el, unde întâlneau fete siciliene voluptuoase și se împleteau în căldura dragostei – cealaltă față a caracterului sicilian. Invitați în aceste familii siciliene, ospătați cu mâncarea familiară a mamelor lor emigrante, mulți dintre ei curtau fiice ale mafioților.

Don Croce Malo își definitivase dispozitivul strategic pentru a-și regăsi puterea dinainte. Șefii Mafiei din toată Sicilia îi erau îndatorați. Controla fântânile arteziene care vindeau apă populației de pe insulă la prețuri ce-i aduceau un profit bun. Punea monopol pe diferitele alimente; fixa o taxă pentru fiecare tarabă din piață unde se vindeau fructe, pentru fiecare măcelărie, pentru cafenelele cu barurile lor, ba chiar și pentru formațiile de muzicanți ambulanti. De vreme ce singura sursă de benzină era Armata Americană, o controla și pe aceasta. Furniza supraveghetori marilor moșii ale nobilimii și plănuia să le cumpere pământurile, în timp, la prețuri mici. Era pe cale să-și restaureze genul de putere pe care o deținuse înainte ca Mussolini să ia puterea în Italia. Se hotărâse să redevină bogat. În anii următori avea, cum se zice, să treacă Sicilia prin teascul lui de măsline.

Un singur lucru îl necăjea pe Don Croce. Unicul său fiu înnebunise în dorința excentrică de a face fapte bune. Fratele lui, Părintele Benjamino, nu putea să aibă familie. Don-ul n-avea pe nimeni din sângele său căruia să-i lase moștenire imperiul. N-avea nici o căpetenie războinică de încredere, tânără și legată prin sânge, spre a deveni pumnul de fier când mânușa de catifea se vădea neconvingătoare.

Oamenii Don-ului îl luaseră deja la ochi pe tânărul Salvatore Guiliano, iar Abatele Manfredi îi confirmase potențialul. Acum, noi legende ale faptelor acestui băiat bântuiau Sicilia. Don-ul adulmeca un răspuns la singura sa problemă.

Capitolul 8

În dimineața de după fuga lor din Montelepre, Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta se scăldară într-un torent rapid din spatele peșterii lor de pe Monte d'Ora. Se duseră la marginea prăpastiei, luându-și pistoalele cu ei, și întinseră pe jos o pătură, ca să se bucure de răsăritul vârstat cu trandafiri.

Grotta Bianca era o cavernă lungă ce se sfârșea într-o grămadă de bolovani ce ajungeau până la plafon, sau aproape. Pe vremea când erau niște băiețandri, Turi și Aspanu reușiseră să se strecoare peste aceste pietroaie și descoperiseră un tunel care ajungea drept în partea opusă a muntelui. Existase dinainte de Christos, săpat de oștirea lui Spartacus, care se ascundea de legiunile romane.

Departa jos, mic ca un sat de jucărie, se întindea Montelepre. Numeroasele poteci ce urcau pe creastă păreau niște viermi subțiri de cretă agățați de peretele muntelui. Una câte una, casele de piatră cenușie din Montelepre erau prefăcute în aur de soarele ce răsărea.

Aerul zorilor era limpede, perele pădurețe de pe jos erau reci și dulci, iar Turi culese una și mușcă din ea cu grijă ca să-și răcorească gura. În câteva ore, dogoarea soarelui avea să le transforme în niște bulgări seci, ca de bumbac. Șopârle geko, cu capete ca niște enorme baloane pe piciorușe ca de insectă, se târau peste mâna lui, dar erau inofensive, în pofida înfățișării lor obscene de înspăimântătoare. Le mătură în lături.

În timp ce Aspanu curăța armele, Turi privea orașul de sub ei. Ochiul gol distinse mici puncte negre, oameni ieșind la câmp să-și lucreze micile parcele de pământ. Încercă să-și localizeze propria casă. Demult, el și Aspanu arboraseră steagurile sicilian și american pe acoperișul acesteia. Copii șireți, acceptaseră cu voioșie să fie lăudați ca patrioți, dar adevăratul motiv era acela de a ține casa sub observație în timp ce băteau piscurile munților învecinați – legătură încurajatoare cu lumea adulților.

Deodată își aminti un lucru ce se întâmplase cu zece ani în urmă. Oficialitățile fasciste din sat le ordonaseră să dea jos steagul american de pe acoperișul casei Guiliano. Cei doi băieți se înfuriaseră atât de tare încât luaseră ambele drapele, pe cel american, precum și pe cel sicilian. Apoi duseseră steagurile în ascunzătoarea lor secretă, Grotta Bianca, îngropându-le lângă peretele de bolovani.

Guiliano îi spuse lui Pisciotta:

– Stai cu ochii pe cărările astea.

Și se duse în peșteră. Chiar și după zece ani, Guiliano își amintea exact unde îngropaseră drapelele, în colțul din dreapta, unde bolovanii erau în contact cu solul. Săpaseră în pământ sub pietroi, apoi astupaseră la loc groapa.

Un strat de mușchi verde-negricios, subțire și cu mazăgă, crescuse pe locul acela. Guiliano scobi în el cu cizma, apoi folosi o piatră mică în chip de târnăcop. În câteva minute, steagurile fură descoperite. Cel american era o grămadă soioasă de zdrențe, dar cum pe cel sicilian îl înfășuraseră în drapelul american, fusese protejat și supraviețuise. Guiliano îl desfășură, culorile stacojie și aurie fiind la fel de semete ca pe vremea când îl îngropaseră. N-avea nici măcar o gaură. Îl aduse afară și-l întrebă pe Pisciotta, râzând:

– Ți mai aduci aminte de asta, Aspanu?

Pisciotta privi drapelul. Apoi râse și el, dar într-un chip mai surescitat.

– Soarta, strigă el, și sări în sus, smulgând steagul din mâna lui Guiliano. Se duse pe buza prăpastiei și îl agită spre orașul de jos. Nici măcar n-aveau nevoie să-și vorbească. Guiliano smulse un puiet ce creștea pe peretele muntelui. Scobiră o gaură și proptiră puietul cu pietre, apoi prinseră drapelul de trunchi astfel încât să fluture liber, în vâzul tuturor. După aceea se așezară pe margine, în așteptare.

Se făcuse de amiază până să vadă ceva; nu era decât un călăreț singuratic, urcând pe un măgar cărarea prăfoasă ce ducea spre piscul lor.

Priviră timp de încă o oră, iar apoi, când măgarul intră în masivul muntos, luând-o în sus pe potecă, Pisciotta spuse:

– Pe toți dracii, călărețul ăla e mai mic decât măgarul. Trebuie să fie nașu-tău, Adonis.

Lui Guiliano nu-i scăpă disprețul din vocea lui Pisciotta. Pisciotta – atât de zvelt, de sprinten, de bine clădit – avea oroare de diformitățile fizice. Plămânii lui tuberculoși, care uneori îi însângerau gura, îl dezgustau, nu din cauza pericolului pentru viața sa, ci fiindcă întinau ceea ce el considera a fi propria sa frumusețe. Sicilienii au pasiunea de a le da oamenilor porecle legate de defectele sau anomaliile lor fizice, și, odată, un prieten îl numise pe Pisciotta „Plămâni de Hârtie“. Pisciotta încercase să-l înjunghie cu cuțitul de buzunar. Doar puterea lui Guiliano împiedicase o crimă.

Guiliano fugi în josul muntelui câteva mile și se ascunse după o stâncă uriașă de granit. Era unul din jocurile sale cu Aspanu în copilărie. Așteptă ca Adonis să treacă de el pe cărare, apoi ieși din ascunziș și strigă:

– Stai pe loc!

Îndreptă *lupara* într-acolo.

Din nou era jocul din copilărie. Adonis se răsuci încet, astfel încât să acopere scoaterea pistolului. Dar Guiliano, râzând, revenise la adăpostul stâncii; doar țeava *luparei* lucea în lumina soarelui.

– Nașule, sunt Turi, strigă el și așteptă până ce Adonis vâri la loc în cingătoare pistolul și-și scoase ranița. Apoi Guiliano coborî *lupara* și ieși la loc deschis. Știa că Hector Adonis avea întotdeauna greutate la descălecat, datorită picioarelor sale scurte, și vru să-l ajute. Dar, când apăru pe cărare, Profesorul se lăsă să lunece jos repede și se îmbrățișară. Porniră în sus spre culme, Guiliano ducând măgarul.

– Ei bine, tinere, ți-ai ars toate podurile, spuse Hector Adonis, cu glasul său profesoral. Încă doi polițiști morți după cele petrecute azi-noapte. Nu mai e glumă.

Când ajunseră în vârf și Pisciotta îl salută, Adonis spuse:

– De cum am văzut steagul sicilian, am știut că sunteți aici.

Pisciotta rânji și spuse bine dispus:

– Turi, eu și muntele ăsta ne-am secesionat de Italia.

Hector Adonis îi aruncă o privire tăioasă. Egotismul acela al tinerilor, proclamându-și propria importanță supremă!

– Tot orașul v-a văzut steagul, spuse Adonis. Inclusiv Maresciallo și carabinierii. Vor veni aici să-l dea jos.

Pisciotta spuse cu nerușinare:

– Mereu învățătorul care împărtășește cunoștințe. Sunt bine veniți la drapelul nostru, dar asta-i tot ce-or să găsească aici. Noaptea, noi suntem în siguranță. Ar fi un miracol să iasă carabinierii din cazarmă noaptea.

Adonis nu-l băgă în seamă, luă sacul de pe spinarea măgarului și-l desfăcu. Îi dădu lui Guiliano un binoclu puternic, o trusă de prim ajutor, o cămașă curată, ceva lenjerie, un pulover croșetat, o trusă de bărbierit, în care se afla briciul cu tăiș drept al tatălui său, și șase calupuri de săpun.

– Vei avea nevoie de astea aicea sus, spuse.

Guiliano fu încântat de binoclu. Îi dădură lista lucrurilor de care aveau nevoie să le facă rost în următoarele câteva săptămâni. Știa că maică-sa economisise săpunul în ultimul an.

Într-un pachet separat se afla o bucată mare de brânză grunjoasă presărată cu piper, o pâine și două prăjituri mari și rotunde, în realitate un fel de pâini umplute cu șuncă, brânză prosciutto, caș mozzarella și încununate cu ouă răskoapte.

Adonis spuse:

– La Venera v-a trimis prăjiturile. Spune că i le prepara întotdeauna soțului ei când era în munți. Una singură vă ține o săptămână.

– Cu cât se învechesc mai mult, cu-atât sunt mai gustoase, zâmbi șiret Pisciotta.

Cei doi tineri se așezară pe iarbă și rupseră bucăți din pâine. Pisciotta își folosi cuțitul pentru a tăia felii de brânză. Iarba forfotea de insecte în jurul lor, așa că puseră traista de merinde pe vârful unui bolovan de granit. Băură apă dintr-un pârau limpede ce curgea la doar vreo treizeci de metri mai jos. Apoi se odihniră într-un loc de unde puteau vedea panta.

Hector Adonis oftă:

– Voi doi sunteți foarte mulțumiți de ce-ați făcut, dar nu-i de glumă. Dacă pun mâna pe voi, or să vă împuște.

– Iar dacă pun mâna pe ei, replică Guiliano calm, o să-i împușc eu.

Aceste vorbe îl șocară pe Hector Adonis. N-avea să existe în veci vreo speranță de iertare.

– Nu te pripi, îl povățui el. Nu ești încă decât un băietan.

Guiliano îl privi un lung răstimp.

– Am fost destul de mare pentru ei ca să mă împuște pentru o bucată de brânză. Ce-aștepti, să fug? Să-mi las familia să moară de foame? Să te las să-mi aduci pachete cu mâncare în timp ce eu stau în vacanță în munți? Vor veni să mă omoare, așa că am să-i omor. Și dumneata, dragă nașule... Când eram copil, nu m-ai învățat despre viața mizerabilă a țăranilor sicilieni? Cât sunt de asupriți de Roma și de perceptorii ei, de nobilime, de moșierii bogați care ne plătesc munca doar cu câteva lire ce abia ne țin în viață? Mergeam la târg, cu alți două sute de bărbați din Montelepre, și se tocmeau pentru noi de parcă eram niște vite. O sută de lire pentru o dimineață de muncă, spuneau, le luați sau vă cărați. Și majoritatea oamenilor trebuiau să le ia. Cine, dar, să fie campionul Siciliei, dacă nu Salvatore Guiliano?

Hector Adonis era disperat de-a binelea. Era destul de rău să fii urmărit de lege, dar a fi revoluționar era și mai periculos.

– Asta-i foarte frumos în literatură, spuse el. Dar în viața reală poți intra în mormânt de tânăr.

Tăcu o clipă.

– La ce ți-au folosit eroismele din noaptea trecută? Vecinii tăi sunt tot în pușcărie.

– Am să-i eliberez, spuse liniștit Guiliano.

Văzu uimirea pe chipul nașului său. Avea nevoie de încuviințarea lui, de ajutor, de înțelegere. Își dădea seama că Adonis încă se mai gândea la el ca la tânărul sătean bun la inimă.

– Trebuie să înțelegi cum sunt acum.

Se opri. Putea spune exact ceea ce gândea? Avea oare să-l creadă nașul său nebunește de mândru? Dar urmă:

– Nu mi-e frică de moarte.

Îi zâmbi lui Hector Adonis, acel surâs băiețesc pe care Adonis îl știa și-l iubea atât de mult.

– Într-adevăr, sunt eu însumi uimit de asta. Dar nu mă tem că voi fi ucis. Nu mi se pare posibil.

Râse sonor.

– Poliția lor de teren, mașinile blindate, mitralierele, Roma toată. Nu mi-e teamă de ei. Îi pot învinge. Munții Siciliei sunt plini de bandiți. Passatempo și banda lui. Terranova. Cu toții sfidează Roma. Ce pot face ei, pot să fac și eu.

Hector Adonis simțea un amestec de amuzament și neliniște. Oare rana afectase creierul lui Guiliano? Sau ceea ce vedea el acum era la fel cu începuturile eroilor istoriei, Alexandrii, Cezarii, Rolanzii? Când oare începeau visurile eroilor, dacă nu atunci când ședeau într-o răpă singuratică, de vorbă cu prieteni dragi? Spuse, însă, cu indiferență:

– Lasă-i pe Terranova și Passatempo. Au fost capturați și stau la închisoare în Cazarma Bellampo. Vor fi transportați la Palermo în câteva zile.

– Am să-i salvez, i-o întoarse Guiliano, iar apoi le voi aștepta recunoștința.

Amărăciunea cu care spuse asta îl uimi pe Adonis și-l încântă pe Pisciotta. Schimbarea lui Guiliano al lor îi stupefia. Întotdeauna îl iubiseră și-l respectaseră. Întotdeauna dovedise multă demnitate și distincție pentru un om atât de tânăr. Dar acum, pentru prima oară, îi simțeau înclinația spre putere.

Hector Adonis întrebă:

– Recunoștință? Passatempo și-a omorât unchiul care-i dăruise primul măgar din viața lui.

– Atunci trebuie să-l învăț înțelesul recunoștinței, spuse Guiliano.

Tăcu o clipă, apoi continuă:

– Iar acum am să-ți cer o favoare. Gândește-te cu băgare de seamă, dar, dacă refuzi, tot am să-ți rămân același fin devotat. Uită că ești cel mai bun prieten al părinților mei și uită-ți afecțiunea pentru mine. Cer această favoare pentru Sicilia pe care m-ai învățat s-o iubesc. Fii ochii și urechile mele la Palermo.

Hector Adonis îi spuse:

– Ceea ce-mi ceri, în calitatea mea de Profesor la Universitatea din Palermo, e să devin membru al bandei tale de tâlhari.

– Asta nu-i chiar atât de ciudat în Sicilia, unde toată lumea e agățată de Prietenii Prietenilor. Și în care alt loc dacă nu în Sicilia poartă pistol un Profesor de Istorie și Literatură?

Hector Adonis îi studie pe ambii tineri în timp ce-și cumpănea răspunsul. Putea promite ușor că-i va ajuta și apoi să-și uite promisiunea. Putea la fel de ușor să refuze și să promită că nu le va da decât ajutorul pe care li l-ar da un prieten din când în când, așa cum făcea și azi. La urma urmei, comedia putea fi scurtă. Era posibil ca Guiliano să fie omorât în luptă sau trădat. Putea emigra în America. Și problema ar fi rezolvată, își spuse el trist.

Își aminti o zi de vară de foarte demult, o zi foarte asemănătoare acesteia, când Turi și Aspanu n-aveau mai mult de opt ani. Ședeau pe pășunea dintre casa Guiliano și munți, așteptând cina. Hector Adonis îi adusese lui Turi un sac de cărți. Una dintre ele era *Cântarea lui Roland*, și le-o citise.

Adonis știa poemul aproape pe de rost. Îi era drag aproape fiecărui sicilian cu știință de carte, iar analfabeții îndrăgeau și ei povestea. Reprezenta vârful de repertoriu al teatrului de păpuși care dădea spectacole în fiecare oraș și sat, iar personajele sale legendare erau pictate pe pereții tuturor rulotelor ce străbăteau colinele siciliene. Cei doi mari cavaleri ai împăratului Charlemagne, Roland și Oliver, îi măcelăriseră pe sarazini, apărând retragerea împăratului lor în Franța. Adonis povestea cum muriseră împreună în marea bătălie de la Roncevalles — cum Oliver se rugase de trei ori de Roland să sune din corn pentru a chema înapoi armata lui Charlemagne și cum Roland refuzase, din mândrie. Iar apoi, când sarazinii i-au copleșit, Roland a sunat din marele său corn, însă era prea târziu. Când Charlemagne s-a întors să-și salveze cavalerii, le-a găsit trupurile printre miile de sarazini morți și și-a smuls barba. Adonis își amintea lacrimile din ochii lui Turi Guiliano și, destul de ciudat, expresia de dispreț de pe chipul lui Aspanu Pisciotta. Pentru unul era cel mai măreț moment pe care-l poate trăi o ființă omenească, pentru celălalt copil reprezenta o umilitoare moarte de mâna necredincioșilor.

Cei doi băieți se sculară de pe iarbă ca să fugă în casă la cină. Turi își aruncase brațele pe după umerii lui Aspanu, iar Hector zâmbise la vederea acestui gest. Era Roland sprijinindu-l pe Oliver, astfel încât să poată muri amândoi pe propriile picioare în fața sarazinilor ce atacau. Roland, murind, întinsese mânușa spre cerul de azur, și un înger i-o scosese de pe mână. Sau cel puțin așa glăsuiau poemul și legenda.

Asta se întâmplase cu o mie de ani în urmă, dar Sicilia continua să sufere în același peisaj brutal, cu pâlcuri de măslini și câmpii arse, cu locașuri sfinte pe margine de drum ridicate de primii fideli ai lui Christos, nenumăratele cruci pe care erau răstigniți sclavii rebeli conduși de Spartacus. Iar finul său avea să fie un altul dintre acești eroi, neînțelegând că pentru a se schimba Sicilia ar fi trebuit ca un vulcan moral să incinereze pământul.

Açum, sub ochii lui Adonis, Pisciotta stând tolănit pe spate în iarbă, iar Guiliano privindu-l cu ochi mari, căprui-închis și cu un zâmbef ce părea să spună că știa exact la ce se gândea nașul său, avu loc o curioasă transformare a scenei. Adonis îi văzu sub formă de statui sculptate în marmură, cu trupurile smulse din viața de zi cu zi. Pisciotta deveni o figurină pe o vază, șopârla geko din mâna sa, o viperă, totul gravat măiestru în soarele dimineții montane. Pisciotta arăta primejdios, un om ce umplea lumea cu otravă și pumnale.

Salvatore Guiliano, finul său Turi, era cealaltă latură a vazei. Frumusețea lui era ca a unui Apollo grec, trăsăturile pe deplin modelate, ochii cu albul atât de limpede încât dădeau aproape senzația de orbire. Chipul îi era deschis și franc, cu inocența unui erou legendar. Sau, mai degrabă, fu Adonis de părere, respingându-și sentimentalismul, hotărârea unui tânăr determinat să devină erou. Trupul său avea consistența musculoasă a acelor statui mediteraneene, coapsele grele, spinarea vânjoasă. Avea un fizic de tip american, mai înalt și mai lat în umeri decât majoritatea sicilienilor.

Încă din copilărie, Pisciotta demonstrase o șiretenie pragmatică. Guiliano fusese generosul credincios în bunătatea ome-nească, mândru de propria sa veracitate. Pe vremea aceea, Hector Adonis se gândea adesea că Pisciotta va fi șeful, la maturitate, iar Guiliano, discipolul. Ar fi trebuit însă să se gândească mai bine. Credința în propria-ți virtute poate fi mult mai periculoasă decât cea în propria-ți viclenie.

Glasul batjocoritor al lui Pisciotta frânse aceste visuri cu ochii deschiși ale lui Hector Adonis:

— Vă rog, spuneți da, Professore. Sunt al doilea la comandă în banda lui Guiliano, dar n-am mai jos de mine pe nimeni căruia să-i dau ordine.

Rânjea.

— Vreau să încep cât de curând.

Deși Adonis nu se lăsă provocat, ochii lui Guiliano scânteiară de furie. Însă spuse liniștit:

→ Care este răspunsul?

— Da, spuse Adonis.

Ce altceva ar fi putut răspunde un naș?

Atunci Turi îi povesti ce făcuse la întoarcerea în Montelepre și-i contură planurile pentru a doua zi. Adonis fu iarăși copleșit

de îndrăzneala și ferocitatea proiectelor acelui tânăr. Dar când Guiliano îl aburcă pe măgar, se aplecă și-și sărută finul.

Pisciotta și Guiliano îl priviră pe Adonis cum cobora, călare pe măgăruș, cărarea spre Montelepre.

– E un om atât de mititel, comentă Pisciotta. S-ar fi potrivit mult mai bine pe vremea când ne jucam de-a bandiții, în copilărie.

Guiliano se întoarse spre el și spuse blând:

– Și bancurile tale ar fi fost mai potrivite atunci. Fii serios când discutăm lucruri serioase.

Dar în aceeași seară, înainte de-a adormi, se îmbrățișară.

– Ești fratele meu, șopti Guiliano. Să nu uiți asta.

Apoi se înveliră în pături și dormiră ultima noapte a anonimatului lor.

Capitolul 9

Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta se deșteptară cu noaptea-n cap, înaintea primei gene de lumină a zorilor, căci, deși ar fi fost improbabil, carabinierii puteau porni pe întuneric pentru a-i lua prin surprindere la răsăritul soarelui. Văzuseră, seara târziu, mașina blindată de la Palermo sosind în Cazarma Bellampo împreună cu două jeep-uri pline de întăriri. Pe timpul nopții, Guiliano făcu incursiuni de cercetare pe coastele muntelui în jos, ascultând orice sunete produse de cineva care s-ar fi apropiat de panta lor – măsură de prevedere pe care Pisciotta o ridiculiză.

– Când eram copii, am fi fost atât de cutezători, îi spuse el lui Guiliano, dar crezi că leneșii ăia de carabinieri or să-și riște viețile pe-ntuneric, sau măcar să piardă o noapte de somn bun în paturi moi?

– Trebuie să ne instruiim în bunele obiceiuri, replică Turi Guiliano.

Știa că, într-o bună zi, vor întâlni inamici mai pricepuți.

Turi și Aspanu munciră din greu, întinzând armele pe o pătură și verificându-le până-n cele mai mici amănunte. Mâncară puțină prăjitură-de-pâine trimisă de La Venera, spălând-o cu vin dintr-un clondir pe care li-l lăsase Hector Adonis. Prăjitura, cu căldura și mirodeniile ei, li se așternu arzătoare în stomac. Le dădu energia de a construi un paravan din lăstari și bolovani pe marginea prăpastiei. Dindărătul acestei apărători, priviră orașul și cărările muntelui prin binoclu.

Guiliano încarcă armele și bagă cutii de muniție în buzunarele sumanului de oaie, pe când Pisciotta stătea de strajă. Își făcu treaba atent și încet. Chiar și proviziile le îngropă, acoperind el însuși solul cu pietre uriașe. Niciodată n-avea încredere în altcineva pentru asemenea detalii. Așa că Pisciotta fu acela care observă mașina blindată părăsind Cazarma Bellampo.

– Ai dreptate, spuse acesta. Mașina se îndepărtează de noi pe câmpia Castellammare.

Își zâmbiră. Guiliano simți o satisfacție calmă. Lupta cu poliția n-avea să fie atât de dificilă, la urma urmei. Era un joc de copii, cu șiretlicuri de copii. Vehiculul blindat urma să dispară după o curbă a drumului, ocolind apoi îndărăt și intrând în munți prin spatele culmii lor. Autoritățile știau fără îndoială de tunel și se așteptau ca ei să-l folosească pentru a scăpa, nimerind drept în mașina blindată. Și în mitralierele ei.

Într-o oră carabinierii aveau să trimită un detașament pe coastele Muntelui d'Ora pentru a-i lichida printr-un atac frontal. Îi ajuta faptul că poliția se gândea la ei ca la niște tineri sălbatici, simpli tâlhari. Drapelul stacojiu cu auriu al Siciliei pe care-l arboraseră pe pisc le confirma nepăsătoarea insolență, sau, cel puțin, așa credea poliția.

O oră mai târziu, o dubă cu trupe și un jeep aducându-l pe Maresciallo Roccofino ieși pe poarta Cazarmii Bellampo. Cele două autovehicule se deplasară alene până la poalele Muntelui d'Ora și se opriră pentru debarcare. Doisprezece carabinieri înarmați cu puști se desfășurară pe micile poteci ce urcau panta. Maresciallo Roccofino își scoase chipiul cu fireturi și arătă cu el spre steagul roșu și auriu ce flutura pe culme, deasupra lor.

Turi Guiliano se uita cu binoclul din spatele paravanului de lăstari. Un moment își făcu griji pentru mașina blindată din cealaltă parte a muntelui. Vor fi trimis niște oameni și pe panta opusă? Dar acestora le-ar fi trebuit ore-ntregi să escaladeze, nu puteau fi aproape. Și-i scoase, așadar, din minte și îi spuse lui Pisciotta:

– Aspanu, dacă nu suntem atât de deștepți pe cât ne credem, n-o să ajungem diseară acasă la mama și la o farfurie de spaghetti, cum obișnuiam când eram copii.

Pisciotta râse:

– Niciodată nu puteam suferi mersul acasă, ții minte? Dar trebuie să recunosc, aici e mai nostim. Omorâm vreo câțiva?

– Nu. Trage pe deasupra capetelor.

Gândindu-se cum îi nesocotise Pisciotta ordinul cu două nopți în urmă, adăugă:

– Aspanu, ascultă-mă. N-are nici un rost să-i omorâm. De data asta nu poate servi la nimic.

Așteptară cu răbdare timp de o oră. Apoi Guiliano își strecură pușca de vânatoare prin parapetul de lăstari și trase două focuri. Fu uimitor cât de iute se împrăstie șirul drept al acelor oameni atât de încrezători în ei înșiși, ca niște furnici săgetând prin iarbă. Pisciotta trase cu carabina sa de patru ori. Norișori de fum apărură în diferite părți ale pantei când carabinierii le răspunseră.

Guiliano lăsă jos pușca și-și luă binoclul. Îi putu vedea pe Maresciallo și pe Sergentul său acționând o stație de comunicații radio. Precis luau legătura cu mașina blindată din partea opusă a muntelui, avertizând că tâlharii pornesc. Luă iar pușca și mai trase de două ori, apoi îi spuse lui Pisciotta:

– E timpul să plecăm.

Amândoi se târâră spre latura îndepărtată a prăpastiei, în afara vederii carabinierilor ce avansau, apoi se lăsară să alunece în josul pantei semănate cu bolovani, rostogolindu-se cale de cincizeci de metri până se opriră în picioare, cu armele pregătite. Aplecați, fugiră în josul colinei fără a se opri decât pentru ca Guiliano să observe atacanții prin binoclu.

Carabinierii continuau să tragă spre pisc, fără să-și dea seama că urmăriții se aflau acum în flanc. Guiliano coborî, urmat de Pisciotta, pe o potecă strâmtă, ascunsă printre bolovani masivi, și intrară într-o pădurice. Se odihniră câteva minute, apoi o luară amândoi la goană în jos, rapid și fără zgomot. În nici o oră, ieșiră pe câmpia ce despărțea munții de orașul Montelepre, dar ocoliseră până în cealaltă parte a localității, care acum se afla între ei și duba cu militari. Își ascunseră armele sub haine și străbătură șesul, arătând ca doi țărani în drum spre munca la câmp. Intrară în Montelepre prin capătul de sus al Viei Bella, la numai o sută de metri de Cazarma Bellampo.

În exact același moment, Maresciallo Roccofino le ordona oamenilor săi să continue urcușul pantelor spre steagul de pe culme. Nu se auzise nici un foc de răspuns în ultima oră și era convins că cei doi tâlhari fugiseră prin tunel și coborau acum versantul opus al muntelui, spre mașina blindată. Vroia să închidă capcana. Oamenilor lui le mai trebui o oră pentru a

ajunge în vârf, unde rupseră drapelul. Maresciallo Roccofino intră în peșteră și puse să se dea bolovanii la o parte pentru a deschide tunelul. Își trimise oamenii prin coridorul acela de stâncă și în josul celeilalte coaste a muntelui ca să ajungă la întâlnirea cu mașina blindată. Fu uluit când află că vânatul îi scăpase. Ordonă ruperea rândurilor în grupe de căutare și cercetare, convins că-i vor scoate pe fugari din găurile lor.

Hector Adonis urmasa perfect instrucțiunile lui Guiliano. În capătul Viei Bella era o căruță pictată, străvechile legende acoperind fiecare palmă, pe dinăuntru și pe dinafară. Până și spițele roților și obezile erau ilustrate cu mici figuri împlătoseate, astfel că roțile, atunci când se învâteau, dădeau impresia că omuleții se agită în vârtoarea bătăliei. Oiștile erau colorate și ele cu înflorituri roșii și puncte argintii.

Căruța semăna cu un om tătuat pe toată suprafața trupului. Între oiști stătea un catâr alb, somnoros. Guiliano sări pe capra goală a birjarului și privi în căruță. Era încărcată cu ulcioare enorme de vin, fixate în coșuri de bambus. Se numărau cel puțin douăzeci. Își strecură pușca după un șir de ulcioare. Aruncă o privire iute spre munți; nu era nimic de văzut, doar steagul continuând să fâlfâie. Rânji spre Pisciotta:

– Toate-s la locul lor. Du-te și fă-ți micul număr de dans.

Pisciotta îi adresă un salut, serios dar totuși ironic, își încheie scurta peste pistol și porni spre poarta Cazarmii Bellampo. Din mers, privi în josul drumului ce ducea la Castellammare, doar ca să se asigure că nu se vedea nici o mașină blindată întorcându-se din munți.

Sus pe capra căruței, Turi Guiliano îl urmări pe Pisciotta cum traversa încet câmpul deschis până pe cărarea de pietre ce ducea la poartă. Apoi se uită pe Via Bella. Își putea vedea casa, dar în fața ei nu stătea nimeni. Sperase s-o zărească pe mama sa. Câțiva bărbați ședeau în dreptul unei case, cu masa și sticlele de vin umbrite de un balcon ieșit în afară. Deodată își aminti de binoclul pe care-l avea la gât și descheie cureaua, aruncându-l în căruță.

Un tânăr carabinier stătea de gardă la poartă, un băiat nu mai mare de optsprezece ani. Obrajii săi trandafirii și chipul imberb îi proclamau nașterea în provinciile de nord ale Italiei; uniformă neagră cu brandenburguri albe, largă și neajustată, și boneta militară cu fireturi purtată fâlos îi dădeau aspectul unei

marionete sau al unui clovn. Contravenind regulamentului, avea o țigară în gura adolescentină de forma arcului lui Cupidon. Apropiindu-se pe jos, Pisciotta simți un val de dispreț amuzat. Nici chiar după tot ce se întâmplase în ultimele zile, omul nu-și ținea pușca pregătită.

Santinela văzu doar un țăran cu ceafa groasă, căruia îndrăzneală să-i crească o mustață mai elegantă decât i se cuvenea. Spuse arțăgos:

– Băi, mălai mare, un' crezi că te-ci?

Nu-și luă arma de pe umăr. Pisciotta i-ar fi putut tăia gâtul într-o secundă.

În loc de asta, căută să pară respectuos, încercând să-și stăpânească sarcasmul față de aroganța copilului aceuia. Spuse:

– Dacă nu vă supărați, aș vrea să-l văd pe Maresciallo. Am niște informații prețioase.

– Poți să mi le dai mie, spuse gardianul.

Pisciotta nu se mai putu stăpâni. Aruncă disprețuitor:

– Și dumneata poți să mă și plătești?

Paznicul fu uluit de această obrăznicie. Apoi spuse batjocoritor, dar oarecum și precaut:

– Nu ți-aș da o liră, nici să-mi spui că s-a-ntors Iisus.

Pisciotta rânji:

– Mai ceva ca asta. Știu unde s-a-ntors Turi Guiliano, omul care v-a dat borșul pe nas.

Gardianul întrebă bănuitor:

– De când sprijină un sicilian legea în țara asta afurisită?

– Dar eu am ambiții, zise Pisciotta, trăgându-se ceva mai aproape. Mi-am pus în gând să mă fac carabinier. Luna viitoare mă duc la Palermo să-mi dau examenul. Cine știe, poate-n curând o să purtăm aceeași uniformă.

Paznicul îl privi pe Pisciotta cu un interes mai prietenos. Era adevărat că mulți sicilieni deveneau polițiști. Era o cale de-a scăpa de sărăcie, o bucată de putere. Toată lumea știa gluma că sicilienii deveneau fie criminali, fie polițai, și că în ambele cazuri făceau la fel de mult rău. În acest timp, Pisciotta râdea în sinea sa la gândul de-a deveni vreodată carabinier. El era un fante; avea o cămașă de mătase fabricată la Palermo. Doar un prost s-ar fi fudulit în uniforma aia neagră cu fireturi albe și chipiul caraghios cu brandenburguri și cozoroc țepăn.

– N-ar strica să te mai gândești, spuse tânărul, nevrând ea toată lumea să aibă acces la bunătăți. Solda e mică și am muri

cu toți de foame dacă nu ne-am lua dreptu' de la contra-bandiști. Și nu mai departe de săptămâna asta, doi oameni din cazarma noastră, prieteni buni de-ai mei, au fost uciși de blestematul ăla de Guiliano. Și-n fiecare zi dai peste insolența țaranilor de pe la voi, care nu ți-ar arăta drumul nici măcar spre bărbierul din oraș.

Pisciotta se repezi voios:

– O să-i învățăm buna creștere cu *bastinado*.

Apoi, cu un aer confidențial, ca și cum ar fi fost deja camarazi de arme, întrebă:

– N-ai să-mi dai și mie o țigară?

Spre încântarea lui Pisciotta, momentul de bunăvoință zbură. Gardianul fu revoltat:

– Ție, o țigară? repetă el incredul. Și de ce, pentru Dumnezeu, i-aș da unui bălegar de sicilian o țigară?

Și acum, în sfârșit, își dădu jos pușca.

Un moment, Pisciotta simți nevoia sălbatică de a se arunca înainte să-i rezeze paznicului beregata.

– Fiindcă-ți pot spune unde să-l găsești pe Guiliano, d-aia. Camarazii tăi eare scotocesc munții sunt prea proști ca să găsească un geko măcar.

Gardianul părea năucit. Insolența îl derutase; informația oferită îl făcu să-și dea seama că mai bine ar consulta un superior. Avea senzația că omul acela era prea lunecos și-l putea băga într-un necaz de-un fel sau altul. Deschise poarta și-i făcu semn cu pușca lui Pisciotta să intre în incinta Cazărmii Bellampo. Stătea cu spatele întors spre stradă. În același moment, Guiliano, la o sută de metri distanță, trezi catărul cu o lovitură și porni căruța pe cărarea pietruită, spre poartă.

Terenul Cazărmii Bellampo acoperea patru acri. În față se afla clădirea mare a administrației, cu o aripă în formă de L, unde erau celulele arestului. În spatele ei se găseau clădirile de locuit ale carabinieri, destul de mari ca să adăpostească o sută de oameni, cu o secțiune despărțită special, ce servea drept apartament privat pentru Maresciallo. La dreapta era un garaj pentru vehicule, în realitate un hambar servind încă parțial ca atare, de vreme ce detașamentul întreținea o turmă de măgari și catări pentru deplasarea pe munte, unde vehiculele mecanice nu erau de nici un folos.

Depart, în spate, erau un depozit de muniții și unul de provizii, ambele făcute din oțel ondulat. Toată zona era

înconjurată de un gard din sârmă ghimpată, înalt de peste doi metri, cu două foisoare înalte pentru santinele, dar acestea nu se foloseau de luni de zile. Cazarma fusese construită sub regimul lui Mussolini și apoi extinsă în timpul războiului cu Mafia.

Când intră pe poartă, Pisciotta se uită să vadă dacă sunt semne de primejdie. Miradoarele erau goale, nici un militar înarmat nu umbla prin curte. Părea o pașnică fermă pustie. În garaj nu se găsea nici un vehicul; de fapt, nu se vedeau vehicule nicăieri, lucru care-l surprinse și-l îngrijoră că s-ar putea întoarce curând vreunul. Nu putea concepe că Maresciallo ar fi atât de prost încât să-și lase garnizoana fără o mașină. Trebuia să-l prevină pe Turi că se puteau pomeni cu vizitatori neașteptați.

Mănat de tânărul gardian, Pisciotta intră pe ușa largă a clădirii administrative. Aceasta era o încăpere enormă, cu ventilatoare în tavan, care reușeau foarte puțin să împrăstie căldura. Un birou mare, pe o podișcă, domina sala, iar de-o parte și alta, niște balustrade încadrău birouri mai mici, pentru funcționari; în jurul camerei se aflau bănci de lemn. Toate acestea erau goale, cu excepția biroului principal. Acolo stătea un caporal de carabinieri întru totul diferit de tânăra santinelă. O placă de aur ornamentată pusă pe birou anunța CAPORAL CANIO SILVESTRO. Partea superioară a trupului lui era masivă – umeri lați și gât gros ca o coloană, în vârf cu un bolovan în loc de cap. O cicatrice roz, lespede de țesut mort lucios, părea lipită de la ureche până-n capătul fălcii ca stânca. Mustața stufoasă și lungă, ca un mâner, îi zbura deasupra gurii precum două aripi negre.

Purta pe mănecă galoanele de caporal, un pistol uriaș la centură și, mai rău decât orice, îl privea pe Pisciotta cu cea mai totală neîncredere și suspiciune, în timp ce gardianul își recita povestea. Când Caporalul Silvestro vorbea, accentul îl trădă ca fiind sicilian:

– Ești un căcat mincinos.

Dar înainte de-a putea continua, se auzi glasul lui Guiliano, strigând mai încoace de poartă:

– Hei, carabinieriule, îți vrei vinul, sau nu? Da, sau nu?

Pisciotta admiră stilul vocii lui Guiliano; tonul aspru, dialectul atât de gros încât era aproape neinteligibil cu excepția băștinașilor din acea provincie, cuvintele alese cu aroganță tipică a țăranului înstărit.

Caporalul mârâi exasperat:

– Ce Dumnezeu urlă băiatul ăla?

Și, cu pași mari, ieși pe ușă. Gardianul și Pisciotta îl urmară.

Căruța pictată și catărul ei alb erau în fața porții. Gol până la brâu, cu pieptul lat și roind de sudoare, Turi Guiliano lega un ulcior de vin. Pe față avea un enorm zâmbet idiot; tot trupul îi stătea pieziș ca al unui țărănoi. Înfațișarea lui dezarmă orice suspiciune. Nu putea avea nici o armă ascunsă asupra sa, era beat, iar accentul reproducea cel mai mărănesc dialect din toată Sicilia. Mâna Caporalului coborî de pe pistol, paznicul își lăsă pușca jos. Pisciotta făcu un pas înapoi, gata să-și scoată propriul pistol de sub scurtă.

– Am o căruță de vin pentru mata, răcni iar Guiliano. Își suflă nasul în degete și trânti mucii în poartă.

– Cine-a comandat vinul ăsta? întrebă Caporalul. Se îndrepta, însă, spre poartă, iar Guiliano știa că o va deschide larg pentru a lăsa să intre căruța.

– Tatăl meu mi-a zis să-l aduc pentru Maresciallo, spuse Guiliano făcând cu ochiul.

Caporalul se holba la el. Vinul era, fără îndoială, un dar pentru a-l fi lăsat pe vreun fermier să facă un pic de contrabandă. Caporalul se gândi stingherit că, în calitatea sa de adevărat sicilian, tatăl ar fi adus el însuși vinul pentru a fi mai îndeaproape asociat cu darul. Apoi, însă, ridică din umeri:

– Descarcă marfa și ad-o în cazarmă.

– Nu de unu' singur, spuse Guiliano, nu pot.

Din nou Caporalul simți un junghi de îndoială. Un oarecare instinct îl avertiza. Dându-și seama, Guiliano se dădu jos din căruță astfel încât să poată smulge ușor *lupara* din ascunzătoare. Dar mai întâi ridică un ulcior de vin în învelișul lui de bambus și spuse:

– Am douăzeci de frumuseți d-astea pentru mata.

Caporalul mugi o comandă spre barăile de cazare, și doi tineri carabinieri ieșiră în fugă; aveau jachetele descheiate și capul gol. Nici arme nu purtau. Guiliano, în picioare pe capra căruței, le aruncă în brațe ulcioare cu vin. Unul i-l dădu gardianului cu pușca, dar acesta încercă să refuze.

– O s-ajută cu siguranță să-l golească, spuse Guiliano cu bună dispoziție necioplită, așa că muncește.

Acum, având trei gărzi imobilizate, cu brațele pline de ulcioare, Guiliano examinează scena. Era exact așa cum își dorise. Pisciotta se afla imediat în spatele Caporalului, singurul militar

cu brațele libere. Guiliano scrută pantele; nu se vedea nici un semn al grupurilor de căutare întorcându-se. Controlă drumul spre Castellammare; nici urmă de mașină blindată. În jos, pe Via Bella, copiii își vedeau de joacă. Se aplecă în căruță, scoase *lupara* și o îndreptă spre Caporalul uluit. În același timp, Pisciotta își trase pistolul de sub cămașă. Îl apăsă în spinarea Caporalului:

– Nu mișca un pas, spuse el, că-ți rad cu plumbi mustața aia mare.

Guiliano ținea *lupara* spre ceilalți trei gardieni speriați. Zise:

– Țineți ulcioarele alea în brațe și intrați toți în clădire.

Paznicul înarmat ce strângea ulciorul își lăsă pușca să cadă la pământ. Pisciotta o ridică în timp ce intrau. În birou, Guiliano luă plăcuța cu numele, admirând-o:

– Caporal Canio Silvestro. Cheile matala, te rog. Toate.

Mâna Caporalului stătea pe pistol. Îl fulgeră din ochi pe Guiliano. Pisciotta îi dădu una peste mână și-i luă arma. Caporalul se întoarse, aruncându-i o privire rece și scrutătoare, de moarte. Pisciotta zâmbi și spuse:

– Scuzați.

Caporalul se răsuci spre Guiliano și spuse:

– Băiete, fugi de-aici și te fă actor, ești foarte talentat. Nu merge mai departe cu treaba asta, n-ai să scapi. Maresciallo și oamenii lui vor fi înapoi înainte de căderea nopții și-or să te vâneze până la capătul Pământului. Gândește-te bine, tinere, ce înseamnă să fii scos în afara legii, cu capul pus la preț. O să te urmăresc eu însumi, și nu uit niciodată o mutră. O să-ți aflu numele și-am să te scot afară și dacă te-ascunzi în fundul iadului.

Guiliano îi zâmbi. Dintr-un oarecare motiv, îi plăcea individul. Spuse:

– Dacă vrei să-mi știi numele, de ce nu întrebi?

Caporalul îl privi disprețuitor:

– Și-ai să-mi spui, ca un idiot?

– Eu nu mint niciodată. Mă numesc Guiliano.

Caporalul își duse mâna la șold după pistolul pe care Pisciotta îl luase deja. Lui Guiliano omul îi plăcu și mai mult pentru această reacție instinctivă. Avea curaj și simțul datoriei. Ceilalți gardieni erau îngroziți. Acesta era Salvatore Guiliano,

cel care le ucisese trei camarazi. N-aveau nici un motiv să creadă că-i va lăsa în viață.

Caporalul studie chipul lui Guiliano, memorându-l, apoi, cu mișcări lente și atente, scoase un inel uriaș cu chei dintr-un sertar al biroului. O făcu pentru că Guiliano ținea pușca de vânătoare apăsată cu putere în spatele lui. Guiliano îi luă cheile din mână și i le aruncă lui Pisciotta.

– Eliberează prizonierii, spuse.

În aripa cu închisoarea a clădirii administrative, într-o zonă mare cu gratii, se găseau zece cetățeni din Montelepre care fuseseră arestați în noaptea fugii lui Guiliano. Într-una din micile celule separate erau închiși cei doi faimoși bandiți locali, Passatempo și Terranova. Pisciotta le deschise ușile celulelor, iar aceștia îl urmară veseli în cealaltă încăpere.

Cetățenii arestați din Montelepre, toți vecini de-ai lui Guiliano, năvăliră în birou și se îmbulziră în jurul lui să-l îmbrățișeze recunoscători. Guiliano se lăsă îmbrățișat, dar rămase mereu în alertă, cu ochii pe carabinieri captivi. Vecinii lui erau bine dispuși și încântați de isprava sa; umilise detestata poliție, era campionul lor. Îi spuseră că Maresciallo ordonase să li se aplice un *bastinado*, dar Caporalul oprise ducerea la îndeplinire a acestei pedepse prin simpla forță a caracterului său și cu argumentul că o asemenea acțiune ar provoca atât de multe suferințe încât va afecta siguranța cazarmii. În loc de asta, a doua zi dimineată trebuiau să fie transportați la Palermo pentru a compărea în fața unui magistrat care să-i interogheze.

Guiliano își ținea țeava *luparei* spre podea, temându-se că un foc accidental ar nimeri în grămada din jurul său. Oamenii aceia erau cu toții mai bătrâni, vecini pe care-i știa de copil. Avu grijă să le vorbească așa cum o făcuse întotdeauna:

– Sunteți bine veniți să mă urmați în munți. Sau să mergeți în vizită la rude, în alte părți ale Siciliei, până-și vin în fire autoritățile.

Așteptă, dar nu urmă decât tăcere. Cei doi bandiți, Passatempo și Terranova, stăteau la o parte de ceilalți. Erău extrem de alerți, gata să sară din loc. Passatempo era un om scund, îndesat și urât, cu fața mare ciupită de vărsat, cu gura groasă și diformă. Oamenii de la țară îl numeau „Bruta”. Terranova, mic de statură, era clădit ca un dihor. Totuși, trăsăturile lui mărunte erau plăcute, buzele plămădite într-un zâmbet natural. Passatempo fusese tipicul bandit sicilian lacom,

care nu făcea decât să fure animale de casă și să ucidă pentru bani. Terranova, fermier, muncind din greu, își începuse cariera de tâlhar când doi percepatori veniseră să-i confişte cel mai de preţ porc. Îi ucisese pe amândoi, își tăiasse porcul ca să-l mănânce familia și rudele, după care fugise în munţi. Cei doi se aliaseră, dar fuseseră trădați și prinși când se ascundeau într-o magazie părăsită din ogoarele cu grâu de la Corleone.

Guiliano le spuse:

– Voi doi n-aveți de ales. Vom merge în munți împreună și apoi, dacă vreți, puteți să rămâneți sub comanda mea sau să plecați în voia voastră. Dar pe ziua de azi am nevoie de ajutorul vostru, și-mi datorați un mic serviciu.

Le zâmbi, încercând să îndulcească cererea de-a se supune ordinelor lui.

Înainte de-ai fi putut răspunde cei doi bandiți, Caporalul de carabinieri comise un act de sfidare dementă. Să fi fost din cauza mândriei sale siciliene rănite, sau din vreo ferocitate animalică înăscută, ori pur și simplu îl scosese din minți faptul că faimoșii bandiți aflați în custodia lui aveau să evadeze. Stătea la doar câteva palme de Giuliano și, cu o iuțea surprinzătoare, făcu un pas lung înainte.

În același timp, scoase un pistol mic, ascuns în cămașă. Giuliano ridică *lupara* să tragă, dar era prea târziu. Caporalul repezi pistolul spre capul lui Giuliano la nici jumătate de metru. Glonțul avea să-i intre drept în față.

Toți înghețară, șocați. Giuliano văzu pistolul atintit spre capul lui. Dincolo de acesta, pe chipul roșu de turbare al Caporalului mușchii se contorsionau ca trupul unui șarpe. Dar pistolul părea să se miște foarte încet. Parcă-ar fi căzut într-un coșmar, cădea la nesfârșit, știind totuși că nu e decât un vis și nu va ajunge niciodată la capăt. În fracțiunea de secundă dinainte ca militarul să apese pe trăgaci, Giuliano simți o imensă seninătate și nici un pic de teamă. Nici nu clipi din ochi când Caporalul trase, ba chiar făcu și un pas înainte. Se auzi un țăcănit metalic sonor în clipa când cocoșul percută capsă cartușului defect. O câtime de secundă mai târziu, Caporalul era îngropat sub Pisciotta, Terranova și Passatempo, prăbușindu-se sub greutatea trupurilor lor. Terranova apucase pistolul și i-l smulgea din mână, Passatempo îl înșfăcase de păr și încerca să-i scoată ochii, Pisciotta era gata să implănte cuțitul în gâtul Caporalului. Giuliano i-l înșfăcă tocmai la timp.

Spuse calm:

– Nu-l omorâți.

Și îi trase de pe trupul prăbușit și lipsit de apărare al Caporalului. Privi în jos, văzând cu tristețe vătămarile produse în acel fulgerător moment de furie a gloatei. Urechea victimei era pe jumătate smulsă din țeastă și sângera abundent. Brațul drept îi atârna grotesc, răsucit într-o parte. Dintr-un ochi îi curgea sânge, deasupra lui spânzurând o fâșie mare de piele.

Omului nu-i era nici acum frică. Zăcea acolo, așteptându-și moartea, iar Guiliano simți pentru el un copleșitor val de tandrețe. Acesta era cel care-l pusese la încercare și care-i confirmase propria nemurire; era omul care-certificase neputința morții. Guiliano îl ridică în picioare și, spre uimirea tuturor celorlalți, îl îmbrățișă scurt. Apoi se prefăcu că doar îl ajuta pe Caporal să se țină drept.

Terranova examina pistolul.

– Ești un om foarte norocos, îi spuse el lui Guiliano. Doar un singur cartuș e stricat.

Guiliano întinse mâna după pistol. Terranova ezită un moment, apoi i-l dădu. Guiliano se întoarse spre Caporal.

– Fii cuminte, îi spuse el pe un ton prietenos, și nu ți se va întâmpla nimic, nici ție, nici oamenilor tăi. Garantez eu.

Caporalul, încă prea buimăcit și slăbit de răni ea să replice, nici măcar nu păru să înțeleagă ce i se spunea. Passatempo îi șopti lui Pisciotta:

– Dă-mi cuțitul tău și-i fac eu de petrecanie.

Pisciotta răspunse:

– Aici Guiliano dă ordinele și toată lumea-l ascultă.

O spuse cu indiferență pentru a nu-i da de înțeles lui Passatempo că era gata să-l ucidă cât ai clipi.

Cetățenii din Montelepre ce fuseseră prizonieri plecară în grabă. Nu vroiau să fie martorii unei masacrări de carabinieri. Guiliano îi mână pe Caporal și pe camarazii săi în aripa cu pușcări și-i încuie la un loc în celula comună. Apoi îi conduse pe Pisciotta, Terranova și Passatempo într-o cercetare prin celelalte clădiri ale Cazărmii Bellampo. În depozitul de arme găsiră carabine, pistoale și automate, lăzi de muniție. Își agățară armele pe trupuri și încărcară lăzile în căruță. Din baracă de locuit luară câteva pătuți și saci de dormit, iar Pisciotta aruncă în căruță două uniforme de carabinieri, doar ca să le poarte noroc. Apoi, cu Guiliano pe capră și căruța dând pe dinafară de

lucruri furate, ceilalți trei oameni se răsfirară să prevină vreun atac, cu armele pregătite. Înaintară repede pe drumul spre Castellammare. Le luă o oră ca să ajungă la casa fermierului ce-i împrumutase lui Hector Adonis căruța, și-și îngropară prada în cocina sa de porci. Apoi îl ajutară pe fermier să-și acopere căruța cu vopsea verde-oliv furată dintr-un depozit de materiale al Armatei Americane.

Maresciallo Roccofino se întoarse cu detașamentul său de cercetare la timp pentru cină; soarele cobora de pe cer și în nici un ceas al acelei zile nu fusese atât de aprins ca furia lui Roccofino când își văzu oamenii închiși în propriile lor cuști. Trimise imediat mașina blindată în căutarea tâlharilor, dar de-acum Guiliano ajunsese adânc în sanctuarul munților săi.

Ziarele din toată Italia acordară un mare interes întâmplării. Cu doar trei zile în urmă, uciderea altor doi carabinieri făcuse și ea știre de primă pagină, dar atunci Guiliano nu fusese decât încă un bandit sicilian disperat, a cărui singură pretenție la faimă era ferocitatea. Această faptă era altceva. Câștigase o luptă cu inteligență și tactică împotriva Poliției Naționale. Își eliberase prietenii și vecinii de o înțemnițare evident nedreaptă. Gazetari de la Palermo, Neapole, Roma și Milano coborâră în orașul Montelepre, luând interviuri familiei și prietenilor lui Guiliano. Mama sa fu fotografiată cu chitara lui Turi, la care, susținea ea, fiul ei cânta ca un înger. (Ceea ce nu era adevărat; abia începea să cânte destul de bine ca să se poată recunoaște melodia.) Foștii lui colegi de școală mărturisiră că Turi era un atât de mare cititor de cărți, încât fusese poreclit „Profesorul“. Ziarele se agățară cu încântare de acest fapt. Un bandit sicilian care știa practic să citească. Îl menționară pe vărul său Aspanu Pisciotta, care i se alăturase întru tâlhărie din pură prietenie, minunându-se de un om ce putea inspira o asemenea loialitate.

Faptul că o fotografie veche, făcută pe când avea șaptesprezece ani, îl arăta teribil de chipeș după gustul pentru bărbăția mediteraneană făcu ca toată povestea să devină irezistibilă. Dar poate ceea ce impresionează cel mai mult populația Italiei fu fapta milostivă a lui Guiliano de a-l cruța pe Caporalul ce încercase să-l ucidă. Era mai frumos ca la operă – mai mult ca în spectacolele cu păpuși, atât de populare în Sicilia, unde figurinele de lemn nu vărsau niciodată sânge, nici nu aveau carnea sfâșiată și măcelărită de gloanțe.

Ziarele nu deplânseseră decât alegerea lui Guiliano de a fi eliberat niște ticăloși ca Terranova și Passatempo, sugerând că doi tovarăși atât de răi puteau întina imaginea acestui cavaler în armură strălucitoare.

Doar gâzeta din Milano atrase atenția că Salvatore „Turi” Guiliano omorâse deja trei membri ai Poliției Naționale, propunând să se ia măsuri speciale pentru prinderea lui, întrucât unui asasin nu i se puteau scuza crimele numai fiindcă era frumos, citit și știa să cânte la chitară.

Capitolul 10

Don Croce era acum pe deplin conștient de personalitatea lui Turi Guiliano și plin de admirație pentru el. Cel mai adevărat tânăr Mafioso! Se referea la uzul termenului, firește, în vechea accepție tradițională: un chip Mafioso, un copac Mafioso, o femeie Mafiosa, adică un lucru de-o absolută frumusețe în forma sa particulară.

Ce mai pumn prin corespondență ar fi fost acest tânăr pentru Don Croce! Ce șef războinic pe teren! Don Croce ierta faptul că Guiliano era actualmente un spin în coasta sa. Cei doi bandiți închiși la Montelepre, temutul Passatempo și istețul Terranova, fuseseră capturați cu aprobarea și complicitatea Don-ului. Dar toate acestea puteau fi uitate, cele rele să se spele; Don-ul nu ținea niciodată o ranchiună care să-i afecteze profiturile viitoare. De-acum avea să-l urmărească foarte atent pe Turi Guiliano.

În adâncul munților, Guiliano nu știa nimic de faima sa crescândă. Era prea ocupat să-și facă planuri pentru a-și clădi puterea. Prima lui problemă erau cei doi șefi bandiți, Terranova și Passatempo. Îi chestionă amănunțit despre capturarea lor și ajunse la concluzia că fuseseră trădați de către informatori. Ei jurau că oamenii lor fuseseră credincioși și mulți muriseră în cursa întinsă. Guiliano cugetă la asta și trase concluzia că Mafia, care acționa ca tăinuitor și mesager al bandei, îi trădase.

Când le pomeni celor doi bandiți, aceștia refuzară să-l creadă. Prietenii Prietenilor nu încălcau niciodată codul sacru al omertei care ocupă o poziție centrală în propria lor supraviețuire. Guiliano nu insistă – în schimb, le făcu o ofertă formală de a intra în banda lui.

Explică faptul că scopul său nu era numai de a supraviețui, ci și să devină o forță politică. Sublinie că nu-i vor jefui pe săraci. Într-adevăr, jumătate din profitul câștigat de bandă urma să li se împartă nevoiașilor din provinciile ce înconjurau localitatea Montelepre, până la cartierele marginase ale orașului Palermo. Terranova și Passatempo aveau să-și conducă propriile bande subordonate, rămânând însă sub comanda generală a lui Guiliano. Aceste bande subordonate n-aveau să lanseze nici o expediție după bani fără aprobarea lui Guiliano. Împreună, aveau să stăpânească la modul absolut provinciile ce conțineau marele oraș Palermo, Monreale, precum și orașelele Montelepre, Partinico și Corleone. Le accentuă faptul că vor trece la ofensivă contra carabinierilor. Că poliția de teren va circula, cu teama să nu-și piardă viața, nu bandiți. Fură uluiți de această fanfaronadă.

Passatempo, un bandit de modă veche care credea în viol, extorcarea pe termen scurt și uciderea ciobanilor, începu imediat să cugete cum ar putea profita de această asocieră pentru ca apoi să-l omoare pe Guiliano și să ia și partea lui din pradă. Terranova, care îl simpatiza pe Guiliano și era mai recunoscător pentru eliberare, se întreba cum l-ar putea înfrâna și îndruma cu tact pe acest tânăr și talentat bandit pe o cale mai prudentă. Acum Guiliano îi privea cu un ușor zâmbet, ca și cum le-ar fi putut citi gândurile, amuzându-se de ceea ce conțineau.

Pisciotta era obișnuit cu ideile mărețe ale prietenului său de-o viață. Îl credea. Dacă Turi Guiliano spunea că poate face ceva, Aspanu era convins că o putea face. Așa că acum asculta.

În soarele strălucitor al dimineții ce le lumina munții cu aur, îl ascultau toți trei pe Guiliano, fascinați de felul cum le povestea că vor conduce lupta pentru a face din sicilieni un popor liber, pentru a-i ajuta pe săraci și pentru a distruge puterea Mafiei, a nobilimii și a Romei. Ar fi râs de oricare altul, dar își aminteau ceea ce cu toții văzuseră și aveau să țină minte în veci: Caporalul de carabinieri ridicând pistolul spre capul lui Guiliano. Privirea calmă a lui Guiliano, absoluta sa încredere că

nu va muri, în timp ce-l aștepta pe Caporal să apese pe trăgaci. Mila pe care i-o arătase Caporalului după rateul armei. Toate acestea erau faptele unui om care credea în propria sa nemurire și-i silea pe ceilalți să împărtășească această credință. Așa că acum îl priveau pe chipeșul tânăr și erau impresionați de frumusețea lui, de curajul și inocența sa.

A doua zi dimineată, Guiliano își conduse cei trei oameni, Aspanu, Passatempo și Terranova, în josul munților pe o cărare ce-avea să-i scoată în câmpie, aproape de orașul Castelvetro. Coborî foarte devreme pentru a cerceta terenul. El și oamenii săi erau îmbrăcați în muncitori.

Știa că transporturile de camioane cu alimente treceau pe-acolo în drum spre piețele din Palermo. Problema era cum să oprească mașinile. Circulau cu toată viteza pentru a scăpa de jefuitori, iar șoferii puteau fi înarmați.

Guiliano își puse oamenii să se ascundă în bălăriile de lângă drum imediat ce ajunseră în preajma orașului Castelvetro, apoi se așeză pe un bolovan mare și alb, la loc deschis. Oamenii ce ieșeau la lucru pe câmp îl priveau cu chipuri împietrite. Vedeau *lupara* și grăbeau pasul. Guiliano se întreba dacă vreunul dintre ei îl recunoscuse. Apoi văzu venind pe drum o căruță pictată cu legende, trasă de un singur catâr. Îl cunoștea din vedere pe bătrânul de pe capră. Era unul din breasla căruțașilor profesioniști, atât de numeroși în Sicilia rurală. Își angaja atelajul pentru transportul bambusului din satele înconjurătoare la fabrica din oraș. Cu mult timp în urmă, fusese în Montelepre și făcuse câteva transporturi de produse pentru tatăl lui Guiliano. Guiliano ieși în mijlocul drumului. *Lupara* îi atârna în mână dreaptă. Căruțașul îl recunoscuse, deși pe față nu i se citi nici o expresie, doar un licăr momentan al ochilor.

Guiliano îl salută în stilul familiar pe care-l folosea în copilărie, numindu-l Unchi:

— *Zu Peppino*. Asta-i o zi norocoasă pentru amândoi. Mă aflu aici ca să te fac bogat, iar dumneata ești aici pentru a mă ajuta să ușurez calea celor săraci.

Era sincer încântat să-l vadă pe bătrân și izbucni în râs.

Zu Peppino nu răspunse. Îl privea lung pe Guiliano, cu fața împietrită în așteptare. Guiliano urcă în căruță și se așeză lângă el. Ascunse *lupara* în partea din spate și râse iar cu voioșie. Din

cauza lui Zu Peppino, era sigur că aceea avea să fie o zi norocoasă.

Guiliano se bucura de prospețimea toamnei târzii, de frumusețea munților la orizont, de conștiința faptului că cei trei oameni ai săi din bălării controlau drumul cu armele. Îi explică lui Zu Peppino planul său, bătrânul ascultându-l fără o vorbă sau schimbare a expresiei. Adică, nu înainte ca Giuliano să-i fi spus care-i va fi răsplata: căruța plină cu mâncare din camioane. Atunci Zu Peppino mormăi și spuse:

– Turi Giuliano, ai fost întotdeauna un băiat bun și curajos. Nu te-ai schimbat de când ai devenit bărbat.

Guiliano își aminti acum că Zu Peppino era unul din acei sicilienii de modă veche, dedați vorbirii înflorite.

– Contează pe ajutorul meu în această privință și în multe altele. Transmite complimentele mele tatălui tău, care ar trebui să fie mândru că are un asemenea fiu.

Convoiul de trei camioane pline cu alimente apăru pe drum la amiază. Când dădură colțul ce ducea drept spre câmpia Partinico, trebuiră să se oprească. O adunătură de căruțe și catări bloca complet drumul. Aceasta fusese pusă la cale de Zu Peppino, căruia toți căruțașii din regiune îi datorau favoruri și ascultare.

Șoferul camionului din frunte claxonă, înghiontind cu mașina cea mai apropiată căruță. Omul de pe capră se întoarse și-i aruncă o privire atât de dușmănoasă, încât șoferul opri imediat camionul și așteptă cu răbdare. Știa că acești căruțași, în pofida umilei lor meserii, erau oameni mândri și aprigi care, în chestiunea de onoare a dreptului lor pe drum față de vehiculele motorizate, l-ar fi înjunghiat de moarte, văzându-și apoi de drum cu un cântec pe buze.

Celelalte două camioane frânară. Șoferii se dădură jos. Unul dintre ei era din capătul estic al Siciliei, iar celălalt era străin; mai precis, venea de la Roma. Șoferul roman se apropie de căruțași descheindu-și fermoarul scurtei, cu strigăte furioase să-și dea la o parte din drum afurisiții lor de catări și lăzile cu bălegar, rămânând cu o mână în interiorul jachetei.

Guiliano sări jos din căruță. Nu se osteni să-și ia *lupara*, nici să scoată pistolul de la cingătoare. Le făcu semn oamenilor săi ce așteptau în bălării, iar aceștia ieșiră în fugă pe drum cu armele în mâini. Terranova se desprinsese de grup, înaintând spre

ultimul camion, astfel încât acesta să nu se poată urni din loc. Pisciotta se lăsă în jos pe taluz, în fața șoferului roman furios.

Între timp, Passatempo, mai excitabil decât ceilalți, îl smuci pe primul șofer afară din cabină și-l trânti în drum la picioarele lui Guiliano. Dé-acum, Pisciotta îl împinsese pe șoferul camionului de la urmă până lângă ceilalți doi. Romanul își scosese de sub jachetă mâna goală și-și ștersese mânia de pe față. Guiliano surâse cu bunăvoință sinceră și spuse:

– Aceasta e o zi norocoasă pentru voi trei. Nu veți mai avea de făcut lungul drum până la Palermo. Căruțașii mei au să descarce camioanele și vor împărți mâncarea nevoiașilor din district, sub supravegherea mea, firește. Permiteți-mi să mă prezint. Eu sunt Guiliano.

Cei trei șoferi deveniră imediat concilianți și afabili. Nu se grăbeau nicăieri, spuseră ei. Aveau timp berechet. De fapt, se făcuse ora lor de masă. Camioanele lor erau confortabile. Soarele nu ardea prea tare. Într-adevăr, era o șansă fericită, o mană cerească.

Guiliano le observă frica.

– Nu vă faceți griji, spuse el. Eu nu ucid oameni care-și câștigă pâinea din sudoarea frunții. Veți mânca împreună cu mine în timp ce oamenii mei își fac treaba, iar apoi veți merge acasă la neveste și copii și le veți spune ce noroc ați avut. Când or să vă ia polițiștii la întrebări, ajutați-i cât de puțin posibil și veți câștiga recunoștința mea.

Se opri. Pentru el era important ca oamenii aceia să nu simtă rușine sau ură. Era important să raporteze bunul tratament. Căci aveau să urmeze și alții.

Se lăsară conduși la umbra unui pietroi gigantic de la marginea drumului. Îi oferiră de bună voie lui Guiliano pistoalele lor, fără a fi percheziționați. Și șezură ca niște îngeri în timp ce căruțașii descărcau camioanele. Când aceștia sfârșiră, nu mai rămăsese decât un singur camion plin, conținutul lui nemai-încăpând în căruțe. Guiliano ceru ca Pisciotta și Passatempo să se urce în acest vehicul, iar primului îi spuse să împartă mâncarea lucrătorilor de la fermele din Montelepre. El și Terranova aveau să supervizeze distribuirea hranei în districtul Castelvetro și orașul Partinico. Mai târziu urma să se reîntâlnească la peștera din vârful Muntelui d'Ora.

Cu această faptă, Guiliano ajunsese pe cale să cucerească sprijinul întregii zone rurale. Ce alt bandit își mai dăduse

câştigurile săracilor? A doua zi, ziarele din toată Sicilia publicară articole despre banditul Robin Hood. Numai Passa-tempo bombăni că lucraseră o zi întreagă degeaba. Pisciotta și Terranova înțeleseră că banda lor câştigase o mie de susținători împotriva Romei.

Ceea ce nu știau era că marfa fusese destinată magaziilor lui Don Croce.

În numai o lună, Guiliano avea informatori pretutindeni, aflând, așadar, care negustori bogați călătoreau cu bani de la bursa neagră, obiceiurile anumitor persoane nobile și ale celor câțiva oameni pervertiți care bârfeau cu înaltele oficialități din poliție. Și astfel ajunse la Guiliano zvonul despre giuvaerurile cu care se împăuna uneori Ducea de Alcamo. Se spunea că cea mai mare parte a anului erau păstrate în seiful unei bănci din Palermo, dar le scotea ca să le poarte în unele ocazii, la petreceri. Pentru a afla mai mult despre ceea ce simțea el că ar fi o pradă bogată, Guiliano îl expedie pe Aspanu Pisciotta la moșia Alcamo.

La douăzeci de mile sud-vest de Montelepre, moșia Ducelui și a Ducesei de Alcamo era apărată de ziduri, cu gârzi înarmate la porți. Ducele le plătea o „rentă” și Prietenilor Prietenilor, care garantau că nu i se vor fura vitele, nu-i va fi spartă casă sau vreun membru al familiei răpit. În vremuri normale și cu delincvenți normali, asta l-ar fi pus mai în siguranță decât era Papa la Vatican.

În primele zile ale lui noiembrie, marile proprietăți din Sicilia recoltează strugurii, angajând astfel lucrători din satele învecinate. Pisciotta se prezintă în piața orașului și se lăsa recrutat pentru muncă pe moșia Ducelui de Alcamo. Petrecu prima zi frângându-și spinarea, umplând coșuri cu ciorchini mari negri-vineții. În podgorie lucrau mai mult de o sută de oameni – bărbați, femei și copii, care cântau cu toții în timpul lucrului. La amiază, un prânz uriaș se servea afară.

Pisciotta stătea singur, privindu-i pe ceilalți. Observă o femeie tânără care aduse o tavă cu pâine de la castel. Era drăguță, dar palidă; se vedea clar că nu prea lucra la soare. De asemenea, purta haine mai bune decât celelalte femei. Dar ceea ce-l frapă pe Pisciotta fu mutra ei îmbufnat-disprețuitoare și felul în care evita contactul cu ceilalți muncitori. Află că fata aceea era câmerista personală a Ducesei.

Pisciotta știu imediat că-i va servi scopurilor lui mai bine decât oricine altcineva. Guiliano, care cunoștea apucăturile lui Pisciotta, îi ordonase cu strictețe să nu facă de rușine vreo fată din partea locului în procesul obținerii informațiilor; dar Pisciotta îl considera pe Turi mult prea romantic și inocent în cele lumești. Miza era prea mare, fata prea drăguță.

Când sosi cu încă o tavă plină cu pâine, i-o luă din mâini și o cără în locul ei. Fu uimită și, când o întrebă numele, refuză să-i răspundă.

Pisciotta puse tava jos și o apucă de braț. Îi aruncă un zâmbet feroce:

– Când îți pun o-ntrebare, răspunde-mi. De nu, te-ngrop în muntele ăla de struguri.

Apoi râse, ca să-i arate că glumea. Adresându-i cel mai fermecător zâmbet, spuse cu un glas cum nu se poate mai galant:

– Ești cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o în Sicilia. Trebuia să-ți vorbesc.

Camerista era înfricoșată dar totodată și atrasă de el. Observă amenințătorul cuțit ce i se legăna la centură, felul cum se purta, de parcă și el ar fi fost un duce. I se trezi interesul. Îi spuse că o cheamă Graziella.

Când ziua de muncă luă sfârșit, Pisciotta bătu îndrăzneț la ușa bucătăriei din dos a castelului și întrebă de Graziella. Bătrâna care deschise îl ascultă, apoi spuse scurt:

– Servitorii n-au voie să primească vizite.

Îi trânti ușa în nas.

A doua zi, Pisciotta luă tava din mâinile Graziellei și-i șopti că vroia să o vadă după lucru. Îi strecură o brățară de aur pe mână și-i mângâie brațul. Fata promise că se va furișa afară după căderea întinericului și se vor întâlni în curtea goală a podgoriei.

În seara aceea, Aspanu Pisciotta își puse cămașa de mătase special croită pentru el la Palermo. O așteptă pe o alee formată din munți de ciorchini tăiați, dispuși pe ambele laturi. Când Graziella veni la el, o îmbrățișă, iar când ea ridică gura să fie sărutată, îi atinse buzele cu ale lui și în același timp îi băgă o mână între picioare. Fata încercă să se smulgă, dar tânărul o strânse cu putere. Se sărutară mai cu patimă, iar el îi ridică fusta de lână, surprins să descopere că purta lenjerie de mătase. O fi

luat-o cu împrumut de la Ducesă, presupuse Pisciotta. Era o bucătică îndrăzneată și cam vicleană.

O trase jos pe pătura pe care o așternuse pe pământ. Se întinseră acolo împreună. Îl săruta pătimaș și o putu simți reacționând prin chiloții de mătase. Cu o mișcare rapidă i-i trase jos, carnea caldă și umedă ajungând în mâinile lui. Ea îi desfăcu cureaua și, în timp ce continuau să se sărute, el își dădu pantalonii jos până la glezne. Se rostogoli deasupra ei, își desprinsе mâna și apoi se repezi într-însa. Graziella scoase un mic geamăt și se cabră în sus cu o putere uimitoare, iar Aspanu Pisciotta simți că se ridică și cade, se ridică și cade, apoi Graziella scoase deodată un țipăt ușor și rămase nemișcată. La dracu', își spuse Pisciotta, era prea iute de fire. Dar nu-l deranja cu nimic. Principalul scop era informația, propria sa satisfacție putea să mai aștepte.

Se înveliră cu pătura și se îmbrățișară. Îi spuse că lucra ca să câștige niște bani pentru a intra la Universitatea din Palermo și că familia sa voia să fie avocat. Ar fi vrut să-l creadă o partidă bună. Apoi o întrebă despre ea, cum îi plăcea munca pe care-o făcea, ce fel de oameni erau ceilalți servitori. Treptat, dirijă conversația spre stăpâna ei, Ducesa.

Graziella luă mâna lui Aspanu și o puse între picioarele ei, apoi îi spuse cât de frumoasă era Ducesa îmbrăcată cu hainele și împodobită cu bijuteriile ei minunate și cum ea, Graziella, fiindu-i favorită, avea permisiunea să poarte rochiile demodate pe care le arunca Ducesa.

– Mi-ar plăcea să te văd în finețurile stăpână-ti. Te lasă să-i probezi și bijuteriile?

– Păi, în Ajunul Crăciunului îmi dă voie întotdeauna să port seara o salbă.

Așa cum bănuise Guiliano, giuvaerurile aveau să se găsească în casă pentru sezonul de sărbători. Mai avea nevoie să afle un lucru, dar deodată ea îl încălecă, încercând să-și mențină pătura pe umeri. Aspanu se erectă complet, pătura căzu, fusta zbură peste capul Graziellei și zbuciumul împerecherii îi purtă până în zidul de struguri. Când terminară, trupurile extenuate le erau pline de suc lipicios al fructelor și al propriilor lor organisme.

Aspanu spuse:

– Aerul curat e grozav, dar când pot intra în casă, să facem dragoste ca lumea?

– Nu cât timp e aici Ducele. Când pleacă în călătoriile lui la Palermo, gospodăria e mai slobodă. Luna viitoare, va lipsi câteva săptămâni, chiar înainte de Crăciun.

Aspanu zâmbi. Iar acum, că avea toate informațiile care-i trebuiau, acordă mai multă atenție trebii imediate. Sări peste trupul Graziellei și o ținui din nou pe pătură, posedând-o cu o ferocitate ce o lipsi pe fată de plăcere, și o sperie puțin. Doar atât cât să mai aibă poftă de el în luna ce urma.

Cu cinci zile înainte de Crăciun, Guiliano, Passatempo, Pisciotta și Terranova se postară în fața porților moșiei Alcamo cu o căruță trasă de catări. Erau îmbrăcați în ținuta de vânătoare a chiaburilor înstăriți, cumpărată la Palermo cu resturile raidului lor prin camioane: pantaloni de catifea reiată, cămăși roșii de lână, jachete vânătorești grele în care se aflau cutii cu cartușe. Două gărzi de securitate le tăiară calea. De vreme ce era în plină zi, nu se alarmară și-și lăsară armele la umăr.

Guiliano păși sprinten spre ei. Era neînarmat, cu excepția pistolului ascuns sub haina sa aspră, de căruțaș. Le zâmbi larg:

– Domnilor, numele meu e Guiliano și am venit să-i urez fermecătoarei dumneavoastră Ducese un Crăciun fericit și să cer de pomană pentru a-i ajuta pe săraci.

Gardienii încremeniră de uimire la auzul numelui de Guiliano. Apoi începură să-și dea jos de pe umeri armele. Dar de-acum Passatempo și Terranova îi țineau sub controlul pistoalelor-mitralieră. Pisciotta ușură paznicii de puști și le aruncă în căruță. Passatempo și Terranova fură lăsați să se plimbe cu gardienii prin fața porților.

Împrejurul casei se întindea o enormă curte pietruită. Într-un colț, un pâlc de găini fâlfâiau din aripi în jurul unei servitoare bătrâne ce le arunca grăunțe. Dincolo de conac, cei patru copii al Ducesei se jucau în grădină, supravegheați de guvernante în rochii negre de bumbac. Guiliano urcă aleea spre casă, cu Pisciotta alături. Informațiile sale erau corecte, alte gărzi nu mai existau. În spatele grădinii se afla o întindere mare de pământ, care servea la cultivarea legumelor și unde creșteau câțiva măslini. Pe această câmpie trudeau șase lucrători. Sună clopotul, apoi împinse ușa exact în timp ce fata în casă o deschidea. Graziella fu uimită de apariția lui Pisciotta la ușa din față și se dădu la o parte.

Guiliano spuse blând:

– Nu te neliniști. Spune-i stăpânei tale că ne-a trimis aici Ducele, cu afaceri. Trebuie să-i vorbesc.

În continuare nedumerită, Graziella îi conduse în salon, unde Ducesa citea. Aceasta îi făcu semn fetei să iasă, nemulțumită de intruziunea neanunțată, și spuse tăios:

– Soțul meu e plecat. Pot să vă ajut cu ceva?

Guiliano nu-i putu răspunde. Era buimăcit de frumusețea odăii. Era cea mai mare pe care o văzuse vreodată și, mai uluitor, era mai degrabă rotundă decât pătrată. Draperii aurite străjuiau glasvandrurile uriașe, tavanul era ca bolta unui dom și decorat cu fresce reprezentând heruvimi. Cărți se vedeau peste tot – pe canapea, pe mesele de cafea și în vitrine speciale de-a lungul pereților. Tablouri mari, în uleiuri bogate, stăteau agățate pe pereți și vase imense de flori se vedeau pretutindeni. Cutii de argint și aur erau împrăștiate pe mese ce stăteau îngenunchiate în fața fotoliilor și a sofalelor peste măsură de moi. Camera ar fi putut adăposti ușor o sută de persoane, iar singura care o folosea era femeia aceea solitară, îmbrăcată în mătăsuri albe. Soarele, aerul și strigătele copiilor ce se jucau în grădină pătrundeau prin ferestrele deschise. Pentru prima oară, Giuliano înțelese seducția averii, faptul că banii puteau crea asemenea frumuseți, și nu-i veni să păteze acea splendoare prin vreo nesimțire sau cruzimă. Avea să facă ceea ce trebuia, nelăsând nici o urmă în decorul acela fermecător.

Ducesa, așteptând cu răbdare un răspuns, fu izbită de chipeșa virilitate a celui tânăr. Văzu că era impresionat de frumusețea încăperii și fu puțin cam nemulțumită că nu observa propria ei frumusețe. Își spuse că era un mare păcat faptul că, fiind atât de evident țăran, nu putea frecventa cercurile ei, unde puțin flirt inocent n-ar fi fost deplasat. Toate acestea o făcură să spună mai fermecător decât ar fi făcut-o în mod normal:

– Tinere, îmi pare atât de rău, dar dacă e vorba de afaceri în legătură cu moșia, va trebui să vii altă dată. Soțul meu nu este acasă.

Guiliano o privi. Simți acel val de antagonism pe care-l simte omul sărac față de o femeie care își afirmă într-un fel superioritatea în fața lui, datorită bogăției și poziției ei sociale. Se înclină politicos, observând inelul băător la ochi de pe degetul ei, și spuse cu ironică supunere:

– Afacerile mele sunt cu dumneavoastră. Numele meu este Guiliano.

Dar sarcasmul discret al tonului său fals-supus se irosi în fața Ducesei, care era mult prea obișnuită cu slugărnicia sclavilor ei. O luă ca pe ceva accidental. Era o femeie cultivată, cu interes pentru cărți și muzică, și nu dădea nici o atenție afacerilor de zi cu zi ale Siciliei. Citea rareori ziarele locale; le considera barbare. Așa că nu făcu decât să răspundă curtenitor:

– Sunt încântată de cunoștință. Ne-am întâlnit în Palermo? La operă poate?

Aspanu Pisciotta, care observase amuzat scena, răsă fățiș și se îndreptă spre glasvanduri ca să poată intercepta orice servitor ar fi venit din direcția aceea.

Guiliano, cam supărat de râsul lui Pisciotta dar fermecat de neștiința Ducesei, spuse ferm:

– Scumpa mea Ducesă, nu ne-am întâlnit niciodată. Sunt un bandit. Numele meu întreg e Salvatore Guiliano. Mă consider Campionul Siciliei, iar scopul vizitei mele este de a vă cere să donați bijuteriile săracilor, astfel ca să se poată bucura și sărbători și ei nașterea lui Christos în ziua de Crăciun.

Ducesă zâmbi neîncrezătoare. Acest tânăr, ale cărui chip și trup trezeau în ea o poftă necunoscută, n-avea cum să-i vrea vreun rău. Iar acum, simțind primejdia implicită, fu intrigată de-a binelea. Avea să istorisească această întâmplare la petreceri, în Palermo. Așa că spuse, cu un surâs inocent:

– Bijuteriile mele sunt în seifurile băncii din Palermo. Banii lichizi ce se găsesc în casă îi puteți lua. Cu binecuvântarea mea.

Nimeni nu-i pusese cuvântul la îndoială în toată viața ei. Nici chiar în copilărie nu mințise vreodată. Asta era prima oară.

Guiliano privi pandantivul cu diamant de la gâtul ei. Știa că minte, dar nu-i venea să facă ceea ce trebuia. Apoi dădu din cap spre Pisciotta, care duse degetele la gură și fluieră de trei ori. În câteva minute, Passatempo apărură la fereastră. Făptura sa scundă, îndesată și urâtă, chipul rău, brăzdat de cicatrice, ar fi putut ieși din spectacolele cu păpuși. Avea fața lată, aproape fără frunte, iar părul des și ciufulit și sprâncenele proeminente îl făceau să semene cu o gorilă. Îi zâmbi Ducesei, arătându-și dinții enormi și îngălbeniți.

Apariția celui de-al treilea bandit izbuti în fine să o sperie pe Ducesă. Își desfăcu colierul și i-l întinse lui Guiliano.

– Asta te mulțumește? întrebă ea.

– Nu. Scumpa mea Ducesă, eu sunt un om bun la inimă. Dar colegii mei sunt cu totul altfel. Prietenul meu Aspanu, deși chipeș, e la fel de crud ca și mustăcioara aia a lui care frânge multe inimi. Iar omul de la fereastră, chiar dacă mi-este subordonat, îmi dă coșmaruri. Nu mă faceți să le dau frâu liber. Se vor repezi în grădină ca niște ulii și vă vor duce copiii în munți. Acum, aduceți-mi restul diamantelor.

Ducesa fugi în dormitorul ei și reveni în câteva minute cu o cutie de bijuterii. Avusese mintea destul de ascuțită ca să ascundă câteva piese valoroase înainte de-a aduce restul. Îi dădu cutia lui Guiliano. Acesta îi mulțumi cu grație. Apoi se întoarse spre Pisciotta:

– Aspanu, poate că Ducesa a uitat câteva lucrurișoare. Du-te și aruncă o privire în dormitor, așa, ca să fim siguri.

Pisciotta găsi aproape imediat giuvaerurile ascunse și i le aduse lui Guiliano.

Între timp, Guiliano deschisese caseta cu bijuterii și inima îi tresări de încântare la vederea pietrelor scumpe. Știa că întregul conținut al acelei cutii va hrăni tot orașul Montelepre luni de zile. Dar faptul îl bucura și mai mult, deoarece ele fuseseră cumpărate cu banii storși de către Duce din sudoarea angajaților săi. Apoi, cum Ducesa își frângea mâinile, observă iar smaraldul enorm de pe degetul ei.

– Scumpa mea Ducesă, reluă el, cum ați putut fi atât de nesăbuită încercând să mă înșelați prin a ascunde celelalte piese? M-aș fi așteptat la asta din partea vreunui țaran în mizerie, care a trudit ca un rob pentru comoara sa. Dar cum v-ați putut risca viața și pe cea a copiilor pentru două giuvaeruri cărora nu le veți simți lipsa mai mult decât soțul dumneavoastră, Ducele, ar simți lipsa pălăriei de pe cap? Acum, fără vorbe de prisos, dați-mi inelul acela pe care-l purtați pe deget.

Ducesa era în lacrimi.

– Dragă tinere, spuse ea, te rog, lăsa-mă să păstrez acest inel. Ți voi trimite valoarea lui în bani. Dar bărbatul meu mi l-a dat ca dar de logodnă. N-aș putea îndura să-l pierd. Mi s-ar frânge inima.

Din nou Pisciotta râse. O făcu anume. Se temea că Turi o va lăsa să păstreze inelul, din sentimentalism. Iar smaraldul era evident de cea mai mare valoare.

Dar Guiliano nu vădi asemenea sentimentalism. Pisciotta avea să țină minte pentru totdeauna expresia din ochii lui Turi când apucă brutal brațul Ducesei și-i smulse inelul cu smarald de pe mâna tremurătoare. Pășii repede înapoi, după care își puse inelul pe degetul mic de la mâna stângă.

Turi văzu că Ducea roșise și avea lacrimi în ochi. Redeveni curtenitor, spunând:

– În cinstea amintirilor care vă leagă de acest inel, n-am să-l vând niciodată – îl voi purta chiar eu.

Ducea îi căută pe chip o nuanță de ironie, dar nu văzu nici una.

Pentru Turi Guiliano, însă, era un moment magic. Căci, în clipa când și-l petrecu pe deget, simți transferul de putere. Cu acest inel se logodea el cu destinul lui. Era simbolul puterii pe care avea s-o câștige din lumea celor bogați. În iazul acela verde-închis, încătușat în cercul său de aur, încă mai mirosind a parfumul unei femei frumoase, care îl purtase fără încetare ani de zile, capturase un strop de esență a vieții ce nu va putea fi niciodată a lui.

Don Croce asculta fără o vorbă.

Ducele de Alcamo își adresa personal plângerea lui Don Croce. Nu-și plătise el „renta” către Prietenii Prietenilor? Nu-i garantaseră ei imunitatea contra tuturor formelor de hoție? Unde se ajungea? Pe vremuri, nimeni n-ar fi îndrăznit. Și ce-avea să facă acum Don Croce pentru a recupera bijuteriile? Ducele reclamase furtul pe lângă autorități, deși știa că e inutil și îl putea nemulțumi pe Don Croce. Dar exista o oarecare asigurare de încasat, iar guvernul de la Roma poate că avea să-l ia în serios pe acest bandit Guiliano.

Don Croce se gândi că era, într-adevăr, timpul să-l ia foarte în serios. Îi spuse Ducei:

– Dacă vă regăsesc giuvaericelele, îmi plătiți un sfert din valoarea lor?

Ducele era furios:

– Mai întâi, eu vă plătesc o rentă ca să mă țineți pe mine și posesiunile mele în siguranță. Dar dumneavoastră, când nu vă faceți datoria, îmi cereți să plătesc o răscumpărare. Cum puteți spera să păstrați respectul clienților când procedați în felul ăsta?

Don Croce dădu din cap:

– Trebuie să recunosc că vorbiți cu temeinicie. Dar gândiți-vă la Salvatore Guiliano ca la o forță a naturii, un bici al lui Dumnezeu. Doar nu vă puteți aștepta ca Prietenii Prietenilor să vă apere de cutremure, de erupții vulcanice, de inundații? Cu timpul, Guiliano va fi adus sub control, garantez. Dar gândiți-vă: dacă plătiți răscumpărarea pe care o voi aranja, veți beneficia de protecția mea fără a-mi mai plăti obișnuita rentă în următorii cinci ani și, prin înțelegere, Guiliano nu vă va mai ataca. Și de ce ar face-o de vreme ce atât eu, cât și el presupunem că veți avea înțelepciunea de a vă ține aceste valori în seifurile băncii din Palermo? Femeile sunt prea inocente – nu cunosc pofta și lăcomia cu care urmăresc bărbații bunurile materiale ale acestei lumi.

Tăcu un moment, așteptând ca zâmbetul vag ce se ivise pe chipul Ducelui să dispară. Apoi spuse:

– Dacă socotiți renta ce-ar trebui achitată pentru protecția întregii dumneavoastră moșii timp de cinci ani în vremurile tulburi care ne așteaptă, veți vedea că ați pierdut foarte puțin prin această nenorocire.

Ducele se gândi. Don Croce avea absolută dreptate în privința timpurilor grele ce se anunțau. Dar nu pierdea chiar foarte puțin răscumpărând bijuteriile, în ciuda suspendării pe cinci ani a „rentei”; și cine putea să spună că Don Croce va mai trăi cinci ani, sau că-l va putea stăpâni pe Guiliano? Și totuși, era cel mai bun târg pe care-l putea încheia. Avea s-o împiedice pe Ducesă să-l mai tapeze de bijuterii în anii ce urmau, iar asta era o economie enormă. Va trebui să mai vândă o bucată de pământ, însă strămoșii lui făcuseră asta generații în șir ca să-și achite capriciile, și tot le mai rămăseseră mii de acri. Ducele acceptă.

Don Croce îl convocă pe Hector Adonis. A doua zi, Adonis plecă să-și viziteze finul. Îi explică misiunea sa. Vorbi absolut de-a dreptul.

– N-ai să obții un preț mai bun nici dacă vinzi bijuteriile hoților din Palermo, îl încredință el. Și chiar și-atunci ar dura un timp și, cu siguranță, nu vei vedea banii înainte de Crăciun, așa cum știu că dorești. Iar dincolo de asta, vei câștiga bunăvoința lui Don Croce, pe care e important s-o ai. La urma urmei, i-ai pricinuit o pierdere de respect, ceea ce-ți va ierta dacă-i faci această favoare.

Guiliano îi zâmbi nașului său. Puțin îi păsa de bunăvoința lui Don Croce; la urma urmei, unul din visurile sale era acela de a uide dragonul Mafiei în Sicilia. Dar trimisese deja emisari la Palermo să afle cumpărători pentru bijuteriile furate, și era clar că va fi un proces lung și întortocheat. Așa că acceptă târgul. Refuză însă să predea inelul cu smarald.

Înainte de a pleca, Adonis își abandonă, în sfârșit, rolul de profesor de romane față de Guiliano. Pentru prima oară, îi vorbi despre realitățile vieții siciliene:

– Dragul meu fin, nimeni nu-ți admiră calitățile mai mult ca mine. Mi-e dragă mărinimia ta, care sper că am ajutat să ți se infiltreze în suflet. Acum, însă, trebuie să vorbim despre supraviețuire. Nu poți spera să câștigi în veci în fața Prietenilor Prietenilor. În ultima mie de ani, precum un milion de păianjeni, au țesut o plasă gigantică peste toată viața din Sicilia. Don Croce stă acum în centrul acestei plase. Te admiră, îți dorește prietenia, vrea să te îmbogățești alături de el. Dar trebuie să te pleci câteodată în fața voinței lui. Îți poți avea imperiul, dar acesta trebuie să existe în interiorul plasei lui. Un lucru e sigur – nu i te poți opune direct. Dacă o faci, istoria îl va ajuta pe Don Croce să te distrugă.

Și astfel, bijuteriile îi fură înapoiate Ducelui. Guiliano păstră jumătate din banii pe giuvaeruri, pe care să și-i împartă Pisciotta, Passatempo și Terranova. Ochiră inelul cu smarald de pe degetul său, dar nu spuseră nimic, căci Guiliano refuzase să ia vreun ban din vânzarea bijuteriilor.

Cealaltă jumătate din sumă, Guiliano era hotărât s-o distribuie ciobanilor săraci care păzeau turmele de oi și vite ce le aparțineau bogătașilor, văduvelor bătrâne și copiilor orfani, tuturor sărmanilor din jurul său.

Dădu cea mai mare parte din bani prin intermediari, dar într-o bună zi își umplu buzunarele sumanului de oaie cu pachete de lire. Mai umplu cu bani și un sac de prelată și se decise să se plimbe prin satele dintre Montelepre și Piani dei Greci, împreună cu Terranova.

Într-un sat se aflau trei bătrâne care aproape mureau de foame. Le dădu la fiecare câte un pachet de bancnote. Plânseră și-i sărutară mâinile. În alt sat, se găsea un om pe cale să-și piardă ferma și pământul întrucât nu-și putea plăti ratele

ipotecii. Guiliano îi lăsă destui bani ca să-și plătească toată datoria.

Într-un alt sat se duse la brutăria și băcănia locală și, plătindu-i proprietarului marfa, împărți pâine, brânză și paste făinoase tuturor oamenilor din sat.

În următorul oraș, le dădu bani părinților unui copil bolnav, astfel ca să-l poată duce la spitalul din Palermo și să plătească vizitele doctorului local. Mai participă și la nunta unei tinere perechi și le dăruie o zestre generoasă.

Dar lucrul care-i plăcea cel mai mult era să le dea bani copiilor zdrențăroși ce băteau străzile tuturor orașelelor din Sicilia. Mulți dintre ei îl cunoșteau pe Guiliano. I se adunau în jur, iar el le distribuia pachete de bani, spunându-le să-i ducă părinților lor. Guiliano îi privea cum fugeau veseli acasă.

Nu-i mai rămăseseră decât două pachete de bani când luă hotărârea de a-și vizita mama înainte de căderea nopții. Traversând o câmpie din dosul casei lui, întâlni un băiețel și o fetiță care plângeau. Pierduseră niște bani pe care li-i încredințaseră părinții lor și spuneau că le fuseseră luați de carabinieri. Guiliano fu amuzat de această mică tragedie și le dădu unul din cele două pachete de bani care-i mai rămăseseră. Și atunci, pentru că fetița era atât de drăgălașă și nu putea îndura gândul că ar fi pedepsită, îi dădu un bilețel pentru părinții ei.

Părinții fetiței nu fură singurii care-i erau recunoscători. Oamenii din orașele Borgetto, Corleone, Partinico, Monreale și Piani dei Greci începură să-l numească „Regele din Montelepre” pentru a-și demonstra loialitatea.

Don Croce era mulțumit, în pofida pierderii „rentei” pe cinci ani de la Duce. Căci, deși Don Croce îi spusese lui Adonis că Ducele nu va plăti decât douăzeci la sută din valoarea totală a bijuteriilor, încasase douăzeci și cinci la sută de la Duce, punând cinci procente în buzunarul său.

Ceea ce-l desfăta și mai mult era satisfacția că-l depistase pe Guiliano atât de repede și-l intuise cu o asemenea precizie. Ce băiat minunat și integru! Cine-ar fi putut crede că un om atât de tânăr era în stare să vadă atât de clar, să acționeze atât de chibzuit, să asculte cu atâta cumpătare de capetele mai bătrâne și mai înțelepte? Și totuși, toate astea se asociau cu o inteligență detașată care-i proteja propriile interese, lucru pe care, firește,

Don-ul îl admira, căci cine ar fi vrut să se însoțească cu un prost? Da, Don-ul se gândea că Turi Guiliano va fi brațul său drept și puternic. Și, cu timpul, un iubit fiu titular.

Turi Guiliano înțelegea clar toate aceste mașinațiuni din jurul lui. Știa că nașul era sincer preocupat de bunăstarea sa. Dar asta nu însemna să aibă încredere în judecata bătrânului. Guiliano știa că încă nu era destul de puternic pentru a se lupta cu Prietenii Prietenilor; avea nevoie într-adevăr de ajutorul lor. Dar nu-și făcea nici un fel de iluzii în perspectivă. Finalmente, dacă asculta de nașul său, avea să devină un vasal al lui Don Croce. Asta era hotărât să n-o facă niciodată. Deocamdată, trebuia să aștepte momentul prielnic.

Capitolul 11

Banda lui Guiliano număra acum treizeci de oameni. Unii dintre aceștia erau foști membri ai bandelor lui Passatempo și Terranova. Alții erau cetățeni din Montelepre pe care îi eliberase din închisoare raidul lui Guiliano. Descoperiseră că autoritățile nu le vor acorda iertarea, cu toată nevinovăția lor; erau urmăriți în continuare. Luaseră hotărârea să fie vânați alături de Guiliano mai degrabă decât hăituiți singuri și fără prieteni.

Într-o frumoasă dimineață de aprilie, informatorii din Montelepre ai lui Guiliano trimiseră vorbă că un om cu înfățișare primejdioasă, probabil spion al poliției, se arăta interesat să intre în bandă. Aștepta în piața centrală. Guiliano îl trimise pe Terranova cu patru oameni în Montelepre să investigheze. Dacă individul era iscodă, aveau să-l ucidă; dacă era cineva folositor, urmau să-l recruteze.

La începutul după-amiezei, Terranova reveni și-i spuse lui Guiliano:

– Îl avem aici pe băiatu' și, înainte de-a-l împușca, ne-am gândit că poate ai vrea să faci cunoștință cu el.

Guiliano râse când văzu făptura mătăhăloasă, îmbrăcată în tradiționalele haine de lucru siciliene:

– Ei, prietene, credeai că ți-aș uita vreodată chipul? De data asta ai venit cu cartușe mai bune?

Era Caporalul de carabinieri, Canio Silvestro, care trăsesse cu pistolul spre capul lui Guiliano în timpul faimosului atac asupra închisorii.

Chipul lung și brăzdat de cicatrice al lui Silvestro era concentrat. Din cine știe ce motiv, fața aceasta îl atrăgea pe Guiliano. Avea în inimă un punct slab pentru omul ăsta care-l ajutase să-și dovedească nemurirea.

Silvestro spuse:

– Am venit să mă înrolez. Pot să-ți fiu de neprețuit.

Rosti acestea mândru, ca un om pe cale să facă un dar. Și acest lucru îi plăcu lui Guiliano. Îl lăsă pe Silvestro să-și spună povestea.

După raidul asupra închisorii, Caporalul Silvestro fusese trimis la Palermo în fața unei curți marțiale pentru dezertare de la datorie. Maresciallo se înfuriase pe el și-l interogase îndeaproape înainte de a recomanda traducerea în fața instanței. În chip destul de ciudat, singura împrejurare care atâtă suspiciunile lui Roccofino era tentativa ratată a Caporalului de a-l împușca pe Guiliano. Cauza eșecului se descoperise a fi muniția defectuoasă. Maresciallo declară însă că Silvestro își încărcase pistolul cu acel unic cartuș inofensiv știind că e defect. Că toată tentativa de rezistență fusese o șaradă, iar Caporalul Silvestro sprijinise acțiunea lui Guiliano de a sparge pușcări și-și ținuse pe loc gardienii pentru a asigura reușita planului.

Guiliano îl întrerupse:

– Cum au crezut că ai fi putut să știi că ai un cartuș defect?

Silvestro făcu o mutră spășită:

– Ar fi trebuit să știu. În calitatea mea de armurier la infanterie, eram expert.

Pe chip i se așternu amărăciunea și ridică din umeri:

– Am avut o scăpare, adevărat. M-au pus la birou și n-am mai dat atâta atenție ocupației mele principale. Dar îți pot fi un om valoros. Pot să-ți fiu armurier. Pot verifica toate armele, și să le repar. Mă pot asigura că muniția e mănuită corespunzător, astfel ca să nu-ți sară în aer depozitele. Îți pot modifica armele pentru a corespunde felului cum le folosești aici, în munți.

– Spune-mi restul poveștii, ceru Guiliano.

Studia omul îndeaproape. Putea să fie un plan de a-i infiltra un informator în bandă. Vedea clar că Pisciotta, Passatempo și Terranova erau complet neîncrezători.

Silvestro continuă:

— Toți erau scoși din minți și speriați ca niște femei. Maresciallo ar fi trebuit să știe că face o neghiobie luând majoritatea oamenilor în munți când aveam cazarma plină de prizonieri. Carabinierii privesc Sicilia ca pe o țară străină, ocupată. Obişnuiam să protestez împotriva acestei atitudini, și asta m-a trecut pe listele lor negre. Iar autoritățile de la Palermo vroiau să-l protejeze pe Maresciallo — la urma urmei, răspundeau pentru el. Le convenea mai mult să reiasă că unitatea Bellampo a fost trădată din interior decât că a fost cucerită de niște oameni mai viteji și mai isteți decât ei. Nu m-au condamnat. Mi-au cerut să demisionez. Au spus că nu voi avea de suferit, dar eu îi cunosc bine. N-aș mai fi primit niciodată de lucru în altă garnizoană. Iar eu nu mă pricep la nimic altceva, și sunt un patriot sicilian. Așa că m-am întrebat — ce-aș putea face cu viața mea? Și mi-am spus — o să mă duc la Guiliano.

Guiliano trimise după mâncare și băutură de la bucătăria improvizată, apoi se sfătui cu căpeteniile lui.

Passatempo era ursuz și categoric:

— Aștia ne cred niște nătângi? Să-l împușcăm și să-i aruncăm hoitul în prăpastie. N-avem nevoie de carabinieri în banda noastră.

Pisciotta vedea că Guiliano fusese încă o dată cucerit de Caporal. Cunoștea emotivitatea impulsivă a prietenului său, așa că spuse cu grijă:

— Cel mai probabil, e un truc. Dar chiar dacă nu e, de ce să riscăm? Va trebui să ne facem griji tot timpul. Mereu va domni îndoiala. De ce nu l-am trimite pur și simplu înapoi?

— Ne știe tabăra, spuse Terranova. Ne-a văzut o parte din oameni și le știe numărul. Astea-s informații de preț.

Guiliano spuse:

— E un sicilian adevărat. Acționează din simțul onoarei. Nu pot crede că ar juca rolul unui spion.

Văzu că toți zâmbeau în fața inocenței lui.

— Nu uita, a încercat să te ucidă, îi aminti Pisciotta. Avea o armă ascunsă, era prizonier și a încercat să te omoare din simplă enervare și fără nici o speranță de a scăpa.

Guiliano căzu pe gânduri: tocmai asta era lucrul care-l făcea valoros pentru el. Cu glas tare, zise:

— Asta nu dovedește că e un om de onoare? Era învins dar simțea că trebuie să moară răzbunându-se. Și ce rău ne-ar putea

face? Va fi un membru de rând al bandei – n-o să-i acordăm încrederea. Și îl vom ține tot timpul sub ochi. Personal am să fiu atent la el. La momentul convenit îl vom supune unei încercări pe care va trebui s-o refuze dacă e spion al carabinierilor. Lăsați-l în seama mea.

Mai târziu, în aceeași seară, când îi spuse lui Silvestro că era acum membru al bandei, omul nu răspunse decât:

– Puteți conta pe mine pentru orice.

Era conștient că Guiliano îl salvase încă o dată de la moarte.

La Paști, Guiliano își vizită familia. Pisciotta se opusese, spunând că poliția ar putea întinde o cursă. Paștile fuseseră întotdeauna în Sicilia o tradițională zi a morții pentru bandiți. Poliția conta pe profundele legături familiale care-i împingeau pe tâlhari să se furișeze în jos de pe munți pentru a-i vizita pe cei dragi. Dar spionii lui Guiliano aduseseră vestea că Maresciallo însuși pleca să-și viziteze familia pe continent și că jumătate din garnizoana de la Cazarma Bellampo primise permisie pentru a petrece sărbătoarea la Palermo. Guiliano hotărî să ia cu el destui oameni ca să se simtă în siguranță. Se strecură în Montelepre în Sâmbăta Mare.

Trimisese vorbă despre vizită cu câteva zile mai-nainte, iar mama sa pregătise un festin. În noaptea aceea dormi în patul său din copilărie, iar a doua zi, când Maria Lombardo se duse la Slujba de dimineață, Guiliano o însoți la biserică. Avea o gardă de corp compusă din șase oameni care-și vizitau și ei familiile în oraș, dar aveau ordin să-l însoțească pe Guiliano oriunde mergea.

Când ieși din biserică împreună cu mama lui, cei șase bodyguarzi și Pisciotta îl așteptau. Aspanu era alb la față de furie, când spuse:

– Ai fost trădat, Turi. Maresciallo s-a întors de la Palermo cu douăzeci de oameni în plus, ca să te aresteze. Au înconjurat casa mamei tale. Cred că ești înăuntru.

Un moment, Guiliano simți un fel de furie împotriva propriei sale pripeli și prostii și decise să nu mai fie niciodată atât de neglijent. Nu că Maresciallo cu cei douăzeci de oameni ai săi l-ar fi putut captura, nici chiar în casa părintească. Garda sa de corp i-ar fi ambuscat, după care ar fi urmat o luptă

sângeroasă. Dar asta întina spiritul întoarcerii lui acasă de Paști. Ziua Învierii Domnului nu era o zi de a sparge pacea.

Își sărută mama în semn de rămas-bun și-i spuse să se întoarcă acasă și să recunoască de bunăvoie în fața poliției că-l lăsase la biserică. Astfel, nu putea fi acuzată de nici un fel de conspirație. Îi spuse să nu-și facă griji, căci el și oamenii săi erau bine înarmați și aveau să scape cu ușurință; nici măcar n-avea să aibă loc vreo luptă. Carabinierii nu îndrăzneau să-i urmărească în munți.

Guiliano și oamenii săi plecară fără a fi zăriți de poliție. În noaptea aceea, la tabăra din munți, Guiliano discută cu Pisciotta. De unde putuse afla Maresciallo despre vizită? Cine era informatorul? Trebuiau să facă totul pentru a afla.

— Asta va fi sarcina ta specială, Aspanu, îi spuse el. Iar dacă există unul, s-ar putea să mai fie și alții. Nu-mi pasă cât durează sau câți bani cheltuim, dar trebuie să afli.

Încă de copil, Pisciotta nu-l simpatizase niciodată pe bufonul de bărbier din Montelepre. Frisella era unul dintre frizerii care tund părul după cum au ei chef în ziua respectivă, o dată modern, altă dată în scări, iar altă dată cu extremul conservatorism al țăranului fermier. Schimbând stilul, își afișa pretenția de a fi un artist. Mai era și prea familiar cu superiorii și prea își lua de sus egalii. Cu copiii se arăta jucăuș în acel stil sicilian aparte, oarecum pizmaș, care reprezintă una dintre cele mai puțin plăcute laturi ale caracterului insular; îi ciupea de urechi cu foarfecele și uneori le tăia părul atât de scurt încât capetele lor arătau ca niște bile de biliard. Astfel că lui Pisciotta îi aduse o satisfacție amară momentul când îi raportă lui Guiliano că Frisella bărbierul era șpionul poliției și încălcase codul sacru al omertei. Era evident că Maresciallo nu apăruse la nimereală în acea zi de Paști. Primise fără îndoială informația că Turi va fi acolo. Și cum ar fi putut-o căpăta, din moment ce Turi nu trimisese vestea familiei decât cu douăzeci și patru de ore mai devreme?

Pisciotta își folosi propriii informatori din sat pentru a controla fiecare pas pe care-l făcuse Maresciallo în timpul acelor douăzeci și patru de ore. Iar de vreme ce despre vizită nu știuseră decât mama și tatăl lui Guiliano, îi chestionă dezinvolt ca să afle dacă din întâmplare dăduseră ceva în vileag.

Maria Lombardo îi mirosi curând intenția. Spuse:

– Eu n-am vorbit cu nimeni, nici măcar cu vecinii. Am stat în casă și am gătit, astfel ca Turi să aibă un ospăț de Paști.

Dar tatăl lui Guiliano se dusesese la bărbierul Frisella în dimineata vizitei fiului său. Bătrânul era cam vanitos, și dorea să arate cât mai bine în rarele ocazii când fiul său Turi venea în vizită acasă, în Montelepre. Frisella îl bărbierise și-l tunsese pe bătrân, făcând bancurile sale obișnuite. „Se duce poate Signor la Palermo să viziteze anumite tinere doamne de-acolo? Primește oare vizitatori însemnați de la Roma?” El, Frisella, avea să-l facă pe Signor Guiliano să arate suficient de chipeș pentru a primi un „rege”. Iar Pisciotta își imaginează scena. Tatăl lui Guiliano, cu un mic zâmbet secretos pe față, în timp ce bombănea că omul poate dori să arate ca un domn și numai pentru propria sa plăcere. Și totuși, umflat în pene, știind că fiul său era îndeajuns de celebru pentru a fi numit „Regele din Montelepre”. Poate că bătrânul se mai dusesese la frizer și cu alte prilejuri, acesta aflând ulterior că în aceeași zi Guiliano îl vizitase, și făcând astfel legătura între una și alta.

Maresciallo Roccofino trecea pe la frizerie în fiecare dimineată pentru bărbieritul zilnic. Nu părea să fi existat nici o conversație care să transmită informația de la frizer la polițist. Dar Pisciotta era sigur. Trimise spioni la frizerie să se-nvârtă pe-acolo toată ziua și să joace cărți cu Frisella la măsuta pe care o ținea în stradă. Băură vin, discutară politică și le strigară insulte prietenilor care treceau pe-acolo.

De-a lungul săptămânilor, iscoadele lui Pisciotta adunară tot mai multe informații. Frisella fluiera întotdeauna melodia uneia din ariile sale favorite de operă în timp ce bărbierea sau tunde; uneori, la radioul mare, de formă ovală, se transmiteau cântece de la Roma. Așa se întâmpla întotdeauna când îl servea pe Maresciallo. Și venea de fiecare dată un moment în care se apleca spre ofițerul de poliție și-i șoptea ceva. Dacă nu erai bănuitor, părea doar că bărbierul se arăta deferent cu dorințele și plăcerile clientului său. Dar acum, unul din spionii lui Pisciotta aruncă o privire bonului de lire cu care Maresciallo obișnuia să plătească. Observă că era împăturit, bărbierul punându-l în buzunărașul pentru ceas de la vestă, pe sub halatul său alb. Când spionul și unul din ajutoarele lui se confruntară cu Frisella și-l siliră să le arate bonul, acesta corespundea valorii de zece mii de lire. Bărbierul jură că era pentru serviciile sale din ultimele câteva luni, iar iscoadele se prefăcură a-l crede.

Pisciotta îi prezentă dovezile lui Guiliano în prezența lui Terranova, Passatempo și a Caporalului Silvestro. Se aflau în tabăra lor din munți, iar Guiliano se duse la marginea unuiu dintre versanții ce dominau orașelul Montelepre și rămase cu privirea într-acolo.

Meșter Frisella, bărbierul, era în Montelepre de când îl știa Guiliano. Băiețel fiind, se ducea la Frisella să-și tundă părul pentru Sfânta Miruire, iar o dată Frisella îi dăduse în dar un bănuț de argint. Îi cunoștea pe soția și pe fiul lui Frisella. Frisella îi striga glume pe stradă și întotdeauna întreba de mama și de tatăl lui.

Dar acum Frisella încălcase legea sacră a omertei. Vânduse secrete dușmanului; era un informator plătit al poliției. Cum putuse fi atât de prost? Iar acum ce să facă el, Guiliano, cu Frisella? Una era să omori poliști pe câmpul de luptă, alta să execuți, cu sânge rece, un om în vârstă, pe care-l simțea ca pe un unchi. Turi Guiliano nu avea decât douăzeci și unu de ani, și acum era prima oară când trebuia să folosească acea cruzime rece, atât de necesară în marile înfăptuiri.

Se întoarse spre ceilalți:

– Frisella mă știe de când m-am născut. Îmi dădea înghețată cū lămâie când eram mic, mai ții minte, Aspanu? Și poate că doar bârfește cu Maresciallo, poate că nu-i dă cu adevărat informații. Nu e ca și cum noi i-am fi spus că vin eu în oraș, iar el ar fi informat apoi poliția. Poate că doar emite ipoteze și primește banii fiindcă-i sunt oferii. Cine-ar refuza?

Passatempo îl privea pe Guiliano cu ochi îngustați, așa cum ar privi o hienă trupul unui leu muribund, întrebându-se dacă a sosit momentul să se repeadă și să smulgă o ciozvârtă de carne. Terranova clătină încet din cap cu un zâmbet pe buze, ca și cum ar fi ascultat un copil spunând o poveste prostească. Doar Pisciotta îi răspunse:

– E la fel de vinovat ca un preot la cuplăraie.

– I-am putea da un avertisment, propuse Guiliano. Am putea să-l atragem de partea noastră și să ne folosim de el pentru a le transmite autorităților informații false atunci când ne convine pentru scopurile noastre.

Chiar în timp ce vorbea, știa că greșește. Nu-și mai putea permite asemenea gesturi.

Pisciotta exclamă mânios:

– De ce nu i-am da un dar, un sac de grâu sau un pui, dacă tot te gândești la d-astea? Turi, viețile noastre și viețile tuturor oamenilor de-acolo, din munți, depind de curajul tău, de voința ta, de conducerea ta. Cum te-am mai putea urma dacă ierți un trădător ca Frisella? Un om care încalcă legea omertei. La ora asta, Prietenii Prietenilor i-ar fi atârnat ficatul și inima pe stâlpul din fața frizeriei, chiar și cu mai puține dovezi. Dacă-l lași să scape, toți trădătorii lacomi vor ști că o dată pot informa nepedepsiți. Una din aceste „dăți“ ar putea fi moartea noastră.

Terranova vorbi cu judecată:

– Frisella e un bufon prost, un om avar și trădător. În timpuri normale n-ar fi decât beleaua satului. Acum însă e periculos. A-l lăsa în pace ar fi o neghiobie – nu-i destul de inteligent ca să se îndrepte. Ar crede că suntem neserioși. Și la fel, mulți alții. Turi, tu ai suprimat activitățile Prietenilor Prietenilor în Montelepre. Omul lor, Quintana, se mișcă foarte precaut, deși încă mai face unele declarații imprudente. Dacă-l lași pe Frisella să scape cu mai puțin decât moartea, Prietenii te vor crede slab și au să te pună în continuare la încercare. Carabinierii vor deveni mai îndrăzneți, mai puțin temători, mai periculoși. Până și cetățenii din Montelepre vor avea mai puțină considerație pentru tine. Frisella nu poate rămâne în viață.

Aceasta din urmă o spuse aproape cu regret.

Guiliano îi ascultă gânditor. Aveau dreptate. Era conștient de ceea ce exprima chipul lui Passatempo și-i citea în inimă. N-ar mai fi putut avea niciodată încredere în Passatempo dacă-l lăsa pe Frisella să scape cu viață. N-avea să mai existe niciodată cale de întoarcere spre a semăna unuia din cavalerii lui Charlemagne, cale de întoarcere spre rezolvarea disensiunilor în luptă dreaptă pe Câmpiile Postavurilor de Aur. Frisella trebuia să fie executat, și într-un asemenea mod încât să inspire teroare maximă.

Lui Guiliano îi veni o idee. Se întoarse spre Caporalul Silvestro și întrebă:

– Tu ce părere ai? Cu siguranță, Maresciallo al tău ți-a vorbit despre informatorii lui. E vinovat bărbierul?

Silvestro ridică din umeri, cu chipul de nepătruns. Nu vorbi. Recunoscură cu toții că era un punct de onoare pentru el să nu vorbească, să nu-și trădeze fostul om de încredere. Lipsa răspunsului era calea lui de a le spune că, neîndoielnic, băr-

bierul avusese unele contacte cu Maresciallo. Totuși, Guiliano trebuia să se asigure. Îi zâmbi Caporalului și spuse:

– Acum e momentul să-ți dovedești loialitatea față de noi. Ne vom duce cu toții împreună în Montelepre, iar tu îl vei executa personal pe bărbier în piața publică.

Așpanu Pisciotta se minună de vicleșugul prietenului său. Guiliano îl surprinsese dintotdeauna. Întotdeauna se comportase cu noblețe și totuși putea ticlui o cursă vrednică de Iago. Toți ajunseseră să-l cunoască pe Caporal ca fiind un om sincer și onest, cu simțul jocului cinstit. N-ar fi consimțit nicicând să înfăptuiască execuția dacă nu era convins că bărbierul e vinovat, indiferent cât îl costa asta. Pisciotta văzu că Guiliano avea pe buze un ușor zâmbet – dacă Silvestro refuza, bărbierul avea să fie socotit nevinovat și scăpa nevătămat.

Dar Caporalul își mângâie mustața stufoasă și-i privi pe toți în ochi. Apoi spuse:

– Frisella tunde atât de prost încât merită să moară, fie și numai pentru asta. Voi fi gata mâine dimineată.

În zorii zilei, Guiliano și Pisciotta, împreună cu ex-Caporalul Silvestro, luară drumul în jos spre Montelepre. Cu o oră înainte, Passatempo plecase cu un pluton de zece oameni pentru a închide accesul pe toate străzile ce dădeau în piața centrală a orașului. Terranova rămăsese cu grija taberei, pregătit să conducă o bandă puternică în oraș dacă dădeau de necazuri grave.

Era încă dimineata devreme, când Guiliano și Pisciotta intrară în piață. Străzile pietruite și trotuarele înguste fuseseră stropite cu apă și câțiva copii se jucau în jurul platformei înălțate unde fuseseră împerecheați măgarul și iapa în acea zi fatidică de demult. Guiliano îi spuse lui Silvestro să alunge copiii din piață, ca să nu fie martori ai celor ce urmau să se petreacă. Silvestro o făcu cu atâta zel, încât copiii se împrăștiară ca potârnichile.

Când Guiliano și Pisciotta intrară în frizerie cu pistoalele automate pregătite, Frisella tundeă părul unui latifundiar bogat din provincie. Frizerul crezu că veniseră să-i răpească mușteriu și smulse prosopul cu un zâmbet șiret, ca pentru a le prezenta un premiu. Moșierul, un bătrân țaran sicilian care se îmbogățise în timpul războiului vânzând vite armatei italiene, se ridică mândru în picioare. Dar Pisciotta îi făcu semn să se dea la o parte și spuse cu un rânjel:

– N-ai tu destui bani ca să plătești prețul și să ne dăm noi atâta osteneală.

Guiliano era extrem de atent și nu-l scăpa din ochi pe Frisella. Acesta încă mai avea în mână foarfecele.

– Pune-le jos, îi spuse el. N-o să mai ai nevoie să tai părul acolo unde te duci. Acum ieși afară.

Frisella lăsă să-i scape foarfecele și-i prefăcu chipul larg de bufon într-o grimasă burlescă, încercând să zâmbească.

– Turi, spuse el. N-am bani, abia am deschis prăvălia. Sunt un om sărac.

Pisciotta îl înhăță de chica stufoasă și-l târî afară din frizerie pe strada pietruită unde aștepta Silvestro. Frisella căzu în genunchi și începu să zbieră:

– Turi, Turi, te tundeam când erai de-o șchioapă. Doar mai ții minte. O să-mi moară nevasta de foame. Fiul meu e slab de cap.

Pisciotta îl putu vedea pe Giuliano șovăind. Îi dădu un șut frizerului și spuse:

– Ar fi trebuit să te gândești la astea când ai ciripit.

Frisella izbucni în plâns.

– Nu l-am trădat niciodată pe Turi. I-am spus Maresciallo-ului despre niște hoți de oi. Jur pe nevasta și pe copilul meu.

Guiliano privi în jos spre el. În acel moment simți că i se va frânge inima, că era pe cale să facă un lucru care-l va distruge pe vecie. Spuse, însă, blând:

– Ai un minut ca să te împaci cu Dumnezeu.

Privind în sus la cei trei bărbați ce-l înconjurau, Frisella nu văzu nici un semn de milă. Înclină capul și murmură o rugăciune. Apoi ridică ochii și-i spuse lui Giuliano:

– Să nu-i lași pe soția și pe copilul meu să moară de foame.

– Îți făgăduiesc că vor avea pâine, spuse Giuliano; apoi se întoarse spre Silvestro. Ucidă-l, ordonă.

Caporalul privise scena ca prin ceață. Dar la auzul acestor cuvinte apăsă pe trăgaciul automatului. Gloanțele ridicară în aer trupul lui Frisella și-l trimiseră lunecând pe caldarâmul ud. Sângele umplu micile băltoace de apă dintre crăpături. Sângele curse peste crăpăturile unde apa nu ajunsese și alungă afară șopârle mici. În piață domni un lung moment de muțenie. Apoi Pisciotta îngenunchă lângă cadavru și prinse un pătrat de hârtie albă pe pieptul mortului.

Când sosi Maresciallo, asta fu singura dovadă pe care o găsi. Negustorii nu văzuseră nimic, susțineau ei. Lucraseră în fundul prăvăliilor. Sau admiraseră frumoșii nori de deasupra Muntelui d'Ora. Clientul lui Frisella spuse că se spăla pe față în lighean când auzise împușcăturile, nici măcar nu-i văzuse pe ucigași. Dar în pofida tuturor acestor lucruri, era clar cine-o făcuse. Pătratul de hârtie de pe pieptul lui Frisella anunța: AȘA MOR TOȚI CEI CARE ÎL TRADEAZĂ PE GUILIANO.

Capitolul 12

Războiul se sfârșise de-acum, dar cel al lui Guiliano abia începuse. Pe parcursul a doi ani, Salvatore Guiliano devenise cel mai vestit om din Sicilia. Își clădi dominația asupra colțului de nord-vest al insulei. În inima imperiului său se găsea orașul Montelepre. Controla localitățile Piani dei Greci, Borgetto și Partinico. Și orașul ucigaș Corleone, ai cărui locuitori erau atât de feroci încât deveniseră notorii chiar și în Sicilia. Ajungea până aproape de Trapani, și amenința Monreale și capitala Siciliei însăși, Palermo. Când noul guvern democrat de la Roma puse un preț de zece milioane de lire pe capul lui, Guiliano râse și continuă să se deplaseze plin de încredere în sine prin numeroase orașe. Cina chiar, din când în când, la restaurantele din Palermo. La sfârșitul mesei lăsa întotdeauna sub farfurie un bilet pe care scria: „Asta ca să se vadă că Turi Guiliano poate merge oriunde vrea“.

Inexpugnabila fortăreață a lui Guiliano era în vastele galerii ale Munților Cammarata. Cunoștea toate peșterile și toate cărările secrete. Aici se simțea invincibil. Îndrăgea priveliștea orașului Montelepre de sub munte, câmpia Partinico ce se întindea până la Trapani și Marea Mediterană. În timp ce crepusculul devenea albastru, reflectând marea îndepărtată, putea vedea ruinele templelor grecești, pâlcurile de portocali, livezile de măslini și câmpiile pline de grâne ce formau vestul Siciliei. Cu binoclul vedea locașurile

cu lacăt de la marginea drumurilor, cu sfinții lor prăfuiți dinăuntru.

Din acești munți ieșea cu oamenii săi pe drumurile pline de praf pentru a jefui convoaiele guvernului, a opri trenurile și a ușura femeile bogate de bijuterii. Țăranii cu căruțele lor pictate îl salutau la sfintele sărbători, pe el și pe oamenii lui, mai întâi cu teamă, apoi din respect și afecțiune. Nu exista nici unul dintr-ai lor, nici un păstor sau muncitor care să nu fi beneficiat de împărțirea prăzilor lui.

Toată regiunea deveni împânzită cu spioni de-ai săi. Seara, când își spuneau rugăciunile, copiii adăugau o rugă către Fecioara Maria „să-l apere pe Guiliano de carabinieri”.

Era o zonă care-l hrănea pe Guiliano și pe oamenii lui. Existau livezi cu măslini și portocali, podgorii de struguri. Existau turmele de oi, ai căror ciobani priveau în altă parte când veneau bandiții după câțiva miei. Prin acest peisaj, Guiliano umbla ca un duh, pierdut în lumina albastră și păcloasă a Siciliei care este azurul Mării Mediterane reflectat din cer.

În munți, lunile de iarnă erau lungi și reci. Și totuși, banda lui Guiliano sporea. Noaptea, zeci de focuri de tabără împeștrișau pantele și văile masivului Cammarata. Oamenii foloseau lumina focului pentru a-și curăța armele, a-și drege îmbrăcămintea, a-și spăla rufele în râurile de munte din apropiere. Pregătirea mesei de seară în comun stârnea uneori certuri. Fiecare sat din Sicilia avea altă rețetă pentru sepie și țipari, nu se înțelegeau ce ierburi să fie excluse din sosul de roșii. Și ce fel de cârnați să se frigă în genere. Bărbaților cu preferința pumnalului în omoruri le plăcea să spele rufe; răpitorii preferau gătitul și cusutul. Jefuitorii de bănci și trenuri rămâneau la curățatul armamentului.

Guiliano îi puse pe toți să sape tranșee de apărare și să stabilească avanposturi îndepărtate de ascultare, astfel încât să nu poată fi luați prin surprindere de forțele guvernamentale. Într-o zi, în timp ce săpau, oamenii dădură peste scheletul unui animal gigantic, mai mare decât tot ce-și puteau imagina. În ziua aceea sosi Hector Adonis, aducând cărți pentru Guiliano ca să studieze, căci acum Guiliano era curios să știe tot ce mișcă-n lume. Studia cărți de știință, de medicină, de politică, de filosofie, de tehnici militare. Hector Adonis îi aducea saci plini în fiecare săptămână. Guiliano îl duse în locul unde oamenii dezgropaseră scheletul. Adonis zâmbi în fața nedumeririi lor.

– Nu ți-am dat destule cărți de istorie? îl întrebă el pe Guiliano. Un om care nu cunoaște istoria omenirii în ultimii două mii de ani e un om ce trăiește în beznă.

Tăcu câteva momente. Glasul moale al lui Adonis era cel al unui profesor ținând o prelegere.

– Acesta este scheletul unei mașini de război folosite de Hannibal din Cartagina, care acum două mii de ani a traversat acești munți ca să distrugă Roma imperială. Este scheletul unuia dintre elefanții lui de război, antrenat să lupte și nemaivăzut niciodată înainte pe acest continent. Cât de înspăimântători trebuie să le fi părut acelor soldați romani! Totuși, nu i-au folosit lui Hannibal la nimic; Roma l-a învins și a distrus Cartagina. Munții aceștia conțin atât de multe stafii, iar voi ați găsit una din ele. Gândește-te, Turi, într-o zi vei fi și tu una dintre stafii.

Guiliano se gândi toată noaptea aceea. Îi plăcea ideea că va fi la un moment dat una din stafiile istoriei. Dacă-i era dat să fie ucis, spera ca asta să se întâmple în munți; avea fantezia că se va târî, rănit, într-una din miile de peșteri și nu va fi găsit niciodată, până ce vreun accident nu-l va descoperi, așa cum se întâmplase cu elefantul lui Hannibal.

Schimbară locul de tabără de multe ori în timpul iernii. Și, săptămâni în șir, banda se dispersa și oamenii se culcau în casele rudelor, ale ciobanilor prietenoși sau în marile grânare goale care aparțineau nobilimii. Guiliano petrecu cea mai mare parte a iernii studiindu-și cărțile și făcând planuri. Avu lungi convorbiri cu Hector Adonis.

La începutul primăverii, porni împreună cu Pisciotta pe drumul ce cobora la Trapani. Pe acel drum văzură o căruță cu legende pictate proaspăt pe ambele laturi. Pentru prima oară, văzură un panou înfățișând legenda lui Guiliano. Era o scenă pictată în tonuri de roșu-țipător, Guiliano luând inelul cu smarald de pe degetul Ducesei în timp ce făcea o plecăciune înaintea ei. În fundal, se vedea Pisciotta cu un automat în mână, amenințând un grup de oameni înarmați ce se fereau.

În aceeași zi purtară pentru prima oară și cataramele de centură cu o acvilă și un leu răgând, gravate pe un paralelipiped de aur. Cataramele fuseseră făcute de Silvestro, care acum slujea ca armurier. Li le dăduse lui Guiliano și Pisciotta. Deveniră o emblema a conducerii lor asupra bandeii. Guiliano o purta pe a sa întotdeauna; Pisciotta, numai când era cu Guiliano.

Căci Pisciotta mergea adesea prin sate și orașe, chiar și la Palermo, deghizat.

Noaptea, în munți, când își scotea centura, studia catarama dreptunghiulară de aur. În stânga se afla o pajură semănând cu un om îmbrăcat în pene. În dreapta, un leu furios, labele lui – ca și brațele înaripate ale acvilei – ținând un cerc filigranat între ei. Păreau că învârt împreună o roată a lumii. Leul în special îl fascina, cu trupul său omenesc sub capul leonin. Regele văzduhului și regele pământului, încrustați în aurul moale și galben. Guiliano se gândea la sine ca fiind acvila, Pisciotta, leul, iar cercul, Sicilia.

Secole de-a rândul, răpirile de oameni bogați fuseseră una dintre industriile casnice ale Siciliei. De obicei, răpitorii erau cei mai temuți dintre Mafiosi, care nu aveau decât să trimită o scrisoare înainte de a ataca. Asta reprezenta formula politicoasă, în sensul că pentru a evita detaliile supărătoare se cerea plata în avans a răscumpărării. La fel ca reducerile de prețuri ale angroșiștilor la plata pe loc, răscumpărarea era considerabil mai mică, dat fiind că toate detaliile enervante, printre care și răpirea propriu-zisă, nu mai trebuiau înfăptuite. Căci, la drept vorbind, un lucru de soiul răpirii unui personaj important nu era atât de ușor pe cât credea lumea. Nu era o treabă pentru amatorii lăcomi sau leneși buni-de-nimic și înguști-la-minte care refuzau să muncească pentru a avea din ce trăi. Nici nu devenea vreodată asemenea fenomenului sinucigaș și cu minte-de-găină din America, unde practicanții îi formaseră *kidnapping*-ului o proastă reputație. În Sicilia nici măcar nu se folosea termenul „*kidnapping*”¹, de vreme ce copiii nu erau reținuți pentru răscumpărare dacă nu-i însoțea vreun adult. Căci, spuneți ce vreți despre sicilienii: că sunt criminali din naștere, că ucid la fel de ușor pe cât culege o femeie flori, că sunt la fel de viclean-trădători ca turcii, că sunt, din punct de vedere social, cu trei sute de ani în urmă; totuși, nimeni nu poate contesta că sicilienii iubesc, ba nu, idolatrizează copiii. Așa că în Sicilia nu se petrecea nimic care să se poată numi *kidnapping*. „Invitau” o persoană bogată să le fie oaspete, iar aceasta nu putea fi eliberată până nu plătea camera și personalul, ca într-un hotel de lux.

¹ „Răpire de copil” (am.; *kid* = puști, copil; *to nap* = (și) a lua pe cineva prin surprindere, a ataca pe neașteptate (n. t.).

Această industrie „casnică” își dezvoltase anumite reguli de-a lungul sutelor de ani. Prețul era întotdeauna negociabil, prin intermediari cum ar fi Mafia. „Oaspetele” nu avea de suferit nici o violență dacă se arăta cooperant. Era tratat cu cel mai mare respect, întotdeauna adresându-i-se după rang, ca Prinț sau Duce sau Don sau chiar Arhiepiscop, asta dacă vreun bandit prefera să-și primejduiască sufletul sechestrând un membru al clerului. Până și unui membru al Parlamentului i se spunea pe față Onorabile, deși toată lumea știa că acești ticăloși erau hoți mai mari ca oricine.

Se proceda astfel din prudență. Istoria demonstrase că era o politică rentabilă. Odată eliberat prizonierul, nu manifesta nici o dorință de răzbunare, câtă vreme i se protejase demnitatea. Se cunoștea clasicul caz al unui duce care, după ce fusese eliberat, conducându-i apoi pe carabinieri la locul unde știa că se ascund bandiții, le plătise avocații apărării. Când, în ciuda acestui fapt, fuseseră condamnați, Ducele intervenise să li se reducă lungul termen de închisoare la jumătate. Aceasta, pentru că îl trataseră cu asemenea tact și politețe, încât Ducele a declarat că niciodată nu mai întâlnise maniere atât de elegante, nici chiar în cea mai înaltă societate din Palermo.

Dimpotrivă, un prizonier prost tratat putea, după eliberare, să cheltuiască o avere pentru vânarea răpitorilor, oferind uneori o recompensă mai mare decât răscumpărarea plătită.

Dar în ordinea firească a lucrurilor, dacă ambele părți se comportau de o manieră civilizată, prețul era negociat și ostaticul eliberat. Bogații din Sicilia ajunseseră să considere aceasta ca un fel de taxă neoficială pentru a trăi în țara pe care o iubeau și, de vreme ce le plăteau taxe atât de mici guvernelor oficiale, purtau această cruce cu resemnare creștinească.

Refuzul încăpățânat sau tocmeala prelungită erau remediate prin coerciție moderată. Atunci, poate, se tăia o ureche, se amputa un deget. De obicei acestea erau suficiente pentru ca toată lumea să-și bage mințile în cap. Cu excepția acelor extrem de triste cazuri, rare, când trebuia livrat trupul, mutilat ritual și ciuruit de gloanțe, sau, pe vremuri, înjunghiat de nenumărate ori în formă de cruce.

Dar a „Invita un Oaspete” era întotdeauna o strădanie chinuitoare. Victima trebuia observată o perioadă de timp, astfel încât să poată fi răpită cu minimum de violență. Încă înainte de asta, cinci sau șase ascunzători trebuiau pregătite și înzestrate

cu provizii și paznici, căci era înțeles faptul că negocierile aveau să se prelungească, iar autoritățile să caute victimele. Era o afacere complicată, nu pentru amatori.

Când Guiliano decise să intre în afacerile cu răpiri, era hotărât să nu întrețină decât pe cei mai bogați clienți din Sicilia. De fapt, prima sa victimă fu cel mai bogat și mai puternic nobil. Acesta era Prințul Ollorto, care avea nu numai moșii vaste în Sicilia, ci și un virtual imperiu în Brazilia. Era stăpânul pământurilor majorității cetățenilor din Montelepre – al fermelor și caselor lor. Din punct de vedere politic, era cel mai puternic om din culise; Ministrul Justiției de la Roma îi era prieten apropiat, iar fostul Rege al Italiei personal îi fusese naș copilului Prințului. În Sicilia, supraveghetorul tuturor moșiilor lui era Don Croce însuși. Era de la sine înțeles că exorbitantul salariu care i se plătea lui Don Croce includea și ratele de asigurare pentru a apăra persoana Prințului de răpitori și ucigași, iar bijuteriile, vitele și oile sale – de hoți.

În siguranța castelului său, cu zidurile păzite de lefegiii lui Don Croce, de portarii și propriile sale gărzi personale, Prințul Ollorto se pregătea pentru o seară pașnică și plăcută în care să privească stelele de pe cer prin uriașul telescop pe care-l iubea mai mult decât orice pe lume. Deodată se auzi un zgomot de pași grei pe treptele în spirală ce duceau la observatorul său din turn. Ușa se dădu de perete și patru oameni cu înfățișări aspre și puși în mâini umplură odăița. Prințul acoperi protector telescopul cu brațul și abandonează nevinovatele stele pentru a le face față. Când văzu chipul de dihor al lui Terranova, își începu rugăciunile către Dumnezeu.

Dar Terranova îi spuse curtenitor:

– Înălțimea Voastră, am ordin să vă duc în munți să petreceți o vacanță cu Turi Guiliano. Veți fi bun de plată pentru casă și masă pe timpul vizitei, așa avem noi obiceiul. Dar o să fiți îngrijit ca un copil nou-născut.

Prințul încercă să-și ascundă frica. Se înclină și întreabă grav:

– Îmi pot lua câteva medicamente și niște haine?

– Vom trimite după ele, îl asigură Terranova. Acum esențialul e viteza. Carabinierii vor sosi în scurt timp, iar ei nu sunt invitați la mica noastră petrecere. Acum vă rog să o luați în jos înaintea mea pe scară. Și nu încercați să fugiți. Oamenii

noștri sunt pretutindeni și nici chiar un Prinț nu poate întrece la fugă gloanțele.

La poarta laterală aflată departe, spre capătul zidului, așteptau o Alfa Romeo și un jeep. Prințul Ollorto fu împins în Alfa Romeo alături de Terranova, ceilalți săriră în jeep și cele două vehicule porniră cu viteză pe drumul de munte. Când ajunseră la o jumătate de oră de Palermo și la mică distanță de Montelepre, mașinile se opriră și toți oamenii se dădură jos. Acolo se afla un chivot la margine de drum cu chipul Madonei, iar Terranova îngenunche o clipă în fața sa și se închină. Prințul, care era un om religios, își stăpâni impulsul de a face la fel, temându-se să nu fie luat ca un semn de slăbiciune sau de implorare față de acei oameni să nu-i facă vreun rău. Cei cinci se răsfirară în formație largă de stea, cu Prințul în centru. Apoi o luară în jos pe o pantă abruptă până ajunseră la o cărare îngustă care ducea spre sălbăticia întinsă a Munților Cammarata.

Merseră astfel ore în șir, Prințul trebuind adesea să ceară câte un popas, pe care însoțitorii i-l acordau cu curtenie. Se așezară sub o stâncă uriașă de granit și serviră cina. Aveau pâine, o jîmblă aspră, o bucată mare de brânză și o sticlă cu vin. Terranova le împărți egal între oameni, incluzându-l și pe Prinț, cu o scuză chiar:

– Regret că nu pot să vă ofer ceva mai bun. Când ajungem la tabără, Guiliano vă va da o masă caldă, poate o tocăniță bună de iepure. Avem un bucătar care a lucrat la restaurantele din Palermo.

Prințul îi mulțumi politicos și mănca cu mare poftă. Într-adevăr, cu mai multă poftă decât la marile dineuri cu care era obișnuit. Mișcarea îl flămânzise, nu mai simțise asemenea foame de ani de zile. Scoțând din buzunar un pachet de țigări englezești, le oferì tuturor. Terranova și fiecare din oamenii săi luară recunoscători câte una și fuma ră cu lăcomie. Prințul reținu faptul că nu-și însușiseră pachetul pentru a-l folosi ei. Așa că prinse îndrăzneala să spună:

– Trebuie să iau anumite medicamente. Sufăr de diabet și trebuie să fac insulină zilnic.

Fu surprins de îngrijorarea lui Terranova.

– Dar de ce nu ați spus așa? Întrebă acesta. Am fi putut aștepta un minut. Dar, în orice caz, nu vă faceți griji. Guiliano vă trimite după doctorie și o veți avea dimineață. Vă promit eu.

– Vă mulțumesc, spuse Prințul.

Trupul subțiratic, ca de ogar, al lui Terranova, părea tot timpul să se încovoie de atenție concentrată și curtenitoare. Chipul său de dihor era tot timpul zâmbitor și receptiv. Dar era ca un brici: de folos, dar și capabil să se transforme în ceva ucigător. Apoi, își reluară mersul, cu Terranova conducând grupul în formă de stea. Adesea, Terranova rămânea în urmă să sporovăiască cu Prințul și să-l asigure că nu i se va întâmpla nici un rău.

Urcau și în cele din urmă ajunseră pe podișul din vârful teșit al unui munte. Ardeau trei focuri, iar lângă marginea versantului erau instalate mese de picnic cu fotolii de bambus. La o masă, Guiliano citea o carte la lumina unei lămpi cu baterie de la Armata Americană. La picioarele lui odihnea un sac de prelată plin cu alte cărți. Sacul era năpădit de șopârle geko și, într-adevăr, se auzea un zumzet sonor și constant, pe care Prințul îl recunoscuse ca fiind bâzâitul a milioane de insecte. Nu părea să-l deranjeze pe Guiliano.

Gazda se ridică de la masă și-l salută pe Prinț cu curtoazie. Nu se simțea în jurul lui nimic din relația paznic-prizonier. Dar pe chip avea un surâs curios, căci Guiliano se gândea cât de departe ajunsese. Cu doi ani în urmă fusese un țăran sărac; acum îl avea la discreție pe omul cu cel mai albastru sânge și cea mai bogată pungă din toată Sicilia.

– Ați mâncat? Întrebă Guiliano. Aveți nevoie de ceva care să vă facă vizita la noi mai plăcută? Veți sta aici o vreme.

Prințul recunoscuse că-i era foame și explică nevoia de insulină și alte medicamente. Guiliano strigă în jos de la marginea prăpastiei și, nu peste mult, unul din oamenii săi urcă în goană cărarea cu o oală de fiertură caldă. Guiliano îl puse pe Prinț să scrie cu multe amănunte ce doctorii exact îi trebuiau.

– Avem un prieten farmacist în Monreale, spuse el. Vă veți primi medicamentele mâine la amiază.

Când Prințul termină de mâncat, Guiliano îl conduse în josul unei pante până într-o mică grotă unde se afla un pat cu o saltea de paie pe el. Doi dintre bandiții ce-i urmau aveau pături, iar Prințul fu uimit să vadă că aveau chiar și cearșafuri albe și o enormă pernă umflată. Guiliano îi observă uimirea și spuse:

– Sunteți un oaspete onorat și am să fac totul ca să vă puteți bucura de mica vacanță. Dacă vreunul din oamenii mei dovedește orice lipsă de respect, vă rog să mă informați. Au primit instrucțiuni stricte să vă trateze cu toată considerația față

de rangul și reputația dumneavoastră de patriot al Siciliei. Acum dormiți bine, veți avea nevoie de toată puterea, căci mâine vom face un drum lung pe jos. S-a trimis o notă de răscumpărare, iar carabinieri vor ieși în forță să vă caute, așa că trebuie să ajungem departe de-aici.

Printul îi mulțumi pentru politete, apoi întrebă care va fi răscumpărarea.

Guiliano răs, iar Printul fu fermecat de râsul acela tineresc, de frumusețea băiețească a chipului său. Dar, o dată cu răspunsul, farmecul lui Giuliano dispăru:

– Guvernul dumneavoastră a fixat un preț de zece milioane de lire pe capul meu. Ar fi o insultă față de Excelența Voastră dacă răscumpărarea n-ar fi de zece ori mai mare.

Printul fu buimăcit, apoi spuse ironic:

– Sper că familia mea are despre mine o părere la fel de bună ca și dumneata.

– Vom fi deschiși negocierilor, replică Giuliano.

După ce plecă, cei doi bandiți pregătiră patul, apoi se așezară în fața peșterii. În pofida zumzetului intens al insectelor, Printul Ollorto dormi mai bine decât o făcuse ani de zile.

Guiliano fusese ocupat pe timpul nopții. Trimisese oameni la Montelepre după medicamente; îl mințise pe Prinț când vorbise de Monreale. Apoi îl trimisese pe Terranova la mănăstirea Abatelui Manfredi. Vroia ca Abatele să procedeze la tratativele de răscumpărare, deși știa că acesta va trebui să acționeze prin intermediul lui Don Croce. Dar Abatele avea să fie un tampon perfect, iar Don Croce urma să-și capete comisioanele sale.

Negocierile aveau să fie lungi, și se înțelegea că suma totală de o sută de milioane de lire nu putea fi plătită. Printul Ollorto era foarte bogat dar, după cum o dovedea istoria, prima cerere nu era prețul real.

A doua zi de captivitate a Printului fu foarte plăcută pentru el. Făcură un marș lung, dar nu obositor, până la o fermă părăsită din adâncul munților. Giuliano era în foarte mare măsură stăpânul confortabilului conac, ca și cum ar fi fost un bogătaș de la țară onorat de vizita neanunțată a regelui său. Cu ochiul lui ager, văzu că Printul Ollorto era deranjat de condiția hainelor sale. Că privea cu regret la costumul englezesc croit cu grijă care-l costase atât de scump și care acum era foarte uzat.

Guiliano îl întrebă fără reală desconsiderație, ci doar din curiozitate sinceră:

– Chiar vă pasă atât de mult cu ce vă acoperiți pielea?

Printul avusese întotdeauna o minte predispusă spre pedagogie. Și, cu siguranță, în acele împrejurări, amândoi erau stăpâni pe timpul lor. Așa că îi ținu lui Giuliano un discurs asupra îmbrăcămînții corecte care, frumos croită și din cele mai fine materiale, putea îmbogăți un om ca el. Descrise croitorii din Londra, atât de snobi încât îi făceau pe Ducii italieni să pară niște comuniști în comparație cu ei. Îl informă în legătură cu toate soiurile de textile, cu marile meșteșuguri, cu timpul cheltuit cu nenumăratele probe.

– Dragul meu Giuliano, spuse Printul Ollorto, nu de bani e vorba, deși Sfânta Rozalia știe că ceea ce am plătit eu pe acest costum ar întreține o familie siciliană timp de un an, și-ar mai acoperi și dota fetei. Dar va trebui să mă duc la Londra. Va trebui să pierd zile întregi cu croitorii, care te împing înainte și-napoi. E o experiență mizerabilă. Așa că regret că mi s-a ruinat costumul. Nu va putea fi niciodată înlocuit.

Guiliano îl studia pe Prinț cu simpatie, și întrebă:

– De ce e atât de important pentru dumneavoastră și pentru clasa dumneavoastră să vă îmbrăcați atât de extravagant, sau, iertați-mă, atât de corect? Chiar și acum încă vă mai purtați cravata, deși ne aflăm în munți. Când am intrat în această casă am observat că v-ați încheiat la jachetă ca și cum v-ar fi așteptat cine știe ce Ducesă să-vă salute.

Printul Ollorto, deși era un reacționar extrem în sens politic și, asemenea majorității nobilimii siciliene, îi lipsea simțul justiției economice, avusese întotdeauna un sentiment de identificare cu clasele inferioare. Simțea că erau ființe umane la fel ca și el, așa că nici un om care lucra pentru dânsul, care-și supraveghea manierele și stătea la locul său nu era lăsat vreodată la nevoie. Servitorii de la castel îl adorau. Îi trata ca pe niște membri ai familiei. Le oferea întotdeauna daruri de ziua lor și mici tratații de sărbători. În timpul meselor în familie, când nu erau prezenți oaspeți din afară, servitorii care așteptau la masă interveneau în discuții și-și spuneau opiniile asupra problemelor nobilei familii. Iar asta nu era neobișnuit în Italia. Clasele de jos erau tratate cu cruzime numai atunci când luptau pentru drepturile lor economice.

Iar acum Prințul adoptă aceeași atitudine față de Guiliano. Ca și cum cel care-l capturase nu i-ar fi fost decât servitorul care vroia să-i împărtășească viața, viața demnă de învidiat a unui om foarte bogat și puternic. Prințul fu conștient dintr-o dată că putea preface perioada de captivitate într-un avantaj care putea chiar să facă să merite plata răscumpărării. Dar știa că trebuia să fie foarte atent. Că trebuia să-și folosească farmecul la maximum, fără nici un aer de condescendență. Că trebuia să fie cât mai franc, mai sincer și mai adevărat. Și că nu putea încerca să scoată prea mult capital din acea situație. Căci Guiliano putea trece de la slăbiciune la forță.

Așa că acum răspunse serios întrebării lui Guiliano și cu mare sinceritate. Cu un surâs, zise:

– De ce porți inelul acela cu smarald și catarama aceea de aur?

Așteptă un răspuns, dar Guiliano se mulțumi să zâmbescă. Prințul continuă:

– M-am însurat cu o femeie mai bogată chiar decât mine. Am putere și îndatoriri politice. Am moșii aici, în Sicilia, și o moșie și mai mare în Brazilia, prin intermediul soției mele. Oamenii din Sicilia îmi sărută mâinile de îndată ce mi le scot din buzunare, și chiar și la Roma mi se acordă o mare stimă. Căci în acel oraș, banii poruncesc. Ochii tuturor sunt pe mine. Mă simt ridicol – n-am făcut nimic ca să merit toate astea. Dar sunt ale mele ca să le păstrez, și trebuie să le păstrez, nu-mi pot neglija ținuta de persoană publică. Chiar și când mă duc la vânătoare în ceea ce pare a fi ținuta grosolană a omului de la țară, trebuie să arăt perfect din acel punct de vedere, adică al unui om mare și bogat care iese la vânătoare. Cât de mult invidiez uneori oameni ca dumneata și Don Croce, care vă țineți puterea în cap și în inimă! Care v-ați câștigat-o prin curaj și dibăcie. Nu-i de râs că eu realizez aproape același lucru, mergând la cel mai bun croitor din Londra?

Ținu acest discurs cu atâta farmec, încât Guiliano râse sonor. De fapt, ceea ce-l amuza atât de mult era faptul că ei doi luau cina împreună și vorbeau pe îndelete despre mizeriile Siciliei și poltroneriile Romei.

Prințul știa despre speranța lui Don Croce de a-l recruta pe Guiliano și încerca să-l ajute în acest scop.

– Dragul meu Guiliano, spuse el, cum se face că dumneata și Don Croce nu vă uniți pentru a stăpâni Sicilia? El are

înțelepciunea vârstei, dumneata ai idealismul tinereții. Nici nu se pune problema că amândoi iubiți Sicilia. De ce nu vă puteți uni forțele în timpurile periculoase pentru noi toți care ne-așteaptă? Acum că s-a sfârșit războiul, lucrurile se schimbă. Comuniștii și socialiștii speră să degradeze Biserica, să distrugă legăturile de sânge. Îndrăznesc să spună că datoria față de un partid politic e mai importantă decât iubirea de mamă, devoțiunea pe care le-o datorezi fraților și surorilor tale. Ce se va întâmpla dacă ei câștigă alegerile și pun în mișcare această politică?

– Nu pot câștiga niciodată, spuse Guiliano. Sicilienii nu-i vor vota nicidecum pe comuniști.

– Nu fi atât de sigur. Ți-î amintești pe Silvio Ferra, ți-a fost prieten în copilărie. Băieți buni ca Silvio au plecat la război și s-au întors infectați cu noțiuni radicale. Agitatorii lor promit pâine pe gratis, pământ pe gratis. Țăranul inocent e ca un măgar ținându-se după un morcov. S-ar putea foarte bine să voteze cu socialiștii.

– Nu-i iubesc deloc pe creștin-democrați, dar aș face orice ca să opresc o guvernare socialistă, răspunse Guiliano.

– Numai dumneata și Don Croce puteți asigura libertatea Siciliei, insistă Prințul. Trebuie să vă aliați. Don Croce vorbește întotdeauna de parcă ai fi fiul său – are o afecțiune puternică pentru dumneata. Și numai el poate preveni un război între dumneata și Prietenii Prietenilor. Înțelege că faci ceea ce trebuie să faci; și eu o înțeleg. Dar chiar acum noi trei putem lucra împreună ca să ne păstrăm destinele. Dacă nu, pe toți ne poate paște distrugerea.

Turi Guiliano nu-și putea stăpâni mânia. Câtă insolență aveau cei bogați! Spuse cu un calm ucigător:

– Propria dumneavoastră răscumpărare încă nu s-a stabilit, și totuși îmi propuneți o alianță. Ați putea fi mort.

În noaptea aceea, Prințul dormi prost. Dar Guiliano nu-i mai dădu nici o dovadă de rea-voință, iar Prințul își petrecu următoarele două săptămâni într-un mod foarte profitabil. Sănătatea i se amelioră, iar trupul i se tonifie cu mișcarea zilnică și aerul curat. Deși fusese întotdeauna zvelt, acumulasă depuneri de grăsime pe mijloc, iar acum acestea dispărură. Niciodată nu se simțise mai bine fizic.

Era înviorat și spiritual. Uneori, când se deplasa dintr-un loc în altul, Guiliano nu venea cu grupul ce-l păzea, și trebuia să

converseze cu oameni analfabeți și ignorați, străini de orice cultură. Dar îl surprindea caracterul lor. Majoritatea acelor bandiți erau curtenitori din fire, aveau o demnitate nativă și nu le lipsea în nici un caz inteligența. Întotdeauna i se adresau după rang și încercau să-i satisfacă fiecare cerere. Niciodată până atunci nu ajunsese atât de aproape de compatrioții săi sicilieni, și era surprins să simtă o afecțiune reînnoită față de țara și poporul său. Răscumpărarea, convenită în cele din urmă la șazece de milioane de lire în aur, fu plătită prin intermediul lui Don Croce și al Abatelui Mănfredi. În noaptea dinaintea eliberării, Prințul Ollorto i se oferă un banchet din partea lui Guiliano, a șefilor lui și a douăzeci din cei mai importanți membri ai bân-dei. Se aduse șampanie de la Palermo pentru a sărbători ocazia și cu toții toastară pentru iminenta sa eliberare, căci ajunseseră să-l îndrăgească. Prințul rosti toastul final:

— Am fost invitat în casele celor mai nobile familii din Sicilia. Dar niciodată nu am fost atât de bine tratat, n-am întâlnit o asemenea ospitalitate sau oameni cu maniere atât de minunate ca aici, în acești munți. Niciodată n-am mai dormit așa de adânc, nici n-am mai mâncat atât de bine.

Tăcu un moment, apoi spuse zâmbind:

— Nota a fost puțin cam mare, dar lucrurile bune costă întotdeauna scump.

Această stârni un hohot general de râs, Guiliano râzând cel mai tare din toți. Dar Prințul observă că Pisciotta nici măcar nu zâmbi.

Băură cu toții în sănătatea lui și-l salutară cu urale. Era o noapte pe care Prințul avea s-o țină minte toată viața, și cu multă plăcere.

A doua zi dimineată, într-o duminică, Prințul fu lăsat în fața Catedralei din Palermo. Intră în biserică la prima Liturghie și spuse o rugăciune de Recunoștință. Îmbrăcămintea lui arăta la fel ca în ziua când fusese răpit. Guiliano, ca surpriză și semn de prețuire, îi dăduse costumul la reparat și curățat celui mai bun croitor din Roma.

Capitolul 13

Șefii Mafiei din Sicilia cereau o întâlnire cu Don Croce. Deși Don Croce era recunoscut ca șef între șefi, nu-i conducea direct. Aveau propriile lor imperii. Mafia era ca unul dintre acele regate medievale unde baroni puternici se înhăitau împreună pentru a susține războaiele celui mai puternic membru al lor, pe care îl recunoșteau drept conducător nominal. Dar, la fel ca acei străvechi baroni, trebuia ca regele lor să le facă curte, să-i răsplătească prin prăzi de război. Don Croce îi conducea nu prin forță, ci prin puterea inteligenței lui, prin charisma și „respectul” achiziționat într-o viață de om. Stăpânea interesele divergente combinându-le într-un singur interes general, din care aveau cu toții de câștigat.

Don Croce trebuia să fie atent cu ei. Aveau toți armatele lor private, asasini secreți, strangulatori, otrăvitori, onorabili aducători de moarte fulgerătoare, prin temuta *lupara*. În acea zonă, puterea lor era egală cu a lui: din cauza asta dorise Don-ul să-l recruteze pe Turi Guiliano ca războinic-șef al său personal. Și oamenii aceștia erau deștepți, convinși de dreptatea lor, unii fiind cei mai vicleni oameni în viață din toată Sicilia. Nu-i purtau pică Don-ului pentru puterea pe care și-o clădise; erau încrezători și credeau în el. Dar chiar și cel mai inteligent om din lume putea greși uneori. Și considerau că slăbiciunea Don-ului pentru Guiliano nu era decât singura greșală ce se ivise din labirintul minții sale.

Don Croce pregăti un prânz somptuos pentru cei șase șefi în grădina Hotelului Umberto din Palermo, unde erau asigurate discreția și securitatea.

Cel mai înfricoșător dintre acești șefi și cel mai franc era Don Siano, care stăpânea orașul Bisacquino. Acceptase să vorbească în numele celorlalți și o făcu cu curtoazia aspră care era regulă pentru Prietenii Prietenilor la cel mai înalt nivel al lor.

— Dragul meu Don Croce, spuse Don Siano, cunoașteți respectul pe care îl avem cu toții pentru dumneavoastră. Dumneavoastră sunteți acela care ne-a reînviat pe noi și familiile noastre. Vă datorăm mult. Așa că numai pentru a vă face un serviciu vorbim acum pe față. Acest bandit Turi Guiliano a devenit prea puternic. L-am tratat cu prea multă deferență. Nu e decât un simplu băiat, și totuși sfidează autoritatea dumneavoastră și pe a noastră. Jefuiește bijuteriile celor mai iluștri clienți ai noștri. Răpește măslinile, strugurii, porumbul celor mai bogați moșieri. Iar acum ne arată o lipsă de respect fără margini, pe care nu o putem ignora. Îl răpește pe Prințul Ollorto, deși știe că se află sub protecția noastră. Și totuși, continuați să tratați cu el, continuați să-i întindeți mâna cu prietenie. Știu că e puternic, dar nu suntem noi și mai puternici? Iar dacă-l lăsăm să-și facă de cap, nu va deveni și mai puternic? Toți suntem de acord că a sosit momentul de a rezolva această chestiune. Trebuie să luăm toate măsurile posibile de a-i curma puterea. Dacă nu băgăm în seamă răpirea Prințului Ollorto, vom ajunge de râsul întregii Sicilii.

Don Croce dădu din cap a încuviințare la tot ceea ce se spusese. Dar nu vorbi. Guido Quintana, cel mai puțin important dintre cei prezenți, spuse aproape plângăcios:

— Sunt Primarul orașului Montelepre și toată lumea știe că mă număr printre Prieteni. Dar nimeni nu vine la mine pentru judecată, îndreptare sau să-mi aducă daruri. Guiliano conduce orașul și-mi permite să locuiesc acolo tolerat de el, ca să nu provoace un conflict cu dumneavoastră, domnilor. Dar n-am din ce trăi, nu am nici o autoritate. Sunt un simplu figurant. Cât timp Guiliano trăiește, Prietenii nu există în Montelepre. Mie nu mi-e frică de puștiul ăsta. L-am înfruntat o dată. Înainte de a deveni bandit. Nu cred că e un om de temut. Dacă acest consiliu aprobă, voi încerca să-l elimin. Am făcut planuri și nu aștept decât încuviințarea dumneavoastră ca să-l execut.

Don Piddu de Caltanissetta și Don Arzana de Piani dei Greci dădură din-cap. Don Piddu spuse:

– Care ar fi dificultatea? Cu resursele noastre putem să-i livrăm leșul Catedralei din Palermo și să mergem la funeraliile lui ca la o nuntă.

Ceilalți șefi, Don Marcuzzi de Villamura, Don Buccilla de Partinico și Don Arzana își exprimară acordul. Apoi așteptară.

Don Croce își ridică masivul cap. Nasul său ca o țeapă îi străpunse pe toți la rând în timp ce vorbea:

– Dragii mei prieteni, sunt de acord cu tot ceea ce simțiți. Dar cred că-l subestimați pe acest tânăr. E mult prea viclean pentru anii săi și poate la fel de curajos ca oricare dintre noi, cei aci de față. Nu va fi ușor de ucis. De asemenea, îl văd de folos pe viitor, nu numai pentru mine, ci pentru noi toți. Agitatorii comuniști biciuiesc poporul Siciliei într-o nebunie care-i face să aștepte un al doilea Garibaldi, și trebuie să ne asigurăm că Guiliano nu se va simți flatat spre a deveni salvatorul lor. Nu e nevoie să vă spun care ar fi consecințele pentru noi dacă acești sălbatici ajung vreodată să cârmuiască Sicilia. Trebuie să-l convingem să lupte de partea noastră. Încă nu avem o poziție atât de sigură ca să ne putem permite să ne lipsim de forța lui asasinându-l.

Don-ul oftă, împinse pe gât o bucățică de pâine cu un pahar de vin și-și șterse delicat gura cu șervetul.

– Faceți-mi această singură favoare. Lăsați-mă să încerc un ultim efort de a-l convinge. Dacă refuză, atunci faceți ceea ce simțiți că trebuie. Vă voi da răspunsul de-acum în trei zile. Doar lăsați-mă să fac un ultim efort de a ajunge la o înțelegere rezonabilă.

Don Siano fu cel ce înclină primul capul a încuviințare. La urma urmei, ce om rațional ar fi fost atât de nerăbdător să comită o crimă încât să nu poată aștepta trei zile? Când plecară, Don Croce îl convocă pe Hector Adonis la el acasă, în Villaba.

Don-ul fu categoric cu Adonis.

– Am ajuns la capătul răbdării cu finul dumitale, îi spuse el omulețului. Trebuie să fie acum cu noi sau împotriva noastră. Răpirea Prințului Ollorto a fost o insultă directă la adresa persoanei mele, dar sunt dispus să iert și să uit. La urma urmei e tânăr, și țin minte că pe vremea când eram de vârsta lui aveam și eu gânduri mari. Așa cum am spus întotdeauna, îl admir

pentru asta. M-aș bucura peste măsură dacă ar primi să fie mâna mea dreaptă. Dar trebuie să știe care-i e locul în ordinea lucrurilor. Am alți șefi care nu-l admiră la fel de mult, nici la fel de înțelegători nu sunt. Nu voi fi în stare să-i țin pe loc. Așa că du-te la finul dumatăle și spune-i ce ți-am zis. Și adu-mi răspunsul lui cel mai târziu mâine. Nu pot aștepta mai mult.

Hector Adonis era speriat.

– Don Croce, vă recunosc generozitatea de spirit și faptă. Dar Turi e plin de voință și, la fel ca toți bărbații tineri, prea sigur de puterea lui. Și e adevărat că nu-i cu totul neputincios. Dacă declară război Prietenilor, știu că nu poate învinge, dar paguba ar fi înspăimântătoare. Există vreo răsplată pe care i-aș putea-o promite?

Don-ul spuse:

– Promite-i asta: va avea un loc însemnat printre Prieteni și se va bucura de loialitatea și dragostea mea personală. Și, la urma urmei, nu poate trăi în munți la nesfârșit. Va veni o vreme când va dori să-și ocupe locul său în societate, să trăiască după lege în sânul familiei lui. Când va veni ziua aceea, eu sunt singurul om din Sicilia care-i poate asigura iertarea. Și va fi cea mai mare bucurie a mea s-o fac. Vorbesc sincer.

Și într-adevăr, când Don-ul vorbea în acest fel, nu se putea să nu fie luat în serios, nu i se putea rezista.

Când Hector Adonis urcă în munți să-l întâlnească pe Guiliano, era foarte tulburat și speriat pentru finul său, și se hotărî să vorbească deschis. Vroia ca Guiliano să înțeleagă că iubirea dintre ei doi rămânea pe primul plan, chiar mai presus de angajamentul său față de Don Croce. Când ajunsese, fotolii și mese pliante erau amplasate la marginea pantei. Turi și Aspanu ședeau singuri.

– Trebuie să-ți vorbesc între patru ochi, îi spuse Adonis lui Guiliano.

– Piticule, interveni furios Pisciotta, Turi nu are secrete față de mine.

Adonis nu luă în seamă insulta. Spuse calm:

– Turi va putea să-ți spună ce-am vorbit, dacă vrea. Asta-i treaba lui. Dar eu nu-ți pot spune. Nu pot să-mi asum o asemenea răspundere.

Guiliano îl bătu pe Pisciotta pe umăr:

– Aspanu, lasă-ne singuri. Dacă e ceva ce trebuie să știi, am să-ți spun.

Pisciotta se ridică brusc, îi aruncă lui Adonis o privire feroce și se îndepărtă.

Hector Adonis așteaptă un lung răstimp. Apoi începu să vorbească:

– Turi, ești finul meu. Te-am iubit de când erai mic. Te-am învățat, ți-am dat cărți de citit, te-am ajutat când ai ieșit în afara legii. Ești unul dintre puținii oameni din lume care fac să merite viața pe care-o trăiesc. Și totuși, vărul tău Aspanu mă insultă fără un cuvânt de reproș din partea ta.

Guiliano spuse trist:

– Am încredere în dumneata mai mult decât în oricine pe lume în afară de mama și tatăl meu.

– Și Aspanu, spuse dojenitor Hector Adonis. N-a devenit prea însetat de sânge pentru a avea cineva încredere în el?

Guiliano îl privi în ochi, iar Adonis trebui să admire senina onestitate de pe chipul său.

– Da, trebuie să mărturisesc, am mai multă încredere în Aspanu decât în dumneata. Dar te-am iubit de când eram un băiețel. Mi-ai deschis mintea cu cărțile și cu spiritul dumitale. Știu că i-ai ajutat pe mama și tata cu bani. Și mi-ai fost un prieten adevărat în toate necazurile. Dar te văd încurcat cu Prietenii Prietenilor și ceva îmi spune că asta te-aduce azi aici.

Încă o dată, Adonis se minună de instinctul finului său. Îi prezentă lui Turi cazul:

– Trebuie să ajungi la o înțelegere cu Don Croce. Nici Regele Franței, nici Regele celor Două Sicilii, nici Garibaldi, nici chiar Mussolini însuși n-a putut vreodată zdrobi complet Prietenii Prietenilor. Nu poți spera să câștigi un război împotriva lor. Te implor să cazi la înțelegere. Trebuie să-ți îndoi genunchiul în fața lui Don Croce la început, dar nu putem ști cum îți va evolua situația. Îți pot spune asta pe onoarea mea și pe capul mamei tale pe care-o adorăm amândoi: Don Croce crede în geniul tău și poartă sămânța unei iubiri adevărate pentru persoana ta. Vei fi moștenitorul lui, fiul favorit. Dar deocamdată trebuie să te pleci în fața conducerii sale.

Observă că Turi era mișcat de toate astea și-l lua foarte în serios. Hector Adonis spuse cu patimă:

- Turi, gândește-te la mama ta. Nu poți trăi în munți la nesfârșit, riscându-ți viața ca s-o vezi câteva zile pe an. Cu Don Croce, poți spera o iertare.

Tânărului îi luă ceva timp până să-și adune gândurile, apoi îi vorbi nașului său pe un ton serios și calm:

- Înainte de toate vreau să-ți mulțumesc pentru onestitate. Oferta e foarte ispititoare. Dar acum m-am dedicat eliberării săracilor din Sicilia și nu cred că Prietenii au același țel. Sunt servitori ai bogaților și ai politicienilor din Roma, iar aceștia sunt dușmanii mei juruiți. S-așteptăm și să vedem. Sigur că l-am răpit pe Prințul Ollorto și l-am călcat pe bătătură, dar continui să-i permit lui Quintana să trăiască, iar el e un om pe care-l disprețuiesc. Îl îndur din respect pentru Don Croce. Spune-i asta. Spune-i asta, și mai spune-i că mă rog pentru ziua când vom putea deveni parteneri egali. Când interesele noastre nu vor mai fi în conflict. Cât despre șefii lui, să facă ce vor. Nu mă tem de ei.

Cu inima grea îi aduse Hector Adonis acest răspuns lui Don Croce, care dădu din capul său leonin ca și cum nici nu s-ar fi așteptat la altceva.

În luna următoare avură loc trei atentate separate asupra vieții lui Guiliano. Lui Guido Quintana i se îngădui prima mișcare. Ticlui cu o minuțiozitate demnă de familia Borgia¹. Exista un drum pe care Guiliano îl folosea frecvent când își făcea ieșirea din munți. De-a lungul drumului se aflau câmpii bogate în vegetație, pe care Quintana le umplu cu o turmă mare de oi. Erau păzite de trei păstori cu înfățișare inofensivă, localnici din orașul Corleone și vechi prieteni de-ai lui Quintana.

Timp de aproape o săptămână, când Guiliano era zărit coborând pe drum, ciobanii îl salutau cu respect și, după vechea tradiție, îi cereau mâna să i-o sărute. Guiliano angaja cu ei conversații prietenoase; ciobanii erau adesea membri nedeclarați ai bandei lui, și căuta tot timpul noi recruți. Nu se simțea în nici un pericol de vreme ce călătorea aproape mereu cu gărzi de corp și adesea cu Pisciotta, care valora cel puțin cât doi

¹ Celebră familie italiană, originară din Spania, care a jucat un rol important în istoria Italiei. Cesare Borgia (1475-1507) s-a remarcat prin abilitatea sa lipsită de scrupule (n.f.).

oameni. Păstorii erau neînarmați și purtau haine ușoare ce nu puteau ascunde arme.

Dar ciobanii aveau *lupare* și cartușiere legate sub burțile unor oi din mijlocul turmei. Așteptau o ocazie când Guiliano avea să fie singur sau păzit cu mai puțină strășnicie. Pisciotta însă devenise bănuitor față de amicitia acestor ciobani, față de brusca apariție a turmei de oi, și făcu cercetări prin rețeaua sa de informatori. Păstorii fură identificați ca asasini tocmiți de Quintana.

Pisciotta nu pierdu timpul. Luă zece membri ai propriei sale bande private și-i încercui pe cei trei ciobani. Li chestionă îndeaproape despre a cui era turma, de câtă vreme erau păstori, unde se născuseră, numele părinților, ale soțiilor și ale copiilor. Ciobanii răspunseră cu aparentă franchețe, dar Pisciotta avea dovada că mințeau.

O căutare descoperi armele ascunse în lâna animalelor. Pisciotta i-ar fi executat pe impostori, dar Guiliano se opuse. În fond, nu-i făcuseră nici un rău și adevăratul ticălos era Quintana.

Astfel că ciobanii fură puși să mâne turma de oi în Montelepre. Iar acolo, în piața principală, siliți să cânte: „Veniți să vă luați darul de la Turi Guiliano. Un miel pentru fiecare gospodărie, o binecuvântare de la Turi Guiliano“. Iar apoi păstorii aveau să taie și să jupoaie oile pentru oricine cerea asemenea servicii.

– Țineți minte, le spuse Pisciotta ciobanilor, vreau să fiți tot atât de amabili precum cea mai dulce vânzătoare de la magazinele din Palermo, ca și cum ați primi un comision. Și transmiteți-i urările și mulțumirile mele lui Guido Quintana.

Don Siano ticlui un plan mai puțin elaborat. Trimise doi oameni ca emisari să-i cumpere pe Passatempo și Terranova pentru a acționa împotriva lui Guiliano. Dar Don Siano nu putea înțelege loialitatea pe care Guiliano i-o inspira până și unei brute ca Passatempo. Din nou Guiliano respinse ipoteza morții, dar Passatempo personal îi trimise pe cei doi emisari înapoi cu semne de *bastinado*.

A treia încercare îi aparținu tot lui Quintana. Și acest atentat fu acela care-l făcu pe Guiliano să-și piardă răbdarea.

În Montelepre sosi un preot nou, un călugăr călător purtând felurite stigmatе religioase pe trup. Spuse Liturghia la biserica locală într-o duminică dimineață și-și arată sfintele răni.

Numele său era Părintele Dodana, un bărbat înalt și athletic care pășea atât de sprinten, încât sutana neagră i se înfoia deasupra pantofilor de piele crăpată. Avea părul de un blond spălăcit, fața ridată și bronzată ca o nucă, deși era încă destul de tânăr. În nici o lună deveni o legendă în orașul Montelepre, căci nu se temea de munca grea; îi ajuta pe fermierii localnici să-și adune recolta, pedepsea copiii răi pe străzi, venea la bătrânele bolnave în case să le asculte spovedaniile. Și astfel, într-o duminică, în timp ce stătea în fața bisericii după slujirea Liturghiei, Maria Lombardo Guiliano nu fu surprinsă că o opri și o întrebă dacă putea face ceva pentru fiul ei.

— Cu siguranță, vă faceți griji pentru sufletul lui nemuritor, spuse Părintele Dodana. Data viitoare când mai vine în vizită trimiteți după mine și am să-i ascult confesiunea.

Maria Lombardo nu îndrăgea preoții, deși era religioasă. Dar acest om o impresionă. Știa că Turi n-ar face niciodată o spovedanie, dar poate i-ar fi prins bine un om sfânt, cu simpatie pentru cauza lui. Îi spuse preotului că fiul ei va fi informat despre ofertă.

Părintele Dodana zise:

— M-aș duce chiar și în munți ca să-l ajut. Spuneți-i asta. Singura mea grijă e să măntuiesc sufletele pe care le paște primejdia iadului. Ce face omul e treaba lui.

Turi Guiliano veni să-și viziteze mama după o săptămână. Ea îl îndemnă să se vadă cu preotul și să se spovedească. Poate că Părintele Dodana îi va da Sfânta Cuminecătură. Ea una s-ar fi simțit cu sufletul mai ușurat dacă-l știa curățat de păcate.

Turi Guiliano arată mult interes, lucru care o surprinse pe maică-sa. Acceptă să-l întâlnească pe preot și-l trimise pe Aspanu Pisciotta la biserică să-l escorteze până la casa Guiliano. Așa cum Guiliano și bănuise, când apărură, Părintele Dodana se mișcă vizibil ca un om de acțiune; era prea viguros și prea simpatizant al cauzei lui Guiliano.

— Fiul meu, spuse Părintele Dodana, îți voi asculta mărturisirea în intimitatea dormitorului tău. Iar apoi o să-ți dau Cuminecătura. Am aici tot ce-mi trebuie.

Bătu în cutia de lemn pe care o ținea sub braț.

— Sufletul tău va fi la fel de curat ca al mamei tale și, dacă ți se întâmplă ceva rău, vei merge drept în rai.

— Eu am să pregătesc cafea și ceva de mâncare pentru tine și sfântul părinte, spuse Maria Lombardo și trecu în bucătărie.

– Mă puteţi spovedi aici, spuse Turi Guiliano cu un zâmbet. Părintele Dodana îi aruncă o privire lui Aspanu Pisciotta:

– Prietenul tău va trebui să iasă din cameră.

Turi râse.

– Păcatele mele sunt publice. Apar în toate ziarele. Altminteri am sufletul curat, în afară de un singur lutru: trebuie să mărturisesc că am o fire bănuitoare. Aşa că aş vrea să văd ce se află în cutia aceea pe care o purtaţi sub braţ.

– Hostiile Sfintei Împărtăşanii, spuse Părintele Dodana. Am să-ţi arăt. Începu să deschidă cutia dar, în acelaşi moment, Pisciotta îi apăsă un pistol în ceafă. Guiliano luă cutia din mâinile preotului. În acel moment, se priviră unul pe altul în ochi. Apoi Guiliano deschise cutia. Un pistol albastru-închis cuibărit într-un culcuş de catifea sfântă licări spre el.

Pisciotta văzu chipul lui Guiliano pâlind, ochii săi cu cercurile lor de argint înnegrindu-se de furie stăpânită.

Guiliano închise cutia şi-l privi pe preot.

– Gred că ar fi bine să mergem la biserică şi să ne rugăm împreună, zise el. O să spunem o rugăciune pentru dumneata şi una pentru Quintana. Ne vom ruga bunului Dumnezeu să smulgă răul din inima lui Quintana şi lăcomia dintr-a dumitale. Cât a promis că-ţi plăteşte?

Părintele Dodana nu era alarmat. Ceilalţi prezumtivi asasini fuseseră lăsaţi să scape uşor. Ridică din umeri, apoi zâmbi:

– Recompensa de la guvern, plus cinci milioane de lire.

– Un preţ bun, fu Guiliano de acord. Nu te învinovăţesc pentru că ai încercat să te îmbogăţeşti. Dar mi-ai înşelat mama şi asta n-o pot ierta. Eşti preot adevărat?

– Eu? aruncă dispreţuitor Părintele Dodana. Niciodată. Dar mă gândeam că nimeni n-o să mă bănuiască.

Toţi trei porniră împreună pe stradă, Guiliano ducând cutia de lemn, Pisciotta încheind coloana. Intrară în biserică. Guiliano îl puse pe Părintele Dodana să îngenuncheze la altar, apoi scoase pistolul din cutia de lemn.

– Ai un minut ca să-ţi spui rugăciunile, îl anunţă Guiliano.

A doua zi dimineată, Guido Quintana se sculă şi plecă la cafea să-şi ia cafeaua. Când deschise uşa casei să iasă, fu surprins de o umbră masivă ce oprea obişnuită lumină a soarelui de dis-de-dimineată. În clipa următoare, o uriaşă cruce de lemn, rudimentar lucrată, se răsturnă înăuntrul, aproape trântindu-l la

pământ. Pe cruce era răstignit trupul ciuruit de gloanțe al Părintelui Dodana.

Don Croce cântări aceste eșecuri. Quintana fusese prevenit. Trebuia să-și vadă de îndatoririle sale de Primar, altfel orașul Montelepre avea să fie nevoit să se guverneze singur. Era clar că Guiliano își pierduse răbdarea și putea lansa un război pe toate fronturile contra Prietenilor. Don Croce recunoștea în riposta lui Guiliano siguranța unui maestru. Doar o singură lovitură se mai putea încerca și nu trebuia să dea greș. Don Croce știa că era obligat, în sfârșit, să adopte o poziție clară. Și, împotriva propriei sale adevărate voințe, trimise după cel mai de nădejde asasin al său, un anume Stefan Andolini, cunoscut și ca *Fra Diavolo*.

Capitolul 14

Gărnizoana Montelepre fusese întărită cu mai mult de-o sută de carabinieri, și, în rarele ocazii când se strecura în oraș să petreacă o seară cu familia, Guiliano se temea permanent că se vor trezi cu carabinieri peste ei.

Într-o asemenea seară, ascultându-și tatăl cum vorbea despre zilele de demult în America, îi veni ideea. Salvatore Senior bea vin și schimba povești cu un prieten vechi și de încredere care fusese și el în America și reveniseră împreună în Sicilia, reproșându-și unul altuia, bine dispuși, faptul că fuseseră atât de nătângi. Celălalt, un tâmplar pe nume Alfio Dorio, îi amintea tatălui lui Guiliano de primii lor ani în America înainte de-a fi lucrat pentru Naș, Don Corleone. Fuseseră angajați să ajute la construirea unui enorm tunel pe sub un râu, în New Jersey sau în Long Island – se ciondăneau pe chestia asta. Își aminteau cât de sinistru fusese să lucreze sub un râu ce curgea, groaza lor că tuburile ce rețineau apa au să se prăbușească și vor muri înecați ca niște șobolani. Și deodată, îi veni lui Guiliano ideea. Acești doi oameni, cu câteva ajutoare de încredere, puteau construi un tunel de la casa părinților lui până la poalele muntelui, la doar o sută de metri distanță. Ieșirea putea fi ascunsă de stânci uriașe de granit, iar gura din casă a tunelului camuflată într-una din cămări sau sub soba din bucătărie. Dacă se putea face asta, Guiliano ar fi venit și-ar fi plecat de câte ori avea chef.

Cei doi bărbați mai vârstnici îi spuseră că era imposibil, dar mama sa nu-și mai încăpea în piele de bucurie la gândul că fiul ei ar putea veni în secret să doarmă în patul său în nopțile reci de iarnă. Alfio Dorio spuse că, dată fiind necesitatea seceretului, numărul limitat de oameni disponibili și faptul că nu puteau munci decât noaptea, avea să dureze prea mult până la terminarea unui asemenea tunel. Și apoi, mai erau și alte probleme. Cum vor scăpa de pământul excavat fără să se observe? Iar solul pe acele locuri era plin de pietre. Ce se întâmpla dacă dădeau peste un filon de granit subteran? Și apoi, dacă tunelul era trădat de unii din oamenii ce lucraseră la el? Dar obiecția cea mai stăruitoare a celor doi bătrâni era că va dura cel puțin un an. Iar Guiliano își dădu seama că se agățau de asta fiindcă în adâncul inimilor lor nu credeau că mai avea atât de mult de trăit. Mama sa era conștientă de același lucru.

Le spuse celor doi bătrâni:

– Fiul meu vă cere să faceți ceva ce l-ar putea ajuta să-și salveze viața. Dacă sunteți prea leneși pentru asta, atunci am s-o fac eu. Putem cel puțin încerca. Ce-avem de pierdut în afară de munca noastră? Și ce pot face autoritățile chiar dacă descoperă tunelul? Avem tot dreptul să săpăm pe pământul nostru. Vom spune că facem o pivniță pentru legume și vin. Gândiți-vă numai. Acest tunel ar putea salva într-o bună zi viața lui Turi. Nu merită puțină sudoare?

Hector Adonis era și el prezent. Spuse că va aduce câteva cărți despre excavații și echipamentul necesar. Mai propuse și o variantă care le plăcu tuturor: să clădească o mică derivație a tunelului care să iasă într-o altă casă de pe Via Bella, o gură de salvare în caz că ieșirea din tunel ar fi fost compromisă sau trădată de un informator. Acest tunel de rezervă avea să fie săpat primul, și numai de către cei doi bătrâni, împreună cu Maria Lombardo. Nimeni altul nu va ști de el. Și nu va dura atât de mult să-l sape.

Avură o lungă discuție în legătură cu casa care merita încrederea. Tatăl lui Guiliano propuse casa părinților lui Aspanu Pisciotta, dar la asta se opuse imediat Guiliano. Casa era prea suspectă, avea să fie supravegheată îndeaproape. Și locuiau prea multe rude acolo. Prea mulți oameni aveau să știe. În plus, Aspanu nu era în termeni buni cu familia sa. Tatăl natural îi murise, iar el nu-și iertase niciodată mama pentru faptul că se recăsătorise.

Hector Adonis: își oferi locuința sa, dar era prea departe, iar Guiliano nu vroia să-și pună în pericol nașul. Căci, dacă tunelul era descoperit, proprietarul casei avea să fie arestat cu siguranță. Alte rude și prieteni fură discutați și respinși, iar în cele din urmă mama lui Guiliano spuse:

– Nu există decât o singură persoană. Locuiește singură, cu doar patru case mai în josul străzii. Soțul ei a fost ucis de carabinieri, îi urăște. E cea mai bună prietenă a mea și ține la Turi, l-a privit crescând, devenind din băiețel bărbat. Nu i-a trimis ea de mâncare toată iarna cât a stat în munți? Mi-e prietenă adevărată și am deplină încredere în ea.

Tăcu o clipă, apoi spuse:

– La Venera.

Și, firește, de când începuse discuția, o așteptaseră să spună acest nume. Din capul locului, La Venera fusese singura alegere logică în mințile tuturor. Dar erau bărbați sicilienii și nu puteau face o asemenea sugestie. Dacă La Venera accepta și povestea ieșea la iveală, reputația i-ar fi fost ruinată pe vecie. Era o văduvă tânără. Avea să-și pună intimitatea și persoana la dispoziția unui bărbat tânăr. Cine s-ar fi îndoit vreodată că și-ar pierde virtutea? Nici un om din acea parte a Siciliei nu s-ar mai fi însurat sau ar fi respectat măcar o asemenea femeie. Era adevărat că La Venera avea cu cel puțin cincisprezece ani mai mult decât Turi Guiliano. Dar încă nu ajunsese la patruzeci. Și deși nu era frumoasă, avea destulă atracție și se simțea o anume flăcărie în ochii ei. În orice caz, ea era femeie, el bărbat, iar după săparea tunelului urmau să fie singuri împreună. Nu încăpea, prin urmare, nici o îndoială că aveau să devină amanți, căci nici un sicilian nu credea că un bărbat și o femeie găsindu-se singuri, indiferent de diferența de vârstă, s-ar fi putut abține. Și astfel, tunelul practicat până în casa ei, care poate că într-o zi ar fi salvat viața lui Turi Guiliano, avea s-o stigmatizeze și pe ea ca femeie de reputație proastă.

Geea ce înțelegeau toți, cu excepția lui Turi Guiliano însuși, era faptul că îi îngrijora castitatea lui sexuală. Nu era ceva firesc pentru un tânăr sicilian. Era aproape pudibond. Bărbații din bandă se duceau la Palermo să viziteze târfe; Aspanu Pisciotă avea legături sentimentale scandaloase. Bandiții șefi Terranova și Passatempo erau cunoscuți ca amanți ai văduvelor sărace cărora le făceau cadouri. Passatempo avea chiar renumele unui bărbat care folosea metode de convingere mai tipice pentru

violator decât pentru pețitor, deși proceda mai atent acum, de când se afla sub ordinele lui Guiliano. Guiliano decretase pedeapsa prin execuție pentru oricare din oamenii săi care ar fi violat vreo femeie.

Din toate aceste motive, trebuia să aștepte ca mama lui Guiliano să avanseze numele prietenei sale, și fură puțin cam surprinși când o făcu. Maria Lombardo Guiliano era o femeie bisericască, de modă veche, care nu ezita să le numească pe tinerele fete din oraș curve dacă făceau fie și doar o simplă plimbare prin piața centrală fără a fi însoțite. Nu știau ceea ce știa Maria Lombardo; și anume că La Venera, din cauza suferințelor nașterii și a lipsei de îngrijire medicală adecvată, nu mai putea rămâne gravidă. N-aveau cum să știe că Maria Lombardo hotărâse deja că La Venera îi putea cel mai bine satisface fiul, în deplină siguranță. Băiatul ei era un tâlhar pe capul căruia se pusese un premiu și putea fi trădat ușor de o femeie. Era tânăr, viril și avea nevoie de o femeie – cine să fie mai potrivită dacă nu una mai în vârstă, care nu putea face copii și nici să emită pretenții de căsătorie? Și, într-adevăr, ea n-ar fi vrut să se mărite cu un bandit. Avusese parte de asemenea nenorocire: un soț împușcat în fața ochilor ei. Era, așadar, un aranjament perfect. N-avea să sufere decât reputația ei, așa că trebuia să ia singură hotărârea. Dacă accepta, avea să-și pună capul pe butuc.

Când, după câteva zile, mama lui Guiliano formulă această cerere, fu surprinsă să primească un „da” mândru și vesel de la La Venera. Îi confirma bănuiala că prietena ei avea o slăbiciune pentru Turi. Așa să fie, își spuse Maria Lombardo în timp ce o îmbrățișa pe La Venera cu lacrimi de recunoștință.

Tunelul secundar fu încheiat în patru luni; principalul tunel n-avea să fie gata mai devreme de un an. Periodic, Guiliano se strecura în oraș noaptea, își vizita familia și dormea într-un pat cald, după mesele fierbinți pregătite de mama sa; întotdeauna se dădea câte un ospăț. Dar se făcuse aproape primăvară înainte de a fi nevoit să folosească tunelul de rezervă. O patrulă de carabinieri în forță coborî pe Via Bella și trecu prin fața casei. Erau înarmați până-n dinți. Garda de corp a lui Guiliano, formată din patru oameni ascunși în casele din apropiere, era gata să intre în luptă. Dar polițiștii trecură mai departe. Rămase însă teama că la întoarcere ar putea hotărî un raid prin casa Guiliano. Așa că Turi Guiliano se strecură în tunel prin trapa din dormitorul părinților săi.

Derivația era camuflată cu un panou de lemn acoperit cu un strat gros de pământ, astfel ca lucrătorii de la tunelul principal să nu știe de existența ei. Guiliano trebui să scurme țărâna și să înlătorească discul de lemn. Îi mai luă cincisprezece minute drumul târâș prin spațiul strâmt care ducea la casa La Veneriei. Trapa de-acolo dădea în bucătărie și era acoperită de o sobă mare din fier. Guiliano ciocăni în chepeng semnalul convenit dinainte și așteptă. Bătu din nou. Nu se temea niciodată de gloanțe dar îi era teamă de întuneric. În cele din urmă se auzi un zgomot slab deasupra lui, apoi trapa se deschise. Nu se putea înălța complet, fiindcă soba de deasupra bloca la mică înălțime capacul. Guiliano trebui să se strecoare prin deschizătură și să se târască pe burtă peste podelele bucătăriei La Veneriei.

Deși era miezul nopții, La Venera purta tot rochia ei neagră stându-i pe trup ca un sac, în semn de doliu pentru soțul ei, cu toate că murise de trei ani. Avea picioarele goale. Nu purta ciorapi și, în timp ce se ridica de la podea, Guiliano putu să vadă că pielea de pe picioare îi era de un alb orbitor, contrastând foarte tare cu pielea bronzată a chipului ars de soare și cu părul negru ca pana corbului, aspru și împletit într-o coadă groasă. Pentru prima oară observă că fața nu-i era lată, ca a majorității femeilor mai vârstnice din oraș, ci triunghiulară și, deși avea ochii de un căprui-închis, se zăreau în ei mici puncte negre, pe care nu le mai văzuse niciodată. Ținea în mână o găleată plină cu tăciuni aprinși, parcă gata să-i arunce în trapa deschisă. Acum răsturnă calmă cărbunii la loc în sobă și puse capacul chepengului. Părea puțin cam speriată.

Guiliano o liniști:

— Nu-i decât o patrulă care se-nvârte pe-aici. După ce s-o întoarce la cazarmă, am să plec. Dar nu-ți face griji, prietenii mei sunt afară în stradă.

Așteptară. La Venera îi făcu o cafea și stătură de vorbă. Observă că el nu avea nimic din mișcările nervoase ale soțului ei. Nu privea afară pe ferestre, trupul nu i se încordă la zgomotele bruște din stradă. Părea complet relaxat. Nu știa că se antrenase să se poarte astfel datorită istoriilor pe care i le spusese despre soțul ei și fiindcă nu vroia să-și alarmeze părinții, în special pe mama sa. Degaja un asemenea aer de încredere-n sine, încât nu peste mult femeia uită de primejdia în care se afla și începură să sporovăiască despre micile întâmplări din oraș.

Întrebă dacă primise mâncarea pe care i-o trimisese ea din când în când, în munți. Guiliano îi mulțumi și-i povesti cum el și tovarășii lui se aruncau asupra pachetelor ei cu alimente ca și cum ar fi fost darurile Magilor. Cum îi mai lăudaseră oamenii bucatele. Nu-i pomeni despre glumele grosolane făcute de unii dintr-ai lui, cum că dacă făcea dragoste la fel cum gătea ar fi într-adevăr o comoară. În tot acest timp, o privea atent. Nu era la fel de prietenoasă cu el ca de obicei; nu manifesta acea tandrețe afectuoasă pe care i-o arătase totdeauna în public. Se întrebă dacă o jignise cumva în vreun fel. Când pericolul trecu și sosi timpul să plece, se despărțiră destul de convențional.

După două săptămâni, Guiliano veni din nou la ea. Iarna se apropia de sfârșit, dar prin munți băntuiau furtunile, iar răclilele cu sfinți din lungul drumurilor șiroiau de ploaie. În peștera sa, Guiliano visa la mâncărurile gătite de mama lui, la o baie fierbinte și la patul moale din odaia copilăriei sale. Și, printre toate aceste doruri, spre marea sa surpriză, în minte îi apărură amintirea picioarelor cu pielea albă ale La Venerei. Căzuse noaptea, când își fluieră bodyguardii și luă calea spre Montelepre.

Familia îl întâmpină cu bucurie. Mama sa începu să-i gătească mâncărurile favorite și, în timp ce se aflau pe foc, îi pregăti o baie fierbinte. Tatăl său îi puse un pahar cu lichior de anason, când un om din rețeaua de spioni apărură în casă și-i spuse că patrulele de carabinieri înconjurau orașul, iar Maresciallo personal avea să scoată din Cazarma Bellampo un escadron rapid pentru a ataca casa Guiliano.

Guiliano coborî prin trapa din cămară, în tunel. Era înnoroiat de ploaie, iar pământul se agăța de el și-i făcea drumul lung și anevoios. Se târî în bucătăria La Venerei, cu hainele acoperite de mîl și fața neagră.

Când La Venera îl văzu, rîse, fiind prima oară că-și amintea Guiliano s-o fi văzut rîzînd.

— Arăți ca un maur, spuse ea. Și, un moment, Guiliano simți o jignire copilărească, poate fiindcă maurii erau întotdeauna răii în spectacolele cu păpuși din Sicilia, și în loc de-a fi un erou cu viața în primejdie, putea fi văzut ca personaj negativ. Sau poate pentru că rîsul o făcea să pară inaccesibilă dorinței lui lăuntrice. Femeia văzu că într-un fel sau altul îi rănise vanitatea.

— O să umplu copaia de tablă și te poți spăla, spuse. Și am niște haine de la bărbatul meu pe care poți să le porți în timp ce ți le curăț pe ale tale.

Se așteptase ca el să obiecteze, că va fi prea nervos pentru a se scălda într-un moment de asemenea pericol. Soțul ei era atât de neliniștit când o vizita încât nici măcar nu se dezbrăca vreodată, nu-și lăsa o clipă pistoalele într-un loc unde să nu le poată atinge cu mâna. Dar Guiliano îi zâmbi, își scoase sumanul greu și armele și le puse peste lada de lemn unde-și ținea La Venera butucii de foc.

Fu nevoie de timp pentru a încălzi oalele cu apă și a umple baia de tinichea. Îi oferi cafea în timp ce așteptau și-l studie. Era frumos ca un înger, își spuse ea, fără însă a se lăsa amăgită. Soțul său fusese la fel de frumos și totuși ucisese oameni. Iar gloanțele care-l omorâseră îl urâtiseră prea destul, își aminti ea nefericită; nu era înțelept să iubești chipul unui bărbat, cel puțin nu în Sicilia. Plânse mult – dar, în taină, simțea un cutremurător val de ușurare. Moartea lui devenise certă, odată ajuns bandit, și așteptase zi de zi, cu speranța că va muri în munți sau în vreun oraș îndepărtat. Dar fusese împușcat chiar înaintea ochilor ei. Iar de-atunci încoace nu mai putuse să scape de rușine, nu că fusese el tâlhar, ci de rușinea morții lui mizere, în locul uneia vitejești. Se predase și cerșise mila, iar carabinieri îl masacraseră în fața ei. Slăvă Domnului că fiica lor nu-și văzuse tatăl asasinat. O mică milostivire a lui Christos.

Văzu că Turi Guiliano o privea având pe față acea lumină anume care, la orice bărbat, exprimă dorința. O cunoștea bine. Însoțitorii bărbatului ei avuseseră adesea această expresie. Dar știa că Turi n-ar încerca s-o seducă, din respect pentru mama lui, din respect pentru sacrificiul ei de-a permite construirea tunelului.

Părăsi bucătăria și trecu în odaia mică de zi pentru a-l lăsa să facă baie în liniște. După ce ea ieși, Guiliano se dezbracă și intră în cadă. Situația de-a fi gol în preajma unei femei îi dădea o senzație erotică. Se spală cu multă grijă și apoi trase pe el hainele rămase de la soțul ei. Pantalonii erau puțin cam scurți iar cămașa îl strângea la piept, astfel că trebui să lase nasturii de sus descheiați. Prosoapele pe care le încălzise La Venera lângă sobă erau doar puțin mai bune decât niște cârpe, își simțea trupul umed încă și, pentru prima oară, își dădu seama cât era de săracă și se hotărî să-i trimită bani prin mama lui.

Îi strigă că se îmbrăcase, iar La Venera reveni în bucătărie. Se uită la el și spuse:

– Dar nu te-ai spălat pe cap, ți se ascunde acolo un cuib de gecko.

O spuse cu asprime dar și cu o caldă afecțiune, astfel încât să nu se simtă ofensat. Ca o bătrână bunică, își trecu mâinile peste părul lui încâlcit, apoi îl luă de braț și-l conduse la chiuvetă.

Guiliano simți o aură caldă în locul unde mâna ei îi atinsese țeasta. Își băgă repede capul sub robinet, iar ea dădu drumul apei să curgă peste el și-i frecă părul cu săpunul galben de bucătărie; nu avea altul. În timp ce-o făcea, trupul și picioarele ei le atingeau pe ale lui, iar el simți o nevoie imperioasă de a-și trece mâinile peste sânul ei, peste pântecul moale.

Când termină de spălat părul, La Venera îl puse să se așeze pe unul din scaunele de bucătărie, negre și smălțuite, și-l șterse viguros cu un prosop cafeniu aspru, zdrențuit. Guiliano avea părul atât de lung încât îi acoperea gulerul cămășii.

– Arăți ca un lord englez din-ăla tâlhar, din filme, spuse ea. Trebuie să-ți tund părul, dar nu în bucătărie. O să ajungă-n oale și-ți va strica mâncarea pentru cină. Vino în cealaltă cameră.

Guiliano fu amuzat de severitatea ei. Își asuma un rol de mătușă sau mamă, ca pentru a preveni orice manifestare a unui sentiment mai tandru. Era conștient de sexualitatea dinapoia aparențelor, dar rămânea precaut. În privința aceasta îi lipsea experiența și nu voia să pară nepriceput. Era ca războiul de gherilă pe care-l purta el în munți; nu se angaja până ce nu simțea că toți sorții sunt de partea lui. Acesta era ca un teren cercetat. Dar ultimul an de comenzi și omoruri făcuse ca fireasca lui frică băiețească să pară mai mult o glumă, respingerea de către o femeie nefiind chiar atât de paralizantă pentru sufletul lui. Și, în pofida reputației sale de castitate, se dusesse la Palermo cu prietenii să viziteze prostituate. Dar asta se întâmplase înainte de-a ieși în afara legii și a fi dobândit demnitatea unui șef de bandiți; firește, un erou romantic n-ar fi făcut niciodată așa ceva.

La Venera îl duse într-o odăiță de zi înghesuită, cu mobilă tapițată și mese mici, cu tăblia de lemn negru lăcuit. Pe aceste măsuțe se aflau fotografii ale soțului și fetei ei moarte, atât singuri cât și împreună. Unele o reprezentau pe La Venera cu familia. Fotografiile aveau rame ovale de lemn negru, imaginile fiind dezvoltate în tonuri sepia. Guiliano fu surprins de frumusețea La Venerei în acele zile mai fericite, mai ales când purta haine drăguțe, tinerești. Văzu un portret convențional, ea

singură, îmbrăcată într-o rochie roșu-închis, care-l mișcă până-n adâncul inimii. Și, un moment, se gândi la soțul ei și la câte crime o fi comis pentru a-i aduce asemenea finețuri.

– Nu te uita la pozele alea, spuse La Venera cu un zâmbet trist. Sunt dintr-o vreme când credeam că lumea mă poate face fericită.

Își dădu seama că unul din motivele pentru care îl adusese în cameră fusese acela de-a-l face să vadă fotografiile.

Femeia lovi cu piciorul micul taburet dintr-un colț al odăii, iar Guiliano se așează. Dintr-o cutie de piele, frumos lucrată și brodată cu fir auriu, La Venera scoase foarfece, brici și pieptene – un tezaur pe care banditul Candeleria îl adusese acasă într-o zi de Crăciun, după una din crimele lui. Apoi intră în dormitor și reveni cu o pânză albă, pe care o petrecu peste umerii lui Guiliano. Mai aduse și un lighean de lemn, punându-l pe masă lângă ea. Un jeep trecu pe lângă casă.

– Să-ți aduc pistoalele din bucătărie? întrebă. Te-ai simți mai bine?

Guiliano o privi calm. Părea absolut senin. Nu vroia s-o alarmeze. Știau amândoi că mașina ce trecuse era plină de carabinieri în drum spre casa Guiliano. Dar el mai știa două lucruri: dacă polițiștii veneau aici și încercau să intre pe ușa zăvorâtă, Pisciotta și oamenii lui i-ar fi masacrat pe toți; iar înainte de-a ieși din bucătărie, Guiliano potrivise soba astfel ca nimeni să nu poată sălta chepengul.

O atinse blând pe braț:

– Nu. N-am nevoie de arme, doar dacă nu plănuiești să-mi tai gâtul cu briciul ăla.

Răseră amândoi.

Și apoi începu să tundă părul lui Guiliano. O făcu încet și cu grijă, apucând șuvițe pentru a le reteza, după care depunea părul în vasul de lemn. Guiliano era perfect calm. Mesmerizat de micile clănțăneli, privea cu ochi dilatați pereții camerei. Pe ei se aflau portrete uriașe ale soțului La Veneri, marele bandit Candeleria. Mare, însă, numai în acea mică provincie a Siciliei, își spuse Guiliano, mândria sa tinerească intrând deja în competiție cu răposatul soț.

Rutillo Candeleria fusese un bărbat chipeș. Avea o frunte înaltă, continuată în păr ondulat, castaniu, tuns cu grijă, iar Guiliano se întrebă dacă-l tundeă nevastă-sa. Fața era împodobită cu mustăți pline, de cavalerist, care-l făceau să pară

mai bătrân, deși nu avea decât treizeci și cinci de ani când îl împușcaseră carabinierii. Acum chipul său privea în jos din portretul oval aproape cu blândețe, ca într-o binecuvântare. Doar ochii și gura îi trădau ferocitatea. Și totuși, se simțea pe acea față o anume resemnare, ca și cum ar fi știut ce soartă îl aștepta. Asemenea tuturor celor ce ridicau mâna asupra lumii și-i smulgeau acesteia prin violență și crimă tot ce vroiau, asemenea altora care făceau legi personale și încercau să conducă societatea cu ele, trebuia să sfârșească printr-o moarte neașteptată.

Ligheanul de lemn se umplea cu păr brunet lucios, adunat ca niște ciuburi de păsărele. Guiliano simțea picioarele La Venerei apăsându-l în spinare; căldura ei se transmitea prin bumbacul grosolan al rochiei. Când se mișca prin fața lui ca să-l tundă împrejurul frunții, se ținea la o bună distanță de piciorul bărbatului, dar când trebuia să se aplece înainte, umflătura bustului ei aproape că i se freca de buze, iar mireasma curată și adâncă a trupului încălzea chipul lui Guiliano ca și cum ar fi stat în fața unui foc. Atunci, portretele de pe pereți erau ascunse de trupul femeii.

Își răsuci șoldurile rotunjite pentru a mai depune un boț de păr în vasul de lemn. Un moment, coapsa ei se sprijini de brațul lui și-i putu simți pielea mătăsoasă, chiar și prin rochia neagră, grea. Își sili trupul să stea neclintit ca o stâncă. Ea se rezemă și mai tare de el. Ca să nu-i smulgă fusta și să înșface coapsele acelea, Guiliano spuse în joacă:

– Suntem Samson și Dalila?

La Venera se îndepărtă brusc de el. Și fu surprins să-i vadă fața șiroind de lacrimi. Pe negândite, îi puse mâinile pe trup și o trase mai aproape. Încet, ea lăsă foarfecele argintii peste movila de păr brunet ce umplea vasul de lemn.

Iar apoi mâinile lui erau sub rochia ei neagră de doliu și-i strângeau pulpele calde. Femeia se aplecă și-i acoperi gura cu a ei, ca și cum ar fi vrut s-o înghită. Tandrețea de la început fu o scânteie de-o secundă, ce se prefăcu vuind într-o patimă animalică alimentată de cei trei ani ai ei de castă văduvie, de dulcea poftă izvorând dintr-un bărbat tânăr ce nu gustase niciodată dragostea unei femei, ci numai gimnastica de cumpărat a târfelor.

În acel dintâi moment, Guiliano se pierdu cu totul. Trupul La Venerei era atât de îmbătător și ardea într-o dogoare

tropicală ce-l pătrundea până-n măduva oaselor. Avea sânii mai plini decât și-ar fi imaginat vreodată; rochia neagră de văduvă îi deghizase și protejase cu iscusință. La vederea acelor globuri ovale de carne simți sângele bubuindu-i în cap. Iar apoi se aflau pe podea făcând dragoste și în același timp scoțându-și hainele. Ea șoptea încontinuu, cu o voce chinuită:

— Turi, Turi...

El, însă, nu spunea nimic. Era pierdut în mirosul, în căldura și belșugul cărnii ei. Când terminară, îl conduse în dormitor și făcură dragoste din nou. Nu-i venea să creadă că găsea în trupul ei o asemenea plăcere și chiar simțea un oarecare dispreț față de propria-i capitulare, nefiind mângâiat decât de faptul că ea sucombuse chiar mai complet.

Când adormi, femeia îi privi multă vreme chipul. Și-l întipări în memorie, de teamă că nu-l va mai vedea niciodată viu. Căci își amintea de ultima noapte când se culcase cu soțul ei înainte de-a muri, când îi întorsese spatele după ce făcuseră dragoste, și adormise, și niciodată de-atunci nu-și mai putuse aminti dulcea mască ce se așterne peste chipul fiecărui amant. Îi întorsese spatele fiindcă nu putea îndura nervozitatea plină de teamă a soțului când se afla în casă, groaza lui de-a i se întinde o cursă astfel încât niciodată nu mai putea adormi, felul de-a tresări când ea se scula din pat ca să gătească sau să lucreze câte ceva. Se minuna acum de calmul lui Guiliano; îl iubea pentru asta. Îl iubea pentru că, spre deosebire de bărbatul ei, nu-și adusese pistoalele în pat, nu-și întrerupsese actul sexual pentru a asculta zgomotele dușmanilor furișați, nu fuma sau bea, nici nu-și exprima temerile. Era blând la vorbă, dar își însușea plăcerea cu pasiune concentrată și neînfricată. Se ridică fără zgomot din pat, iar el nici nu se clinti. Așteptă un moment, după care ieși și se duse în bucătărie să-i gătească mâncarea cea mai bună.

Dimineata, când plecă din casa ei, ieși pe ușa din față, pășind nepăsător, dar cu armele ascunse sub suman. Îi spusese că nu se va opri să-și ia rămas-bun de la mama sa și o rugase s-o facă ea în locul lui, și s-o anunțe că e în siguranță. La Venera era speriată de această îndrăzneală, neștiind că avea în oraș o mică armată, neobservând că ținuse ușa casei deschisă câteva minute înainte de a ieși, astfel ca Pisciotta să fie avertizat și să elimine orice carabinier ar fi trecut pe-acolo.

Îl sărută de rămas-bun cu o sfială ce-l mișcă, și apoi șopti:

– Când ai să mai treci pe la mine?

– Ori de câte ori o vizitez pe mama, voi veni apoi la tine. În munți am să te visez în fiecare noapte.

Și, la auzul acestor cuvinte, simți copleșitoarea bucurie de-a-l fi făcut fericit.

Așteptă până la amiază înainte de a ieși din casă pentru a o vizita pe mama lui Guiliano. Maria Lombardo n-avu nevoie decât s-o vadă la față pentru a ști ce se întâmplase. La Venera arăta cu zece ani mai tânără. În ochii ei căprui-închis dansau punctișoare negre, obrații îi erau împurpurați de culoare și, pentru prima oară în aproape patru ani, purta o rochie altfel decât neagră. Era rochia cu volane și panglicuțe de catifea pe care o poartă o fată când urmează să se arate mamei iubitului ei. Maria Lombardo simți un val de recunoștință față de prietena sa, față de loialitatea și curajul ei și, de asemenea, o anume satisfacție că planurile îi reușiseră atât de bine. Acesta avea să fie un aranjament minunat pentru fiul ei, o femeie ce nu va fi niciodată trădătoare, o femeie care nu putea veni nicicând cu pretenții permanente asupra lui. Deși își iubea cu ferocitate fiul, nu simțea nici un strop de gelozie – decât atunci când La Venera îi spuse cum gătise cea mai bună mâncare a ei, o plăcintă umplută cu carne de iepure și bucățele de brânză tare, presărată cu boabe grase de piper, și cum Turi devorase destul cât pentru cinci oameni, jurând că-n viața sa nu mai mâncase vreodată ceva atât de bun.

Capitolul 15

Chiar și în Sicilia, o țară unde oamenii se ucideau unul pe altul cu același entuziasm feroce cu care spaniolii măcelăresc taurii, demența ucigașă a cetățenilor din Corleone inspira o groază universală. Familii rivale se exterminau una pe alta în conflicte pentru câte un singur măslin, vecinii se puteau ucide între ei din pricina cantității de apă pe care o luau dintr-un curs comun, un om putea muri din dragoste – adică, dacă se uita prea nerespectuos la o soție sau fiică. Până și cinicii Prieteni ai Prietenilor cădeau pradă acestei nebunii și branșele lor diferite se războiau de moarte în Corleone până ce Don Croce le aduse la pace.

Într-un asemenea oraș, Stefan Andolini își cucerise porecla de *Fra Diavolo*, Fratele Diavol.

Don Croce îl chemase de la Corleone și-l instruisese. Urma să intre în banda lui Guiliano și să le câștige încrederea. Avea să rămână cu el până când Don Croce va da ordine pentru viitoarele sale acțiuni. Între timp, trimitea înapoi informații cu privire la reala forță a lui Guiliano, la loialitatea lui Passatempo și Terranova. De vreme ce credința lui Pisciotta nu intra în discuție, rămâneau de evaluat doar punctele slabe ale tânărului. Iar dacă se ivea ocazia, Andolini urma să-l omoare pe Guiliano.

Andolini nu se temea deloc de marele Guiliano. Totodată, întrucât era roșcat, roșcovanii fiind atât de rari în Italia, Stefan Andolini credea în secret că era scutit de regulile virtuții. La fel cum un amator al jocurilor de noroc crede că sistemul său nu

poate pierde niciodată, la fel se credea și Stefan Andolini atât de șiret încât nimeni să nu-l poată întrece.

Alese să-l însoțească doi tineri *picciotti*, adică ucepici de asasini, care încă nu fuseseră admiși în rândurile Mafiei, dar nădăjduiau la această onoare. Porniră spre viziunile de munte ale lui Guiliano ducând cu ei ranițe și *lupare* și, așa cum era de așteptat, se pomeniră nas în nas cu o patrulă condusă de Pisciotta.

Pisciotta ascultă povestea lui Stefan Andolini cu un chip nepătruns. Andolini îi spuse că Poliția Securității și carabinierii îl căutau pentru uciderea unui agitator socialist în Corleone. Acest lucru era într-un totul adevărat. Ceea ce Andolini nu spuse, era că poliția și carabinierii n-aveau nici o dovadă și nu-l căutau decât pentru a-l interoga. Un interogatoriu care ar fi fost mai mult amabil decât exhaustiv, datorită influenței lui Don Croce. Andolini îi mai spuse lui Pisciotta și că cei doi *picciotti* de lângă el erau la rândul lor căutați de poliție drept conspiratori în crimă. Și asta era adevărat. Dar, în timp ce-și depăna povestea, Stefan Andolini simțea o stânjeneală crescândă. Pisciotta îl asculta cu expresia omului care s-a întâlnit cu cineva cunoscut dinainte sau despre care a auzit multe.

Spuse că venise în munți cu speranța de a intra în banda lui Guiliano. Iar apoi își jucă atuul. Avea ștampila de aprobare de la însuși tatăl lui Guiliano. El, Stefan Andolini, era un văr al marelui Don Vito Corleone din America. Pisciotta dădu din cap. Andolini continuă. Don Vito Corleone se născuse în familia Andolini din satul Corleone. Cu tatăl ucis, el însuși vânat în timpul adolescenței, fugise în America unde devenise marele Naș. Când revenise în Sicilia pentru a-și prăvăli răzbunarea asupra ucigașilor tatălui său, Stefan Andolini fusese unul dintre *picciotti*-i săi. Apoi îl vizitase pe Don în America pentru a-și primi răsplata. Acolo se întâlnise cu tatăl lui Guiliano, care lucra ca zidar la noua vilă a Don-ului din Long Island. Se împrieteniseră, iar Andolini, înainte de a veni în munți, se opri la Montelepre pentru a primi binecuvântarea lui Salvatore Guiliano Senior.

Chipul lui Pisciotta se îngândură în timp ce asculta această poveste. N-avea încredere în omul acela, în părul lui roșu, în fața sa de criminal. Iar lui Pisciotta nu-i plăcea nici înfățișarea celor doi *picciotti* ce-l însoțeau pe *Malpelo*¹, căci așa îl numea el în stil sicilian.

¹ „Păr-rău“ („Păr de om rău“), (it.) (n.t.).

Pisciotta îi spuse:

– O să vă duc la Guiliano, dar țineți-vă armele agățate la umeri până termină de vorbit. Nu le dați jos fără permisiune.

Stefan Andolini rânji larg și spuse cu perfectă afabilitate:

– Dar am recunoscut, Aspanu, că am încredere în tine. Ia-mi lupara de la umăr, iar oamenii tăi pot face la fel cu *picciotti*-i mei, aci de față. După ce vorbim cu Guiliano, sunt sigur că ne va înapoia puștile.

– Nu suntem animale de povară să vă cărăm noi armele, ripostă Pisciotta. Duceți-vi-le singuri.

Și-i conduse pe drumul prin munți până la ascunzătoarea lui Guiliano, pe marginea versantului ce domina orașul Montelepre.

Mai mult de cincizeci de oameni din bandă stăteau răspândiți în jurul prăpastiei, curățindu-și armele și reparând echipamente. Guiliano era așezat la masă, privindu-i prin binoclu.

Pisciotta vorbi cu Guiliano înainte de a-i prezenta pe noii recruți. Descrise toate împrejurările, apoi spuse:

– Turi, mie mi se pare puțin cam „muced“.

„Muced“ era idiomul sicilian pentru informator.

– Și ți se pare că l-ai mai văzut? Întrebă Guiliano.

– Sau am auzit de el. Mi-e familiar cumva, dar roșcații sunt rari. Ar trebui să mi-l amintesc.

Guiliano spuse calm:

– Ai auzit despre el de la La Venera. Îl numea *Malpelo* – nu știa că-l cheamă Andolini. Și mie mi-a spus de el. A intrat în banda soțului ei. O lună mai târziu, omul a fost prins într-o ambuscadă și ucis de carabinieri. La Venera n-avea nici ea încredere în el. Era plin de mici șmecherii, spunea ea.

Silvestro se apropie de ei:

– Nu vă-ncredeți în roșcatul ăla. L-am văzut la cartierul general din Palermo în vizite particulare la Comandantul de carabinieri.

– Coborâți în Montelepre și aduceți-l aici pe tatăl meu, spuse Guiliano. Între timp, țineți-i sub pază.

Pisciotta îl trimise pe Terranova să vină cu tatăl lui Guiliano și apoi se îndreptă spre cei trei, care stăteau așezați pe pământ. Se aplecă și culese arma lui Stefan Andolini. Membrii bandei îi încercuiră ca niște lupi înconjurând o pradă căzută la pământ.

– Nu vă supărați dacă acum vă scutesc de sarcina de-a mai avea grijă de arma asta? spuse Pisciotta cu un rânj. Stefan

Andolini se arătă uimit un moment, chipul strâmbându-i-se într-o grimasă. Apoi ridică din umeri. Pisciotta îi aruncă *lupara* unuia din oamenii săi.

Așteptă câteva momente, să fie sigur că ai lui erau gata. Apoi se aplecă să ia puștile de la cei doi *picciotti* ai lui Andolini. Unul din ei, mai mult de frică decât din rea intenție, îl împinse pe Pisciotta și puse o mână pe armă. În clipa următoare, iute ca o limbă de șarpe, în mâna lui Pisciotta apăru un pumnal. Trupul său săgetă înainte, și cuțitul spintecă beregata *picciotto*-ului. O fântână de sânge roz izbucni în aerul limpede de munte și tânărul se prăbuși într-o parte. Pisciotta îi încălecă trupul, aplecându-se, și cu încă o lovitură rapidă sfârși treaba. Apoi, într-o serie de șuturi repezi, rostogoli trupul în fundul unei gropi.

Celălalt membri ai bandei lui Guiliano săriseră în picioare, coborând la orizontală țevele puștilor. Andolini, așezat pe jos, ridică mâinile în aer și privi în jurul său rugător. Dar celălalt *picciotto* se repezi la armă și încercă s-o întoarcă spre atacanți. Passatempo, stând în picioare la spatele lui și rânjind cu încântare, își descărcă pistolul în capul individului. Împușcătura își împrăstie ecoul prin munți. Rămaseră cu toții încremeniți, Andolini palid și tremurând de frică, Passatempo cu pistolul în mână. Și atunci, glasul lui Guiliano spuse liniștit de la marginea platoului:

– Descotorosiți-vă de cadavre și legați-l pe acel *Malpelo* de un copac până vine tatăl meu.

Trupurile fură înfășurate în plase de bambus și cărate la o crevasă adâncă. Fură aruncate înăuntru, după ele fiind rostogolite pietre pentru a împiedica să se ridice duhoarea, conform vechilor superstiții. Această sarcină îi reveni lui Passatempo, care jefui leșurile înainte de a le îngropa. Guiliano își înfrâna permanent dezgustul față de Passatempo. Întreaga risipă de raționamente nu reușise să-l prefacă pe animalul ăla într-un cavaler.

Mai târziu cu aproape șapte ore, după asfințit, tatăl lui Guiliano sosi în fine la tabără. Stefan Andolini fu eliberat de lângă arbore și adus la peștera luminată cu lămpi de kerosen. Tatăl lui Guiliano se înfurie când văzu în ce hal era Andolini.

– Dar omul acesta e prietenul meu, îi spuse el lui Turi. Am lucrat amândoi pentru Naș în America. I-am spus că poate veni să intre-n banda ta, că va fi bine tratat.

Îi dădu mâna lui Andolini și spuse:

– Îmi cer scuze. Fiul meu trebuie să fi înțeles greșit sau a auzit cine știe ce bârfe despre tine.

Tăcu un moment, tulburat. Îl îndurera să-și vadă vechiul prieten atât de înspăimântat. Căci prizonierul abia mai putea sta pe picioare.

Andolini era sigur că va fi ucis. Totul nu era decât o farsă. Ceafa îl durea de încordarea mușchilor pentru a întâmpina gloanțele. Îi venea aproape să plângă de propria sa nechibzuință care-l făcuse să-l subestimeze pe Guiliano. Asasinarea rapidă a celor doi *picciotti* ai săi îl aruncase într-o stare de șoc.

Signor Guiliano simți că prietenul său era în pericol de moarte din partea fiului lui. Îi spuse acestuia:

– Turi, cât de des îți cer eu să faci vreun lucru pentru mine? Dacă ai ceva împotriva acestui om, iartă-l și dă-i drumul. A fost bun cu mine în America și ți-a trimis un dar la botez. Am încredere în el și țin la prietenia sa.

– Acum, că l-ai identificat, va fi tratat ca un oaspete de onoare, îi făgădui Guiliano. Dacă dorește să rămână în banda mea, e bine venit.

Tatăl lui Guiliano fu condus înapoi în Montelepre cu calul, pentru a putea să se culce în patul său. Iar după ce plecă, Guiliano stătu de vorbă cu Andolini:

– Știi despre tine și Candelera. Erai spion pentru Don Croce când ai intrat în banda lui Candelera. După o lună, Candelera era mort. Văduva lui te ține minte. Din cât mi-a spus, n-a fost greu să-mi închipui ce s-a întâmplat. Noi, sicilienii, ne pricepem să reconstituim din bucățele trădările. Dispar bande de tâlhari. Autoritățile au devenit uimitor de deștepte. Stau pe muntele meu și cuget cât e ziua de lungă. Mă gândesc la autoritățile din Palermo – niciodată n-au mai fost atât de deștepte înainte vreme. Iar apoi aflu că Ministrul Justiției de la Roma și Don Croce merg mână-n mână. Așa că Don Croce e cel ce curăță bandiții de hatărul Romei. Iar apoi mă mai gândesc că în curând îmi va veni mie rândul să fiu vizitat de iscoadele lui Don Croce. Și aștept și-aștept și mă-ntreb de ce îi trebuie atâta timp Don-ului. Căci, cu toată modestia, sunt cea mai mare pradă din toate. Și apoi, azi, vă văd pe voi trei cu binoclul. Și-mi spun: „Ha, uite-l iar pe *Malpelo*. Îmi pare bine că-l văd“. Dar, cu toate astea, trebuie să te omor. Nu vreau să-mi supăr tatăl, așa că hoitul tău o să dispară.

Stefan Andolini uită un moment de frică, în fața ofensei.

– Ți-ai înșela propriul tată? strigă el. Și te mai consideri un fiu sicilian?

Scuipă pe jos:

– Atunci ucide-mă și du-te drept în iad.

Pisciotta, Terranova și Passatempo erau nu mai puțin uimiți. Dar fuseseră uimiți de multe ori în trecut. Guiliano, care era atât de onorabil, care se mândrea că nu-și calcă niciodată cuvântul care vorbea întotdeauna de dreptate pentru toți, era pe cale să se întoarcă dintr-o dată cu o sută optzeci de grade și să facă ceva ce lor li se părea a fi o ticăloșie. Nu că ar fi avut ceva împotriva să-l omoare pe Andolini – putea omorî o sută de Andolini, o mie. Dar să-și calce cuvântul dat tatălui său și să-l păcălească, le părea de neiertat. Doar Caporalul Silvestro păru să înțeleagă și spuse:

– Nu ne poate periclita tuturor viețile doar fiindcă tatăl lui e bun la inimă.

Guiliano i se adresa lui Andolini cu voce calmă:

– Încheie-ți pacea cu Dumnezeu.

Îi făcu un semn lui Passatempo.

– Ai cinci minute.

Părul roșu al lui Andolini păru să i se zburlească pe tot capul. Spuse, înnebunit:

– Înainte de-a mă omorî, vorbește cu Abatele Manfredi.

Guiliano îl privi cu uimire, iar roșcovanul expulză un torent de cuvinte:

– I-ai spus odată Abatelui că-i datorezi un serviciu. Că-ți poate cere orice.

Guiliano își amintea bine promisiunea. De unde știa acest om despre ea?

Andolini continuă:

– Hai să mergem la el, și te va ruga să-mi cruți viața.

– Turi, interveni disprețuitor Pisciotta, ar mai dura încă o zi să trimitem un mesager și să-l așteptăm cu răspunsul. Și oare are Abatele mai multă influență asupra ta decât propriul tău tată?

Guiliano îi uimi din nou:

– Legați-i brațele și puneți-i o piedică la picioare astfel ca să poată umbla, dar să nu fugă. Dați-mi o gardă de zece oameni. Am să-l duc eu însumi la mănăstire, și dacă Abatele nu-mi cere

să-i cruț viața, poate să-și facă ultima spovedanie. Am să-l execut și-am să-i dau trupul călugărilor să-l înmormânteze.

Guiliano și banda sa ajunseră la porțile mănăstirii când răsărea soarele și călugării ieșeau la muncă pe câmp. Turi Giuliano îi privi, cu un surâs pe buze. Oare numai doi ani trecuseră de când ieșise și el la câmp cu acei preoți, purtând sutană cafenie și fedora americană boțită pe cap? Își aminti cum îl mai distra asta. Cine-ar fi visat atunci la ferocitatea lui viitoare? Simți nostalgie pentru acele trecute zile de lucru pașnic la câmp.

Abatele însuși venea spre poartă să-i salute. Silueta înaltă cu robă neagră ezită când prizonierul păși înainte, apoi deschise brațele. Stefan Andolini se repezi să-l îmbrățișeze pe bătrân, îl sărută pe amândoi obraji și spuse:

– *Părinte*, acești oameni vor să mă ucidă, numai dumneata mă poți salva.

Abatele dădu din cap. Întinse brațele spre Giuliano, care se îndreptă spre el să-l îmbrățișeze. Acum Giuliano înțelegea totul. Accentul aparte al cuvântului „Părinte“ nu era modul unui om de-a se adresa duhovnicului său, ci cel al unui fiu vorbindu-i tatălui.

Abatele spuse:

– Îți cer să cruți viața acestui om, în dar pentru mine.

Guiliano scoase legăturile de la mâinile și picioarele lui Andolini.

– E al dumitale, spuse Turi Giuliano.

Andolini căzu moale la pământ; teama ce-i părăsea năvalnic trupul îl sleise. Abatele îl susținu cu propria sa făptură firavă. Îi spuse lui Giuliano:

– Vino în sufrageria mea. Am să pun să le dea de mâncare oamenilor tăi, iar noi trei putem vorbi despre ce avem de făcut.

Se întoarse spre Andolini și-i spuse:

– Dragul meu fiu, încă nu ești în afară de orice pericol. Ce va crede Don Croce când o să afle de toate astea? Trebuie să ne sfătuim împreună, altfel ești pierdut.

Abatele avea propriul său salonaș de cafea și cei trei bărbați se așezară comod. Pentru tineri se aduse brânză și pâine.

Abatele se întoarse zâmbindu-i trist lui Giuliano:

– Unul din multele mele păcate. L-am procreat pe acest om în tinerețe. Ah, nimeni nu cunoaște ispitele unui preot paroh din

Sicilia. Nu le-am putut ține piept. Scandalul a fost acoperit, iar mama lui s-a măritat cu un Andolini. Mulți bani au trecut dintr-o mână-n alta și am fost în măsură să avansez în cadrul Bisericii. Dar nimeni nu poate prezice ironia cerurilor. Fiul meu a crescut spre a deveni un ucigaș. Iar aceasta este o cruce pe care trebuie s-o port, deși am atât de multe păcate ale mele proprii pentru care să răspund.

Tonul Abatelui se schimbă când se întoarse spre Andolini:

– Ascultă-mă atent, fiul meu. Pentru a doua oară îmi datorezi viața. Înțelege-ți prima loialitate. Îi aparține acum lui Guiliano. Înapoi la Don nu te mai poți duce. Se va întreba: de ce ți-a lăsat Turi viața și i-a ucis pe ceilalți doi? Te va suspecta de trădare și asta-ți va aduce moartea. Ceea ce trebuie să faci e să-i mărturisești totul Don-ului și să-i ceri să rămâi cu banda lui Guiliano. Să-i dai informații și să servești ca om de legătură între Prietenii Prietenilor și armata lui Guiliano. Am să mă duc personal la Don și-i voi expune avantajele unei asemenea situații. Am să-i mai spun și că-i vei rămâne credincios lui Guiliano, dar asta nu va fi spre dezavantajul lui. Va crede că ai să-l trădezi pe omul acesta care ți-a cruțat viața. Dar eu îți spun că dacă nu-i rămâi credincios lui Guiliano te voi blestema la iadul veșnic. Ai să porți blestemul tatălui tău până-n mormânt.

I se adresă din nou lui Guiliano:

– Așa că acum îți cer o a doua favoare, dragul meu Turi Guiliano. Ia-l pe fiul meu în bandă. Va lupta pentru tine, îți va îndeplini poruncile și jur că-ți va fi credincios.

Guiliano se gândi pe îndelete la toate acestea. Era sigur că putea să-și asigure, cu timpul, afecțiunea lui Andolini, și cunoștea devotamentul individului față de tatăl său, Abatele. Riscurile de trădare erau prin urmare mici și puteau fi prevenite. Stefan Andolini avea să fie un aghiotant valoros în operațiunile bandei lui, dar încă mai prețios ca sursă de informații despre imperiul lui Don Croce.

– Și ce-i vei spune lui Don Croce? Întrebă el.

Abatele tăcu un moment.

– Voi vorbi eu cu Don-ul. Am influență acolo. Iar apoi vom vedea. Acuma, îmi iei fiul în banda ta?

– Da, sub jurământ înaintea dumitale, spuse Guiliano. Dar dacă mă trădează, rugăciunile dumitale nu vor fi destul de repezi ca să-l prindă din urmă pe drumul spre iad.

Stefan Andolini trăise într-o lume a lipsei de încredere, motiv pentru care, probabil, de-a lungul anilor chipul lui căpătase aspectul unei măști de asasin. Știa că în anii ce urmau avea să fie ca un acrobat la trapez, balansându-se încontinuu pe sârma morții. Nu exista nici o alegere sigură. Îl mângâia faptul că spiritul de milă ce iradia din persoana lui Guiliano îl salvase. Dar nu-și făcea nici un fel de iluzii. Turi Guiliano era singurul om care-l făcuse vreodată să-i fie frică.

Începând din ziua aceea, Stefan Andolini fu un membru al bandei lui Guiliano. Iar în anii ce-aveau să vină deveni atât de cunoscut pentru ferocitatea și pietatea sa religioasă, încât porecla de *Fra Diavolo* ajunsese vestită în toată Sicilia. Cucernicia reieșea din faptul că în fiecare duminică mergea la slujbă. De obicei se ducea în orașul Villaba, unde preot era Părintele Benjamino. Și, în confesional, îi spunea secretele bandei lui Guiliano duhovnicului său pentru a-i fi transmise lui Don Croce. Dar nu și secretele pe care Guiliano îi ordona să nu le spună.

PARTEA A III-A

MICHAEL CORLEONE

1950

Capitolul 16

Fiat-ul ocoli orașul Trapani și o luă pe un drum paralel cu plaja. Michael Corleone și Stefan Andolini ajunseră la o vilă, mai mare decât majoritatea, înconjurată de trei case. Zidul dimprejurul vilei nu era întrerupt decât în partea dinspre plajă. Poarta era păzită de doi oameni și, imediat înapoia ei, Michael putu vedea un individ gras și lătareț, îmbrăcat cu niște haine nepotrivite în acel peisaj: jachetă sport, pantaloni și o cămașă polo tricotată, descheiată. În timp ce așteptau să se deschidă poarta, Michael văzu rânjetul de pe chipul lat al omului și fu uimit să-l recunoască pe Peter Clemenza.

Clemenza era principalul subaltern al tatălui lui Michael Corleone în America. Ce oăuta aici? Michael îl văzuse ultima oară în seara fatală când Clemenza îngropase pistolul folosit la asasinarea căpitanului de poliție și a turcului, Sollozzo. Ținea minte expresia de milă și tristețe de pe chipul lui Clemenza în acel moment, în urmă cu doi ani. Acum Clemenza era, cu adevărat, peste poate de bucuros să-l revadă pe Michael. Îl trase afară din micul Fiat și aproape că-l strivi într-o îmbrățișare ca de urs.

– Michael, ce bine-mi pare că te văd! Aștept de ani de zile să-ți spun ce mândru sunt de tine. Ce treabă grozavă ai făcut. Iar acum s-a sfârșit cu toate necazurile tale. Într-o săptămână vei fi cu familia, se va da o mare petrecere. Toată lumea te-așteaptă, Mikey.

Privi cu drag chipul lui Michael în timp ce-l ținea în brațele sale masive, făcând cu acest prilej o apreciere. Acela nu mai era pur și simplu tânărul erou de război. Pe perioada petrecută în Sicilia, băiatul crescuse, devenind bărbat. Mai exact spus, fața lui Michael nu mai era deschisă; avea expresia mândră și nepătrunsă a Sicilianului de baștină. Michael era gata să-și ocupe locul de drept în familie.

Michael fu bucuros să vadă făptura enormă și mătăhăloasă a lui Clemenza, chipul său lătareț, cu trăsături greoaie. Întrebă despre familie. Tatăl lui își revenise după tentativa de asasinat, dar n-o ducea bine cu sănătatea. Clemenza clătină din cap cu jale:

– Nimănui nu-i face bine când i se perforează trupul, oricât de frumos s-ar vindeca. Da' nu-i prima oară că l-a-mpușcat careva pe taică-tău. E ca un bou. O să se facă bine. Uciderea lui Sonny, asta-i chestia aia de i-a făcut rău, lui și maică-ti. A fost o treabă brutală, Mikey – l-au făcut bucăți cu mitralierele. N-a fost drept, nu trebuiau să facă asta. A fost lucrătură pizmașă. Da' avem și noi planurile noastre. O să-ți spună taică-tău când ajungem acasă. Toată lumea se bucură că vii înapoi.

Stefan Andolini îl salută pe Clemenza cu o înclinare a capului; era evident că se mai văzuseră. Îi strânse mâna lui Michael și spuse că el trebuia să plece – avea treburi de rezolvat la Montelepre.

– Ține minte asta, orice -ai auzi, spuse el, tot timpul i-am rămas credincios lui Turi Guiliano, iar el a avut încredere în mine până la capăt. Dacă l-a trădat cineva, nu-s eu ăla care-a făcut-o.

Se bâlbâia de-atâta sinceritate.

– Și n-am să te trădez nici pe tine.

Michael îl credea.

– Nu intri să te odihnești, să mănânci și să bei ceva? îl invită el.

Stefan Andolini clătină din cap. Urcă în Fiat și ieși din nou pe poartă, care se închise imediat în urma lui cu un dangăt.

Clemenza îl conduse pe Michael prin curte, spre vila principală. Oameni înarmați patrulau în jurul zidurilor și pe plaja unde proprietatea se deschidea spre mare. Un mic dig se întindea spre îndepărtatele coaste ale Africii, la ponton fiind amarată o barcă mare și luxoasă cu motor, ce arbora drapelul Italiei.

În vilă se aflau două babe îmbrăcate în negru de sus până jos, cu pielea arsă de soare și purtând șaluri negre pe cap. Clemenza le ceru să aducă o fructieră în camera lui Michael.

Terasa dormitorului dădea spre Mediterana albastră, ce părea despărțită în două de oglindirea orbitoare a soarelui de dimineață. Bărți de pescuit cu pânze roșii și albastre săltau la orizont ca niște mingi plutind pe valuri. Pe terasă se afla o masă acoperită cu o față de masă grea, cafeniu-închis, iar cei doi se așezară pe fotolii, în fața ei. Îi aștepta o cană cu espresso și o carafă de vin roșu.

– Pari obosit, observă Clemenza. Trage un pui de somn și pe urmă scot eu totul de la tine în amănunt.

– Nu mi-ar strica, răspunse Michael. Dar mai întâi, spune-mi, mama e bine?

– E bine. Te-așteaptă să vii acasă. N-o putem dezamăgi, ar fi prea mult pentru ea, după ceea ce i s-a întâmplat lui Sonny.

– Și tata, întrebă din nou Michael, și-a revenit complet?

Clemenza râse; era un râs urât.

– Mai mult ca sigur. Cele Cinci Familii or să afle. Tatăl tău așteaptă doar să ajungi acasă, Mike. Are planuri mari cu tine. Nu-l putem lăsa baltă. Așa că nu-ți mai face atâtea griji pentru Guiliano – dacă se arată, îl luăm cu noi. Dacă o mai freacă mult, plecăm fără el.

– Astea-s ordinele tatei? întrebă Michael.

– În fiecare zi vine cu avionul un curier la Tunis, spuse Clemenza, iar eu traversez cu șalupa să stau de vorbă cu el. Așa am primit ordin ieri. La început era vorba că ne ajută Don Croce, sau cel puțin așa mi-a spus tatăl tău înainte să plec din State. Dar știi ce s-a întâmplat la Palermo, ieri, după ce ai plecat tu? Cineva a încercat să-i facă felul lui Croce. Au sărit gardul grădinii și i-au omorât patru paznici. Dar Croce a scăpat. Așa că, zi-mi și mie, ce mama dracu' se-ntâmplă?

– Iisuse, exclamă Michael; își amintea măsurile de prevedere pe care le luase Don Croce în jurul hotelului. Cred că a fost prietenul nostru Guiliano. Sper că tu și tata știți ce faceți. Sunt așa de obosit că nici nu mai pot judeca.

Clemenza se ridică și-l bătu pe umăr:

– Mikey, dormi puțin. Când te trezești ai să-l întâlnești pe fratele meu. Un mare om, exact ca tatăl tău, la fel de deștept, la fel de dur; în partea asta a țării el e șeful, lasă-l încolo pe Croce.

Michael se dezbracă și se vârf în pat. Nu dormise de treizeci de ore și totuși mintea-i era în clocot, nelăsându-i trupul să se odihnească. Simțea dogoarea soarelui matinal, deși închisese obloanele groase de lemn. Domnea o mireasmă densă de flori și de lămâi. Gândurile sale răscoleau evenimentele din ultimele câteva zile. Cum de circulau atât de liber Pisciotta și Andolini? De ce părea Guiliano să fi tras concluzia că Don Croce îi era dușman în acest cel mai nepotrivit moment din toate? O asemenea eroare nu era caracteristică pentru un sicilian. La urma urmei, omul trăise șapte ani în munți, urmărit de lege. Ce-i destul e destul. Trebuia să vrea să ducă o viață mai bună – cu neputință aici, cu siguranță – în America. Și, categoric, avea asemenea planuri, altfel nu și-ar trimite logodnica, gravidă, în America înaintea lui. Îl izbi gândul lămuritor cum că răspunsul la toate aceste mistere era acela că Guiliano se hotărâse să poarte o ultimă bătălie. Nu-i era teamă să moară aici, pe pământul său natal. Existau planuri și conspirații depănându-se spre deznodământul final, despre care el, Michael, nu putea avea cunoștință, așa că trebuia să fie prevăzător. Căci Michael Corleone nu vroia să moară în Sicilia. Nu făcea parte din acest mit anume.

Michael se trezi în dormitorul uriaș și deschise jaluzelele, care se rotiră în afară spre un balcon de piatră albă, scânteind în soarele de dimineață. Sub balcon, Marea Mediterană se rostogolea ca un covor albastru-închis, până la orizont. Săgeți carmin dantelau apa, iar la bordul acestor luntri pescarii navigau cât vedeai cu ochii. Michael privi câteva minute, complet vrăjit de frumusețea mării și maiestruasele faleze din Erice, în nordul coastei.

Camera era plină de mobilă rustică, greoaie. Pe o masă stătea un lighean smălțuit albastru și o ulcică cu apă. Un prosop cafeniu, aspru, era pus pe un scaun. Pereții înfățișau imagini zugrăvite ale sfinților și Fecioarei Maria, cu pruncul Iisus în brațe. Michael se spală pe față, după care ieși din încăpere. La baza scării îl aștepta Peter Clemenza.

– Ah, acum arăți mai bine, Mikey, spuse acesta. O masă bună, care să-ți redea puterile, și pe urmă vom putea discuta afaceri.

Îl duse pe Michael într-o bucătărie, unde se afla o masă lungă de lemn. Se așezară, și o bătrână în negru apăru ca prin

farmec la aragaz și le turnă două cești de espresso. Apoi, la fel de miraculos, dădu la iveală un platou cu ouă și cârnați, punându-l pe masă. Din cuptor apăru o pâine mare cu coajă rumenă, în formă de soare. Apoi femeia se făcu nevăzută într-o odaie din spatele bucătăriei. Nu răspunse la mulțumirile lui Michael. În acel moment intră un bărbat. Era mai vârstnic decât Clemenza dar semăna atât de bine cu el, încât Michael știu imediat că era Don Domenic Clemenza, fratele lui Peter. Don Domenic era îmbrăcat cu totul altfel. Purta pantaloni de catifea neagră vârați în cizme cafenii, butucănoase, o cămașă de mătase albă cu mâneci bufante și veston negru, lung. Pe cap avea o beretă cu cozoroc scurt. În mână dreaptă avea un bici, pe care-l aruncă într-un colț. Michael se ridică să-l salute, iar Don Domenic Clemenza îl cuprinse cu brațele într-o strânsoare prietenească.

Se așezară împreună la masă. Don Domenic avea o demnitate firească și un aer de stăpân ce-i aminteau lui Michael de propriul său tată. Mai avea și aceeași curtenie de modă veche. Peter Clemenza era impresionat vizibil de fratele său, care-l trata cu indulgență afectuoasă pe care un frate mai mare i-o arată mezinului flușturistic. Aceasta îl miră pe Michael și-l și amuză. Peter Clemenza era ucigașul numărul unu, cel mai de încredere *caporegime*¹ al tatălui său, în America.

Don Domenic spuse grav, dar cu un licăr în ochi:

– Michael, este o foarte mare plăcere și onoare pentru mine că tatăl tău, Don Corleone, mi te-a dat în grijă. Acum îmi poți lămuri curiozitatea. Bunul-de-nimic de frate-meu, aci de față, o fi având el acolo, în America, un succes atât de mare pe cât preține? A urcat atât de sus fratele ăsta al meu mai mic în care n-am putut să am nicio dată încredere, nici măcar să taie ca lumea un porc? Don Corleone chiar l-a pus mâna lui dreaptă? Și zice că are sub comandă o sută de oameni. Cum să pot crede eu toate astea?

Dar, în timp ce-o spunea, își bătea cu drag pe umăr fratele.

– Totul e adevărat, răspunse Michael. Tatăl meu spune tot timpul că ar fi vânzător de ulei de măsline dacă nu l-ar avea pe fratele dumitale alături.

Râseră toți trei. Peter Clemenza spuse:

¹ Șef de grupare, subordonat direct al șefului Mafiei, cu mari atribuții (n.t.).

– Mi-aş fi petrecut cea mai mare parte din viaţă în închisori. M-a învăţat şi să gândesc, nu numai să mă folosesc de pistol.

Don Domenic oftă:

– Eu nu sunt decât un biet fermier de ţară. E adevărat că vecinii vin la mine după sfaturi, iar aici, la Trapani, se spune că aş fi un om de seamă. Sunt numit „Necredinciosul” deoarece nu mă supun poruncilor lui Don Croce. Poate n-o fi o faptă prea deşteaptă, şi poate că Naşul o să găsească el căi de-a se înţelege mai bine cu Don Croce. Mie însă mi se pare imposibil. Oî fi eu „necredincios”, dar numai cu cei ce n-au onoare. Don Croce vinde informaţii guvernului, iar pentru mine asta e o *infamità*¹. Nu contează cât de subtile îi sunt motivele. Vechile obiceiuri sunt şi-acum cele mai bune, Michael, cum ai să vezi după ce vei fi stat aici încă vreo câteva zile.

– Sunt sigur de asta, replică Michael politicoş. Şi trebuie să-ţi mulţumesc pentru ajutorul pe care mi-l dai acum.

– Acum am nişte treburi de făcut, spuse Don Domenic. Dacă-ţi trebuie ceva, trimite după mine.

Îşi luă biciul şi ieşi pe uşă.

Peter Clemenza spuse:

– Michael, tatăl tău a fost de acord să-l ajute pe Turi Guiliano să iasă din ţara asta, pe baza prieteniei şi a respectului său pentru tatăl lui Guiliano. Dar siguranţa ta vine pe primul plan. Don Corleone încă mai are duşmani aici. Guiliano dispune de o săptămână ca să fixeze o întâlnire cu tine. Dacă, însă, nu apare, trebuie să te întorci singur în Statele Unite. Astea sunt ordinele mele. Avem un avion special care ne aşteaptă în Africa şi putem pleca oricând. Ajunge doar să dai ordinul.

– Pisciotta a zis că mi-l va aduce pe Guiliano foarte curând, spuse Michael.

Clemenza fluieră.

– L-ai văzut pe Pisciotta? Pe toţi dracii, îl caută la fel de dihai ca şi pe Guiliano. Cum a ieşit din munţi?

Michael ridică din umeri:

– Avea unul din permisele speciale cu margini roşii semnate de Ministrul Justiţiei. Şi mă îngrijorează şi asta.

Peter Clemenza clătină din cap.

¹ Infamie (it.).

– Tipul ăla care m-a adus aici, continuă Michael, Andolini... îl știi, Pete?

– Mda. A lucrat pentru noi la New York, câteva nimicuri, dar tatăl lui Guiliano era cinstit și mare meșter zidar în cărămidă. Amândoi au fost niște fraieri că s-au întors. Dar mulți sicilieni sunt așa. Nu-și pot uita căsuțele căcăcioase din Sicilia. De data asta am adus cu mine doi oameni, să ajute. N-au mai fost în țară de douăzeci de ani. Așa că am făcut o plimbare până lângă Erice, un oraș frumos, Mikey, și eram acolo pe câmp cu toate oile alea pe care le au acolo și beam vin și toți trebuia să dăm cep. Așa că ne pișam și, când am terminat, ăia doi-sar ca la zece picioare-n aer și zbiară: „Trăiască Sicilia!”. Ce să le faci? Așa sunt ei, sicilieni până la moarte.

– Bine, dar cum e cu Andolini?

Clemenza ridică din umeri.

– E vărul tatălui tău. A fost unul din oamenii de-a dreapta lui Guiliano în ultimii cinci ani. Dar înainte de asta era un apropiat de-al lui Don Croce. Cine știe? E primejdios.

– Andolini o aduce aici pe logodnica lui Guiliano, spuse Michael. E gravidă. Trebuie s-o trecem în State, iar ea să trimită înapoi un cuvânt-cod lui Guiliano, spunând că drumul e sigur, și atunci vine și Guiliano la noi. Am promis c-o s-o facem. E bine așa?

Clemenza fluieră:

– N-am auzit niciodată că Guiliano are o gagică. Sigur c-o putem face.

Ieșiră într-o grădină vastă. Michael vedea gărzi la poartă, iar jos, pe plajă, cel puțin șase oameni înarmați se preumblau încoace și-ncolo. O barcă mare cu motor se rezema de un dig scurt. În grădina propriu-zisă era un grup de oameni așteptând vădit o audiență la Peter Clemenza. Se puteau număra cam douăzeci, toți sicilieni tipici cu hainele lor prăfuite și bonete cu boruri, ca niște versiuni mai sărace ale lui Don Domenic.

Într-un colț al grădinii, sub un lămâi, se găsea o masă ovală de lemn, cu scaune rustice în jur. Clemenza și Michael se așezară pe două scaune, apoi gazda chemă grupul de oameni. Unul dintre ei veni și luă loc. Clemenza puse întrebări despre viața personală a respectivului. Era însurat? Avea copii? De cât timp lucra pentru Don Domenic? Ce rude avea în Trapani? Se gândise vreodată să se ducă în America și să facă avere? Răspunsul la această ultimă întrebare era invariabil da.

O bătrână în negru aduse un ulcior mare de vin cu lămâi proaspete în el, apoi o tavă cu multe pahare. Clemenza îi oferea de băut și o țigară fiecărui om cu care discuta. Când termină, după ce grupul părăsi grădina, îi spuse lui Michael:

– Ți s-a părut ceva necurat la vreunul?

Michael înălță din umeri și răspunse:

– Mie mi s-au părut în regulă. Toți vroiau să plece în America.

– Avem nevoie de sânge proaspăt, acasă. Am pierdut o mulțime de oameni și s-ar putea să pierdem și mai mulți. La fiecare cinci ani, sau cam așa ceva, vin aici și iau cu mine cam doisprezece. Îi antrenez eu personal. La început, trebușoare – colecte, părueli, serviciu de pază. Le pun la încercare loialitatea. Când simt că a sosit momentul potrivit, și se ivește ocazia, le dau o șansă să treacă proba de foc. Dar cu asta am mare grijă. O dată ce ajung atât de departe, ei știu că au o pâine bună de mâncat pe tot restul vieții, câtă vreme rămân credincioși. Toată lumea de pe-aici știe că eu sunt recrutorul pentru Familia Corleone și fiecare om din provincie vrea să mă viziteze. Dar de cules îi culege fratele meu. Nimeni n-ajunge la mine fără O.K.-ul lui.

Michael privi în jur la frumoasa grădină cu nenumăratele ei flori multicolore, lămâii înmiresmați, vechile statui de zei dezgropate din ruine antice, altele mai noi, ale sfinților, zidurile zugrăvite cu roz din jurul vilei. Era un decor fermecător pentru examinarea a doisprezece apostoli ucigași.

Spre sfârșitul după-amiezei, micul Fiat reapăru la porțile vilei, iar paznicii îi făcură semn să intre. Andolini era la volan, lângă el aflându-se o fată cu păr lung și negru ca noaptea și cu superbele trăsături ovale ale Madonei vreunui pictor. Când coborî din mașină, Michael putu să vadă că era însărcinată; chiar dacă purta modesta rochie largă a femeii siciliene, aceasta nu era neagră, ci avea un hidos model floral alb cu roz. Chipul însă îi era atât de drăguț, încât rochia nici nu mai conta.

Michael Corleone fu surprins să vadă silueta mărunță a lui Hector Adonis coborând de pe bancheta din spate. Adonis fu cel care făcu prezentările. Numele fetei era Justina. N-avea nimic din sfiala tinerelor, și, la vârsta de numai șaptesprezece ani, pe față i se citea forța unei femei mature, ca și cum ar fi gustat deja din tragediile vieții. Îl studie pe Michael

îndeaproape înainte de a înclina capul ca răspuns la prezentare. De parcă l-ar fi cercetat spre a găsi cea mai mică umbră de trădare pe chipul lui.

Una dintre bătrâne o duse în camera ei, iar Andolini îi scoase bagajul din mașină. Nu consta decât dintr-o valijoaară. Michael o transportă el însuși în casă.

Seara luară toți cina împreună, cu excepția lui Andolini, care plecase cu Fiat-ul. Hector Adonis rămase. La masa de seară făcură planuri s-o ducă pe Justina în America. Don Domenic spuse că șalupa pentru Tunis era gata; avea să fie pregătită în permanență, o dată ce nu știau când va sosi Guiliano, și trebuiau să se miște repede la apariția lui.

— Cine știe ce tovarăși răi va aduce după el, zise, cu un mic zâmbet, Don Domenic.

Peter Clemenza spuse că o va însoți pe Justina la Tunis și se va asigura că e imbarcată într-un avion anume, cu documente speciale, care s-o ajute să intre în Statele Unite fără complicații. Apoi se va înapoia la vilă.

De îndată ce ajungea în America, Justina avea să-și trimită înapoi formula codificată, urmând să înceapă operațiunea de salvare a lui Guiliano.

Justina vorbi foarte puțin în timpul cinei. Don Domenic o întrebă dacă era gata să facă în chiar acea noapte călătoria, după un drum atât de lung în timpul zilei.

Când fata răspunse, Michael putu recunoaște atracția pe care neîndoielnic o exercita asupra lui Guiliano. Avea aceiași ochi negri scăpărători, bărbia hotărâtă și gura celor mai dârze femei siciliene și vorbea la fel de categoric.

— Să călătorești e mai ușor decât să muncești, și mai puțin primejdios decât să te ascunzi, spuse ea. Am dormit în munți și pe câmp, cu oile, așa că de ce n-aș putea dormi într-o barcă sau într-un avion? Cu siguranță, nu va fi la fel de frig!

Spuse acestea cu toată mândria celor tineri, dar mâinile îi tremurau în timp ce ridica paharul de vin.

— Singura grijă pe care-o am e ca Turi să scape. De ce n-a putut veni și el cu mine?

Hector Adonis spuse cu blândețe:

— Justina, n-a vrut să te pună în pericol cu prezența sa. Lui îi e mai dificil să călătorească; trebuie luate mai multe măsuri de prevedere.

– Șalupa te va duce în Africa chiar înaintea zorilor, Justina, spuse Peter Clemenza. Poate ar fi mai bine să te odihnești puțin.

– Nu, se opuse Justina, nu sunt obosită și sunt prea agitată ca să dorm. Aș mai putea primi un pahar de vin?

Don Domenic îi umplu paharul până sus.

– Bea, îi face bine copilului, iar pe tine te va ajuta să adormi, mai târziu. Guiliano ți-a dat vreun mesaj pentru noi?

Justina îi zâmbi cu tristețe:

– Nu l-am văzut de luni de zile. Aspanu Pisciotta e singurul în care are încredere. Nu c-ar crede că l-aș trăda, dar eu sunt punctul lui slab, prin care l-ar putea ademeni într-o cursă. A înțeles-o din cititul tuturor poveștilor acelora romanțioase unde dragostea femeilor aduce după sine prăbușirea eroilor. Crede că iubirea lui pentru mine e cea mai cumplită slăbiciune a sa și, firește, nu-mi spune niciodată ce planuri are.

Michael era curios să afle mai multe despre Guiliano, omul care-ar fi putut să fie el dacă tatăl său rămânea în Sicilia, omul care-ar fi putut să fie și Sonny.

– Cum l-ai cunoscut pe Turi? o întrebă el pe Justina.

Fata râse:

– M-am îndrăgostit de el când aveam unsprezece ani. Asta a fost acum aproape șapte ani, în primul an de când Turi ieșise în afara legii, dar era deja faimos în sătucul nostru. Fratele meu mai mic și cu mine lucram la câmp ou tătucul, iar el mi-a dat un pachet de lire să i le duc mamei. Frate-meu și cu mine eram niște copii proști și ne-am fălit cu bancnotele, așa de încântați eram să avem atât de mulți bani pe mână. Doi carabinieri ne-au văzut pe drum, ne-au luat banii și, când am început să plângem, au râs de noi. Nu știam ce să facem, ne era frică să mergem acasă și ne temeam și să ne întoarcem la tata. Atunci a ieșit tânărul acela din tufișuri. Era mai înalt decât majoritatea bărbaților din Sicilia și mult mai lat în umeri. Arăta ca soldații americani pe care-i văzuserăm în timpul războiului. Purta sub braț o mitralieră și totuși avea niște ochi căprui atât de blânzi. Era foarte chipeș. Ne-a întrebat: „Copii, de ce plângeți într-o zi minunată ca asta? Iar dumneata, tânără domnișoară, îți nenorocеști ochișorii ăștia frumoși, cine-o să mai vrea să te ia de nevastă?” Dar râdea și puteai să-ți dai seama că, din cîrfe știe ce motiv, vederea noastră îl bucura. I-am spus ce se întâmplase și a râs iar și-a spus că trebuie întotdeauna să ne ferim de carabinieri și că asta era o lecție bună s-o învățăm așa de

timpuriu în viață. Apoi i-a dat fratelui meu un teanc uriaș de lire să le ducem acasă, la mama, iar mie mi-a dat un bilet pentru tata. Mi-l mai aduc și-acum aminte, cuvânt cu cuvânt. Scria așa: „Nu vă certati cei doi copii frumoși care vor fi plăcerea și mângâierea bătrâneților dumneavoastră. Banii pe care li i-am dat sunt mult mai mulți decât cei pe care i-ați pierdut. Și să mai știți un lucru: de azi înainte, dumneavoastră și copiii dumneavoastră vă aflați sub protecția lui GIULIANO.” Atât de minunat mi s-a părut numele, iar el îl scrisese cu litere mari. Am văzut acel nume, în vise, luni de zile. Doar literele acelea: GIULIANO.

Dar ceea ce m-a făcut să-l iubesc a fost plăcerea pe care o simțea făcând o faptă bună. Era cu adevărat încântat să ajute pe altcineva. Asta nu s-a schimbat niciodată. Mereu am văzut aceeași plăcere, ca și cum ar fi câștigat mai mult dând decât luând. De-asta îl iubește poporul Siciliei.

Hector Adonis spuse liniștit:

– Până la Portella della Ginestra.

Justina plecă ochii și spuse aprig:

– Ei tot îl mai iubesc.

– Dar cum l-ai reîntâlnit? Întrebă repede Michael.

– Fratele meu mai mare, răspunse Justina, era un prieten de-al lui. Și poate că și tata era membru al bandei. Nu știu. Numai familia mea și șefii lui Turi știu că ne-am cununat. Turi i-a pus pe toți să jure că vor păstra secretul, de teamă ca autoritățile să nu mă aresteze.

Toți cei de la masă rămaseră năucii de această veste. Justina băgă mâna în corsaj și scoase o poșetă mică. Luă din ea un document, pe hârtie tare de culoare crem, cu pecete grea, și i-l oferi lui Michael, dar Hector Adonis îl luă și-l citi el. Apoi îi surâse:

– Vei fi în America mâine. Pot să le dau părinților lui Turi vestea cea bună?

Justina roși.

– Tot timpul au crezut că sunt gravidă fără a fi măritată. Au avut o părere mai proastă despre mine din cauza asta. Da, le puteți spune.

– Ai văzut sau ai citit vreodată Testamentul pe care l-a ascuns Turi? o întrebă Michael.

– Nu, clătină din cap Justina. Turi nu mi-a vorbit niciodată despre el.

Chipul lui Don Domenic se făcuse ca de gheață, dar și el părea curios. Auzise de Testament, își spusese Michael, dar nu era de acord cu el. Câți oameni știau? Cu siguranță, nu populația Siciliei. Doar membrii guvernului de la Roma, Don Croce, familia Guiliano și cercul cel mai restrâns dintre tâlharii lui.

Hector Adonis interveni:

— Don Domenic, aș putea cere să vă fiu oaspete până sosește din America știrea că Justina e în siguranță acolo? Atunci pot aranja să i se transmită lui Guiliano. N-ar mai dura decât încă o noapte.

Don Domenic spuse cu fermitatea omului necioplit:

— Mi-ar face mare cinste, dragă Professore. Stai cât poțezi. Dar acum e timpul să ne ducem cu toții la culcare. Tânăra noastră Signora trebuie să doarmă puținel înaintea lungii ei călătorii, iar eu sunt prea bătrân ca să stau treaz atât de târziu. *Avanti!*

Și făcu un gest de alungare ca o pasăre mare și drăgăstoasă, trimițându-i în treburile lor. Îl luă personal de braț pe Hector Adonis spre a-l conduce într-un dormitor, strigându-le ordine servitoarelor să se îngrijească de restul musafirilor.

Când Michael se trezi a doua zi dimineată, Justina plecase.

Hector Adonis trebui să petreacă la vilă două nopți înainte să sosească prin curier scrisoarea de la Justina, ajunsă la loc sigur în America. Undeva în scrisoare figura formula codificată care-l convinse pe Adonis, iar în dimineța plecării îi ceru lui Michael o întrevvedere între patru ochi.

Michael petrecuse cele două zile încordat de nerăbdare, arzând să ajungă el însuși acasă, în America. Descrierea asasinatului lui Tony pe care i-o făcuse Peter Clemenza îi trezea lui Michael o presimțire rea față de Turi Guiliano. În mintea sa, cei doi începeau să se confunde. Arătau oarecum la fel și amândoi emanau aceeași senzație de vitalitate fizică și putere. Guiliano nu avea decât vârsta lui Michael, iar Michael era intrigat de celebritatea acestuia; îl neliniștea gândul că se vor întâlni, în sfârșit, față-n față. Se întreba la ce-l va putea folosi tatăl său pe Guiliano în America. Căci n-avea nici o îndoială că acesta era scopul lui Don Vito Corleone. Altminteri, misiunea de a-l aduce cu el acasă pe Guiliano n-avea nici un sens.

¹ Înainte (it.). Aici cu sens de: haideți, plecați (n.r.).

Michael ieși pe plajă împreună cu Adonis. Gărzile înarmate îi salutară pe amândoi:

– *Vossia*¹.

Nici unul nu dădu vreun semn de amuzament la vederea mititelului și elegantului Hector Adonis. Barca cu motor revenise, iar Michael, acum mai aproape de ea, putu să vadă că era mare aproape cât un iaht. Cei de la bord erau înarmați cu lupare și mitraliere.

Soarele de iulie era foarte fierbinte, iar marea atât de albastră și de nemișcată, încât razele se reflectau pe suprafața ei ca și cum ar fi fost făcută din metal. Michael și Hector Adonis se așezară pe două scaune, pe dig.

– Înainte de-a pleca, în dimineața asta, am pentru tine o ultimă instrucțiune, spuse calm Hector Adonis. E cel mai important lucru pe care-l poți face pentru Guiliano.

– Din toată inima, spuse Michael.

– Trebuie să trimiți imediat Testamentul lui Guiliano în America, la tatăl tău. Va ști el cum să-l folosească. Se va asigura că Don Croce și guvernul de la Roma știu că e pus la păstrare în America, așa că nu-i vor face nici un rău lui Guiliano. Îl vor lăsa să emigreze în siguranță.

– Îl ai la dumneata? întrebă Michael.

Omulețul îi zâmbi șiret, apoi râse:

– Tu îl ai.

Michael fu uluit.

– Ai fost dezinformat, protestă el. Nu mi l-a dat nimeni.

– Ba ți l-au dat, îl contrazise Hector Adonis; puse prietenos o mână pe brațul lui Michael, care observă ce degete mici și gingașe avea, ca ale unui copil. Maria Lombardo, mama lui Guiliano, ți l-a dat. Doar ea și cu mine știm unde e, nici măcar Pisciotta nu știe.

Văzu expresia nedumerită a lui Michael.

– Se află în Madona neagră, explică Adonis. E adevărat că Madona a fost în familie generații de-a rândul, și e valoroasă. Toată lumea știe asta. Dar lui Guiliano i s-a dat o copie. E goală pe dinăuntru. Testamentul e scris pe hârtie foarte subțire, și fiecare foaie poartă semnătura lui Guiliano. L-am ajutat să-l compună de-a lungul ultimilor câțiva ani. Mai sunt și niște documente incriminatoare. Turi știa întotdeauna care ar putea fi

¹ 'Nălțimea-Voastră (it.).

sfârșitul și vroia să fie pregătit. Pentru un om tânăr, are un deosebit simț al strategiei.

Michael râse:

– Iar maică-sa e o mare actriță.

– Toți sicilienii sunt, preciză Hector Adonis. N-avem încredere în nimeni și ne prefacem în fața tuturor. Tatăl lui Guiliano e cu siguranță demn de încredere, dar poate fi indiscret. Pisciotta a fost cel mai adevărat prieten al lui Guiliano, încă din copilărie. Stefan Andolini i-a salvat viața lui Guiliano în luptă cu carabinierii, dar oamenii se schimbă cu timpul – sau sub tortură. Așa că e mai bine să nu știe.

– Dar a avut încredere în dumneata, spuse Michael.

– Sunt binecuvântat, replică simplu Hector Adonis. Dar vezi cât de deștept poate fi Guiliano? Are încredere numai în mine cu Testamentul, și numai în Pisciotta când e vorba de viața lui. Ar trebui să-l trădăm amândoi dacă-i e dat să cadă.

Capitolul 17

Michael Corleone și Hector Adonis reveniră la vilă și se așezară sub un lămâi, împreună cu Peter Clemenza. Michael era nerăbdător să citească Testamentul, dar Hector Adonis spuse că trebuia să vină Andolini să-l ia înapoi la Montelepre, iar Michael așteptă să vadă dacă acesta avea vreun mesaj pentru el.

Trecu o oră. Hector Adonis își privi ceasul, cu un chip îngrijorat.

– I s-o fi stricat mașina, își dădu cu presupusul Michael. Fiat-ul ăla al lui e pe ultimii metri.

Hector Adonis clătină din cap:

– Stefan Andolini are o inimă de ucigaș, dar e însuși sufletul punctualității. Și poți conta pe el. Mă tem că dacă a întârziat deja cu o oră, s-a întâmplat ceva rău. Și trebuie să ajung la Montelepre înainte de-a se înnopta, când intră în vigoare consemnul.

– Fratele meu o să vă dea o mașină cu șofer, spuse Peter Clemenza.

Adonis cugetă un moment.

– Nu, am să aștept. E important să mă văd cu el.

– Te superi dacă mergem sus și citim Testamentul fără dumneata? întrebă Michael. Cum se deschide statueta?

– Bineînțeles, citiți-l. Cât despre deschiderea ei, nu-i nici un truc. Este scobită în lemn masiv. Capul i-a fost lipit după ce Turi a pus hârțile înăuntru. Ajunge să-i tai capul. Dacă ai greutate la citit, voi fi bucuros să te ajut. Trimite după mine un servitor.

Michael și Peter Clemenza urcară în dormitorul celui dintâi. Statuia încă se mai afla în jacheta lui Michael; uitase complet de ea. Când o scoase, amândoi priviră lung la acea Fecioară Maria neagră. Trăsăturile erau inconfundabil africane, și totuși avea exact expresia Madonelor albe ce decorau aproape fiecare gospodărie săracă din Sicilia. Michael o răsuci în mâini. Era foarte grea – nici nu ți-ai fi dat seama că e goală pe dinăuntru.

Peter Clemenza se duse la ușă și strigă un ordin către o servitoare. Femeia apărură, aducând cu sine satârul de bucătărie. Privi un moment prin cameră și-i întinse satârul lui Clemenza. Acesta închise ușa drept în nasul ei curios.

Michael ținu Madona neagră pe tăblia de lemn a bufetului masiv. Apucă cu o mână discul sculptat de la baza ei și se folosi de cealaltă pentru a prinde creștetul capului statuii. Clemenza potrivi cu grijă satârul pe gâtul Madonei, își ridică brațul vânjos și, cu o lovitură iute și puternică, reteză capul, care țâșni zburând prin odaie. Un sul de hârtii legat cu o fâșie de piele moale cenușie răsări prin gâtul găunos.

Clemenza lovise exact pe linia lipiturii; altfel, satârul n-ar fi putut străbate în veci lemnul tare de măsline. Puse satârul pe masă și scoase hârtiile din statuia decapitată. Desfăcu șiretul de piele, după care întinse hârtiile pe masă. Constau dintr-un singur sul de vreo cincisprezece foi subțiri ca acelea de ceapă, acoperite cu o caligrafie mărunță în cerneală neagră. Partea de jos a fiecărei pagini era iscălită de Guiliano cu mângălitura neglijentă a regilor. Mai existau și documente cu sigilii oficiale ale guvernului, scrisori cu antet guvernamental și declarații purtând ștampile notariale. Filele se înfășurau la loc pentru a-și relua forma inițială, iar Michael folosi cele două bucăți ale statuetei și satârul pentru a le propti netede pe masă. Apoi turnă ceremonios două pahare de vin din carafa de pe noptieră și-i dădu unul lui Clemenza. Băură și începură să citească Testamentul.

Dură aproape două ore până-l terminară de citit.

Michael se minuna că Turi Guiliano, atât de tânăr, atât de idealist, trăise asemenea acte de trădare. Cunoștea destule de-ale lumii pentru a-și imagina că Guiliano își cultivase propriile vicleșuguri, propria schemă de putere, în scopul de a rămâne fidel misiunii sale. Michael era plin de un nemărginit sentiment de identificare și devotament față de cauza evadării lui Guiliano.

Nu conta atât jurnalul zilnic ce repovestea istoria ultimilor șapte ani din viața lui Guiliano, cât documentele anexe ce

puteau răsturna cu siguranță puterea creștin-democrată de la Roma. Cum putuseră oamenii aceia atât de puternici să fie așa de nesăbuiți? se întreba Michael: o notă semnată de Cardinal, o scrisoare trimisă lui Don Croce de Ministrul Justiției, întrebând ce se putea face pentru a zdrobi demonstrația de la Ginestra, toate exprimate cu pudoare, pentru orice eventualitate, dar incriminătoare în lumina evenimentelor ce-aveau să urmeze. Fiecare piesă în sine era destul de nevinovată, dar asamblate clădeau un munte de dovezi la fel de impozant ca Piramidele.

Exista o scrisoare de la Prințul Ollorto plină de complimente cu înflorituri la adresa lui Guiliano și asigurându-l că toate persoanele sus-puse din guvernul creștin-democrat de la Roma îl încredințaseră pe Prinț că vor face tot ce le stătea în putere pentru a obține iertarea lui Guiliano, cu condiția să facă și el tot ce-i cereau. În scrisoarea sa, Prințul Ollorto declara că are o înțelegere deplină din partea Ministrului de Justiție de la Roma.

Mai erau și exemplare ale planurilor operative pregătite de înaltele oficialități ale carabinierilor pentru a-l captura pe Guiliano – planuri ce i se predaseră acestuia în schimbul altor servicii.

– Nu-i de mirare că nu vor să-l prindă, comentă Michael. Îi poate arunca pe toți în aer cu hârtiile astea.

Peter Clemenza spuse:

– Duc chiar acum la Tunis materialele. Până mâine seară vor fi în seiful tatălui tău.

Luă Madona fără cap și îndesă hârtiile la loc înăuntru. Puse statuia în buzunar, spunându-i apoi lui Michael:

– Hai să mergem. Dacă o iau din loc acum, pot fi înapoi aici mâine dimineață.

Ieșiră din vilă, Clemenza dând satârul în primire babornitei din bucătărie, care-l examină bănuitoare, ca după vreo urmă de sânge. Porniră spre plajă, când îl observară surprinși pe Hector Adonis, care încă mai aștepta. Stefan Andolini nu apăruse.

Omulețul își lărgise cravata și-și scosese haina; cămașa sa albă lucioasă devenise mată de sudoare, deși stătea la umbra unui lămâi. Era și puțin cam băut – carafa mare de vin de pe masa de grădină se golise.

Îi întâmpină disperat pe Michael și Peter Clemenza:

– Încep trădările finale. Andolini a întârziat trei ore. Trebuie să ajung la Montelepre și la Palermo. Și să-i trimit vorbă lui Guiliano.

Peter Clemenza spuse cu o bună-dispoziție cam din topor:

– Profesore, poate i s-a stricat mașina sau o fi fost reținut de vreo altă treabă și mai urgentă. Știe că te afli aici în siguranță și că vei aștepta. Dacă nu vine până diseară, mai rămâi o noapte cu noi.

Dar Hector Adonis continua să murmure:

– Toate or să iasă rău, toate or să iasă rău...

Le ceru un mijloc de transport. Clemenza le ordonă la doi oameni de-ai săi să folosească una din mașinile Alfa Romeo și să-l ducă pe Adonis până la Palermo. Le spuse să fie negreșit înapoi la vilă cu mașina înainte de căderea serii.

Îl ajută pe Hector Adonis să urce în mașină, spunându-i să nu se neliștească. Testamentul avea să ajungă în America în interval de douăzeci și patru de ore, iar Guiliano va fi în siguranță. După ce mașina ieși pe poartă, Michael coborî pe plajă cu Clemenza și-l privi îmbarcându-se pe motonavă, continuând să-l urmărească din ochi în timp ce ambarcațiunea își începea călătoria spre Africa.

– Mă-ntorc dimineată, strigă Peter Clemenza.

Michael se întrebă ce se va întâmpla dacă aceasta era noaptea aleasă de Guiliano pentru a-și face apariția.

Mai târziu luă cina, servit de cele două bătrâne. Făcu apoi o plimbare în lungul plajei, până fu întors din drum de către gărzile de la perimetrul proprietății vilei. Mai erau câteva minute până să se întunece, iar Marea Mediterană avea cel mai profund și mai catifelat albastru al ei, iar de dincolo de orizont se simțea parcă mirosul continentului african, un parfum de flori sălbatice și neîmblânzite.

Aici, lângă apă, nu răsuna zumzetul insectelor; aceste fapteuri aveau nevoie de vegetația luxuriantă, de aerul cald, ca un fum, din interiorul insulei. Era aproape ca și cum o mașinărie și-ar fi încetat funcționarea. Se opri pe plajă, simțind pacea și frumusețea unei nopți siciliene și-i fu milă de toți ceilalți ce călătoreau înfricoșați prin tenebre: Guiliano în munții lui, Pisciotta cu pavăza fragilă a permisului special cu chenar roșu trecând prin liniile inamice, Profesorul Adonis și Stefan Andolini căutându-se unul pe altul pe drumurile prăfuite ale Siciliei, Peter Clemenza navigând spre Tunis pe marea de cerneală; și unde se dusesese Don Domenic Clemenza de nu mai apăruse la cină? Toți erau umbre în noaptea siciliană, iar când aveau să reapară, scena urma să fie montată pentru viața sau moartea lui Turi Guiliano.

PARTEA A IV-A

DON CROCE

1947

Capitolul 18

Regele Umberto II din Casa de Savoia era un bărbat umil și cu fire delicată, mult iubit de popor, și aprobase referendumul dacă Italia să rămână – sau nu – monarhie constituțională. Nu dorea să rămână rege dacă poporul său nu-l vroia. Iar în acest sens se asemena cu predecesorii lui. Regii de Savoia fuseseră dintotdeauna conducători neambițioși; monarhiile lor erau în realitate democrații ocârmuite de Parlament. Experții politici nu se îndoiau că referendumul va ieși în favoarea monarhiei.

Apreciau că Sicilia va vota cu o mare majoritate pentru menținerea stării de fapt. În acea perioadă, cele mai puternice două forțe din insulă erau Turi Guiliano, a cărui bandă controla colțul de nord-vest al Siciliei, și Don Croce Malo, care, cu Prietenii Prietenilor săi, stăpânea restul insulei. Guiliano nu juca nici un rol în strategiile electorale ale vreunui partid politic. Don Croce și Mafia nu precupețeau nici un efort pentru a asigura realegerea creștin-democraților și păstrarea monarhiei.

Dar, spre surprinderea tuturor, votanții Italiei înlăturară monarhia; Italia deveni republică. Iar socialiștii și comuniștii făcură o asemenea tevatură, încât creștin-democrații se clătinară și nu lipsi mult să se prăbușească. Următoarele alegeri puteau aduce un guvern fără Dumnezeu, socialist, conducând de la Roma. Partidul Creștin-Democrat începu să-și mobilizeze toate resursele pentru a câștiga alegerile viitoare.

Cea mai mare surpriză fusese Sicilia. Populația ei alesese mulți deputați în Parlament care aparțineau partidelor socialist și comunist. În Sicilia, un sindicat muncitoresc încă mai era considerat opera diavolului și mulți industriași și moșieri refuzau să pertracteze cu ele. Ce se întâmplase?

Don Croce turba de furie. Oamenii lui își făcuseră treaba. Emiserasă amenințări ce-i înfricoșau pe țăranii din toate zonele rurale, dar era evident că amenințările dăduseră în ultimă instanță greș. Biserica Catolică avea preoți ce predicau împotriva comuniștilor, iar călugărițele le dăruiau coșuri de caritate cu spaghetti și untdelemn de măsline numai acelor care promiteau să-i voteze pe creștin-democrați. Ierarhia bisericească din Sicilia era năucită. Distribuise milioane de lire în alimente, dar vicleanul țăran sicilian înghițise pâinea de caritate și scuipa pe Partidul Creștin-Democrat.

Ministrul Justiției, Franco Trezza, era furios și el pe compatrioții săi sicilienii – o hoardă trădătoare, ticluind chiar și când nu le ieșea nici un profit, mândri de onoarea lor personală până și când n-aveau nici măcar o oală în care să se ușureze. Își pierduse orice speranță în ei. Cum putuseră să voteze cu socialiștii și comuniștii, care în cele din urmă aveau să le distrugă structura familială și să le izgonească Dumnezeuul creștin din toate catedralele magnifice ale Italiei? Nu exista decât o singură persoană care-i putea da răspunsul la această întrebare și soluția la alegerile ce se apropiau, urmând să decidă viitorul vieții politice din Italia. Trimise după Don Croce.

Țăranii din Sicilia care votaseră partidele de stânga și aleseseră abolirea iubitului lor rege ar fi fost uimiți să afle de mânia tuturor acestor înalte personaje. Ar fi fost uimiți că națiunile puternice ale Statelor Unite, Franței și Marii Britanii erau preocupate de faptul că Italia avea să devină o aliată a Rusiei. Mulți dintre ei nici măcar nu auziseră în viața lor de Rusia.

Oamenii săraci din Sicilia, primind darul unui vot democratic pentru prima oară după douăzeci de ani, votaseră pur și simplu cu candidații și partidele politice care le făgăduiau șansa de a-și cumpăra propria bucățică de pământ pe o sumă minimă.

Dar ar fi fost îngroziți să afle că votul lor pentru partidele de stânga era un vot împotriva structurii familiale, un vot împotriva Sfintei Biserici Catolice și a Fecioarei Maria, ale

cărei imagini sacre, luminate de lumânări roșii, împodobeau fiecare bucătărie și dormitor din Sicilia; îngroziți să afle că votaseră pentru prefacerea catedralelor lor în muzee și izgonirea iubitului lor Papă dintre țărmurile Italiei.

Nu. Sicilienii votaseră să li se dea o bucată de pământ numai a lor și a familiilor lor, nu un partid politic. Nu puteau concepe nici o altă bucurie mai mare în viață: să-și lucreze pământul lor propriu, să păstreze ceea ce produceau prin sudoarea frunții, pentru ei și copiii lor. Raiul lor de vis consta în câțiva acri cu cereale, o grădină de legume pe terasele unui munte, o mică vie cu struguri, un lămâi și un măslin.

Ministrul Justiției, Franco Trezza, un antifascist autentic, născut în Sicilia, trăise câțva timp în închisorile lui Mussolini înainte de a fugi în Anglia. Era un bărbat înalt, aristocrat, având și-acum părul negru ca pana corbului, deși barba bogată îi era înspicată cu argintiu. Deși erou veritabil, mai era și un scrupulos birocrat și politician, o combinație formidabilă.

Cabinetul de la Roma al Ministrului era imens, cu mobilier antic masiv. Pe pereți se vedeau portrete ale Președintelui Roosevelt și ale lui Winston Churchill. Ferestrele aveau vitralii, iar dincolo de ele se afla un mic balcon. Ministrul îi turnă vin onoratului său oaspete, Don Croce Malo.

Sezură sorbind din vin și discutând despre peisajul politic al Siciliei și apropiatele alegeri regionale. Ministrul Trezza își exprima temerile. Dacă evoluția stângistă la urne a Siciliei continua, Partidul Creștin-Democrat putea foarte bine să piardă controlul asupra guvernului. Biserica Catolică își putea la fel de bine pierde poziția legală ca religie oficială de stat a Italiei.

Don Croce nu răspunse la nimic din toate acestea. Mânca neîntrerupt și era nevoit să recunoască în sinea sa că mâncarea de la Roma era cu mult mai bună decât cea din Sicilia sa de baștină. Don-ul își ținea enormul cap de împărat aplecat deasupra farfuriei de spaghetti umplute cu trufe; fălcile lui mari mestecau constant și inexorabil. Din când în când, își ștergea mustața cu șervetul. Ciocul imperial al nasului stătea de santinelă peste fiecare nou fel de mâncare adus de servitori, ca adulmecând după vreo otravă. Ochii săgetau încoace și-ncolo peste masa împovărată opulent. Nu scoase nici o vorbă în timp ce Ministrul torcea despre afacerile agitate ale statului.

Încheiară cu un uriaș platou cu fructe și brânzeturi. Apoi, la ceremoniala ceașcă de cafea și la sticla pântecoasă de brandy, Don-ul se pregăti să grăiască. Își foi statura mătăhăloasă în scaunul nepotrivit pentru proporțiile lui, iar Ministrul se grăbi să-l conducă într-un salon cu fotolii peste măsură de moi. Comandă unui servitor să aducă acolo cafeaua și coniacul, după care îl concedie. Ministrul îi turnă personal lui Don Croce cafeaua, îi oferi un trabuc, ce fu refuzat, apoi se pregăti să asculte părerile înțelepte ale Don-ului, despre care știa că vor fi la obiect.

Don Croce îl privi pe Ministru drept în ochi. Nu era impresionat de profilul aristocratic, de trăsăturile masive și obtuze, de forța ce o degaja. Disprețuia barba Ministrului, pe care o socotea o fandoseală. Acesta era un om care putea impresiona la Roma, dar niciodată în Sicilia. Și totuși, el era acela care putea consolida puterea Mafiei. Fusesse o greșeală, pe vremuri, să-și arate Romei colții; rezultatul: instalarea lui Mussolini și a fasciștilor. Don Croce nu-și făcea iluzii. Un guvern de stânga nu putea fi serios în problema reformelor, într-a înlăturării guvernului subteran al Prietenilor Prietenilor. Doar un guvern creștin-democrat ar fi menținut procesele legale care-l făceau pe Don Croce invulnerabil. Acceptă, așadar, să vină la Roma, cu satisfacția unui tămăduitor prin credință care vizitează o hoardă de imploratori ologi, suferinzi mai mult de isterie. Știa că putea efectua un tratament.

– Vă pot servi pe tavă Sicilia la următoarele alegeri, îi spuse el Ministrului Trezza. Dar avem nevoie de oameni înarmați. Trebuie să mă asigurați că nu veți acționa împotriva lui Turi Guiliano.

– Aceasta e singura promisiune pe care n-o pot face, spuse Ministrul Trezza.

– Aceasta e singura promisiune pe care trebuie s-o faceți, replică Don Croce.

Ministrul își scărpină bărbuța.

– Ce fel de om este acest Guiliano? Întrebă el fără tragere de inimă. E pe departe prea tânăr pentru a fi atât de feroce. Fie și pentru un sicilian.

– A, nu, e un băiat drăguț, răspunse Don Croce, neluând în seamă surâsul sardonice al Ministrului și omitând să menționeze că nu-l întâlnise niciodată pe Guiliano.

Ministrul Trezza clătină din cap:

– Nu mi se pare posibil așa ceva. Un om care a ucis atâția carabinieri nu poate fi numit băiat draguț.

Era adevărat. Don Croce considera și el că Guiliano fusese deosebit de necruțător în ultimul an. De când îl executase pe „Părintele” Dodana, Guiliano își dezlănțuise furia împotriva tuturor dușmanilor săi, a Mafiei și a Romei deopotrivă.

Începuse să trimită scrisori la ziare, proclamând că el era conducătorul părții de vest a Siciliei, orice-ar face Roma. Mai trimitea și scrisori interzicându-le carabinierilor să patruleze după miezul nopții pe străzile orașelor Montelepre, Corleone și Monreale. Explicația sa pentru această măsură era aceea că oamenii lui trebuiau să ajungă în anumite locuri spre a-și vizita prietenii și familiile și nu-i vroia arestați din pat sau împușcați când ieșeau din casă sau când el însuși dorea să-și viziteze familia la Montelepre.

Ziarele publicau aceste scrisori cu adnotări vesele. Salvatore Guiliano interzicea *cassetta*? Acest bandit interzice poliției să-și efectueze patrulele legale în orașele Siciliei? Ce nesimțire! Ce afront colosal! Oare tânărul ăsta se credea Regele Italiei? Apăreau caricaturi înfățișând carabinieri ascunzându-se pe o alee din Montelepre în timp ce figura uriașă a lui Guiliano pășea maiestuos în piață.

Firește, exista un singur lucru pe care-l putea face Maresciallo din Montelepre. În fiecare noapte trimitea patrula pe străzi. În fiecare noapte garnizoana lui, sporită la o sută de oameni, intra în alertă, păzind intrările dinspre munți ale orașului, astfel ca Guiliano să nu poată organiza un atac.

Dar cu unicul prilej când își trimise carabinieri în munți, Guiliano și cei cinci șefi ai săi – Pisciotta, Terranova, Passatempo, Silvestro și Andolini – conducând fiecare câte o bandă de cincizeci de oameni, îi prinseră într-o ambuscadă. Guiliano nu vădi nici un strop de milă, și șase carabinieri își pierdură viața. Celelalte detașamente fugiră din fața unui pustiitor foc de puști și mitraliere.

Roma se ridicase cu arme și bagaje, dar însăși această nepăsare a lui Guiliano le putea fi acum tuturor de folos, cu condiția ca Don Croce să poată convinge pătlăgica aia vânătoare de Ministru al Justiției.

– Aveți încredere în mine, îi spuse Don Croce Ministrului Trezza. Guiliano ne poate sluji scopurile. Îl voi convinge să declare război partidelor socialist și comunist din Sicilia. O să le

atace sediile, le va suprima organizatorii. Va fi brațul meu militar pe scară largă. Apoi, firește, prietenii mei și cu mine ne vom asuma misiunile ce nu se pot realiza în public.

Ministrul Trezza nu păru șocat de această sugestie, dar spuse disprețuitor:

— Guiliano este deja un scandal național. Un scandal internațional. Am pe biroul meu un plan al Șefului de Stat-Major al Armatei pentru a deplasa trupe ca să-l suprimе. S-a pus un preț de zece milioane de lire pe capul lui. O mie de carabinieri au fost alertați să meargă în Sicilia pentru a întări forțele aflate deja acolo. Iar dumneavoastră îmi cereți să-l protejez? Dragul meu Don Croce, mă așteptam să ni-l livrați așa cum ne-ați ajutat și cu ceilalți bandiți. Guiliano e rușinea Italiei. Toată lumea consideră că trebuie eliminat.

Don Croce sorbi din espresso și-și șterse mustața cu degetele. Își cam pierdea răbdarea cu ipocrizia aceea romană. Clătină încet din cap:

— Turi Guiliano ne e mult mai de folos viu și făcând fapte eroice în munții săi. Populația Siciliei îl adoră; spun rugăciuni pentru sufletul și siguranța lui. Nu există nici un om pe insula mea care să-l trădeze. Și e pe departe mai abil decât toți ceilalți bandiți. Am spioni în tabăra lui, dar are o asemenea personalitate, încât nici nu mai știu cât îmi sunt de loiali mie. Acesta e genul de om despre care vorbiți. Inspiră afecțiune tuturor. Dacă vă trimiteți cei o mie de carabinieri și armata, și eșuează — așa cum au mai făcut-o — atunci ce se va întâmpla? Eu un lucru vă spun: dacă Guiliano alege să ajute partidele stângiste în viitoarele alegeri, veți pierde Sicilia și, prin urmare, așa cum fără nici o îndoială știți, partidul dumneavoastră pierde Italia.

Tăcu un lung răstimp, apoi își aținti privirea asupra Ministrului:

— Trebuie să ajungeți la o înțelegere cu Guiliano.

— Și cum s-ar aranja toate astea? Întrebă Ministrul Trezza cu acel surâs politicos și superior pe care-l disprețuia Don Croce. Era un zâmbet roman, iar omul acela se născuse în Sicilia. Ministrul continuă:

— Am aflat din surse de încredere că Guiliano nu prea vă iubește.

Don Croce ridică din umeri:

— N-a îndurat atâtea în ultimii trei ani fără a fi destul de deștept ca să uite o ranchiună. Și am o legătură cu el. Doctorul

Hector Adonis, unul din oamenii mei, este nașul lui Guiliano și cel mai de încredere prieten al său. Îmi va servi ca intermediar și va încheia pacea între mine și Guiliano. Dar trebuie să am asigurările necesare de la dumneavoastră într-o formă concretă, indiferent care.

Ministrul replică sarcastic:

– Ți-ar conveni o scrisoare semnată spunând că-l iubesc pe banditul pe care încerc să-l prind?

Cea mai mare putere a Don-ului consta în aceea că nu lua niciodată în seamă un ton insultător, o lipsă de respect, deși le păstra în cotloane ale inimii. Răspunse absolut simplu, cu fața ca o mască de nepătruns:

– Nu. Ajunge doar să-mi dați un exemplar din planurile Șefului dumneavoastră de Stat-Major al Armatei privind angajarea unei campanii contra lui Guiliano. De asemenea, o copie după ordinul dumneavoastră de a trimite o mie de carabinieri, ca întăriri, pe insulă. I le voi arăta lui Guiliano și am să-i promit că nu veți aplica ordinele dacă ne ajută să-i educăm pe electorii sicilienii. Acestea nu vă vor incrimina mai târziu – puteți afirma oricând că vi s-a furat o copie. De asemenea, îi voi promite lui Guiliano că dacă următoarele alegeri le câștigă creștin-democrații, va beneficia de prescrierea vinii.

– A, asta nu! protestă Ministrul Trezza. O iertare e mai presus de puterile mele.

– O *promisiune* nu e mai presus de puterile dumneavoastră, îl corectă Don Croce. Iar apoi, dacă se poate face, foarte bine. Dacă o găsiți cu neputință, îi voi da eu vestea cea proastă.

Ministrul desluși sensul. Își dădea seama, așa cum și intenționa Don Croce, că în final acesta trebuia să se descotorosească de Guiliano, că nu puteau exista amândoi împreună în Sicilia. Și că Don Croce avea să-și asume întreaga răspundere pentru asta, că el, Ministrul, n-avea nevoie să-și bată capul cu rezolvarea problemei. Fără îndoială, promisiuni se puteau face. Nu avea decât să-i dea lui Don Croce copii după cele două planuri militare.

Ministrul își cumpăni decizia. Aplecându-și capul masiv, Don Croce spuse încet:

– Dacă iertarea e cât de cât posibilă, eu aș grăbi-o.

Demnitarul umbla încoace și-ncolo prin încăpere, gândindu-se la toate complicațiile ce se puteau ivi. Don Croce nu-și

mișcă nici un moment capul sau trupul pentru a-i urmări mișcările. Ministrul spuse:

– Promiteți-i iertarea în numele meu, dar trebuie să știți de pe-acum cât va fi de dificilă. Scandalul ar putea însemna prea mult. Păi, dacă află ziarele vreodată că noi doi ne-am întâlnit, au să mă jupoaie de viu și va trebui să mă retrag la ferma mea din Sicilia să greblez bălegar și să tund oi. Acum, chiar e necesar pentru dumneavoastră să aveți copii ale acestor planuri și ale ordinului meu?

– Nu se poate face nimic fără ele, răspunse Don Croce; glasul său de tenor era la fel de puternic și convingător ca al unui mare cântăreț. Guiliano are nevoie de o dovadă că noi doi suntem prieteni și de o oarecare răsplată prealabilă pentru serviciile ce ni le va face. Pe amândouă le realizăm arătându-i planurile și promițându-i că nu vor fi puse în aplicare. Poate opera la fel de liber ca înainte fără a avea de înfruntat o armată și o poliție în plus. Posesiunea planurilor de către mine îmi atestă legătura cu dumneavoastră, iar când planurile nu se vor aplica, îmi va stabili influența la Roma.

Ministrul Trezza îi turnă lui Don Croce încă o ceașcă de espresso.

– Sunt de acord, spuse el. Mă încred în prietenia dumneavoastră. Discreția e totul. Dar ceea ce mă îngrijorează este această siguranță. Dacă Guiliano își va face treaba și nu va fi iertat, evident că pe dumneavoastră vă va scoate răspunzător.

Don-ul înclină din cap, dar nu vorbi. Sorbi din espresso. Ministrul, care îl privea atent, spuse:

– Dumneavoastră doi nu puteți coexista pe o insulă atât de mică.

Don-ul zâmbi:

– Am să fac loc pentru el. E timp din belșug.

– Bine, bine, spuse Ministrul Trezza. Și țineți minte. Dacă pot promite partidului meu voturile Siciliei la proximele alegeri, și dacă astfel pot rezolva problema lui Guiliano cu rezultat satisfăcător pentru guvern, nici nu se poate spune ce ascensiune înaltă voi avea în conducerea Italiei. Dar indiferent cât de înaltă, n-am să vă uit niciodată, dragă prietene. Întotdeauna urechea mea vă va sta la dispoziție.

Don Croce își mută făptura masivă în scaun și rumegă dacă ar fi meritat realmente să-l facă pe acel cap-de-măslină de

sicilian Premierul Italiei. Dar însăși prostia sa avea să acționeze în avantajul Prietenilor Prietenilor și, dacă se dovedea trădător, ar fi fost un om ușor de distrus. Don Croce spuse cu vestitul său ton sincer:

– Vă mulțumesc pentru prietenie și voi face tot ce-mi stă în putere ca să vă ajut să vă împliniți destinul. Ne-am înțeles. Plec mâine după-amiază la Palermo și aș fi recunoscător dacă mi-ați trimite dimineată la hotel planurile și celelalte hârtii. Cât despre Guiliano, dacă nu reușiți să-i obțineți iertarea după ce și-a făcut treaba, am să aranjez eu să dispară. În America, poate, sau în alt loc, unde nu vă va mai putea provoca neplăceri.

Și astfel, cei doi se despărțiră. Trezza sicilianul, care alesese să sprijine societatea, și Don Croce, care vedea în structura și legile Romei un diavol trimis pe pământ spre a-l înrobi pe el. Căci Don Croce credea în libertate, o libertate aparținându-i lui personal, care nu datora nimic nici unei alte forțe, câștigată numai și numai prin respectul meritat de la compatrioții săi sicilienii. Ce păcat, reflecta Don Croce, că soarta îl opunea lui Turi Guiliano, un om pe placul inimii lui, și nu ipocritului aceluia de Ministru.

Revenit la Palermo, Don Croce îl chemă pe Hector Adonis. Îi spuse despre întâlnirea cu Trezza și înțelegerea la care ajunseseră. Apoi îi arătă copiile după planurile făcute de guvern pentru războiul împotriva lui Guiliano. Omulețul se arătă disperat, efect pe care Don Croce îl dorise chiar.

– Ministrul mi-a promis că va dezaproba aceste planuri și nu se vor pune niciodată în practică, explică Don Croce. Dar finul dumitale trebuie să-și folosească toată puterea pentru a influența viitoarele alegeri. Trebuie să fie tare și ferm și să nu se mai preocupe atâta de cei săraci. Să se gândească la propria sa piele. Să înțeleagă că o alianță cu Roma și cu Ministrul Justiției e o mare ocazie. Trezza îi comandă pe toți carabinierii, toată poliția, toți judecătorii. Ar putea ajunge într-o bună zi Premierul Italiei. Dacă se întâmplă asta, Turi Guiliano se va putea întoarce în sânul familiei și poate chiar să-și facă el însuși o mare carieră în politică. Poporul sicilian îl iubește. Dar deocamdată trebuie să ierte și să uite. Contez pe dumneata ca să-l influențezi.

– Dar cum ar putea crede promisiunile Romei? întrebă Hector Adonis. Turi a luptat întotdeauna pentru săraci. N-ar face nimic contra intereselor lor.

Don Croce spuse tăios:

– Nu e un comunist, cu siguranță. Aranjează-mi să mă întâlnesc cu Guiliano. Am să-l conving. Suntem cei mai puternici doi oameni din Sicilia. De ce n-am lucra împreună? A mai refuzat el și-nainte, dar timpurile-s în schimbare. Acum asta va fi salvarea lui, ca și a noastră. Comuniștii ne vor zdrobi pe amândoi cu egală plăcere. Un stat-comunist nu-și poate îngădui un erou ca Guiliano sau un ticălos ca mine. Voi veni să mă întâlnesc cu el oriunde dorește. Și mai spune-i că garantez eu promisiunile Romei. Dacă înving creștin-democrații în alegeri, voi răspunde de iertarea lui. Pe viața și onoarea mea.

Hector Adonis înțelese. Don Croce avea să-și asume riscul mâniei lui Guiliano asupra sa dacă Ministrul Trezza își călca promisiunile.

– Pot lua cu mine aceste planuri să i le arăt lui Guiliano? întrebă el.

Don Croce stătu un moment pe gânduri. Știa că nu va mai obține niciodată planurile înapoi și că, predându-le, îi oferea lui Guiliano o armă puternică pentru viitor. Îi zâmbi lui Hector Adonis:

– Dragul meu Profesor, sigur că le poți lua cu dumneata.

Așteptându-l pe Hector Adonis, Turi Guiliano cugeta ce curs al acțiunii ar fi fost mai bine să urmeze. Înțelesese că alegerile și victoriile partidelor de stânga îl vor aduce pe Don Croce la el după ajutor.

Timp de aproape patru ani, Guiliano împărțise sute de milioane de lire și hrană săracilor din colțul lui de țară, dar nu-i putea ajuta cu adevărat decât cucerind un soi de putere.

Cărțile de economie și politică pe care i le adusese Adonis să le citească îl tulburau. Cursul istoriei arăta că partidele de stânga erau singura speranță a celor săraci în toate țările, cu excepția Americii. Totuși, nu se putea da de partea lor. Le ura predicile împotriva Bisericii și burzuluiiala față de legăturile medievale de familie ale sicilienilor. Și știa că un guvern socialist ar face un efort mai mare pentru a-l disloca din munții săi decât creștin-democrații.

Era noapte, iar Guiliano privea focurile oamenilor lui răspândiți în jos pe munte. De pe culmea ce domina orașul Montelepre, putea auzi din când în când crâmpieie de muzică transmisă prin difuzoarele din piața satului, muzică de la

Palermo. Vedeă orașul ca un desen geometric de lumini ce formau un cerc aproape perfect. Se gândi un moment că la venirea lui Adonis, după ce-și vor fi încheiat treburile, avea să-și însoțească nașul la poalele munților, după care își va vizita părinții și pe La Venera. Nu se temea deloc s-o facă. După trei ani, controla complet mișcările din provincie. Detașamentul de carabinieri din oraș era întru totul neutralizat și, în plus, urma să aducă destui membri din bandă pentru a-i masacra dacă îndrăzneau să se aventureze pe lângă casa mamei lui. Avea acum susținători înarmați ce locuiau chiar pe Via Bella.

Când Hector Adonis sosi, Turi Guiliano îl luă în marea peșteră ce conținea o masă și scaune și era luminată de lămpi cu baterie de la Armata Americană. Hector Adonis îl îmbrățișă și-i dădu un săculeț cu cărți pe care Turi le primi recunoscător. Adonis îi mai dădu și o servietă plină cu hârtii:

– Cred c-ai să le găsești interesante pe-astea. N-ar strica să le citești imediat.

Guiliano răsfiră hârtiile pe masa de lemn. Erau ordine semnate de Ministrul Trezza, autorizând trimiterea a încă o mie de carabinieri de pe continent în Sicilia ca să lupte contra bandiților lui Guiliano. Mai erau acolo și planuri concepute de către Șeful de Stat-Major al Armatei. Guiliano le studie cu interes. Nu-i era teamă; tot ce-avea de făcut era să se afunde mai adânc în munți, dar avertismentul prealabil îi parvenise la timp.

– Cine ți le-a dat? îl întreabă el pe Adonis.

– Don Croce. Le-a primit de la Ministrul Trezza personal.

Turi nu păru surprins de veste, așa cum ar fi trebuit. Ba chiar avu un ușor zâmbet.

– Astea ar trebui să mă sperie? întreabă. Munții sunt întinși. Pot înghiți toți oamenii pe care-i trimit ăia, iar eu am să-mi fluier singur până adorm, sub un copac.

– Don Croce vrea să te întâlnească. Va veni la tine în orice loc preferi. Aceste planuri sunt o ofrandă a bunăvoinței lui. Are să-ți facă o propunere.

Turi spuse:

– Și dumneata, nașul meu, mă sfătuiești să mă întâlnesc cu Don Croce?

Îl privea pătrunzător pe Hector.

– Da, răspunse cu simplitate Adonis.

– Atunci, dădu din cap Turi Guiliano, ne vom întâlni la dumneata acasă, în Montelepre. Ești sigur că Don Croce va accepta un asemenea risc?

Adonis spuse grav:

– De ce n-ar face-o? Va avea cuvântul meu că e în siguranță. Iar eu voi avea cuvântul tău, în care am mai multă încredere decât în orice pe lume.

Guiliano luă mâinile lui Hector într-ale sale.

– Ca și eu într-al dumatăle, spuse el. Ți mulțumesc pentru aceste planuri și pentru cărțile pe care mi le-ai adus. Mă ajuți cu una din ele astă-seară, înainte să pleci?

– Desigur.

Și, în tot restul nopții, cu magnificul său glas profesoral, Hector Adonis îi explică pasajele dificile din cărțile pe care i le adusese. Guiliano ascultă atent și puse întrebări. Parcă ar fi fost învățătorul și elevul, împreună, așa cum fuseseră cu atâția ani în urmă.

Acea fu noaptea când Hector Adonis îi propuse lui Guiliano să țină un Testament. Un document care să consemneze tot ceea ce se întâmplase cu banda, care să detalieze orice târg secret făcut cu Don Croce și Ministrul Trezza. Ar fi putut deveni o mare măsură de protecție.

Guiliano se entuziasmă imediat. Chiar dacă documentul n-avea nici o putere, chiar dacă se pierdea, visa că poate peste o sută de ani un alt rebel l-ar descoperi. La fel cum el și Pisciotta descoperiseră oasele elefantului lui Hannibal.

Capitolul 19

Istorică întâlnire a avut loc peste două zile. Și, în acel scurt interval de timp, orașul Montelepre a clocotit de murmure că venea marele Don Croce Malo, cu pălăria în mână, să-l întâlnească pe propriul lor erou glorios, Turi Guiliano. Cum transpirase secretul, nu știa nimeni. Poate să se fi înțeles din faptul că Guiliano luase măsuri de prevedere extraordinare în vederea întâlnirii. Patrulele sale ocupaseră poziții să închidă drumul de Palermo, și aproape cincizeci de oameni de-ai lui, rude de sânge cu locuitori din Montelepre, sosiseră în vizită la neamuri, rămânând în casele acestora peste noapte.

Passatempo fu expedit cu oamenii săi să blocheze Cazarma Bellampo și să-i imobilizeze pe carabinieri dacă se aventurau în vreo patrulare. Oamenii lui Terranova controlau drumul dinspre Castellammare și Trapani. Caporalul Canio Silvestro stătea pe un acoperiș de casă cu cei mai buni cinci pușcași ai săi și cu o mitralieră de calibru greu, camuflată în rame de bambus folosite la uscarea tomatelor pentru pastă, așa cum aveau multe familii din Montelepre.

Don Croce sosi la asfințitul soarelui, într-un autoturism Alfa Romeo, ce parcă în fața casei lui Hector Adonis. Îl însoțea fratele său, Părintele Beniamino, și doi paznici înarmați, ce rămaseră în mașină cu șoferul. Hector Adonis îi aștepta în prag, gătit și mai elegant ca de obicei, cu costumul său gri, special croit la Londra, și cu o cravată dungată în roșu și negru pe

cămașa de un alb orbitor. Contrasta uluitor cu Don-ul, care părea să se fi echipat chiar mai neglijent ca de obicei: burdihanul său enorm era încins într-o pereche de pantaloni ce-l făceau să semene cu o găscă uriașă lipăind, cămașa, fără guler, îi era descheiată la gât, iar o jăchetă neagră, grea, care nici măcar nu-i ajungea să se închidă în față, lăsa să i se vadă bretelele albe, late de-un deget, ce-i susțineau nădragii. În loc de pantofi purta o pereche de espadrile subțiri.

Părintele Benjamins era în obișnuita-i ținută clericală și cu o pălărie neagră, prăfuită, în formă de tigare. Binecuvântă casa înainte de-a intra, făcând semnul crucii și murmurând o blagoslovenie.

Hector Adonis avea cea mai frumoasă casă din Montelepre și era mândru de ea. Mobila fusese adusă din Franța, iar tablourile, achiziționate cu grijă de la pictori italieni minori, în viață. Serviciul de masă era german, iar servitoarea – o italiancă între două vârste, instruită în Anglia înainte de război. Le servi cafea, în timp ce cei trei ședeau în salon așteptându-l pe Guiliano.

Don Croce se simțea în deplină siguranță. Știa că Guiliano nu-l va dezonoara pe nașul său trădându-și cuvântul. Don-ul era stăpânit de o nerăbdare plăcută. Avea acum să întâlnească și să judece el însuși adevărata măreție a acestei stele în ascensiune. Și totuși, chiar și el fu puțin surprins de felul tăcut în care Guiliano se strecură în casă. Nu se auzi nici un sunet afară, pe caldarâmul străzii, nici o ușă deschizându-se sau închizându-se. Dar, dintr-o dată, îl văzură pe Guiliano stând sub arcada ce ducea spre sufragerie. Don Croce fu frapat de frumusețea lui.

Viața în munți îi lărgise pieptul și-i îngustase fața. Era tot ovală, și totuși avea obraji slabi și bărbie ascuțită. Ochi ca de statuie, căprui-aurii, cu acel cerc ciudat de argint ce părea să încastreze globii oculari în orbite. Și hainele îl avantajau – pantaloni comozi de moleschin, o cămașă albă, proaspăt spălată și călcată. Purta o scurtă de vânatoare din catifea roșcată, desfăcută, iar pe dedesubt, un automat de care nu se despărțea niciodată. Mai presus de orice, arăta incredibil de tânăr, nu mai mult decât un băiețandru, deși avea douăzeci și patru de ani.

Era posibil ca un asemenea băiat să fi sfidat Roma, să-i fi întrecut în dibăcie pe Prietenii Prietenilor, să fi inspirat devotamentul ucigașului Andolini, să fi ținut în frâu brutalitatea lui Passatempo, să fi cucerit un sfert din Sicilia și dragostea

poporului întregii insule? Don Croce ştia că Guiliano era incredibil de viteaz, dar Sicilia gemea de oameni viteji ce intraseră de tineri în mormânt, pradă uşoară trădărilor.

Şi chiar în timp ce Don Croce se îndoia de el, Turi Guiliano făcu un lucru care bucură inima Don-ului şi-l convinse că nu greşea făcându-şi din băiatul acela un aliat. Intră în cameră şi înaintă drept spre Don Croce, spunând:

– *Bacia tua mano*¹.

Era tradiţionalul ţăran sicilian care salută un om de rang mai înalt – un preot, un latifundiar sau un nobil. Şi avea pe chip un rânjel vesel. Don Croce ştia exact de ce o spusese. Nu pentru a-şi arăta supunerea în faţa Don-ului, nici măcar din respect faţă de vârsta lui. O spusese fiindcă Don-ul se dăduse pe mâna lui, iar Guiliano îi arăta respect pentru încredere. Don Croce se ridică încet, obrajii săi grei întunecându-se de efort. Îl cuprinse pe Guiliano cu braţele. Acesta era un tânăr cu fire nobilă, şi dorea să-i arate afecţiunea sa. În timp ce-o făcea, putu să vadă chipul lui Hector Adonis radiind mândru – finul său se dovedise un domn.

Pisciotta intră pe sub arcadă şi privi toate acestea cu un mic zâmbet pe chipul său taciturn. Şi el avea un farmec remarcabil, dar în contrast direct cu al lui Guiliano. Boala de plămâni îi subţiasse trupul şi trăsăturile. Oasele feţei păreau să-i împungă pielea măslinie. Avea părul pieptănat cu grijă şi de un negru lucios, în vreme ce Guiliano îşi purta părul şaten tuns scurt ca şi cum ar fi fost o cască.

Cât despre Turi Guiliano, se aşteptase ca formula sa de salut să-l ia pe Don prin surprindere şi fusese, la rândul său, mirat de completă înţelegere şi acceptarea graţios-afectuoasă a Don-ului. Studiind trupul masiv al lui Don Croce, deveni şi mai atent. Acesta era un om primejdios. Nu numai prin reputaţie, ci şi datorită aurei de putere ce iradia în jurul lui. Trupul mătăhălos, care ar fi trebuit să fie grotesc, părea să emane o energie dogoritoare; umplea încăperea. Iar când Don-ul vorbea, glasul răsunând din capul leonin avea aproape vraja muzicii corale. Degaja în jurul lui o extraordinară fascinaţie atunci când se străduia să fie convingător, o combinaţie de sinceritate, forţă şi rafinată curtoazie, ciudate la un om ce părea atât de necioplit în orice altă privinţă.

¹ Sărut mâna (it.).

– Te urmăresc de ani de zile și am așteptat îndelung această zi. Acum, că a sosit, îmi satisfaci toate speranțele.

Guiliano răspunde:

– Sunt măgulit.

Își măsoară cuvintele următoare, știind ce se aștepta de la el:

– Întotdeauna am sperat să fim prieteni.

Don Croce dădu din cap și începu să explice înțelegerea la care ajunsese cu Ministrul Trezza. Anume, dacă Giuliano ajută la „educarea” populației siciliene spre a vota cum se cade la următoarele alegeri, avea să se găsească o cale de a fi iertat. Giuliano se va putea întoarce în sânul familiei ca orice cetățean, nemaifiind socotit bandit. Ca dovadă a realității acestei convenții, Ministrul Trezza îi dăduse Don-ului planurile de luptă împotriva lui Giuliano. Don-ul ridică o mână pentru a-și sublinia următoarea idee:

– Dacă ești de acord, aceste planuri vor fi respinse de către Ministru. Nu va mai exista nici o expediție a armatei sau alte mii de carabinieri trimiși aici.

Văzu că Giuliano asculta atent, dar nu părea surprins de toate astea. Continuă:

– Toată lumea din Sicilia îți cunoaște grija față de cei sărmani. S-ar putea crede că vei susține partidele de stânga. Dar eu îți cunosc credința în Dumnezeu, la urma urmei ești sicilian. Și cine nu-ți știe devotamentul față de mama ta? Chiar vrei să conduci Italia comunistii? Ce se va întâmpla cu Biserica? Ce se va întâmpla cu familia? Tinerii italieni și sicilienii care au luptat în război sunt contaminați cu crezuri străine, doctrine politice care nu-și au locul în Sicilia: sicilienii își pot găsi singuri drumul spre o soartă mai bună. Și chiar vrei un stat atotputernic care să nu îndure nici o rebeliune din partea cetățenilor săi? Un guvern de stânga ar porni, de bună seamă, o campanie majoră împotriva noastră, a amândurora, căci nu noi suntem adevărații cârmuitori ai Siciliei? Dacă partidele stângiste câștigă viitoarele alegeri, s-ar putea să vină ziua când în satele Siciliei vor fi ruși cei care să hotărască cine poate să meargă la biserică. Copiii vor fi siliți să urmeze școli care-i vor învăța că statul e mai important decât sacrosanctii părinți. La ce bun așa ceva? Nu. Acum e momentul ca fiecare sicilian adevărat să-și apere familia și onoarea contra statului.

Se produse o întrerupere neașteptată. Pisciotta, care stătea încă rezemat de perete, sub arcadă, spuse sardonice:

– Poate or să ne dea rușii iertarea.

Un vânt rece biciui mintea Don-ului. Dar nu-și arată în nici un fel furia pe care o simți la adresa celui mic și insolent fante mustăcios. Îl cercetă. De ce atrăsese atenția asupra sa în acel moment? De ce dorise ca Don-ul să-l observe? Don Croce se întreabă dacă omul putea fi folositor. Cu instinctul său infailibil, miroși ceva putred în acest cel mai de încredere locotenent al lui Guiliano. Poate o fi fost boala de plămâni, poate cinismul din suflet. Pisciotta era un om care nu putea avea niciodată deplină încredere în nimeni și, prin urmare, un om în care, prin definiție, nimeni nu putea avea încredere deplină. Don Croce medită la toate acestea înainte de a rosti un răspuns:

– Când a ajutat vreo națiune străină Sicilia? Când i-a făcut vreodată un străin dreptate unui sicilian? Tinerii ca dumneata, i se adresează el direct lui Pisciotta, sunt singura noastră speranță. Șireți, curajoși și mândri de onoarea lor. De-o mie de ani, asemenea oameni au luptat alături de Prietenii Prietenilor împotriva asupritorilor, în căutarea justiției pentru care luptă acum Turi Guiliano. E vremea să ne unim forțele și să apărăm Sicilia.

Guiliano nu părea pătruns de puterea vocii Don-ului. Spuse cu obtuzitate deliberată:

– Dar noi am luptat dintotdeauna contra Romei și a oamenilor trimiși să ne stăpânească. Dintotdeauna ei au fost dușmanii noștri. Iar acum ne cereți să-i ajutăm, să avem încredere în ei?

Don Croce spuse grav:

– Există momente când e mai bine să faci front comun cu un dușman. Creștin-democrații sunt cel mai puțin periculoși pentru noi dacă vor câștiga ei Italia. Prin urmare, e spre binele nostru să conducă ei. Ce-ar putea fi mai simplu?

Tăcu o clipă.

– Stângiștii nu-ți vor acorda niciodată iertarea. Fii sigur de asta. Sunt prea ipocriți, prea neiertători, nu înțeleg caracterul sicilian. Cu siguranță, săracii își vor primi pământurile, dar vor putea ei să păstreze ceea ce cultivă? Ți-i poți imagina pe compatrioții noștri muncind în cooperative? Dumnezeu din ceruri, încă de pe-acum se omoară între ei dacă Fecioara Maria să poarte mantie albă sau roșie în procesiunile noastre religioase.

Toate acestea fură spuse cu umorul ironic al unui om care vrea ca asistența să știe că exagerează și, totuși, să fie conștientă că exagerarea conține o bună parte de adevăr.

Guiliano ascultă cu un ușor surâs. Știa că într-o zi s-ar putea să fie necesar să-l ucidă pe acel om, dar Don Croce îi inspira prin prezența și forța personalității lui un asemenea respect, încât gândul îl stânjenea. Ca și cum trecându-i doar prin minte una ca asta s-ar fi ridicat contra propriului său tată, împotriva unui adânc sentiment familial. Trebuia să ia o hotărâre care urma să fie cea mai importantă de când ieșise în afara legii.

Spuse încetișor:

— Sunt de acord cu dumneavoastră în legătură cu comuniștii. Aștia nu-s pentru sicilienii.

Tăcu. Simțea că sosise momentul să-l facă pe Don Croce să se supună voinței lui.

— Dar dac-o fac pe hingherul Romei, trebuie să le promit oamenilor mei o răsplată. Ce poate face Roma pentru noi?

Don Croce își terminase ceașca de cafea. Hector Adonis sări să i-o umple la loc, dar Don Croce îl refuză cu un gest. Apoi îi spuse lui Giuliano:

— N-am obținut tocmai puține lucruri pentru tine. Andolini îți aduce informații despre manevrele carabinierilor astfel ca să-i poți avea tot timpul sub ochi. N-au luat măsuri extraordinare ca să te alunge din munții tăi. Dar știu că asta nu-i destul. Dă-mi voie să-ți fac un serviciu care-mi va bucura inima și le va aduce fericire mamei și tatălui tău. În fața nașului tău, prezent aici la masa noastră, în fața prietenului tău adevărat, Aspanu Pisciotta, îți spun următoarele: voi pune în mișcare cerul și pământul ca să-ți asigur iertarea, a ta și, firește, a oamenilor tăi.

Guiliano se hotărâse deja, dar vroia să consfințească garanțiile de acest fel cât timp mai putea. Spuse:

— Sunt de acord cu aproape tot ce spuneți. Iubesc Sicilia și poporul ei și, deși trăiesc ca un bandit, cred în justiție. Aș face aproape orice ca să mă întorc la căminul și la părinții mei. Dar cum veți determina Roma să-și onoreze promisiunile față de mine? Aici e cheia. Serviciul pe care mi-l cereți e primejdios. Trebuie să-mi capăt răsplata.

Don-ul căzu pe gânduri. Apoi spuse rar și cu băgară de seamă:

– Ai dreptate să fii prudent. Dar ai deja aceste planuri pe care i le-am dat Profesorului Adonis să ți le arate. Păstrează-le ca dovadă a relației tale cu Ministrul Trezza. Voi încerca să-ți obțin și alte documente, pe care s-ar putea să fii în măsură să le folosești și despre care Roma se poate teme că le-ai da publicității într-una din vestitele tale scrisori către ziare. Și, în fine, îți garantez personal iertarea dacă-ți îndeplinești sarcina și creștin-democrații câștigă alegerile. Ministrul Trezza are pentru mine cel mai mare respect și nu-și va călca niciodată cuvântul.

Hector Adonis avea pe chip o expresie surescitată și plină de încântare. Își și închipuia fericirea Mariei Lombardo când fiul ei avea să se întoarcă acasă, nemaifiind fugar. Știa că Guiliano acționa din necesitate, dar considera că această alianță dintre Guiliano și Don Croce împotriva comuniștilor putea fi prima verigă a unui lanț ce-i va lega pe acești doi oameni într-o prietenie adevărată.

Faptul că marele Don Croce garanta iertarea din partea guvernului îl impresionează până și pe Pisciotta. Dar Guiliano întrezări fisura esențială din prezentarea pe care i-o făcuse Don-ul. De unde putea ști că aceea nu era pur și simplu o întreagă invenție a acestuia? Că planurile nu fuseseră furate? Că Ministrul nu li se opusese deja? Avea nevoie de o întâlnire personală cu Trezza.

– Asta mă convinge, spuse el. Garanțiile dumneavoastră personale vă demonstrează bunătatea inimii și arată de ce poporul Siciliei vă numește „Sufletul cel Bun”. Dar trădările Romei sunt notorii, iar politicienii – știm ce sunt. Aș vrea ca un om în care am încredere să audă promisiunea lui Trezza chiar din gura lui și un document de la el care să conțină unele asigurări.

Don-ul fu uluit. În tot timpul discuției avusese sentimente de afecțiune pentru Turi Guiliano. Îi veniseră gânduri despre cum ar fi fost dacă tânărul acela era fiul lui. O, cum ar mai fi putut ei conduce Sicilia împreună! Și cu câtă grație spusese „Sărut mâna”! Don-ul, într-una din puținele ocazii ale vieții lui, fusese fermecat. Dar acum își dădea seama că Guiliano nu accepta asigurările sale, și simțământul de afecțiune păli. Era conștient de ochii aceia curioși, semi-închiși, care-l țintuiau cu o stranie privire lungă în așteptarea altor probe, a unor garanții suplimentare. Garanțiile lui Don Croce Malo nu erau de ajuns.

Domni o tăcere îndelungată, Don-ul cugetând ce trebuia să spună, ceilalți așteptând. Hector Adonis încerca să-și ascundă nemulțumirea față de insistența lui Guiliano și teama de reacția Don-ului. Chipul alb și buhăit al Părintelui Benjamins avea expresia unui bulldog insultat. Dar, în sfârșit, Don-ul vorbi și-i liniști pe toți. Înțelesese ce avea Guiliano în minte și ce-i trebuia.

– E în interesul meu să fii de acord, îi spuse el lui Guiliano, așa că, poate, m-am lăsat luat de valul propriilor mele argumente. Dar dă-mi voie să te ajut eu să hotărăști în problema asta. Lasă-mă să spun înainte de toate că Ministrul Trezza nu-ți va da niciodată nici un fel de document – ar fi prea periculos. Dar va sta de vorbă cu tine și-ți va face aceleași promisiuni pe care mi le-a făcut și mie. Pot obține scrisori din partea prințului Ollorto și a altor membri puternici ai nobilimii care sunt devotați cauzei noastre. Poate chiar mai mult de-atât, am un prieten care te poate convinge și mai bine – Biserica Catolică îți va susține iertarea. Cardinalul de Palermo mi-a dat cuvântul său. După ce vei vorbi cu Ministrul Trezza, voi aranja o întâlnire cu Cardinalul. Și el îți va enunța în față făgăduiala. Și astfel vei avea: promisiunea Ministrului Justiției pentru toată Italia, sacral cuvânt al Cardinalului pentru Sfânta Biserică Catolică – omul care s-ar putea să fie într-o bună zi Papă – și al meu propriu.

Ar fi fost imposibil de descris stilul în care Don Croce pronunța ultimele cuvinte. Vocea sa de tenor scăzu umil ca și cum nici nu ar fi îndrăznit să-și includă numele alături de celelalte două, și se simți o încărcătură suplimentară de energie în cuvintele „și al meu propriu“, care nu lăsa nici o îndoială privind importanța promisiunii.

Guiliano răsse:

– N-am cum să merg la Roma.

– Atunci trimite pe cineva în care ai absolută încredere, îi spuse Don Croce. Îl voi duce la Ministrul Trezza personal. Iar apoi am să-l duc și la Cardinal. Cu siguranță, te poți încrede în cuvântul unui Prinț al Sfintei Biserici.

Guiliano îl privi atent pe Don Croce. Semnalele avertizoare îi răsunau în creier. De ce era Don-ul atât de dornic să-l ajute? Știa, fără îndoială, că el, Guiliano, nu se putea duce la Roma, că nu-și va asuma niciodată un asemenea risc, nici chiar dacă și-ar

fi dat cuvântul o mie de cardinali și de miniștri. Deci, pe cine se aștepta Don-ul să și-l numească emisar?

— Nu există nici o persoană în care să am mai multă încredere ca în secundul meu la comandă, îi spuse el Don-ului. Luați-l pe Aspanu Pisciotta cu dumneavoastră la Roma și la Palermo. Îi plac orașele mari și poate că, dacă îi va asculta Cardinalul confesiunea, îi vor fi iertate chiar și păcatele.

Don Croce se rezemă de spătar și-i făcu semn lui Hector Adonis să-i umple ceașca de cafea. Era un vechi truc al său, să-și mascheze satisfacția și sentimentul de triumf. Ca și cum problema imediată ar fi fost atât de neinteresantă încât o dorință exterioară îi putea lua locul. Dar Guiliano, care, odată ajuns bandit, se dovedise un atât de strălucit războinic de gherilă, avea un fler intuitiv de a citi mișcările și sistemele de gândire ale oamenilor. Percepu imediat senzația de satisfacție. Don Croce câștigase un punct extrem de important. N-avea cum să știe că Don-ul dorea mai mult ca orice să rămână singur cu Aspanu Pisciotta.

Două zile mai târziu, Pisciotta îl însoți pe Don Croce la Palermo și la Roma. Don Croce îl trată ca și cum ar fi fost de neam regesc. Și, într-adevăr, Pisciotta avea chipul generalului Cesare Borgia. Planurile ascuțite, mustața subțire, întunecimea asiatic-oacheșă a pielii, ochii cruzi și insolenți, atât de vii prin farmecul și nerușinata lor suspiciune față de orice pe lume.

În Palermo locuiră la Hotel Umberto, proprietatea lui Don Croce, iar lui Pisciotta i se arătară toate formele de curtoazie. Fu luat în oraș să i se cumpere haine noi pentru întâlnirea de la Roma cu Ministrul Justiției. Cină cu Don Croce la cele mai fine restaurante. După care, Pisciotta și Don Croce fură primiți de Cardinalul de Palermo.

Era un lucru extraordinar că Pisciotta, un tânăr dintr-un orașel sicilian, crescut în credința catolică, nu rămase uimit în fața acestui public, a marilor săli din palatul Cardinalului, a demnei slugărnicii față de sfânta putere pe care o arătau cu toții. Câtă vreme Don Croce sărută inelul Cardinalului, Pisciotta, în schimb, îl privi pe înaltul prelat cu o expresie mândră.

Cardinalul era un om înalt. Purta o beretă roșie și o pelerină stacojie. Trăsăturile-i erau aspre și însemnate de vărsat. Nu era un om care să primească măcar un singur vot pentru papalitate,

în ciuda retoricii lui Don Croce, fiind, în schimb, un intrigant rafinat, sicilian de baștină.

Se desfășurară obișnuitele politețuri. Cardinalul se interesează cu gravitate de sănătatea spirituală a lui Pisciotta. Îi aminti că orice păcate se comiteau aici, pe pământ, nici un om nu trebuie să uite că îl așteaptă iertarea eternă dacă e un creștin corespunzător.

După ce-l asigură astfel pe Pisciotta de amnistia sa spirituală, Cardinalul trecu la concret. Îi spuse lui Pisciotta că aici, în Sicilia, Sfânta Biserică era în pericol de moarte. Dacă comuniștii câștigau alegerile naționale, cine putea ști ce se va întâmpla? Marile catedrale aveau să fie arse, golite de odoare și transformate în fabrici de mașini-unelte. Statuile Fecioarei Maria, crucifixele lui Iisus, efigiile tuturor sfinților urmau să fie aruncate în Mediterana. Preoții, uciși. Călugărițele, violate.

La aceasta din urmă, Pisciotta zâmbi. Care sicilian, indiferent cât de turbat comunist ar fi fost, s-ar fi gândit vreodată să violeze o călugăriță? Cardinalul îi observă zâmbetul. Dacă Guiliano avea să ajute la suprimarea propagandei comuniste înainte de alegeri, el, Cardinalul însuși, era dispus să țină o predică în Duminica Paștilor laudând virtuțile lui Guiliano și cerând clemența guvernului de la Roma. Iar Don Croce îi putea spune același lucru Ministrului când aveau să se întâlnească.

Cu aceasta, Cardinalul încheie întrevederea și-l binecuvântă pe Aspanu Pisciotta. Înainte de a pleca, Aspanu îi ceru Cardinalului o notiță pe care să i-o poată da lui Guiliano pentru a-i demonstra că întâlnirea avusese loc. Cardinalul acceptă. Don-ul fu stupefiat de o asemenea idioțenie din partea unui Prinț al Sfintei Biserici, însă nu spuse nimic.

Întâlnirea de la Roma fu mai pe gustul lui Pisciotta. Ministrul Trezza nu pretindea calități spirituale ca ale Cardinalului. În fond, era un Ministru de Justiție, iar acel Pisciotta, simplu curier al unui bandit. Îi explică sicilianului că dacă Partidul Creștin-Democrat pierdea alegerile, comuniștii aveau să ia măsuri extraordinare pentru a-i desființa pe ultimii bandiți rămași în Sicilia. Era adevărat că încă mai existau expediții ale carabinierilor contra lui Guiliano, dar în privința asta nu era nimic de făcut. Trebuiau salvate aparențele, altfel ziarele radicale ar fi urlat până-ntr-al nouălea cer.

Pisciotta îl întrerupse:

– Excelența Voastră vrea să-mi spună că partidul dumneavoastră nu-i poate acorda o amnistie lui Guiliano?

– Va fi greu, răspunse Ministrul Trezza, dar nu imposibil. Dacă Guiliano ne ajută să câștigăm alegerile. Dacă rămâne apoi liniștit o vreme și nu comite nici o răpire sau jaf. Dacă lasă ca numele să nu-i mai fie atât de notoriu. Poate ar reuși chiar să emigreze în America un timp și să se întoarcă iertat de toată lumea. Un lucru însă îl pot garanta dacă învingem în alegeri: nu vom face eforturi serioase de a-l captura. Iar dacă dorește să emigreze în America, nu-l vom împiedica, nici nu vom insista ca autoritățile americane să-l extrădeze.

Tăcu o clipă.

– Personal, am să fac tot ce-mi stă în putere pentru a-l convinge pe Președintele Italiei să-l ierte.

Pisciotta spuse iar, cu ușorul său zâmbet:

– Dar dacă devenim cetățeni model, ce vom mânca, Guiliano, oamenii săi și familiile lor? Există poate-vreo cale ca guvernul să ne plătească? La urma urmei, noi îi vom face treburile necurate.

Don Croce, care ascultase cu ochii închiși, ca o reptilă adormită, vorbi repede pentru a opri răspunsul furios al Ministrului Justiției, care clocotea de mânie că acel bandit îndrăznește să ceară bani guvernului:

– O glumă, Excelența Voastră. E un băiat tânăr care a pășit pentru prima oară în afara Siciliei. Nu înțelege morala strictă a lumii exterioare. Chestiunea sprijinului nu vă privește nici în cea mai mică măsură. Asta am s-o aranjez eu însumi cu Guiliano.

Îi aruncă lui Pisciotta o privire prevenitoare să stea la locul lui.

Dar Ministrului i se așternu brusc un surâs pe chip și-i spuse lui Pisciotta:

– Mă rog, îmi pare bine să văd că tineretul Siciliei nu s-a schimbat. Și eu am fost astfel odată. Nu ne temem să cerem ce ni se cuvine. Poate ați dori ceva mai concret decât promisiunile.

Băgă mâna în birou și scoase o carte de vizită laminată, cu margini roșii. Întinzându-i-o lui Pisciotta, spuse:

– Acesta e un permis special semnat de mine personal. Te poți deplasa oriunde în Sicilia sau în Italia fără ca poliția să te deranjeze. Valorează cât greutatea sa în aur.

Pisciotta mulțumi cu o plecăciune și puse permisul în buzunarul de la piept al jachetei, pe dinăuntru. În drum spre Roma îl văzuse pe Don Croce folosind un asemenea permis; știa că primise un obiect de preț. Apoi însă îl izbi un gând: ce se întâmpla dacă era capturat cu el asupra sa? Avea să urmeze un scandal care să zguduie întreaga țară. Secundul la comandă al lui Guiliano purtând un permis de securitate emis de Ministrul Justiției! Cum se putea una ca asta? Mintea îi galopa să rezolve problema, dar nu putea găsi nici un răspuns.

Dăruirea unui document atât de important vădea un act de credință și bunăvoință din partea Ministrului. Generozitatea ospitalității lui Don Croce pe timpul călătoriei merita toată recunoștința. Dar toate acestea nu-l convingeau pe Pisciotta. Înainte de a pleca, îi ceru lui Trezza să scrie o notă pentru Guiliano, confirmând că întâlnirea avusese loc. Trezza refuză.

La înapoierea lui Pisciotta în munți, Guiliano îl chestionă îndeaproape, punându-l să repete fiecare cuvânt pe care și-l putea aminti. Când Pisciotta îi arată permisul în chenar roșu și-și exprimă uimirea că-i fusese dat și pericolul pe care-l accepta Ministrul semnând un asemenea document, Guiliano îl bătu pe umăr:

— Ești un frate adevărat. Cu mult mai suspicios decât mine, și, totuși, loialitatea te-a orbit în fața a ceea ce era evident. Trebuie că Don Croce i-a spus să-ți dea permisul. Speră că vei face o călătorie specială la Roma și vei deveni informatorul lor.

— Pui de cățea, porcul! exclamă Pisciotta cumplit de furios. Am să folosesc permisul ăsta ca să mă-ntorc și să-i tai beregata.

— Nu, se opuse Guiliano. Păstrează-l. Ne va fi de folos. Asta poate părea semnătura lui Trezza, dar, firește, nu e. E o plastografie. Dacă au vreun interes, pot nega că permisul e autentic. Sau, dacă le convine, vor spune cu siguranță că e regulamentar și vor oferi documente că permisul a fost autorizat de Trezza. Dacă pretind că e un fals, ajunge doar să distrugă dovezile.

Pisciotta recunoscuse adevărul acestor afirmații. Cu fiecare zi, simțea o uimire crescândă că Guiliano, care era atât de deschis și onest în sentimentele sale, putea deduce planurile sucite ale dușmanilor săi. Își dădea seama că rădăcina roman-tismului lui Guiliano reprezenta strălucita putere de penetrare a paranoiei.

– Atunci cum putem crede că-și vor ține promisiunile față de noi? Întrebă Pisciotta. De ce i-am ajuta? Politica nu e treaba noastră.

Guiliano căzu pe gânduri. Aspanu fusese întotdeauna cinic și, de asemenea, cam lacom. Se certaseră de câteva ori pentru prada unor jafuri, Pisciotta insistând pentru porții mai mari acordate membrilor bandei.

– N-avem de ales, spuse Giuliano. Comuniștii n-au să mă amnistieze niciodată dacă ajung la cârma guvernului. Chiar în acest moment, creștin-democrații, Ministrul Trezza, Cardinalul de Palermo și, desigur, Don Croce trebuie să ne fie tovarăși de arme. Trebuie să-i neutralizăm pe comuniști, asta-i lucrul cel mai important. Ne vom întâlni cu Don Croce și vom definitiva problema.

Îl bătu pe Pisciotta pe umăr:

– Ai făcut bine că ai cerut notița Cardinalului. Și permisul va fi folositor.

Pisciotta însă nu era convins.

– O să le facem treaba murdară și, pe urmă, vom sta agățați ca niște cerșetori așteptându-le iertarea. Nu-l cred pe nici unul din ei – ne vorbesc de parcă am fi niște fete proaste, promițându-ne marea cu sarea dacă ne culcăm cu ei. Eu zic să luptăm pentru noi înșine și să păstrăm banii pe care-i câștigăm în loc să-i împărțim săracilor. Am putea să ne îmbogățim și să trăim ca niște regi în America sau în Brazilia. Asta e soluția noastră și apoi nu va mai trebui să contăm pe acești *pezzonovanti*.

Guiliano decise să explice exact ce simțea:

– Aspanu, trebuie să mizăm pe creștin-democrați și pe Don Croce. Dacă învingem și ne câștigăm iertarea, poporul Siciliei ne va alege ca să-l conducem. Vom câștiga totul.

Se întrerupse un moment și-i zâmbi lui Pisciotta.

– Dacă ne trișează, nici tu, nici eu n-o să leșinăm de surpriză. Dar cât de mult vom fi pierdut? Trebuie să-i înfruntăm pe comuniști în orice caz; ne sunt mai dușmani decât fasciștii. Și astfel, osânda lor e sigură. Acum, ascultă-mă cu atenție. Tu și cu mine gândim la fel. Lupta finală se va da după ce-i învingem pe comuniști și când va trebui să ridicăm armele împotriva Prietenilor Prietenilor și a lui Don Croce.

Pisciotta ridică din umeri:

– Facem o greșeală.

Guiliano, deși zâmbea, era îngândurat. Știa că lui Pisciotta îi plăcea viața de tâlhar. Se potrivea cu caracterul său și, chiar dacă avea minte ascuțită și vicleană, îi lipsea imaginația. Nu putea să facă un salt în viitor pentru a vedea soarta ce-i aștepta ca oameni din afara legii.

Mai târziu, în acea noapte, Aspanu Pisciotta ședea pe buza prăpastiei și încerca să fumeze o țigară. Dar o durere ascuțită în piept îl făcu s-o strivească și să pună chiștocul în buzunar. Știa că tuberculoza i se agravează, dar mai știa și că dacă rămâne în munți câteva săptămâni încă, se va simți mai bine. Ceea ce-l îngrijora era un lucru pe care nu i-l spusese lui Giuliano.

În tot timpul călătoriei pentru întâlnirea cu Ministrul Trezza și Cardinalul, Don Croce îi fusese însoțitor permanent. Luaseră cina împreună în fiecare seară, iar Don-ul îi ținuse discursuri despre viitorul Siciliei, despre vremurile tulburi ce-aveau să vină. Fusese nevoie de ceva timp pentru ca Pisciotta să-și dea seama că Don-ul îi făcea curte, încercând să-i câștige o oarecare simpatie pentru Prietenii Prietenilor și, într-un mod foarte subtil, căuta să-l convingă pe Pisciotta că, probabil, la fel ca pentru Sicilia, viitorul său putea fi mai roz alături de Don decât de Giuliano. Pisciotta nu-i dăduse nici un semn că ar fi înțeles aceste mesaje. Dar îl făcuseră să-și pună mai multe întrebări despre buna-credință a Don-ului. Niciodată nu se mai temuse de vreun om, decât poate de Turi Giuliano. Dar Don Croce, care-și petrecuse toată viața dobândind „respectul” ce e emblema unui mare șef mafiot, îi inspira un sentiment de groază. Ceea ce-și dădea seama acum era că se temea ca Don-ul să nu fie mai abil decât ei, trădându-i și făcându-i să zacă într-o bună zi cu fața în colb.

Capitolul 20

Alegerile legislative din 1948 în Sicilia fură un dezastru pentru Partidul Creștin-Democrat de la Roma. „Blocul Poporului“, combinația partidelor de stânga comuniste și socialiste, înregistrează 600.000 de voturi, față de cele 330.000 ale creștin-democraților. Alte 500.000 de voturi fură împărțite între monarhiști și încă două partide-satelit. La Roma domnea panica. Trebuia să se facă ceva drastic înainte de alegerile naționale, altfel Sicilia, cea mai înapoiată regiune a țării, avea să joace un rol decisiv pentru transformarea întregii Italii într-o țară socialistă.

În lunile precedente, Guiliano își respectase înțelegerea cu Roma. Rupsese toate afișele partidelor rivale, făcuse razii prin sediile grupărilor de stânga și le spărsese mitingurile din Corleone, Montelepre, Castellammare, Partinico, Piani dei Greci, San Guiseppe Jato și marele oraș Monreale. Bandiții săi puseseră afișe în toate aceste orașe, proclamând cu mari litere negre: MOARTE COMUNIȘTILOR, și incendiară câteva case comunitare înființate de formațiunile Muncitorilor Socialiști. Dar campania sa începuse prea târziu ca să mai afecteze alegerile regionale, iar el nu se îndemnase să recurgă la teroarea de ultimă instanță a asasinatelor. Mesajele zburau între Don Croce, Ministrul Trezza, Cardinalul de Palermo și Turi Guiliano. Se făceau reproșuri. Guiliano era zorit să-și intensifice campania astfel încât să se poată răsturna situația în

vederea alegerilor naționale. Păstră toate aceste mesaje pentru Testamentul său.

Era nevoie de o mare lovitură, și creierul fertil al lui Don Croce fu acela care o concepă. Îi trimise lui Guiliano un mesaj prin Stefan Andolini.

Cele mai de stânga și, în general, mai rebele orașe din Sicilia erau Piani dei Greci și San Giuseppe Jato. Timp de mulți ani, chiar și sub Mussolini, sărbătoriseră Întâi Mai ca ziua revoluției. De vreme ce Unu Mai era și ziua onomastică a Sfintei Rozalia, sărbătorirea lor era deghizată într-un festival religios neinterzis de autoritățile fasciste. Acum, însă, defilările de Întâi Mai erau împănate cu steaguri roșii și discursuri inflamatorii. Ziua de Întâi Mai de peste o săptămână avea să fie cea mai mare din istorie. După cum cerea datina, cele două orașe se alăturau pentru a o sărbători și, din toată Sicilia, reprezentanții își aduceau familiile să se bucure de recenta lor victorie. Senatorul comunist, Lo Causi, orator renumit și aprig, urma să țină cuvântarea principală. Avea să fie sărbătorirea oficială a stângii pentru recenta sa victorie năucitoare în alegeri.

Planul lui Don Croce era ca mitingul să fie atacat de banda lui Guiliano și spart. Aveau să instaleze mitraliere și să tragă peste capetele mulțimii pentru a o împrăștia. Acesta era primul pas într-o campanie de intimidare, un avertisment părintesc, o blândă mână sfătuitoare care să-i admonesteze. Senatorul comunist, Lo Causi, se va învăța minte că alegerea sa în Parlament nu-i dădea drepturi nelimitate în Sicilia, nici nu-i făcea sacră persoana. Guiliano se arătă de acord cu planul și le ordonă căpeteniilor sale, Pisciotta, Terranova, Passatempo, Silvestro și Stefan Andolini, să ia măsuri de a-l duce la îndeplinire.

În ultimii trei ani, sărbătorirea se desfășurase de fiecare dată pe o câmpie dintre Piani dei Greci și San Giuseppe Jato, adăpostită de piscurile gemene Monte Pizzuta și Monte Cumeta. Populația din orașe urca spre platou pe drumuri sălbatice, în serpentine, care se uneau aproape de vârf, unde oamenii aveau să se întâlnească și să formeze o singură procesiune. Urmău să ajungă pe câmpie printr-o strâmtoare îngustă, pentru a se răspândi apoi să petreacă. Această strâmtoare se numea Portella della Ginestra.

Satele Piani dei Greci și San Giuseppe Jato erau sărace, cu casele vechi și agricultura arhaică. Credeau în codurile

strămoșești ale onoarei; femeile așezate în fața locuințelor trebuiau să stea în profil pentru a-și păstra buna reputație. Dar cele două sate erau căminul celor mai răzvrățiți oameni din Sicilia.

Localitățile erau atât de vechi, încât majoritatea caselor fuseseră clădite din piatră și unele nu aveau ferestre, ci doar niște mici deschizături acoperite cu discuri de fier. Multe familii își găzduiau animalele în aceleași încăperi în care locuiau și oamenii. Brutarii țineau capre și miei priponiți lângă cuptoare și, dacă o pâine proaspăt coaptă cădea pe jos, nimerea de obicei peste o grămadă de căcăreze.

Sătenii se angajau ca lucrători la moșierii bogați pentru un dolar pe zi și uneori chiar mai puțin, neîndestulător ca să-și hrănească familiile. Astfel că, atunci când călugărițele și preoții, „Ciorile Negre“, veneau cu pachetele lor de macaroane și haine de pomană, localnicii rosteau jurămintele necesare: că vor vota cu creștin-democrații.

Dar, în alegerile regionale din aprilie 1948, votară în chip trădător și covârșitor cu partidele socialist și comunist. Aceasta îl înfuriase pe Don Croce, care credea că șeful Mafiei locale controla zona. Don-ul însă declară că lipsa de respect față de Biserica Catolică era ceea ce-l întristase. Cum puteau niște sicilienii devotați să le fi înșelat astfel pe sfintele surori care, cu milă creștinească, băgaseră pâine în gura copiilor lor?

Cardinalul de Palermo era și el vexat. Făcuse un drum anume pentru a rosti o Liturghie în cele două sate, prevenindu-i pe locuitori să nu voteze cu comuniștii. Le binecuvântase copiii și chiar îi botezase, iar ei totuși se întorseseră împotriva Bisericii lor. Convocă preoții din sate la Palermo și-i avertiză că trebuie să-și mărească eforturile pentru alegerile naționale. Nu numai în interesul politic al Bisericii, ci și ca să salveze sufletele neștiutoare din focul iadului.

Ministrul Trezza nu era la fel de mirat. Sicilian fiind, cunoștea istoria insulei. Cetățenii celor două sate fuseseră întotdeauna luptători mândri și feroci împotriva bogaților din Sicilia și a tiraniei Romei. Ei i se alăturaseră primii lui Garibaldi, iar înainte de asta îi înfruntaseră pe conducătorii francezi și mauri ai insulei. La Piani dei Greci, sătenii se trăgeau din greci ce fugiseră în Sicilia pentru a scăpa de năvălitorii turci. Acești săteni încă își mai respectau tradițiile grecești, vorbeau limba și țineau vechile sărbători, la care purtau

costume tradiționale. Fusesse însă un bastion al Mafiei, care întotdeauna genera rebeliuni. Astfel că Ministrul Trezza era dezamăgit de performanța lui Don Croce, de incapacitatea sa de a-i educa. Mai știa însă și că votul din sate și din toată regiunea rurală înconjurătoare fusese pus la cale de un om, un organizator al Partidului Socialist numit Silvio Ferra.

Silvio Ferra era un militar din Armata Italiană cu înalte decorații primite în al doilea Război Mondial. Își câștigase medaliile în campania din Africa, fiind apoi capturat de Armata Americană. Ajuns într-un lagăr de prizonieri de război din Statele Unite, urmas cursuri educative destinate să-i ajute pe prizonieri să înțeleagă procesul democratic. Nu crezuse pe de-a-ntregul în acest proces până nu i se dăduse permisiunea să lucreze în afara lagărului, la un brutar din oraș. Rămăsese uimit de libertatea vieții americane, de ușurința cu care munca grea putea fi prefăcută într-o prosperitate durabilă, de mobilitatea ascendentă a claselor inferioare. În Sicilia, țăranul care muncea cel mai din greu nu putea spera decât să ofere hrană și adăpost copiilor săi; nici vorbă de provizii pentru viitor.

Când reveni în Sicilia sa natală, Silvio Ferra deveni un înfocat susținător al Americii. Curând, însă, văzu că Partidul Creștin-Democrat era o unealtă a bogătaşilor, așa că intră într-un cerc de studiu al Muncitorilor Socialiști din Palermo. Era însetat de educație și pasionat de cărți. Curând, devorase toate teoriile lui Marx și Engels, înscriindu-se apoi în Partidul Socialist. Primi sarcina de a organiza clubul partidului din San Giuseppe Jato.

În patru ani, făcuse tot ce nu puteau face agitatorii din nordul Italiei. Traduse doctrina socialistă a Revoluției Roșii în termeni sicilieni. Convinse oamenii că un vot pentru Partidul Socialist însemna obținerea unei bucăți de pământ. Predică ideea că marile moșii ale nobililor trebuiau împărțite fiindcă stăpânii le lăsau în paragină. Pământul putea fi cultivat cu grâu pentru copiii lor. Îi încredință că sub un guvern socialist corupția societății siciliene putea fi eradicată. N-avea să fie nevoie de mituirea oficialităților pentru favoruri, nimeni nu va mai trebui să-i dea preotului două-trei ouă ca să-i citească o scrisoare din America, poștașului din sat nu va trebui să i se mai dea o liră pentru a asigura livrarea corespondenței, bărbații nu vor mai trebui să-și vândă la licitație pe nimic sudoarea trupului spre a lucra pe târlalele ducilor și ale baronilor. Se va pune

capăt lefurilor de mizerie, iar funcționarii de la guvern vor fi slujitori ai poporului, la fel ca în America. Silvio Ferra dădea citate exacte pentru a demonstra că Biserica Catolică oficială sprijinea descompusul sistem capitalist, și totuși n-o ataca niciodată pe Fecioara Maria, feluriții sfinți folositori sau credința în Iisus. În diminețile de Paști își saluta vecinii cu tradiționalul „Christos a-nviaț”. Duminica se ducea la slujbă. Soția și copiii lui erau supravegheați strict, în adevăratul stil sicilian, căci credea în toate vechile valori, în devotamentul absolut al fiului față de mamă, în respectul pentru tată, în simțul datoriei față de cei mai îndepărtați veri.

Când *cosce*-le Mafiei din San Giuseppe Jato îi atrase atenția că mergea prea departe, zâmbi și dădu de înțeles că pe viitor prietenia lor îi va fi bine venită, deși în adâncul inimii știa că ultima și cea mai mare bătălie o va da contra Mafiei. Când Don Croce trimise mesageri speciali pentru a încerca să ajungă la un acord, îi amână. Atât de mare-i era reputația de bravură în război, respectul de care se bucura în sat și sugestia că se va purta cum se cuvine cu Prietenii Prietenilor, încât Don Croce decise să aibă răbdare, mai ales fiind sigur că oricum alegerile erau ca și câștigate.

Dar mai presus de orice, Silvio Ferra avea o mare simpatie pentru omul de lângă el, calitate rară la țăranul sicilian. Dacă un vecin se îmbolnăvea, aducea de mâncare familiei, făcea diverse treburi pentru bătrânele văduve suferinde ce locuiau singure, îi înveselea pe toți cei ce duceau de azi pe mâine o existență de mizerie și se temeau pentru viitorul lor. Proclamă noi zori de speranță sub Partidul Socialist. Când ținea discursuri politice, folosea retorica sudică atât de dragă sicilienilor. Nu explica teoriile economice ale lui Marx, ci vorbea cu înflăcărare despre răzbunarea datorată acelor ce-i oprimasera pe țărani secole de-a rândul. „Pe cât ne e nouă de dulce pâinea”, spunea el, „pe-atât de dulce le e și bogaților sângele celor săraci, pe care-l beau”.

Silvio Ferra fu cel ce organizează o asociație a lucrătorilor care refuzau să se supună licitației de muncă unde obțineau de lucru cei ce acceptau leafa cea mai mică. Stabili o retribuție fixă pe zi, iar nobilimea fu nevoită s-o aplice la recoltare, sau să-și privească măslinile, strugurii și grânele putrezind. Și astfel, Silvio Ferra ajunsese un om marcant.

Ceea ce-l salvă era faptul că se afla sub protecția lui Turi Guiliano. Acesta fusese unul din motivele ce-l convinsesera pe

Don Croce să-și oprească mâna. Silvio Ferra se născuse în Montelepre. Încă de tânăr, calitățile îi fuseseră evidente. Turi Guiliano avea pentru el o admirație ieșită din comun, deși nu fuseseră prieteni apropiați datorită diferenței de vârstă – Guiliano era cu patru ani mai tânăr – și întrucât Silvio plecase pe front. Revenise ca erou, cu multe decorații. Întâlnise o fată din San Giuseppe Jato și se mutase acolo pentru a se căsători cu ea. Și în timp ce faima politică a lui Ferra creștea, Guiliano dădu de înțeles că omul îi era prieten, deși duceau politici diferite. Astfel, când Guiliano își începu programul de „educare” a votanților din Sicilia, dădu ordin să nu se întreprindă nici o acțiune împotriva satului San Giuseppe Jato sau a persoanei lui Silvio Ferra.

Ferra auzise de toate acestea și fu îndeajuns de deștept să-i trimită lui Guiliano un mesaj în care-i mulțumea și spunea că, la cerere, îi va face orice serviciu. Mesajul fu expediat prin intermediul părinților lui Ferra, care încă mai locuiau la Montelepre, cu ceilalți copii ai lor. Unul dintre copii era o fată numită Justina, de numai cincisprezece ani, care duse biletul acasă la Guiliano pentru a i-l înmâna mamei lui. Se întâmplă că Guiliano tocmai sosise în vizită, fiind deci prezent ca să primească personal mesajul. La cincisprezece ani, majoritatea fetelor siciliene sunt deja femei, iar Justina se îndrăgosti de Turi Guiliano – nici nu s-ar fi putut altfel: puterea lui fizică, grația felină o fascinară într-atât, încât se holbă la el aproape necuviincios.

Turi Guiliano, părinții săi și La Venera își beau cafeaua și o întrebare pe fată dacă ar dori și ea o ceașcă. Refuză. Doar La Venera observă cât de drăguță era tânăra și-și dădu seama de fascinația acesteia. Guiliano nu recunoscă în ea fetița pe care-o întâlnise cândva plângând în drum și-i dăduse niște lire. Îi spuse:

– Transmite-i fratelui tău mulțumirile mele pentru ofertă și spune-i să nu-și facă griji pentru mama și tatăl său – se vor afla întotdeauna sub protecția mea.

Justina ieși repede din casă și o zbughi înapoi la părinții ei. Din ziua aceea, îl visă pe Turi Guiliano ca pe un iubit. Și era mândră de afecțiunea pe care o avea acesta pentru fratele ei.

Și astfel, când Guiliano acceptă să suprimă festivitatea de la Portella della Ginestra, îi trimise un mesaj prietenos lui Silvio Ferra, avertizându-l că n-ar fi bine să ia parte la mitingul de

Întâi Mai. Îl asigură că nici unuia dintre sătenii din San Giuseppe Jato nu i se va întâmpla nimic rău, dar era posibil să apară unele pericole de care nu-l putea apăra dacă insista cu activitățile sale în Partidul Socialist. Nu că el, Guiliano, i-ar fi făcut vreun rău, dar Prietenii Prietenilor erau hotărâți să zdrobească Partidul Socialist din Sicilia, și Ferra avea să fie cu siguranță una dintre țintele lor.

Când Silvio Ferra primi acest bilet, presupuse că era o altă tentativă de a-l speria, pusă la cale de Don Croce. Nu conta. Partidul Socialist era în marș spre victorie, iar el n-avea de gând să lipsească de la una din marile sărbătoriri ale triumfului pe care-l înregistraseră deja.

În ziua de Întâi Mai 1948, populația orașelor Piani dei Greci și San Giuseppe Jato se trezi devreme pentru a-și începe lunga defilare pe drumurile montane până la câmpia de după Portella della Ginestra. Erau conduși de orchestre din Palermo angajate special cu acest prilej. Silvio Ferra, flancat de soție și cei doi copii, se găsea în avangarda procesiunii de la San Giuseppe Jato, purtând cu mândrie unul din uriașele steaguri roșii. Cărute pictate de să-ți ia ochii, cu caii împodobiți cu panașe roșii și pleduri multicolore cu ciucuri, erau încărcate cu oale de gătit, cutii enorme de lemn cu spaghetti, vase gigantice de salată. O căruță specială căra ulcioarele cu vin. O alta, căptușită cu bucăți de gheață, ducea roți de cașcaval, rude mari de salam, aluatul și cuptoarele pentru a coace pâine proaspătă.

Copiii țopăiau și dădeau șuturi în mingi de fotbal pe lângă coloană. Bărbați călări își încercau armăsarii pentru cursele de viteză, care aveau să fie un punct culminant al jocurilor de după-amiază.

În timp ce Silvio Ferra își conducea concitadinii spre îngusta strâmtoare din munți numită Portella della Ginestra, populația din Piani dei Greci venea să-i întâlnească, de pe celălalt drum, ținându-și sus steagurile roșii și stindardele Partidului Socialist. Cele două mulțimi se amestecară, schimbând saluturi exuberante în timp ce-și urmau drumul, sporovăind despre cele mai recente scandaluri din satele lor și făcând speculații în legătură cu ce va aduce victoria în alegeri, cu pericolele ce-i așteptau. În ciuda zvonurilor că vor fi tulburări în acea zi de Unu Mai, nu erau nicidecum speriați. Disprețuiau Roma, se temeau de Mafie, dar nu până la supunere. La urma urmei, le

sfidaseră pe amândouă în ultimele alegeri și nu se întâmplase nimic.

La amiază, mai mult de trei mii de oameni se răspândiseră pe câmpie. Femeile începuseră să fiarbă în cuptoarele portabile apă pentru pastele făinoase, copiii înălțau zmee, pe deasupra cărora zburau micii șoimi roșii sicilienii. Senatorul comunist, Lo Causi, își revedea însemnările pentru discursul pe care urma să-l rostească; un grup de bărbați conduși de Silvio Ferra montau estrada de lemn care avea să-l susțină pe el și alți cetățeni de vază din cele două localități. Cei ce-l ajutau îl și sfățuiau să scurteze prezentarea senatorului – copiilor începea să li se facă foame.

În acel moment, în aerul de munte se auziră mici pocnete. Unii dintre copii pesemne au adus artificii, își spusese Silvio Ferra. Se întoarse să vadă.

În aceeași dimineată dar mult mai devreme, înainte chiar de-a fi răsărit pâclosul soare sicilian, două plutoane de câte doisprezece oameni mărșăluiseră de la sediul lui Guiliano din munții de deasupra orașului Montelepre, până jos, în lanțul muntos unde se afla Portella della Ginestra. Un pluton era condus de Passatempo, iar celălalt, de Terranova. Fiecare avea câte o mitralieră de calibru greu. Passatempo își conduse oamenii sus, pe pantele Muntelui Cumeta, și suprăveghe atent amplasarea mitralierei. Patru oameni fură puși s-o servească și să deschidă focul. Cei rămași se împrăștiară pe coastă cu puștile și lupare-le pentru a-i apăra de un eventual atac.

Terranova și ai săi ocupară versanții Muntelui Pizzuta, în cealaltă parte față de Portella della Ginestra. Din acest punct înălțat, câmpia aridă și satele de jos erau dominate de țevile mitralierei și ale puștilor oamenilor lui. Aveau menirea de a preveni orice surpriză din partea carabinierilor dacă se aventurau afară din cazarma lor.

De pe ambele pante ale munților, oamenii bandei lui Guiliano puteau să-i vadă pe orașenii din Piani dei Greci și San Giuseppe Jato efectuându-și marșurile lungi până pe câmpia de pe podiș. Câțiva dintre oameni aveau rude în aceste procesiuni, dar nu simțeau nici un fior al conștiinței. Căci instrucțiunile lui Guiliano fuseseră clare. Mitralierele aveau să tragă peste capetele mulțimii până ce-oamenii se împrăștiu și fugeau înapoi în satele lor. Nu trebuia să fie rănit nimeni.

Guiliano plănuise să însoțească expediția și s-o comande personal, dar, cu șapte zile înainte de Întâi Mai, pieptul slab al lui Aspanu Pisciotta cedase în sfârșit în fața unei hemoragii. Fugise în sus pe panta muntelui până la cartierul general al bandei, când pe gură îi țâșni sângele și se prăbuși la pământ. Trupul începu să i se rostogolească pe povârniș. Guiliano, care urca în urma lui, crezu că era una din farsele vărului său. Opri trupul cu piciorul, după care văzu pieptul cămășii lui Pisciotta plin de sânge. În primul moment presupuse că Aspanu fusese lovit de un ochitor iar el nu auzise zgomotul împușcăturii. Îl luă pe Pisciotta în brațe și-l cără spre culme. Pisciotta încă mai era conștient și tot murmură:

– Pune-mă jos, pune-mă jos.

Iar Guiliano își dădu seama că nu putea fi un glonte. Glasul trăda slăbiciunea datorată unei rupturi interne, nu trauma sălbatică a unui trup violat de metal.

Pisciotta fu întins pe o targă, iar Guiliano porni cu o bandă de zece oameni până la un doctor din Monreale. Medicul era adesea consultat de bandă pentru a trata rănilor provocate de gloanțe și puteau conta pe el că păstra secretele. Dar acest doctor îi raportă lui Don Croce despre boala lui Pisciotta, așa cum făcuse și în cazul tuturor celorlalte tranzacții cu Guiliano. Căci medicul spera să fie numit director al unui spital din Palermo și știa că asta ar fi imposibil fără binecuvântarea lui Don Croce.

Doctorul îl duse pe Pisciotta la spitalul din Monreale pentru examene mai minuțioase și-i ceru lui Guiliano să stea până ies rezultatele.

– Am să mă-ntorc dimineață, îi spuse Guiliano doctorului.

Își lăsă patru oameni să-l păzească pe Pisciotta în spital și, împreună cu ceilalți, plecă acasă la un membru al bandei să se ascundă.

A doua zi, doctorul îi spuse că Pisciotta avea nevoie de un medicament numit streptomycină, care nu se putea obține decât din Statele Unite. Guiliano se gândi ce era de făcut. Avea să le ceară tatălui său și lui Stefan Andolini să-i scrie lui Don Corleone în America cerându-i să le trimită niște streptomycină. I-o spuse medicului și întrebă dacă-i putea da drumul lui Pisciotta din spital. Doctorul spuse că da, dar numai dacă stătea câteva zile la pat.

Astfel că, în timp ce se desfășura atacul de la Portella della Ginestra, Guiliano era la Monreale, îngrijindu-l pe Pisciotta și găsindu-i o casă în care să se restabilească.

Când Silvio Ferra se răsuci la auzul pocnitorilor, trei lucruri i se înregistrară simultan în minte. Primul, imaginea unui băiețel ce ținea brațul în sus, uluit, iar la capătul brațului, în locul mâinii ținând sfoara unui zmeu, se afla un oribil ciot însângerat, zmeul plutind spre cer peste pantele Muntelui Cumeta. Al doilea fu șocul recunoașterii – pocnitorile erau rafale de mitralieră. Al treilea – un cal mare și negru ce se repezea înnebunit prin mulțime, fără călăreț, cu coastele șiroind de sânge. Apoi Silvio Ferra o luă la goană printre oameni, căutându-și nevasta și copiii.

De pe o pantă a Muntelui Pizzuta, Terranova privea scena prin binoclu. În primul moment crezu că oamenii cădeau la pământ de groază, după care văzu trupuri nemișcate, prăbușite cu acel ciudat abandon propriu morții și, cu o lovitură, îl îndepărtă pe mitralior de lângă armă. Dar în timp ce mitraliera lui rămânea tăcută, o putu auzi pârâind în continuare pe cea de pe Muntele Cumeta. Terranova își spuse că probabil Passatempo încă nu văzuse că rafalele erau ținute prea jos și masacrau oamenii. După câteva minute, cealaltă mitralieră tăcu și o încremenire sinistră umplu Portella della Ginestra. Apoi, spre culmile gemene ale munților plutiră vaietele celor vii, țipetele răniților și ale muribunzilor. Terranova le făcu semn oamenilor săi să se apropie, îi puse să demonteze mitraliera, apoi îi conduse pe cealaltă parte a muntelui ca să fugă. În timpul asta reflectă dacă să se întoarcă la Guiliano pentru a-i raporta despre tragedie. Se temea că Guiliano l-ar putea executa pe loc, pe el și oamenii săi. Totuși, era sigur că Guiliano îl va asculta cu obiectivitate, iar el și ai lui puteau jura că trăsese răsunet pe sus. Decise să revină la cartierul general și să raporteze. Se întreba dacă Passatempo va face la fel.

Până când Silvio Ferra își găsi soția și copiii, mitralierele se opriseră. Familia sa era nevătămată și începeau să se ridice de la pământ. Îi trânti la loc, spunându-le să stea nemișcați încă cincisprezece minute. Văzu un om călare galopând spre Piani dei Greci pentru a cere ajutor de la cazarma carabinieriilor și,

întrucât nu se trase asupra călărețului, știu că atacul luase sfârșit.

De pe podișul ce încununa Portella della Ginestra, mii de oameni șiroiau înapoi spre satele lor de la poalele munților. Iar pe jos zăceau morții și răniții, cu rudele chircite asupra lor, plângând. Măndrele drapele pe care le purtasera de dimineață erau căzute în praf, cu auriul lor întunecat, verdele strălucitor și roșul solitar orbitor de vii în soarele amiezei. Silvio Ferra își lăsa familia unde se afla, pentru a-i ajuta pe răniți. Opri câțiva din oamenii ce fugeau și-i puse să facă pe brancardieri. Văzu cu groază că unii dintre morți erau copii, iar unele, femei. Simți că-i vin lacrimile-n ochi. Toți dascălii săi, acei oameni încrezători în acțiunea politică, greșeau. Votanții nu vor schimba în veci Sicilia. Totul era o prostie. Trebuiau să ucidă pentru a-și obține drepturile.

Hector Adonis fu cel ce-i aduse vestea lui Guiliano, la patul de suferință al lui Pisciotta. Guiliano urcă imediat la sediul său din munți, lăsându-l pe Pisciotta să-și revină fără protecția sa personală.

Acolo, pe înălțimile de deasupra orașului Montelepre, îi chemă pe Passatempo și Terranova.

— Înainte să vorbești, dați-mi voie să vă previn, încep Guiliano. Indiferent cine e răspunzător, va fi descoperit, oricât ar dura. Și cu cât durează mai mult, cu-atât va fi pedeapsa mai aspră. Dacă a fost o greșeală nevinovată, mărturișiți acum și vă promit că nu veți fi condamnați la moarte.

Passatempo și Terranova nu mai văzuseră niciodată o asemenea furie la Guiliano. Stăteau țepeni, neîndrăznind să facă vreo mișcare în timp ce Guiliano îi interoga. Jurară că armele lor fuseseră reglate să tragă peste capetele mulțimii și, când observaseră că sunt loviți oamenii, opriseră focul.

Apoi Guiliano îi chestionă pe oamenii din plutoane și pe trăgători. Reconstitui scena. Mitralliera lui Terranova trăsese cam cinci minute înainte de a se opri. Cea a lui Passatempo, circa zece minute. Mitrallierii jurară și ei că trăsuseră pe deasupra capetelor mulțimii. Nici unul din ei nu admise că ar fi putut face vreo greșeală sau că ar fi coborât în vreun fel unghiul armei.

După ce-i concedie, Guiliano se așează singur. Simțea, pentru prima oară de când devenise bandit, o rușine de neîndurat. În

cei peste patru ani de când era în afara legii se putea lăuda că nu le făcuse niciodată vreun rău săracilor. Acum n-o mai putea face. Îi masacrase. În adâncul inimii lui nu se mai putea considera erou. Apoi analiză posibilitățile. Nu era exclusă o greșeală: banda sa se descurca bine cu *lupare*-le, dar mitralierele grele nu le erau prea familiare. Trăgând în jos, era posibil să fi apreciat greșit unghiul. Nu-i venea să creadă că Terranova sau Passatempo ar fi jucat dublu, dar exista oricând groaznica posibilitate ca unul sau amândoi să fi fost mituiți pentru a comite masacrul. De asemenea, îi trecuse prin minte, în momentul când aflușe știrea, că putea să fi existat un al treilea grup de ambuscadă.

Dar, cu siguranță, dacă se întâmplase intenționat, ar fi fost împușcați mai mulți oameni. Fără îndoială, măcelul ar fi fost pe departe mai cumplit. Doar dacă nu cumva, își spunea Guiliano, scopul masacrului fusese acela de a compromite numele de Guiliano. Și cui aparținuse ideea, atacul de la Portella della Ginestra? Coincidența era prea mare ca s-o poată înghiți.

Inevitabilul și umilitorul adevăr era că fusese păcălit de Don Croce.

Capitolul 21

Masacrul de la Portella della Ginestra șocă toată Italia. Ziarele urlau în articole furibunde despre măcelărirea unor oameni nevinovați, bărbați, femei și copii. Se înregistraseră cincisprezece morți și peste cincizeci de răniți. La început circulară speculații cum că Mafia săvârșise masacrul și, într-adevăr, Silvio Ferra ținu cuvântări aruncând vina în cărca lui Don Croce. Dar Don-ul se pregătise pentru asta. Membri secreți ai Prietenilor Prietenilor jurară în Fața magistraților că-i văzuseră pe Passatempo și Terranova dând atacul. Populația Siciliei se întreba de ce Guiliano nu contesta această ultragioasă acuzație într-una din faimoasele sale scrisori adresate ziarelor. Păstra o tăcere necaracteristică pentru el.

Cu două săptămâni înainte de alegerile naționale, Silvio Ferra mergea cu bicicleta de la San Giuseppe Jato spre orașul Piani dei Greci. Pedala de-a lungul râului Jato, ocolind baza muntelui. Pe drum, depăși doi oameni care-i strigară să se oprească, dar el mări viteza. Privind înapoi, văzu că cei doi îl urmau răbdători, dar curând câștigă distanță și-i lăsă departe în urmă. Când intră în satul Piani dei Greci, nu se mai vedeau.

Ferra petrecu următoarele trei ore în casa comunitară a socialiștilor, cu alți lideri de partid din vecinătate. Când terminară, asfințea soarele, iar el era nerăbdător să ajungă acasă înainte de-a se întuneca. Își duse bicicleta de ghidon prin piața

centrală, salutând vesel câțiva săteni pe care-i cunoștea. Deodată fu înconjurat de patru oameni. Silvio Ferra îl recunoscuse pe unul din ei ca fiind șeful Mafiei din Montelepre, și avu un sentiment de ușurare. Îl știa pe Quintana din copilărie, iar Ferra mai știa și că Mafia avea mare grijă în acel colț al Siciliei să nu-l irite pe Guiliano sau să-i încalce regulile privind „insulte față de săraci“. Așa că-l salută pe Quintana zâmbind și spuse:

– Ești foarte departe de casă.

Quintana răspunse:

– Salut, prietene. Te vom însoți puțin. Nu fă tărăboi și n-ai să fii rănit. Vrem doar să discutăm rațional cu tine.

– Discutați rațional cu mine aici, replică Silvio Ferra. Simțea primul fior de frică, aceeași frică pe care o simțise pe câmpurile de luptă în război, o frică despre care știa că nu și-o poate stăpâni. Așa că acum se abținu să nu facă vreo prostie. Doi dintre oameni trecură de-o parte și de alta a lui și-l apucară de brațe. Îl împinseră ușurel de-a latul pieței. Bicicleta porni nesustținută, apoi căzu pe o parte.

Ferra îi văzu pe sătenii așezați în fața caselor devenind conștienți de ceea ce se întâmpla. Cu siguranță, aveau să-i sară în ajutor. Dar masacrul de la Portella della Ginestra, domnia generală a terorii le înăbușiseră curajul. Nici unul din ei nu scoase un strigăt măcar. Silvio Ferra își înfipse călcâiele în pământ și încercă să se întoarcă la casa comunitară. Chiar de la acea distanță îi putea vedea pe unii dintre tovarășii lui activiști de partid stând în cadrul ușii. Oare ei nu vedeau că a intrat într-o încurcătură? Dar nimeni nu părăsi dreptunghiul de lumină. Strigă:

– Ajutați-mă!

În sat nu mișca nimeni, iar Silvio Ferra simți o rușine adâncă pentru ei.

Quintana îl împinse dur înainte:

– Nu fi prost. Vrem doar să stăm de vorbă. Acum vino cu noi fără să faci scandal. Nu ne sili să-ți vătămăm prietenii.

Era aproape întuneric, luna strălucea deja pe cer. Simți un pistol înfipt în spinare și-și dădu seama că, dacă aveau de gând să-l omoare, l-ar fi ucis în piață. Iar apoi i-ar fi omorât orice prieten care s-ar fi hotărât să-l ajute. Porni cu Quintana spre capătul satului. Exista o șansă să scape cu viață: erau prea mulți martori și unii sigur îl recunoscuseră pe Quintana. Dacă începea

acum să se zbată, puteau intra în panică și trage cu pistoalele. Mai bine să aștepte și să asculte.

Quintana îi vorbea pe un ton rezonabil:

– Vrem să te convingem să încetezi cu toate prostiile astea ale tale comuniste. Ți-am iertat atacul asupra Prietenilor Prietenilor când i-ai acuzat de afacerea Ginestra. Dar răbdarea nu ne-a fost răsplătită și începem să ne-o pierdem. Crezi că-i înțelept ce faci? Dacă mai continui, o să ne silești să-ți lăsăm copiii fără tată.

De-acum ieșiseră din sat și o luau pe cărarea pietroasă ce ducea spre Muntele Cumeta. Silvio Ferra privi înapoi disperat dar nu văzu pe nimeni urmându-i. Îi spuse lui Quintana:

– Ai ucide un tată de familie pentru un mărunțiș ca politica?

Quintana râse răgușit:

– Am omorât oameni fiindcă m-au scuipat pe pantof.

Cei doi care-l țineau pe Silvio Ferra de brațe îi dădură drumul și, în acel moment, acesta știu că soarta îi era pecetluită. Se răsuci pe călcâie și o luă la fugă pe poteca pietruită, luminată de lună.

Sătenii auziră împușcăturile și unul din liderii Partidului Socialist se duse la carabinieri. A doua zi dimineată, cadavrul lui Silvio Ferra fu găsit aruncat într-o crevasă montană. Când poliția îi chestionă pe localnici, nici unul nu recunoscă că văzuse cele întâmplate. Nimeni nu-i menționează pe cei patru oameni, nimeni nu admise a-l fi recunoscut pe Guido Quintana. Oricât de rebeli, erau sicilienii și n-ar fi încălcat legea omertei. Câtiva, însă, îi spuseră unui membru al bandei lui Guiliano ce văzuseră.

Multe lucruri concuraseră la câștigarea alegerilor de către creștin-democrați. Don Croce și Prietenii Prietenilor își făcuseră treaba bine. Masacrul de la Portella della Ginestra șocase toată Italia, dar sicilienilor le provocase mai mult de-atât – îi traumatizase. Biserica Catolică, făcând campanie electorală sub stindardul lui Christos, fusese mai atentă cu caritatea ei. Asasinarea lui Silvio Ferra fusese lovitura de grație. Partidul Creștin-Democrat a câștigat o victorie covârșitoare în 1948 în Sicilia, iar asta a avut efect asupra întregii Italii. Era clar că acest partid avea să domnească mult timp în viitorul previzibil. Don Croce era stăpânul Siciliei, Biserica Catolică avea să fie

religia națională și existau toate șansele ca Ministrul Trezza, nu înainte de câțiva ani – dar mai bine mai târziu decât niciodată – să ajungă Premierul Italiei.

În final, se dovedi că Pisciotta avusese dreptate. Don Croce trimise vorbă prin Hector Adonis că Partidul Creștin-Democrat nu putea obține amnistia pentru Guiliano și oamenii săi datorită masacrului de la Portella della Ginestra. Ar fi ieșit un scandal prea mare; acuzațiile că fusese un atentat de inspirație politică aveau să se întetească din nou. Ziarele își vor ieși din minți și vor urma lovituri violente pe tot cuprinsul Italiei. Don Croce spuse că, în mod firesc, Ministrul Trezza avea mâinile legate, că nici Cardinalul de Palermo nu mai putea ajuta un om despre care se socotea că măcelărise femei și copii nevinovați. Oricum, îl sfătui pe Guiliano că era mai bine să emigreze în Brazilia sau în Statele Unite, efort în care el, Don Croce, avea să-l ajute negreșit.

Oamenii lui Guiliano fură uimiți văzându-l că nu reacționează în fața acestei trădări, pe care părea s-o accepte ca pe un lucru banal. Își replie banda mai adânc în munți și le spuse celorlalte căpetenii să-și instaleze taberele lângă a lui pentru a le putea aduna în orice moment. Pe măsură ce treceau zilele, părea să se retragă tot mai mult și mai mult în sine însuși. Săptămânile treceau, iar șefii îi așteptau nerăbdători ordinele.

Într-o dimineață, porni hoinar prin adâncul mănților de unul singur, fără gardă de corp. Reveni pe întuneric și se opri în lumina focurilor de tabără.

– Aspanu, spuse, convoacă toți șefii.

Prințul Ollorto avea o moșie de sute de mii de acri pe care cultiva tot ceea ce făcuse din Sicilia coșul de hrană al Italiei timp de o mie de ani – lămâi și portocali, grâne, bambus, măsline ce furnizau adevărate fântâni de untdelemn, struguri pentru vin, oceane de tomate, piper verde, vinete de cel mai bun soi, mari cât capul unui căruș. Unele dintre aceste pământuri le erau date în arendă țăranilor cu jumătate din profit, dar Prințul Ollorto, la fel ca majoritatea latifundiarilor, lua caimacul – taxe pentru mașinile folosite, semințe și transport, toate cu cotă parte. Arendașul avea noroc dacă-i reveneau douăzeci și cinci la sută din comorile pe care le cultivase cu sudoarea frunții. Și totuși o ducea bine, în comparație cu cei ce trebuiau să se angajeze cu ziua și să accepte lefurile de mizerie.

Pământul era bogat dar, din păcate, nobilii păstrau o bună parte din moșii necultivate și irosită. Nu mai demult de 1860, marele Garibaldi le promisese țăranilor că vor avea în proprietate pământul lor și numai al lor. Totuși, chiar și acum, Prințul Ollorto avea o sută de mii de acri care zăceau pârloagă; la fel și alți nobili, ce-și foloseau pământul ca rezervă de bani, vânzând parcele pentru a-și satisface capriciile.

În ultimele alegeri, toate partidele, inclusiv Partidul Democrat-Creștin, făgăduiseră să întărească și să aplice legile de împărțire a pământurilor. Aceste legi decretau că regiunile necultivate din marile moșii puteau fi revendicate de țăranii fermieri contra achitării unei sume fixe.

Dar aceste legi fuseseră întotdeauna dejucate de către practica nobilimii de a angaja șefi mafioți pentru a-i intimida pe eventualii pretendenți ai terenului. În ziua revendicării pământurilor, un șef al Mafiei nu avea decât să se plimbe călare încoace și-ncolo pe hotarele moșiei, și nici un țăran nu mai îndrăznea să emită vreo pretenție. Puținii care preferau, totuși, s-o facă erau invariabil condamnați la moarte dimpreună cu toți membrii de sex bărbătesc ai familiei. Așa merseseră lucrurile de un secol și toți sicilienii știau regula. Dacă o moșie avea ca protector un șef al Mafiei, de pe ea nu se revendica nici o palmă de pământ. Putea Roma să promulge și o sută de legi, că n-aveau nici o însemnătate. După cum îi spusese Don Croce Ministrului Trezza într-un moment necontrolat: „Ce au legile dumneavoastră de-a face cu noi?”

La scurt timp după alegeri, sosi ziua ca terenurile Prințului Ollorto să poată fi revendicate de pe acele părți ale moșiei care nu fuseseră cultivate. Toți cei o sută de mii de acri fuseseră desemnați de guvern, cu ironie. Liderii partidelor de stânga zoriră oamenii să-și formuleze pretențiile. Când sosi ziua cu pricina, aproape cinci mii de țărani se adunară în fața porților palatului princiar. Oficialitățile de la guvern așteptau într-un cort uriaș, instalat dincolo de porți, mobilat cu mese și scaune și alte rechizite necesare pentru a le înregistra formal cererile. Unii țărani erau din Montelepre.

Prințul Ollorto, urmând sfatul lui Don Croce, angajase șase șefi ai Mafiei să-i fie *gabellotti*¹. Și astfel, în acea luminoasă di-

¹ Peiorativ pentru *gabellieri* = vameși (it.). Aici cu sens de păzitori ai hotarelor moșiei (n.r.).

mineată, soarele fumuriu al Siciliei făcându-i să transpire, cei șase șefi mafioți începură să-și mâne caii în susul și-n josul zidului ce împrejmuia moșia Prințului Ollorto. Țăranii adunați, sub măslini mai bătrâni decât Christos, îi priveau pe acești șase oameni, vestiți în toată Sicilia pentru ferocitatea lor. Așteptau sperând, parcă, cine știe ce miracol, prea temători ca să pășească înainte.

Dar miracolul n-avea să fie reprezentat de forțele legii. Ministrul Trezza îi trimisese ordine directe Maresciallo-ului carabinierilor ca aceștia să rămână consemnați în cazarmă. În ziua aceea, nici măcar un singur membru în uniformă Poliției Naționale nu fu văzut în toată provincia Palermo.

Mulțimea din afara zidului moșiei Prințului Ollorto aștepta. Cei șase șefi mafioți călăreau într-un ritm la fel de constant ca niște metronoame, cu fețele nepătrunse, cu armele în huse, cu *lupare*-le agățate pe umăr și pistoalele vârate la cingătoare ascunse sub scurte. Nu făceau nici un fel de semne amenințătoare spre gloată – într-adevăr, nici nu-i băgau în seamă; pur și simplu călăreau tăcuți înainte și-napoi. Țăranii, parcă nădăjduind că animalele vor obosi sau îi vor duce de-acolo pe acei dragoni-păzitori, își deschiseră traistele de merinde și destupară sticlele cu vin. Erau în majoritate bărbați, doar puține femei, iar printre acestea se număra și tânăra Justina, împreună cu mama și tatăl ei. Veniseră să-și arate sfidarea față de ucigașii lui Silvio Ferra. Și totuși, nici unul dintre ei nu îndrăznea să depășească linia cailor cu mișcări încete, nu îndrăznea să revendice pământul ce le aparținea de drept.

Nu numai teama îi ținea pe loc; acei călăreți erau „oameni respectabili” care, de fapt, făceau ei legile orașelor unde trăiau. Prietenii Prietenilor își stabiliseră propriul guvern din umbră, ce funcționa mai eficient decât guvernul de la Roma. Apărea vreun hoț de vite să fure vaca sau oile unui țăran? Dacă victima raporta delictul la carabinieri, n-avea să-și mai primească niciodată bunurile. Dar dacă se ducea să vorbească cu acești șefi ai Mafiei și plătea o taxă de douăzeci la sută, vietățile pierdute erau găsite și primea o garanție că nu se va mai întâmpla. Dacă un bătaș iute la mânia omora vreun muncitor nevinovat la un pahar de vin, rareori îl putea guvernul condamna, din cauza unei mărturii sperjuro și a legii omertei. Dar dacă familia victimei mergea la unul din acești șase oameni „de respect”, atunci se putea obține dreptate și răzbunare.

Găinarii cronici din împrejurimile sărace erau executați, discordiile se rezolvau onorabil, o ceartă pentru hotarele pământurilor era lămurită fără cheltuieli pe avocați. Cei șase erau judecători ale căror opinii nu puteau fi nici recuzate, nici ignorate, ale căror pedepse erau severe și nu se puteau eschiva decât prin emigrare. Acești șase oameni aveau în Sicilia o putere pe care n-o putea exercita nici chiar Primul Ministru al Italiei. Și astfel, gloata rămânea în afara zidurilor Prințului Ollorto.

Cei șase șefi mafioți nu călăreau aproape unul de altul; acesta ar fi fost un semn de slăbiciune. Se deplasau separat, ca niște regi independenți, purtându-și fiecare propria marcă a terorii. Cel mai temut, călare pe un cal cenușiu-rotat, era Don Siano din orașul Bisacquino. Avea acum peste șaiszeci de ani, iar chipul îi era la fel de cenușiu și de pătat ca și pielea calului său. Devenise o legendă la vârsta de douăzeci și șase de ani, când îl asasinase pe șeful Mafiei predecesor-lui. Omul îl ucisese pe tatăl lui Don Siano pe vremea când Don-ul însuși era un copil de doisprezece ani, iar Siano așteptase paisprezece ani ca să se răzbune. Apoi, într-o zi, sărise dintr-un copac asupra victimei și a calului său și, înșfăcând omul de la spate, îl forțase să călărească pe strada principală a orașului. În timp ce călăreau în văzul lumii, Siano își ciopârțise victima în bucăți, tăindu-i nasul, buzele, urechile și organele genitale, iar apoi, ținând în brațe cadavrul însângerat, defilase cu calul prin fața casei victimei. După care, își condusesese provincia cu o mână de fier și sânge.

Al doilea șef mafiot, călare pe un cal negru, cu pene stacojii deasupra urechilor, era Don Arzana de la Piani dei Greci. Om calm și calculat, considera că în orice conflict există două părți și refuzase să-l omoare pe Silvio Ferra din motive politice, amânând într-adevăr soarta celui om cu ani de zile. Îl îndurera moartea lui Ferra, dar fusese neputincios să intervină, de vreme ce Don Croce și ceilalți șefi ai Mafiei insistaseră că a sosit vremea să dea un exemplu în regiune. Domnia sa fusese temperată cu milă și bunătate, fiind cel mai iubit din cei șase tirani. Dar acum, pe când își mîna calul prin fața mulțimii adunate, avea chipul auster, orice înclinare spre blândețe fiindu-i înăbușită.

Cel de-al treilea călăreț era Don Piddu din Caltanissetta, și avea împodobit frâul armăsarului cu ghirlande de flori. Era

cunoscut ca fiind sensibil la linguşeli şi preocupat să se înzordeze, invidios pe putere şi intolerant cu aspiraţiile tinerilor. La o petrecere sătească, un tânăr ţăran curtenitor le lăsase mute de admiraţie pe femeile din partea locului pentru că purta clopoţei la glezne când dansa, cămaşă şi pantaloni de mătase verde, croite la Palermo, şi cânta din voce şi la o chitară de fabricaţie madrilenă. Don Piddu fusese ofensat de adulaţia arătată acestui Valentino rural, furios că femeile nu admirau un bărbat adevărat aşa ca el, în locul celui tânăr papiţoi efeminat. Care, după acea zi fatidică, nu mai dansă, ci fu găsit pe drumul fermei sale, cu trupul ciuruit de gloanţe.

Al patrulea şef al Mafiei era Don Marcuzzi din oraşul Villamura, cunoscut ca ascet şi având acasă propria sa capelă, la fel ca vechea nobilime. Don Marcuzzi, în pofida acestei unice fandoseli, ducea o viaţă foarte simplă şi era, personal, un om sărac, de vreme ce refuza să profite de pe urma puterii sale. Se bucura însă enorm de această putere; era neobosit în strădaniile sale de a-şi ajuta compatrioţii sicilienii, dar mai era şi un adevărat fidel al vechilor mijloace aplicate de Prietenii Prietenilor. Intrase în legendă executându-şi nepotul favorit pentru a fi comis o *infamità*, încălcarea legii omertei, dându-i poliţiei informaţii contra unei facţiuni mafiot rivale.

Cel de-al cincilea călăreţ era Don Buccilla de Partinico, care venise la Hector Adonis să intervină pentru nepotul său, în acea fatidică zi de demult, când Turi Guiliano devenise tâlhar. Acum, după cinci ani, era mai greu cu patruzeci de livre. Încă-şi mai purta hainele de ţăran de operetă, în ciuda faptului că se îmbogăţise enorm în aceşti cinci ani. Ferocitatea sa era benignă, dar nu putea ierta necinstea, şi executa hoţii cu aceeaşi îndreptăţire ca şi acei înalţi justiţiarşi englezi din secolul al optsprezecelea care pronunţau pedeapsa cu moartea pentru copiii hoţi de buzunare.

Al şaselea era Guido Quintana, care, deşi oficial din Montelepre, îşi stabilise reputaţia asumându-şi câmpul de luptă însângerat din oraşul Corleone. Fusese nevoit s-o facă deoarece Montelepre se afla sub protecţia directă a lui Guiliano. Dar, la Corleone, Guido Quintana găsisese lucrul după care tânjea inima sa ucigaşă. Pusese capăt la şase conflicte familiale prin expedientul simplu de a-i nimici pe cei ce se opuneau deciziilor lui. Îl asasinase pe Silvio Ferra şi pe alţi organizatori sindicali. Era poate singurul şef mafiot mai detestat decât respectat.

Aceștia erau cei șase oameni care, prin reputație, respect și enorma cantitate de frică pe care o puteau genera, barau pământurile Prințului Ollorto în calea țăranilor săraci din Sicilia.

Două jeep-uri pline cu oameni înarmați goneau pe drumul Montelepre-Palermo și cotiră pe cărarea ce ducea la zidul moșiei. Toți ocupanții, în afară de doi, erau mascați cu acoperitori de lână ce aveau tăieturi în dreptul ochilor. Cei doi fără măști erau Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta. Oamenii mascați erau Caporalul Canio Silvestro, Passatempo și Terranova. Andolini, mascat și el, acôperea drumul dinspre Palermo. În timp ce jeep-urile opreau cam la douăzeci de metri de călăreții mafioți, întăriri suplimentare se înghesuiau prin mulțimea de țărani. Și aceștia erau mascați. Stătuseră la un picnic în pâlcul de măslini. La apariția celor două mașini, deschiseseră coșurile cu mâncare din care-și scosese armele și măștile. Se răspândiră într-un semicerc lung și îndreptară puștile spre călăreți. Una peste alta, erau cam cincizeci la număr. Turi Guiliano sări din jeep și controlează ca fiecare să fie la locul său. Îi privi pe cei șase călăreți patrulând încoace și-ncolo. Știa că-l văzuseră, și mai știa că și gloata îl recunoscuse. Soarele fumuriu al după-amiezei siciliene smâlțuia cu roșu priveliștea înverzită. Guiliano se întreba cum puteau fi acele mii de țărani duri atât de intimidati încât lăsașu șase oameni să le ia pâinea de la gură copiilor lor.

Aspanu Pisciotta aștepta lângă el ca o viperă nerăbdătoare. Aspanu refuzase să poarte mască; toți ceilalți se temuseră de o vendetă din partea familiilor celor șase șefi mafioți și a Prietenilor Prietenilor. Acum Guiliano și Pisciotta aveau să suporte greul vendetei.

Amândoi purtau cataramele de aur gravate cu leul și acvila. Guiliano nu avea decât un pistol de calibru greu într-o teacă agățată la centură. Mai purta și inelul cu smarald pe care-l luase de la Ducesă cu ani în urmă. Pisciotta ducea în brațe un pistol automat. Avea chipul palid, urmare a bolii de plămâni și a surescitării: era nerăbdător că Guiliano o lungea atâta. Dar Guiliano privea cu atenție scena ca să se asigure că i se duceau ordinele la îndeplinire. Oamenii săi formaseră un semicerc pentru a lăsa o cale de scăpare șefilor mafioți în caz că se hotărau să plece. Dacă fugeau, își pierdeau „respectul” și o

mare parte din influență; țărani n-aveau să se mai teamă de ei. Dar îl văzu pe Don Siano întorcându-și calul sur rotat, urmat de ceilalți pentru a defila mai departe prin fața zidului. N-aveau să fugă.

Dintr-unul din turnurile străvechiului său palat, Prințul Ollorto privea scena prin telescopul pe care-l folosea pentru a scruta stelele. Putea vedea chipul lui Turi Guiliano clar și amănunțit – ochii alungiți, trăsăturile limpezi ale feței, gura cărnăasă, acum încleștată; știa că forța de pe chipul acela era forța virtuții, și socotea mare păcat faptul că virtutea nu era o trăsătură mai milostivă. Căci era într-adevăr cumplită atunci când era pură, iar Prințul știa cât de pură era virtutea lui Guiliano. Se simțea rușinat de propriul său rol. Își cunoștea atât de bine compatrioții sicilieni, iar acum avea să fie răspunzător pentru ceea ce urma să se întâmple. Cei șase mari oameni pe care-i plătise să lupte pentru el n-aveau să fugă. Intimidaseră imensa mulțime aflată dinaintea zidurilor lui. Acum însă Guiliano stătea în fața lor ca un înger al răzbunării. Prințului i se părea deja că soarele se întunecă.

Guiliano păși spre cărarea pe care călăreau cei șase. Erau călăreți greoi și îndesați și-și țineau caii la pas, încet și constant. Din când în când își ospătau animalele dintr-o grămadă uriașă de ovăz rezemată de zidul dințat de piatră albă. O făceau pentru ca dobitoacele să se ușureze încontinuu și să lase o dâră neîntreruptă și ofensatoare de balegă; apoi își continuau lent drumul.

Turi Guiliano se opri foarte aproape de traseul lor, cu Pisciotta la un pas mai în spate. Cei șase călăreți nu priviră spre el, nici nu se opriră. Aveau chipurile de nepătruns. Deși purtau cu toții *lupare* pe umeri, nu încercară să și le dea jos. Guiliano aștepta. Oamenii mai trecură prin dreptul lui de trei ori. Făcu un pas înapoi. Îi spuse calm lui Pisciotta:

– Dă-i jos de pe cai și prezintă-mi-i.

Apoi traversă cărarea și se rezemă de zidul din piatră albă al moșiei.

Sprijinindu-se de perete știa că depășise o linie fatală, că ceea ce făcea în acea zi avea să-i hotărască soarta. Dar nu simți nici o ezitare, nici o stinghereală, doar o mânie rece împotriva lumii. Știa că înapoia acestor șase oameni domina enorma

figură a lui Don Croce și că acesta era dușmanul său suprem. Simțea furie chiar și împotriva acelei mulțimi de oameni pe care-i ajuta. De ce erau atât de docili, de temători? Dacă i-ar fi putut înarma și conduce, ar fi putut să făurească o Sicilie nouă. Apoi, însă, locul furiei îl luă un val de milă față de acei țărani nevolnici, aproape morți de foame, și ridică brațul în semn de salut pentru a-i încuraja. Gloata rămase tăcută. Un moment se gândi la Silvio Ferra, care i-ar fi putut ridica la luptă.

Pisciotta luă comanda situației. Purta puloverul crem cu dragoni furioși, țeșuți-cu fire închise la culoare în materialul lănos. Capul său brunet-lucios, îngust ca o lamă de pumnal, se contura în lumina roșie-sângerie a soarelui sicilian. Întoarse acel cap ca un tăiș spre cele șase obeliscuri călări și le privi un lung răstimp cu căutătura sa ucigătoare, de viperă. Calul lui Don Siano se bălegă la picioarele lui în timp ce cei șase îi treceau prin față.

Pisciotta făcu un pas înapoi. Dădu din cap spre Terranova, Passatempo și Silvestro, care fugiră la cei cincizeci de mascați înarmați ce formau arcul de acoperire. Oamenii se răspândiră și mai larg ca să închidă calea de scăpare ce fusese lăsată deschisă. Șefii mafioți continuau să călărească mândri, ca și cum n-ar fi observat nimic, deși, desigur, văzuseră și înțeleseseră totul. Dar câștigaseră ei prima rundă a luptei. Acum era rândul lui Guiliano să decidă dacă făcea ultimul și cel mai periculos pas.

Pisciotta ieși în calea calului lui Don Siano și ridică poruncitor mâna spre acel chip cenușiu și înfricoșător. Dar Don Siano nu se opri. Când calul încercă să ocolească obstacolul, călărețul îl ținu din scurt, și ar fi trecut peste Pisciotta dacă acesta n-ar fi pășit în lături; cu un rânjet sălbatic, se plecă adânc spre Don în timp ce trecea prin fața lui. Apoi Pisciotta trecu drept în spatele calului și-al călărețului, ochi cu pistolul în crupa sură a animalului și apăsă pe trăgaci.

Aerul înmiresmat se umplu cu măruntaie ca niște frânghii, stropi de sânge pulverizați și mii de fulgi aurii de balegă. Rafala de gloanțe mătură picioarele calului de sub el și căzu drept în jos. Trupul lui Don Siano fu prins sub trupul calului, iar patru dintre oamenii lui Guiliano îl traseră afară și-i legară brațele la spate. Calul era încă viu; Pisciotta păși înainte și se milostivi să tragă o rafală de gloanțe în capul dobitocului.

Un geamăt răgușit de groază amestecată cu satisfacție se înalță din mulțime. Guiliano rămase rezemat de zid, cu pistolul

încă în teacă. Stătea cu brațele încrucișate, ca și cum și el s-ar fi întrebat ce va face mai departe Aspanu Pisciotta.

Ceilalți cinci șefi mafioți își continuau parada. Caii se cabraseră la auzul împușcăturilor, dar călăreții îi aduseră repede sub control. Mergeau la fel de încet ca înainte. Pisciotta păși din nou pe potecă. Din nou ridică mâna. Călărețul din frunte, Don Buccilla, se opri. Ceilalți din spatele lui traseră de hățuri.

Pisciotta le strigă:

– Familiile voastre vor avea nevoie de cai în zilele următoare. Vă promit că li-i voi trimite. Acum descălecați și aduceți-i omagiul vostru lui Guiliano.

Glasul său răsună puternic și limpede în urechile mulțimii.

Domni o lungă tăcere, apoi cei cinci descălecară. Stăteau acolo mândri, privind gloata, cu ochii aprigi și insolenți. Arcul lung format din oamenii lui Guiliano se frânse când douăzeci din ei se apropiară, cu armele pregătite. Cu grijă și blândețe, îi legară pe cei cinci cu mâinile la spate. Apoi îi conduseră în fața lui Guiliano.

Guiliano îi privi fără nici o expresie pe acești șase oameni. Quintana îl umilise odată, încercase chiar să-l asasineze, dar acum situația se răsturnase. Chipul lui Quintana nu se schimbase în acești cinci ani – avea aceeași expresie lupească – dar în acel moment ochii lui păreau goi și rătăciți înapoia măștii sfidătoare de Mafioso.

Don Siano îl privi pe Guiliano cu chipul său cenușiu plin de dispreț. Buccilla părea puțin cam mirat, ca și cum l-ar fi surprins existența atâtor resentimente într-o afacere care nu-l privea cu adevărat. Ceilalți Don-i îl priviră cu răceală în ochi, așa cum se cuvine unor oameni respectabili până la capăt. Guiliano îi știa pe toți după reputație; copil fiind, se temuse de unii dintre ei, în special de Don Siano. Acum îi umilise în fața întregii Sicilii și n-aveau să-l ierte niciodată. Aveau să-i fie pe veci dușmani de moarte. Știa ce trebuia să facă, dar mai știa și că erau soți și tați iubiți, iar copiii lor aveau să-i plângă. Priveau dincolo de el, mândri, nedând nici un semn de frică. Mesajul lor era clar. Facă Guiliano ce-avea de făcut, dacă-l țineau curelele. Don Siano scuipă la picioarele lui Guiliano.

Acesta îi privi în față, pe fiecare în parte:

– Îngenuncheați și faceți pace cu Dumnezeu.

Nici unul din cei șase nu se clinti.

Guiliano se întoarce și se îndepărtă de ei. Cei șase șefi mafioți stăteau profilați pe zidul alb de piatră. Ajunse la șirul oamenilor săi, apoi se răsuci. Spuse cu glas sonor și deslușit, care putu fi auzit de mulțime:

– Vă execut în numele lui Dumnezeu și al Siciliei.

Apoi îl atinse pe Pisciotta pe umăr.

În acel moment, Don Marcuzzi dădu să îngenuncheze, dar Pisciotta deschisese deja focul. Passatempo, Terranova și Caporalul, încă mascați, traseră și ei. Cele șase trupuri legate fură izbite de perete sub furtuna gloanțelor de automat. Stropi purpurii de sânge și bucățele de carne smulsă din trupuri împrășcară pietrele albe și crestate. Păreau să danseze la capătul unor sfori, propulsați înapoi, iar și iar, de ploaia continuă a proiectilelor.

Sus, în turnul palatului, Prințul Ollorto se întoarce dinspre telescop. Așa că nu văzu ce se întâmplă mai departe.

Guiliano păși înainte și avansă până la perete. Scoase de la cingătoare pistolul greu și-l împușcă pe fiecare șef căzut al Mafiei, încet și ceremonios, în cap.

Din rândurile mulțimii privitoare se ridică un uriaș răget răgușit și, în câteva secunde, mii și mii șiroiau pe poarta moșiei Prințului Ollorto. Giuliano îi privea. Observă că nici un om din mulțime nu se apropie de el.

Capitolul 22

Acea dimineată de Paști a anului 1949 fu splendidă. Toată insula era așternută cu flori, iar în balcoanele caselor din Palermo stăteau jardiniere enorme din care se revărsa belșug de culori; în crăpăturile trotuarelor creșteau flori cu petale roșii, albastre și albe, și de asemenea chiar și pe lângă zidurile vechilor biserici. Străzile din Palermo erau înțesate de cetățeni mergând la Marea Liturghie de ora nouă din catedrala cea mare a orașului Palermo, unde Cardinalul însuși avea să officieze împărtășania. Veniseră și țărani din satele învecinate, în costumele lor negre de doliu, cu nevestele și copiii, salutând pe oricine întâlneau cu tradiționala formulă pascală a țaranului: „Christos a-nviat“. Turi Guiliano răspundea cu la fel de tradiționalul: „Binecuvântat fie numele Lui“.

Guiliano și oamenii săi se infiltraseră în Palermo cu o noapte înainte. Erau îmbrăcați în acel negru sobru, al sătenilor, dar vestoanele le erau largi și umflate, căci pe dedesubt purtau pistoale-mitralieră. Guiliano era familiarizat cu străzile orașului Palermo; în cei șase ani de când era bandit se strecurase adesea în oraș pentru a dirija răpirea câte unui nobil bogat sau a cina la vreun restaurant vestit și a-și lăsa sub farfurie provocatoarea notă de plată.

Guiliano nu era niciodată în pericol cu prilejul acestor vizite. Întotdeauna umbla pe străzi cu Caporalul Canio Silvestro alături. Doi oameni mergeau la douăzeci de pași în fața lor, alți

patru înaintau pe cealaltă parte a străzii și încă doi, cu douăzeci de pași în urmă. Iar o altă echipă de doi oameni venea și mai în spate. Dacă Guiliano era oprit de carabinieri ca să-și arate actele de identitate, aceștia erau o țintă ușoară pentru oamenii lui, pregătiți să tragă fără milă. Când intra într-un restaurant, salonul era umplut de bodyguarzii săi, ce se instalau la celelalte mese.

În dimineața aceea, Guiliano adusese în oraș cincizeci de oameni. Printre aceștia, Aspanu Pisciotta, Caporalul și Terranova; Passatempo și Stefan Andolini fuseseră lăsați în urmă. Când Guiliano și Pisciotta pășiră în catedrală, patruzeci din oamenii lui intrară alături de dânsii; ceilalți zece, împreună cu Caporalul și Terranova, așteptau cu vehiculele, gata de pornire, în spatele clădirii.

Cardinalul conducea slujba și, în odăjdiile albe cu auriu, cu crucifixul mare agățat la gât și glasul său melodios, crea o măreață aură de sanctitate inviolabilă. Catedrala era plină de statui mari ale lui Christos și ale Fecioarei Maria. Guiliano își muie degetele în agheasmatarul decorat cu basoreliefuri ale Patimilor lui Iisus. Când îngenunche, văzu vastul plafon boltit și, de-a lungul pereților, mesele cu lumânări trandafirii ce slujeau de lumini votive statuilor sfinților.

Oamenii lui Guiliano se dispersară pe lângă pereți, aproape de altar. Băncile erau pline de marea mulțime a adoratorilor, țărani în negru, orașeni în finețuri de Paști, viu colorate. Guiliano ajunsese lângă celebra statuie a Fecioarei cu Apostolii, și un scurt moment fu captivat de frumusețea ei.

Cântările preoților și ale băieților de altar, răspunsurile murmurate ale puhoiului de credincioși, parfumul florilor subtropicale exotice de pe altar, devotamentul acelor fideli își făcură efectul asupra lui Guiliano. Ultima oară când mai participase la Liturghie fusese la Paștile de acum cinci ani, când îl trădase Frisella, bărbierul. În această duminică de Paști simți un fior de groază și rătăcire. De câte ori le spusese dușmanilor osândiți: „Te execut în numele lui Dumnezeu și al Siciliei“, și-i așteptase să murmure rugăciunile pe care le auzea acum? Un moment își dori să-i fi putut face pe toți să învie, așa cum înviase Christos, să-i înalțe din întunecimea veșnică în care îi azvârlise. Iar acum, în această dimineață a Paștilor, era posibil să fie nevoit a trimite alături de ei, pe lumea cealaltă, un Cardinal al Bisericii. Acest Cardinal își încălcase făgăduiala, îl

mințise și-l trădase, și-i devenise dușman. N-avea importanță cât de frumos cânta în această vastă catedrală. Ar fi fost o impertinență să-i spună Cardinalului să facă pace cu Dumnezeu? Nu era oare un Cardinal într-o permanentă stare de grație? Va fi destul de umil ca să-și mărturisească trădarea față de Guiliano?

Slujba se apropia de sfârșit; credincioșii mergeau la parmalâcul altarului pentru a primi Sfânta Cuminecătură. Unii dintre oamenii lui Guiliano din lungul pereților îngenuncheau și ei să se împărtășească. Se spovediseră Abatelui Manfredi la mănăstirea lui, în ajun, și erau curați, de vreme ce n-aveau să-și comită crima decât după ceremonie.

Mulțimea adoratorilor, fericiți de Învierea lui Christos, veseli că se spălaseră de păcate, ieșeau din catedrală umplând piața ce dădea spre boulevard. Cardinalul trecu în spatele altarului și un alt preot îi apăsă pe frunte mitra conică a Arhiepiscopului. Cu acest acoperământ, Cardinalul părea mai înalt c-un cot, volutele complicate de aur din partea anterioară a tiarei aruncându-și reflexele peste asprul său chip sicilian; dădea mai curând o impresie de putere decât de sfințenie. Însoțit de preoți, își începu tradiționalii pași de rugăciune la fiecare din cele patru capele ale catedralei.

Prima capelă adăpostea mormântul Regelui Roger I, a doua capelă, pe cel al Împăratului Frederick al II-lea; a treia conținea mormântul lui Henric al IV-lea, iar în ultima capelă se afla cenușa Constanzei, soția lui Frederick al II-lea. Aceste morminte, din marmură albă, erau încrustate cu frumoase mozaicuri. Mai exista și o capelă separată, racla de argint, având înăuntru o statuie de două mii de livre a Sfintei Rosalia, patroana sacră a orașului Palermo, pe care cetățenii din localitate o purtau pe străzi în ziua ei sfântă. În racla aceea se găseau rămășițele pământești ale tuturor arhiepiscopilor de Palermo, unde urma să fie înmormântat și Cardinalul însuși, la moartea sa. Fu prima lui oprire și, când îngenunche să se roage, acolo îl înconjurară Guiliano și banda, pe el și suita sa. Alți oameni de-ai lui Guiliano ferecară toate ieșirile capelei, astfel încât să nu se poată da alarma.

Cardinalul se ridică în picioare să-i privească-n față. Dar atunci îl văzu pe Pisciotta. Ținea minte chipul acela. Dar nu așa cum era acum. Acum era chipul diavolului venit să-i ia sufletul, să-i frigă carnea în focurile iadului. Guiliano spuse:

– Eminența Voastră, sunteți prizonierul meu. Dacă faceți ceea ce vă spun, nu vi se va întâmpla nici un rău. Veți petrece Paștile în munți, ca oaspete al meu, și promit că veți cina la fel de bine acolo ca și în palatul dumneavoastră.

Cardinalul replică furios:

– Cutezi să aduci oameni înarmați în această casă a lui Dumnezeu?

Guiliano râse; extazul religios i se spulberase, înlocuit de desfătare la gândul celor ce urmau.

– Cutez mai mult, spuse. Cutez să vă reproșez că v-ați călcat sfântul cuvânt. Ați făgăduit o iertare pentru mine și oamenii mei și nu v-ați respectat această făgăduială. Acum, dumneavoastră și Biserica veți plăti.

Cardinalul clătină din cap:

– N-am să mă mișc din acest loc sfânt. Ucide-mă dacă-ndrăznești, și vei fi socotit de lumea întreagă un nelegiuit.

– Am deja această onoare, i-o întoarse Giuliano. Acum, dacă nu faceți cum vă poruncesc, va trebui să aplic mai multă forță. Vă voi măcelări toți preoții de-aici, apoi am să vă leg și vă pun căluș. Dacă veniți cu mine în liniște, nimeni nu va păți nici un rău și vă veți afla înapoi la catedrală în cursul săptămânii.

Cardinalul se închină și porni spre ușa capelei indicată de Giuliano. Această ușă ducea în partea din spate a catedralei, unde alți membri ai bandei lui Giuliano luaseră deja sub comandă limuzina oficială a Cardinalului și pe șofer. Enormă mașină neagră era decorată cu buchete de flori pascale și arbora pavilioanele bisericii de fiecare parte a grilei radiatorului. Oamenii lui Giuliano preluaseră și mașinile altor demnitari. Giuliano îl îndrumă pe Cardinal în limuzină și se așeză lângă el. Doi oameni de-ai săi luară și ei loc în spatele mașinii, iar Aspanu Pisciotta trecu pe scaunul din față, lângă șofer. Apoi procesiunea mașinilor își începu drumul șerpuitor prin oraș, printre patrule de carabinieri care salutau. La ordinul lui Giuliano, Cardinalul le făcu cu mâna semne de binecuvântare. Pe un tronson pustiu al drumului, Cardinalului i se ceru să coboare din mașină. O altă bandă de oameni ai lui Giuliano îi așteptau cu o lectică pentru a-l purta pe Cardinal. Lăsând în urma lor vehiculele și șoferii, dispărură cu toții într-o mare de flori, printre munți.

Guiliano își ținu cuvântul; în adâncul peșterilor din Munții Cammarata, Cardinalul măncă o masă la fel de bună pe cât ar fi avut și în palatul său. Smeriții bandiți, respectuoși față de

autoritatea lui spirituală, îi cerură binecuvântarea la servirea fiecărui fel de mâncare.

Ziarele din Italia înnebuniră de indignare, iar populația Siciliei era stăpânită de două emoții: oroare față de sacrilegiul comis și profană satisfacție pentru facerea de răs a carabinieriilor. Peste toate acestea predomina nemărginita lor mândrie pentru Guiliano, pentru că un Sicilian învinsese Roma; Guiliano era acum supremul „om de respect”.

Ce vroia Guiliano, se întreba toată lumea, în schimbul Cardinalului? Răspunsul era simplu: o enormă răscumpărare.

Sfânta Biserică, însărcinată, la urma urmei, cu păstrarea în siguranță a sufletelor, nu se coborî la nivelul târguielilor meschine ale nobililor și negustorilor bogați. Plăti imediat răscumpărarea de o sută de milioane de lire. Dar Guiliano mai avea un motiv.

Îi spuse Cardinalului:

— Eu sunt țaran, neinstruit în căile cerurilor. Dar niciodată nu mi-am călcat cuvântul. Iar dumneavoastră, un Cardinal al Bisericii Catolice, cu toate veșmintele dumneavoastră sfinte și crucile Domnului Iisus, m-ați mințit ca un maur păgân. Sacrul dumneavoastră oficiu, singur, nu vă va salva viața.

Cardinalul simți că i se înmoaie genunchii.

— Dar aveți noroc, continuă Guiliano. Am o altă propunere să vă fac.

Și îl puse pe Cardinal să-i citească Testamentul.

Acum, că știa că-i va fi cruțată viața, Cardinalul, deprins să se aștepte la pedeapsa lui Dumnezeu însuși, fu mai interesat de documentele din Testament decât de reproșurile lui Guiliano. Când văzu scrisoarea pe care i-o adresase lui Pisciotta, Cardinalul își făcu cruce cu sfântă furie.

Guiliano spuse:

— Dragul meu Cardinal. Aduceți existența acestui document la cunoștința Bisericii și a Ministrului Trezza. Ați văzut dovada capacității mele de a distruge guvernul creștin-democrat. Moartea mea va fi marea dumneavoastră nenorocire. Testamentul se va afla într-un loc sigur, la care nu puteți ajunge. Dacă vreunul dintre dumnealor se îndoiește de mine, spuneți-le să-l întrebe pe Don Croce cum tratez cu dușmanii.

La o săptămână după răpirea Cardinalului, La Venera îl părăsi pe Guiliano.

Timp de trei ani se târâse prin tunel la ea în casă. În patul său, se desfătase în mângâierile trupului ei vânjos, în căldură și adăpost. Femeia nu se plânsese niciodată, niciodată nu ceruse mai mult decât plăcerea lui.

Dar în noaptea aceea fu altfel. După ce făcură dragoste, îi spuse că se muta la niște rude care locuiau în Florența:

– Inima mea e prea slabă. Nu mai pot îndura pericolul în care e viața ta. Visez că ești împușcat înaintea ochilor mei. Carabinierii mi-au omorât bărbatul ca și cum ar fi fost un animal, în fața casei lui. Au continuat să tragă până ce din trupul său n-a mai rămas decât un morman de zdrențe însângerate. Visez că asta ți se întâmplă și ție.

Îi trase capul în jos pe sânul ei.

– Ascultă, îi ceru, ascultă-mi inima.

Iar el ascultă. Și fu mișcat de milă și iubire pentru bătăile bubuitoare și neregulate. Pielea de sub sânul greu era sărată de sudoarea spaimelor ei lăuntrice. Plângea, iar el îi mângâie părul negru și des.

– Niciodată până acum n-ai mai fost speriată, spuse Guiliano. Nimic nu s-a schimbat.

La Venera scutură violent din cap:

– Turi, ai devenit prea nepăsător. Ți-ai făcut dușmani, dușmani puternici. Prietenii tăi se tem pentru tine. Mama ta pălește la fiecare bătaie în ușă. Nu vei putea scăpa la nesfârșit.

– Dar eu nu m-am schimbat, spuse Guiliano.

La Venera începu să plângă iar.

– Ah, Turi, ba te-ai schimbat. Acum ești gata să ucizi atât de repede! Nu spun că ai fi crud; dar ești nepăsător în fața morții altora.

Guiliano oftă. Vedea ce speriată era, și asta-l umplea de o durere pe care n-o putea tocmai înțelege.

– Atunci trebuie să pleci, fu el de acord. Îți voi da destui bani astfel ca să poți trăi la Florența. Într-o bună zi, toate acestea vor lua sfârșit. Nu vor mai fi omoruri. Am planurile mele. N-am să fiu bandit pe vecie. Mama mea va dormi noaptea și noi vom fi din nou împreună, cu toții.

Își dădea seama că nu-l crede.

În dimineata dinaintea plecării, făcură dragoste încă o dată, numai patimă fierbinte, trupurile lor repezindu-se unul într-altul cu sălbăticie, pentru ultima oară.

Capitolul 23

Turi Guiliano izbândise, în sfârșit, ceea ce nici un alt om de stat sau politician național nu reușise să facă. Unise toate formațiunile politice din Italia în urmărirea unui singur plan de acțiune: distrugerea lui Guiliano și a bandei lui.

În iulie 1949, Ministrul Trezza anunță presei constituirea unei armate speciale de carabinieri formată din cinci mii de oameni, numită Forța Specială de Reprimare a Banditismului, fără nici o referire la Guiliano personal. Ziarele rectificară curând această vicleană sfială din partea guvernului, care nu dorea să pară că Guiliano e ținta principală. Aprobarea cu veselie și felicitare Partidul Creștin-Democrat conducător pentru pasul atât de viguros pe care-l făcea.

Presa națională fu uimită de geniala idee a Ministrului Trezza de a organiza armata specială de cinci mii de oameni. Oastea avea să fie alcătuită din burlaci, astfel încât să nu existe văduve și, prin urmare, familiile lor să nu poată fi supuse amenințărilor. Urmău să se constituie comandouri, aeropurtate, mașini blindate, armament greu și chiar avioane. Cum să poată un bandit de două parale rezista unei asemenea forțe? Și avea s-o conducă însuși Colonelul Ugo Luca, unul din marii eroi de război italieni din al doilea Război Mondial, care luptase cu legendarul general german Rommel; „Vulpea Italiană a Deșertului“, cum îl numeau ziarele, dibaci în războiul de gherilă, ale cărui tactici și strategii

îl vor zăpăci pe nesofisticatul băiat sicilian de la țară, Turi Guiliano.

Presa notă în treacăt, în paragrafe mici, numirea lui Federico Velardi în fruntea întregii Poliții de Securitate siciliene. Nu se știa mai nimic despre Inspectorul Velardi, doar că fusese ales de către Ministrul Trezza pentru a-l asista pe Colonelul Luca.

Doar cu o lună înainte avusese loc o fatidică întâlnire între Don Croce, Ministrul Trezza și Cardinalul de Palermo. Cardinalul le spusese despre Testamentul lui Guiliano, cu documentația sa incendiară.

Ministrul Trezza se sperie. Testamentul trebuia distrus înainte ca armata să-și îndeplinească misiunea. Își dorea să fi putut revoca ordinele pentru Forța Specială care era acum asamblată, dar guvernul său se afla sub prea mari presiuni din partea formațiunilor politice de stânga, care strigau în gura mare că Guiliano e protejat de putere.

Pentru Don Croce, Testamentul nu adăuga decât o complicație, dar nu-i schimba hotărârea. Decisese deja să-l ucidă pe Guiliano: asasinarea celor șase șefi ai săi nu-i lăsa nici o alternativă. Dar Guiliano nu putea muri de mâna Prietenilor Prietenilor sau a lui Don Croce. Era un erou prea mare; omorul său ar fi fost o crimă prea grozavă pentru a-i supraviețui chiar și Prietenii. Avea să focalizeze toată ura Siciliei asupra lor.

În orice caz, Don Croce își dădea seama că trebuia să se conformeze nevoilor lui Trezza. În fond, acesta era omul pe care vroia să-l facă Primul Ministru al Italiei. Îi spuse:

– Sigur că așa trebuie. Cu siguranță, n-aveți de ales, sunteți nevoit să-l urmăriți pe Guiliano. Dar încercați să-l lăsați în viață până anihilez eu Testamentul, lucru pe care vă garantez că-l pot face.

Ministrul dădu amar din cap. Declanșă interfonul și spuse poruncitor:

– Să intre Inspectorul.

După câteva secunde, un bărbat înalt, cu ochi albaștri și înghețați se ivi în încăpere. Era subțire, îmbrăcat elegant și cu un chip aristocratic.

– Acesta este Inspectorul Federico Velardi, îl prezintă Ministrul. Sunt pe cale să-i anunț numirea ca șef al întregii Poliții de Securitate din Sicilia. Va coordona împreună cu comandantul armatei pe care am s-o trimit acolo.

Făcu prezentările și-i explică lui Velardi problema lor cu Testamentul și amenințarea pe care o reprezenta pentru regimul creștin-democrat.

– Dragă Inspectore, spuse Ministrul. Îți cer să-l consideri pe Don Croce reprezentantul meu personal în Sicilia. Îi vei da orice informație-ți cere ca și cum mi-ai da-o mie. Înțelegi?

Inspectorului îi trebui mult timp pentru a digera această cerere deosebită. Apoi pricepu. Sarcina sa avea să fie de a-l aviza pe Don Croce cu privire la toate planurile de invazie pe care le va face armata în războiul contra lui Guiliano. Don Croce, la rândul lui, urma să-i transmită aceleași informații lui Guiliano pentru a scăpa de capturare, până ce Don-ul socotea că a sosit momentul sigur de a-i pune capăt carierei.

Inspectorul Velardi spuse:

– Trebuie să-i dau toate informațiile lui Don Croce? Colonelul Luca nu e atât de prost – va suspecta curând că e o scurgere și poate o să mă excludă de la ședințele sale de planificare.

– Dacă ai greutăți, răspunse Ministrul, trimite-l la mine. Misiunea ta reală e de a asigura Testamentul și a-l ține pe Guiliano viu până se rezolvă asta.

Inspectorul își întoarse ochii albaștri, reci, spre Don Croce:

– Voi fi fericit să vă servesc. Dar trebuie să înțeleg un lucru. Dacă Guiliano e capturat viu înainte ca Testamentul să fie distrus, atunci ce fac?

Don-ul nu se ascundea pe după deget; nu era un oficial al guvernului și putea vorbi deschis.

– Ar fi un ghinion insuportabil.

Colonelul Ugo Luca, Comandantul desemnat al Forței Speciale de Reprimare a Banditismului, fu salutat de gazete ca o alegere inspirată. Bătură șaua pe dosarul său militar, pe medaliile pentru bravură, geniul tactic, firea calmă și retrasă și aversiunea față de eșecurile de orice fel. Era un mic bulldog, spuneau ziarele, și se potrivea cu ferocitatea Siciliei.

Înainte de-a face orice altceva, Colonelul Luca studie toate documentele informative asupra lui Turi Guiliano. Ministrul Trezza îl găsi cuibărit în biroul său, înconjurat de dosare pline cu rapoarte și ziare vechi. Când Ministrul îl întrebă când își va duce armata în Sicilia, Colonelul spuse ponderat că-și aduna un

stat-major și, cu siguranță, indiferent cât timp i-ar lua, Guiliano se va găsi tot acolo.

Colonelul Luca studie rapoartele o săptămână și ajunse la anumite concluzii. Acel Guiliano era un geniu al războiului de gherilă și avea o metodă de operare unică. Păstra doar un efectiv de douăzeci de oameni în preajma persoanei sale, iar aceștia îi includeau pe șefii subordonați lui: Aspanu Pisciotta ca secund la comandă, Canio Silvestro ca gardă de corp personală și Stefan Andolini ca șef cu informațiile și mesager de contact cu Don Croce și rețelele mafiote. Terranova și Passatempo aveau propriile lor bande și li se permitea să acționeze independent de comanda directă a lui Guiliano, în afara cazurilor când se întreprindea vreo acțiune concertată. Terranova se ocupa de răpiri, iar Passatempo de jafurile în trenuri și bănci plănuite de Guiliano.

Colonelului îi deveni clar că nu existau mai mult de trei sute de oameni în toată banda lui Guiliano. Atunci cum, se întreba el, rezistase timp de șase ani, cum îi răpusese pe carabinierii dintr-o întreagă provincie și controla la modul aproape absolut întreaga parte de nord-vest a Siciliei? Cum scăpaseră el și oamenii lui din căutările prin munți ale amplelor forțe guvernamentale? Singura explicație era că Guiliano convoca oameni în plus dintre țăranii sicilienii ori de câte ori avea nevoie de ei. Și apoi, când guvernul scotocea munții, acești bandiți cu jumătate de normă evadau în orașe și ferme spre a trăi ca niște cetățeni de rând. Mai reieșea și că mulți din locuitorii orașului Montelepre erau neîndoielnic membri secreți ai bandei. Dar cea mai importantă era popularitatea lui Guiliano; existau puține șanse să fie trădat vreodată, și nu încăpea nici un dubiu că dacă făcea un apel deschis la revoluție, mii de oameni s-ar fi înregimentat sub stindardul lui.

În fine, mai era un motiv de nedumerire: mantia care-l făcea invizibil pe Guiliano. Apărea într-un loc și apoi părea c-a dispărut în neant. Cu cât citea mai mult, cu atât era Colonelul Luca mai impresionat. Apoi ajunse la un lucru împotriva căruia știu că poate lua măsuri imediate. Părea un fleac, dar în perspectivă avea să fie important.

Guiliano trimisese adesea presei epistole care începeau toate cu cuvintele: „Dacă, așa cum mi s-a dat de înțeles, nu suntem dușmani, veți publica această scrisoare“, iar apoi continua prezentându-și punctul de vedere asupra ultimelor sale acte

banditești. Pentru mintea Colonelului Luca, acea frază introductivă era o amenințare, o constrângere. Iar cuprinsul scrisorii echivala cu propagandă inamică. Erau explicații ale răpirilor, ale jafurilor, și felul cum banii ajunseseră la sărăcimea Siciliei. Când Guiliano purta o bătălie decisivă cu carabinieri și omora câțiva, întotdeauna era trimisă o scrisoare pentru ca să explice că în război soldații trebuie să moară. Apărea un apel direct către carabinieri să nu lupte. Și urma o altă scrisoare, după execuția celor șase șefi ai Mafiei, explicând că numai prin această faptă își putuseră țărani revendica pământurile ce li se datorau prin lege și moralitate umană.

Colonelul Luca era stupefiat că guvernul îngăduise publicarea acestor scrisori. Luă notă să-i ceară Ministrului Trezza aplicarea legii marțiale în Sicilia, pentru ca în felul acesta Guiliano să fie despărțit de publicul său.

De asemenea, căută să obțină informații cum că Guiliano ar avea vreo amantă, dar nu reuși să găsească nimic. Deși existau rapoarte că bandiții foloseau bordelurile din Palermo și că Pisciotta era un muieratic, Guiliano părea să fi dus o viață de abținere sexuală în ultimii șase ani. Colonelul Luca, italian fiind, nu găsea posibil un asemenea lucru. Trebuia să existe o femeie în Montelepre și, când o descopereau, treaba avea să fie făcută pe jumătate.

Ceea ce mai găsi el interesant fu atașamentul lui Guiliano față de mama sa și al ei pentru el. Guiliano era un fiu devotat ambilor părinți, dar își trata mama cu o venerație deosebită. Colonelul Luca luă notă anume și despre acest lucru. Dacă Guiliano chiar nu avea nici o femeie, atunci mama sa putea fi folosită ca momeală într-o cursă.

Când toate aceste pregătiri fură încheiate, Colonelul Luca își organizează statul-major. Cea mai importantă numire fu aceea a Căpitanului Antonio Perenze ca aide-de-camp și bodyguard personal. Căpitanul Perenze era un om plin, aproape gras, cu trăsături agreabile și o fire plăcută, dar Colonelul Luca îl cunoștea ca fiind extraordinar de viteaz. Putea veni o vreme când această vitejie să-i salveze Colonelului viața.

Luna septembrie 1949 sosi înainte de-a ajunge în Sicilia Colonelul Luca cu primul contingent de două mii de oameni. Spera ca aceștia să-i fie de ajuns; nu dorea să-l glorifice pe Guiliano aducând o armată de cinci mii de oameni împotriva

lui. La urma urmei, nu era decât un bandit cu care ar fi fost cazul să se descurce ușor în curând.

Prima mișcare fu aceea de a le ordona ziarelor siciliene să înceteze publicarea scrisorilor lui Guiliano. A doua, aceea de a-i aresta pe mama și tatăl lui Guiliano sub acuzația de a fi conspirat cu fiul lor. Următoarea, arestarea și reținerea pentru interogatorii a peste două sute de bărbați din Montelepre, sub acuzația că erau membri nedeclarați ai bandei lui Guiliano. Arestații fură transportați la închisorile din Palermo, păzite cu strășnicie de oamenii Colonelului Luca. Toate aceste acțiuni fură întreprinse conform unor legi ale regimului fascist, aflate încă în vigoare.

Casa lui Guiliano fu percheziționată și se găsiră tunelurile secrete. La Venera fu arestată în Florența. I se dădu însă drumul aproape imediat, când declară că nu știuse niciodată de existența tunelurilor. Nu că ar fi crezut-o cineva, dar Inspectorul Velardi o vroia liberă, în speranța că Guiliano o va vizita.

Presa Italiei îl proslăvi pe Colonelul Luca, ridicându-l în slava cerului; iată, în fine, un om „serios“. Ministrul Trezza se delecta cu opțiunea sa, mai ales când primi o scrisoare călduroasă de felicitări de la Primul Ministru. Numai Don Croce nu era impresionat.

În prima lună, Turii Guiliano studiaseră acțiunile lui Luca, desfășurarea armatei de carabinieri. Admiră perspicacitatea Colonelului de a interzice ziarelor să-i mai tipărească scrisorile, tăindu-i calea vitală de comunicare cu poporul sicilian. Dar când Colonelul Luca îi arestă fără discernământ pe cetățenii din Montelepre – vinovați și nevinovați deopotrivă – admirația fu înlocuită de ură. Și, o dată cu arestarea părinților săi, pe Guiliano îl apucă o turbare rece, ucigașă.

Timp de două zile, Guiliano stătu în peștera sa din adâncul Munților Cammarata. Își făcu planuri și revăzu tot ceea ce știa despre armata de două mii de carabinieri a Colonelului Luca. Cel puțin o mie din ei erau încartiruiți în Palermo și împrejurimi, așteptându-l să încerce o salvare a părinților. Cealaltă mie era concentrată în zona din jurul orașelor Montelepre, Piani dei Greci, San Giuseppe Jato, Partinico și Corleone, mulți dintre cetățenii acestora fiind membri ascunși ai bandei, ce puteau fi recrutați pentru o bătălie.

Colonelul Luca însuși își stabili cartierul general la Palermo și, acolo, era invulnerabil. Trebuia să fie ademenit afară din oraș.

Turi Guiliano își canaliză mânia în făurirea de planuri tactice. În ochii lui, acestea aveau un sistem aritmetic clar, simplu ca un joc de copii. Funcționau aproape întotdeauna și, dacă nu, putea oricând să dispară înapoi în munții săi. Dar știa că totul depindea de executarea ireproșabilă, de perfectarea fiecărui detaliu cât de mic.

Îl chemă pe Aspanu Pisciotta la peșteră și-i spuse planurile. Mai târziu, ceilalți șefi – Passatempo, Terranova, Caporalul Silvestro și Stefan Andolini – aflară numai ce trebuia să știe fiecare pentru sarcina sa anume.

Sediul carabinierilor din Palermo era platnicul tuturor forțelor din Sicilia apuseană. O dată pe lună, un furgon cu bani, bine păzit, era trimis să retribue garnizoanele din toate orașele și sediile de provincie. Plata se făcea în bani lichizi, pregătindu-se câte un plic pentru fiecare militar, hârtii de lire și monede socotite cu exactitate fiind îndesate înăuntru. Aceste plicuri erau puse în lăzi de lemn cu fante, încărcate apoi într-un camion care anterior folosisese în Armata Americană la transporturile de arme.

Șoferul era înarmat cu un pistol, iar soldatul casier de lângă el, cu o pușcă. Când acest camion plin cu milioane de lire ieșea din Palermo, era precedat de trei jeep-uri de cercetare, fiecare cu mitraliere pe afet și câte patru oameni, plus un transportor de trupe cu douăzeci de oameni înarmați până-n dinți cu automate și carabine. După camionul cu bani urmau două automobile de campanie cu câte șase oameni fiecare. Toate aceste vehicule aveau stații radio pentru a cere întăriri de la Palermo sau din cea mai apropiată cazarmă de carabinieri. Nimeni nu se temea vreodată că bandiții ar lansa un atac asupra unei asemenea forțe. Ar fi însemnat sinucidere curată.

Caravana statelor de plată părăsi orașul Palermo în zorii zilei și făcu prima oprire în orașelul Tommaso Natale. De acolo coti pe drumul montan spre Montelepre. Mandatarul și paznicii săi știau că îi aștepta o zi lungă și conduceau cu viteză. Pe drum, mâncară felii de pâine cu salam, bănd vin din sticle. Glumeau și râdeau, iar șoferii jeep-urilor din frunte își puseră armele jos, pe podeaua vehiculelor. Dar când convoiul trecu peste culmea

ultimei coline dinainte de Montelepre, fură uimiți să vadă în fața lor drumul blocat de o întinsă turmă de oi. Jeep-urile ce conduceau coloana își croiră cale prin turmă, iar gardienii strigară la ciobanii cu haine grosolane. Soldații erau nerăbdători să ajungă în cazarma răcoroasă și să mănânce o masă caldă, să-și lepede uniforme și să se lăfaie în paturi sau să joace cărți în pauza de amiază. Nu putea fi nici un pericol; Montelepre, la doar câteva mile distanță, avea o garnizoană de cinci sute de oameni din armata Colonelului Luca. În urma lor, putură vedea camionul cu soldele intrând în vastul ocean de oi, dar nu observară că valurile acestuia se liniștiseră și nu i se mai deschidea nici un drum.

Păstorii încercau să elibereze calea pentru vehicul. Erau atât de ocupați încât nu părură să remarce că transportoarele de trupe sunau din claxoane, iar soldații strigau, râdeau și înjurau. În continuare, nimeni nu dăduse vreo alarmă.

Deodată însă, șase ciobani se înghesuiră aproape de mașina cu bani. Doi dintre ei scoaseră arme de sub sumane și-i doborâră din camion pe șofer și pe mandatar. Îi dezarmară pe cei doi carabinieri. Ceilalți patru oameni aruncară afară lăzile pline de plicuri cu solde. Passatempo era șeful acestei bande, iar chipul său de brută, violența mișcărilor lui, intimidară gărzile la fel ca și armele.

În acel moment, pantele din preajma drumului se însuflețiră de bandiți cu puști și automate. Celor două mașini de campanie din spate li se sparseră pneurile cu focuri de armă, iar apoi Pisciotta se opri în fața primului vehicul. Strigă:

– Coborâți încet, fără arme, și vă veți mânca spaghetti de diseară la Palermo. Nu faceți pe eroii, nu banii voștri îi luăm.

Departe, în față, transportorul de trupe și cele trei jeep-uri din avangardă ajunseră la poala ultimei coline și erau cât pe-acum să intre în Montelepre, când ofițerul de la comandă își dădu seama că după ei nu mai venea nimeni. Acum pe drum se aflau și mai multe oi, despărțindu-l de restul convoiului. Își luă radioul și ordonă unuia dintre jeep-uri să se întoarcă. Cu un semn al mâinii dirijă celelalte vehicule să tragă pe marginea șoselei și să aștepte.

Jeep-ul de cercetași făcu întoarcerea și porni îndărăt, în susul colinei pe care tocmai o coborâse. La jumătatea urcușului îl opri o rafală de focuri de mitraliere și puști. Cei patru oameni

din jeep fură ciuruiți de gloanțe și, fără șofer, mașina pierdu direcția, pornind încet înapoi pe drumul în pantă spre convoi.

Ofițerul de carabinieri de la comandă sări din jeep-ul său de cercetare și strigă la oamenii din transportor să coboare și să formeze o linie de ambuscadă. Celelalte două jeep-uri o luară din loc ca niște iepuri speriați zbughind-o să se ascundă. Dar această forță fu neutralizată cu eficacitate. Nu puteau salva camionul casierului de vreme ce se afla pe celălalt versant al dealului; nu puteau nici măcar să tragă în oamenii lui Guiliano, care-și îndesau în jachete plicurile pline cu bani. Aceștia ocupau terenul înălțat și aveau în mod vădit puterea de foc pentru a-i masakra pe atacanți. Tot ce putu face armata fu să închege o linie de ambuscadă sub acoperire și să tragă aiurea.

Maresciallo din Montelepre aștepta plata. Spre sfârșitul lunii ducea întotdeauna lipsă de bani și, asemenea oamenilor lui, abia aștepta o seară la Palermo, în cel mai bun restaurant, cu prieteni și femei fermecătoare. Când auzi focurile de armă rămase uimit. Guiliano n-ar fi-ndrăznit să-i atace vreuna dintre patrule ziua-n-amiaza mare, având în vedere și forțele auxiliare de cinci sute de soldați ale Colonelului Luca aflate în zonă.

În acel moment, Maresciallo auzi o explozie cutremurătoare la poarta Cazarmii Bellampo. Una din mașinile blindate parcate în spate explodase într-o torță portocalie. Apoi auzi păcănitul mitralierelor de calibru greu din direcția drumului ce ducea la Castelvetro și la Trapani, urmat de o continuă rafală pârâitoare de arme ușoare dinspre baza lanțului muntos aflat în afara orașului. Își putu vedea patrulele din localitatea propriu-zisă năvălind înapoi spre cazarmă, în jeep-uri și pe jos, fugind să-și scape viața; și, încet, i se făcu lumină-n cap: Turi Guiliano își azvârlise toate forțele în luptă contra garnizoanei de cinci sute de oameni a Colonelului Luca.

Pe o culme înaltă, deasupra orașului Montelepre, Turi Guiliano urmărea prin binoclu jefuirea soldelor. Întorcându-se cu nouăzeci de grade, putea să vadă și lupta de pe străzile orașului, atacul direct asupra Cazarmii Bellampo și angajarea patrulilor de carabinieri pe drumurile de coastă. Toți șefii săi funcționau perfect. Passatempo și oamenii lui aveau banii de soldă, Pisciotta imobilizase ariergarda coloanei de carabinieri, Terranova și banda sa, suplimentată cu noi recruți, atacaseră

Cazarma Bellampo și deschiseseră focul asupra patrulilor. Oamenii de sub comanda directă a lui Guiliano controlau poalele muntelui, iar Stefan Andolini, un adevărat *Fra Diavolo*, pregătea o surpriză.

La cartierul său general din Palermo, Colonelul Luca primi vestea soldelor pierdute cu un calm care subordonaților săi le păru neobișnuit. Pe dipăuntru, însă, nu putea decât să clocotească împotriva abilității lui Guiliano și se întreba cum și de unde obținuse informațiile despre amplasamentul trupelor de carabinieri. Patru carabinieri căzuseră uciși în timpul jafului și alți zece, omorâți în bătălia crâncenă cu celelalte forțe ale lui Guiliano.

Colonelul Luca era la telefon, primind rapoarte despre victime, când Căpitanul Perenze năvăli pe ușă, cu fălcile sale grele tremurând de agitație. Tocmai i se raportase că fuseseră răniți câțiva bandiți și unul ucis și lăsat pe câmpul de luptă. Banditul mort fusese identificat cu ajutorul actelor aflate asupra sa și al recunoașterii personale de către doi cetățeni din Montelepre. Cadavrul nu era altul decât al lui Turi Guiliano.

În ciuda oricărei prevederi, în pofida inteligenței, Colonelul Luca simți un val de triumf în piept. Istoria militară era plină de mari victorii, manevre tactice strălucite, zădărnicate de mici accidente personale. Un glonte negândit, călăuzit de soartă, căutase și găsisese ca prin farmec duhul insesizabil al marelui bandit. Apoi, însă, prudența reveni. Norocul ar fi fost prea mare; putea fi o cursă. Dar dacă așa era, atunci avea să pășească în capcană și să-l prindă pe cel ce-o pusese.

Colonelul Luca își făcu pregătirile, și curând fu gata un detașament volant invincibil în fața oricărui atac. În fața mergeau mașini blindate, urmate de automobilul antiglont în care călătoreau Colonelul Luca și Inspectorul Federico Velardi, care insistase să vină pentru a ajuta la identificarea trupului dar, în realitate, dorea să se asigure că Testamentul nu se găsește asupra acestuia. După mașina lui Luca veneau transportoare de trupe cu efectivele în alertă, gata să tragă. Jeep-uri de cercetare, douăzeci la număr, pline cu trupe aeropurtate înarmate, precedau coloana. Garnizoanei din Montelepre i se ordonă să păzească drumurile adiacente orașului și să amplaseze posturi de observație în munții învecinați. Patrile pedestre cu efective

puternice, masiv înarmate, controlau laturile drumului pe toată lungimea lui.

Colonelul Luca și formațiunea sa volantă ajunseră la Montelepre în mai puțin de o oră. Nu avu loc nici un atac; demonstrația de forță însemnase prea mult pentru bandiți. Dar pe colonel îl aștepta o decepție.

Inspectorul Velardi spuse că leșul, depus acum într-o ambulanță la Cazarma Bellampo, era exclus să-i aparțină lui Guiliano. Glonțul din cauza căruia murise omul îl desfigurase, dar nu destul pentru ca Inspectorul să se poată înșela. Alți cetățeni fură siliți să vadă cadavrul și spuseră, la rândul lor, că nu era Guiliano. La urma urmei, tot o capcană fusese: Guiliano sperase fără îndoială că Luca va da fuga la fața locului cu o escortă mică și se va expune unei ambuscade. Colonelul Luca ordonă să se ia toate măsurile de prevedere, dar era grăbit să pornească la drum înapoi spre Palermo și să ajungă la sediul său; vroia să raporteze personal la Roma cele întâmplate în acea zi și, de asemenea, să se asigure că nimeni nu transmisese informația falsă asupra morții lui Guiliano. Verificând mai întâi, pentru siguranță, că toate elementele trupelor sale se aflau la locul lor astfel ca drumul de înapoiere să nu poată fi ambuscat, se urcă într-unul din jeep-urile rapide de cercetași, în fruntea coloanei. Inspectorul Velardi îl însoți în aceeași mașină.

Graba Colonelului le salvă amândurora viața. În timp ce detașamentul volant se apropia de Palermo, cu automobilul de campanie al lui Luca în mijloc, se produse o explozie cumplită. Mașina de campanie zbură în văzduh la peste trei metri înălțime și căzu jos în bucăți aprinse, ce se risipiră pe versanții muntelui. Transportorul de trupe ce o urma îndeaproape numără opt oameni uciși și cincisprezece răniți dintr-un total de treizeci. Cei doi ofițeri din mașina lui Luca fură sfărtecați în bucățele.

Când Colonelul Luca îi anunță Ministrului Trezza vestea proastă, mai ceru și să-i fie trimiși imediat în Sicilia cei trei mii de oameni suplimentari ce așteptau în peninsulă.

Don Croce știa că aceste raiduri vor continua atâta vreme cât părinții lui Guiliano erau ținuți prizonieri, așa că le obținut eliberarea.

Dar nu putu împiedica incursiunea noilor forțe, iar acum două mii de soldați ocupau orașul Montelepre și zona înconjurătoare. Alți trei mii scotoceau munții. Șapte sute de cetățeni

din Montelepre și provincia Palermo fuseseră aruncați în pușcărie pentru a-i interoga Colonelul Luca, folosindu-se de puterile speciale pe care i le atribuisese guvernul creștin-democrat din Roma. Se emise un consemn care începea la apusul soarelui și lua sfârșit în zori, cetățenii fură imobilizați în casele lor, iar călătorii fără permise speciale, închiși în temniță. Întreaga provincie se afla sub un regim oficial de teroare.

Don Croce urmărea cu oarecare emoție cum vântul se întorcea contra lui Guiliano.

Capitolul 24

Înainte de sosirea armatei lui Luca, când Guiliano putea intra în Montelepre după cum îi era voia, o văzuse adesea pe Justina Ferra. Câteodată fata venea la ei acasă cu câte un comision sau pentru a primi banii pe care Guiliano îi dădea părinților ei. Guiliano n-o observase niciodată cu adevărat crescând spre a deveni o tânără femeie frumoasă până într-o zi când o văzu pe stradă, la Palermo, cu părinții. Veniseră în oraș să cumpere pentru Festa articole de galanterie ce nu se găseau în mica localitate Montelepre. Guiliano și membrii bandei sale se duseră la Palermo să cumpere provizii.

Guiliano n-o mai văzuse de șase luni poate, timp în care ea crescuse mai înaltă și mai zveltă. Era înaltă pentru o femeie siciliană, cu picioare lungi, ce se clătinau pe pantofii nou cumpărați, cu tocuri cui. Nu avea decât șaisprezece ani, dar fața și silueta îi înfloriseră pe pământul subtropical al Siciliei și, din punct de vedere fizic, era o femeie matură. Purta părul împletit într-o cunună neagră ca pana corbului, în care stăteau împlântați trei piepteni ca niște bijuterii, expunând un gât la fel de lung și auriu ca al unei egiptence de pe o vază. Avea ochii enormi, întrebători; gura senzuală, fiind totuși singura parte de pe chipul ei ce-i trăda extrema tinerețe. Purta o rochie albă, săgetată de o panglică roșie ce-i trecea prin față.

Era un asemenea tablou al drăgălășeniei, încât Guiliano o privi mult timp. Stătea așezat pe terasa unei cafenele, cu

oamenii săi răspândiți pe la mesele din jur, când ea trecu pe acolo însoțită de mama și tatăl ei. Îl văzură. Tatăl Justinei își împietri fața și nu dădu nici un semn de recunoaștere. Mama își mută rapid ochii. Numai Justina îl privi lung în timp ce trecea prin dreptul lui. Era îndeajuns de siciliană ca să nu-l salute, dar îl fixă drept în ochi, iar el îi putu vedea gura tremurând pentru a-și reține un zâmbet. În strada scaldată de soare, ea era un iaz de lumină pâlpâitoare, de frumusețe siciliană care înfloarește la o vârstă fragedă. De când devenise tâlhar, Guiliano se arătase tot timpul neîncrezător față de dragoste. Pentru el reprezenta un act de supunere care conținea sămânța trădării fatale, dar în acel moment simți ce nu mai simțise niciodată – o pornire înlăuntrul trupului său de a îngenunchea înaintea altei ființe omenești și a se jurui pe sine de bunăvoie într-o robie necunoscută. Nu identifică acest sentiment ca fiind dragoste.

Peste o lună, Guiliano constată că mintea îi era obsedată de amintirea Justinei Ferra stând în acel eleșteu de lumină aurie a soarelui pe strada din Palermo. Presupuse că nu era decât apetit sexual, că ducea dorul nopților pasionale cu La Venera. Apoi, în reveriile sale, se pomeni nu numai visând că face dragoste cu Justina, ci și că-și petrece timpul cu ea hoinărind prin munți, arătându-i peșterile lui, văile înguste pline de flori, gătindu-i de mâncare la focul de tabără. Încă mai avea chitara în casa mamei sale și visa că îi cântă ei. Îi arăta poeziile pe care le scrisese de-a lungul anilor, unele dintre ele fiind publicate în gazetele siciliene. Se gândea chiar să se furișeze în Montelepre și s-o viziteze acasă, în ciuda celor două mii de soldați din Forța Specială a Colontelului Luca. În acest punct își veni în fire și știu că înăuntrul său se petrecea ceva primejdios.

Toate acestea erau nerozii. Viața sa nu avea decât două alternative. Să fie ucis de carabinieri sau să-și afle refugiu în America, iar dacă se mai gândea la fată nu mai putea fi vorba de nici o Americă. Trebuia să și-o scoată din minte. Dacă o seducea sau o lua cu el, tatăl ei i-ar fi devenit dușman de moarte, și avea deja o droaie din ăștia. Odată îl biciuise pe Aspanu pentru a fi sedus o fată inocentă și, de-a lungul anilor, își executase trei dintre oameni pentru viol. Sentimentul pe care-l avea pentru Justina era dorința de-a o face fericită, de-a o face să-l iubească și să-l admire și să-l vadă așa cum se văzuse cândva el însuși pe sine. Vroia ca ochii ei să fie umpluți de iubire și încredere.

Dar numai partea tactică a minții sale analiza opțiunile. Deja își hotărâse cursul de acțiune. Urma s-o ia pe fată de soție. În secret. Nimeni n-avea să știe în afară de familia ei și, firește, de Aspanu Pisciotta și de câțiva membri de încredere ai bandei. Spre a o putea vedea în condiții de siguranță, avea să pună să fie escortată în munți, astfel ca să poată petrece o zi sau două împreună. Era primejdios pentru ea să fie soția lui Turi Guiliano, dar putea aranja să ajungă în Americă, unde-l va aștepta când va evada și el acolo. Mai rămânea o singură problemă: ce părere avea Justina despre el?

Caesero Ferra era de cinci ani un membru secret al bandei lui Guiliano, ocupându-se strict de strângerea informațiilor, niciodată participant la operațiuni. El și soția sa îi cunoșteau pe părinții lui Turi și fuseseră vecini; locuiau pe Via Bella, cu zece case mai jos de familia Guiliano. Tatăl era mai educat decât majoritatea oamenilor din Montelepre, iar agricultura nu-l multumea. Apoi, când Justina, în copilărie, pierduse banii iar Guiliano îi dăduse alții în loc și o trimisese acasă cu mesajul că familia se afla sub protecția lui, Caesero Ferra o vizitase pe Maria Lombardo și-și oferise serviciile. Aduna informații din Palermo și Montelepre privitoare la mișcările patrulelor de carabinieri, la deplasările negustorilor bogați care urmau să fie răpiți de banda lui Guiliano, la identitatea informatorilor poliției. Primea o porție din prada rezultată de pe urma acestor răpiri, și deschise o mică tavernă în Montelepre, care-i ajuta și la activitățile secrete.

Când fiul său, Silvio, revenise din război, transformat în agitator socialist, Caesero Ferra îi poruncise să nu mai pună piciorul în casă. Nu fiindcă n-ar fi fost de acord cu convingerile fiului său, ci datorită pericolului pentru restul familiei. Nu-și făcea iluzii cu privire la democrație sau la conducătorii de la Roma. Îi reamintise lui Turi Guiliano despre făgăduiala sa de a apăra familia Ferra, iar Guiliano își dăduse toată străduința ca să-l protejeze pe Silvio. Iar după ce Silvio fu ucis, Guiliano îi promise din proprie inițiativă că asasinatul va fi răzbunat.

Ferra nu-l învinuise niciodată pe Guiliano. Știa că masacrul de la Portella della Ginestra îl tulburase profund, îl făcuse să sufere, și că încă-l mai chinuia. Aceasta o auzi de la soția sa, care o ascultase ore de-a rândul pe Maria Lombardo vorbind despre fiul ei. Cât de fericiți fuseseră cu toții înaintea acelei

cumplite zile, în urmă cu-atâția ani, când în fiul ei trăseseră carabinierii iar el fusese nevoit, împotriva firii sale bune, să-i omoare la rândul lui! Și, bineînțeles, fiecare omor de-atunci încoace fusese necesar, impus lui de către oamenii răi. Maria Lombardo scuza fiecare ucidere, fiecare crimă, dar șovăi când ajunse să vorbească despre măcelul de la Portella della Ginestra. Oh, copilașii sfâșiați de focul mitralierelor, femeile fără apărare ucise. Cum puteau oamenii crede că fiul ei ar fi făcut un asemenea lucru? Nu era el apărătorul celor sărmani, Campionul Siciliei? Nu dăruise averi pentru a-i ajuta cu pâine și case pe toți sicilienii nevoiași? Turi al ei n-ar fi ordonat niciodată un asemenea masacru. Astfel îi jurase el pe statueta Madonei negre, și plânseseră unul în brațele celuilalt.

Și astfel, de-a lungul anilor, Caesero urmări misterul celor petrecute cu adevărat la Portella della Ginestra. Oare chiar făcuseră mitraliorii lui Passatempo o greșală nevinovată în potrivirea înălțimii focului? Sau Passatempo, din simpla sa sete de sânge pentru care era vestit, îi măcelărise pe oamenii aceia pentru propria-i plăcere? Era posibil ca toată afacerea să fi fost pusă la cale pentru a-l compromite pe Guiliano? Exista poate chiar o altă bandă de oameni care deschiseseră focul cu mitralierele, oameni aflați nu sub ordinele lui Guiliano, ci trimiși, poate, de Prietenii Prietenilor sau chiar de o branșă a Poliției Securității? Caesero nu exclusese pe nimeni de pe listă sa de suspecti, în afara lui Turi Guiliano. Căci dacă Guiliano era vinovat, întreaga lume în care trăia el s-ar fi năruit. Îl iubea pe Guiliano la fel de mult pe cât își iubise propriul său fiu. Îl văzuse crescând, din copil ajungând bărbat, și nu existase niciodată vreun moment când să fi arătat vreo meschinărie a spiritului, vreo urmă de răutate.

Așadar, Caesero Ferra ținea urechile și ochii deschiși. Oferea de băut celorlalți membri secreți ai bandei care nu fuseseră aruncați în închisoare de către Colonelul Luca. Prindea frânturi de conversație între Prietenii Prietenilor care locuiau în oraș și veneau din când în când la taverna lui să bea vin și să joace cărți. Într-o seară îi auzi cum vorbeau, râzând, despre „Animalul” și „Diavolul” care îl vizitau pe Don Croce și felul cum Don-ul făcuse din acești doi temuți oameni niște îngerași care vorbeau în șoptă. Ferra reflectă la aceasta și, cu acea paranoia fără greș tipic siciliană, făcu legătura. Passatempo și Stefan Andolini se întâlniseră la un moment dat cu Don-ul.

Passatempo era adesea numit „Bruta“, iar *Fra Diavolo* era numele de bandit al lui Andolini. Ce treabă aveau ei să poarte o conversație privată cu Don Croce în casa lui de la Villaba, care se afla departe de poalele muntelui bandiților? Își trimise fiul adolescent la casa Guiliano cu un mesaj urgent și, două zile mai târziu, i se fixă o întâlnire în munți cu Guiliano. Îi spuse acestuia povestea sa. Tânărul nu dădu nici un semn de emoție și doar îl puse să jure că va păstra secretul. Ferra nu mai primi nici o veste. Acum, peste trei luni, primi o nouă convocare de la Guiliano și se aștepta să audă și restul poveștii.

Guiliano și banda sa erau în adâncul munților, afară din raza oștirii lui Luca. Caesero Ferra călători noaptea și fu preluat de Aspanu Pisciotta la un punct de întâlnire pentru a fi condus la tabără. Nu ajunseră înainte de zorii zilei și găsiră un mic dejun cald care-i aștepta. Gustarea era elaborată, întinsă pe o masă pliantă acoperită cu pânzeturi și argintărie. Turi Guiliano purta o cămașă albă de mătase și pantaloni de moleschin vârați în cizme cafenii lustruite; aveau părul proaspăt spălat și pieptănat. Niciodată nu mai arătase atât de chipeș.

Pisciotta fu concediat, iar Guiliano și Ferra se așezară împreună. Guiliano părea stingherit. Spuse formal:

– Vreau să-ți mulțumesc pentru informația pe care mi-ai adus-o. A fost verificată, și acum știu că e reală. Și e foarte importantă. Dar am trimis după dumneata ca să vorbim despre altceva. Ceva ce știu că va fi o surpriză și sper că nu te va jigni.

Ferra fu mirat, dar spuse politicos:

– Nu m-ai putea jigni niciodată, îți datorez prea mult.

La aceasta, Guiliano zâmbi, cu surâsul acela deschis și franc pe care Ferra îl ținea minte din copilăria bărbatului din fața sa.

– Ascultă-mă cu atenție, spuse Guiliano. Să stau de vorbă cu dumneata e primul meu pas. Iar dacă nu ești de acord, n-o să merg mai departe; nu țin seama de poziția mea ca șef al bandei; îți vorbesc dumitale în calitate de tată al Justinei. Știi că e frumoasă, mulți tineri din oraș ți se învârt, fără îndoială, pe la ușă. Iar eu știu că i-ai păzit cu grijă virtutea. Trebuie să-ți spun că acum e pentru prima oară în viața mea când am asemenea sentimente. Vreau s-o iau pe fiica dumitale de soție. Dacă spui nu, n-am să mai scot nici o vorbă. Îmi vei rămâne prieten, iar fiica dumitale va rămâne sub protecția mea specială, ca de obicei. Dacă spui da, atunci am s-o întreb pe fiica dumitale

dacă-i place ideea. Dacă ea spune nu, acesta va fi sfârșitul poveștii.

Caesero Ferra fu atât de năucit de acest discurs, încât nu putu decât să bâlbâie:

– Să mă gândesc, să mă gândesc...

Și, un lung răstimp, rămase tăcut. Când începu să vorbească, o făcu cu cel mai mare respect:

– Te-aș dori pe tine ca soț al fiicei mele mai curând decât pe oricare bărbat din lume. Și știu că fiul meu Silvio, Dumnezeu odihnească-i sufletul, ar fi de acord.

Din nou se bâlbâi în timp ce vorbea:

– Nu-mi fac griji decât pentru siguranța fetei mele. Dacă Justina ar fi nevasta ta, cu siguranță că Colonelul Luca s-ar folosi de orice pretext ca s-o aresteze. Iar Prietenii îți sunt acum dușmani, și i-ar putea face rău. Cât despre tine, trebuie să fugi în America sau să mori aici, în munți. N-aș vrea să rămână văduvă atât de tânără, iartă-mă, te rog, că vorbesc atât de franc. Dar și ție îți complică viața, și asta mă îngrijorează cel mai mult. Un mire fericit nu e prea conștient de existența capcanelor, nu se păzește de dușmani. O înșurătoare ți-ar putea aduce moartea. Vorbesc atât de deschis numai datorită afecțiunii și respectului meu pentru tine. Acesta e un lucru care poate fi lăsat deoparte pentru o zi mai potrivită, când îți vei ști viitorul în detaliu și-ți vei face planuri într-un mod mai inteligent.

Când termină de vorbit, rămase privind-l atent pe Guiliano, să vadă dacă nu-l supăraseră.

Dar nu făcuse decât să-l întristeze. Și recunoscuse dezamăgirea tânărului îndrăgostit. Lucru care-i păru atât de extraordinar încât adăugă cu însuflețire:

– Dar nu-ți spun nu, Turi.

Guiliano oftă.

– M-am gândit la toate aceste lucruri. Planul meu e următorul. M-aș cununa cu fiica dumitale în secret. Abatele Manfredi ar oficia ceremonia. Ne-am căsători aici, în munți. În oricare alt loc ar fi prea periculos pentru mine. Dar aș putea aranja ca dumneata și soția dumitale să vă însoțiți fiica, astfel ca să puteți fi martori la cununie. Ar urma să rămână cu mine timp de trei zile, după care aș trimite-o înapoi acasă. Dacă fiica dumneavoastră rămâne văduvă, va avea destui bani ca să înceapă o viață nouă. Așa că nu e nevoie să vă temeți pentru

viitorul ei. O iubesc și o voi prețui și apăra toată viața. Îi voi asigura viitorul dacă e să se-ntâmples tot ce poate fi mai rău. Dar tot este un risc să fie măritată cu un om ca mine, și în calitatea dumitale de tată prudent ai tot dreptul să refuzi s-o lași să-și asume acest risc.

Caesero Ferra fu nespus de mișcat. Tânărul vorbise cu atât de mare simplitate și cinste. Și cu o asemenea speranță plină de dor. Mai presus de orice, însă, fusese la obiect. Făcuse provizii împotriva calamităților vieții și pentru viitorul de bunăstare al fiicei lui. Ferra se ridică de la masă pentru a-l îmbrățișa pe Guiliano.

– Ai binecuvântarea mea, spuse el. Voi vorbi cu Justina.

Înainte de a pleca, Ferra spuse că îi părea bine că informațiile furnizate de el se dovediseră utile. Și fu uimit de schimbarea de pe chipul lui Guiliano. Ochii păreau să se deschidă mai larg, frumusețea feței arăta ca sculptată în marmură albă.

– Îi voi invita pe Stefan Andolini și Passatempo la nunta mea, spuse el. Putem aranja chestiunea atunci.

Abia mai târziu îi trecu prin minte lui Ferra că acesta era un lucru ciudat dacă urma ca nunta să se țină în secret.

În Sicilia nu era un lucru ieșit din comun ca o fată să se mărite cu un bărbat cu care nu mai petrecuse nici un moment singură. Când femeile ședea în fața caselor lor, cele nemăritate trebuiau să stea tot timpul din profil, neprivind niciodată drept în stradă, ca să nu fie numite desfrânate. Tinerii ce treceau prin dreptul lor nu prindeau nici o ocazie de a le vorbi decât la biserică, unde tinerele fete erau apărate de către statuile Fecioarei Maria și ochii reci ai mamelor lor. Dacă un tânăr se îndrăgostea nebunește de profilul acela sau de cele câteva cuvinte de sporovăială respectuoasă, o exprima în scris, declarându-și intențiile într-o scrisoare temeinic compusă. Aceasta era o chestiune serioasă. De multe ori era angajat un scriitor profesionist. Tonul greșit putea foarte bine să provoace o înmormântare în loc de nuntă. Astfel că nici cererea în căsătorie a lui Turi Guiliano prin intermediul tatălui nu fu neobișnuită, în pofida faptului că nu-i dăduse Justinei însăși nici un semn al interesului lui.

Caesero Ferra n-avea nici o îndoială cu privire la răspunsul Justinei. Pe vremea când era fetiță, își încheia rugăciunile cu:

„Și apără-l pe Turi Guiliano de carabinieri“. Ardea întotdeauna de nerăbdare să ducă mesaje mamei lui, Maria Lombardo. Iar apoi, când aflaseră despre tunelul ce făcea legătura cu casa La Venerei, Justina turbase de furie. La început, tatăl și mama ei crezuseră că o înfuriase arestarea femeii și a părinților lui Guiliano, dar apoi își dăduseră seama că era gelozie.

Așadar, Caesero Ferra putu anticipa răspunsul fiicei sale; nu fu nici o surpriză. Felul însă în care primi ea vestea reprezintă un șoc. Îi zâmbi malițioasă tatălui ei, ca și cum ea ar fi plănuit seducția, ca și cum ar fi știut că îl va învinge pe Guiliano.

În adâncul munților se afla un mic castel normand, aproape ruinat, unde nu locuia nimeni de douăzeci de ani. Guiliano hotărî să-și officieze acolo nunta și să petreacă luna de miere. Îi ordonă lui Aspanu Pisciotta să stabilească un perimetru de oameni înarmați, astfel ca perechea să fie păzită de orice atac-surpriză. Abatele Manfredi plecă de la mănăstire într-o căruță trasă de un măgar și apoi fu purtat într-o litieră pe cărările munților de către membri ai bandei lui Guiliano. În vechiul castel avu plăcerea să găsească o capelă privată, deși toată lemnăria și statuile de valoare fuseseră de mult furate. Dar pietrele dezgolite erau frumoase, la fel ca și altarul de piatră. Abatele nu aproba cu adevărat însurătoarea lui Guiliano și, după ce se îmbrățișară, îi spuse acestuia în glumă:

– Mai bine urmași vechiul proverb: „Omul care joacă de unul singur nu pierde niciodată“.

Guiliano râse și replică:

– Dar trebuie să mă gândesc și la propria mea fericire.

Iar apoi adăugă una din zicalele țărănești cele mai dragi Abatelui, de care se folosea întotdeauna pentru a-și scuza planurile de a face bani:

– Țineți minte, Sfântul Iosif și-a ras propria barbă înainte de a-i bărbieri pe Apostoli.

Aceasta îl făcu pe Abate să fie mai bine dispus, așa că-și deschise besacteaua cu cele trebuincioase și-i înmână lui Guiliano certificatul de căsătorie. Era un act frumos, cu caligrafie medievală scrisă în cerneală aurie.

– Căsătoria va fi înregistrată la mănăstire, spuse Abatele. Dar n-ai nici o teamă, nimeni nu va ști de ea.

Mireasa și părinții ei fuseseră aduși pe măgari cu o seară înainte. Locuiseră la castel, în camere curățate de oamenii lui

Guiliano și mobilate cu paturi făcute din bambus și paie. Giuliano simțea un junghi în inimă că nu participau la nuntă și mama și tatăl lui, dar aceștia se aflau sub observația atentă a Forțelor Speciale ale Colonelului Luca.

Aspanu Pisciotta, Stefan Andolini, Passatempo, Caporalul Silvestro și Terranova erau singurii participanți la ceremonie. Justina își schimbase hainele de călătorie cu rochia albă pe care o purtase cu atâta succes la Palermo. Îi zâmbi lui Giuliano, iar el fu năucit de strălucirea celui surâs. Abatele scurtă ceremonia, și ieșiră apoi pe pajiștea castelului unde se întinsese o masă cu vin, friptură rece și pâine. Drumul de înapoiere al Abatului și-al soților Ferra avea să fie lung și primejdios. Domnea neliniștea că o patrulă de carabinieri se putea rătăci prin zonă, gărzile înarmate ce străjuiau perimetrul trebuind așadar să se angajeze în luptă. Părintele dorea să pornească repede, dar Giuliano îl reținu:

– Vreau să vă mulțumesc pentru ceea ce ați făcut azi. Și, curând după nunta mea, vreau să înfăptuiesc un act de milostenie. Dar am nevoie de ajutorul dumneavoastră.

Vorbiră calmi câteva momente, după care Abatele înclină din cap.

Justina își îmbrățișă părinții; mama ei plânse și-l privi pe Giuliano a implorare. Apoi Justina îi șopti ceva la ureche, și femeia mai vârstnică râse. Se îmbrățișară iar, apoi părinții încălecară pe măgari.

Mireasa și mirele își petrecură noaptea nupțială în dormitorul principal al castelului. Odaia fusese golită complet, dar Turi Giuliano pusese să se aducă o saltea enormă, pe un măgar, cu cearșafuri mătăsoase, plapumă cu puf de gâscă și perne cumpărate de la cel mai luxos magazin din Palermo. Se mai afla o cameră de baie mare cât dormitorul, cu cadă de marmură și o vastă chiuvetă de spălat. Nu avea, bineînțeles, apă curentă, și trebuia adusă cu gălețile, pe care însuși Giuliano le căra de la pârau scânteietor ce curgea pe lângă castel. Mai umpluse camera de baie și cu parfumuri și articole de toaletă cum Justina nu mai văzuse în viața ei.

Goală, se sfii la început, ținându-și mâinile între picioare. Avea pielea ca aurul. Era zveltă, dar cu sânii plini ai unei femei mature. Când o sărută, fata își feri ușurel capul, astfel că el nu-i atinse decât un colț al gurii. Avea răbdare, nu cu dibăcia unui amant, ci cu simțul tactic care-l slujea atât de bine când își purta

războaiele de gherilă. Justina își despletise părul lung și negru, astfel că îi acoperea sânii mari, iar el i-l mângâie și-i vorbi despre prima dată când o văzuse ca femeie, în ziua aceea fatică, la Palermo. Cât de frumoasă fusese atunci! Recită din memorie unele poezii pe care le scrisese despre ea când era singur în munți și visa la frumusețea ei. Fata se relaxă în pat, cu plapuma peste trup. Guiliano se culcă deasupra cuverturii, dar ea își feri ochii.

Justina îi povesti cum se îndrăgostise de el în ziua când adusese un mesaj de la fratele său și cât de zdrobită fusese dându-și seama că el nu recunoscuse în ea pe fetița căreia îi înlocuise banii, cu ani în urmă. Îi spuse cum rostea rugăciuni pentru el în fiecare noapte, de pe când avea unsprezece ani, că începuse să-l iubească chiar din ziua aceea.

Turi Guiliano simțea o extraordinară fericire ascultând-o cum îi relata toate acestea. Îl iubea, se gândise și visase la el când se afla singur în munți. Îi tot mângâia părul, iar ea îi apucă mâna și i-o reținu, propria ei mână fiind caldă și uscată.

– Ai fost surprinsă când i-am cerut tatălui tău să-ți vorbească de căsătorie? o întrebă.

Fata avu un surâs ștregăresc, triumfător:

– Nu, după ziua aceea când te-ai uitat la mine, la Palermo. De atunci mă tot pregătesc pentru tine.

Se aplecă să-i sărute buzele cămoase și de un roșu-închis, ca vinul, iar de astă dată fata nu-și mai îndepărtă fața. Fu surprins de dulceața gurii ei, de adierea răsuflării și receptivitatea cârnii lui proprii. Pentru prima oară în viață își simți trupul topindu-i-se, carnea desprinzându-i-se, parcă, de pe oase. Începu să tremure, iar Justina dădu la o parte plapuma din puf de gâscă pentru ca să se poată vârfi în pat lângă ea. Se rostogoli pe o parte, ca să o poată cuprinde cu brațele, să poată pluti împreună, iar senzația corpului ei era diferită de a oricărui alt trup pe care-l atinsese. Fata închise ochii.

Turi Guiliano îi sărută gura, ochii închiși, apoi sânii, pielea atât de fragilă încât fierbințelea cârnii aproape îi ardea buzele. Mirosul ei îl amețea, atât de dulce, neperversit de suferințele vieții, atât de îndepărtat de moarte. Își trecu mâna peste coapsa ei, iar pielea mătăsoasă îi trimise un fior prin degete până sub pântec și-n creștetul capului unde aproape îi provocă durere, lucru care-l uimi atât de mult încât râse zgomotos. Atunci însă ea își puse mâna între picioarele lui, foarte ușurel, făcându-l să

se piardă cu firea de-a binelea. Făcu dragoste cu ea cu o patimă aprigă și totuși blândă, iar ea îi înapoie mângâierile, încet, tatonând, iar după o vreme cu la fel de mare pasiune. Făcură dragoste în tot restul nopții fără a vorbi, doar scoțând scurte exclamații drăgăstoase, iar când se crăpă de ziuă Justina căzu într-un somn extenuat.

Când se trezi, spre amiază, găsi uriașa cadă de baie plină cu apă răcoroasă, iar gălețile, lângă chiuvetă, umplute și ele. Turi nu se vedea nicăieri. Un moment se sperie de singurătate; apoi intră în cadă să se spele. Ieși, se șterse cu un uriaș prosop cafeniu, aspru, și folosi unul din parfumurile de pe chiuvetă. Când, în sfârșit, își termină toaleta, se îmbracă, punându-și o rochie maro-închis și un jersey alb, cu nasturi, iar în picioare, o pereche de pantofi comozi la mers.

Afară, soarele de mai era fierbinte, ca întotdeauna în Sicilia, dar o briză de munte răcorea văzduhul. Lângă masa întinsă pe capre de lemn ardea un foc de tabără, iar Guiliano îi pregătise micul dejun – felii de pâine prăjită, șuncă și câteva fructe. Mai erau și oale cu lapte, turnat dintr-un conțainer metalic învelit în frunze.

Nu se mai vedea nimeni altcineva, așa că Justina alergă în brațele lui Turi și-l sărută pătimaș. Apoi îi mulțumi pentru micul dejun, dar îl certă că n-o trezise, ca să pregătească ea masa. Era nemaiauzit ca un bărbat sicilian să facă așa ceva.

Mâncară în lumina soarelui. Înconjurându-i, închizându-le vraja, se înălțau zidurile ruinate ale castelului, iar deasupra lor, rămășițele turnului normand, având turla decorată cu un mozaic din pietre viu colorate. Intrarea castelului avea portaluri normande frumoase, și prin spărturile zidului puteau vedea arcul altarului din capelă.

Ieșiră din curte printre zidurile ruinate și porniră să se plimbe printr-un pâlc de măslini și lămâi sălbatici, rari. Hoinăriră prin pajiști de flori, din soiul celor ce cresc atât de îmbelșugat pe tot întinsul Siciliei – asfodelul poeților greci, anemonele roz, zambilele moțate, adonișii stacojii despre care legenda spunea că erau stropiți cu sângele iubitului frumoasei Venus. Turi Guiliano o cuprinse pe Justina cu brațul; părul și trupul ei erau scăldate în parfumul acelor flori. În adâncurile crângului de măslini, Justina îl trase cu îndrăzneală jos pe întinsul covor de flori viu colorate și făcură dragoste. Deasupra

lor dădea târcoale un norișor de fluturi galbeni și negri, care apoi se înalță spre infinitul cerului azuriu.

În cea de-a treia lor zi, și ultima, auziră împușcături departe, în munți. Justina se alarmă, dar Guiliano o liniști. În timpul celor trei zile petrecute împreună avusese grijă să nu-i dea motive de teamă. Nu umbla niciodată înarmat, nu se găsea nici o armă la vedere; ascunsese puștile și pistoalele în capelă. Nu-și trădă nici un moment îngrijorarea, iar oamenilor săi le ordonase să nu se arate. Dar, curând după împușcături, Aspanu Pisciotta apără cu o pereche de iepuri însângerați pe umăr. Îi aruncă la picioarele Justinei și spuse:

– Pe ăștia gătește-i pentru soțul tău, sunt felul lui favorit de mâncare. Iar dacă-i faci praf, mai avem încă douăzeci.

Îi zâmbi, în timp ce Justina se apuca să jupoaie și să curețe iepurii, și-i făcu un semn lui Guiliano. Cei doi meraseră lângă o arcadă surpată a peretelui și se așezară.

– Ei bine, Turi, spuse Pisciotta rânjind, a meritat să ne riscăm viețile pentru ea?

Guiliano răspunse liniștit:

– Sunt un om fericit. Acum spune-mi despre acei douăzeci de iepuri pe care i-ai împușcat.

– Una din patrulele lui Luca, venind în forță. I-am oprit la perimetru. Două mașini blindate. Una din ele a intrat în câmpul nostru de mine și a ars la fel de rău cum o să ardă noua ta soție iepurii ăștia. Cealaltă mașină a deschis focul spre stânci și a fugit acasă, la Montelepre. Or să apară din nou mâine dimineață, firește, ca să-și culeagă camarazii. În forță. Propun să pleci de-aici diseară.

– Tatăl Justinei vine după ea în zori, spuse Guiliano. Ai aranjat mica noastră întâlnire?

– Da.

– După ce va pleca soția mea...

Guiliano se bâlbâi la cuvântul „soție“, iar Pisciotta râse. Prietenul său zâmbi și continuă:

– ...adu-i pe oamenii aceia la mine, în capelă, și vom rezolva chestiunea.

După un moment de tăcere, adăugă:

– Ai fost surprins când ți-am spus adevărul despre Ginestra?

– Nu, răspunse Pisciotta.

– Rămâi cu noi la cină?

– În ultima seară a lunii voastre de miere? clătină Pisciotta din cap. Știi proverbul: ferește-te de bucătăria unei mirese noi.

Vechiul proverb se referea, desigur, la trădarea latentă a noilor prieteni deveniți parteneri întru crimă. Ceea ce spunea încă o dată Pisciotta era că Guiliano n-ar fi trebuit să se însoare niciodată.

Guiliano zâmbi:

– Toate astea n-o mai pot ține așa mult timp – trebuie să ne pregătim pentru o altfel de viață. Asigură-te că perimetrul va rezista mâine, până ne terminăm toată treaba.

Pisciotta dădu din cap. Aruncă o privire spre focul de tabără unde gătea Justina:

– Ce fată frumoasă mai e! Și când te gândești că a crescut chiar sub nasul nostru și nici n-am observat-o vreodată. Dar fii atent, tatăl ei spune că are draci. N-o lăsa să umble cu pistoalele.

Era, din nou, o vulgaritate siciliană răutăcioasă, dar Guiliano nu păru să audă și Pisciotta se aruncă peste zidul grădinii pentru a dispărea prin crângurile de măslini.

Justina adunase flori și le puse într-o vază veche pe care o găsisese în castel. Împodobi cu ele masa. Servi mâncarea pe care o gătisese, iepure cu usturoi și roșii, un castron de lemn cu salată, peste care turnase ulei de măsline și oțet din vin roșu. Lui Turi i se părea că e cam nervoasă, cam tristă. Poate din cauza focurilor de armă, poate din cauza lui Aspanu Pisciotta, apărut în Grădina Raiului lor, cu chipul său sumbru și pistoalele negre atârându-i la sold.

Se așezară unul în fața celuilalt, mâncând încet. Nu era o bucătăreasă rea, își spuse Guiliano, și se grăbea să-i ofere pâine, mai multă carne, și să-i umple paharul cu vin; fusese bine antrenată de mama ei. Observă mulțumit că avea poftă de mâncare – nu era bolnăvicioasă. Fata ridică ochii și-l văzu privind-o. Îi zâmbi și zise:

– Mâncarea e la fel de bună ca la mama ta?

– Mai bună, răspunse el. Dar să nu-i spui niciodată asta.

Continua să-l privească precum o pisică.

– Și e la fel de bună ca la La Venera?

Turi Guiliano nu avusese niciodată vreo legătură amoroasă cu o tânără fată. Fu luat prin surprindere, dar firea sa tactică prelucră repede întrebarea. Aveau să urmeze întrebări despre felul cum făcea dragoste cu La Venera. Nu vroia să audă

asemenea întrebări sau să le răspundă. Pentru femeia mai vârstnică nu simțise iubirea pe care o încerca pentru această fată; totuși, simțea un anume respect și tandrețe față de La Venera. Era o femeie care trăise tragedii și dureri de care tânăra lui soție, cu toate farmecele ei, nu avea cunoștință.

Îi zâmbi Justinei grav. Se ridicase să curețe masa, dar îi aștepta răspunsul. Guiliano spuse:

– La Venera era o bucătăreasă grozavă – n-ar fi cinstit să te judec pe tine în comparație cu ea.

O farfurie trecu în zbor pe lângă capul lui, și începu să râdă necontrolat. Râdea cu veselie și încântare că face parte dintr-o asemenea scenă domestică și că, pentru prima oară, masca de dulceață și docilitate căzuse de pe fața fetei. Dar când începu să suspine, o luă în brațe.

Stăteau acolo în penumbra aceea devenită cât ai clipi argintie, care cade atât de iute în Sicilia. Îi murmură în urechea ce-și ițea vârful atât de trandafiriu din părul ei:

– Glumeam. Ești cea mai bună bucătăreasă din lume.

Își lipi însă fața de gâtul ei, pentru a nu-i putea observa zâmbetul.

În ultima lor noapte împreună, mai mult vorbiră decât făcură dragoste. Justina îl întrebă despre La Venera, iar el îi spuse că acesta era trecutul și trebuia dat uitării. Îl întrebă cum se vor vedea în viitor. Guiliano îi explică intenția sa de a aranja să fie trimisă în America, unde o să vină și el. Dar tatăl ei i-o spusese deja; n-o interesa decât felul cum vor reuși să se întâlnească înainte de plecarea spre America. Guiliano văzu că nici nu-i trecea prin minte că s-ar putea ca el să nu scape, era prea tânără ca să-și imagineze finaluri tragice.

Tatăl ei veni la crăpatul zorilor. Justina se agăță, pentru un ultim moment, de Turi Guiliano, apoi plecă.

Guiliano intră în capela castelului ruinat și-l așteptă pe Aspanu Pisciotta să-i aducă șefii. În timp ce aștepta, se înarmă cu pistoalele pe care le ascunsese în capelă.

În conversația sa cu Abatele Manfredi, chiar înaintea nunții, Guiliano îi spusese bătrânului despre bănuielile sale că Stefan Andolini și Passatempo avuseseră o întâlnire cu Don Croce înainte cu două zile de masacrul de la Portella della Ginestra. Îl asigură pe Abate că nu-i va face nici un rău fiului său, dar că era

esențial să știe adevărul. Abatele îi spuse toată povestea. După cum Turi ghicise deja, fiul său îi mărturisise totul.

Don Croce îi ceruse lui Stefan Andolini să i-l aducă pe Passatempo la Villaba pentru o întâlnire secretă. Lui Andolini i se ordonase să aștepte afară, în timp ce ceilalți doi discutau. Aceasta se întâmplase doar cu două zile înaintea măcelului. După acea tragedie de la Întâi Mai, Stefan Andolini se confruntase cu Passatempo, care recunoscuse că Don Croce îi plătise o frumoasă sumă de bani pentru a nesocoti ordinele lui Guiliano și a-și pune mitralierele să tragă în mulțime. Passatempo îl amenințase pe Andolini că dacă îi spune lui Guiliano ceva despre asta, va jura că fusese și Andolini în cameră cu Don Croce când se încheiase târgul. Andolini se temuse prea tare ca să-i spună cuiva, în afara tatălui său, Abatele Manfredi. Manfredi îl sfătuisese să-și țină gura. În săptămâna următoare masacrului, Guiliano fusese cuprins de o atât de turbată furie, încât era sigur că i-ar executa pe amândoi.

Din nou, Guiliano îl încredințează pe Abate că nu-i va face nimic rău fiului său. Apoi îl instrui pe Pisciotta ce are de făcut, dar spuse că vor rezolva problema doar după întoarcerea Justinei la Montelepre, deci după luna de miere. Nu vroia să joace rolul de măcelar înainte de a-l juca pe cel al mirelui.

Acum aștepta în capela castelului normand ruinat, cu tavanul ei albastru precum cerul Mediteranei. Stătea rezemat de rămășițele altarului, și astfel își primi căpeteniile când Aspanu Pisciotta le conduse înăuntru. Caporalul Silvestro fusese instruit de Pisciotta și stătea într-un loc de unde pistolul său îi putea ține sub control pe Passatempo și pe Stefan Andolini. Aceștia doi fură duși drept în fața lui Guiliano, înaintea altarului. Terranova, care nu știa nimic, se așeză pe una din băncile de piatră ale capelei. Comandase apărarea perimetrului în timpul ceasurilor îndelungate din noapte și era epuizat. Guiliano nu-i spusese nici unuia dintre ceilalți ce vroia să-i facă lui Passatempo.

Știa că Passatempo era ca un animal sălbatic – putea simți schimbările din atmosferă și mirosul primejdiei pe care-l emanau ceilalți. Guiliano avea grijă să se comporte cu Passatempo exact așa cum o făcuse întotdeauna. Tot timpul păstrase o distanță mai mare față de el decât față de ceilalți. De fapt, îl trimisese pe Passatempo cu banda sa departe, să controleze zona din apropiere de Trapani, căci sălbăticia

acestui îl dezgusta. Se folosea de Passatempo pentru a îndeplini execuțiile informatorilor și, de asemenea, la amenințarea „musafirilor invitați” ce se arătau îndărătnici cu plata răscumpărării. Simpla vedere a lui Passatempo speria de obicei prizonierii și scurta negocierile, dar dacă asta nu era de ajuns, Passatempo le spunea ce-o să le facă lor și familiilor lor dacă răscumpărarea nu era plătită, și le-o spunea cu asemenea desfătare, încât „oașpeții” încetau să se mai tocmească, pentru a fi eliberați cât mai repede posibil.

Guiliano își îndreptă pistolul-mitralieră spre Passatempo și zise:

– Înainte de a ne despărți, trebuie să ne achităm cu toți datoriile. Mi-ai nesocotit ordinele, ai luat bani de la Don Croce ca să masacrezi oamenii la Portella della Ginestra.

Terranova îl privi pe Giuliano cu ochi îngustați, căutând să evalueze pericolul. Poate că Giuliano încerca, doar, să afle cine era vinovat. Dacă nu, va fi și el acuzat. Ar fi făcut poate o mișcare ca să se apere, dar Pisciotta își coborâse și el pistolul spre Passatempo.

Guiliano îi spuse lui Terranova:

– Știu că banda ta și cu tine mi-ați ascultat ordinele. Passatempo, nu. Ți-a pus viața în pericol făcând-o, de vreme ce, dacă n-aș fi aflat adevărul, ar fi trebuit să vă execut pe amândoi. Acum însă trebuie să ne ocupăm de el.

Stefan Andolini nu-și clintise nici un mușchi. Din nou se lăsa în voia soartei. Îi fusese credincios lui Giuliano și, asemenea acelor credincioși în Dumnezeu care nu-și pot crede Dumnezeul rău, comițând toate crimele în cinstea Lui, avea absolută încredere că nu va păți nimic.

Passatempo știa și el. Cu acel adânc instinct animalic, simțea că moartea îi e pe-aproape. Nimic nu-l putea ajuta în afara propriei sale ferocități, și totuși avea îndreptate spre el două pistoale. Tot ce putea face era să tragă de timp și să încerce un ultim atac disperat. Așa că spuse:

– Stefan Andolini mi-a dat banii și mesajul – pune-l și pe el la socoteală.

Spera că Andolini va face o mișcare ca să se apere și, sub acoperirea acelei mișcări, i se va deschide o ocazie de atac.

Guiliano îi spuse lui Passatempo:

– Andolini și-a mărturisit păcatele, iar mâna sa n-a atins nici un moment mitralierele. Don Croce l-a înșelat, la fel cum m-a înșelat și pe mine.

Passatempo ripostă cu uimire grosolană:

– Dar am omorât o sută de oameni și nu te-ai plâns nici un moment. Iar de la povestea cu Portella au trecut aproape doi ani. Am fost împreună timp de șapte ani, și aia a fost singura oară când nu te-am ascultat. Don Croce mi-a dat motive să cred că nu vei fi chiar așa de nemulțumit de ceea ce am făcut. Că erai pur și simplu prea moale ca să comiți fapta tu însuși. Și ce înseamnă câțiva morți în plus sau în minus pe lângă toți ceilalți uciși de noi? Niciodată nu ți-am fost necredincios ție personal.

În acel moment, Guiliano știu cât de lipsită de speranță era încercarea sa de a-l face pe omul acela să-și înțeleagă proporțiile faptei. Și totuși, de ce să-l offenseze aceasta atât de mult? De-a lungul anilor nu ordonase el însuși acțiuni aproape la fel de cumplite? Execuția bărbierului, crucificarea falsului preot, răpirile, masacrul carabinierilor, nemiloasa ucidere a spionilor? Dacă Passatempo era o brută, născut și crescut astfel, atunci ce era el, Campionul Siciliei? Își simțea propria șovăială de a duce la îndeplinire execuția. Așa că spuse:

– Am să-ți las timp să faci pace cu Dumnezeu. Îngenunchează și spune-ți rugăciunile.

Ceilalți se îndepărtaseră de Passatempo, lăsându-l în propriul său cerc de pământ al osândeii. Se prefăcu a da să îngenuncheze, iar apoi forma sa îndesată țâșni spre Guiliano. Guiliano îi ieși în întâmpinare și apăsă pe trăgaciul pistolului automat. Gloanțele îl prinseră pe Passatempo în plin salt, dar totuși trupul său căzu înainte și, în prăbușire, îl zgârie pe Guiliano, care se îndepărtă cu un pas.

În aceeași după-amiază, cadavrul lui Passatempo fu găsit pe un drum de munte patrulat de carabinieri. Avea prins de el un scurt mesaj care spunea: AȘA MOR TOȚI CEI CARE ÎL TRĂDEAZĂ PE GUILIANO.

PARTEA A V-A

**TURI GUILIANO ȘI
MICHAEL CORLEONE**

1950

Capitolul 25

Michael dormea adânc, apoi dintr-o dată se trezi. Parcă și-ar fi smuls trupul dintr-un puț. Dormitorul era complet cufundat în beznă; închisese obloanele de lemn pentru a opri lumina palidă ca lămâia a lunii. Nu se auzea nici un sunet, doar o nemișcare lugubră, spartă acum de goana inimii lui. Putea simți prezența cuiva în încăpere.

Se răsuca în pat și i se păru că în apropiere, pe podea, era o pată mai puțin întunecată. Întinse mâna și aprinse lampa de pe noptieră. Pata se dovedi a fi capul retezat al Madonei negre. Se gândi că o fi căzut de pe masă și sunetul acestei căderi îl trezise. Relaxându-se, zâmbi ușurat. În acel moment auzi o foială ușoară la ușă. Se întoarse într-acolo și, în umbrele pe care lumina portocalie-difuză a lămpii nu le putea răzbate complet, putu vedea chipul osos și oacheș al lui Aspanu Pisciotta.

Ședea pe podele cu spatele rezemat de ușă. Gura mustăcioasă era lătită într-un rânjet triumfător, ca pentru a spune: mare scofală cu gărzile tale, mare scofală cu securitatea sanctuarului tău!

Michael își privi ceasul-brățară de pe noptieră. Era ora trei.

– Alegi momente ciudate – ce vrei? întrebă.

Coborî din pat și se îmbrăcă repede, apoi deschise obloanele. Lumina lunii intră în odaie ca o stafie, apărând și dispărând.

– De ce m-ai trezit?

Pisciotta se ridică în picioare cu o mișcare de rostogolire, ca un șarpe ridicându-și capul ca să lovească.

– Îmi place să privesc oamenii când dorm. Uneori, în vis, își strigă secretele.

– Eu nu trădez niciodată secrete, replică Michael. Nici măcar în vis.

Ieși pe terasă și-i oferi lui Pisciotta o țigară. Fumară împreună. Michael auzea pieptul lui Pisciotta hârâind de tuse reprimată și, într-adevăr, chipul îi arăta sinistru în lumina lunii, cu oasele scheletice.

Tăceau. Apoi Pisciotta întrebă:

– Ai reușit să obții Testamentul?

– Da, răspunse Michael.

Pisciotta zise oftând:

– Turi are în mine mai multă încredere decât în oricine pe lume – și-ar pune în joc, pentru mine, propria-i viață. Sunt singura persoană care-l mai poate găsi acum. Dar, cu Testamentul n-a avut încredere. Îl ai?

Michael ezită un moment. Pisciotta râse.

– Ești la fel ca Turi, spuse el.

– Testamentul e în America, zise Michael. E în siguranță, la tatăl meu.

Nu vroia ca Pisciotta să știe că Testamentul era în drum spre Tunis, pur și simplu fiindcă nu vroia ca nimeni să știe asta.

Lui Michael îi era aproape groază să pună următoarea întrebare. Nu putea exista decât un singur motiv ca Pisciotta să-l viziteze atât de în secret. Un singur motiv de-a fi riscat să treacă de gardzile ce înconjurau vila; sau oare i se dăduse voie să intre? Nu putea însemna decât că, în sfârșit, Guiliano era gata să apară.

– Când vine Guiliano? întrebă el.

– Măine seară, spuse Pisciotta. Dar nu aici.

– De ce nu aici? Asta-i teren sigur.

Pisciotta râse:

– Și totuși eu am pătruns, nu-i așa?

Michael era iritat de acest adevăr. Se întrebă din nou dacă Pisciotta fusese introdus înăuntru de către gardzi la ordinul lui Don Domenic sau chiar adus acolo de acesta.

– Rămâne ca Guiliano să decidă, spuse.

– Nu, ripostă Pisciotta. Eu trebuie să decid pentru el. I-ai promis familiei lui că va fi în siguranță. Dar Don Croce știe că

ești aici, la fel și Inspectorul Velardi. Spionii lor sunt pretutindeni. Ce planuri ai pentru Guiliano? O nuntă, o aniversare? O înmormântare? Ce fel de prostii ne spui? Crezi că toți suntem niște măgari, aici, în Sicilia?

Spuse acestea pe un ton primejdios.

– N-am să-ți spun planul meu de evadare, replică Michael. Poți avea încredere în mine sau nu, cum dorești. Spune-mi unde-l vei aduce pe Guiliano și am să fiu acolo. Nu-mi spune, și mâine seară voi fi la loc sigur, în America, în vreme ce tu și Guiliano încă veți mai fugi ca să vă scăpați viața.

Pisciotta râse și spuse:

– Vorbiși ca un adevărat Sicilian – nu ți-ai pierdut degeaba anii în țara asta.

Oftă.

– Nu-mi vine să cred că, în sfârșit, se termină. Aproape șapte ani de luptă și fugă, de trădări și omoruri. Dar am fost Regii din Montelepre, Turi și cu mine – a existat destulă glorie pentru amândoi. El lupta pentru săraci, eu pentru mine însumi. La început n-am crezut-o nici un moment, dar în al doilea an al nostru de tâlhărie mi-a dovedit-o, mie și întregii bande. Nu uita că sunt secundul lui la comandă, vărul lui, omul în care are cea mai mare încredere. Port aceeași centură cu cataramă de aur ca și el; el mi-a dat-o. Dar am sedus-o pe tânăra fiică a unui fermier din Partinico și am lăsat-o borțoasă. Tatăl ei s-a dus la Guiliano și i-a spus tărașenia. Știi ce-a făcut Turi? M-a legat de un copac și m-a bătut cu biciul. Nu în fața fermierului sau a vreunuia din oamenii noștri. Nu m-ar fi expus niciodată unei asemenea umilințe. A fost secretul nostru. Dar știam că dacă-i mai nesocotesc vreodată ordinele, mă va ucide. Asta-i Turi al nostru.

Mâna îi tremură în timp ce și-o ridică la gură. În lumina palidă a lunii, mustăcioara îi lucea ca un fir îngust de os negru.

Michael căzu pe gânduri. „Ce poveste ciudată! De ce mi-o spune?”

Reveniră în dormitor, iar Michael închise obloanele. Pisciotta culese capul tăiat al Madonei negre de pe podea și i-l întinse lui Michael:

– Eu am aruncat asta pe jos ca să te trezesc. Testamentul era înăuntru, așa este?

– Așa este, confirmă Michael.

Chipul lui Pisciotta se posomorî.

– Maria Lombardo m-a mințit. Am întrebat-o dacă-l avea. A zis că nu. Apoi ți l-a dat ție chiar sub ochii mei.

Râse cu amărăciune.

– I-am fost ca un fiu.

Tăcu o clipă, apoi spuse:

– Iar ea a fost ca o mamă pentru mine.

Mai ceru o țigară. Rămăsese încă puțin vin în cana de pe noptieră. Michael turnă câte un pahar pentru fiecare, iar Pisciotă îl bău recunoscător.

– Mulțumesc. Acum trebuie să trecem la treabă. Am să ți-l predau pe Guiliano lângă orașul Castelvetro. Mergi cu o mașină deschisă ca să te pot recunoaște, și vino direct pe drumul de la Trapani. Te voi intercepta într-un punct ales de mine. Dacă e vreun pericol, poartă o șapcă și n-am să apar. Momentul va fi imediat ce se crapă de ziuă. Crezi că poți reuși?

– Da, răspunse Michael. Totul e aranjat. Mai e un lucru pe care ar trebui să ți-l spun: Stefan Andolini n-a venit ieri la întâlnirea cu Profesorul Adonis. Profesorul a fost foarte îngrijorat.

Pisciotta fu uimit pentru prima oară. Apoi ridică din umeri.

– Omulețul a adus întotdeauna ghinion. Acum trebuie să ne luăm rămas bun, până mâine în zori.

Luă mâna lui Michael într-a sa.

Michael spuse impulsiv:

– Vino cu noi în America!

Pisciotta clătină din cap:

– Am trăit în Sicilia toată viața, și mi-am iubit viața. Așa că prefer să mor în Sicilia, dacă trebuie. Dar îți mulțumesc.

Michael fu mișcat în chip straniu de aceste cuvinte. Chiar cu sumara sa cunoaștere a lui Pisciotta, simțea că acesta era un om ce n-ar fi putut niciodată să fie transplantat din pământul și munții Siciliei. Era prea aprig, prea însetat de sânge; culoarea pielii, vocea sa, erau întru totul siciliene. N-ar fi putut avea nicicând încredere într-o țară străină.

– Am să te scot eu pe poartă, îi spuse.

– Nu, răspunse Pisciotta. Mica noastră întâlnire trebuie să rămână secretă.

După ce Pisciotta plecă, Michael stătu întins pe pat până-n zori. Avea să-l întâlnească, în sfârșit, pe Guiliano față-n față; urmau să călătorească împreună în America. Se întreba ce fel de

om va descoperi în Guiliano. Va fi el oare pe măsura legendei sale? Cu atât peste mărimea naturală încât domina insula și influența cursul unei națiuni? Se sculă din pat și deschise jaluzelele. Se iveau, în fine, zorii, și privi soarele urcând pe cer și aruncând un drum de aur peste mare și, străbătând această rază lată de soare, văzu șalupa gonind spre cheu. Se repezi afară din vilă și coborî pe plajă să-l întâmpine pe Peter Clemenza.

Luară micul dejun împreună, iar Michael îi povesti despre vizita lui Pisciotta. Clemenza nu păru surprins că Pisciotta pătrunsese în vila păzită.

Petrecură restul dimineții făcând planuri pentru întâlnirea cu Guiliano. Puteau exista spioni supraveghind vila în așteptarea vreunei mișcări ieșite din comun; o coloană de automobile ar fi atras cu siguranță atenția. De asemenea, Michael se afla sub observație atentă. Adevărat, Poliția Securității Siciliene a Inspectorului Velardi n-avea să intervină, dar cine știe ce trădări se puseseră la cale?

Când terminară cu planurile, mâncară de prânz, iar apoi Michael urcă în camera sa să-și facă siesta de după-amiază. Vroia să fie înviorat pentru lungă noapte. Peter Clemenza avea și el multe detalii de pus la punct – să dea ordine oamenilor săi, să aranjeze cu transportul și să-și instruiască fratele, pe Don Domenic, la întoarcerea sa acasă.

Michael închise obloanele dormitorului și se lungi pe pat. Trupul îi era țeapăn; nu putea dormi. În următoarele douăzeci și patru de ore multe lucruri îngrozitoare se puteau întâmpla. Avea un presentiment. Apoi însă își urzi visul revenirii acasă, în Long Island, cu mama și tatăl său așteptându-l în ușă, și lungul său exil luând sfârșit.

Capitolul 26

În al șaptelea an al său de banditism, Turi Guiliano știa că trebuie să-și părăsească regatul din munți și să fugă în America, acolo unde fusese conceput, America despre care-i spusese povești părinții de-a lungul întregii sale copilării. Fabuloasa țară unde exista justiție pentru săraci, unde guvernul nu era lacheul celor bogați, unde sicilienii fără o para ajungeau să facă avere numai prin buna muncă cinstită.

Consecvent în legămintele sale de prietenie, Don Croce îl contactase pe Don Corleone în America pentru a ajuta la salvarea lui Guiliano și a-i oferi adăpost acolo. Turi Guiliano înțelegea prea bine că Don-ul își servea și propriile sale scopuri, dar Guiliano știa că are foarte puține variante de ales. Puterea bandei sale se risipise.

Acum, în această noapte, avea să-și înceapă călătoria pentru a se întâlni cu Aspanu Pisciotto; avea să se încredințeze în mâinile americanului Michael Corleone. Avea să se despartă de acești munți. Acești munți care-i oferiseră adăpost timp de șapte ani. Avea să-și părăsească împărăția, puterea, familia și toți camarazii. Oștirile sale se topiseră; munții lui erau copleșiți; apărătorii săi, poporul Siciliei, erau striviți de Forțele Speciale ale Colonelului Luca. Dacă rămânea, ar mai fi câștigat câteva victorii, dar înfrângerea sa finală era sigură. De-acum, nu mai avea de ales.

Turi Guiliano își agăță la umăr *lupara*, își luă pistolul automat și porni pe lungul drum spre Palermo. Purta o cămașă albă fără mâneci, dar pe deasupra acesteia avea o scurtă de piele cu buzunare largi ce conțineau lamelele cu muniție pentru arme. Își lungi pasul. Ceasul de mână arăta ora nouă, și încă se mai zăreau urme ale luminii de zi pe cer, în ciuda lucirii timide a lunii. Persista pericolul patrulilor Forței Speciale de Reprimare a Banditismului, și totuși Guiliano pășea fără frică. De-a lungul anilor câștigase o anume invizibilitate. Toți oamenii din acea regiune rurală își aruncau mantiile în jurul lui, să-l tăinuiască. Dacă bântuiau patrule, îl informau; dacă era în pericol, îl apărau și-l ascundeau în casele lor. Dacă era atacat, ciobanii și fermierii se strâneau sub stindardul lui solitar. Fusesse campionul lor; n-aveau să-l trădeze niciodată.

În lunile ce urmară căsătoriei, avură loc lupte strânse între Forțele Speciale ale Colonelului Luca și grupări ale bandei lui Guiliano. Colonelul Luca își și asumase meritul morții lui Passatempo, iar ziarele relatau sub titluri uriașe că una din cele mai temute căpetenii ale lui Guiliano fusese omorâtă într-o feroce bătălie cu armele de foc de către soldații-eroi ai Forței Speciale de Reprimare a Banditismului. Colonelul Luca, firește, eliminase mesajul găsit asupra cadavrului, dar Don Croce află de el de la Inspectorul Velardi. Știu atunci că Guiliano era într-un totuși informat despre trădarea ce se comisese la Portella della Ginestra.

Armata de cinci mii de oameni a Colonelului Luca exercita o presiune intensă asupra lui Guiliano. Nu mai îndrăznea să intre în Palermo pentru a cumpăra provizii sau să se strecoare în Montelepre pentru a-și vizita mama și pe Justina. Mulți dintre oamenii lui erau trădați și uciși. Unii emigrau de capul lor în Algeria sau Tunisia. Alții dispăreau în ascunzători ce-i despărteau de activitățile bandei. Mafia era acum în opoziție activă față de el, folosindu-și rețeaua pentru a-i arunca pe oamenii lui Guiliano în mâinile carabinieriilor.

Iar apoi, în sfârșit, unul dintre șefi fu răpus.

Terranova avu ghinion, și virtutea sa fu aceea care-i aduse nenorocirea. Nu împărtășea ferocitatea lui Passatempo, șiretenia malignă a lui Pisciotto, caracterul ucigaș al lui *Fra Diavolo*. Nici calitatea ascetică a lui Guiliano. Era inteligent, dar avea și un temperament afectuos, iar Guiliano îl folosisese frecvent ca să

se împrietenească cu victimele răpirilor lor, ca să distribuie săracilor bani și lucruri. Terranova și banda sa proprie erau aceia care tapetau orașul Palermo cu afișe în puterea nopții pentru a prezenta propaganda lui Guiliano. Adesea nu lua parte la operațiunile mai sângeroase.

Era un om care avea nevoie de dragoste și afecțiune. Cu câțiva ani în urmă, își găsise o metresă în Palermo, o văduvă cu trei copii mici. Niciodată femeia nu știuse că era bandit; credea că e un funcționar al guvernului de la Roma ce-și petrecea timpul liber în Sicilia. Era recunoscătoare pentru banii pe care i-i dădea și cadourile pe care le aducea copiilor, dar el îi spusese clar că nu se pot căsători. Așa că-i dăruia afecțiunea și îngrijirea de care avea nevoie. Când o vizita, ea îi gătea mâncăruri deosebite; îi spăla hainele și făcea dragoste cu pasiune recunoscătoare. O asemenea relație nu putea rămâne la nesfârșit ascunsă pentru Prietenii Prietenilor, iar Don Croce puse informația deoparte ca s-o folosească la momentul potrivit.

Justina îl vizitase pe Guiliano de câteva ori în munți, iar Terranova îi fusese bodyguard pe timpul călătoriilor. Frumusețea ei îi atâțase sentimentele de dor și, deși știa că nu e prudent, hotărî să-și viziteze amanta o ultimă oară. Vroia să-i dea o sumă de bani care s-o întrețină pe ea și pe copii în anii următori.

Așa că, într-o noapte, se furișă de unul singur în Palermo. Îi dădu văduvei banii și-i explică apoi că, probabil, nu se vor mai putea vedea mult timp. Femeia plânse, protestă, iar într-un târziu el îi spuse cine era de fapt. Fu uluită. Purtarea lui obișnuită era atât de ponderată, firea atât de blândă, și totuși era unul dintre faimoșii mari șefi ai lui Guiliano. Făcură dragoste cu o patimă aprigă care-l desfătă și petrecură o seară fericită alături de cei trei copii. Terranova îi învățase să joace cărți, așa că de astă dată, când câștigară, le plăti bani adevărați, care-i făcură să râdă de bucurie.

După ce copiii se culcară, Terranova și văduva continuară să facă dragoste până-n zori. Apoi se pregăti de plecare. La ușă, se îmbrățișară pentru ultima dată, după care Terranova porni repede pe străduță până în piața principală, în fața catedralei. Simțea o sațietate fericită a trupului, iar cugetul îi era împăcat. Era relaxat și nepregătit.

Aerul dimineții fu spulberat de un urllet de motoare. Trei mașini negre se repeziră spre el. Oameni înarmați apărură din

toate părțile scuarului. Alți indivizi înarmați săriră jos din mașini. Unul dintre ei îi strigă să se predea, să ridice mâinile sus.

Terranova aruncă o ultimă privire catedralei, statuilor de sfinți din fridele laterale; văzu balcoanele albastre și galbene, soarele răsărind spre a lumina cerul de azur. Știa că vede pentru ultima oară asemenea minunății, că cei șapte ani ai săi de noroc luaseră sfârșit. Nu-i mai rămânea de făcut decât un singur lucru.

Execută un salt mare, de parcă ar fi sărit peste moarte însăși, aruncându-se într-un univers sigur. În timp ce trupul îi zbura lateral și atingea pământul, scoase pistolul și trase. Un soldat dădu înapoi și căzu într-un genunchi. Terranova încercă să mai apese încă o dată trăgaciul, dar de astă dată o sută de gloanțe converseră spre trupul lui, sfărtecându-l în bucăți, zburându-i carnea de pe oase. Într-un fel, avusese noroc – totul se întâmplase atât de repede, încât n-avu timp să se întrebe dacă amanta sa îl trădase.

Moartea lui Terranova pogori asupra lui Guiliano un sentiment de fatalitate. Știuse că domnia bandei era încheiată. Că nu mai puteau contraataca cu sorți de izbândă, că nu se mai puteau ascunde în munți. Crezuse însă tot timpul că el și căpeteniile lui vor reuși să scape, că nu-și vor afla moartea. Acum știa că-i mai rămăsese doar foarte puțin timp. Mai era un lucru pe care vroise dintotdeauna să-l facă, așa că îl convocă pe Caporalul Canio Silvestro.

– Vremea noastră s-a sfârșit, îi spuse el lui Silvestro. Mi-ai spus odată că ai în Anglia prieteni care te-ar proteja. Acum a sosit momentul să pleci. Ai permisiunea mea.

Caporalul Silvestro clătină din cap:

– Pot pleca oricând după ce știu că ai ajuns la loc sigur în America. Deocamdată mai ai nevoie de mine. Știi că n-am să te trădez niciodată.

– Știu asta, fu Guiliano de acord. Iar tu știi afecțiunea pe care ți-am purtat-o întotdeauna. N-ai fost însă niciodată cu adevărat un bandit. Tot timpul ai rămas soldat și polițist. Inima ta s-a situat permanent de partea legii. Așa că-ți poți făuri o viață a ta proprie când toate astea vor fi gata. Pentru noi ceilalți o să fie mai greu. Vom fi bandiți pe veci.

– Niciodată nu m-am gândit la tine ca la un bandit, spuse Silvestro.

– Nici eu. Și totuși, ce am făcut în acești șapte ani? Credeam că lupt pentru dreptate. Am încercat să-i ajut pe săraci. Speram că voi elibera Sicilia. Vroiam să fiu un om bun. Dar timpul era nepotrivit și căile greșite. De-acum trebuie să facem ce putem pentru a ne salva viețile. Așa că te rog să pleci în Anglia. Voi fi fericit să te știu în siguranță.

După care, îl îmbrățișă pe Silvestro:

– Mi-ai fost un prieten adevărat, și ceea ce-ți spun e un ordin.

La asfințitul soarelui, Turi Guiliano își părăsi peștera și porni spre mănăstirea capucină din imediata apropiere a orașului Palermo, unde avea să aștepte vești de la Aspanu Pisciotta. Unul dintre călugări era membru nedeclarat al bandei lui și avea în grijă catacombele mănăstirii. În aceste catacombe se găseau sute de trupuri mumificate.

Timp de sute de ani, înaintea primului Război Mondial, membrii familiilor nobile și bogate respectaseră datina de a prinde pe pereții mănăstirii costumele în care doreau să fie înmormântați. Când mureau, după funeralii, trupurile lor erau încredințate mănăstirii. Călugării de-acolo erau maeștri în meșteșugul conservării cadavrelor. Expuneau leșurile căldurii încete, timp de șase luni, apoi uscau părțile moi ale organismului. În procesul de uscarea pielea se zbârcea, trăsăturile se contorsionau în toate grimasele morții, unele cu groază, altele cu veselie, toate cumplite la vedere. Apoi hoiturile erau îmbrăcate în costumele ce fuseseră lăsate pentru ele și introduse în sicrie de sticlă. Aceste sicrie erau plasate în nișele din perete sau agățate de plafon cu fire de sticlă. Unele cadavre erau așezate pe scaune, altele stăteau rezemate de zid. Câteva erau proptite în cutii cu geam, ca niște păpuși costumate.

Guiliano se culcă pe o piatră umedă din catacombe și folosi un coșciug în chip de pernă. Îi studia pe toți acei sicilieni morți de sute de ani. Exista acolo un cavaler al Curții Regale în uniformă de catifea albastră încrețită, cu un coif pe cap și în mână cu un baston cu spadă înăuntru. Un curtean, ferchezuit în stil franțuzesc, cu perucă albă și botine cu tocuri înalte. Mai era și un cardinal în robele sale roșii, un arhiepiscop cu mitră. De asemenea, frumuseți de la curte, ale căror rochii aurii arătau acum ca niște pânze de păianjen sugrumând trupurile comprimate și mumificate, ca pe niște muște. Era acolo, închisă

într-o cutie de sticlă, o tânără fată cu mânuși albe și cămașă de noapte albă cu volănașe.

Guiliano dormi prost în cele două nopți pe care le petrecu acolo. Și cine ar fi făcut altfel? se întrebă. Aceștia erau bărbați și femei de seamă din Sicilia ultimelor trei-patru veacuri, care crezuseră că în acest fel vor putea scăpa de viermi. Mândria și vanitatea celor avuți, răsfățații soartei. Mult mai bine era să mori în drum, ca soțul La Venerei.

Dar ceea ce-l ținea de fapt treaz pe Giuliano era o grijă sâcâitoare. Cum scăpase Don Croce din atentatul la viața sa, la începutul săptămânii. Giuliano știa că operațiunea fusese perfect plănuită. Rumegase cum s-o facă în tot timpul de când aflate adevărul despre masacrul de la Portella della Ginestra. Don-ul era atât de bine păzit, încât trebuia găsită o fisură în sistemul lui de apărare. Giuliano ajunsese la concluzia că avea cele mai mari șanse atunci când Don Croce se simțea în siguranță, la hotelul Umberto din Palermo, păzit cu strășnicie. Banda avea un spion în hotel, unul dintre chelneri. Le dădu programul Don-ului și amplasamentul gărzilor. Cu aceste informații, Giuliano era sigur că atacul său va reuși.

Adunase treizeci de oameni cu care să-și dea întâlnire la Palermo. Aflase de vizita lui Michael Corleone și de masa sa cu Don Croce, așa că așteptă până spre seară, când ajunsese la el raportul că Michael plecase. Atunci, douăzeci din oamenii lui lansaseră un atac frontal asupra hotelului pentru a atrage gărzile din grădină. Câteva momente mai târziu, el și cei zece oameni rămași plantaseră o încărcătură explozivă lângă zidul grădinii și-i făcuseră o gaură. Giuliano conduse asaltul prin acea spărtură. Nu mai rămăseseră decât cinci paznici în grădină; îl împușcă pe unul, iar ceilalți patru fugiră. Giuliano se repezi în apartamentul Don-ului, dar acesta era gol. Și îl izbi și faptul că nu era păzit. Între timp, celălalt detașament din bandă forțase bariera de apărare și i se alăturase. Scotociseră toate camerele și coridoarele și nu găsiseră nimic. Masiv cum era, Don-ul nu s-ar fi putut mișca repede, așa că nu se putea trage decât o singură concluzie: Don Croce părăsise hotelul la scurt timp după plecarea lui Michael. Iar acum îi trecu lui Giuliano prin minte, pentru prima oară, că Don Croce fusese avertizat asupra atacului.

Mare păcat, își spunea Giuliano. Ar fi fost o glorioasă ultimă lovitură, pe lângă înlăturarea celui mai periculos dușman. Ce

balade s-ar mai fi cântat dacă-l găsea pe Don Croce în grădina aceea însorită! Dar nu intraseră zilele-n sac. N-avea să stea o veșnicie în America.

În cea de-a treia dimineată, călugărul capucin, cu trupul și chipul aproape la fel de scofălcite ca ale mumiilor din custodia sa, aduse un mesaj de la Pisciotta. Scria: „În casa lui Charlemagne“. Guiliano înțelese imediat. Zu Peppino, meșterul căruțaș din Castelvetro, care-l ajutase pe Guiliano în jefuirea camioanelor lui Don Croce și-i fusese de-atunci aliat secret al bandei, avea trei căruțe și șase măgari. Toate cele trei căruțe ale sale erau pictate cu legende ale marelui Împărat, iar Turi și Aspanu, în copilărie, îi numiseră locuința „casa lui Charlemagne“. Momentul întâlnirii fusese deja stabilit.

În noaptea aceea, ultima sa noapte în Sicilia, Guiliano făcu drumul până la Castelvetro. Lângă Palermo culese câțiva ciobani care erau membri de taină ai bandei lui și-i folosi ca escortă armată. Parcurseră distanța până la Castelvetro cu asemenea ușurință încât în mintea lui Guiliano încolți o bănuială. Orașul părea prea deschis. Își concedie garda de corp, care se strecură, dispărând în noapte. Apoi merse până la o căsuță de piatră din afara orașului Castelvetro, în curtea căreia se aflau trei căruțe pictate, acum înfățișând, cu toatele, legende din viața lui. Aceasta era casa lui Zu Peppino.

Zu Peppino nu păru surprins să-l vadă. Puse jos pensula cu care picta stinghia uneia dintre căruțe. Apoi încuie ușa și-i spuse lui Guiliano:

– Avem necazuri. Îi atragi pe carabinieri la fel cum atrage un câțar mort muștele.

Guiliano simți un mic șoc de adrenalină.

– Sunt din Forța Specială a lui Luca? întrebă.

– Da, zise Zu Peppino. Stau pitiți pe undeva, nu patrulează pe străzi. Le-am zărit câteva din vehicule pe drum, când mă-ntorceam de la lucru. Iar unii căruțași îmi spun că au văzut și alte vehicule. Ne-am gândit că întind capcane pentru cei din banda ta, dar nici o clipă n-am bănuir că tu ai fi acela. N-ajungi niciodată atât de departe spre sud, atât de departe de munții tăi.

Guiliano se întrebă cum or fi putut afla carabinieri despre întâlnire. Îi luaseră urma lui Aspanu? Fuseseră indiscreți Michael Corleone și oamenii lui? Sau exista vreun informator? În orice caz, nu se putea întâlni cu Pisciotta la Castelvetro.

Dar mai aveau și un alt loc, de rezervă, pentru întâlnire, în caz că unul din ei nu se arăta aici.

– Mulțumesc pentru avertisment, spuse el. Fii cu ochii după Pisciotta când apare în oraș și anunță-l. Iar când te duci cu căruța la Montelepre, fă-i o vizită mamei mele și spune-i că am ajuns în siguranță în America.

Zu Peppino zise:

– Îngăduie-i unui bătrân să te îmbrățișeze.

Și îl sărută pe Guiliano pe obraz.

– Niciodată n-am crezut că poți ajuta Sicilia, nimeni nu poate, nimeni n-a putut vreodată, nici chiar Garibaldi, nici chiar cimpoiul ăla de *Il Duce*¹. Acum, dacă vrei, pot să-mi înham catării la căruță și să te duc oriunde poștești.

Ora de întâlnire a lui Guiliano cu Pisciotta fusese fixată la miezul nopții. Acum era abia zece. Anume venise mai devreme ca să cerceteze terenul. Și știa că întâlnirea cu Michael Corleone era prevăzută pentru zorii zilei. Locul de rezervă se afla la cel puțin două ore depărtare de Castelvetro, în marș rapid. Dar era mai bine să meargă pe jos decât să-l folosească pe Zu Peppino. Îi mulțumi bătrânului și se topi în noapte.

Punctul de întâlnire erau vestitele vechi ruine grecești numite Acropolea din Selinus. La sud de Castelvetro, lângă Mazara del Vallo, ruinele se înălțau pe o câmpie mohorâtă în apropierea mării, sfârșindu-se acolo unde încep să se ridice falezele litorale. Orașul Selinus fusese îngropat de un cutremur înaintea nașterii lui Christos, dar un șir de coloane de marmură și arhitrave încă se mai puteau vedea. Sau mai degrabă fuseseră ridicate de excavatoare. Încă se mai vedea strada principală, deși acum era redusă la moloz de către scheletele străvechilor clădiri aliniate pe marginile ei. Un templu avea acoperișul plin cu vițe încâlceite, prezentând găuri ca orbitele unei hârci, și pilaștri din piatră, cenuși și istoviți de veacuri fără număr. Acropolea propriu-zisă, centrul fortificat al orașelor antice grecești, era, ca de obicei, clădită pe locul cel mai înălțat, astfel că aceste ruine priveau în jos spre peisajul golaș de dedesubt.

Sirocul, un cumplit vânt al deșertului, suflase toată ziua. Acum, noaptea, atât de aproape de mare, trimeea ceața de-a rostogolul printre ruine. Guiliano, ostenit de lungul său marș

¹ „Conducătorul“ (Benito Mussolini); în nici un caz „Ducele“ (it. = *il duca*) (n.t.).

forțat, ocoli până la faleză, ca să poată privi în jos și să iscodească regiunea.

Era o priveliște atât de frumoasă, încât un moment uită de pericolul în care se afla. Templul lui Apollo se năruise în sine însuși într-o masă contorsionată de coloane. Alte temple ruinate luceau sub razele de lună – fără pereți, doar coloanele, fâșii de acoperiș și un zid de fortăreață care avusese undeva sus o fereastră zăbreliță, acum goală și neagră, cu luna strălucind printr-însa. Mai jos, în ceea ce fusese orașul propriu-zis, sub acropolă, o coloană se înălța singuratică, înconjurată de ruine prăbușite, care de-a lungul miilor ei de ani nu căzuse. Acesta era faimosul „Il Fuso di la Vecchia“, Fusul Bătrânei. Sicilienii erau atât de obișnuiți cu monumentele grecești risipite peste insulă, încât le tratau cu un dispreț afectuos. Numai străinii făceau tevatură.

Iar străinii ridicaseră cele douăsprezece coloane mari, care stăteau acum în fața lui. Grandoarea lor era herculeană, dar dincolo de ele nu se afla decât priveliștea ruinelor. La baza acestor douăsprezece coloane, aliniate ca niște soldați stând cu frontul spre comandant, se găsea o platformă de trepte din piatră ce păreau să fi crescut din pământ. Guiliano se așeză pe treapta de sus, cu spatele rezemat de o coloană. Băgă mâna sub haină, desprinsе automatul și *lupara* și le puse mai jos de el cu o treaptă. Ceța se învârtejea printre ruine, dar Guiliano știa că ar auzi pe oricine s-ar apropia peste pietriș și că putea vedea ușor orice dușmani înainte ca ei să-l poată zări pe el.

Se rezemă de coloană, bucuros că se putea odihni, cu trupul înmuindu-i-se de oboseală. Luna de iulie părea să treacă peste stâlpii alb-cenușii, rezemându-se de falezele ce duceau spre mare. Iar dincolo de mare se afla America. Și în America era Justina și copilul lor nenăscut. Curând avea să se găsească în siguranță, iar din ultimii șapte ani de banditism nu va mai rămâne decât un vis. Preț de-o clipă se întrebă ce fel de viață va fi aceea, dacă ar putea fi fericit vreodată netrăind în Sicilia. Surâse. Într-o zi avea să se întoarcă și să-i ia prin surprindere pe toți. Oftă de oboseală și-și desfăcu șireturile ghetelor, scoțându-și-le din picioare. Se descălță de ciorapi, iar picioarele sale întâmpinară cu bucurie atingerea pietrei reci. Vârî mâna în buzunar și scoase două pere zbârcite, iar sucule lor purtând răcoarea nopții îl învioră. Cu o mână pe pistolul-automat ce odihnea lângă el, rămase în așteptarea lui Aspanu Pisciotta.

Capitolul 27

Michael, Peter Clemenza și Don Domenic luară împreună o cină timpurie. Dacă vroiau să ajungă la întâlnirea din zori, operațiunea de preluare a lui Giuliano trebuia să înceapă la apusul soarelui. Revăzură din nou planul, iar Domenic îl aprobă. Mai adăugă un detaliu: Michael să nu fie înarmat. Dacă intervenea ceva neprevăzut iar carabinieri sau Poliția Securității îi arestau, nu trebuia să i se poată aduce lui Michael nici o acuzație, astfel ca să poată părăsi Sicilia orice s-ar fi întâmplat.

Băură un ulcior de vin, cu felii de lămâie, în grădină, apoi sosi momentul să plece. Don Domenic își sărută fratele în semn de rămas-bun. Se întoarse spre Michael și-l îmbrățișă scurt.

— Cele mai bune urări din partea mea tatălui tău. Mă rog pentru viitorul tău, îți doresc numai bine. Iar în anii care vin, dacă ai vreodată nevoie de serviciile mele, trimite-mi vorbă.

Cei trei coborâră pe chei. Michael și Peter Clemenza se îmbarcară la bordul șalupei, care deja era plină de oameni înarmați. Ambarcațiunea se desprinsese de doc, Don Domenic făcându-le cu mâna de pe chei. Michael și Peter Clemenza coborâră în cabină; Clemenza se culcă într-una din cușete. Avusese o zi ocupată și aveau să navigheze pe mare până aproape de zorii zilei următoare.

Își schimbaseră planurile. Avionul de la Mazara del Vallo, cu care intenționaseră să zboare în Africa, avea să fie folosit ca momeală, căci, de fapt traversarea în Africa se va face pe mare.

Clemenza adusese argumente pentru asta, spunând că putea controla drumul și păzi ambarcațiunea cu oamenii săi, dar nu putea controla micul aerodrom. Terenul din apropiere era prea întins, iar avionul prea fragil; putea deveni o capcană mortală cât timp se afla încă la sol. Viteza nu era la fel de importantă ca inducerea în eroare, iar pe mare era mai ușor să te ascunzi decât pe cer. De asemenea, se puteau lua măsuri de prevedere pentru transferul pe-o altă navă; avioanele nu se puteau schimba.

Clemenza fusese ocupat toată ziua să expedieze câteva mașini și oameni la un punct de adunare pe drumul spre Castelvetro; alții trebuiau să asigure orașul Mazara del Vallo. Îi trimisese la intervale de un ceas; nu vroia ca spionii să observe manevrele neobișnuite ale unui convoi ieșind pe porțile vilei. Mașinile pleacă în direcții diferite pentru a-i deruta și mai mult pe eventualii observatori. Între timp, barca cu motor își croia drum spre cel mai sud-vestic punct al Siciliei pentru a sta ascunsă dincolo de linia orizontului până începea să se crape de ziuă, când urma să se apropie de portul Mazara del Vallo. Acolo îi așteptau oameni și mașini. Nu le mai rămânea decât o jumătate de oră până la Castelvetro, cu tot ocolul pe la nord pe care trebuiau să-l facă pentru a întâlni drumul de Trapani, unde să-i intercepteze Pisciotta.

Michael stătea culcat într-una din cușete. Îl putea auzi pe Clemenza sforăind și era plin de admirație și uimire că omul putea dormi adânc în asemenea momente. Michael se gândea că peste douăzeci și patru de ore avea să se afle la Tunis, iar douăsprezece ore mai târziu, va fi acasă cu familia lui. După doi ani de exil urma să se bucure de toate drepturile unui om liber, nemaitrebuind să fugă de poliție, nemaifiind supus domniei protectorilor săi. Putea face exact ce vroia el să facă. Dar numai dacă trecea de următoarele treizeci și șase de ore. Pe când fantaza despre ce va face în primele sale zile în America, tangajul blând al bărcii îl relaxă și căzu într-un somn fără vise.

Fra Diavolo dormea un somn mult mai adânc.

Stefan Andolini, în dimineața zilei când urma să-l ia pe Profesorul Hector Adonis din Trapani, trecu mai întâi cu mașina pe la Palermo. Avea o întâlnire cu Șeful Poliției Securității Siciliene, Inspectorul Velardi, una din frecvențele lor întrevederi în cadrul cărora Inspectorul îl informa pe Andolini despre planurile operative ale Colonelului Luca pentru ziua în

curs. Andolini îi transmitea apoi informațiile lui Pisciotta, care i le ducea lui Guiliano.

Era o dimineață frumoasă, câmpiile din lungul drumului erau așternute cu flori. Mai avea timp până la întâlnire, așa că se opri lângă unul din sfintele lăcașuri de la marginea drumului să fumeze o țigară, apoi îngenunche în fața lădiței ferecate în care se afla statuia Sfintei Rozalia. Rugăciunea îi fu simplă și practică, o implorare adresată sfintei să-l apere de dușmani. În duminica următoare avea să-și mărturisească păcatele Părintelui Beniamino și să se împărtășească. Acum, soarele radios îi încălzea capul descoperit; văzduhul înmiresmat de flori era atât de dens, încât îi spăla de nicotină cerul gurii și nările; îl rodea foamea. Își făgădui un mic dejun copios, în cel mai bun restaurant de la Palermo, după întâlnirea cu Inspectorul Velardi.

Inspectorul Frederico Velardi, șeful Poliției Securității din Sicilia, simțea triumful plin de virtute al omului care, așteptând cu răbdare și crezând tot timpul într-un Dumnezeu ce va aduce, în sfârșit, ordinea în universul lui, în cele din urmă și-a primit răsplata. Timp de aproape un an, sub ordinele directe și secrete ale Ministrului Trezza, îl ajutase pe Guiliano să scape de carabinieri și de propriile sale plutoane volante. Se întâlnise cu asasinul Stefan Andolini, *Fra Diavolo*. Pe perioada aceluiași an, Inspectorul Velardi fusese, efectiv, un subordonat al lui Don Croce Malo.

Velardi era din nordul Italiei, unde oamenii răzbeau în viață prin educație, respect pentru contractul social, credință în lege și în stăpânire. Anii de serviciu în Sicilia ai lui Velardi îi sădiseră în suflet disprețul și adâncă ură față de poporul sicilian, de sus și de jos. Bogătașii nu aveau nici un fel de conștiință socială și-i dominau pe săraci prin conspirații criminale cu Mafia. Mafia, care pretindea că-i apără pe cei săraci, se angaja la bogătași pentru a-i ajuta să-i domine pe aceștia. Țăranii erau prea mândri, având asemenea orgolii încât își glorificau crimele, chiar dacă și-ar fi petrecut tot restul vieții în închisoare.

Dar acum lucrurile aveau să se schimbe. Măinile Inspectorului Velardi fuseseră în fine dezlegate, iar plutoanele sale volante puteau fi eliberate din lesă. Iar populația avea să vadă iarăși diferența dintre Poliția Securității condusă de el și bufonii de carabinieri.

Spre uimirea lui Velardi, Ministrul Trezza personal dăduse ordinul ca toți acei oameni cărora li se dăduseră permisele cu

chenar roșu semnate de mâna sa, acele documente atotputernice ce-i ajutau pe posesorii lor să treacă prin barajele rutiere, să poarte asupra lor arme, să fie imuni în fața arestărilor de rutină, toți aceștia deci, să fie arestați și încarcerați în regim de izolare. Permisele urmau să se strângă. Mai ales cele eliberate lui Aspanu Pisciotta și Stefan Andolini.

Velardi se pregătea să plece la lucru. Andolini îl aștepta în anticameră pentru informarea zilnică. Azi avea să aibă o surpriză. Velardi ridică receptorul și convocă un căpitan și patru sergenți de poliție. Le spuse să fie pregătiți pentru eventuale complicații. El însuși purta un pistol în teaca de la centură, lucru pe care n-avea obiceiul să-l facă la birou. Apoi puse să fie introdus Stefan Andolini, din anticameră.

Părul roșu al lui Andolini era pieptănat cu migală. Purta un costum negru cu dungi subțiri, cămașă albă și cravată de culoare închisă. În fond, o vizită la Șeful Poliției de Securitate reprezenta o ocazie oficială căreia trebuia să-i arate respectul cuvenit. Nu era înarmat. Știa din experiență că toată lumea era percheziționată întotdeauna la intrarea în sediu. Se opri în fața biroului lui Velardi, așteptând obișnuita permisiune să ia loc. Nu o primi, așa că rămase în picioare și primul semnal de alarmă i se declanșă în cap.

– Dă-mi să-ți văd permisul special, ceru Inspectorul Velardi.

Andolini nu se mișcă. Încerca să deslușească această ciudată cerere. Din principiu, minți:

– Nu-l am la mine. La urma urmei, am venit în vizită la un Prieten.

Sublinie în mod deosebit cuvântul „Prieten“.

Acest lucru îl înfurie pe Velardi. Ocoli biroul și se opri față în față cu Andolini.

– Nu mi-ai fost niciodată prieten. M-am supus ordinelor când am făcut pâinea pe din două cu dumneata. Acum ascultă-mă atent. Ești arestat. Vei fi reținut în celulele mele până la noi ordine, și ar trebui să-ți spun că am o *cassetta* jos, în hrube. Dar vom purta un mic dialog liniștit aici, în biroul meu, mâine dimineată și vei fi scutit de orice neplăceri, dacă ești deștept.

A doua zi dimineată, Velardi primi încă un telefon de la Ministrul Trezza, precum și unul, mai explicit, de la Don Croce. După câteva momente, Andolini era escortat din celula sa în biroul Inspectorului.

Noaptea de singurătate în celulă, gândindu-se la strania sa arestare, îl convinsese pe Andolini că era în pericol de moarte. Când intră, Velardi se preumbla prin încăpere, aruncând fulgere din ochii săi albaștri, vizibil nervos. Stefan Andolini era rece ca gheața. Observă totul – Căpitanul și cei patru sergenți de poliție, în alertă, pistolul de pe șoldul lui Velardi. Știa că Inspectorul îl urăse întotdeauna, iar el îl ura nu mai puțin pe Inspector. Dacă-l putea ademini pe Velardi să se descotorosească de gărzi, ar fi reușit cel puțin să-l omoare înainte de-a fi el însuși ucis. Așa că spuse:

– Am să vorbesc, dar nu cu *sbirri*-i ăștialaltți aici.

Sbirri era expresia vulgară și jignitoare pentru Poliția Securității.

Velardi le ordonă celor patru polițiști să iasă din cameră, dar ofițerului îi făcu semn să rămână. Îi mai dădu de înțeles și să fie gata să-și scoată pistolul. Apoi își îndreptă întreaga atenție asupra lui Stefan Andolini.

– Vreau orice informație despre cum aș putea să pun mâna pe Guiliano, spuse el. Ultima oară te-ai întâlnit cu el și cu Pisciotta.

Stefan Andolini râse, chipul său de ucigaș strâmbându-se într-o grimasă plină de răutate. Pielea țepoasă cu barba roșie părea să dogorească a violență.

Nu era de mirare că-l numeau *Fra Diavolo*, își spuse Velardi. Era un om cu adevărat periculos. Habar n-avea, fără-ndoială, ce i se pregătea.

Velardi îi spuse calm:

– Răspunde-mi la-ntrebare sau pun să te întindă pe *cassetta*.

Andolini zise cu dispreț:

– Trădător ticălos ce ești, mă aflu sub protecția Ministrului Trezza și a lui Don Croce. Când ei mă vor scoate de-aici, am să le smulg *sbirri*-lor tăi inima din piept.

Velardi ridică mâna și-l palmui pe Andolini peste față de două ori, o dată cu palma, apoi cu dosul. Văzu sângele izvorând din gura celuiilalt și turbarea din ochi. Intenționat, se întoarse cu spatele, să se așeze la birou.

În acel moment, mânia orbindu-i instinctul de supraviețuire, Stefan Andolini înșfăcă pistolul din teaca de la centura Inspectorului și încercă să tragă. Exact în aceeași clipă, ofițerul de poliție își scoase propriul pistol și descărcă patru gloanțe în trupul lui Andolini. Andolini fu azvârlit în perete și de acolo se

prăbuși pe podea. Cămașa albă îi era pătată complet de sânge și, își spuse Velardi, se asorta chiar drăguț cu părul lui. Se aplecă și îi luă pistolul din mână, în timp ce alți polițiști năvăleau în cameră. Îl felicită pe Căpitan pentru promptitudine, iar apoi, sub ochii celui alt ofițer, își încarcă pistolul cu cartușele pe care le scosese din el înaintea întâlnirii. Nu vroia ca ofițerul său să-și facă iluzii că s-ar putea lăuda într-adevăr cu salvarea vieții unui șef neglijent al Poliției Securității.

Apoi le ordonă oamenilor lui să percheziționeze trupul neînsufletit. Așa cum bănuise, permisul de securitate cu margini roșii era în teancul documentelor de identitate pe care orice sicilian trebuia să le poarte asupra sa. Velardi luă permisul și-l băgă în seiful lui. Avea să i-l predea personal Ministrului Trezza și, cu puțin noroc, urma să obțină și permisul lui Pisciotta.

Pe punte, unul dintre oameni le aduse lui Michael și Clemenza ceșcuțe cu espresso fierbinte, pe care-l băură stând rezemați de copastie. Șalupa se îndrepta încet spre țărm, cu motorul oprit, și puteau vedea luminile de pe chei, vagi vârfuri de ac albastre.

Clemenza umbla împrejurul punții, dând ordine oamenilor înarmați și pilotului. Michael studie luminile albastre, ce păreau să alerge spre el. Ambarcațiunea lua viteză, și se părea că vâltoarea aceea a apei risipea întunericul nopții. O geană a zorilor se deschise pe cer, iar Michael putu vedea portul și plajele din Mazara del Vallo; dincolo de acestea, umbrelele colorate ale meselor de cafenea erau de un roz crepuscular.

La debarcare, îi așteptau trei mașini și șase oameni. Clemenza îl conduse pe Michael la vehiculul din frunte, un vechi automobil deschis unde nu se afla decât șoferul. Clemenza se așeză pe locul din față, iar Michael trecu în spate. Clemenza îi spuse:

— Dacă ne oprește o patrulă de carabinieri, te culci la podea. Nu putem pierde vremea pe drum, trebuie pur și simplu să-i dăm la o parte și să fugim.

Cele trei automobile de gabarit mare înaintau sub lumina palidă a zorilor printr-un peisaj aproape neschimbat de la nașterea lui Christos. Apeducte și țevi străvechi scui-pau apă peste câmpii. Era deja cald și umed, iar aerul era plin de mirosul florilor începând să se usuce în arșița verii siciliene. Treceau prin Selinunte, ruinele vechiului oraș grecesc, iar Michael putea

să vadă, din timp în timp, coloanele dărmate ale templelor de marmură, presărate în partea vestică a Siciliei de către coloniștii greci cu mai mult de două mii de ani în urmă. Aceste columnne se înălțau spectral în lumina galbenă, fragmentele lor de acoperișuri picurând negru, ca ploaia, profilate pe cerul albastru. Pământul negru și bogat părea o spumă la baza zidurilor falezelor de granit. Nu se zărea nici o casă, nici un animal, nici un om. Era un peisaj creat de lovitura unei gigantice spade.

Apoi cotiră spre nord să se înscrie pe drumul Trapani-Castelvetrano. Iar acum Michael și Clemenza erau mai atenți; pe acest drum avea să-i intercepteze Pisciotta și să-i ducă la Guiliano. Michael simți o tulburare intensă. Cele trei autoturisme mergeau acum mai încet. Clemenza avea un pistol automat depus pe scaunul din stânga sa, gata să-i scoată imediat țeava peste portieră. Ținea o mână pe armă. Soarele urcase în îndreptățița sa poziție dominantă, și avea razele de un auriu fierbinte. Mașinile continuau să înainteze încet; ajunseseră aproape de orașul Castelvetrano.

Clemenza ordonă șoferului să încetinească și mai mult. El și Michael așteptau un semn, oricare, de la Pisciotta. Ajunseseră acum la periferia orașului, drumul urcând pe o colină, și se opriră să poată privi în lungul străzii principale ce se întindea mai jos de ei. Din acest punct înălțat, Michael putea să vadă drumul dinspre Palermo înțesat cu vehicule – vehicule militare; străzile roiau de carabinieri în uniformele lor negre cu fireturi albe. Răsuna vaierul mai multor sirene, fără a părea să risipească mulțimile de oameni de pe strada principală. Deasupra zburau în cerc două avioane.

Șoferul ocări și apăsă pe frână în timp ce trăgea mașina la marginea drumului. Se întoarse spre Clemenza și întrebă:

– Vreți să mergem mai departe?

Michael simți un gol în stomac. Îl întrebă pe Clemenza:

– Câți oameni ați pus să ne aștepte în oraș?

– Nu destui, răspunse acru Clemenza; chipul său avea o înfățișare aproape speriată. Mike, trebuie să plecăm de-aici. Trebuie să ne înapoiem la barcă.

– Așteaptă, spuse Michael, văzând acum căruța și măgarul trudind în susul colinei spre ei. Vizitiul era un bătrân cu pălărie de paie, trasă apăsă pe cap. Căruța avea roțile, oiștile și laturile pictate cu legende. Se opri în dreptul lor. Chipul căruțașului era zbârcit și fără expresie, iar brațele, nefiresc de musculoase, le

avea goale până la umeri, căci nu purta decât o vestă neagră și niște pantaloni largi de prelată. Veni lângă mașină și spuse:

– Don Clemenza, dumneavoastră sunteți?

În glasul lui Clemenza se simți ușurarea:

– Zu Peppino, ce naiba se petrece aici? De ce n-au venit oamenii mei să mă prevină?

Chipul împietrit al lui Zu Peppino nu-și schimbă expresia.

– Vă puteți întoarce în America, spuse el. L-au masacrat pe Turi Guiliano.

Michael se simțea cuprins de o amețală ciudată. Deodată, în acel moment, lumina păru să se prăbușească din cer. Se gândi la bătrânii părinți, la Justina care aștepta în America, la Aspanu Pisciotta și la Stefan Andolini. La Hector Adonis. Căci Turi Guiliano fusese luceafărul vieții lor, și nu era posibil ca lumina lui să nu mai existe.

– Ești sigur că de el e vorba? Întrebă cu glas răgușit Clemenza.

Bătrânul ridică din umeri:

– Unul din vechile trucuri ale lui Guiliano era să lase un cadavru sau un manechin pentru a-i ademini pe carabinieri, astfel ca el să-i poată ucide. Dar au trecut de-atunci două ore și până acum nu s-a-ntâmplat nimic. Trupul continuă să zacă în curtea unde l-au omorât. Au venit deja gazetari de la Palermo cu aparatele lor și fotografiază pe toată lumea, până și pe măgarul meu. Așa că, credeți ce vreți.

Lui Michael îi era rău, dar reuși să spună:

– Va trebui să intrăm și să ne uităm. Vreau să mă asigur.

– Viu sau mort, interveni dur Clemenza, acum nu-l mai putem ajuta. Te duc acasă, Mike.

– Nu, replică încet Michael. Trebuie să intrăm. Poate ne așteaptă Pisciotta. Sau Stefan Andolini. Să ne spună ce să facem. Poate că nu e el, nu-mi vine să cred c-ar fi el. Nu putea să moară, nu când era atât de aproape de salvare. Nu când Testamentul lui e la loc sigur, în America.

Clemenza oftă. Vedeă expresia de suferință de pe chipul lui Michael. Poate că nu era Guiliano; poate-i aștepta Pisciotta să aranjeze o întâlnire. Poate că toate astea făceau parte dintr-un complot legat de evadarea lui, pentru a distra atenția autorităților, dacă-i erau cumva pe urme.

Acum soarele se ridicase complet. Clemenza le ordonă oamenilor săi să-și parcheze mașinile și să-l urmeze. Apoi, el și Michael parcurseră pe jos restul străzii, care gemea de lume. Erau adunați în jurul intrării pe o stradă laterală, plină de mașini militare și blocată de un cordon de carabinieri. Pe această stradă laterală se afla un șir de case rare, despărțite de curți. Clemenza și Michael se opriră în spatele mulțimii, privind împreună cu ceilalți. Ofițerul de carabinieri permitea accesul jurnaliștilor și oficialităților dincolo de cordonul de gardă după ce le examina acreditările. Michael îl întrebă pe Clemenza:

– Poți rezolva să trecem de ofițerul ăla?

Clemenza îl luă pe Michael de braț și-l conduse afară din mulțime.

După o oră se aflau într-una din casele mici de pe o stradă laterală. Și această casă avea o curticică și n-o despărțeau decât douăzeci de porți de locul unde se adunase lumea. Clemenza îl lăsă pe Michael acolo cu patru oameni, apoi el și alți doi ieșiră din nou în oraș. Lipsiră timp de o oră, iar la întoarcere Clemenza era vizibil rău zguduit.

– Semne rele, Mike, spuse el. O aduc pe mama lui Guillianio de la Montelepre ca să identifice cadavrul. Colonelul Luca, Comandantul Forței Speciale, e aici. Și reporteri din toată lumea sosesc cu avioanele, chiar și din State. Orașul ăsta o să fie o casă de nebuni. Trebuie să plecăm.

– Măine, răspunse Michael. Vom fugi mâine. Acum să vedem dacă putem trece de gărzile alea. Ai făcut ceva în sensul ăsta?

– Încă nu.

– Atunci să ieșim și să vedem ce putem rezolva.

În ciuda protestelor lui Clemenza, ieșiră pe stradă. Tot orașul era năpădit de carabinieri. Trebuie că erau cel puțin o mie, își spuse Michael. Și, de asemenea, sute de fotografi. Strada era blocată cu dube și automobile, și nu exista nici o cale să te apropii de curte. Văzură un grup de ofițeri superiori intrând într-un restaurant, și se răspândi șoapta că acela era Colonelul Luca și statul său major, luând un prânz sărbătoresc. Michael îl zări pe Colonel. Era un om scund și vânos, cu fața tristă, și, datorită căldurii, își scosese chipiul cu fireturi și-și ștergea capul parțial chel cu o batistă albă. O ciurdă de fotografi îi imortalizau chipul și o haită de gazetari îi puneau întrebări. Îi alungă cu o mișcare a mâinii, fără să le răspundă, și dispăru în restaurant.

Străzile oraşului erau atât de ticsite de lume, încât Michael şi Clemenza abia se puteau mişca. Clemenza decise să se întoarcă la casa aceea şi să aştepte informaţii. Mai târziu în cursul după-amiezei, un om de-al lui aduse ştirea că Maria Lombardo identificase cadavrul ca aparţinând fiului ei.

Cinară pe terasa unei cafenele. Era acolo un radio care urla buletine de ştiri despre moartea lui Guiliano. Se transmitea că poliţia înconjurase o casă în care credea că se ascunde Guiliano. Când acesta ieşise, i se ordonase să se predea. El deschisese imediat focul. Căpitanul Perenze, şeful de stat-major al Colonelului Luca, dădea interviuri, la radio, unui grup de ziaristi. Le spunea cum Guiliano o luase la fugă, iar el, Căpitanul Perenze, îl urmărise, prinzându-l într-un colţ al curţii. Guiliano se răsucise ca un leu încolţit, spunea Căpitanul Perenze, iar el, Perenze, îi răspunsese la foc şi-l ucisese. Toţi cei din restaurant ascultau radioul. Nimeni nu mânca. Chelnerii nici măcar nu se mai prefăceau că servesc; ascultau şi ei. Clemenza se întoarse spre Michael şi-i zise:

– Toată treaba asta pute. Plecăm diseară.

Dar, în acel moment, în jurul cafenelei strada se umplu de agenţi ai Poliţiei Securităţii. O maşină oficială trase lângă trotuar şi din ea coborî Inspectorul Velardi. Veni la masa lor şi-i puse o mână pe umăr lui Michael.

– Eşti arestat, spuse el; îl ţintui pe Clemenza cu ochii săi albaştri-îngheţaţi. Şi, ca să ne porţi noroc, te luăm şi pe dumneata alături de el. Un mic sfat. Am o sută de oameni în jurul acestei cafenele. Nu faceţi tăraboii, că vă duceţi după Guiliano în iad.

O dubă a poliţiei parcă alături. Agenţii Securităţii îi năpădiră pe Michael şi Clemenza, percheziţionându-i şi apoi împingându-i brutal în dubă. Câţiva fotoreporteri care mâncau în cafenea săriseră în picioare cu aparatele, dar fură imediat respinşi de bastoanele Poliţiei Securităţii. Inspectorul Velardi privi toate acestea cu un zâmbet de cruzime satisfăcută.

A doua zi, tatăl lui Turi Guiliano vorbi din balconul casei sale din Montelepre populaţiei adunate în stradă. Conform vechii tradiţii siciliene, declară vendetă împotriva celor ce-i trădaseră fiul. În mod special, declară vendetă contra omului care-l ucisese. Acel om, spuse el, nu era Căpitanul Perenze, nu era un carabinier. Omul pe care-l numi era Aspanu Pisciotta.

Capitolul 28

Aspanu Pisciotta simțise viermele negru al trădării crescându-i în inimă de-a lungul ultimului an.

Pisciotta fusese întotdeauna loial. Din copilărie, acceptase conducerea lui Guiliano fără invidie. Iar Guiliano proclamase mereu că Pisciotta era co-liderul bandei, nu unul dintre subșefi, ca Passatempo, Terranova, Andolini și Caporalul. Dar personalitatea lui Guiliano era atât de copleșitoare încât conducerea în doi deveni un mit; Guiliano ordona. Pisciotta o acceptă fără rezerve.

Guiliano era mai brav decât toți ceilalți. Tacticile lui în războiul de gherilă erau neîntrecute, capacitatea de a inspira iubire din partea poporului sicilian n-avea egal de la Garibaldi încoace. Era idealist și romantic, și avea viclenia sălbatică atât de admirată de sicilieni. Dar mai avea și defecte, pe care Pisciotta le vedea și încerca să le corecteze.

Când Guiliano insistă să li se dea săracilor cel puțin cincizeci la sută din prada bandei, Pisciotta îi spuse:

— Poți să fii bogat sau poți să fii iubit. Dar crezi că poporul Siciliei se va ridica și-ți va urma stindardul într-un război contra Romei? N-o vor face niciodată. Te vor iubi când îți iau banii, te vor ascunde când ai nevoie de adăpost, nu te vor trăda niciodată. Dar n-au în ei sămânță de revoluționari.

Pisciotta se opusese ascultării lingușelilor lui Don Croce și ale Partidului Creștin-Democrat. Se opusese zdrobirii organi-

zațiilor comuniste și socialiste din Sicilia. Când Guiliano sperase o iertare din partea creștin-democraților, Pisciotta spusese:

– N-au să te ierte niciodată, iar Don Croce nu-ți va permite nicicând să ai nici un fel de putere. Destinul nostru e să ne cumpărăm cu bani calea de ieșire din banditism sau să murim într-o bună zi ca bandiți. Nu e un mod rău de a muri, cel puțin nu pentru mine.

Dar Guiliano nu-l ascultase, iar asta stârnise în cele din urmă resentimentele lui Pisciotta și începuse creșterea acelui vierme ascuns al trădării.

Guiliano fusese întotdeauna un om încrezător, un inocent; Pisciotta văzuse tot timpul deslușit. O dată cu sosirea Colonelului Luca și a Forței lui Speciale, Pisciotta știuse că a sunat sfârșitul. Putuseră ei câștiga o sută de victorii, dar acum, o singură înfrângere ar fi însemnat moartea. La fel cum se certaseră Roland și Oliver în legenda lui Charlemagne, se certaseră și Guiliano cu Pisciotta, iar Guiliano fusese prea încăpățânat în eroismul său. Pisciotta se simțise ca Oliver cerșindu-i în repetate rânduri lui Roland să sune din corn.

Apoi, când Guiliano se îndrăgostise de Justina și se însurase cu ea, Pisciotta își dăduse seama că destinul lui și cel al lui Guiliano se despărțiseră cu adevărat. Guiliano avea să scape în America, să aibă o soție și copii. El, Pisciotta, va fi pentru totdeauna un fugar. Nu-l aștepta nicidecum o viață prea lungă; un glonț sau boala sa de plămâni aveau să-i pună capăt zilelor. Acesta era destinul lui. N-ar fi putut trăi niciodată în America.

Ceea ce-l îngrijora pe Pisciotta cel mai mult era faptul că Guiliano, care găsisese dragoste și tandrețe într-o tânără fată, devenise mai feroce ca bandit. Ômora carabinieri, câtă vreme înainte doar îi captura. Îl executase pe Passatempo în timp ce era încă în luna de miere. Nu mai arăta nici o milă față de nimeni pe care-l bănuia că ar fi informator. Pisciotta era terorizat că omul pe care-l iubise și-l apăraseră în toți acei ani se putea întoarce asupra lui. Era îngrijorat că dacă Guiliano ar afla despre unele dintre lucrurile pe care le făcuse recent, ar putea fi și el executat.

Don Croce studiasse îndeaproape în ultimii trei ani relația dintre Guiliano și Pisciotta. Ei reprezentau unicul pericol față de planurile lui imperiale. Erau singurele obstacole în calea

stăpânirii lui asupra Siciliei. La început, crezuse că va putea face din Guiliano și banda lui forța armată a Prietenilor Prietenilor. Îl trimisese pe Hector Adonis să-l tatoneze pe Guiliano. Propunerea era clară. Turi Guiliano avea să fie marele războinic, Don Croce, marele om de stat. Dar Guiliano ar fi trebuit să-și îndoieie genunchiul, și asta refuza s-o facă. Avea propria sa stea pe care să și-o urmeze: să-i ajute pe săraci, să facă din Sicilia o țară liberă, să înlăture jugul Romei. Pe acestea Don Croce nu le putea înțelege.

Dar, din 1943 până-n 1947, steaua lui Guiliano fusese în ascensiune. Don-ul încă mai trebuia să-i contopească pe Prieteni într-o singură forță unificată. Prietenii nu-și reveniseră de pe urma cumplitei decimări a rândurilor lor de către guvernul fascist al lui Mussolini. Așa că Don-ul îmblânzise puterea lui Guiliano, atrăgându-l într-o alianță cu Partidul Creștin-Democrat. Între timp, își reclădise că nou imperiul mafiot și așteptase momentul potrivit. Prima sa lovitură, ticluirea masacrului de la Portella della Ginestra, cu vina căzând asupra lui Guiliano, fusese o capodoperă, dar nu-și putea aroga meritul de drept. Acea lovitură distrusese orice șansă ca guvernul de la Roma să-l poată ierta pe Guiliano și să-l susțină lupta pentru putere în Sicilia. Iar când Guiliano îi executase pe cei șase șefi ai Mafiei, Don-ul nu mai avusese de ales. Prietenii Prietenilor și banda lui Guiliano trebuiau să se înfrunte pe viață și pe moarte.

Așa că Don Croce se concentrase și mai intens asupra lui Pisciotta. Pisciotta era deștept, dar deștept așa cum sunt tinerii – adică nu acorda deplină greutate teroilor ascunse și răutăților din inimile celor mai buni dintre oameni. Iar Pisciotta mai avea și gustul roadelor și al ispitelor lumești. Câtă vreme Guiliano disprețuia banii, Pisciotta îndrăgea recompensele aduse de bani. Guiliano n-avea nici o para pentru el personal, deși câștigase peste un miliard de lire din crimele lui. Își împărțea partea din pradă celor nevoiași și pentru a ajuta la întreținerea familiei.

Dar Don Croce observase că Pisciotta purta la Palermo costumele cele mai elegant croite și vizita bordelurile cele mai scumpe. De asemenea, familia lui Pisciotta trăia mult mai bine decât cea a lui Guiliano. Iar Don Croce află că Pisciotta avea bani depuși sub nume false la băncile din Palermo, și că luase și alte măsuri de prevedere pe care nu și le-ar lua decât un om interesat să rămână în viață. Ca, de pildă, acte de identitate pe

trei nume diferite, o casă sigură pregătită în Trapani. Și mai știa Don Croce și că toate acestea erau secrete, ascunse de cunoștința lui Guillano. Așa că aștepta vizita lui Pisciotta, o vizită pe care Pisciotta i-o solicitase, știind că avea întotdeauna deschisă casa Don-ului, o aștepta, dar, cu interes și plăcere. Și, totodată, cu prudență și clarviziune. Era înconjurat de gărzi înarmate și-i alertase pe Colonelul Luca și pe Inspectorul Velardi să fie gata pentru o conferință dacă totul mergea bine. Dacă nu, dacă-l judecase greșit pe Pisciotta sau dacă aceasta era o trădare cu trei straturi de vopsea, coaptă de Guiliano ca să-l ucidă pe Don, atunci ar fi fost grav pentru Aspanu Pisciotta.

Pisciotta îngădui să fie dezarmat înainte de a fi condus în fața lui Don Croce. N-avea nici o teamă, căci tocmai îi făcuse Don-ului un imens serviciu, cu câteva zile în urmă; îl prevenise asupra planului lui Guiliano de a ataca hotelul.

Cei doi bărbați rămaseră singuri. Servitorii lui Don Croce pregătiseră o masă cu mâncăruri și vin, iar Don Croce, ca o gazdă rustică de modă veche, îi umplu lui Pisciotta farfuria și paharul.

— Vremurile bune s-au sfârșit, spuse Don Croce. Acum trebuie să fim foarte serioși, dumneata și cu mine. A sosit timpul să luăm decizia care ne va hotărî viețile. Sper că ești gata să ascuți ceea ce am să-ți spun.

— Nu știu care vă e necazul, îi răspunse Pisciotta Don-ului. Dar știu că trebuie să fiu foarte deștept pentru a-mi salva pielea.

— Nu dorești să emigrezi? întrebă Don-ul. Te-ai putea duce în America cu Guiliano. Vinul nu e la fel de bun, iar untdelemnul de măsline e apă, și mai au și scaunul electric, la urma urmei nu-s la fel de civilizați ca guvernul nostru de-aici. N-ai putea face nimic pripit. Dar viața acolo nu-i chiar atât de rea.

Pisciotta răsă:

— Ce să fac eu în America? Am să-mi încerc șansele aici. O dată ce Guiliano se va fi dus, n-au să mă mai caute așa de stăruitor, iar munții sunt adânci.

— Tot mai ai necazuri cu plămânii? întrebă, plin de solicitudine, Don Croce. Îți iei medicamentul?

— Da. Asta nu-i o problemă. Sunt șanse ca plămânii mei să nu aibă niciodată prilejul de a mă omorî.

Îi rânji lui Don Croce.

– Hai să stăm de vorbă ca doi sicilienii, propuse grav Don-ul. Când suntem copii, când suntem tineri, e firesc să ne iubim prietenii, să fim generoși cu ei, să le iertăm greșelile. Fiecare zi e una nouă, privim înainte spre viitor cu plăcere și fără frică. Lumea însăși nu-i așa de primejdioasă; e o perioadă fericită. Dar, pe măsură ce îmbătrânim și trebuie să ne câștigăm pâinea, prietenia nu mai tezistă tot atât de ușor. Trebuie să fim permanent în gardă. Cei mai în vârstă nu se mai îngrijesc de noi, iar noi nu ne mai mulțumim cu plăcerile simple ale copilăriei. Mândria crește înlăuntrul nostru – dorim să devenim mari, puternici sau bogați, ori pur și simplu să ne păzim de nenoroc. Știu cât de mult îl iubești pe Turi Guiliano, dar acum trebuie să te întrebi care e prețul acestei iubiri? Și după toți acești ani, încă mai există, oare, sau nu mai este decât amintirea existenței ei?

Îl așteptă pe Pisciotta să dea un răspuns, dar acesta îl privi cu o față mai împietrită decât stâncile de pe Munții Cammarata, și la fel de albă. Căci chipul lui Pisciotta devenise foarte palid.

Don Croce continuă:

– Nu-i pot permite lui Guiliano să trăiască sau să fugă. Dacă-i rămâi credincios, atunci și tu vei fi dușmanul meu. Să știi asta. Cu Guiliano dus, nu mai poți rămâne viu în Sicilia fără protecția mea.

– Testamentul lui Turi e în siguranță la prietenii lui din America, spuse Pisciotta. Dacă-l uidești, acel Testament va fi dat publicității și guvernul o să cadă. Un nou guvern v-ar putea sili să vă retrageți la ferma din Villaba, sau chiar mai rău.

Don-ul chicoti. Apoi râse tunător. Spuse cu dispreț:

– Ai citit Testamentul ăla faimos?

– Da, răspunse Pisciotta, surprins de reacția Don-ului.

– Eu nu. Dar m-am hotărât să acționez ca și cum nici n-ar exista.

– Îmi cereți să-l trădez pe Guiliano, spuse Pisciotta. Ce vă face să credeți că este posibil?

Don Croce surâse:

– M-ai avertizat despre atacul lui asupra hotelului meu. Țăsta n-a fost un act de prietenie?

– Am făcut-o pentru Guiliano, nu pentru dumneavoastră, răspunse Pisciotta. Turi nu mai judecă rațional. Plănuiește să vă ucidă. O dată ce ați murit, știu că nu mai e nici o speranță pentru

nici unul din noi. Prietenii Prietenilor nu vor avea un moment de odihnă până ce nu murim, Testament, ne-Testament. Ar fi putut ieși din țară de zile-ntregi, dar zăbovește, sperând să-și împlinească răzbunarea și să vă ia viața. Am venit la această întâlnire ca să fac un aranjament cu dumneavoastră. Guiliano va părăsi țara asta în următoarele câteva zile, și va pune capăt vendetei. Lăsați-l să plece.

Don Croce se rezemă, retrăgându-se de deasupra farfuriei cu mâncare de pe masă. Sorbi din paharul cu vin.

– Vorbești copilării. Am ajuns la sfârșitul istoriei. Guiliano e prea periculos ca să mai rămână viu. Dar eu nu-l pot ucide. Trebuie să trăiesc în Sicilia – nu-i pot omori cel mai mare erou și să-mi asum tot ce ar mai urma. Prea mulți oameni îl iubesc pe Guiliano, prea mulți din cei ce l-au urmat vor căuta să-i răzbune moartea. Trebuie să fie carabinieri cei care vor face treaba. În felul ăsta trebuie aranjate lucrurile. Iar dumneata ești singurul care-l poate atrage pe Guiliano într-o asemenea capcană.

Tăcu o clipă, apoi spuse chibzuit:

– Sfârșitul lumii voastre a sosit. Poți rămâne alături de ea în timp ce se distruge sau să pășești afară din acea lume și să trăiești în alta.

– Chiar și sub proteoția lui Christos să fiu, tot n-aș mai avea mult de trăit dacă s-ar afla că l-am trădat pe Guiliano, spuse Pisciotta.

– Nu trebuie decât să-mi spui unde te vei reîntâlni cu el, stăruie Don Croce. Nimeni nu va mai ști. Voi aranja eu lucrurile cu Colonelul Luca și cu Inspectorul Velardi. De restul au să se îngrijească ei.

Tăcu un moment.

– Guiliano s-a schimbat. Nu mai e tovarășul tău din copilărie, nu-ți mai e cel mai bun prieten. E un om care-și vede de-ale lui. Așa cum și tu trebuie să faci acum.

Și astfel, în seara zilei de 5 iulie, în timp ce se îndrepta spre Castelvetro, Pisciotta se legase prin jurământ de Don Croce. Îi spusese unde se va întâlni cu Guiliano, și știa că Don-ul le-o va spune Colonelului Luca și Inspectorului Velardi. Nu le spusese că va fi în casa lui Zu Peppino, ci doar că în orașul Castelvetro. Și-i avertizase să aibă grijă, căci Guiliano deținea un al șaptelea simț de depistare a capcanelor.

Dar când Pisciotta ajunsese la casa lui Zu Peppino, bătrânul căruțaș îl salută cu o răceală necaracteristică. Pisciotta se întrebă dacă moșneagul îl bănuia. Trebuie că observase neobișnuita agitație a carabinierilor din oraș și, cu acea exacerbată suspiciune siciliană ce nu dă greș, adunase doi și cu doi.

Un moment, Pisciotta simți un fior sfredelitor de suferință. Iar apoi, un alt gând chinuitor. Ce se întâmpla dacă mama lui Guiliano avea să afle că dragul ei Aspanu era acela ce-i trădase fiul? Dacă într-o zi va sta în fața lui, îl va scuipa în obraz și-l va face trădător și ucigaș? Plânseșeră unul în brațele celuilalt, iar el jurase că-i va apăra fiul și-i dăduse o sărutare de Iudă. Un moment, se gândi să-l omoare pe bătrân; sau să se sinucidă.

Zu Peppino spuse:

– Dacă-l cauți pe Turi, a fost aici și a plecat.

I se făcu milă de Pisciotta; omul era alb la față, părea să se sufoce.

– Vrei un lichior de anason?

Pisciotta scutură din cap și se întoarse să plece. Bătrânul mai spuse:

– Ai grijă, orașul e plin de carabinieri.

Pisciotta simți un fulger de groază. Fusesse un prost să nu-și dea seama că Guiliano va mirosi capcana. Și dacă acum Guiliano avea să-l miroase și pe trădător?

Pisciotta ieși din casă în fugă, dădu ocol orașului, apoi o luă pe potecile din câmp, care aveau să-l ducă la al doilea loc de întâlnire, Acropolea Selinus din vechiul oraș-fantomă Selinunte.

Ruinele străvechiului oraș grecesc scânteiau în lumina lunii de vară. În mijlocul lor, Guiliano ședea pe treptele de piatră măcinată ale templului, visând la America.

Simțea o melancolie copleșitoare. Vechile visuri dispăruseră. Fusesse atât de plin de speranță pentru viitorul său și viitorul Siciliei; crezuse cu atâta convingere în nemurirea lui. Cât de mulți oameni îl iubiseră! Cândva, el fusese binecuvântarea lor, iar acum – i se părea lui Guiliano – era blestemul lor. În pofida oricărei rațiuni, se simțea părăsit. Dar încă îl mai avea pe Aspanu Pisciotta. Și urma să vină o zi când ei doi împreună vor reînvia toate acele vechi iubiri și vechi visuri. La urma urmei, la început nu fuseseră decât ei doi.

Luna dispăru, și străvechiul oraș se făcu nevăzut în beznă; acum ruinele păreau niște schelete schițate pe pânza neagră a

noptii. Din întunecimea aceea se auzi foșnet de pietricele și pământ, iar Guiliano își rostogoli trupul înapoi între coloanele de marmură, cu pistolul automat pregătit. Luna ieși senină din nori, și îl văzu pe Aspanu Pisciotta stând pe strada largă și ruinată ce cobora de pe acropole.

Pisciotta coborî încet cărarea prunduită, căutând din ochi, glasul său șoptind numele lui Turi. Guiliano, ascuns după coloanele templului, așteptă până ce Pisciotta trecu de el, apoi păși înapoi la el.

– Aspanu, iar am câștigat, spuse, jucând vechiul lor joc copilăresc. Fu surprins când Pisciotta se răsuci pe călcăie, îngrozit.

Guiliano se așeză pe trepte și-și puse arma alături.

– Hai și stai și tu jos puțin, îl chemă. Trebuie să fii obosit, și s-ar putea ca asta să fie ultima ocazie când mai putem sta de vorbă.

Pisciotta spuse:

– Putem vorbi la Mazara del Vallo, acolo vom fi mai în siguranță.

– Avem destul timp, și iar ai să scuipi sânge dacă nu te odihnești. Acum hai, așază-te lângă mine.

Și Guiliano se așeză pe treapta de sus.

Îl văzu pe Pisciotta dându-și jos arma de pe umăr și crezu că vrea s-o pună deoparte. Se ridică în picioare și întinse mâna să-l ajute pe Aspanu să urce treptele. Dar apoi își dădu seama că prietenul său îndrepta pușca spre el. Îngheță. Pentru prima oară în șapte ani era luat pe nepregătite.

Mintea lui Pisciotta era măcinată de spaima tuturor întrebărilor lui Guiliano, dacă ar fi apucat să vorbească. Îl va întreba: „Aspanu, cine e Iuda al bandei noastre? Aspanu, cine l-a avertizat pe Don Croce? Aspanu, cine a adus carabinieri în Castelvetro? Aspanu, de ce te-ai întâlnit cu Don Croce?” Și, mai presus de orice, se temea că Guiliano va spune: „Aspanu, tu ești fratele meu”. Această teroare finală îl făcu pe Pisciotta să apese pe trăgaci.

Torentul de gloanțe zbură în aer mâna lui Guiliano și-i zdrobi trupul. Pisciotta, îngrozit de propria-i faptă, îl așteptă să cadă. În loc de asta, Guiliano coborî încet treptele, cu sângele siroindu-i din răni. Cuprins de o spaimă superstițioasă, Pisciotta se întoarse și fugi; îl zări însă pe Guiliano alergând după el, apoi îl văzu prăbușindu-se.

Dar Guiliano, murind, crezu că încă mai fugea. Neuronii sfârâmați din creierul său se încurcaseră, și i se părea că fuge prin munți cu Aspanu, în urmă cu șapte ani, că vede apa proaspătă revărsându-se din străvechile cisterne romane, că simte mirosul florilor ciudate, îmbătându-l, că fuge pe lângă sfinții martiri așezați în lăcașurile lor ferecate, și țipa, ca în noaptea aceea: „Aspanu, cred!“, crezând în destinul său fericit, în dragostea adevărată a prietenului său. Apoi, blândețea morții îl eliberă de cunoștința trădării acestuia și a înfrângerii lui finale. Muri în timp ce visa.

Aspanu Pisciotta fugi. Fugi peste câmpuri, până la drumul spre Castelvetro. Acolo se folosi de permisul său special pentru a-i contacta pe Colonelul Luca și Inspectorul Velardi. Ei fură cei ce lansară povestea că Guiliano căzuse într-o capcană și fusese ucis de Căpitanul Perenze.

Maria Lombardo Guiliano se sculă devreme în acea dimineață de 5 iulie 1950. Fusese trezită de o bătaie la ușă; soțul ei coborâse să deschidă. Revenise în dormitor și-i spusese că trebuie să plece și că s-ar putea să lipsească toată ziua. Ea privise pe fereastră și-l văzuse urcându-se în căruța trasă de măgar a lui Zu Peppino, cu legendele acelea pictate multicolor pe laturi și pe roți. Aveau oare vești de la Turi, îi reușise evadarea în America sau se întâmplase ceva rău? Simțea neliniștea familiară crescând până la groaza pe care o simțise în tot timpul ultimilor șapte ani. O îngrijora și, după ce făcu curat în casă și pregăti legumele pentru mesele de peste zi, deschise ușa și privi afară în stradă.

Via Bella era pustie, nu se vedea nici un vecin. Și nici copii jucându-se. Mulți dintre bărbați erau în închisoare sub bănuiala de-a fi conspiratori cu banda lui Guiliano. Femeile erau prea înspăimântate pentru a-și lăsa copiii afară pe străzi. Plutoane de carabinieri stăteau la ambele capete ale Viei Bella. Soldați cu puștile agățate pe umăr patrolau încoace și-ncolo. Văzu alți soldați, sus pe acoperișuri. Jeep-uri militare erau parcate lângă clădiri. O mașină blindată bloca intrarea pe Via Bella, aproape de Cazarma Bellampo. Două mii de oameni din armata Colonelului Luca ocupau orașul Montelepre, și stârniseră dușmănia orașenilor molestând femeile, speriind copiii, agresându-i fizic pe bărbații ce nu fuseseră aruncați în temniță. Și toți acești

soldați se aflau aici pentru a-i omori ei fiul. Dar el zburase în America, avea să fie liber, iar la timpul convenit, ea și soțul ei îl vor reîntâlni acolo. Aveau să trăiască în libertate, fără temeri.

Intră din nou în casă și-și găsi treburi de făcut. Se duse pe balconul din dos și privi munții. Munții aceia din care Guiliano privise această casă prin binoclu. Întotdeauna îi simțise prezența; acum n-o mai simțea. Era, cu siguranță, în America.

O bătaie puternică în ușă o făcu să înghețe de spaimă. Încet, se duse să răspundă. Și în față-i apărură Hector Adonis, care o privea într-un fel cum nu-l mai văzuse niciodată. Era neras, cu părul în neorânduială, nu purta cravată. Cămașa de sub jachetă îi era șifonată și avea gulerul murdar. Dar ceea ce observă ea în primul rând fu că orice urmă de demnitate îi dispăruse de pe chip. Era schimonosită de o durere deznădăjduită. Ochii îi înotau în lacrimi în timp ce-o privea. Femeia lăsă să-i scape un țipăt înăbușit.

Adonis intră în casă și spuse:

– Nu, Maria, te implor.

Un foarte tânăr locotenent de carabinieri intră împreună cu el. Maria Lombardo privi pe lângă ei în stradă. În fața casei erau parcate trei mașini negre, cu șoferi carabinieri. Câte un pâlcc de oameni înarmați stăteau de fiecare parte a ușii.

Locotenentul era tânăr și rumen în obraji. Își scoase boneta și o puse sub braț.

– Sunteți Maria Lombardo Guiliano? Întrebă el formal. Avea accent nordic, din Toscana.

Maria Lombardo răspunse că da. Vocea ei era un horcăit de disperare. Nu avea nici un strop de salivă în gură.

– Trebuie să vă cer să mă însoțiți la Castelvetro, spuse ofițerul. Am o mașină care ne așteaptă. Prietenul dumneavoastră, aci de față, ne va însoți. Dacă sunteți de acord, firește.

Ochii Mariei Lombardo se deschiseră larg. Spuse cu o voce mai fermă:

– Din ce motiv? Nu știu nimic de Castelvetro, nici vreo persoană de-acolo.

Glasul locotenentului deveni mai moale, ezitant:

– Se află acolo un om pe care am dori să-l identificați. Credem că e fiul dumneavoastră.

– Nu este fiul meu, el nu se duce niciodată la Castelvetro, spuse Maria Lombardo. E mort?

– Da, răspunse ofițerul.

Maria Lombardo slobozi un vaier lung și căzu în genunchi.

– Fiul meu nu se duce niciodată la Castelvetro, repetă.

Hector Adonis veni la ea și-i puse o mână pe umăr:

– Trebuie să te duci. Poate e unul din trucurile lui, a mai făcut asta și-nainte.

– Nu, se îndârji ea. Nu mă duc. Nu mă duc.

Locotenentul întrebă:

– Soțul este acasă? L-am putea lua pe dumnealui în locul dumneavoastră.

Maria Lombardo își aminti că Zu Peppino îl chemase pe bărbatul ei dis-de-dimineață. Își aminti presentimentul rău pe care-l avusese la vederea căruței aceleia pictate, cu măgăruș.

– Așteptați, spuse. Intră în dormitorul ei și se schimbă într-o rochie neagră, punându-și și un șal negru pe cap. Locotenentul îi deschise ușa să iasă. Coborî în stradă. Soldații înarmați se vedeau pretutindeni. Privi în lungul Viei Bella, spre locul unde începea piața. În lumina pâlپاitoare de iulie avu o viziune clară cu Turi și Aspanu ducându-și măgarul la împerechere, în urmă cu șapte ani lungi, în ziua când avea să devină un ucigaș și un om în afara legii. Izbucni în plâns, iar locotenentul îi luă brațul și o ajută să urce într-una din mașinile negre ce așteptau. Hector Adonis intră lângă ea. Mașina porni printre grupurile tăcute de carabinieri, iar femeia își îngropă fața în umărul lui Hector Adonis, fără ca acum să mai plângă, dar într-o teroare de moarte la gândul a ceea ce-avea să vadă la capătul călătoriei.

Trupul lui Turi Guiliano zăcea în curte de trei ore. Părea că doarme, cu fața în jos și întoarsă spre stânga, un picior îndoit din genunchi, corpul întins. Dar cămașa albă era aproape stacojie. Lângă brațul mutilat se afla un pistol-mitralieră. Fotoreporterii de la ziare și gazetarii din Palermo și Roma erau deja la fața locului. Un fotograf al revistei *Life* lua instantanee cu Căpitanul Perenze, imaginea urmând să apară cu textul că acesta îl ucisese pe marele Guiliano. În poză, chipul Căpitanului Perenze era blajin, trist și, de asemenea, puțin mirat. Purta pe cap o bonetă care-l făcea să semene mai degrabă cu un băcan afabil decât cu un ofițer de poliție.

Dar fotografiile lui Turi Guiliano fură cele care umplură ziarele din lumea-ntregă. Pe mâna întinsă se găsea inelul cu smarald pe care-l luase de la Ducesă. Împrejurul mijlocului

purta centura cu catarama de aur având gravați leul și pajura. O băltoacă de sânge se întinsese sub cadavru.

Înainte de sosirea Mariei Lombardo, trupul fu luat și dus la morga orașului și depus pe o uriașă lespede ovală de marmură. Morga făcea parte din cimitir, care era încercuit de chiparoși înalți și negri. Aici fu adusă Maria Lombardo și invitată să șadă pe o bancă de piatră. Îi așteptau pe Colonel și Căpitan să-și încheie masa victoriei la Hotelul Selinus din apropiere. Maria Lombardo începu să plângă la vederea jurnaliștilor, a orașenilor curioși, a mulțimii de carabinieri ce se străduiau să-i țină sub control. Hector Adonis încerca să-i aline durerea.

În cele din urmă o conduseră în morgă. Oficialii din jurul mesei de marmură puneau întrebări. Ridică ochii și văzu chipul lui Turi.

Niciodată nu arătase atât de tânăr. Arăta așa cum arătase în copilărie după o extenuantă zi de joacă împreună cu Aspanu. Nu se vedea nici un semn pe fața lui, doar o mânjitură de praf acolo unde fruntea îi zăcuse în curte. Realitatea o făcu să fie mai sobră, o calmă. Răspunse la întrebări.

– Da, spuse, acesta e fiul meu Turi, născut din trupul meu acum douăzeci și șapte de ani. Da, îl identific.

Oficialitățile continuau să-i vorbească, dându-i hârtii la semnat, dar nu-i auzea pe oamenii ăștia, nici nu-i vedea. Nu vedea și nu auzea gloata ce se îmbulzea în jurul ei, ziariștii tipând, fotografii luptându-se cu carabinieri să facă poze.

Îl sărută pe frunte, la fel de albă ca marmura vârstată cu cenușiu, îi sărută buzele ce se învinețeau, mâna prefăcută de gloanțe într-o masă informă. Mîințele i se dizolvă în suferință.

– Oh, sângele meu, sângele meu, de ce moarte cumplită ai murit...!

Atunci își pierdu cunoștința și, când medicul de gardă îi făcu o injecție și-și reveni în simțiri, insistă să meargă în curtea unde fusese găsit trupul fiului ei. Acolo îngenunche și sărută petele de sânge de pe pământ.

Când fu adusă acasă la Montelepre, își găsi soțul așteptând-o. Atunci află că ucigașul fiului ei era dragul său de Aspanu.

Capitolul 29

Michael Corleone și Peter Clemenza fură transportați la închisoarea din Palermo imediat după arestare. De acolo fură duși în biroul Inspectorului Velardi pentru a fi interogați.

Velardi avea alături de el șase ofițeri de carabinieri, înarmați până-n dinți. Îi salută pe Michael și pe Clemenza cu o curtoazie rece și-i vorbi mai întâi lui Clemenza:

– Sunteți cetățean american. Aveți un pașaport în care scrie că ați venit aici ca să-i faceți o vizită fratelui dumneavoastră. Don Domenic Clemenza din Trapani. Un om foarte respectabil, mi se spune. Un om „de respect“.

Rosti expresia tradițională cu sarcasm evident.

– Vă găsim cu acest Michael Corleone, și sunteți înarmat cu arme aducătoare de moarte în orașul unde Turi Guiliano și-a găsit sfârșitul cu doar câteva ore mai-nainte. Binevoiți să faceți o declarație?

Clemenza spuse:

– Ieșiserăm la vânătoare, căutam iepuri și vulpi. Când ne-am oprit la o cafenea să ne luăm cafeaua de dimineață, am văzut toată agitația din Castelvetro. Așa că ne-am dus și noi să vedem ce s-a întâmplat.

– În America, împușcați iepurii cu pistolul-mitralieră? întrebă Inspectorul Velardi; se întoarse spre Michael Corleone. Ne-am mai întâlnit, dumneata și cu mine, știm pentru ce vă aflați aici. Iar prietenul dumitale cel gras știe și el. Dar lucrurile

s-au schimbat de când am luat acea masă fermecătoare cu Don Croce, acum câteva zile. Guiliano e mort. Sunteți complice în conspirația criminală de a-i efectua evadarea. Nu mi se mai cere să tratez putregaiurile ca dumneata ca și cum ați fi ființe omenеști. Se pregătesc mărturisiri pe care vă recomand să le semnați.

În acel moment, în încăperea pătrunse un ofițer de carabinieri care-i șopti ceva Inspectorului Velardi la ureche. Velardi spuse scurt:

– Să intre.

Era Don Croce, îmbrăcat cu nimic mai bine decât cum și-l amintea Michael de la faimosul prânz. Chipul său de mahon era la fel de nepăsător. Merse clătinat până la Michael și-l îmbrățișă. Îi strânse mâna lui Peter Clemenza. Apoi se întoarse și, continuând să stea în picioare, îl privi pe Inspectorul Velardi drept în față, fără să scoată o vorbă. O forță brută emana din omul acela mătăhălos. De pe chip și din ochi îi iradia puterea.

– Acești doi oameni sunt prietenii mei, spuse. Ce motiv posibil aveți să-i tratați cu lipsă de respect?

Nu se simțea mânie în glasul acela, și nici vreo emoție. Părea pur și simplu o întrebare cerând un răspuns argumentat cu fapte. Mai era și un glas ce declara că nu exista nici un fapt care să le poată justifica arestarea.

Inspectorul Velardi ridică din umeri:

– Vor compărea înaintea magistratului, iar el va rezolva problema.

Don Croce se așază într-unul dintre fotoliile de lângă biroul Inspectorului Velardi. Își tamponă fruntea. Spuse cu glas liniștit, care, din nou, nu părea să ascundă nici o amenințare:

– Din respect pentru prietenia noastră, sunați-l pe Ministrul Trezza și cereți-i opinia asupra acestei probleme. Îmi veți face un serviciu.

Inspectorul Velardi clătină din cap. Ochii săi albaștri nu mai erau reci, ci aprinși de furie.

– Nu am fost niciodată prieten, spuse el. Am acționat pe baza unor ordine care nu mai au valabilitate, acum, că Guiliano e mort. Acești doi oameni vor merge în fața magistratului. Dacă ar sta în puterea mea, ai merge și dumneata cu ei.

În acel moment, telefonul de pe biroul Inspectorului Velardi sună. Nu-l luă în seamă, așteptând răspunsul lui Don Croce. Acesta zise:

– Răspunde la telefon, e Ministrul Trezza.

Inspectorul ridică încet receptorul, ochii săi neslăbindu-l pe Don Croce. Ascultă câteva minute, apoi spuse:

– Da, Excelența Voastră.

Și închise telefonul. Se lăsă moale în scaun, spunându-le lui Michael și Peter Clemenza:

– Sunteți liberi să plecați.

Don Croce se ridică în picioare și-i mână pe Michael și Clemenza afară din cameră cu o mișcare de alungat găinile, ca și cum ar fi fost niște orătării rătăcite într-o grădină. Apoi se întoarse spre Inspectorul Velardi:

– V-am tratat cu toată curtenia în acest din urmă an, deși sunteți un străin în Sicilia mea. Și totuși, aici, în fața prietenilor și în fața colegilor dumneavoastră ofițeri, ați arătat lipsă de respect față de persoana mea. Dar nu sunt eu omul care să port pică. Sper ca în viitorul apropiat să putem lua cina împreună și să ne reînnoim prietenia pe bazele unei înțelegeri mai clare.

Cinci zile mai târziu, în plină zi, Inspectorul Frederico Velardi fu omorât prin împușcare pe principalul bulevard din Palermo.

După două zile, Michael era acasă. Avu loc o petrecere de familie: fratele său Fredo, venit cu avionul de la Las Vegas, Connie și soțul ei Carlo, Clemenza cu soția sa, Tom Hagen și soția. Îl îmbrățișară pe Michael, toastară în cinstea lui și comentară cât de bine arăta. Nimeni nu vorbi despre anii de exil, nimeni nu păru să observe că o parte a feței îi era înfundată înăuntru, nimeni nu pomeni de moartea lui Sonny. Era o sărbătoare de revenire în sânul familiei, ca și cum ar fi fost plecat la facultate sau într-o lungă vacanță. Fu așezat de-a dreapta tatălui său. În sfârșit, se afla în siguranță.

A doua zi dimineată dormi mult, primul său somn cu adevărat odihnitor de când fugise din țară. Mama lui îl aștepta cu micul dejun și îl sărută când se așeză la masă, semn de afecțiune neobișnuit din partea ei. O făcuse doar o singură dată înainte, la întoarcerea din război.

Când termină de mâncat, intră în bibliotecă și-și găsi tatăl așteptându-l. Fu surprins că nu era acolo și Tom Hagen, dar apoi își dădu seama că Don-ul dorea să-i vorbească fără martori.

Don Corleone turnă ceremonios două pahare de anason, întinzându-i unul lui Michael.

– Pentru parteneriatul nostru, spuse Don-ul.

Michael ridică paharul:

– Îți mulțumesc. Am multe de învățat.

– Da, încuviință Don Corleone. Dar ai timp din belșug, iar eu sunt aici ca să te învăț.

Michael întrebă:

– Nu crezi că mai întâi ar trebui să lămurim afacerea Guiliano?

Don-ul se așează greoi și-și șterse gura de băutură.

– Ba da. O afacere tristă. Speram să scape. Tatăl și mamă lui îmi erau buni prieteni.

– N-am înțeles nici un moment ce dracu' se-ntâmpla cu adevărat, spuse Michael, niciodată n-am putut să prind corect cine de partea cui e. Mi-ai spus să am încredere în Don Croce, dar Guiliano îl ura. Cădeam că Testamentul deținut de dumneata îi va opri să-l ucidă pe Guiliano, și totuși l-au ucis. Iar acum, când trimitem Testamentul la toate ziarele, își vor fi tăiat propria beregată.

Își văzu tatăl privindu-l cu răceală.

– Asta-i Sicilia, răspunse Don-ul. Există întotdeauna trădare în interiorul trădării.

– Don Croce și guvernul trebuie să-i fi oferit lui Pisciotta un târg, spuse Michael.

– Fără îndoială.

Michael continua să fie nedumerit:

– De ce au făcut-o? Avem Testamentul care dovedește că guvernul era mână-n mână cu Guiliano. Guvernul italian o să cadă când ziarele vor tipări ceea ce le dăm noi. Nu are absolut nici un sens.

Don Corleone avu un ușor zâmbet și spuse:

– Testamentul va rămâne ascuns. Nu li-l vom da.

Michael avu nevoie de un minut întreg pentru a pricepe ceea ce spusese tatăl său și ce însemna. Apoi, pentru prima oară în viața lui, se supără cu adevărat pe bătrân. Alb la față, spuse:

– Asta-nseamnă că am lucrat cu Don Croce tot timpul? Înseamnă că eu îl trădam pe Guiliano în loc să-l ajut? Că i-am mințit părinții? Că dumneata ți-ai trădat prietenii și le-ai trimis fiul la moarte? Că m-ai folosit ca pe un prost, ca pe o Iudă? Doamne, tăticule, Guiliano era un om bun, un adevărat erou al poporului sărac din Sicilia. Trebuie să dăm drumul Testamentului.

Tatăl său îl lăsa să vorbească, apoi se ridică din scaun și-și puse mâinile pe umerii lui Michael.

– Ascultă-mă, îi ceru el. Totul era pregătit pentru evadarea lui Guiliano. N-am încheiat nici un târg cu Don Croce ca Guiliano să fie trădat. Avionul aștepta, Clemenza și oamenii lui erau instruiți să te ajute în toate felurile posibile. Don Croce vroia sincer ca Guiliano să scape, era calea cea mai simplă. Dar Guiliano jurase o vendetă împotriva lui și întârzia sperând să și-o împlinească. Ar fi putut veni la tine în câteva zile, dar s-a ținut la distanță ca să facă o ultimă încercare. Asta i-a fost fatal.

Michael se îndepărtă de tatăl său și se așează într-unul din fotoliile de piele.

– Ai un motiv de-a nu da publicității Testamentul? spuse. Ai făcut un târg?

– Da, recunosc Don Corleone. Ți aduci, fără-ndoială, aminte că după ce ai fost rănit de bombă, mi-am dat seama că eu și prietenii mei nu te mai puteam proteja complet în Sicilia. Erăi expus și altor atentate. Trebuia să fiu absolut sigur că ajungi acasă în siguranță. Așa că am făcut un târg cu Don Croce. El te-a apărât și, în schimb, eu i-am promis că-l voi convinge pe Guiliano să nu publice Testamentul, odată ajuns în America.

Cu un șoc care-l făcu să-i vină rău, Michael își aminti că el era acela care-i spusese lui Pisciotta că în America Testamentul era în siguranță. În acel moment pecetluise soarta lui Guiliano. Oftă:

– I-o datorăm mamei și tatălui lui. Și Justinei. Ce face, e bine?

– Da. Se are grijă de ea. Va avea nevoie de câteva luni ca să se împace cu cele întâmplate.

Don Corleone făcu o scurtă pauză.

– E o fată foarte deșteaptă, se va descurca bine aici.

Michael insistă:

– Îi trădăm tatăl și mama dacă nu publicăm Testamentul.

– Ba nu, îl contrazise Don Corleone. Am învățat ceva de-a lungul anilor, aici, în America. Trebuie să fii rezonabil, să negociezi. La ce bun să se publice Testamentul? Probabil că guvernul italian va cădea, dar poate nu. Ministrul Trezza o să-și piardă slujba, dar crezi că au să-l pedepsească?

Michael protestă furios:

– E reprezentantul unui guvern care a conspirat ca să-și omoare propriul popor!

Don-ul ridică din umeri:

– Ei și? Dar lasă-mă să continuu. I-ar ajuta publicarea Testamentului pe mama și pe tatăl lui Guiliano sau pe prietenii lui? Guvernul i-ar urmări, i-ar închide, i-ar persecuta în multe feluri. Ba mai rău, Don Croce i-ar putea trece pe listele lui negre. Lasă-i să aibă pace la bătrânețile lor. Am să fac un târg cu guvernul și cu Don Croce să-i protejeze. Așa că deținerea Testamentului de către mine va fi folositoare.

– Și folositoare și nouă, dacă am avea nevoie de el, într-o bună zi, în Sicilia, preciză sardonice Michael.

– Aici n-am ce face, replică tatăl său cu o tresărire de zâmbet.

După o lungă tăcere, Michael spuse liniștit:

– Nu știu, mi se pare dezonorant. Guiliano a fost un adevărat erou, este deja o legendă. Ar trebui să-i ajutăm memoria. Să nu lăsăm această memorie să se prăbușească înfrântă.

Pentru prima oară, Don-ul dădu semne de nemulțumire. Își mai turnă un pahar de lichior și îl dădu pe gât. Îndreptă un deget spre fiul său:

– Ai vrut să înveți. Acum, ascultă-mă. Prima datorie a unui om e să rămână în viață. Pe urmă vine ceea ce toată lumea numește onoare. Dezonoarea, cum o numești tu, o iau eu de bunăvoie asupra mea. Am făcut-o pentru a-ți salva viața, la fel cum și tu ți-ai asumat odată dezonoarea ca să mi-o salvezi pe a mea. N-ai fi părăsit niciodată viu Sicilia fără protecția lui Don Croce. Ține minte. Vrei să fii un erou ca Guiliano, o legendă? Și totodată mort? Îl iubesc ca fiu al prietenilor mei dragi, dar nu-i invidiez faima. Tu ești viu, iar el e mort. Să nu uiți niciodată asta și să-ți trăiești viața nu ca să fii un erou, ci ca să rămâi viu. Cu timpul, eroii ajung să pară un pic cam proști.

Michael oftă:

– Guiliano n-a avut de ales.

– Noi suntem mai norocoși, spuse Don-ul.

Fu prima lecție pe care o primi Michael de la tatăl său și cea pe care o învăță cel mai bine. Avea să-i influențeze pe viitor viața, să-l convingă să ia hotărâri cumplite la care nici n-ar fi visat înainte. Îi schimbă percepția asupra onoarei și fascinația în fața eroismului. Îl ajută să supraviețuiască, dar îl făcu nefericit. Căci, în pofida faptului că tatăl său nu-l invidia pe Guiliano, Michael îl invidia.

Capitolul 30

Moartea lui Guiliano zdrobi însuflețirea poporului sicilian. El fusese campionul lor, scutul lor împotriva bogaților și a nobilimii, a Prietenilor Prietenilor, a guvernului creștin-democrat de la Roma. Cu Guiliano dispărut, Don Croce Malo trecu Sicilia prin teascu lui de măsline și stoarse o avere imensă de la bogați și săraci, deopotrivă. Când guvernul încercă să construiască stăvilare pentru a furniza apă ieftină, Don Croce aruncă în aer echipamentele grele pentru construirea barajelor. În fond, el controla toate puțurile de apă din Sicilia; barajele care să furnizeze apă ieftină nu erau în interesul lui. Cu *boom*-ul postbelic în construcții, informațiile interne și stilul convingător de a negocia al lui, Don Croce obținu cele mai bune amplasamente pentru clădiri la preț mic; de vândut, vindea scump. Luă sub protecția sa personală toate afacerile din Sicilia. Nu puteai vinde nici măcar o anghinară la tarabă în piețele din Palermo fără a-i plăti lui Don Croce câțiva *centesimi*¹; bogații nu puteau cumpăra bijuterii pentru neveste sau cai de curse pentru fiii lor, fără a-și face asigurarea la Don Croce. Și descu-raja, cu mână fermă, toate speranțele prostești ale țăranilor care doreau să revendice pământurile necultivate de pe moșia Prințului Ollorto, pe baza legilor absurde, promulgate de Parlamentul Italian. Prinsă la strâmtoare între Don Croce, nobili și guvernul de la Roma, populația siciliană renunță la orice speranță.

¹ Centime, sfași. *Centesimo* = a suta parte dintr-o liră (it.).

În cei doi ani trecuți de la moartea lui Guiliano, cinci sute de mii de sicilieni, în majoritate tineri, emigrară. Plecară în Anglia și se făcură grădinari, preparatori de înghețată, chelneri în restaurante. Se duseră în Germania și efectuă munci manuale grele, în Elveția, pentru a păstra acea țară curată și a monta ceasuri cu cuc. Merseră în Franța, ca ajutori de bucătari și măturători în casele de modă. Călătoriră în Brazilia, să defrișeze poieni în pădure. Unii se duseră la iernile geroase din Scandinavia. Și, firește, existară puțini norocoși recrutați de Clemenza pentru a servi în Familia Corleone din Statele Unite. Aceștia erau considerați cei mai chivernisiți dintre toți. Și astfel, Sicilia deveni o țară de bătrâni, copii mici și femei lăsate văduve de către vendeta economică. Satele cu case de piatră nu mai furnizau lucrători pentru moșiile bogate, iar bogătașii sufereau și ei. Doar Don Croce prospera.

Gaspere „Aspanu” Pisciotta fusese judecat pentru crimele sale ca bandit și condamnat la pușcărie pe viață în Închisoarea Ucciardone. Dar toată lumea înțelegea că i se va acorda o grațiere. Singura sa grijă era să nu fie asasinat cât timp încă se mai afla în temniță. Totuși, amnistia nu veni. Îi trimise vorbă lui Don Croce că, dacă nu era eliberat imediat, avea să dezvăluie toate legăturile bandei cu Trezza, felul cum noul Premier conspirase cu Don Croce pentru a-și masacra propriii cetățeni la Portella della Ginestra.

În dimineața de după ascensiunea Ministrului Trezza în funcția de prim-ministru al Italiei, Aspanu Pisciotta se trezi la opt dimineața. Avea o celulă mare, plină cu plante și paravane mari de broderie pe care le lucrase în timpul de încarcerare. Mătasea strălucitoare a modelelor brodate părea să-i calmeze mintea, căci acum se gândea adesea la copilăria sa cu Turi Guiliano, la iubirea lor unul pentru altul.

Pisciotta își pregăti cafeaua de dimineață și o bău. Se temea să nu fie otrăvit. Așa că tot ce se afla în ceașcă aceea de cafea îi fusese adus de familie. Mâncarea din închisoare i-o servea mai întâi, în porții mici, papagalului pe care-l ținea într-o colivie. Și, pentru cazuri de urgență, ținea pe un raft, alături de acele pentru brodat și cupoanele de pânză, un borcan uriaș de untdelemn de măsline. Spera că, turnându-și-l pe gât, va contracara efectul otrăvii sau își va provoca voma. Nu se temea de nici o altă formă de violență – era prea bine păzit. Doar vizitatorii aprobați de el aveau acces la ușa celei; nu i se

permitea niciodată să iasă din încăpere. Așteptă cu răbdare ca papagalul să mănânce și să digere mâncarea, apoi își consumă propriul său mic dejun, cu multă poftă.

Hector Adonis ieși din apartamentul său din Palermo și luă tramvaiul până la Închisoarea Ucciardone. Soarele de februarie era deja fierbinte, deși nu trecuse de zorii zilei, și regretă că-și pusese costumul negru și cravata. Dar simțea nevoia să se îmbrace adecvat unui prilej atât de important. Atinse bucăți de hârtie din buzunarul de la piept al jachetei, împinsă până la fund, în siguranță.

În timp ce străbătea orașul, duhul lui Guiliano îl însoțea. Își aminti cum privise într-o dimineață un tramvai plin cu carabinieri sărind în aer, una din represaliile lui Guiliano pentru încarcerarea părinților săi chiar în această închisoare. Și se întreabă din nou cum de băiatul blând, pe care el îl învățase despre clasici, putuse comite o faptă atât de cumplită. Acum, deși zidurile clădirilor printre care trecea fuseseră șterse, încă mai putea să vadă, în imaginația sa, îndrăzneța vopsea roșie ce înscrisese pe ele atât de des TRAIASCĂ GUILIANO. Ei bine, finul său nu trăise prea mult. Dar ceea ce-l tulbura mereu pe Hector Adonis era faptul că Guiliano fusese ucis de prietenul său de-o viață, prietenul său din copilărie. Din cauza asta fusese încântat să primească instrucțiunea de a transmite mesajul din buzunarul jachetei. Mesajul fusese trimis de Don Croce, cu instrucțiuni concrete.

Tramvaiul opri în fața clădirii lungi, de cărămidă, a Închisorii Ucciardone. O despărțea de stradă un zid cu sârmă ghimpată deasupra. Poarta era păzită de gărzi, iar pe perimetrul zidului patrulau polițiști înarmați. Hector Adonis, cu toate documentele necesare în mână, fu primit înăuntru, luat în custodie de un paznic special și escortat la farmacia spitalului. Acolo îl întâmpină farmacistul, un om pe nume Cuto. Cuto purta o tunică albă imaculată peste un costum de birou cu cravată. Și el, prin cine știe ce subtil proces psihologic, hotărâse să se îmbrace adecvat ocaziei. Îl salută pe Hector Adonis cordial și se așezară să aștepte.

– Aspanu și-a luat regulat doctoria? întrebă Hector Adonis.

Pisciotta încă mai trebuia să ia streptomycină pentru tuberculoză.

– A, da, răspunse Cuto. E foarte atent cu sănătatea. Până și de fumat s-a lăsat. E un lucru ciudat pe care l-am observat la prizonierii noștri. Când sunt liberi, își agresează sănătatea – fumează în exces, beau până se îmbată, preacurvesc până la epuizare. Nu dorm îndeajuns, nici nu fac destulă mișcare. Apoi, când trebuie să petreacă restul vieții în pușcărie, fac flotări, economisesc tutunul, își respectă dieta și sunt moderați în toate cele.

– Poate pentru că au mai puține ocazii, presupuse Hector Adonis.

– O, nu, nu. Poți căpăta orice poftești în Ucciardone. Gardienii sunt săraci, iar deținuții bogați, așa că e firesc ca banii să treacă dintr-o mână-ntr-alta. Aici te poți deda la orice vicii.

Adonis privi în jurul său, prin farmacie. Văzu rafturi pline de medicamente și dulapuri mari de stejar ce conțineau bandaje și instrumentar medical, căci farmacia servea și de cameră de urgență pentru deținuți. Erau chiar și două paturi cu așternuturile în ordine, într-un alcov al enormei încăperi.

– Ai greutăți să-i obții medicamentul? întrebă Adonis.

– Nu, avem o rețetă specială, răspunse Cuto. I-am trimis sticla cea nouă azi-dimineață. Cu toate sigiliile alea speciale, pe care le-au pus americanii pe ea, pentru export. Un medicament foarte scump. Mă surprinde că autoritățile își dau atâta osteneală ca să-l țină în viață.

Cei doi își zâmbiră.

În celula sa, Aspanu Pisciotta luă sticluța de streptomycină și rupse complicatele sigilii. Își măsură doza și o înghiți. Fu surprins de gustul amar – căci în acea unică secundă mai putu gândi – apoi trupul i se încovoie într-un arc uriaș și fu azvârlit pe jos. Slobozi un zbieret care aduse un gardian în fugă pe ușa celulei. Pisciotta se chinui să se ridice în picioare, luptând cu durerea sfâșietoare ce-i pustia trupul. Simțea o cumplită arsură în gâtlee și merse, împleticit, spre borcanul cu ulei de măsline. Corpul i se arcui din nou și urlă la paznic:

– Am fost otrăvit! Ajută-mă, ajută-mă!

Iar apoi, înainte de a cădea din nou, simți o furie uriașă că, în sfârșit, Don Croce îi venise de hac.

Gardienii ce-l purtau pe Pisciotta năvăliră în farmacie, răcnind că deţinutul fusese otrăvit. Cuto îi puse să-l culce pe Pisciotta pe unul dintre paturile din alcov şi-l examinează. Apoi prepară repede un emetic şi îl turnă pe gâtul lui Pisciotta. Singur Hector Adonis ştia că emeticul era o soluţie slabă şi că nu-i va fi de nici un ajutor muribundului. Adonis trecu alături de pat şi scoase bucata de hârtie din buzunarul de la piept, ținând-o ascunsă în palmă. Prefăcându-se că-l ajută pe farmacist, strecură hârtia în cămaşa lui Pisciotta. În acelaşi timp, coborî privirea spre faţa chipeşă a suferindului. Părea schimonosită de suferinţă, dar Adonis ştia că e contracţia teribilă a dureri fizice. O parte din mustăcioara subţire fusese mistuită, mestecată în chinuri. În acel moment, Hector Adonis rosti o rugăciune pentru sufletul lui şi simţi o mare tristeţe. Îşi aminti vremurile când omul acela şi finul său merseseră braţ la braţ peste colinele Siciliei, recitând poemul lui Roland şi Charlemagne.

Abia după aproape şase ore fu găsit biletul asupra cadavrului, dar nu era prea târziu pentru a se include în articolele de ziar care relatau moartea lui Pisciotta, şi a fi cunoscut pe tot cuprinsul Siciliei. Bucata de hârtie pe care Hector Adonis o strecurase în cămaşa lui Pisciotta purta cuvintele: AŞA MOR TOŢI CEI CARE ÎL TRĂDEAZA PE GUILIANO.

Capitolul 31

În Sicilia, dacă ai cât de cât bani, nu ți-i bagi pe cei dragi în pământ. Asta e o înfrângere prea definitivă, iar pământul Siciliei a fost dintotdeauna răspunzător pentru prea multe mârșavii. Așa că cimitirele sunt pline de mici mausolee de piatră și marmură – clădiri pătrate și scunde, numite *congregazioni*¹. Uși cu gratii de fier le barează intrarea. Înăuntru se află platforme etajate pe care se pun sicriile, iar apoi acea firidă anume e zidită cu ciment. Celelalte nișe sunt rezervate pentru uzul familiei.

Hector Adonis alege o frumoasă duminică, la scurt timp după moartea lui Pisciotta, să viziteze cimitirul din Montelepre. Don Croce urma să-l întâlnească acolo pentru a se ruga la mormântul lui Turi Guiliano. Și de vreme ce aveau afaceri de discutat, ce loc mai bun de întâlnire să fi găsit două minți lipsite de vanitate pentru iertarea rănilor trecute, pentru discreție?

Și ce loc mai potrivit ca să felițiți un coleg pentru o treabă bine făcută? Fusese datoria lui Don Croce să-l elimine pe Pisciotta, care era prea elocvent și avea o memorie prea bună. Îl alesese pe Hector Adonis să dirijeze treaba. Răvașul lăsat asupra cadavrului fusese unul din cele mai subtile gesturi ale Don-ului. Îl mulțumea pe Adonis, iar o crimă politică era deghizată în act de justiție romantică. În fața porților cimitirului, Hector Adonis privi cum șoferul și garda de corp îl scoteau pe

¹ *Congregazione* = unire, grupare (it.). Aici cu sensul de loc unde se depun toți decedații unei familii (n.r.).

Don Croce din mașină. Pântecul Don-ului crescuse enorm în ultimul an, trupul său părând să se umfle o dată cu imensa putere pe care o dobândise.

Cei doi bărbați intrară împreună pe poartă. Adonis ridică ochii la frontonul curbat. Pe arcada de fier forjat, metalul era răsucit spre a articula un mesaj pentru jeluitorul complezent. Scria: CE EȘTI, AM FOST ȘI AM UITAT – CE SUNT, VEI FI NEAPĂRĂȚ.

Adonis zâmbi văzând sardonica provocare. Guiliano n-ar fi fost niciodată vinovat de o asemenea cruzime, dar era exact ceea ce ar fi strigat Aspanu Pisciotta din mormânt.

Hector Adonis nu mai simțea ura amară față de Pisciotta pe care o purtase după moartea lui Guiliano. Se răzbunase. Acum se gândea la cei doi cum se jucau în copilărie, devenind împreună tâlhari.

Don Croce și Hector Adonis se afundară în satul sepulcral de pietre funerare mici și construcții de marmură. Don Croce și bodyguarzii săi înaintau în grup, sprijinindu-se unii pe alții pe cărarea pietruită; șoferul căra un enorm buchet de flori pe care-l puse pe poarta acelei *congregazione* ce adăpostea rămășițele pământești ale lui Guiliano. Don Croce rearanjă cu ifose florile, apoi câtă la mica fotografie a lui Guiliano lipită pe ușa de piatră. Gărzile sale se agățară de trupul cât o bute ca să-l împiedice să cadă.

Don Croce se îndreptă la loc.

– A fost un băiat viteaz, spuse. Cu toții l-am iubit pe Turi Guiliano. Dar cum am fi putut trăi alături de el? Vroia să schimbe lumea, s-o răstoarne cu susul în jos. Își iubea semenii și, totuși, cine a ucis mai mulți ca el? Credea în Dumnezeu și a răpit un Cardinal.

Hector Adonis cercetă fotografia. Fusese făcută când Guiliano avea doar șaptesprezece ani, în floarea frumuseții după gusturile de la Marea Mediterană. I se deslușea pe chip o dulceață care te făcea să-l îndrăgești, și nici în ruptul capului n-ai fi visat că va ordona o mie de asasinate, că va trimite o mie de suflete în iad.

Ah, Sicilie, Sicilie, își spuse el, îi distrugi pe cei mai buni fii ai tăi și-i dobori în colb. Copii mai frumoși decât îngerii răsar din pământul tău și se prefac în demoni. Răul înflorește în acest sol precum bambusul și părul creșesc. Și totuși, de ce se găsea Don Croce aici, pentru a depune flori la mormântul lui Guiliano?

– Ah, făcu Don-ul, de-aș fi avut doar un fiu ca Turi Guiliano! Ce mai imperiu i-aș fi lăsat să stăpânească! Cine știe ce glorii ar fi cucerit?

Hector Adonis zâmbi. Fără îndoială, Don Croce era un mare om, dar îi lipsea percepția istoriei. Don Croce avea o mie de fii care aveau să-i propage domnia, să-i moștenească șiretenia, să tâlhărească Sicilia, să corupă Roma. Iar el, Hector Adonis, eminent Profesor de Istorie și Literatură la Universitatea din Palermo, era unul dintre ei.

Hector Adonis și Don Croce se întoarseră să plece. Un șir lung de căruțe așteptau în fața cimitirului. Fiecare palmă a lor era pictată în culori vii cu legendele lui Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta: jefuirea Ducesei, marele masacru al șefilor mafioți, uciderea lui Turi de către Aspanu. Iar lui Hector Adonis i se părea că știe totul. Că Don Croce o să fie uitat, în pofida măreției sale, și că Turi Guiliano va trăi în veci. Că legenda lui Guiliano va crește, că unii vor crede că nici n-a murit vreodată, că încă mai bântuie prin Munții Cammarata și că, într-o mare zi, o să reapară pentru a elibera Sicilia din lanțurile și mizeria ei. În mii de sate pline de piatră și pământ, copiii încă nenăscuți se vor ruga pentru sufletul și învierea lui Guiliano.

Și Aspanu Pisciotta, cu mintea sa subtilă, cine va putea spune că nu a ascultat când Hector Adonis recita legendele lui Charlemagne, și Roland, și Oliver, și astfel a hotărât să urmeze altă cale? Rămânând credincios, Pisciotta ar fi fost sortit uitării, Guiliano ar fi umplut singur legenda. Dar făptuindu-și marea crimă, avea să rămână alături de dragul său Turi pe vecie.

Pisciotta avea să fie înmormântat în același cimitir. Ei doi urmau să privească etern la neprețuiții lor munți, întocmai aceiași munți ce adăposteau scheletul elefantului lui Hannibal, ce împrăștiaseră odinioară ecoul marilor sunete din cornul lui Roland când el murise luptând cu sarazinii. Turi Guiliano și Aspanu Pisciotta muriseră de tineri, dar aveau să trăiască, dacă nu veșnic, oricum cu siguranță mai mult decât Don Croce sau el însuși, Profesorul Hector Adonis.

Cei doi bărbați, unul atât de enorm, celălalt atât de micuț, părăsiră împreună cimitirul. Grădini în terase încercuiau coastele munților din jur cu panglici verzi, uriașe stânci albe luceau, un mic șoim roșu sicilian cobora spre ei pe o rază de soare.

Cuprins

PARTEA I	
MICHAEL CORLEONE 1950	7
PARTEA A II-A	
TURI GUILIANO 1943	39
PARTEA A III-A	
MICHAEL CORLEONE 1950	207
PARTEA A IV-A	
DON CROCE 1947	227
PARTEA A V-A	
TURI GUILIANO	
ȘI MICHAEL CORLEONE 1950	315

Editor: VALENTIN NICOLAU
Redactor: ELENA MURGU
Tehnoredactor: DAN RĂDULESCU
Apărut 1994, București
Coli tipar: 23. Format: 16/54×84

Culegere și paginare computerizată
Secția Fotoculegere - R.A.I. - Imprimeria Coresi

Tipărit sub comanda nr. 40272
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI București
Piața Presei Libere Nr.1
ROMÂNIA

EDITURA NEMIRA

COLECȚIA BABEL

Nici Regele Frantei, nici Regele celor două Sicilii, nici Garibaldi, nici chiar Mussolini însuși n-au putut vreodată zdrobi complet Prietenii Prietenilor. Nimeni nu poate spera să câștige un război împotriva lor.

SICILIANUL nu este o simplă continuare a celebrului roman **NAȘUL**, ci oglindirea mai limpede decât originalul, în care se regasesc, amplificate, aceleași elemente care au dat naștere mitului. Pare imposibil, dar personajele sunt mai fascinante, intriga mai complexă, adevărul mai crud, mai amar și mai greu de acceptat. Doar Puzo, acest mare scriitor cu rădăcini adânci în Sicilia, a reușit să surprindă esența răului unei societăți disperate, privind-o prin ochii unui disperat care transforma lupta pentru libertate într-o inutilă baie de sânge.

N
NEMIRA

ISBN 973-569-020-9

PRET 3500 LEI